KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA

70

1957

JÄLKIMMÄINEN OSA

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOTOIMISTON
JULKAISEMA

HELSINKI 1960

Paasipaino, Helsinki 1960

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

3. **Palkkalautakunta** 1

4. **Kiinteistölautakunta**

1. Kiinteistöviraston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat 33
2. Kiinteistöviraston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat 36
3. Kiinteistöviraston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat 60
4. Kiinteistöviraston metsäosaston toimialaan kuuluvat asiat 65
5. Kiinteistöviraston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat 66
6. Kiinteistöviraston kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat 69
7. Kiinteistöviraston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat 70
8. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset 90

5. **Hankintatoimisto** 97
6. **Järjestelytoimisto** 99
7. **Koulutustoimikunta** 106
8. **Huoltokassa** 108
9. **Tilastotoimisto** 109
10. **Kaupunginarkisto** 113
11. **Verotusvalmistelu** 117
12. **Leski- ja orpoeläkekassa** 121
13. **Ulosottolaitos** 123
14. **Rakennustarkastustoimisto** 127
15. **Holhouslautakunta** 129
16. **Huoneenvuokralautakunnat** 130
17. **Palotoimi** 134
18. **Huoltotoimi** 145
19. **Lastensuojelu** 170
20. **Työnvälitys** 193
21. **Oikeusaputoimisto** 208
22. **Urheilu- ja retkeilytoiminta** 211
23. **Väestönsuojelu** 220
24. **Asutuslautakunta** 223
25. **Raittiuslautakunta** 226
26. **Nuorisotyö** 229
27. **Ammattioppilaslautakunta** 234
28. **Kotitalouslautakunta** 235
29. **Kaupunginkirjasto** 238
30. **Kaupunginmuseo** 252
31. **Musiikkilautakunta** 256
32. **Konepajatoimikunta** 259
33. **Yleiset työt** 260
34. **Liikennelaitos** 281
35. **Satamahallinto** 296
36. **Teurastamo** 317
37. **Elintarvikekeskus** 327
38. **Puutavara- ja polttoainetoimisto** 332

Hakemisto 336

3. Palkkalautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Palkkalautakuntaan kuuluivat v. 1957 puheenjohtajana varat. Tapani Virkkunen sekä jäseninä: varat. Georg Ehrnrooth, työnjohtaja Leo Forstén, toimitsija Sven Friberg, varat. Jarl Nyman, fil.maist. Victor Procopé, kivityömies Vilho Riipinen, asentaja Eero Sainio ja fil. maist. Anni Voipio-Juvas. Varapuheenjohtajaksi valittiin jäsen Procopé (15. 1. 92, 94 §).

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli teknillinen johtaja Hjalmar Krogius (15. 1. 93 §).

Kokoukset päätettiin pitää tiistaisin klo 15.30 lautakunnan toimistohuoneistossa. Juhla- ja pyhäpäivien vuoksi tehtiin kokousaikoihin eräitä muutoksia (15. 1. 96 §, 16. 4. 1 054 §, 11. 6. 1 505 §, 23. 7. 1 931 §, 30. 7. 1 980 §, 10. 12. 3 048 §).

Kokousten pöytäkirjat päätettiin pitää yleisön nähtävinä kokousta seuraavan viikon torstaina (15. 1. 97 §).

Lautakunnalla oli kertomusvuonna 45 kokousta. Pöytäkirjojen pykäläluku oli 3 224 ja lähetettyjen kirjeiden lukumäärä 918.

Neuvotteluvaltuudet. Palkkalautakunta päätti oikeuttaa puheenjohtajansa, esittelijänsä ja sihteerinsä toimimaan neuvottelijoina vastaisissa neuvotteluissa kertomusvuoden aikana sekä sopimaan siitä, millä tavalla neuvottelut jaetaan asianomaisten kesken (15. 1. 174 §).

Päätettiin *sanomalehtien tilaamisesta* palkkalautakunnan toimistoon v:ksi 1958 (12. 11. 2 767 §).

Toimistovirkojen pätevyysvaatimusluokitus. Kaupunginhallituksen asettaman toimistovirkojen pätevyysvaatimusluokkiin sijoittamista selvittävän komitean kiertokirje oli lähetetty palkkalautakunnalle ehdotuksen tekemiseksi ko. virkojen sijoittamisesta. Lautakunta päätti lähettää komitealle ehdotuksensa lautakunnan alaisten toimistovirkojen sijoittamiseksi pätevyysvaatimusluokkiin (17. 12. 3 121 §).

Palkkalautakunta päätti myöntää *neuvottelupalkkioita* kertomusvuoden aikana käydyistä neuvotteluista seuraavasti: puh. joht. Virkkuselle 85 000 mk, toim. pääll. Ståhlbergille 85 000 mk ja vs. siht. Kankkuselle 6 000 mk (11. 6. 1 549 §).

Merkittiin tiedoksi palkkalautakunnan käytössä olleiden tilien asema v:n 1956 loppupuolella sekä kertomusvuoden tilien asema 31. 3., 30. 6. ja 30. 9. (22. 1. 233 §, 9. 4. 967 §, 9. 7. 1 817 §, 5. 11. 2 722 §).

Eräille palkkalautakunnan käytössä oleville tileille päätettiin anoa lisämäärärahoja (8. 1. 90 §, 11. 6. 1 493 §, 12. 11. 2 788 §).

Palkkalautakunnan toimisto, viranhaltijat ym. Merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen päätös varat. Kauko Kaattarille annetun apulaiskaupunginsihteerin viran väliaikaista hoitoa koskevan määräyksen lakkaamisesta 31. 8. Samalla palkkalautakunta päätti esittää, että toimistoon saataisiin perustaa 1. 9. alkaen yksi 28. palkkaluokan tp. sihteerin virka ja yksi 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virka (18. 6. 1 643 §). Palkkalautakunta päätti määrätä 1. 9. lukien toimiston 28. palkkaluokan tp. sihteerin virkaan hov. ausk. Väinö Heinikaisen ja 12. palkkaluokan tp. toimistoapulaisen virkaan nti Kirsti Metsäsen virkoja haettavaksi julistamatta kuitenkin enintään kertomusvuoden loppuun (20. 8. 2 050 §).

Toimistopäällikkö Ståhlbergille myönnettiin virkavapautta toisen viran hoitamista varten 1. 11. — 31. 12. väliseksi ajaksi kuitenkin velvoitettuna seuraamaan virkavapauden aikana palkkalautakunnan toimiston työskentelyä, olemaan siellä vähintäin tunnin päivässä tavattavissa sekä osallistumaan palkkalautakunnan kokouksiin ja saamaan 30 000 mk:n suuruisen osuuden peruspalkastaan kuukaudessa, mikä maksettaisiin työläisasiainhoitajan viran säästyneestä palkasta; määrättiin työläisasiainhoitaja Kankkunen, jonka viransijaisuusmääräys sihteerin virkaan päättyi 1. 11., jolloin viran vakinainen hoitaja Kaattari palasi sitä hoitamaan, toimimaan em. viransijaisuuden aikana sijaisena toimistopäällikön virassa tähän virkaan kuuluvilla palkkaeduilla (15. 10. 2 538 §).

Palkkalautakunta päätti nimittää toimiston kortistoesimiehen virkaan sitä haettavaksi julistamatta toimentaja Toivo Halmeen 1. 1. 1957 lukien (15. 1. 169 §).

Palkkalautakunta päätti myöntää eron toimiston 11. palkkaluokkaan kuuluvalle toimistoapulaiselle 15. 4. lukien (19. 3. 747 §), määräsi viransijaisen hoitamaan virkaa toistaiseksi (16. 4. 1 054 §) ja valitsi siihen sen jälkeen kun virka oli ollut haettavana, toim. apul. Vuokko Karvisen tavanmukaisella ehdolla (29. 4. 1 126 §, 21. 5. 1 345 §).

Lautakunnan toimistoon päätettiin palkata nti Kirsti Metsänen 3. 6. lukien työsopimussuhteeseen toimistoapulaiseksi 12. palkkaluokan mukaan lasketulla tuntipalkalla (21. 5. 1 355 §),

Lähetti Ritva Kuroselle päätettiin myöntää ero 15. 5. lukien ja palkata hänen tilalleen uudeksi työsopimussuhteessa olevaksi lähetiksi Marja-Leena Pulkkinen 1. 6. lähtien entisellä palkalla (29. 4. 1 146 §).

Kaupunginvaltuuston 6. 3. tekemän päätöksen soveltamista työsopimussuhteessa kuukausipalkalla olevaan henkilökuntaan koskeva ilmoitus merkittiin tiedoksi ja palkkalautakunnan toimiston lähetin palkka vahvistettiin 20 650 mk:ksi kuukaudessa (19. 3. 740 §).

Palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle toimiston yhden toimistoapulaisen viran palkkaluokan korottamista 12:sta 14:ään (22. 10. 2 590 §).

Palkkalautakunta myönsi toimistopäällikkö Ståhlbergille kesälomaa 1. — 31. 7. ja loput myöhemmin sekä päätti merkitä tiedoksi muun henkilökunnan kesälomat (31. 5. 1 425 §).

Hyväksyttiin eräiden palkkalautakunnan alaisten viranhaltijain ylityölaskut (9. 4. 968 §, 5. 11. 2 721 §).

Palkatonta virkavapautta myönnettiin toimiston toimistoapulaiselle ajaksi 15. — 20. 7. (23. 7. 1 930 §).

Eräille toimiston henkilökuntaan kuuluville myönnettiin sairauslomaa täysin palkkaeduin (8. 1. 26, 91 §, 12. 2. 445 §, 5. 3. 629 §, 26. 3. 830 §, 29. 4. 1 150 §, 21. 5. 1 353, 1 354 §, 17. 9. 2 271 §, 5. 11. 2 723 §, 12. 11. 2 782 §, 19. 11. 2 834 §).

Merkittiin tiedoksi mm. seuraavat saapuneet kiertokirjeet ym. tiedotukset: urheilu- ja retkeilylautakunnan kiertokirje, joka koski virastojen ja laitosten henkilökunnan urheilutyön tukemista ja tarkoitukseen myönnettävien avustusten jakoperusteita (26. 3. 821 §), kaupunginhallituksen päätökset virka-ajoihin käytettävien yksityisautojen ajokirjoja koskevien määräysten täydentämisestä (16. 4. 990 §) ja uusien ohjeiden vahvistamisesta kaupungin elinten toimintakertomusten laatimista varten (26. 3. 813 §) sekä valtionavustusten ja korvausten hakemista koskeva kaupunginhallituksen kirjelmä (5. 2. 333 §).

Merkittiin tiedoksi Kaupunkiliiton toimiston yleiskirje, joka koski kunnan viranhaltijain neuvotteluoikeudesta annetun lain mukaisen neuvotteluoikeuden myöntämistä Suomen Lastenhoitajayhdistykselle (1. 10. 2 404 §).

Kaupunginhallituksen järjestelytoimiston tutkimus, joka koski toimistovirkojen pätevyysvaatimusten määrittelyä sekä koulutustoimikunnan työvaliokunnan siitä antama lausunto (17. 12. 3 120 §) sekä

järjestelytoimiston muistio koneellisten laskentamenetelmien käytäntöönottamisesta palkan laskemisessa (8. 10. 2 438 §) merkittiin tiedoksi.

Virkasäännön 21 §:n 1 mom:n muutoksista aiheutuvien palkkajärjestelyjen toteuttaminen. Kaupunginhallituksen esityksessä virkasäännön palkkausta koskevan 21 §:n muuttamisesta mainittiin mm., että kaupunginhallituksen eri intressiryhmien kanssa käymissä neuvotteluissa oli yleisjärjestelyn ohessa kosketeltu myöskin eräitä kuoppakorotuskysymyksiä ja päädytty siihen, että kuoppatarkistukset eräiden erikseen sovittavien ryhmien osalta olisi suoritettava välittömästi sen jälkeen kun yleisjärjestely oli tullut hyväksytyksi.

Palkkalautakunnan toimisto oli valmistanut tätä tarkoittavan ehdotuksen niiden suuntaviivojen mukaisesti, joista kaupunginhallituksen ja eri intressiryhmien välillä oli ennakolta sovittu ja joiden perustana olivat olleet kaupunginhallituksen ennakollisesti antamat sitoumukset eräiden viranhaltijaryhmien osalta. Nyt tehtyä ehdotusta ei kuitenkaan voitu pitää kuoppakorotuskysymysten lopullisena ratkaisuna, koska se oli rajoitettu vain eräisiin tiettyihin ryhmiin. Tästä johtuen oli ehdotukseen yleensä otettu vain yhden palkkaluokan korotuksia ja samalla eräät hyvinkin suuret viranhaltijaryhmät oli kokonaan sivuutettu. Nämä kysymykset tulisivat myöhemmin käsiteltäviksi tavanmukaisessa järjestyksessä ja tästä ehdotuksesta riippumatta. Suurin siihen sisältyvistä ryhmistä oli sairaalain ja suurten huoltolaitosten alempipalkkaiseen henkilökuntaan kuuluva, joka käsitti sairaala-, keittiö- ja huoltoapulaisia, apumiehiä, lämmittäjiä ym. Yleisen hallinnon puolella olivat eräät laskentatarkkaajat ja rahatoimiston eräät johtavat virat, lisäksi eri laitosten psykologit. Myöskin koulutettujen lastenhoitajien palkkaus oli jäänyt jälkeen Kaupunkiliiton suosittelemasta, minkä vuoksi korjaus heidän kohdallaan oli välttämätön. Kansakoulunopettajien jo päätetty palkkauksen nousu oli aiheuttanut sen, että myös kansakoulujen johtoportaan palkkaukseen nähden oli jo tässä yhteydessä tehtävä korjaus sekä että ammattityönopettajain, kotitalouslautakunnan opettajain ja lastentarhainopettajain palkkausta korotettiin, tosin vain yhdellä palkkaluokalla, vaikka kansakoulunopettajain korotus oli kaksi palkkaluokkaa. Ammattipätevyyden omaavan kirjastohenkilökunnan palkkaus oli todettu liian alhaiseksi, minkä vuoksi sitä kautta linjan oli korotettu, suurelta osalta kaksi palkkaluokkaa. Teknillisellä puolella korjaukset rajoittuivat agronomien ja metsänhoitajien virkoihin sekä eräisiin liikennelaitoksen tarkastajiin ja muutamaan työnjohtoportaan virkaan. Vaikka edellä selostettu järjestely oli pyritty saamaan mahdollisimman suppeaksi, käsitti ehdotus kuitenkin 2 276 virkaa ja virkasuhdetta. Palkkalautakunta päätti puoltaa ko. palkkaluokkiin sijoitusta koskevan ehdotuksen hyväksymistä (26. 3. 818 §).

Palkkalautakunta päätti käsitellä kaupunginvaltuuston 10. 4. 1956 tekemän päätöksen mukaisesti lautakuntien ja laitosten tekemät viranhaltijain palkkojen ns. kuoppakorotusesitykset siten, että ne otettaisiin laitoksittain yksityiskohtaiseen käsittelyyn (29. 4. 1 116 §).

Palkkaluokkatarkistuksia koskevat viranhaltijajärjestöjen esitykset. Kaupunginvaltuusto oli 28. 12. 1955 hyväksynyt viranhaltijain palkkajärjestelyjen yhteydessä ponnen, jossa mainittiin, ettei kaupunki 1. 7. 1956 jälkeen kieltäydy neuvottelemasta ko. järjestelyssä ehkä havaittujen virheellisyyksien korjaamisesta. Kunnallisvirkamiesyhdistyksen 1. 6. 1956 päivätyssä kirjelmässä viitattiin siihen, että kaupungin taholla suoritettu palkkajärjestely perustui samoihin aikoihin valtiolla suunniteltuun viran- ja toimenhaltijain palkkojen uudelleenjärjestelyyn. Ehdotuksen laatiminen tapahtui kuitenkin sikäli epäedullisesti, ettei ollut täsmällistä tietoa valtion lopullisesta ratkaisusta. Valtuuston päätöksen perusteella syntyi selvä ero valtion ja kaupungin palkkatasossa loppupalkkojen kohdalla ikälisäjärjestelmän erilaisuuden vuoksi. Koska työaika kaupungin virastotyötä tekevillä oli 5 % valtion työaikaa pitempi, piti järjestö perusteltuna, että kaupungin viranhaltijain palkkatasoa nostettaisiin valtion tasolle, mikä edellytti eräitä kuoppatarkistuksia ja ikälisäjärjestelmän muuttamista niin, että 15 palvelusvuoden perusteella suoritettaisiin viides 7 %:n suuruinen ikälisä. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli kiinnittänyt huomiota eräisiin virheellisyyksiin, joita ei ollut muutettu viimeksi suoritettujen palkkajärjestelyjen yhteydessä; lisäksi huomautettiin siitä, että eri viranhaltijaryhmien palkkauksessa ennen noudatetut suhteet tulivat nyt huomattavasti muuttumaan. Myöskin Kunnallisinsinöörit ja -arkkitehdit -yhdistys oli esittänyt käsityksenään, että ko. virkojen palkkojen tulisi olla korkeammat kuin valtion maksamat vastaavista viroista mm. pitemmän työajan takia. Palkkalautakunnan toimisto kehotti tämän jälkeen kaikkia järjestöjä tekemään perustellut ehdotuksensa 25. 8. 1956 mennessä, joista kävisi ilmi, missä määrin vaatimukset perustuivat vertailuihin valtion viranhaltijain palkkaukseen tai muiden kaupunkien palkkatasoon tahi ns. sisäisiin suhteisiin. Tutustuttaessa sitten eri järjestöjen tekemiin kuoppakorotusvaatimuksiin voitiin todeta, että esitykset kokonaisuutena merkitsivät ilmeistä tasokorotusta. Korotettavaksi ehdotettujen virkojen yhteinen lukumäärä oli n. 13 000. Eräiltä kohdin korotusehdotukset menivät päällekkäin, mutta kuitenkin vaatimukset koskivat vähintäin 85 % kaikista kaupungin viroista. Näin ollen esitysten käsittely todellisina kuoppakorotusesityksinä oli ilmeisen mahdotonta.

Samaan aikaan saatiin tietoja siitä, että valtioneuvosto oli tehnyt periaatepäätöksen eräiden muutosten tekemisestä valtion viranhaltijain palkkaukseen. Näiden muutosten tarkoituksena oli indeksiluvun 107 saavuttaminen kaikkien virkojen osalta v:n 1957 alusta lukien. Koska kaupungin viranhaltijain palkkaus eri yhteyksissä oli kytketty valtion palkkatasoon, kävisi ilmeisesti välttämättömäksi ottaa käsiteltäväksi kaupungin viranhaltijain palkkataulukon muuttaminen paremmin valtion uutta palkkajärjestelmää vastaavaksi, jotta myöhemmin vältyttäisiin yhä uusilta kuoppakorotusvaatimuksilta. Kun tilanne täten oli muodostunut varsin sekavaksi, kutsuttiin järjestöt erityiseen informatiotilaisuuteen 13. 10. 1956. Tällöin asetettiin kymmenmiehinen työvaliokunta kysymystä edelleen tutkimaan. Työvaliokunnassa käsiteltiin edelleen yhdessä kysymystä palkkataulukon muuttamisesta ja todellisista kuoppakorotuksista. Kaupungin taholta oltiin valmiit myöntymään viidenteen 5 %:n suuruiseen ikälisään, mutta silloin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö vaati vastaavaa korotusta jo alkupalkkoihin. Keskusjärjestön edustajat poistuivat sitten neuvotteluista, minkä jälkeen päästiin käsiksi varsinaisiin kuoppakorotusneuvotteluihin. Kun sitten 19. 12. 1956 valtuustossa oli estetty uuden palkkataulukon voimaantulo, muuttui tilanne oleellisesti ja aikaisemmat neuvottelut menettivät osittain merkityksensä. Tilanne oli täten joutunut umpikujaan ja järjestöt kutsuttiin ensi kerran virallisiin neuvotteluihin kesällisten kuoppakorotusesitysten johdosta 18. 1. 1957. Tällöin huomautettiin järjestöjen edustajille, että kaupungin taholla pidettiin mahdottomana yleisten kuoppakorotusten järjestämistä siinä tarkoituksessa, että kaupungin viranhaltijoiden palkkaus voitaisiin niiden avulla saattaa samalle tasolle, mihin valtion viranhaltijain palkkaus oli kertomusvuoden alussa saatettu. Kun valtuusto oli hylännyt tasokorotusta tarkoittavan ehdotuksen, ei näyttänyt olevan muuta mahdollisuutta kuin saattaa järjestöjen tekemät kuoppakorotusesitykset pois päiväjärjestyksestä toteamalla, etteivät ne voineet antaa aihetta toimenpiteisiin kaupungin taholta. Yksityisissä tapauksissa tehtävät esitykset tultaisiin silti jatkuvasti käsittelemään normaalissa järjestyksessä. Viranhaltijajärjestöjen taholta esitettiin käsitys, ettei kuoppakorotusten käsittelyllä ollut edellytyksiä, ellei kaupungin palkkataulukkoa ensin saatettaisi oikeaan suhteeseen valtion palkkajärjestelmän kanssa. Kun neuvotteluissa ei ollut päästy yksimielisyyteen, todettiin palkkalautakunnan lausunnossa, jonka ohella järjestöjen kuoppakorotusesitykset lähetettiin kaupunginhallitukselle, että esitysten ei tulisi antaa aihetta toimenpiteisiin (21. 1. 288 §, 5. 2. 373 §, 26. 3. 818 §).

Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli tehnyt esityksen neuvotteluihin ryhtymisestä viranhaltijain palkkojen järjestämiseksi kaupunginvaltuuston 6. 3. tekemän päätöksen johdosta. Palkkalautakunta päätti suostua neuvottelupyyntöön (29. 4. 1 151 §).

Mielisairaanhoitajain Liitto oli tehnyt esityksen neuvotteluihin ryhtymisestä mielisairaanhoitajien ja -hoitajattarien palkkauksen korottamiseksi. Palkkalautakunta päätti hyväksyä neuvottelupyynnön (17. 12. 3 116 §).

Palkkojen sitomista elinkustannusindeksiin koskeva esitys. Helsingin Kunnallisvirkamiesyhdistys, Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö sekä eräät muut järjestöt olivat esittäneet ryhdyttäväksi toimenpiteisiin viranhaltijain palkkojen sitomiseksi elinkustannusindeksiin yksityisillä aloilla hyväksyttyjen periaatteiden mukaisesti, 5 %:n aikatyölisää vastaavan korotuksen myöntämiseksi myös viranhaltijoille sekä eräiden kuoppakorotusten suorittamiseksi. Palkkalautakunta päätti, että mainittujen yhdistysten kanssa ryhdytään neuvotteluihin (22. 10. 2 591 §).

Virkalääkärien palkkauksen järjestely. Kaupunginvaltuusto oli päättäessään kaupungin viranhaltijain palkkausjärjestelmän muuttamisesta 28. 12. 1955 määrännyt, että virkalääkärien palkkakysymys oli otettava erillisenä käsiteltäväksi niin pian kuin vireillä ollut sairaalalääkärien palkkauskysymys olisi saatu ratkaistuksi. 19. 12. 1956 valtuusto hyväksyi sairaalalääkärien palkkauskomitean mietinnön siinä muodossa kuin se oli tullut hyväksytyksi Lääkäriliiton kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen. Kaupunginhallitus oli nyt lähettänyt palkkalautakunnalle palkkauskomitean II mietinnön, joka koski virkalääkärien palkkausta. Asiasta päätettiin ryhtyä neuvottelemaan Suomen Lääkäriliiton kanssa (5. 2. 336 §).

Sen jälkeen palkkauskysymys oli uudelleen palkkalautakunnan käsiteltävänä elo-syyskuulla, jolloin palkkalautakunta vastoin esittelijän kantaa päätti kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan esittää, ettei se voi puoltaa Lääkäriliiton ja kaupungin edustajien kesken käydyissä neuvotteluissa saavutetun neuvottelutuloksen hyväksymistä,

vaan esitti omasta puolestaan, ettei ollut aihetta suostua komitean esittämiin muutoksiin (27. 8. 2 100 §, 3. 9. 2 156 §).

Kaupunginhallitus palautti kuitenkin komiteanmietinnön uusia neuvotteluja varten. Palkkalautakunta päätti, että Suomen Lääkäriliiton kanssa oli ryhdyttävä käymään uusia neuvotteluja (27. 12. 3 177 §).

Suomen Hammaslääkäriliitto oli lähettänyt neuvottelupyynnön, jonka kaupunginhallitus jätti palkkalautakunnan käsiteltäväksi. Päätettiin ryhtyä neuvotteluihin em. liiton kanssa (17. 12. 3 119 §).

Kunnalliset rakennusmestarit -yhdistyksen kanssa käydyt palkkaneuvottelut. Mainittu yhdistys oli pyytänyt neuvotteluja rakennusmestarien palkkausta koskevassa asiassa. Palkkalautakunta päätti suostua neuvottelupyyntöön.

Kunnalliset Rakennusmestarit olivat huomauttaneet mm. siitä, että ennen sotaa olivat Helsingin kaupungin palveluksessa olevat rakennusmestarit palkatut paremmin kuin maaseutukaupunkien ja valtion palveluksessa olevat. Nyt oli tilanne kuitenkin päinvastainen. Esim. Turussa oli rakennusmestarit sijoitettu 27. — 24. palkkaluokkiin ja Tampereella vastaavasti 27. — 23. Myöskin tuotiin kirjelmässä esiin kansakoulunopettajien viimeksi tapahtunut palkkojen korotus ja suoritettiin vertailuja näiden ryhmien työaikojen välillä. Järjestö ehdotti, että kaupungin rakennusmestarien virkojen kohdalla suoritettaisiin kuoppatarkistus ja virat sijoitettaisiin 27. — 24. palkkaluokkiin.

Palkkalautakunnan taholta todettiin, että yleisten töiden lautakunnan esitys kahden palkkaluokan korotuksen myöntämisestä rakennusmestareille merkitsisi sanotun ryhmän kohdalla yleistä tasokorotusta. Koska kaupungin ko. palkat olivat kilpailukykyiset valtion vastaavien viranhaltijain palkkoihin verraten, ei esitystä katsottu voitavan puoltaa. Käytyjen neuvottelujen kuluessa oli järjestön taholta jatkuvasti esitetty, että Helsingin kaupungin rakennusmestarien palkkauksen tulisi numerollisesti vastata Turun ja Tampereen palkkaluokkia siitä huolimatta, että Helsingin palkkaluokittelu oli uusittu ja palkat kussakin palkkaluokassa olivat huomattavasti korkeampia kuin muissa kaupungeissa. Kaupungin puolelta torjuttiin käsitys, että rakennusmestarien palkkauksessa voitaisiin vertailukohteena käyttää kansakoulunopettajien palkkoja. Vertailtaessa Turun ja Tampereen rakennusmestarien markkamääräisiä palkkoja Helsingin kaupungin maksamiin voitiin todeta, etteivät viimeksimainitut olleet jääneet jälkeen toisista. Neuvottelujen kuluessa oli kuitenkin käynyt selville, että rakennusmestarit pyrittiin aluksi palkkaamaan työmäärärahoista käyttäen perusteina 20. palkkaluokan mukaista palkkausta. Kun myöskin alimmat vakinaiset ko. virat olivat samassa palkkaluokassa, oli aiheutunut jossakin määrin vaikeuksia tämän alimman palkkaluokan virkojen täyttämisessä. Mainitun syyn vuoksi kaupungin edustaja oli neuvotteluissa päätynyt siihen, että alimman rakennusmestariryhmän palkkauksen korottaminen yhdellä palkkaluokalla, eli 21:een, olisi asianmukaista nostamatta kuitenkaan yleistasoa kohtuuttomasti. Tällainen osittainen myönnytys ei kuitenkaan tyydyttänyt järjestöpuolta, joten neuvottelut katkesivat erimielisyyden takia. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa ehdottaa, että asia ei antaisi aihetta mihinkään toimenpiteisiin (29. 4. 1 143 §, 11. 6. 1 542 §).

Henkilökohtaisen palkan maksamista eräälle insinöörille koskeva esitys. Yleisten töiden lautakunta oli ilmoittanut, että eräs katurakennusosaston piiri-insinööri oli hakenut tie- ja vesirakennushallituksen toimistoinsinöörin virkaa ja syyksi maininnut edullisemman palkkauksen. Katurakennusosaston insinöörityövoimakysymys oli ollut erittäin vaikea sotien jälkeen erikoisesti liitosalueiden kaupunkiin yhdistämisen vuoksi. V. 1946 lisättiin osaston insinöörilukumäärää kuudella, mutta sen jälkeen ei ollut lisäystä tapahtunut. Sitä paitsi oli usein ollut virkoja täyttämättä hakijoiden puutteen vuoksi. Katurakennusosaston työsuunnitelmien toteuttaminen kertomusvuoden osalta vaatisi n. 10 insinöörinviran lisäämistä. Koska osaston erään korkeimman insinöörin poissiirtyminen oli katsottava suureksi menetykseksi, oli hänen kanssaan neuvoteltu ehdoista, joilla hän voisi jäädä virkaansa. Ko. henkilö oli ilmoittanut suostuvansa peruuttamaan hakemuksensa toiseen virkaan, jos hänelle maksettaisiin 20 000 mk:n suuruinen henkilökohtainen lisä kuukaudessa. Tästä syystä yleisten töiden lautakunta esitti, että ko. insinöörille saataisiin maksaa mainittu summa henkilökohtaisena lisänä. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että v. 1952 asetettu palkkaluokituskomitea oli pyrkinyt pääsemään eroon siihen saakka voimassa olleista erikoislisistä. Valtuuston 22. 12. 1954 tekemän päätöksen mukaan ao. hallinto-

elimiä kehotettiin tarkistamaan eräille viranhaltijoille aikaisempien päätösten perusteella maksetut henkilökohtaiset palkanlisät siten, että ne vastaisivat eroa uusien palkkojen ja taattujen henkilökohtaisten palkkojen välillä sekä milloin uudet palkat nousivat yli henkilökohtaisen palkkauksen, poistamaan ko. lisät. Sittemmin henkilökohtaiset palkat olikin saatu poistettua suurin piirtein kaikista laitoksista. Nyt tehty ehdotus tietäisi palaamista entiseen järjestelmään, mikä oli havaittu epäkäytännölliseksi sekä kohtuuttomaksi muita saman alan viranhaltijoita kohtaan. Näin ollen palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle ehdottaa, ettei mainittu esitys antaisi aihetta toimenpiteisiin. Samalla haluttiin kiinnittää erikoista huomiota siihen, että insinööri- ja teknikkopulaan olisi kiireellisesti löydettävä yleinen positiivinen ratkaisu (11. 6. 1 499 §).

Henkilökohtaisen palkanlisän maksaminen rakennusviraston eräälle rakennusmestarille. Yleisten töiden lautakunta oli ehdottanut, että mainitun osaston rakennusmestarille, joka oli erittäin tarmokkaasti ja aloitekykyisesti hoitanut mm. Taivallahden kansakoulun rakennustyön valvontaa niin, että tämä oli tullut kuutiohinnaltaan halvemmaksi kuin mikään muu rakennusviraston itse rakentama tai urakalla teettämä kansakoulu viiden viime vuoden aikana, maksettaisiin henkilökohtaisena palkanlisänä 28:nnen ja 26. palkkaluokan välinen ero sinä aikana, jolloin hän joutuisi toimimaan Hanasaaren voimalaitoksen rakennustyön erittäin vaativassa, n. 700 milj. mk:n kustannuksiin nousevassa tehtävässä vastaavana rakennusmestarina. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että virkasuhteen syntymisen kautta viranhaltija on velvollinen huolellisesti ja tunnollisesti hoitamaan virkatehtävänsä, johon myös sisältyy vaadittava ammattitaito, aloitekyky ja tarmokas tehtävien hoito. Yksityiset eivät myönnä palveluksessaan oleville samanlaisia etuisuuksia kuin kaupunki, joka suorittaa nämä etuisuudet samansuuruisina, vaikka työmaa olisikin varsin vaatimaton ja vastuu sekä tehtävien vaativuus vähäiset. Sitä paitsi todettiin rakennusmestarien palkkausta koskevien neuvottelujen yhteydessä, että Helsingin kaupungin maksamat palkat, erikoisesti rakennusmestarien ylimmissä palkkaluokissa, huomattavasti ylittivät muitten kaupunkien vastaavan palkkauksen. Samalla viitattiin rakennusviraston piiri-insinöörin henkilökohtaisen palkanlisän myöntämistä koskevan asian perusteluihin ja asetuttiin kielteiselle kannalle yleisten töiden lautakunnan esitykseen nähden (9. 7. 1 794 §).

Teurastuspalkkioiden tarkistaminen. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli tehnyt esityksen neuvotteluihin ryhtymisestä em. palkkioiden tarkistamiseksi. Palkkalautakunta päätti hyväksyä neuvottelupyynnön (12. 11. 2 793 §).

Kaupunginhallitukselle asiasta annettavassa lausunnossa päätettiin esittää, että olisi suoritettava tutkimus teurastustoiminnan ja palkkiolaskumenetelmän mahdollisesta uudelleenjärjestelystä ja siinä yhteydessä kiinnitettävä huomiota siihen, että teurastajat olisi vähitellen siirrettävä virkasuhteesta työsuhteeseen sitä mukaa kuin ko. virat tulivat avoimiksi, koska teurastajien työn laatu ja vallitseva palkkiojärjestelmä eivät lainkaan soveltuneet virkasuhteeseen ja aiheuttivat turhia riitaisuuksia ja vaikeuksia (17. 12. 3 080 §).

Vuorotyölisän maksamista kaupungin viranhaltijoille koskeva esitys. Kuntien Teknilliset Toimihenkilöt -niminen yhdistys oli kirjelmässään viitannut valtioneuvoston päätökseen 3. 10. 1947, missä kehotettiin maksamaan vuorotyölisää työntekijöille ja toimenhaltijoille huomauttaen samalla, että Helsingin kaupunki maksoi jo ko. vuorotyölisää tuntipalkkaisille työntekijöille, mutta ei sen sijaan viran- ja toimenhaltijoille. Yleensä maksettiin vuorotyötä tekeville toimenhaltijoille lisä, joka iltavuorossa oli 10 % ja yövuorossa 20 % kokonaispalkasta. Järjestö esitti, että myös kaupunki maksaisi palveluksessaan oleville vuorotyötä tekeville viranhaltijoille ko. vuorotyölisää. Palkkalautakunnan taholta oli otettu selvää Turun ja Tampereen kaupunkien menettelystä vastaavissa tapauksissa. Nämä maksoivat eräille viranhaltijoilleen vuorotyölisää. Helsingissä oli kysymys tällaisen lisän maksamisesta ollut esillä jo v. 1950, jolloin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö teki ehdotuksen vuorotyölisän maksamisesta viranhaltijoille. Tällöin todettiin, että valtio maksoi yörahaa niille virkamiehille, jotka esimiehen määräyksestä tekivät ylityötä säännöllisin vuoroin ja joiden tehtävät olivat senlaatuisia, että niiden menestyksellinen hoito edellytti päivätyön ohella suoritettavaa, vakinaisluontoista yötyötä. Yörahaa maksettiin 90 mk yöltä virantoimituksessa, joka sattui klo 22—6 välille ja kesti yhtäjaksoisesti tai eri osissa samana yönä vähintään kaksi täyttä tuntia. Yöaikaa laskettaessa otettiin huomioon vain työhön käytetty todellinen aika. Tällöin oli palkkalautakunta katsonut, että mikäli ilta- ja yötyöstä haluttaisiin suorittaa jokin erillinen korvaus, sen maksamisessa

olisi noudatettava samoja perusteita kuin valtiolla. Kun kuitenkin poikkeuksellinen työaika oli kaupungin virkojen osalta pyritty korvaamaan varsinaisen palkan puitteissa, ei erityisen lisän käytäntöön ottamisella kaupungin viroissa tulisi olemaan mitään käytännöllistä merkitystä. V. 1952 Keskusjärjestö teki uuden esityksen yötyökorvauksen suorittamisesta viranhaltijoille. Samoin myöskin Suomen sairaanhoitajain liitto teki vastaavanlaisen ehdotuksen. Myöskin tässä yhteydessä palkkalautakunnan lausunnossa viitattiin siihen, että kuntien viranhaltijain palkkoja määriteltäessä näihin virkoihin (lähinnä sairaanhoitajien) kuuluva yötyö oli jo palkoissa otettu huomioon. Myöskään Kaupunkiliitto ei ollut ryhtynyt puoltamaan yötyökorvauksen maksamista ko. viranhaltijoille. Kaupunginhallitus asettui kielteiselle kannalle näihin esityksiin nähden päätöksessään 26. 6. 1952. Koska mainitun ajan jälkeen ei olosuhteissa ollut tapahtunut sellaisia muutoksia, jotka puoltaisivat vuorotyöjärjestelmän käytäntöönottoa kaupungilla, päätettiin kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa esittää, että ko. kirjelmä ei antaisi aihetta toimenpiteisiin (29. 4. 1 145 §).

Kodinhoitajien ylityökorvausperusteiden ja palkan erittelyn vahvistaminen. Huoltolautakunnan hallintojaosto oli esittänyt, että kodinhoitajien ylityökorvauksen saattamiseksi tyydyttävälle ja pysyvälle kannalle heidän ylityökorvauksensa perusteet vahvistettaisiin seuraaviksi: 1) varsinaisesta tehokkaasta kodinhoitotyöstä, mikäli se ja toimitusmatkat sekä kodinhoito-ohjesäännössä edellytetyt muut tehtävät yhteensä ylittävät 120 tuntia kahden viikon aikana, suoritetaan ylityökorvauksena kaksinkertainen tuntipalkka eli 200 % peruspalkasta jaettuna 200:lla ja

2) ns. vuorokausityössä suoritetaan edellisen lisäksi päivystysajaksi katsottavilta tunneilta 50 %:n ja varallaolosta eli yöajasta 30 %:n korvaus ensisijaisesti rahakorvauksia vastaavana, varsinaisena työaikana annettavana vapaa-aikana. Palkkalautakunta päätti puoltaa em. esitystä kuitenkin siten, että ylityökorvausperusteisiin otettaisiin seuraavat lisämääräykset: Varsinaisen tehokkaan kodinhoitotyön katsotaan ns. vuorokausityössä kestävän klo 19.00:ään; päivystysajaksi katsotaan klo 19.00—22.00 välinen aika sekä varallaoloajaksi klo 22 jälkeinen aika varsinaisen työajan alkamiseen saakka (5. 2. 335 §, 19. 3. 743 §).

Huoltoviraston tiedustelun johdosta, joka koski ohjeitten antamista valtionavustuksen anomista varten siitä, mikä osa kodinhoitajien kokonaispalkasta oli katsottava peruspalkaksi ja mikä saamatta jääneiden luontoisetujen korvaukseksi, palkkalautakunta päätti lausunnossaan kaupunginhallitukselle ilmoittaa, että luontoisetujen raha-arvoksi saatiin v. 1956 4 600—4 800 mk, joten heidän rahapalkakseen ajalla 1. 1. — 30. 6. 1956 jäi 19 700—19 900 mk ja 1. 7. — 31. 12. 1956 välisenä aikana 24 130—24 330 mk (5. 2. 333 §).

Urheilu- ja retkeilytoimiston johtavien viranhaltijain sunnuntaityön korvaaminen. Urheilu- ja retkeilylautakunta oli huomauttanut siitä, että kaupunginhallituksen 27. 9. 1951 tekemän päätöksen mukaan mainitun toimiston johtavat viranhaltijat eivät olleet oikeutettuja ylityökorvauksiin. Heidän osaltaan suoritetun ylityön määrä oli kuitenkin huomattavasti suurempi kuin vastaavasti muiden kaupungin johtavassa asemassa olevien viranhaltijain johtuen tämä lähinnä heidän hoitamiensa työalojen erikoislaadusta. Koska he osaltaan hoitavat kaupunkilaisten vapaa-ajanviettotoimintaa, joka tapahtuu miltei kokonaan arki-iltaisin ja pyhäisin, on heidän ainoa mahdollisuutensa valvoa ja tarkkailla toiminta-alaansa virka-ajan ulkopuolella tehtävillä tarkastusmatkoilla. Myöskin eri järjestöjen kanssa käytävät, yhteistoimintaa koskevat neuvottelut on suoritettava virka-ajan ulkopuolella. Koska em. luetteloa johtavista viranhaltijoista, jotka eivät olleet oikeutettuja ylityökorvauksiin, yleensä oli poikkeuksetta noudatettu, ei palkkalautakunta katsonut voivansa puoltaa ylityökorvausten myöntämistä ko. tapauksissa. Sen sijaan sunnuntaityön korvaaminen oli erikoisasemassa, koska virkasääntö ei sisältänyt siihen nähden kieltosäännöstä. Tämän vuoksi pidettiin sopivana määrätä kiinteä tuntimäärä sunnuntailta, josta em. viranhaltijoille maksettaisiin korvausta. Kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa puollettiin urheilu- ja retkeilytoimiston viranhaltijoille maksettavaksi sunnuntaita kohden korvausta enintään viideltä tunnilta, josta asianomaisten tuli esittää hyväksyttävä selvitys (31. 5. 1 430 §).

Korotetun palkan maksaminen vapunpäivänä suoritetusta työstä. Kaupunkiliiton toimisto oli tiedustellut, maksettiinko kaupungin viranhaltijoille arkipäiväksi sattuvana vapunpäivänä suoritetusta työstä samojen perusteiden mukaan korotettua palkkaa kuin sun-

nuntaityöstä. V. 1952 oli ko. asia ollut käsiteltävänä palkkalautakunnassa virkamiesyhdistyksen esityksen johdosta. Tällöin oli yhdistykselle ilmoitettu mm.: »— kaupungin palveluksessa olevat työntekijät ovat oikeutetut saamaan työehtosopimuksen mukaisesti vapunpäivältä palkkaa samojen perusteiden mukaan kuin itsenäisyyspäivältäkin. Kun kaupungin viranhaltijat ja työntekijät useissa tapauksissa joutuvat rinnakkain suorittamaan vapunpäivänä työtä, on yhdenmukaisuuden vuoksi virkasäännön 32 §:n 1 mom:a tulkittava siten, että arkipäiväksi sattuneena vapunpäivänä suoritetusta työstä myöskin viranhaltijoille on maksettava sunnuntaityökorvausta ja vapunpäivä siis tässä suhteessa rinnastettava juhlapäivään». Edellä olevasta ilmenee, että vapunpäivä rinnastettiin tavalliseen arkipyhään, miltä ajalta työntekijä oli oikeutettu sunnuntaityökorvaukseen, mutta ei sen sijaan esim. ylityökorvaukseen samojen säännösten mukaisesti kuin mitä suoritettiin sunnuntaipäivänä tehdystä työstä (19. 3. 738 §).

Raastuvanoikeuden arkistossa oli järjestetty päivystys toukokuun 1 p:nä siten, että neljä viranhaltijaa oli toiminut arkistossa kukin 3 $^1/_2$ t, minkä lisäksi vahtimestari oli toimessaan koko vapunpäivän. Raastuvanoikeuden yleisjaosto oli anonut, että ko. viranhaltijoille saataisiin suorittaa erillinen korvaus sanotulta ajalta samoin kuin juhlapäivinä suoritetusta työstä. Palkkalautakunta puolsi lausunnossaan kaupunginhallituksen em. päätökseen viitaten sunnuntaityökorvauksen maksamista ko. viranhaltijoille (21. 5. 1 336 §).

Apulaiskaupunginkamreerin ylityökorvausanomus. Anoja oli joutunut suorittamaan korvauksetta ylityötä sekä v:n 1955 että 1956 aikana enemmän kuin viranhoitoon yleensä voitiin katsoa kuuluvan. Mm. rahatoimiston uuden johtosäännön valmistelu, selvittely ja suunnittelu oli aiheuttanut paljon ylityötä. Myöskin rahatoimistossa käytäntöön otettu reikäkorttimenetelmä oli aiheuttanut alussa laajoja suunnittelu- ja valvontatöitä. Apulaiskaupunginkamreeri oli mainittu niiden johtavien viranhaltijain luettelossa, jotka eivät olleet oikeutettuja ylityökorvauksiin; kuitenkin, jos erityiset syyt vaativat poikkeuksen tekemistä ylityön korvaamista koskevista määräyksistä, päätti siitä virkasäännön 31 §:n 5 mom:n mukaan kaupunginhallitus. Koska apulaiskaupunginkamreerin ylitöiden voitiin katsoa aiheutuneen rahatoimiston uuden johtosäännön valmistelutöistä, oli pidettävä kohtuullisena, että ko. kamreerille maksettaisiin korvaus, kun hän oli joutunut suorittamaan tämän tavallisesti komiteain sihteereille kuuluvan työn pääasiassa ylityönä. Palkkalautakunta päätti lausunnossaan esittää, että tässä tapauksessa ei korvausperusteena olisi syytä käyttää palkan mukaan laskettua ylityökorvausta, vaan korvaus olisi maksettava samojen perusteiden mukaan kuin mitä komiteain sihteereille maksettiin (20. 8. 2 013 §).

Ylityökorvauksen maksamisesta taannehtivasti maidontarkastamon näytteidenottajille oli terveydenhoitolautakunnan taholta tehty esitys, missä ehdotettiin, että ko. ylityökorvaus maksettaisiin 1. 1. 1954—31. 3. 1955 väliseltä ajalta. Palkkalautakunnan lausunnossa terveydenhoitolautakunnalle päätettiin esittää mm., että maidontarkastajat ovat työaikalain alaisia, joten heillä on oikeus ko. korvaukseen työaikalain määräykset huomioon ottaen, mutta tällöin oli kuitenkin otettava huomioon, että työaikalain 19 §:n mukaan samoin kuin kaupungin virkasäännön 47 §:n mukaan oikeus korvaukseen menetetään, ellei kannetta ole nostettu vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jolloin sellainen oikeus syntyi. Kun ylityöt oli tehty ajalla 1. 1. 1954—31. 3. 1955, oli todettava, huomioon ottaen, että kysymys ko. korvauksen maksamisesta oli esitetty v:n 1956 puolella, että saamisoikeus v:n 1954 ajalta oli menetetty. Korvattavaksi tuli näin ollen vain ajalla 1. 1. — 31. 3. 1955 suoritettu ylityö (15. 1. 144 §).

Maidontarkastamo oli tiedustellut *ylityökorvauksen maksamista ylikatsastajalle* ja ilmoittanut, että ylikatsastaja oli v. 1956 tehnyt ylityötä 91 t 45 min sekä että hänen virka-aikanaan oli pidetty virkasäännön mukaista 6 ½ t:n virka-aikaa. Samalla kuitenkin ylikatsastajaa oli pidettävä työnsä laadun ja aseman perusteella työaikalain alaisiin kunnan viranhaltijoihin kuuluvana. Tähän käsitykseen myöskin palkkalautakunta yhtyi. Kaupunginhallitus oli kuitenkin palkkalautakunnan esityksestä, jolle perustana oli maidontarkastamon erikoiset työolosuhteet, oikeuttanut terveydenhoitolautakunnan suorittamaan maidontarkastamon näytteidenottajille ylityökorvausta, jos nämä tekevät kuukaudessa yli 160 t työtä. Näin ollen palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että ylikatsastajaan oli sovellettava kaupunginhallituksen 29. 9. 1955 maidontarkastamon

näytteiden ottajien ylityökorvauksista tekemää päätöstä ja korvattava hänen ylityönsä takautuvasti myöskin v:lta 1956 sanotun päätöksen mukaisesti (12. 11. 2 794 §).

Opettajien ylituntipalkkion määrääminen. Kaupunginhallitus oli päätöksellään 6. 6. 1957 kehottanut palkkalautakuntaa ryhtymään toimenpiteisiin ylituntipalkkion laskuperusteena olevan, lain tarkoittaman peruspalkan selvittämiseksi ja ylituntipalkkion määräämiseksi opettajien palkkausta koskevan uuden lain mukaisin perustein. Päätös merkittiin tiedoksi (18. 6. 1 640 §).

Myöskin kiinteistöviraston *talo-osaston* eräs *isännöitsijä* oli ilmoittanut, että hän oli joutunut tekemään ylityötä n. 3 kuukauden aikana yhteensä 96 ½ t, lähinnä hoitaessaan toisen, sairaana olleen isännöitsijän tehtäviä. Hän anoi ylityöpalkkiota em. työstä, vaikka kuuluikin niihin viranhaltijoihin, jotka eivät olleet oikeutettuja ylityökorvauksiin. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle lausunnossaan esittää, että ko. isännöitsijälle myönnettäisiin eräänlainen ylimääräinen palkkio, jonka suuruudeksi ehdotettiin 40 000 mk anotun 49 290 mk:n sijasta (20. 8. 2 014 §).

Päivystyskorvausten suuruuden vahvistaminen kaupungin sairaaloissa. Sairaalalautakunta oli kaupunginhallituksen antaman kehotuksen johdosta tehnyt palkkalautakunnalle esityksen mainitusta asiasta. Tämän oli valtuuston 1946 tekemän päätöksen mukaisesti kussakin yksityistapauksessa lähemmin ratkaistava päivystyskorvausten suuruus sellaisissa tapauksissa, jolloin viranhaltijan oli päivystysaikanaan oleskeltava asunnossaan, ns. asuntopäivystys, sekä niissä tapauksissa, jolloin viranhaltija voi päivystysaikanaan valita olinpaikkansa, mutta oli velvollinen ilmoittamaan, missä hän oli tavattavissa, ns. puhelinpäivystys. Edellisessä tapauksessa maksettiin päivystyskorvaus enintään puolesta siitä ajasta, jolloin viranhaltija varsinaisia virkatehtäviä suorittamatta joutui olemaan sidottuna ja jälkimmäisessä tapauksessa suoritettiin hänelle korvausta enintään 1/5 varallaoloajasta. Palkkalautakunta päätti vahvistaa päivystyskorvaukset sairaalalautakunnan ehdotuksen mukaisesti puhelinpäivystyksen osalta (14. 5. 1 245 §).

Päivystyksen järjestely kaupungin sairaaloissa. Sairaalaviraston suorittaman selvityksen perusteella oli todettu, että sairaaloissa oli käytännössä eräitä päivystyslajeja, joilta puuttui virallinen vahvistus. Tällaisia olivat mm. kaupunginhallituksen aikanaan hyväksymät, mutta sellaiset päivystykset, joille ei ollut hankittu vahvistusta sen jälkeen kun uudet päivystysmääräykset olivat tulleet voimaan 1. 1. 1947. Lisäksi oli eräitä päivystyksiä, joita oli olosuhteiden pakosta otettu käytäntöön syksyn 1956 kuluessa ja joille ei vielä ollut ehditty hankkia hyväksymistä. Sairaalalautakunta oli tehnyt esityksen, jossa päivystykset oli jaettu puhelin-, työpaikka- ja asuntopäivystyksiin. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa ko. esitystä kuitenkin siten muutettuna, että sairaalalautakunnalla olisi oikeus, olosuhteiden niin vaatiessa, siirtyä varsinaisen hoitohenkilökunnan kohdalla joko asuntopäivystyksestä työpaikkapäivystykseen tai päinvastoin. Samalla esitettiin, että päivystysmuotojen tultua vahvistetuiksi asia päivystyskorvausten osalta saatettaisiin palkkalautakunnan käsiteltäväksi (15. 1. 166 §).

Teollisuuslaitosten päivystyskorvauskysymykset. Teollisuuslaitosten lautakunta oli tehnyt esityksen, jossa ehdotettiin eräitä muutoksia sähkölaitoksen päivystysjärjestelmään. Palkkalautakunta päätti puoltaa ko. esitystä muuten, paitsi varastonhoitajapäivystyksen osalta. Lisäksi esitettiin, että työaikalain alaisten päivystykseen osallistuvien mestareiden päivystysluokaksi määrättäisiin 2b ja sen alaisuuteen kuulumattomien mestareiden 3b ja insinöörien päivystysluokaksi 3 c sekä että teollisuuslaitoksen lautakunnan tehtäväksi annettaisiin tehdä esitys päivystyksen yhdenmukaistamisesta kaikissa teollisuuslaitoksissa (29. 1. 287 §, 5. 3. 618 §).

Kaasulaitoksen II käyttöinsinöörin päivystyskorvauksen perusteeksi palkkalautakunta päätti vahvistaa 1. 3. alkaen 1/8 (19. 2. 472 §).

Teollisuuslaitosten lautakunnan esityksen mukaisesti vahvistettiin päivystysmääräysten 3 b kohdan perusteella eräiden kaapelimestarien, linjamestarien ja muuntamo- sekä katuvalomestarin päivystyskorvaukseksi ½. Lisäksi palkkalautakunta päätti todeta, että apulaiskaapelimestari, apulaislinjamestarit jne. olivat työaikalain alaisia, joten heidän päivystyskorvauksensa määräytyi päivystystä koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen 2 b kohdan mukaiseksi (15. 10. 2 517 §).

Satamalaitoksen tavaranmerkitsijäin suojapeitteiden käsittelystä anoma lisäkorvaus. Tavaraliikenteen vilkastuttua satamissa oli seurauksena ollut, että myöskin tavarain säilytys ns. kenttävarastoissa oli lisääntynyt. Tavarain peittämisestä, mihin tarvittiin

900 suojapeitettä, huolehti 21 miestä, jotka suorittivat työn varsinaisten muiden tehtäviensä: tavaran vastaanoton, lajittelun ja »ulosannon» lisäksi. Tavaranmerkitsijäin yhdistys esitti, että suojapeitteiden käsittelystä ja hoidosta maksettaisiin 3 000 mk:n korvaus kuukaudessa. Palkkalautakunnan taholta myönnettiin, että kentällä työskentelevät tavaranmerkitsijät olivat ilmeisesti epäedullisemmassa asemassa kuin laivan vieressä ja makasiineissa työskentelevät tavaranmerkitsijät, koska ensinmainittujen tehtäviin kuului lisäksi peitteiden käsittely, joka oli likaista ja raskasta työtä peitteiden ollessa märkiä. Kun tämä kuitenkin oli kuulunut heidän tehtäviinsä jo v:sta 1931 alkaen, ei ollut kysymys mistään lisätyistä tehtävistä, vaan eräänlaisen likaisen ja raskaan työn lisän maksamisesta viranhaltijoille. Tällaisen oikeuden myöntämistä saatettiin kuitenkin pitää epäilyttävänä kaupungin kannalta, koska se muodostaisi ennakkotapauksen, johon jatkuvasti voitaisiin vedota. Toisaalta esitykseen suostuminen merkitsisi sitä, että kaupunki tunnustaisi periaatteen, että mikäli jollekin viranhaltijalle kuuluvia tehtäviä lisätään, kaupunki on velvollinen suorittamaan lisätehtävistä eri palkkion siitä riippumatta, pystytäänkö tehtävät hoitamaan virka-ajan puitteissa vai ei. Tällöin menettäisi myöskin merkityksensä virkasäännön 11 §:n 1 mom. 2 kohta, joka velvoittaa viranhaltijan alistumaan siihen laajempaan tai muutoin muutettuun virantoimitusvelvollisuuteen, joka hallinnonhaaran järjestysmuodon muuttumisen tai muusta syystä määrätään. Näihin näkökohtiin vedoten kaupunginhallitukselle päätettiin esittää, että anotun lisäkorvauksen suorittamiseen ei tulisi suostua (5. 3. 617 §).

Työntekijäin palkkojen tarkistaminen. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli 15. 9. 1956 ehdottanut neuvotteluihin ryhtymistä sen johdosta, että elinkustannusindeksi oli kulutustarvikkeiden hintojen ja muiden maksujen johdosta noussut 112 pisteeseen, mikä edellytti työmarkkinajärjestöjen välisen sopimuksen mukaan työntekijäin palkkojen tarkistamista 5 %. Kaupungin työntekijäin osalta tämän tulisi tapahtua ilman, että kaupungin ja Keskusjärjestön välistä sopimusta irtisanottaisiin. Palkkalautakunta oli suostunut neuvottelupyyntöön ja valinnut neuvottelijoikseen puheenjohtaja Virkkusen ja toimistopäällikkö Ståhlbergin. Ennenkuin neuvotteluja oli ehditty aloittaa, lähetti Keskusjärjestö uuden esityksen 17. 10. 1956, missä se ilmoitti irtisanovansa 8. 6. 1956 voimaan astuneen palkkasopimuksen 17. 10. 1956 alkaen ja siten päättymään kahden kuukauden kuluttua irtisanomispäivästä. Samalla järjestö ehdotti ryhdyttäväksi viipymättä neuvotteluihin, joiden yhteydessä se tulisi jättämään muutosehdotuksensa palkkasopimuksen eri pykäliin nähden sekä lisäksi uudisti em. 5 %:n palkankorotusvaatimuksensa. Neuvottelut aloitettiin 19. 12. 1956 ja niissä aluksi kaupungin puolesta todettiin, että koska yksityisillä työaloilla ei ollut vielä aloitettu neuvotteluja palkkojen tarkistamiseksi, ei kaupungin tahollakaan voida päästä yleisestä palkkojen tarkistamisesta tulokseen, mutta sen sijaan voitiin suorittaa alustavia neuvotteluja niistä muista palkkasopimuksen kohdista, joista Keskusjärjestö oli tehnyt muutosehdotuksia. Neuvotteluja olikin näiltä osin käyty aina maaliskuun 1957 alkuun asti sekä uudelleen 5. 4. lähtien. Tällöin todettiin kaupungin puolesta, että tällä välin oli eduskunnassa hyväksytty vakauttamisohjelma, joka työntekijäin palkkoihin nähden merkitsi sitä, että täyskompensaatiota ei elinkustannusten nousun johdosta voitu palkkoihin myöntää. Keskusjärjestön virallisena kantana esitettiin, että järjestö pitää kiinni elinkustannusten nousun edellyttämästä palkankorotuksesta siten, että palkat on tarkistettava joka kerran, kun elinkustannusindeksi kohoaa täydet 5 pistettä. Järjestön edustajien tietojen mukaan oli elinkustannusindeksi kohonnut yleislakosta lähtien 13 pistettä, mikä edellytti yleistä palkkojen korottamista 10 %. Kaupungin vastauksessa esitettiin, että kaupunki ei missään tapauksessa voi yleisillä työmarkkinoilla tulossa olevia ratkaisuja odottamatta tehdä poikkeuksia eduskunnan hyväksymään vakautusohjelmaan sisältyvästä palkkasuosituksesta, joten kaupungin edustajien oli pakko vastata Keskusjärjestön esitykseen kielteisesti. Tämän jälkeen Keskusjärjestön edustajat pyysivät, että kysymys elinkustannusten nousun huomioonottamisesta kaupungin työntekijäin palkkauksessa saatettaisiin erillisenä palkkalautakunnan ratkaistavaksi, mihin kaupungin edustajat ilmoittivat suostuvansa. Palkkalautakunta päätti vastoin esitystä, että neuvotteluja Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön kanssa jatkettaisiin siltä pohjalta, että hyväksytään järjestön ehdotus elinkustannusten nousun korvaamisesta työntekijöille korottamalla heidän palkkojaan ensin 10 % ja sitten kun elinkustannusindeksi olisi noussut yleislakosta lähtien 15 pistettä, lisäksi 5 %. 12. 4. oli kolme

palkkalautakunnan jäsentä vaatinut, että em. päätös oli alistettava kaupunginhallituksen tutkittavaksi (9. 4. 980 §, 16. 4. 1 050 §).

Kaupunginhallituksen kumottua 2. 5. 1957 tekemällään päätöksellä palkkalautakunnan päätöksen, että palkkasopimusneuvotteluja Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön kanssa olisi tullut jatkaa siltä pohjalta, että järjestön neuvotteluissa esittämä ehdotus elinkustannusten nousun korvaamisesta työntekijöille korottamalla heidän palkkojaan ensin 10 % ja elinkustannusindeksin noustua yleislakosta lähtien 15 pisteeseen lisäksi 5 %, oli palkkalautakunnassa 20. 6. 1957 pidetty neuvottelutilaisuus Keskusjärjestön kanssa mahdollisesta neuvottelujen jatkamisesta. Kaupungin taholta huomautettiin tällöin siitä, että koska yleisillä työmarkkinoilla palkkakysymys oli odotusvaiheessa, niin ei kaupungin puolestakaan voitu tehdä sopimusta työntekijäin palkkakysymyksen kokonaisratkaisuun nähden, mutta neuvotteluja ehdotettiin jatkettavaksi palkkasopimuksen yksityiskohdista. Keskusjärjestön taholta esitettiin, että järjestö katsoi työntekijäin menettäneen jo saavutetun oikeuden kaupunginhallituksen kumottua em. palkkalautakunnan päätöksen. Järjestön edustajat olivat lisäksi sitä mieltä, ettei ollut syytä jatkaa neuvotteluja palkkasopimuksen yksityiskohtien osaltakaan, vaan palkkakysymys kokonaisuudessaan olisi käsiteltävä vasta sitten, kun oli mahdollisuuksia saada siinä kokonaisratkaisu aikaan. Näin ollen neuvottelut oli todettava katkenneiksi ja palkkalautakunta merkitsi asian tiedoksi (2. 7. 1 722 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli ilmoittanut, että koska kaupungin ja Keskusjärjestön väliset neuvottelut palkka-asiassa eivät olleet johtaneet Keskusjärjestöä tyydyttävään ratkaisuun, tämä oli kääntynyt Suomen Kunnantyöntekijäin Liiton puoleen pyytäen lupaa uhkavaatimuksen esittämiseen ko. asiassa. Pyydetyn uhkavaatimusluvan olivat em. liiton liittotoimikunta ja SAK:n työvaliokunta hyväksyneet, mistä johtuen Keskusjärjestö esitti, että palkka-asian järjestämiseksi ryhdyttäisiin kiireellisesti neuvottelemaan. Ellei niissä päästäisi Keskusjärjestöä tyydyttävään tulokseen 26. 8. 1957 mennessä, tultaisiin Keskusjärjestön taholta harkitsemaan mahdollisia järjestöllisiä toimenpiteitä asian järjestykseen saattamiseksi. Neuvottelut oli palkkalautakunnan puheenjohtajan määräyksestä aloitettu jo 9. 8. Järjestön vaatimukset olivat toistaiseksi jääneet epäselviksi. Palkkalautakunta merkitsi asian tiedoksi (20. 8. 2 031 §).

Tämän jälkeen neuvotteluja Keskusjärjestön kanssa jatkettiin, jolloin palkkasopimuksen palkkahinnoitteluun järjestön taholta tehdyistä lisäys- ja muutosehdotuksista osittain sovittiin, kun taasen osa kysymyksistä jäi avoimeksi teknillisten asiantuntijain kuulemista varten. Edelleen neuvotteluissa käsiteltiin Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvoston suositusta kunnantyöntekijäin palkkojen tarkistamisesta. Suosituksen 1), 2) ja 6) kohtien sisältämät periaatteet hyväksyttiin keskusteluissa yksimielisesti. Myöskin 3) ja 4) kohta hyväksyttiin erinäisin muutoksin. 5) kohdan osalta todettiin, ettei se vaikuttanut kaupungin ja Keskusjärjestön väliseen palkkasopimukseen. Sen sijaan suosituksen 7) ja 8) kohtien osalta ei päästy yksimielisyyteen. Keskusjärjestön neuvottelijat olivat järjestön kantana ilmoittaneet, että se oli valmis tyytymään $^2/_3$ kompensaatioon, jonka pohjana oli indeksiluku 107, mistä sovittiin yleislakon lopettamista koskevissa neuvotteluissa. Keskusjärjestö ilmoitti olevansa valmis siirtämään uhkavaatimuksensa määräpäivää niin kauan kuin tämä asia oli vireillä jossakin kaupungin elimessä, kuitenkin kauintaan menossa olevan elokuun 28 p:ään saakka, jolloin Keskusjärjestö tulisi ottamaan kannan asiaan palkkalautakunnan tekemän päätöksen pohjalta. Kaupungin neuvottelijat olivat katsoneet, etteivät he voineet poiketa palkkamarkkinoilla yleensä muodostetusta linjasta, jota myös Kaupunkiliiton suositus noudatti. Kaupungin neuvottelijat olivat 8) kohdan johdosta ilmoittaneet olevansa valmiit suosittelemaan palkkalautakunnalle sen mukaisen muutoksen tekemistä työehtosopimukseen, vaikka ko. sopimusta ei ollut irtisanottu. Keskusjärjestön taholta katsottiin, että muutos työaikaan olisi annettava »45 tunnin työviikko kautta vuoden»-periaatteen mukaisena. Samalla oli ilmoitettu, että mikäli kaupungin taholta tähän suostuttaisiin, palkkasopimuksen muutosehdotusten käsittely huomattavasti helpottuisi. Keskusjärjestön vaatimuksesta asia saatettiin palkkalautakunnan käsiteltäväksi, joka päätti, ettei se tässä vaiheessa ota kantaa neuvottelujen kohteena oleviin kysymyksiin. vaan kehottaa kaupungin edustajia jatkamaan edelleen neuvotteluja (27. 8. 2 127 §).

Sen jälkeen kun Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt uhkavaatimuksensa palkkaneuvottelujen yhteydessä, minkä määräaika päättyi 26. 8. 1957, aloitettiin neuvot-

telut viipymättä järjestön kanssa palkkalautakunnan puheenjohtajan määräyksestä, koska lautakuntaa vuosilomien vuoksi ei voitu saada kokoon riittävän aikaisin. Neuvottelupohjana oli Keskusjärjestön aikaisemmin tekemä kirjallinen muutosehdotus, mitä järjestön edustajat täydensivät suullisin esityksin. Järjestön taholta siirrettiin uhkavaatimuksen määräpäivää neuvottelujen aikana useampaan otteeseen. Ns. yleiskysymyksissä päädyttiin pääosiltaan Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvoston suosituksen mukaisiin ratkaisuihin. Keskusjärjestö luopui täyskompensaatiota koskevasta vaatimuksestaan ja elinkustannusindeksin nousu sovittiin hyvitettäväksi ns. 2/3 periaatetta noudattaen, edelleen päätettiin ohjetuntipalkkoihin ja urakkahintoihin sisällyttää yleislakon lopettamista koskevan sopimuksen edellyttämä erillinen 12—8 mk:n korotus. Myös aikatyölisää koskevan palkkasopimuksen 12 §:n 1 kohdan määräys muuttui ja ko. lisä nousi 15 %:iin. Tähän kokonaisratkaisuun liittyi edelleen sopimus siitä, että neuvottelijat suosittelevat voimassa olevan työehtosopimuksen kesätyöaikaa koskevan kohdan muuttamista sopimusta irtisanomatta. Muutos tarkoitti sitä, että kesäaika pitenisi kuukaudella eli 15. 4.—15. 10. väliseksi ajaksi. Palkkasopimuksen varsinaiseen hinnoittelupuoleen ei tehty sanottavia muutoksia. Sopimusluonnoksen mukaisesti oli tarkoitus, että se astuisi voimaan 31. 7. 1957 jälkeen ensiksi alkavan tilikauden alusta lukien. Palkkalautakunta päätti vahvistaa esitetyn sopimusluonnoksen kaupungin ja Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön väliseksi työntekijäin ohjetuntipalkkoja ja -lisiä koskevaksi sopimukseksi (17. 9. 2 291 §).

Työehtosopimukset. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli ehdottanut 14. 12. 1956, että silloin voimassa olleen työehtosopimuksen 7 ja 11 pykälien johdosta ryhdyttäisiin käymään neuvotteluja ja palkkalautakunta oli suostunut neuvottelupyyntöön. Tämän jälkeen oli tammikuun aikana pidetty viisi neuvottelutilaisuutta, joissa sovittiin 7 §:ään sisältyvän ylityön laskemista koskevan työajan alkamisajankohdasta sekä 11 §:n sisältämästä matkakulujen korvaamisesta etäisille työpaikoille. Palkkojen indeksisidonnaisuuteen nähden oli kaupungin taholta ehdotettu, että tätä koskeva määräys olisi poistettava työehtosopimuksesta, koska palkat eivät enää olleet indeksiin sidottuja ja koska vastaava määräys oli poistettu yksityisten työehtosopimuksista. Keskusjärjestön puolesta ehdotukseen suostuttiin. Vielä järjestön edustajat ilmoittivat, että koska neuvotteluissa käsitellyistä asioista oli päästy yksimielisyyteen, Keskusjärjestö ei katsonut olevan syytä työehtosopimuksen irtisanomiseen. Kun mahdollinen irtisanominen olisi tullut voimaan 30. 4. 1957 alkaen, sovittiin kaupungin edustajien vaatimuksesta siitä, että nyt esitetyt vaatimukset tulivat noudatettaviksi 1. 5. 1957 alkaen. Palkkalautakunta päätti lausunnossaan kaupunginhallitukselle esittää, että työehtosopimukseen tehtäisiin mainittujen pykälien kohdalla ne muutokset, joista neuvotteluissa oli työntekijäjärjestön kanssa sovittu (19. 2. 484 §).

Palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle edelleen kaupunginvaltuustolle esitettäväksi, että kaupungin ja Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön välisen työehtosopimuksen 4 §:n 1 ja 2 kohdat muutettaisiin seuraaviksi: »4 §. 1) Pisin säännöllinen työaika on 8 tuntia päivässä, paitsi lauantaisin ja kirkollisten juhlapäivien sekä vapun- ja itsenäisyyspäivän aattoina, jolloin työaika on 7 tuntia, ellei tämän pykälän 2. kohdasta muuta ilmene. Kuitenkin on työaika huhtikuun 15 päivän ja lokakuun 15 päivän välisenä aikana lauantaisin ja aattopäivinä 5 tuntia. 2) Työt aloitetaan yksivuorotyössä yleensä klo 7 ja lopetetaan klo 16, paitsi lauantaisin ja juhlapäivien aattoina, jolloin ne lopetetaan klo 14. Huhtikuun 15 päivän ja lokakuun 15 päivän välisenä aikana lopetetaan työt lauantaisin klo 12, samoin joulu-, uudenvuoden-, helluntai- ja juhannusaattoina sekä pääsiäislauantaina. Mikäli työn laatu tai muut seikat sitä vaativat, voidaan työn alkamis- ja päättymisaika määrätä toisinkin sopimuksen allekirjoittajien siitä keskenään sovittua.» (10. 9. 2 231 §).

Helsingin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosasto oli tehnyt esityksen neuvotteluihin ryhtymisestä maataloustyöntekijäin palkkojen tarkistamiseksi. Palkkalautakunta päätti hyväksyä neuvottelupyynnön (17. 9. 2 299 §). Sen jälkeen kun neuvottelutilaisuus oli pidetty, jossa mm. sovittiin työehtosopimuksen 6, 11 ja 13 §:ien muuttamisesta, palkkalautakunta päätti hyväksyä neuvottelutuloksen sekä esittää kaupunginhallitukselle valtuustolle edelleen esitettäväksi, että maataloustyöntekijäin työehtosopimus muutettaisiin 1. 8. alkaen sellaiseksi kuin neuvotteluissa oli sovittu. Merkittiin tiedoksi, että sen jälkeen kun kaupunginvaltuusto oli 30. 10. 1957 hyväksynyt palkkalautakunnan esittämät muutokset kaupungin ja Helsingin maataloustyöntekijäin ammattiosaston väliseen

työehtosopimukseen, tämä oli allekirjoitettu 18. 11. Lisäksi palkkalautakunta päätti lähettää sopimuksen kaupunginhallitukselle edelleen sosiaaliministeriölle lähetettäväksi (24. 9. 2 340 §, 26. 11. 2 914 §).

Työehtosopimuksen tulkintakysymyksiä. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt, että palkkalautakunta antaisi rakennusviraston katurakennusosastolle ohjeet työehtosopimuksen 11 §:n 2 momentin soveltamisesta. Ko. pykälän 1 kohdassa mainitaan, että »kaupunki järjestää mahdollisuuksien mukaan työntekijäin kuljetukset suojatuilla kulkuneuvoilla työnjohdon ja työntekijäin luottamusmiesten sopimista paikoista niille työmaille, jotka sijaitsevat liikennelaitoksen ensimmäisen vyöhykerajan ulkopuolella —» 2 kohdassa mainitaan edelleen, että »mikäli tällaista kuljetusta ei kaupungin toimesta järjestetä, korvataan työntekijöille todelliset matkakustannukset — —». Keskusjärjestön esityksen johdosta pidettiin palkkalautakunnassa 5. 11. neuvottelutilaisuus, jossa päästiin yksimielisyyteen ko. seikoista. Työehtosopimuksen 11 §:n 1 kohdan 2 mom:n tulkintaohjeen sanamuoto sovittiin seuraavaksi:

»1) Jos työntekijä asuu liikennelaitoksen 1. vyöhykkeen ulkopuolella ja joutuu sieltä matkustamaan työmaalle 1. vyöhykkeen kautta toisille vyöhykkeille, maksetaan liikennemaksu matkaosuudelta Rautatientorilta työmaalle.

2) Jos 1. vyöhykkeellä asuva työntekijä joutuu menemään sen ulkopuolella sijaitsevalle työmaalle, suoritetaan hänelle vyöhykemaksu, joka lasketaan a) sarjalippujen mukaan, jos työntekijälle on etukäteen ilmoitettu, että työmaa tulee jatkumaan 6 päivää tai kauemmin ja b) kertalippujen mukaan, mikäli tällaista ilmoitusta ei ole tehty». Palkkalautakunta päätti hyväksyä neuvottelutuloksen ja antaa kaupungin virastoille ja laitoksille työehtosopimuksen 11 §:ää koskevan tulkintaohjeen (12. 11. 2 765 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli maininnut, että voimassa olevan palkkasopimuksen tultua allekirjoitetuksi 5. 10. 1957 ryhdyttiin kaupungin kaasulaitoksen toimesta alentamaan työntekijöille maksettuja tuotantopalkkioita, joiden suuruudesta oli sovittu laitoksen johdon ja työntekijäin välisellä sopimuksella. Laitos perusteli menettelyään sillä, että palkkalautakunnan ilmoituksen mukaan eivät palkkasopimuksessa tapahtuneet ohjetuntipalkkojen tarkistukset saaneet aiheuttaa työntekijäin ansioiden nousua. Kun järjestön käsityksen mukaan tehdyllä sopimuksella ei ollut tarkoitus alentaa aikaisemmin maksettuja tuotantopalkkioita, Keskusjärjestö esitti, että palkkalautakunta antaisi kaasulaitokselle oikeuden maksaa työntekijöille tuotantopalkkiot aikaisemman sopimuksen mukaisina. Palkkalautakunta oli käsitellessään 10. 10. uuden palkkahinnoittelun sovellutusmääräysten antamista urakka- ja suorituspalkkojen osalta päättänyt kiertokirjeellä antaa vastaavanlaisen määräyksen kuin mitä sisältyi jo itse palkkahinnoitteluun, kuitenkin erikoisesti korostaen sitä, että ansiot ko. tapauksissa eivät saaneet alentua eikä toisaalta myöskään saaneet aiheuttaa urakkahintojen nousua. Tällöin pidettiin silmällä yksityisalojen vastaavia ohjeita. Näin ollen palkkalautakunta totesi kaasulaitoksen menetelleen täysin palkkahinnoittelun ja sen soveltamisesta annettujen ohjeiden mukaisesti.

Kuitenkin haluttiin hankkia selvitys siitä, oliko yksityisillä työaloilla tuotantopalkkioita tarkistettu suoritettujen palkkajärjestelyjen johdosta. Suomen Metalliteollisuuden Työnantajaliitto oli ilmoittanut, että liitto oli noudattanut sanatarkasti 2. 7. 1957 solmittua työehtosopimusta. Tiettävästi tuotantolisät olivatkin käytännössä vain kolmessa tehtaassa koko maassa eikä näihin lisiin ollut myönnetty minkäänlaisia korotuksia, ei edes aikatyölisän korotuksen johdosta. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa teollisuuslaitoksille, että palkkasopimuksen 12 §:n 10 kohdassa mainittu korjauslisä voitiin tästälähtien suorittaa myös sellaisissa tapauksissa, jolloin työntekijälle maksettiin palkkasopimuksen 9 §:n mukaista erittäin likaisen työn lisää (26. 11. 2 918 §, 3. 12. 2 991 §, 10. 12. 30 44 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön ja kaasulaitoksen pääluottamusmiehen taholta oli esitetty vaatimus työehtosopimuksen 12 §:n 10 kohdassa mainitun 15 %:n korjauslisän maksamisesta takautuvasti 1. 8. lähtien kaikille korjaustyötä tehneille työntekijöille myös työehtosopimuksen 9 §:ssä mainittujen 100 %:n, 50 %:n jne. likaisentyönlisien lisäksi. Kaasulaitos oli mainitun vaatimuksen johdosta pyytänyt palkkalautakunnan ohjetta. Työehtosopimuksen 12 §:n 10 kohdassa mainittiin, että »Tuntipalkalla työskenteleville putkialan remonttimiehille maksetaan kaikissa palkkaryhmissä erikoista korjauslisää, jonka suuruus on enintään 15 % ohjetuntipalkasta.» Palkkasopimuksen 9 § sisälsi luettelon niistä töistä, joissa maksetaan erittäin likaisen työn lisää, vaihdellen tämän suuruus 15—100 %:iin. 9 §:ssä ei ollut nimenomaista määräystä siitä, että korjauslisä sisältyisi

sanotussa pykälässä mainittuihin lisiin, joten sen sanamuoto ei sellaisenaan asettanut estettä korjauslisän samanaikaiselle maksamiselle, mutta tätä ei kuitenkaan voitu pitää itsestään selvänä ja myöskin ao. laitosten palkanmaksussa noudattama vaikiintunut käytäntö tuki sitä kantaa, ettei korjauslisää olisi maksettava samanaikaisesti likaisentyönlisien kanssa. Palkkalautakunnan esittelijä oli ehdottanut, ettei korjauslisää olisi maksettava sellaisissa tapauksissa, jolloin työntekijälle maksettiin palkkasopimuksen 9 §:n mukaisia lisiä. Palkkalautakunta päätti kuitenkin ilmoittaa teollisuuslaitoksille, että palkkasopimuksen 12 §:n 10 kohdassa mainittu korjauslisä voitiin tästä lähtien suorittaa myös sellaisissa tapauksissa, jolloin työntekijälle maksettiin ko. sopimuksen 9 §:n mukaista erittäin likaisen työn lisää (26. 11. 2 920 §, 10. 12. 3 027 §).

Kaasulaitoksen käyttöosaston henkilökunnan tuotantopalkkiojärjestelmän hyväksyminen. Kaasulaitoksen toimesta oli tehtaan käyttöhenkilökunnalle, so. kaikille työntekijöille, jotka työskentelivät 3-vuorotyössä, suunniteltu tuotantopalkkiojärjestelmä, mikä poistaisi tähän asti vallinneet virheet ja epäoikeudenmukaisuudet ko. työntekijäin palkkauksessa. Ohjetuntipalkkaan lisäyksenä tuleva tuotantopalkkioprosentti perustui palkkaviikon aikana tehtyyn kaasu-uunien hiililatausten määrään. Työntekijät oli työn vaativuus-, epäterveellisyys- ja likaisuusnäkökohdat huomioon ottaen jaettu kolmeen ryhmään ja ko. palkkioprosentti vaihteli uunilatausten määrän ollessa 200—280 palkkaviikon aikana 25:stä — 41 %:iin I ryhmässä, 30:stä — 46 %:iin II ryhmässä sekä 35:stä — 51 %:iin III ryhmässä. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, ettei voimassa oleva työehtosopimus yhtä vähän kuin sen edellinenkään tuntenut ns. tuotantopalkkiojärjestelmää. Kaasulaitoksella oli kuitenkin jo vanhastaan ollut käytännössä Norit-laitoksella, bentseenitehtaalla ja Koppersrikkipesulaitoksella eräänlainen tuotantopalkkiojärjestelmä, joka pohjautui tuotetun bentseenin määrään. Ko. tuotantopalkkio oli porrastettu, mutta kaasulaitoksen jatkuvan tuotannon kasvun johdosta oli tuotantopalkkioprosentti pysytellyt 48 %:na. Nyt tehty esitys tiesi vastaavanlaisen järjestelmän ulottamista koko käyttöhenkilökuntaan. Ehdotusta oli pidettävä onnistuneena, koska täten saatiin poistettua jo vuosia jatkunut tyytymättömyys eri työntekijäryhmien välillä. Näin ollen palkkalautakunta päätti hyväksyä kaasulaitoksen esityksen tuotantopalkkiojärjestelmästä sekä hyväksyä sen voimaantulevaksi palkkalautakunnan päätöstä seuraavan tiliviikon alusta lukien (19. 3. 746 §).

Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt palkkalautakunnalle ryhdyttäväksi kiireellisiin toimenpiteisiin neuvottelujen aikaansaamiseksi sen tulkintaerimielisyyden johdosta, joka oli syntynyt eräällä *rakennusviraston katurakennusosaston* työmaalla 19. ja 20. 6. Tällöin oli kahluulammikon betonivalu suoritettu siten, että työ aloitettiin em. päivän aamuna klo 7 ja lopetettiin jälkimmäisenä päivänä klo 7 jatkuttuaan keskeytyksettä koko ko. ajan. Työnjohto oli työvuoroja järjestäessään menetellyt siten, että puolet työmaan työntekijöistä oli vapautettu 19. 6. klo 11 ja kutsuttu uudelleen työhön samana päivänä klo 16 toisen puolen tehdessä työtä säännöllisenä työaikana työn päättyessä klo 16. Lisäksi ko. työhön osallistui eräältä toiselta työmaalta 8 miestä. Mainitunlainen työvuorojen järjestely oli ollut Keskusjärjestön mielestä työehtosopimuksen 4 §:n 2 kohdan vastainen, koska sopimusta säännöllisen työajan muuttamisesta ei ollut tehty. Erimielisyyttä oli syntynyt siitä millä tavoin ylityökorvaus oli työntekijöille maksettava, katurakennusosaston edustaessa käsitystä, että 8 t:n työajan jälkeen maksettaisiin kahdelta ensimmäiseltä tunnilta 50 % ja sen jälkeen 100 % korotettu palkka. Keskusjärjestön käsityksen mukaan oli taasen maksettava palkka säännöllisen työajan ulkopuolella suoritetusta työstä työehtosopimuksen 7 §:n 2 kohdan edellyttämällä tavalla eli heti 100 % korotettuna. Käytännössä oli katsottu, ettei sopimuksen allekirjoittajien tarvinnut sopia enintään kolme vuorokautta kestävästä yksivuorotyön työajan muuttamisesta, koska se olisi liian hankalaa, vaan oli hyväksytty sellainen menettely, että ao. piiriinsinööri sopi pääluottamusmiehen kanssa työajan muuttamisesta. Myöskin tällä kertaa oli pääluottamusmies ollut neuvottelukosketuksessa ao. insinöörin kanssa aamupäivällä 19. 6. ennen ylityön aloittamista. Neuvotteluissa ilmeni, että työntekijäpuolella oli olemassa epätietoisuutta voimassa olevan työehtosopimuksen yli- ja sunnuntaityötä koskevien määräysten sisällöstä ja tulkinnasta, minkä vuoksi kaupungin puolelta tuotiin esiin, että tässä suhteessa oli noudatettava työehtosopimuksen 7 §:n määräyksiä. Kun neuvotteluissa oli edelleen käynyt ilmi, että em. työmaalla ei ollut menetelty vallitsevan käytännön mukaisella tavalla, vaan oli jätetty työntekijöille ja luottamusmiehelle etukäteen

ilmoittamatta työajan järjestelystä, myönnettiin kaupungin puolelta, että tässä suhteessa oli tapahtunut työehtosopimuksen rikkominen, josta kuitenkaan ei ollut aiheutunut vahinkoa työntekijäpuolelle. Palkkalautakunta päättikin, hyväksyen neuvottelutuloksen, ilmoittaa rakennusvirastolle, että 1) työehtosopimuksen 4 §:n 2 mom:n 2 virkkeessä tarkoitetuissa tapauksissa oli työnjohtoon kuuluvien henkilöiden vallitsevan käytännön mukaisesti sovittava poikkeuksellisesta työajan järjestelystä pääluottamusmiehen kanssa viimeistään työn aloittamisen edellisenä päivänä, 2) kahdella rakennusviraston työmaalla 19.—20. 6. ja 18. 6.—19. 6. suoritetuista betonivalutöistä saatiin poikkeuksellisesti maksaa säännöllisen työajan ulkopuolella suoritetuista kaikista työtunneista lain mukaan maksettavaa korotettua palkkaa vastaava korvaus sekä lisäksi korvaus työmatkaan käytetystä ajasta työehtosopimuksen 7 §:n 2 mom:n edellyttämällä tavalla ja että 3) palkkaus ja ylityökorvaukset edellä 1) kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa muuten määräytyvät työehtosopimuksen mukaan (8. 10. 2 453 §).

Liikennelaitoksen eräiden työntekijäin palkkauksen järjestely. Siltä ajalta, jolloin kaupungin liikennelaitoksen omisti yksityinen osakeyhtiö, periytyi määräys, joka voimassa olevaan kaupungin työntekijäin palkkasopimukseen sisältyen, sen 8 §:n mukaisesti oikeutti liikennelaitoksen kiihdytetyn työvauhdin perusteella korjauspajoissa sekä rata- ja huoltotyössä suorittamaan työntekijöille kohtuulliseksi harkitsemaansa erillistä markkamääräistä lisää, jonka suuruuden se oli velvollinen ilmoittamaan palkkalautakunnan toimistolle. Ko. lisiä oli viimeksi korotettu 23. 11. 1956 laitoksen johdon ja työntekijäin kesken tehdyllä sopimuksella siten, että korotuksen suuruus oli päivävuoroissa esimiesten kohdalla 15 mk, miespuolisten työntekijäin 10 mk ja oppilaiden 5 mk tunnilta, naisten palkkojen jäädessä ennalleen. Työntekijäin keskuudessa oli ilmennyt tyytymättömyyttä ko. sopimukseen nähden sekä uhkailuja, että työntekijät ryhtyvät istumalakkoon, minkä vuoksi palkkalautakunnan ja Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön kanssa oli käyty neuvotteluja em. markkamääräisten lisien järjestämiseksi molempia osapuolia tyydyttävälle pohjalle. Työntekijäpuolelta vaadittiin, että korotukset olisi ulotettava kaikkiin vuoroihin ja että naistyöntekijäin markkamääräistä lisää olisi myös korotettava. Kaupungin puolesta tarjottiin työntekijäpuolen valittavaksi kaksi vaihtoehtoa, joista toisen mukaan korotusta maksettaisiin vain päivä- ja iltavuorossa työskenteleville enemmän, toisen vaihtoehdon mukaan taasen maksettaisiin lisää kaikissa vuoroissa suhteellisesti vähemmän, mutta naisten palkkoja ei missään tapauksessa katsottu voitavan lisätä, koska näiden tuntipalkka jo oli 20 mk suurempi kuin muualla maksettavat naisten palkat. Koska työntekijäpuoli ei hyväksynyt kumpaakaan mainituista ehdotuksista, jotka merkitsivät kaupungin puolelta äärimmäisyysrajaa, katkesivat neuvottelut 7. 1. 1957 ja palkkalautakunta päätti ilmoittaa asian kaupunginhallitukselle tiedoksi (8. 1. — —).

Kaupungin ja Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön sekä liikennelaitoksen ja raitiotieläisten ammattiosastojen välillä solmitussa sopimuksessa (19. 3. 748 §) sovittiin järjestöjen ja kaupungin välillä siitä, että toimitettaisiin puolueeton tutkimus sen seikan selvittämiseksi, oliko miespuolisten työntekijäin ansio sovitun markkamääräisten lisien korottamisen jälkeen vielä ko. laitoksessa jäänyt jälkeen kaupungin muissa laitoksissa vastaavanlaisissa töissä työskentelevien työntekijäin ansiotasosta. Tutkimus rajoitettiin koskemaan vanhempia ammattimiehiä erikseen mainituissa ammattiryhmissä. Kun tutkimuksen tulos oli saatu lasketuksi, suorittaisivat kaupungin ja Keskusjärjestön edustajat sovittelijan puheenjohdolla kiireellisesti tuloksen vertailun vastaavien liikennelaitoksen palveluksessa olevien työntekijäin päivävuorossa saavuttamaan lopulliseen tuntiansioon. Jos ko. tuntiansio liikennelaitoksessa todetaan tutkimuksen tuloksen osoittamaa keskituntiansiota alhaisemmaksi, korotetaan markkamääräistä lisää näiden työntekijäin kohdalla kaikissa vuoroissa siten, että heidän lopullinen tuntiansionsa päivävuorossa kohoaa tutkimuksen osoittamaan keskituntiansioon, ei kuitenkaan enempään kuin 8 mk yli aikaisemmin sovitun määrän. 29. 3. 1957 pidetyssä kokouksessa valtion työriitojen sovittelija oli ilmoittanut, että suoritettu tutkimus oli osoittanut keskimääräiseksi tuntiansioksi 265: 03 mk. Tutkimuksen tulos merkitsi sitä, että sovittuja markkamääräisiä lisiä oli liikennelaitoksessa korotettava tutkimusta tarkoittavan ryhmän osalta 3 mk:lla sekä muiden liikennelaitoksen työntekijäin prosenttiluvulla 1.15. Palkkalautakunta merkitsi tutkimuksen tuloksen tiedoksi ja päätti ilmoittaa liikennelaitokselle, että 19. 3. solmittu sopimus ei koskenut henkilökohtaisia palkkoja (2. 4. 900 §).

Rakennusviraston autokorjaamon työntekijäin työmaakokouksen osanottajat olivat

tehneet esityksen, että autonasentajille maksettava 10 %:n lisä maksettaisiin myös muille autokorjaamon työntekijöille. Palkkalautakunta päätti, että koska kaupunki oli työehtosopimussuhteessa Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön kanssa ja rakennusviraston autokorjaamon työntekijäin työmaakokouksen esitystä työehtosopimusta koskevana ei siten voitu ottaa palkkalautakunnan käsiteltäväksi, ettei esitys antanut aihetta toimenpiteisiin palkkalautakunnan taholta (26. 11. 2 913 §).

Työsopimussuhteessa olevan siivoojan palkan määrääminen. Valmistavan tyttöjen ammattikoulun porrassiivoojalle oli syyskuusta 1956 lähtien maksettu erehdyksessä hänen entinen palkkansa kaksinkertaisena. Ammattikoulun taholta oli pyydetty palkkalautakuntaa määrittelemään ko. palkka v:n 1956 alusta lukien kohtuulliseksi, koska v:n 1952 tariffi ei enää ollut pätevä ja erehdyksessä maksettu palkka oli liian korkea. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa tiedustelun johdosta, että huomioon ottaen siivoojien palkkauksessa tapahtuneen kehityksen olisi ko. siivoojan palkan tullut olla 1. 1. 1956 alkaen korkeintaan 10 530 mk ja 1. 7. 1956 alkaen 12 655 mk (26. 3. 801 §).

Suomen Merimies-Unioni oli tehnyt esityksen kaupungin satamajäänmurtajien palvelusväen palkkojen korottamisesta, minkä johdosta palkkalautakunta päätti kehottaa satamalaitosta kaupungin jäänmurtajien miehistöä koskevan työehtosopimuksen 1 §:n mukaisesti korottamaan kaupungin jäänsärkijöissä palvelevan miehistön palkkoja 1. 8. ja 1. 10. 1957 lukien valtion jäänmurtajien miehistön palkkauksen mukaisesti (10. 9. 2 214 §, 17. 12. 3 118 §).

Rakennusviraston tuntipalkkaisten mittausmiesten siirtämistä kuukausipalkalle koskeva asia. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö mainitsi, että rakennusviraston palveluksessa työskenteli 16 mittausmiestä, joista 8 oli työsopimussuhteessa olevia kuukausipalkkaisia työntekijöitä muiden 8 ollessa työsopimussuhteessa olevia tuntipalkkaisia työntekijöitä. Koska heidän työnsä oli samanluontoista, olisi järjestön käsityksen mukaan myöskin palkkauksen oltava yhdenmukainen. Aikaisempaan ehdotukseensa viitaten Keskusjärjestö esitti, että tuntipalkkaiset mittausmiehet siirrettäisiin kuukausipalkalla työskenteleviksi työntekijöiksi. Rakennusvirasto oli ko. asian ollessa aikaisemmin käsiteltävänä esittänyt, että ne tuntipalkkaisista mittausmiehistä, jotka olivat yli kolme vuotta toimineet em. tehtävissä, saataisiin siirtää kuukausipalkalle. Kaupunginhallitus kuitenkin päätti 1. 12. 1955, ettei Keskusjärjestön silloinen esitys antanut aihetta toimenpiteisiin. Koska oli todettava, että mittausmiesten palkkauksessa oli olemassa epäkohta, kun kuukausipalkkaiset, joille maksettiin ikälisää vastaavat korotukset, ansaitsivat n. 230 mk/t ja tuntipalkkaiset korkeintaan 193: 25 mk/t, ehdotti yleisten töiden lautakunta, että tuntipalkalla työskenteleville mittausmiehille ryhdyttäisiin maksamaan ikälisiä vastaavia korotuksia kolmen, kuuden, yhdeksän ja kahdentoista palvelusvuoden jälkeen. Mittausmiesten palkka-asia oli useaan otteeseen ollut käsiteltävänä. Ensimmäisen kerran 11. 11. 1947 palkkalautakunta asettui esitykseen nähden kielteiselle kannalle. Asia palautettiin kuitenkin uuden lausunnon antamista varten siitä, minkä palkan mukaan mittausmiehet olisi palkattava, jos heidät siirrettäisiin kuukausipalkalle. Kaupunginhallitus yhtyikin sitten yleensä tällöin tehtyihin ehdotuksiin. Kun myöhemmin oli otettu uusia tuntipalkkaisia mittausmiehiä kaupungin palvelukseen, oli asia uudelleen esillä palkkalautakunnassa 8. 11. 1955, jolloin todettiin, että mittausmiehet ovat siitä erikoisessa asemassa, että heidän palkkauksensa perustui kaupunginvaltuuston työehtosopimuksen ulkopuolella olevan henkilökunnan asemasta tekemän päätöksen mukaisesti tehtyihin henkilökohtaisiin työsopimuksiin ja että heillä kaupunginhallituksen päätöksen perusteella oli etuisuuksia, joita muilla työntekijöillä ei ollut, kuten esim. oikeus ikälisiä vastaaviin palkankorotuksiin. Kaupunginhallituksen päätös oli kuitenkin peräisin ajalta, jolloin kuukausipalkkaisuus katsottiin virkasuhteen tunnusmerkiksi ja ero oli lähinnä siinä, ettei lautakuntien tarvinnut alistaa palkankorotuskysymyksiä kaupunginhallituksen harkittavaksi, vaan voivat ne itse ratkaista ko. kysymykset. Uuden virkasäännön voimaantultua ero oli käytännössä hävinnyt, koska työntekijäin palkan määrittely yksityistapauksissa nyt oli aina ao. lautakunnan tai laitoksen ratkaistavissa. Palkkalautakunta oli jo v. 1947 viitannut siihen, että mittausmiehet oli periaatteessa luettava työntekijöihin ja heidän palkkauksensa järjestettävä työehtosopimuksen puitteissa sekä totesi, ettei ollut mitään aihetta laajentaa olemassaolevien poikkeusryhmien piiriä. Todettiin, että oli jouduttu vaikeaan tilanteeseen, kun kaupunginhallitus vastoin palkkalautakunnan kantaa v. 1948 siirsi silloin palveluksessa olleet mittausmiehet kuukausipalkalle. Mikäli näin meneteltäisiin kaikkiin

mittausmiehiin nähden, olisi tästä seurauksena, että myös näille olisi myönnettävä ikälisiä vastaavat palkankorotukset ja mikäli uusia tuntipalkkaisia mittausmiehiä otettaisiin kaupungin palvelukseen, heidänkin osaltaan tehtäisiin myöhemmin vastaavanlaisia esityksiä. Näin ollen olisi pidättäydyttävä uusien kuukausipalkkaisten työsuhteiden perustamisesta, jolloin vähitellen vanhempien mittausmiesten siirtyessä eläkkeelle voitaisiin mittausmiesten osalta päästä eroon koko kuukausipalkkajärjestelmästä. Samalla kun eo. päätettiin esittää lausuntona kaupunginhallitukselle, todettiin, ettei yleisten töiden lautakunnan esitys siitä, että ko. mittausmiehille maksettaisiin erityistä lisää, ollut mahdollista voimassa olevan työsopimuksen puitteissa (19. 3. 736 §).

Traktorinkuljettajina toimineiden apumiesten palkkaus. Sairaalalautakunta oli ilmoittanut, että Kivelän sairaalan kaksi ajokortin omaavaa apumiestä oli toiminut rakennusvirastosta lainaksi saadun traktorin kuljettajina, kun traktoria oli käytetty ruoan ja pyykin kuljettamiseen ym. sisäisiin kuljetuksiin. Lautakunta esitti, että ao. apumiehille saataisiin suorittaa traktorinkuljettajan palkka siltä ajalta, minkä he toimivat ko. tehtävässä. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa ilmoittaa, että vastaavasti myönnettiin 18. 6. 1957 mainitun sairaalan apumiehille virkasäännön 33 §:n 2 mom:n nojalla autonkuljettajien palkkaedut heidän toimiessaan näiden vuosilomasijaisina. Vaikka tällä kertaa ei ollutkaan kysymys vuosilomasijaisuuden hoitamisesta, oli tapaus kuitenkin täysin verrattavissa em. asiaan ja koska järjestely kaupungin kannalta oli edullinen, päätettiin sairaalalautakunnan esitystä puoltaa (9. 7. 1 791 §).

Varatyömaiden työntekijäin palkka- ym. edut. Varatyömaiden työntekijäin eräät edustajat olivat kirjelmässään kiinnittäneet huomiota varatyömailla vallitseviin epäkohtiin esittäen näiden poistamista palkkauksen, suojapukujen saamisen, palkallisen sairausloman ym. osalta. Yleisten töiden lautakunnan antamassa lausunnossa osoitettiin, että työttömyystyömaiden palkkauksessa oli täysin noudatettu työehtosopimukseen liittyvän palkkasopimuksen määräyksiä. Samoin ilmoitettiin, että ko. työmailla oli annettu kumisaappaat työntekijöiden käyttöön töissä, joissa ne olivat olleet tarpeen; samoin oli myöhemmin kohtuussyistä ryhdytty antamaan suojapukuja ja kumikäsineitä töissä käytettäväksi. Kaupungin työntekijäin sairaus- ja hautausapusäännön 1 §:n mukaan sääntöä ei sovelleta muualta kuin kaupungin varsinaisilta työmailta työttömyystöihin siirrettyihin työntekijöihin, ellei näitä ole otettu palvelukseen erikoisammattimiehinä. Näin ollen sairausapusääntöä ei voitu yleensä soveltaa työttömyystyöntekijöihin, vaan oli heihin nähden noudatettava tältä osin työsopimuslakia. Valtioneuvosto oli 13. 2. 1954 kumottuaan aikaisemman päätöksensä määrännyt, että kuntien varatöissä oli noudatettava samoja palkkausehtoja kuin vastaavanlaisissa kunnan muissa töissä. Koska maininta »ym. työehtoja» oli jätetty pois, oli tällä ilmeisesti haluttu tuoda esiin se, ettei työttömyystöissä työskenteleville työntekijöille suoda niitä erinäisiä sosiaalisia etuja, joita kunnat antavat vakinaisille työntekijöilleen yli sen, mitä heille lain mukaan kuuluu. Sairausajan palkan osalta oli ko. etuja tulkittu siten, että kaupungin työttömyystöissä olevalle työntekijälle oli, jos hän sairastui kesken työpäivän tai työvuoron, suoritettava palkka työpäivän tai -vuoron loppuun, mutta että hänelle ei ollut suoritettava mitään muita sairauslomakorvauksia. Koska uusi työllisyyslaki ei ollut tuonut muutosta aikaisempiin ohjeisiin, oli todettava em. tulkinnan olevan edelleen voimassa. Edellä sanottuun vedoten päätettiin kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa ehdottaa, että ko. kirjelmän ei tulisi antaa aihetta toimenpiteisiin (12. 3. 668 §).

Uusi työpalkkatilasto. Kaupunginhallitus oli päättänyt hyväksyä palkkalautakunnan ehdottaman uuden työpalkkatilaston käytäntöönotettavaksi 1. 1. 1958 alkaen sekä kehottanut kaupungin virastoja ja laitoksia laatimaan ja lähettämään neljä kertaa vuodessa ko. tilaston palkkalautakunnalle ja tilastotoimistolle. Palkkalautakunta päätti antaa kaikille kaupungin virastoille ja laitoksille työpalkkatilastoon liittyvät, mm. määräaikaa, ammattiryhmittelyä ja työllisyystöitä koskevat yksityiskohtaiset ohjeet (12. 11. 2 790 §).

Oikeus virassa pysymiseen eroamisiän saavuttamisen jälkeen myönnettiin 12 viranhaltijalle.

Raastuvanoikeuden siviilinotaarin eroamisikä. Raastuvanoikeuden siviilinotaari oli tiedustellut, milloin hänen oli pakko erota virastaan. Raastuvanoikeuden yleisjaosto oli ilmoittanut käsityksenään, että asianomaisen olisi erottava täyttäessään 67 vuotta. Raastuvanoikeuden työjärjestyksen perusteella ja neuvoteltuaan asiasta myöskin kaupungin lakimiehen kanssa palkkalautakunta katsoi, että koska ao. siviilinotaari oli osallistunut

raastuvanoikeuden istuntoihin toisella osastolla kerran viikossa, oli hänen katsottava toimineen apujäsenenä oikeudessa. Näin ollen esitettiin, että raastuvanoikeuden notaarit ovat eräässä mielessä oikeuden jäseniä ja heihin nähden oli, mitä eroamisikään tuli, voimassa yleisen lain säätämä tuomarin eroamisikä eli 70 vuotta. Näin ollen asianomaiselle päätettiin ilmoittaa, että hän oli velvollinen eroamaan virastaan vasta täytettyään 70 vuotta (5. 3. 616 §).

Virkojen täyttäminen. Palkkalautakunta myönsi useissa tapauksissa virastoille ja laitoksille oikeuden täyttää virkoja niitä haettavaksi julistamatta. Eräitä tällaisia laitosten anomuksia hylättiin, koska yleensä kaikki ylemmät virat oli julistettava haettaviksi.

Tervalammen työlaitoksen työnjohtajan viran täyttämiseen sitä haettavaksi julistamatta suostuttiin sillä edellytyksellä, että virkaan nimitettäisiin viran tilapäinen hoitaja.

Terveydenhoitolautakunta oli ilmoittanut, että kaupunginvaltuuston 9. 10. 1957 perustamaa toimistoapulaisen virkaa oli hoitanut tilapäisenä 8. 8. 1956 lähtien sama henkilö, joka silloin oli tullut siihen hakuteitse ja jota nyt anottiin saada nimittää virkaan sitä haettavaksi julistamatta. Palkkalautakunta päätti oikeuttaa terveydenhoitolautakunnan täyttämään perustetun uuden toimistoapulaisen viran sitä haettavaksi julistamatta edellyttäen, että siihen valitaan sama henkilö, joka oli aikaisemmin virkaa hoitanut (12. 11. 2 769 §).

Samoin meneteltiin terveydenhoitoviraston 14. palkkaluokan toimistoapulaisen viran täyttämisen suhteen (30. 7. 1 970 §).

Ammattiopetuslaitosten johtokunta oli esittänyt, että tyttöjen ammattikoulun leipomossa täyttämättä oleva leipomonopettajan ja kondiittorin virka saataisiin täyttää virkaa haettavaksi julistamatta siten, että virkaa tähän asti hoitanut henkilö nimitettäisiin siihen 1. 1. 1957 lukien. Palkkalautakunta viittasi siihen, että milloin oli ollut kyseessä vaativampi virka, ei yleensä ollut annettu lupaa sen täyttämiseen haettavaksi julistamatta. Tästä syystä palkkalautakunta päätti hylätä esityksen ja kehottaa ammattiopetuslaitosten johtokuntaa julistamaan 20. palkkaluokan leipomonopettajan viran haettavaksi (11. 6. 1 531 §).

Samoin hylättiin rakennusviraston puhtaanapito-osaston käyttöinsinöörin viran täyttämistä haettavaksi julistamatta koskeva anomus (11. 6. 1 532 §).

Kirjastolautakunnan esityksen, joka koski sivukirjaston apulaisvahtimestarin viran täyttämistä sitä haettavaksi julistamatta, palkkalautakunta päätti hylätä (26. 11. 2 926 §).

Eräissä tapauksissa puollettiin kaupunginhallitukselle laitosten anomuksia, jotka koskivat virkojen täyttämättä jättämistä (17. 12. 3 072, 3 074, 3 075 §).

Sivutoimen hoitamiseen myönnettiin oikeus 85 viranhaltijalle.

Kertomusvuoden aikana myönnettiin 144 viranhaltijalle *oikeus asua kaupungin hallinnollisen alueen ulkopuolella.*

Konekirjoituslisiä myönnettiin kertomusvuoden aikana 31 viranhaltijalle.

Järjestelytoimisto oli tiedustellut konekirjoituskokeita varten vahvistettujen sääntöjen tulkintaa siltä osin, mikä koski sanojen väliin lyödystä ylimääräisestä välilyönnistä suoritettavaa pistelaskua. Järjestelytoimistolle annetussa lausunnossa palkkalautakunta päätti esittää, että kunkin sanan jälkeen lyödystä kahdesta välilyönnistä laskettaisiin vain yksi piste. Samalla lautakunta päätti selventää 28. 6. 1955 antamiaan ohjeita siten, että pistelaskua koskeva kohta muutetaan seuraavaksi: »Jokaisesta lyönnistä lasketaan yksi piste, paitsi isosta kirjaimesta, josta lasketaan kaksi. Jos s a n a n tai lauseen jälkeen on käytetty kahta välilyöntiä, lasketaan tästä kuitenkin ainoastaan yksi piste». (5. 3. 610 §).

Pikakirjoituslisiä myönnettiin 12 viranhaltijalle.

Leirirahan maksaminen viranhaltijoille ja työntekijöille. Lastensuojelulautakunta oli ilmoittanut, että eräissä tapauksissa järjestetään laitosten hoidokeille loma-aikoina leirejä tai retkiä, joiden ohjaajiksi oli komennettu ko. laitosten opettajia, ohjaajia tai hoitajia, jotka joutuivat kantamaan vastuun leireistä ja retkistä työaikoja noudattamatta. Toistaiseksi eivät nämä olleet saaneet komennusajalta erillistä korvausta, vaikka vaatimuksia oli esitetty mm. päivärahan saamisesta. Lastensuojelulautakunta esitti harkittavaksi, voitaisiinko leireille tai retkille määrätyille viranhaltijoille ja työntekijöille suorittaa leirirahana erillinen korvaus. Palkkalautakunta päätti esittää lausuntonaan kaupunginhallitukselle, että kaupungin laitosten leiri- ja retkitoiminta oli osoittautunut siksi sekavaksi ja hajanaiseksi, että se vaatisi perusteellista tutkimusta ja yhtenäisiä ohjeita, ennenkuin palkkiokysymys voisi saada lopullisen ratkaisunsa. Väliaikaistoimenpiteenä esitettiin,

että leiri- yms. matkoista aiheutuvien ylimääräisten kustannusten korvauksena suoritettaisiin näillä retkillä ohjaajina oleville viranhaltijoille leiripäivärahaa, jonka suuruus olisi perheellisille 40 % ja perheettömille 20 % kaupungin matkustussäännön mukaisesta päivärahasta vuorokaudelta tai sen osalta. Leiripäivärahan suorituksessa olisi otettava huomioon seuraavaa: 1) Matkan ao. viranhaltijan asunnosta retkeily- tai leiripaikalle tuli olla yli 10 km. 2) Virantoimituksen matkoineen tuli kestää vähintään 12 tuntia. Täysien vuorokausien yli menevän osan tuli olla, oikeuttaakseen leiripäivärahaan, vähintään 6 tuntia. 3) Ylityökorvauksia ei leiritoiminnasta suoritettu (20. 8. 2 030 §).

Luontoisedut. Lautakunta vahvisti kertomusvuonna lukuisia luontoisetukorvauksia. Eräissä tapauksissa esim. sairaalassa asuneet viranhaltijat oikeutettiin asumaan sairaalan ulkopuolella, jolloin asianomainen vapautettiin kokonaan luontoisetukorvauksista ja sai nostaa koko palkkansa rahana. Muutamille viranhaltijoille myönnettiin oikeus pitää luonaan asumassa joku sukulainen virka-asunnossa, sillä ehdolla ettei tälle annettu laitoksessa muita etuja. Yleensä luontoisetukorvaukset vahvistettiin väliaikaisesti siksi, kunnes luontoisetukorvausten uusi järjestely astuisi voimaan.

Kaupunginhallitus oli alistanut tutkittavakseen erään palolautakunnan päätöksen, joka koski eräiden palolaitoksen viranhaltijain määräämistä vapautuneisiin virka-asuntoihin. Palkkalautakunta merkitsi päätöksen tiedoksi ja vahvisti ko. luontoisetukorvaukset (19. 11. 2 839 §, 10. 12. 3 035 §).

Palkkalautakunta oikeutti useissa tapauksissa viranhaltijan, joka asui virka-asunnossa, pitämään luonaan asumassa sukulaisensa yleensä sillä ehdolla, ettei asianomaiselle koitunut tästä mitään etua sekä toisaalta sillä ehdolla, ettei ko. sukulainen nauttinut asuntoedun lisäksi muita etuja laitoksessa. Eräässä tapauksessa kaupunginhallitus oli päättänyt, että Kustaankartanon vanhainkodin taloudenhoitaja sai pitää luonaan asumassa serkkunsa pojan. Palkkalautakunta merkitsi päätöksen tiedoksi ja päätti, ettei ko. henkilö saanut asuntoedun lisäksi nauttia muita etuja laitoksessa (22. 10. — §, 5. 11. 2 719, 2 720 §, 12. 11. 2 786, 2 787 §).

Lastentarhain lautakunnan esityksen johdosta, joka koski keittäjän oikeuttamista pitämään luonaan miehensä edellisestä avioliitosta syntyneen pojan, palkkalautakunta päätti oikeuttaa ko. lastentarhan keittäjän pitämään luonaan virka-asunnossa mainitun lapsen 31. 12. 1957 saakka, siten, että häneltä oli perittävä aikaisemmin vahvistetun luontoisetukorvauksen lisäksi pojan ruokakorvauksena 25 mk arkipäivältä illallisaterialta sekä sunnuntai- ja juhlapäiviltä 125 mk päivältä (15. 10. 2 508 §, 12. 11. 2 775 §).

Luontoisetusäännön voimaan saattaminen. Sairaalalautakunnan taholta oli esitetty, että kaupunginhallitus kiirehtisi luontoisetusäännön voimaan saattamista, koska sairaaloiden työvoimakysymys edellytti siivouskysymyksen ratkaisemista, jotta vältyttäisiin perustamasta uusia virkoja tarpeettomasti. Palkkalautakunnan toimisto ei ollut toistaiseksi voinut irroittaa tarvittavaa työvoimaa uuden luontoisetusäännön täytäntöönpanon vaatimiin tehtäviin. Mitä sairaaloiden asuntoloiden siivoukseen tuli, oli kaupunginhallitus jo 2. 12. 1954 päättänyt siivouksen supistamisesta Kivelän sairaalan asuntoloissa. Samalla oli sairaala-, lastensuojelu- ja huoltolautakuntaa kehotettu harkitsemaan niiden alaisten laitosten puolesta suoritettavan henkilökunnan asuntojen siivouksen supistamista tai kokonaan lopettamista. Tällöin oli palkkalautakunta mm. ilmoittanut olevansa sitä mieltä, että siivouksen vähentäminen voisi edullisimmin tapahtua vähitellen siivoojatarpeen laitospuolella lisääntyessä, jolloin voitaisiin välttyä uusien virkojen perustamisesta. Sekä kunnalliskodissa että vanhainkodissa oli jo osittain luovuttu henkilökunnan asuntojen siivouksesta. Kuitenkin ilmaisten siivousvälineiden ja -aineiden luovuttaminen asuntoryhmien käyttöön sekä korvaukseton suursiivous kerran vuodessa katsottiin tarpeelliseksi, palkkalautakunta päätti jälleen puoltaa siivouksen supistamista, viitaten aikaisemmin antamaansa lausuntoon. Ateriakorvauksen määräämiseen nähden viitattiin kaupunginhallituksen päätökseen, jolla sairaalalautakunnan esitys kertamaksuateriointiin siirtymisestä oli hyväksytty. Luontoisetusäännön 19 §:n mukaan oli viranhaltijoille tarjottavien aterioiden hinnat määriteltävä siten, että ateriaan käytettyjen ruoka-aineiden keskihintaan lisättiin 20 %. Tammikuussa 1957 tehtyjen laskelmien mukaan oli luontoisetukomitean mietinnössä ehdotettu ateriamaksuksi 65 mk, mutta palkkalautakunnan mielestä ei ollut mitään estettä ateriamaksun korottamiseksi jo nyt 55 mk:sta 65 mk:aan (2. 7. 1 723 §).

Suomen Laivanpäällystöliiton esitys ruoanpitokorvauksen maksamisesta j/s Otson päälli-

kölle. Liitto oli ilmoittanut saaneensa tietoonsa, ettei j/s Otson päällikölle makseta ruokarahaa aluksen ollessa kesäteloillaan tai avovesikauden aikana valmiustilassa mahdollista tarvetta varten. Laivanpäällystöliitto piti kuitenkin kiinni siitä, että ko. merikapteenille oli maksettava Helsingin kaupungin ja liiton välillä tehdyn sopimuksen mukaiset palkkaedut kokonaisuudessaan eikä vain palkan osalta. Satamalautakunta oli ilmoittanut, että 4. 8. 1955 kaupunginhallituksen tekemän päätöksen mukaisesti lautakunta oikeutettiin suorittamaan j/s Otson päällikkönä toimivalle apulaissatamakapteenille henkilökohtaisena palkanlisänä ao. päällikölle kuuluvan sopimuspalkan ja apulaissatamakapteenin viran kokonaispalkan välinen erotus Otson toimintakausien väliseltä ajalta 1. 6. 1955 alkaen. Koska sellainen järjestelmä, että apulaissatamakapteeni toimi jäänsärkijä Otson päällikkönä, oli kaupungille edullinen, oli satamalautakunnan käsityksen mukaan kohtuullista, että ko. viranhaltija saisi sikäli kuin toimii mainitun aluksen päällikkönä tämän toimen mukaiset palkkaedut kokonaisuudessaan kautta vuoden ja myöskin rahapalkan lisäksi vapaan ravinnon vastikkeena suoritettavan ruoanpitokorvauksen. Palkkalautakunta asettui tähän nähden sille kannalle, ettei kaupunki ollut velvollinen suorittamaan erityistä korvausta kautta vuoden mainitulle päällikölle, joka tässä toimessaan ei ollut vakinaisesti palkattu, mutta kun kuitenkin puolta pienemmän laivan m/s Turson vakinaisen päällikön palkka korvauksineen oli suurempi kuin Otson päällikölle suoritettu, voitiin kohtuussyistä puoltaa esitystä, jonka mukaan apulaissatamakapteenille saatiin suorittaa henkilökohtaisena lisänä mainittu kokonaispalkan erotus toimintakausien väliseltä ajalta. Mitään velvollisuutta kaupungilla ei myöskään ollut suorittaa vaadittua ruoanpitokorvausta aluksen toimintakausien väliajoilta, jolloin apulaissatamakapteeni ei ollut laivan päällikkö, vaan hoiti omaa virkaansa. Ilmeisesti ei myöskään ollut olemassa sellaisia kohtuussyitä, joilla sen maksamista voitaisiin perustella. Näin ollen palkkalautakunta päätti Suomen Laivanpäällystöliitolle ilmoittaa, ettei liiton tekemä esitys ko. korvaksen maksamisesta antanut aihetta toimenpiteisiin (2. 4. 893 §).

Laivanpäällystöliitto oli valittanut palkkalautakunnan em. päätöksestä kaupunginhallitukseen esittäen valituskirjelmässään mm. seuraavaa: j/s Otson päällikkö toimii aluksen päällikkönä ei ainoastaan sinä aikana, jolloin alus suorittaa varsinaisia tehtäviään, vaan myöskin muuna vuodenaikana. Näihin tehtäviin kuuluu mm. 1) aluksen turvallisuuden valvominen, 2) yleisen järjestyksen valvominen miehitetyssä aluksessa, 3) korjaussuunnitelman laatiminen ja sen suorittamisen valvonta, 4) laivaväen töiden johtaminen, 5) määräaikaisilmoituksen ja tilityksen laatiminen. Lisäksi liitto mainitsi, että em. työt edellyttivät päivittäistä työtä aluksessa. Siinä toimi ympärivuotisessa työsuhteessa päällikön lisäksi 8 muuta henkilöä, joille kaikille maksettiin sopimuksenmukaisesti ruoanpitokorvaukset. Liitto uudisti anomuksensa, että j/s Otson päällikölle maksettaisiin ympärivuotisena korvauksena ruoanpidosta sama korvaus, mikä kulloinkin on voimassa valtioneuvoston päätöksen mukaisesti merimiesten vuosilomapalkkaan sisältyvästä vapaan asunnon ja ravinnon vastikkeesta. Satamalautakunta ilmoitti kohtuussyistä puoltavansa ko. korvauksen maksamista. Palkkalautakunta päätti edelläselostettujen perustelujen nojalla ilmoittaa, ettei sen mielestä ollut olemassa aihetta palkkalautakunnan 2. 4. tekemän päätöksen muuttamiseen, joten valitus olisi, mikäli kaupunginhallitus katsoi olevan aihetta ottaa sen käsiteltäväkseen, hylättävä (18. 6. 1 598 §).

Vuokrakorvaukset. Sähkölaitoksen käyttöinsinöörille oli vuokrattu huoneisto käypää vuokraa vastaan, osoite Pääskylänkatu 15 B 2. Teollisuuslaitosten lautakunta pyysi kaupunginhallitusta määräämään perittävän vuokran suuruuden. Kiinteistöviraston talo-osastolta saadun tiedon mukaan käypää vuokraa määrättäessä suoritettiin jokaisen huoneiston arviointi erikseen, jolloin otettiin huomioon huoneiston sijainti, kunto, laatu ja mukavuudet. Annettavassa lausunnossa palkkalautakunta päätti esittää, että vuokraa määrättäessä voitaisiin ottaa huomioon myös kaasulaitoksen läheisyydestä johtuva noen ja hajun tuottama haitta ja talo-osaston määräämästä vuokrasta vahvistaa käyväksi vuokraksi esim. 80 % (18. 6. 1 600 §).

Sähkölaitoksen päivystäjille oli vuokrattu huoneistoja talosta Kivelänk. 5—7 luontoisetuvuokrasta, kun sen sijaan sellaisille viranhaltijoille tai työntekijöille, joille ei ollut määrätty ko. talosta asuntoa virkahuoneistoksi, vuokra oli vahvistettu ns. käyvän vuokran mukaan sillä edellytyksellä, että he sitoutuvat olemaan ao. laitoksen käytettävissä varsinaisen virka-ajan ulkopuolella. Näin ollen käytäntö oli ollut hyvin erilaista, mutta koska samassa talossa asuvilla ja samassa asemassa olevilla tulisi olla samanlaiset edut,

päätettiin kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa esittää, että ko. työntekijöillekin, joille ei voitu määrätä virka-asuntoa, vahvistettaisiin päivystysvelvollisuuden perusteella luovutettavista asunnoista vuokra, jonka pohjana oli käytetty luontoisetukorvausperusteita (22. 10. 2 585 §).

Puhelumaksujen suorittaminen viranhaltijan käytössä olevasta puhelimesta. Sairaalalautakunta oli tiedustellut, oliko Nikkilän sairaalan viranhaltijain, joiden asuntoon oli hankittu puhelimet virkatehtävien hoitoa varten, maksettava itse kaikki puhelut myöskin niissä tapauksissa, jolloin he olivat pakotettuja soittamaan virka-asioissa hoitokoteihin ja sairaalaan. Sairaalalautakunta piti kohtuuttomana tällaista menettelyä ja ehdotti, että kaupunki maksaisi puolet Nikkilän sairaalan perhe- ja sosiaalihoitajien kaupunkipuheluista perusmaksujen lisäksi. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa lausuntonaan kaupunginhallitukselle, että luontoisetusäännön 35 §:n mukaan ko. virkapuhelimista voitiin suorittaa vain neljännesvuosimaksut tai muunlaiset perusmaksut (29. 10. 2 676 §).

Palkkalautakunta päätti merkitä tiedoksi kaupunginhallituksen päätöksen osuuspuhelimien hankkimisesta kahdelle kaupunginkätilölle ja ilmoittaa, ettei em. kätilöiltä ole perittävä heidän käytössään olevista kaupungin osuuspuhelimista otettuja kaupunkipuhelujen maksuja 1. 10. lukien (15. 10. 2 540 §).

Kaupunginkätilön puhelujen korvaaminen. Terveydenhoitolautakunta oli ilmoittanut, että kaupunginkätilöt oli 5. 4. 1956 velvoitettu suorittamaan käytössään olevista kaupungin osuuspuhelimista ottamiensa puheluiden maksut II vuosineljänneksestä alkaen v. 1956. Tapanilan äitiysneuvolapiirissä toimiva kaupunginkätilö oli joutunut maksamaan huomattavasti korkeammat puhelukorvaukset kuin vastaavasti muut siitä syystä, että hänen, saadakseen yhteyden oman toimintapiirinsä äiteihin oli otettava puheluja oman keskuksensa ulkopuolelle, koska puhelinverkostopiiri ei käynyt yhteen kätilön huoltopiirin kanssa. Hänen suorittamansa puhelumaksut olivat v. 1956 ajalta 2. 5. — 1. 8. 4 990 mk ja ajalta 1. 8. — 1. 11. 3 300 mk eli yht. 8 290 mk, kun sen sijaan muiden kätilöiden puhelumaksut olivat keskimäärin neljännesvuodessa n. 850—1 000 mk. Lautakunta esitti, että ko. viranhaltijan käytössä olevan puhelimen puhelumaksuista korvattaisiin $^2/_3$ 1. 1. 1957 alkaen. Uuden luontoisetusäännön 35 §:n mukaisesti poikkeuksena oli otettava huomioon seuraavat määräykset: »1) Milloin viranhaltijan käytettäväksi on lain mukaan asetettava vapaa puhelin, kaupunki maksaa perusmaksujen lisäksi myöskin kaikki kaupunkipuhelut. — —» Edelleen määrättiin 36 §:ssä, että »milloin viranhaltija joutuu välttämättömissä virka-asioissa puhumaan ulkolinja- tai kaupunkipuheluja muusta kuin virkapaikan tai asunnon virkapuhelimesta, ao. virasto tai laitos maksaa nämä puhelut hyväksyttyjä laskuja vastaan. Joskaan hyväksyttyä luontoisetusääntöä koskevia täytäntöönpanomääräyksiä ei vielä ollut annettu, olisi kuitenkin tässä säännössä mainittuja periaatteita jo noudatettava. Näin ollen palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että mainittua kaupunginkätilöä koskevaa tapausta ratkaistaessa olisi sovellettava uuden luontoisetusäännön 35 §:n 1 mom:n 1 kohdan sekä 36 §:n määräyksiä (2. 7. 1 708 §).

Asunnon vaihdosta aiheutuvien puhelinkustannusten suorittaminen. Hankintatoimisto oli tehnyt esityksen, jossa käsiteltiin kysymystä siitä, kenen oli suoritettava puhelimen vaihdosta asunnon muuton yhteydessä aiheutuvat kustannukset. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa lausuntonaan kaupunginhallitukselle, että kaupungin virkapuhelinten haltijoiden olisi itse suoritettava asunnon vaihdosta aiheutuneet puhelimen siirtokustannukset, milloin kysymyksessä ei ollut kaupungin toimesta tapahtunut virka-asunnon vaihto (3. 12. 2 982 §).

Asunto-oikeuden myöntäminen työsopimussuhteessa oleville. Kustaankartanon vanhainkodin taloudenhoitaja oli anonut asunto-oikeutta työsopimussuhteessa oleville keittiöapulaiselle ja kanttiininhoitajan apulaiselle. Johtokunta oli puoltanut anomusta. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että koska kyseessä oli työsopimussuhteessa olevat henkilöt, ei uusi luontoisetusääntö koskisi heitä. Asunto-oikeuden myöntäminen kuului kaupunginhallitukselle ja sille annettavassa lausunnossa palkkalautakunta päätti puoltaa anomusta siten, että asunnot luovutettaisiin käypää vuokraa vastaan (17. 12. 3 081 §).

Eräiden viranhaltijain sairaalan vuodevaatteiden käyttämistä koskeva anomus. Nikkilän sairaalan mielisairaanhoitaja ja -hoitajatar olivat anoneet, että he mentyään naimisiin saisivat käyttöönsä sairaalan liinavaatteet. Kumpikin asui edelleen yksinäisille tarkoitetussa huoneessa, joten heillä oli samat asunto-olosuhteet kuin yksinäisilläkin. Sairaalan taloudenhoitaja viittasi kaupunginhallituksen 29. 11. 1956 tekemään päätökseen, jonka

mukaan avioliitossa oleville viranhaltijoille ei 1. 1. 1957 jälkeen saanut luovuttaa luontoisetukorvausta vastaan vuodevaatteita. Eräissä tapauksissa ko. päätös vaikutti kuitenkin epäoikeudenmukaiselta, sillä jos molemmat aviopuolisot olivat toimessa eikä heille ollut kyetty antamaan perheellisten asuntoa, katsoivat he olevansa oikeutettuja samoihin luontoisetuihin kuin yksinäisetkin viranhaltijat. Sairaalalautakunta ei mielestään em. päätöksen huomioon ottaen katsonut voivansa puoltaa anomusta. Palkkalautakunta asettui kuitenkin sille kannalle, että kaupunginhallituksen mainittu päätös tarkoitti perheasunnoissa asuvia viranhaltijoita eikä yksinäisille henkilöille tarkoitetuissa asunnoissa asuvia, lukuun ottamatta jaettuun huoneeseen oikeutettuja aviopuolisoita. Näin ollen katsottiin, että niin kauan kuin aviopuolisot joutuivat asumaan erikseen yksinäisen henkilön huoneessa, he olivat kumpikin oikeutetut saamaan myös yksinäisille kuuluvat luontoisedut vuode- ja liinavaatteineen sekä kalustoineen, minkä mukaisesti päätettiin antaa lausunto kaupunginhallitukselle (9. 7. 1 780 §).

Luontoisetukorvauksen osuus palkasta. Eräät kansakoulunopettajat olivat valittaneet lääninhallitukseen ja pyytäneet kaupungin velvoittamista suorittamaan heille v:lta 1954 saamatta jääneenä palkkana 8 285 mk/kk. Palkkalautakunta katsoi 14. 2. 1956 antamassaan päätöksessä, että kaupunki oli maksanut ko. vuodelta riittävän palkan, eikä näin ollen ollut enää velvollinen suorittamaan lisää luontoisetukorvausta. Lääninhallitus oli kuitenkin antamassaan päätöksessä maininnut, että Helsingin kaupungin kansakoulunopettajille maksama korvaus saamatta jääneistä luontoiseduista ei vastannut käypää hintaa ja näin ollen oli velvoittanut kaupungin maksamaan ko. opettajille lisää palkkaa luontoisetujen osalta 57 426 mk v:lta 1954 kullekin. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa ehdottaa, että em. päätöksestä valitettaisiin korkeimpaan hallinto-oikeuteen (12. 2. 420—423 §).

Ko. neljä kansakoulunopettajaa olivat myöskin valittaneet em. lääninhallituksen päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Annettavassa lausunnossa palkkalautakunta päätti esittää valitukset hylättäviksi (9. 4. 947 §).

Työtakkien hankkiminen huoltoviraston arkistossa ym. työskenteleville viranhaltijoille. Huoltotoimen toimitusjohtaja oli maininnut, että toimistoapulaisten työ arkistossa oli pölyistä ja likaista muuhun toimistotyöhön verrattuna. Kun toimistoapulaisten virkatyössä käyttämä vaatetus ei ollut tarkoitettu ko. likaista työtä varten, olisi kohtuullista, että heille vaatetuksen suojaksi hankittaisiin työtakit. Hankintatoimisto huomautti anomuksen johdosta, että ns. työtakkikysymys oli useaan otteeseen ollut esillä viime vuosina mutta siihen nähden oli aina päädytty kielteiseen tulokseen. Hankintatoimiston jakelusta huolehtivat toimistoapulaiset joutuivat useita kertoja päivässä käymään asiakirjavarastossa, joissa asiakirjat ovat pölyisiä, joten vaatteet likaantuvat helposti niitä käsiteltäessä. Tämän vuoksi oli ehdotettu, että arkistossa tms. paikassa työskenteleviä varten saataisiin työtakkeja, jotka eivät olisi henkilökohtaisessa käytössä, vaan säilytettäisiin arkistossa. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että valtuuston vahvistaman luontoisetusäännön 27 §:ssä määrätään, että »Suojakäsineitä ja -jalkineita sekä suojavaatetusta voidaan antaa (maksutta) sellaisten viranhaltijoitten käyttöön, joiden työ kuluttaa ja likaa vaatteita tavallista enemmän — —» Suojavaatetuksen antamiseen oli yleensä suhtauduttu melko kielteisesti. Ainoastaan todella likaisessa työssä oli näitä annettu, esim. teollisuuslaitosten konemestareille. Mainitun säännön ko. kohta edellytti, että työ oli vaatteita kuluttavaa ja likaavaa, minä arkistotyötä tuskin voitiin pitää, niin että ainakin toinen edellytys puuttui. Näin ollen kaupunginhallitukselle päätettiin esittää ehdotus hylättäväksi (9. 7. 1 796 §).

Työpukujen pesettäminen. Suomen Lastenhoitajayhdistys oli anonut, että sen jäsenille, jotka toimivat lastenseimissä, myönnettäisiin oikeus pesettää työpukunsa maksuttomasti laitoksen pyykissä, kuten sairaaloissa ja lastenkodeissakin tapahtui. Koska lastentarhoilla ja -seimillä ei ollut omia pesuloita, olisi henkilökunnan työpukujen pesettäminen tuottanut niille vaikeuksia samoin kuin samanlaisten mahdollisuuksien järjestäminen kaikille erilaisissa olosuhteissa työskenteleville lastenseimien hoitajille, joten palkkalautakunta päätti hylätä anomuksen (3. 12. 2 992 §).

Viranhaltijain ja työntekijäin ruokailusta perittävä korvaus. Tervalammen työlaitoksessa oli peritty ruokailuun oikeutetuilta viranhaltijoilta ja työntekijöiltä 3 000 mk kuukaudessa kahdesta ateriasta ja aamupuurosta. Johtokunta esitti, että entisestä luontoisetuvastikkeeseen perustuvasta ruokailujärjestelmästä luovuttaisiin ja siirryttäisiin ns.

aterialipukejärjestelmään. Uuden luontoisetusäännön 22 §:n mukaisesti »laitoksessa tilapäisesti virantoimituksessa oleva toisen kaupungin laitoksen viranhaltija on oikeutettu käyntiaikanaan ruokailemaan laitoksessa yleistä ateriamaksua vastaan». Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa puoltaa johtokunnan ehdotusta sekä esittää, että aterialipukkeen hinnaksi toistaiseksi määrättäisiin 100 mk. Samalla olisi vahvistettava jo tässä yhteydessä ja olemaan voimassa siihen asti, kunnes uusi luontoisetusääntö tulee voimaan, yleispäätös toisessa laitoksessa tilapäisesti ruokailevalta perittävästä korvauksesta (17. 12. 3 114 §).

Oman mopedin käytöstä virkamatkoihin maksettava korvaus. Kiinteistölautakunta oli tiedustellut, olivatko kaksi metsänvartijaa, jotka käyttivät omaa mopediaan työmatkoihin, oikeutetut saamaan saman korvauksen, 5 mk/km, kuin mikä oli vahvistettu oman moottoripyörän käyttökorvaukseksi. Kaupunginhallitus oli 12. 5. 1955 vahvistanut em. korvauksen palkkalautakunnan silloin järjestelytoimiston lausunnon pohjalla puoltaman määrän mukaiseksi. Nyt esillä oleva kysymys tarkoitti ilmeisesti sitä, oliko mopedia pidettävä moottoripyöränä vai vahvistettava sille erikseen pienempi kilometrikorvaus. Koska autokatsastuskonttorin ilmoituksen mukaan käyttökustannukset ko. moottoripolkupyörän osalta vastaavat täysin pienempien moottoripyörien kustannuksia, päätti palkkalautakunta kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan puoltaa kiinteistölautakunnan esitystä 5 mk:n suuruisen kilometrikorvauksen suorittamisesta myös moottoripolkupyörän käyttäjille (29. 10. 2 679 §).

Vuosilomaoikeutta ja sen korvaamista koskevia kysymyksiä. Raastuvanoikeuden nuorempi oikeusneuvosmies oli ilmoittanut, että häneltä oli jäänyt saamatta osa vuosilomaa v:sta 1953 alkaen, syystä että hän ei ollut huomannut ajoissa esittää selvitystä palveluksestaan Helsingin evankelisluterilaisten seurakuntien kirkkokonttorissa. Tämä aika huomioon otettuna hän olisi ollut oikeutettu 36 työpäivän lomaan. Koska hän katsoi menettäneensä oikeuden lomakorvaukseen muilta vuosilta, anoi hän saamatta jääneen loman osalta korvausta vuosilta 1955 ja 1956. Raastuvanoikeus oli pyytänyt kaupunginhallitukselta lupaa saada suorittaa ko. viranhaltijalle em. vuodelta 11 työpäivän ja v:n 1956 vuosiloman osalta 9 päivän palkan. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että virkasäännön 38 §:n mukaan sovelletaan vuosilomakorvausta määrättäessä työntekijäin vuosilomalain säännöksiä korvattavien työpäivien määrää lukuun ottamatta. Ko. lain 13 §:ssä säädetään: »Työntekijän oikeus palkkaan tai korvaukseen vuosiloman ajalta — — — on rauennut, jos kannetta ei ole nostettu vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona vuosiloma olisi ollut annettava tai työsuhde on päättynyt». Virkasäännön 37 §:n mukaan vuosiloma oli yleensä annettava 15. 5. — 15. 9. välisenä aikana. Jos vuosiloma oli 25 työpäivää pitempi, saatiin ylimenevä osa tai osa siitä antaa kalenterivuoden kuluessa muulloin kuin yleisenä lomanantoaikana. Ainoastaan poikkeustapauksessa viranhaltijan nimenomaisella suostumuksella saatiin loman osa antaa viimeistään seuraavan vuoden toukokuun 15 p:ään mennessä. Näin ollen oli siis virkasäännön mukaan loma annettava viimeistään kalenterivuoden loppuun mennessä ja vuosilomakorvaus vanheni siten ko. vuoden päättymispäivästä lukien. Ao. henkilön olisi siten ollut anottava v:n 1955 vuosiloman saamatta jääneestä osasta korvausta viimeistään 31. 12. 1956. Kun näin ei ollut tapahtunut, oli hän menettänyt oikeuden tältä osin. Sen sijaan oli hän oikeutettu 9 työpäivältä laskettuun korvaukseen saamatta jääneen loman osalta v. 1956 (9. 7. 1 797 §).

Kivelän sairaalan kemisti oli ollut opintolomalla 1. 10. 1956 — 31. 3. 1957 välisen ajan, jolloin hänellä oli oikeus nostaa 60 % palkastaan. Vuosilomia järjestettäessä aiottiin ko. kemistille aluksi antaa hänen virkavuosiensa edellyttämä kuukauden kesäloma, koska katsottiin, että opintomatka, jonka ajalta kaupunki maksoi osan hänen palkastaan, ei kuulunut virkasäännön 36 §:n tarkoittamaan »muun yksityisasian takia myönnetyn virkaloman» ryhmään, mikä vähentäisi normaalin vuosiloman pituutta. Kun sitten sairaalan taloudenhoitaja kuitenkin tiedusteli palkkalautakunnan sihteerin mielipidettä ko. loman suhteen, esitti tämä käsityksenään, että mainittu loma oli laskettava »muun yksityisasian» luontoiseksi. Tämän johdosta ao. kemistin vuosiloma vastaavasti lyhennettiin siitä johtuvine jo saadun palkan takaisinperimisineen, mistä hän itse ei kuitenkaan ajoissa saanut tietoa. Virkasäännön 36 §:n 4 mom:n mukaan viranhaltija ei ole ollut kaupungin työssä niinä kuukausina, jolloin hän on ollut muun yksityisasian kuin sairaudesta ym. johtuneen työkyvyttömyyden takia virkalomalla. Vuosiloman pituutta laskettaessa ei vaikuta asiaan, onko asianomainen saanut palkkaetuja ko. virkaloman ajalta. Anomuk-

sen johdosta, joka koski liikaa maksetun palkan takaisin perimistä, palkkalautakunta päätti lausunnossaan kaupunginhallitukselle esittää anomuksen hylättäväksi (8. 10. 2 441 §).

Liikennelaitos oli ilmoittanut, että vt. toimitusjohtaja ja vt. apulaisjohtaja eivät olleet voineet suuren työmääränsä takia käyttää heille kuuluvaa vuosilomaa kokonaisuudessaan. Tämän vuoksi laitos esitti, että ko. viranhaltijoille saataisiin korvata heidän edellisen lomavuoden lomistaan jäljelle jäävät osat rahassa. Palkkalautakunta totesi tehdyn ehdotuksen johdosta, että liikennelaitoksen toimitusjohtajan ja liikennepäällikön virat olivat jatkuvasti täyttämättä ja laitos oli tämän vuoksi joutunut turvautumaan väliaikaisiin viransijaisiin, mistä syystä oli ymmärrettävää, että aiheutui asioiden ruuhkautumista, koska sanotut viranhaltijat eivät olleet täysin perehtyneitä kaikkiin tehtäviin. Näin ollen katsottiin, että kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa voitiin puoltaa ko. esitystä pitämättä jääneen vuosiloman korvaamisesta rahassa (16. 4. 1 047 §).

Malmin Sähkölaitos Oy:n verkosto siirtyi kaupungin sähkölaitoksen omistukseen v:n 1956 alusta, samalla siirtyi myöskin joukko työntekijöitä kaupungin sähkölaitoksen palvelukseen. Mitään yksityiskohtaista sopimusta heidän työsuhteensa jatkuvuudesta ei tällöin tehty. Myöhemmin oli syntynyt epätietoisuutta siitä, oliko eräiden siirtyneiden työntekijäin kohdalla Malmin sähkölaitoksella palveltu aika luettava heille hyväksi vuosilomia laskettaessa. Työntekijäin vuosilomasääntö edellytti, että kaupungin haltuun siirtyneen yrityksen työntekijät olivat olleet tämän yrityksen palveluksessa välittömästi ennen kaupungin palvelukseen tuloaan. Maaliskuussa 1956 puhjenneen yleislakon sekä eräiden linjapiirien perustamiseen liittyneiden järjestelyjen vuoksi siirtyi eräiden työntekijäin tulo kaupungin palvelukseen myöhemmäksi. Tämän johdosta syntyi vaikeuksia määrätä aikarajaa, mihin mennessä siirtymisen olisi pitänyt tapahtua, jotta se voitaisiin katsoa välittömäksi. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa teollisuuslaitosten kassa- ja tilivirastolle, että virkasäännön mukaan kaupunginhallituksen harkinnasta riippuu, luetaanko viranhaltijan ikälisään oikeuttavaksi palvelusajaksi koko se aika tai osa siitä, jonka hän on ollut kaupungin haltuun siirtyneen yhtiön tms. palveluksessa, mikäli viranhaltija välittömästi tai viimeistään kahden kuukauden kuluessa siirron tapahduttua on tullut kaupungin palvelukseen. Työntekijäin vuosilomasääntö ei sen sijaan mainitse selvää aikamäärää ko. suhteessa. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa teollisuuslaitosten kassa- ja tilivirastolle, että yhdeksän nimeltä mainitun työntekijän, jotka olivat siirtyneet Malmin Sähkölaitos Oy:n palveluksesta kaupungin palvelukseen, aikaisempi palvelus Malmin Sähkölaitoksessa saatiin ottaa huomioon työsuhteen jatkumisaikaa vuosilomaa varten laskettaessa, kuitenkin vuosilomasäännössä mainituin rajoituksin (30. 7. 1 960 §, 20. 8. 2 026 §, 10. 9. 2 215 §).

Teurastamon käyttöpäällikön pitämättä jääneen vuosiloman korvaamisesta palkkalautakunta päätti lausuntonaan kaupunginhallitukselle esittää, että asianomaiselle olisi virkasäännön 37 §:n 1 mom. ja 38 §:n 1 mom. mukaan maksettava vuosiloman korvauksena 21 työpäivän palkka, jonka suorittaminen kuului teurastamolle ilman siitä tehtyä eri päätöstä (20. 8. 2 023 §, 3. 9. 2 186 §).

Sairaalalautakunnan esityksen johdosta palkkalautakunta päätti myöntää Marian sairaalan kertausharjoituksiin osallistuvan tp. apulaislääkärin sijaisen palkkaamista varten ajaksi 3. — 28. 9. tarvittavan määrärahan ilmoittaen samalla, että puuttuva määrä oli maksettava ao. apulaislääkärin säästyneestä palkasta (10. 9. 2 222 §).

Sairaalalautakunnalle päätettiin ilmoittaa, että mikäli Kivelän sairaalan neljä apumiestä määrättiin sairaalan autonkuljettajien vuosilomasijaisiksi ajalla 3. 6. — 11. 9., saatiin heille maksaa sijaisuusajalta autonkuljettajan viran mukainen palkka mahdollisine ikälisineen (18. 6. 1 615 §).

Sairauslomasijaisten palkkaamiseen myönnettiin tarvittava määräraha 712 tapauksessa. Jatkettua sairauslomaa myönnettiin 50 viranhaltijalle.

Sairauslomasijaisten palkkaamiseen käytetyt määrärahat jakaantuivat eri laitosten ja virastojen kesken seuraavasti:

	Mk		Mk
Revisiolaitos	244 035	Palkkalautakunta	41 040
Hankintatoimisto	321 035	Maistraatti	427 190
Tilastotoimisto	221 870	Ulosottolaitos	490 040
Rahatoimisto	713 950		

	Mk
Toisen kaupunginvoudinkonttori	375 230
Rikostuomioiden toimeenpanijan konttori	444 230
Helsinki — Huopalahden kaupunginvoudinkonttori	79 640
Helsinki-Malmin kaupunginvoudinkonttori	328 020
Rakennustarkastustoimisto	169 885
Raastuvanoikeus	2 213 120
Syyttäjistö	352 925
Raastuvanoikeuden arkisto ja puhtaaksikirjoituskanslia	398 510
Poliisilaitos	8 935
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto	574 260
Terveydellisten tutkimusten laboratorio	55 650
Eläinlääkintäosasto	14 490
Maidontarkastamo	661 950
Desinfioimislaitos	6 300
Kouluhammasklinikka	334 830
Veneeristen tautien poliklinikat	57 260
Äitiys- ja lastenneuvolat	2 579 520
Sairaalain tilivirasto	81 170
Sielullisesti sairaiden huoltolaitokset	70 410
Lastensuojelulautakunta	850 640
Lastenhuoltolaitokset	2 769 440
Lastenhuoltolaitosten tilat	11 200
Työnvälitystoimisto	178 080
Suomenkielinen työväenopisto	9 220
Valmistava poikien ammattikoulu	338 765
Valmistava tyttöjen ammattikoulu	309 020
Kotitalouslautakunta	85 725
Lastentarhain lautakunta	19 080
Kaupunginkirjasto	1 800 540
Kaupunginorkesteri	764 420
Kiinteistövirasto	244 335
Rakennusvirasto	600 860
Satamalaitos	31 815
Teurastamo	24 070

Sairausloma-ajan palkkaedut. Raastuvanoikeuden yleisjaosto oli tiedustellut, minkä suuruinen palkka raastuvanoikeuden vahtimestarille oli maksettava vuosiloman ajalta, kun hän oli ollut sairauslomalla täysin palkkaeduin ajan 1. 11. — 10. 11. 1956 sekä samoin 2. 5. — 21. 6. 1957 välisen ajan. Lisäksi hän oli ollut sairauslomalla ajan 22. 6. — 15. 7. 1957 oikeuksin $^2/_3$ peruspalkasta. Palkkalautakuntą huomautti, että virkasäännön 37 §:n 6 mom:n mukaan sairaudesta aiheutuvan yli 12 kk jatkuvan virkavapauden ajalle sattuvan vuosiloman palkka maksetaan samansuuruisena kuin sairauslomasta 39 §:ssä oli määrätty. Ainoastaan siinä tapauksessa, että sairausloma ylittää 12 kk, voi osapalkan maksaminen tulla kysymykseen. Koska ko. vahtimestarin sairausloma alitti 12 kk, oli hän oikeutettu täysiin palkkaetuihin vuosiloman ajalta, mikä päätettiin ilmoittaa raastuvanoikeudelle (23. 7. 1 905 §).

Liikennelaitoksen taholta oli tiedusteltu, oliko sairausloma-ajan palkka maksettava rahastajalle, joka oli otettu laitoksen palvelukseen 21. 4. 1956 ja joutui suorittamaan asevelvollisuuttaan 19. 9. 1957, kun hänet oli vapautettu asevelvollisuudesta kahdeksi vuodeksi sairauden takia (ischias). Laitoksen lääkäri oli tarkastuksessa todennut asianomaisen olevan sairauden vuoksi kykenemätön virkaansa hoitamaan. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että lain mukaan ei virkasuhdetta saa asevelvollisuuden suorituksen takia katkaista. Virkasäännön mukaan tilapäisellä viranhaltijalla on oikeus sairausajan palkkaan samalla tavoin kuin vakinaisella viranhaltijalla, mikäli tp. viranhaltija on yhtäjaksoisesti ja välittömästi ennen sairauslomaa ollut kaupungin palveluksessa vähintäin 6 kk. Palveluksella tarkoitetaan tässä sekä varsinaista työssäoloa että myöskin palkallista samoin kuin palkatontakin sairauslomaa. Koska asevelvollisuuslain mukaan virkasuhdetta ei saa katkaista asevelvollisuuden suorittamisen takia, on ilmeisesti myöskin tästä syystä aiheutunutta virantoimituksesta poissaoloa pidettävä samanarvoisena palkattoman sairausloman kanssa. Näin ollen liikennelaitokselle päätettiin ilmoittaa, että ko. rahastaja oli oikeutettu sairausloma-ajan palkkaetuihin samalla tavoin kuin vakinainen viranhaltija (26. 11. 2 922 §).

Palkkauksen suorittaminen osapäiväisen sairausloman ajalta. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa verovirastolle, että viraston tp. toimistopäällikölle oli hyväksytyn lääkärintodistuksen mukaan myönnettävä kahden tunnin ruoka-aika. Kun viranhaltijalla oli oikeus puolen tunnin ruoka-aikaan työajan ollessa 6 ½ t päivässä, oli ko. viranhaltija siis sairauslomalla 1 ½ t päivää kohden. Näin ollen hän sai päivittäisestä 6 ½ t työajasta viideltä työssäolotunnilta täyden peruspalkan tuntimäärän mukaan laskettuna ja 1 ½ sairauslomatunnilta virkasäännön sairauslomaa koskevien määräysten mukaisen

palkan. Lisäksi oli mainittu tp. toimistopäällikkö oikeutettu samaan ikälisänsä vähentämättömänä. Edellä tarkoitetun sairausloma-ajan palkkaa laskettaessa vastasi kukin päivä sairauslomatuntien määrästä riippumatta yhtä sairauslomapäivää (29. 10. 2 666 §).

Siivoojan sairauslomanaikaisten töiden hoito. Lastensuojeluvirasto oli tehnyt esityksen määrärahan myöntämisestä siivoojan sairauden aikana hänen töitään hoitaneen Töölön siivoustoimiston laskun maksamista varten. Palkkalautakunta päätti hylätä esityksen sekä ilmoittaa ko. virastolle, ettei palkkalautakunnan käytössä olevalta tililtä Viranhaltijain sairauslomasijaiset voitu myöntää määrärahaa, koska kyseessä ei ollut henkilökohtainen sijaisuus. Virastoa päätettiin samalla kehottaa vastedes kääntymään työnvälitystoimiston puoleen sijaisia tarvitessaan ja mikäli ei tätä kautta olisi sijaisia saatavissa, kaupungin siivoustöiden tarkkailijan puoleen (2. 4. 907 §).

Sairauslomasijaisuusajan korvaus. Kaupunginhallitukselle päätettiin puoltaa raastuvanoikeuden siviilinotaarille maksettavaksi 28 000 mk:n suuruinen korvaus kuukauden ajalta, jolloin hän oli hoitanut ylimääräisen siviilinotaarin tehtäviä tämän sairausloman aikana (26. 3. 817 §).

Virkavapautta täysin palkkaeduin myönnettiin 219 tapauksessa. Eräissä tapauksissa anomukset hylättiin (3. 9. 2 172, 2 173 §) tai myönnettiin osapalkkaisina. Joissakin tapauksissa palkkaetujen myöntämisestä annettiin lausunto kaupunginhallitukselle, esim. milloin oli kyseessä työntekijän osallistuminen ulkomailla järjestettäville kursseille (20. 8. 2 022 §).

Perustellessaan eräiden ulkomaisiin kursseihin tai kongresseihin osallistuvien viranhaltijain palkallisten loma-anomusten hylkäämistä palkkalautakunta kiinnitti huomiota siihen, että oli hyvin kyseenalaista, oliko kaupungilla minkäänlaista hyötyä ko. osallistumisesta. Sen vuoksi huomautettiin siitä, että olisi syytä rajoittaa palkkaetujen myöntämistä ko. kurssien ym. ajalta, koska näistä aiheutui kaupungille melkoisia lisäkustannuksia ilman vastaavaa hyötyä. Lisäksi todettiin, että ko. matkat useimmissa tapauksissa muodostuvat virkistysmatkoiksi, joihin ao. henkilö hyvin voi käyttää vuosilomaansa. Ainoastaan sellaisissa tapauksissa, jolloin oli kysymys todellisesta edustustehtävästä, pidettiin palkkaetujen myöntämistä suotavana.

Palkatonta virkavapautta myönnettiin 120 tapauksessa. Eräitä anomuksia hylättiin, esim. kieliopintojen harjoittamista varten esitetty loma-anomus (12. 11. 2 753 §); eräässä tapauksessa palkattomana myönnetty virkavapaus peruutettiin anojan sairastumisen vuoksi (2. 4. 884 §).

Yleisohjeiden antaminen eräiden virkavapaustapauksien palkanmaksun varalta. Teknillinen johtaja oli 26. 10. pyytänyt palkkalautakuntaa tekemään kaupunginhallitukselle ehdotuksen yleisohjeiksi palkkaetujen myöntämisestä viranhaltijoille ja työntekijöille sellaisen virkavapauden tai loman ajalta, joka heille oli myönnetty osallistumista varten erilaisten järjestöjen edustajina konferensseihin, kokouksiin ym. Määräysten puuttuessa oli katsottu palkkaetujen myöntämisen työntekijöille kuuluvan kaupunginhallituksen toimivaltaan, kun sen sijaan palkkalautakunta oli myöntänyt palkkaedut virkavapauden ajalta viranhaltijoille. Yleensä ei kummassakaan ryhmässä voitu antaa tarkkoja ohjeita siitä, milloin palkkaedut oli myönnettävä, vaan kukin anomus ratkaistiin erikseen harkinnan perusteella. Kuitenkin esiintyi usein samanlaisia anomusperusteita, esim. kokouksiin, konferensseihin yms. osallistuminen. Tällöin katsottiin, että palkan maksamisen ehtona ko. tilaisuuksiin osallistumisen ajalta tuli olla, että kaupunki hyötyi asianomaisen osanotosta siinä mielessä, että virka- tai työtehtävien suoritukselle oli hyötyä tästä, mikä saattoi tapahtua vain, jos pääosa kokouksen ohjelmasta oli sellaista, mikä hyödytti viranhoitoa tai työn suoritusta. Palkkalautakunta päätti asettaa kysymystä valmistelemaan komitean, johon kuuluivat vs. toim. pääll. Kankkunen, varapuh.joht. Procopé sekä jäsen Friberg (3. 12. 2 989 §).

Jaosto neuvotteli alustavasti lautakunnan sen valmisteltavaksi antamasta kysymyksestä yleisohjeiden antamiseksi palkkaetujen myöntämisestä virkavapauden ajalta ja päätti antaa esittelijän tehtäväksi laatia kirjallinen selvitys siitä, miten palkkaetuja oli aikaisemmin vastaavanlaisissa tapauksissa myönnetty (17. 12. 3 123 §).

Jaoston sihteerin laatima kirjallinen selvitys esiteltiin jaostolle ja keskustelun jälkeen annettiin hänelle tehtäväksi laatia luonnos määräyksiksi palkkaetujen myöntämisestä viranhaltijoille ja työntekijöille eräissä virkavapaus- ja lomatapauksissa (27. 12. 3 225 §).

Marian sairaalan eräät sairaanhoitajat olivat anoneet palkallista virkavapautta jatkoopintoja varten Sairaanhoitajien Jatko-opistossa. Sairaalalautakunta oli puoltanut ano-

musta, koska asianomaiset ko. opintojen avulla saisivat lisää ammattipätevyyttä. Kaupungin palveluksessa yli 5 vuotta olleelle hoitajalle ehdotettiin myönnettäväksi 50 % palkkaeduista virkavapauden ajalta sekä muille anojille 25 % palkkaeduista. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että vastaavanlaisten anomusten oltua aikaisemmin palkkalautakunnan käsiteltävinä, oli päädytty siihen käsitykseen, että ko. jatkokurssien pidennyttyä 9 kk kestäviksi ei kaupunki voinut suorittaa enää muuta kuin 25 % kokonaispalkkauksesta kursseihin osallistuville. Edelleen katsottiin, että ennenkuin palkkaetujen myöntäminen saattoi tulla kysymykseen, asianomaisen oli tullut olla kaupungin palveluksessa vähintään kaksi vuotta ennen kurssin alkamista. Myöskin nyt ko. tapauksessa palkkalautakunta päätti myöntää anotut virkavapaudet oikeuksin 25 %:n mukaisiin palkkaetuihin sillä ehdolla, että asianomaiset pysyvät kaupungin palveluksessa viisi vuotta virkavapauden päättymisen jälkeen tai sitä ennen omasta aloitteestaan erotessaan suorittavat takaisin virkavapauden ajalta saamansa palkkaedut (23. 7. 1 897 §).

Teurastamon käyttöpäällikön palkkaedut viransijaisuusajalta. Teurastamon 29. palkkaluokan käyttöinsinöörin virkaan oli 22. 2. 1957 valittu henkilö, joka kieltäytyi sitä vastaanottamasta. Tämän vuoksi määrättiin virkaa hoitamaan ent. käyttöpäällikkö, joka oli ilmoittanut suostuvansa siihen vain sillä ehdolla, että hän 1. 1. 1957 lähtien saisi palkkaetuinaan eläkkeensä lisäksi käyttöinsinöörin viran loppupalkan ja nauttimansa eläkkeen välisen erotuksen. Ko. käyttöpäällikkö oli kirjelmällään 1. 10. 1956 pyytänyt eroa 1. 1. 1957 lukien virastaan anoen samalla eläkettä. Teurastamolautakunta päätti myöntää anojalle eron 19. 10. 1956 sekä osoitti hänet tekemään eläkeanomuksen palkkalautakunnalle. Samalla kaupunginhallitukselle esitettiin, että 27. palkkaluokan käyttöpäällikön virka muutettaisiin 29. palkkaluokan käyttöinsinöörin viraksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi tämän esityksen 19. 12. 1956. Palkkalautakunta ei vahvistanut em. teurastamon toimitusjohtajan ja lautakunnan hyväksymää palkkavaatimusta, vaan määräsi ko. käyttöpäällikön sijaisuuspalkaksi eläkkeen lisäksi hänen ent. virastaan maksetun palkan ja eläkkeensä välisen erotuksen. 22. 2. teurastamolautakunta päätti määrätä anojan edelleen hoitamaan käyttöinsinöörin virkaa ja esittää samalla palkkalautakunnalle, että tämän viran mukaisesti lasketut palkkaedut eläkkeen lisäksi maksettaisiin ao. sijaiselle 1. 1. 1957 lähtien siihen saakka, kunnes käyttöinsinöörin virkaan valittava voi ryhtyä sitä hoitamaan. Tämä päätös oli kuitenkin harhauttava sikäli, että mitään anojaa koskevaa eläkepäätöstä ei vielä ollut tehty. 29. 3. valittiin mainittuun käyttöinsinöörin virkaan diplomi-insinööri, joka ryhtyi hoitamaan virkaansa vasta 8. 5. 1957. Teurastamon kanslia oli useaan kertaan pyytänyt ent. käyttöpäällikköä antamaan eläkeanomuksensa, mutta hän teki tämän vasta kesäkuussa 1957. Vaikka ko. käyttöpäällikkö oli epäpätevä käyttöinsinöörin virkaan, pidettiin kuitenkin kohtuullisena, että hän sai palkkaedut hoitamansa viran mukaisesti, joten palkkalautakunta päätti, muuttaen 12. 2. tekemäänsä päätöstä, puoltaa asianomaiselle maksettavaksi käyttöinsinöörin viran loppupalkan ja eläkkeen välisen erotuksen (12. 2. 431 §, 20. 8. 2 023 §, 3. 9. 2 186 §).

Palkallisen *virkavapauden saamista toisen kunnan luottamustehtävän hoitamista varten* koskeva anomus. Palkkalautakunta päätti hylätä tilastotoimiston aktuaarin anomuksen palkallisen virkavapauden saamisesta Keravan kauppalan kiinteän- ja irtaimen omaisuuden tarkastustehtävien suorittamista varten (21. 5. 1 337 §).

Viransijaisuuspalkkioita muun syyn kuin sairauden takia myönnettiin kertomusvuonna ao. määrärahasta seuraavasti:

	Mk		Mk
Tilastotoimisto	10 655	Nikkilän sairaala	109 010
Rahatoimisto	24 710	Malmin sairaala	56 320
Syyttäjistö	35 155	Sairaanhoitajatarkoulu	19 250
Äitiys- ja lastenneuvolat	955 640	Lastensuojelulautakunta	61 675
Marian sairaala	1 283 010	Lastenhuoltolaitokset	44 590
Auroran sairaala	886 180	Urheilu- ja retkeilylautakunta	53 095
Kivelän sairaala	323 990	Kähertäjäkoulu	5 440
		Musiikkilautakunta	111 305

Hautausavustuksia myönnettiin 193 kuolinpesälle yhteensä 8 293 140 mk.

Takautuvan palkankorotuksen maksaminen kuolinpesälle. Maistraatin taholta oli ilmoitettu, että oikeusministeriö oli 11. 7. 1956 korottanut kunnallispormestarin viran

palkan 32:sta 33. palkkaluokkaan 1. 1. 1955 alkaen. Oikeusneuvosmies, joka oli kuollut 10. 7. 1956, oli hoitanut kunnallispormestarin virkaa 1. 1. — 31. 12. 1955 välisen ajan ja nostanut ainoastaan 32. palkkaluokan mukaisen palkan tältä ajalta, joten hänen kuolinpesänsä oli oikeutettu saamaan ko. palkkaluokkien välisen eron yhdeltä vuodelta eli 67 200 mk. Korkeimman oikeuden maistraatin kokoonpanosta ja toiminnasta antaman päätöksen 6 §:n mukaan maistraatin jäsenet ja sen muut viranhaltijat ovat kaupungin virkasäännön alaisia. Tämän 33 §:n mukaan viranhaltija, joka on määrätty hoitamaan yksinomaan muuta korkeampaa virkaa kuin omaansa muutoin kuin vuosiloman aikana, saa peruspalkan ja ikälisät hoitamansa viran mukaan. Näiden määräysten perusteella ko. oikeusneuvosmies oli ollut oikeutettu hoitaessaan kunnallispormestarin virkaa sanotun viran mukaisiin palkkaetuihin. Joskin oikeusministeriön em. päätös annettiin vasta ao. viranhaltijan kuoleman jälkeen, ei tämä voinut vaikuttaa hänen kuolinpesänsä oikeuteen. Näin ollen palkkalautakunta päätti puoltaa maistraatin esitystä (26. 3. 804 §).

Ikälisät. Palkkalautakunta myönsi viranhaltijoille kertomusvuoden aikana useita tuhansia ikälisiä. Kaupunginhallitukselle annettiin 130 lausuntoa ikälisän myöntämistä koskevissa asioissa. Sen jälkeen kun kaupunginhallitus oli oikeuttanut eräät viranhaltijat lukemaan hyväkseen muualla palveltuja aikoja, palkkalautakunta merkitsi päätökset tiedoksi ja myönsi ao. ikälisät. Lisäksi annettiin kansakoulujen tarkastajille lausuntoja ikälisien myöntämisestä kansakoulunopettajille.

Suomen Punaisen Ristin sairaalan kanssa tehdyn sopimuksen tarkistaminen. V. 1942 ko. sairaalan ja kaupungin välillä tehdyn sopimuksen ikälisien maksamista koskeva määräys edellytti, että ao. osaston- tai sairaanhoitaja oli toiminut nimenomaan kaupungille nimetyllä osastolla. Vaadittujen todistusten anto oli kuitenkin laajennettu käsittämään sellaisiakin hoitohenkilökuntaan kuuluvia, jotka eivät olleet koko aikaa palvelleet nimetyllä kaupungin osastolla. Sairaalassa ei enää ollutkaan tällaista osastoa, mutta siitä huolimatta jokainen sen hoitohenkilökuntaan kuulunut sai todistuksen, joka osoitti asianomaisen palvelleen Helsingin kaupungin osastolla. Koska kuitenkin oli kysymyksessä virkasäännön ulkopuolella oleva erityinen sopimus, olisi sitä yleisten oikeudellisten periaatteiden mukaisesti tulkittava ahtaasti. Tällainen sopimuksen muoto olisi vaarallinen ennakkotapaus, mikä ilmeni mm. siinä, että vastaavia esityksiä oli jo tehty eräiden muiden sairaaloiden tai hoitolaitosten taholta vetoamalla siihen, että 4/5 potilaista oli helsinkiläisiä sekä viittaamalla kaupungin ja Suomen Punaisen Ristin väliseen sopimukseen. Näin ollen palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan esittää, että v. 1942 tehtyä sopimusta olisi ryhdyttävä välittömästi tarkistamaan, koska ko. sopimuksen eräitä kohtia oli sairaalan taholta rikottu ja koska sopimuksen sisältöä oli sen poikkeuksellisen luonteen vuoksi pakosta tulkittava ahtaasti, mistä aiheutui vaikeuksia mm. ikälisäkysymyksissä (5. 3. 615 §).

Palkkalautakunnan lausunnon johdosta sairaalalautakunta oli antanut uuden lausunnon, jossa todettiin, että ko. sopimuksen mainitun kohdan muuttamiseen ei ollut aihetta, koska lausunnossa mainittuun epäkohtaan voitiin saada parannus sairaalan sisäisillä toimenpiteillä. Kun uusi neurokirurginen osasto valmistuisi, olisi sairaalalla mahdollisuus muodostaa puhtaasti helsinkiläisistä potilaista kokoonpantu osasto, mihin toistaiseksi ei ollut ollut mahdollisuuksia. Mikäli tällaiseen järjestelyyn olisi ryhdytty aikaisemmin, ei olisi voitu välttää ns. tyhjäkäyntejä, jolloin kaupunki olisi joutunut maksamaan korvauksen myös niiltä päiviltä, jolloin sen potilaspaikat olivat käyttämättöminä. Lisäksi kiinnitettiin huomiota siihen, että siirtyminen ko. sairaalasta kaupungin palvelukseen oli ollut vähäistä, niinpä esim. v. 1956 vain kuusi hoitohenkilökuntaan kuuluvaa oli siirtynyt kaupungin palvelukseen. Sopimukseen sisältyvän ikälisäoikeutta koskevan säännöksen soveltaminen oli herättänyt tyytymättömyyttä palkkalautakunnan taholla lähinnä sen johdosta, että sairaalan viranhaltijain palvelustodistuksissa ei ollut tehty eroa sen suhteen oliko palvelus tapahtunut yleisillä vai yksityisillä osastoilla, mutta tässä suhteessa oli sairaala ilmoittanut vast'edes tekevänsä selvät merkinnät siitä, minkä osan ajasta asianomainen oli palvellut yksityisillä osastoilla, jolloin tätä aikaa ei enää voitaisi ottaa huomioon ikälisiä laskettaessa. Sairaalalautakunta katsoi näin ollen, ettei ollut enää aiheellista ryhtyä muuttamaan sopimuksen ikälisäoikeutta koskevaa kohtaa. Palkkalautakunta totesi, että sen esittämä vaatimus ikälisäkohdan tarkistamisesta oli tullut täten pääosiltaan toteutetuksi, joten asian ei enää katsottu antavan aihetta toimenpiteisiin (14. 5. 1 238 §).

Eläkkeitä myönnettiin kertomusvuoden aikana 399. Eläkkeitä oikaistiin tai korjattiin 47 tapauksessa. Kaupunginhallitukselle annettiin 17 lausuntoa eläkkeiden myöntämistä koskevissa asioissa. Leskieläkkeitä myönnettiin 103 ja kasvatusapua alaikäisille lapsille 15 tapauksessa. Ylimääräisen lisäeläkkeen myöntämisestä leskelle annettiin lausunto kaupunginhallitukselle (12. 2. 405 §). Korkeimman hallinto-oikeuden päätös eläkettä koskevassa valitusasiassa merkittiin tiedoksi (12. 2. 407 §).

Eläkkeiden tarkistaminen. Palkkalautakunta päätti vahvistaa eläkeluettelosta ilmenevät eläkkeet suoritetun tarkistuslaskennan mukaisesti 1. 1. 1957 alkaen sekä päätti samalla, että työntekijäin eläkkeet, työntekijäin leskieläke- ja kasvatusapusäännön mukaiset leskieläkkeet ja kasvatusavut sekä ylimääräiset eläkkeet ja palkkaluokittelun alapuolella olevat eläkkeet korotetaan 1. 1. 1957 lukien 5.5 % siten, että sanottu korotus lasketaan voimassaolleisiin eläkemääriin, joihin sisältyi 15 %:n indeksikorotus (2. 4. 890 §, 16. 4. 1 034 §, 21. 5. 1 318, 1 352 §, 23. 7. 1 883 §).

Mielisairaanhoitajain liitto oli esittänyt, että mielisairaanhoitajien eläkeikärajaa koskevassa asiassa ryhdyttäisiin käymään neuvotteluja. Palkkalautakunta suostui neuvottelupyyntöön (12. 2. 439 §). Käydyissä neuvotteluissa oli käynyt ilmi, että liitto neuvottelupyynnöllään tarkoitti lähinnä mielisairaanhoitajien eläkeiän laskemistapaa sellaisissa tapauksissa, jolloin ao. viranhaltijoilla oli eläkesäännön mukaan oikeus laskea eläkeiäkseen maanpuolustustehtävissä ja muiden kuntien palveluksessa suorittamansa palvelusajat. Viimeksimainituilla tarkoitettiin pääasiassa luovutetun alueen kunnissa suoritettua palvelusta. Liiton puolesta huomautettiin, että palkkalautakunnassa käytännössä oleva tapa, jonka mukaan maanpuolustuspalvelus luetaan viranhaltijalle hyväksi eläkesäännön yleismääräyksen mukaan 63 ikävuoden ja 30 palvelusvuoden nojalla laskettuna, on mielisairaanhoitajille, jotka kuuluvat eläkesäännön alimpaan eläkeikäryhmään, sangen kohtuuton. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että maanpuolustuspalvelus luetaan kaikille viranhaltijoille eläkesäännön 5 §:n 2 mom:ssa olevan yleismääräyksen mukaisena palveluksena ja muunnetaan sen jälkeen siten kuin ao. eläkkeensaajan eläkeikäryhmä edellyttää. Joskin tämä on erikoisen epäedullinen mielisairaanhoitajille, ei säännöstä voida heihin nähden ryhtyä muuttamaan, koska se yhtä suurella syyllä tulisi aiheuttamaan samanlaisia vaatimuksia monien muiden viranhaltijaryhmien puolelta. Muissa kunnissa suoritettu palvelus otetaan niin mielisairaanhoitajiin kuin muihinkin alempiin eläkeikäryhmiin nähden huomioon sellaisena erikoispalveluksena kuin heitä koskevat poikkeukselliset eläkeikämääräykset edellyttävät, kuitenkin sillä ehdolla että eläkkeenhakija oli ollut ko. kunnissa palvellessaan vastaavien poikkeusmääräysten alainen ja että palkkalautakunnalle voitiin luotettavasti selvittää sanottujen poikkeusmääräysten sisältö. Luovutetun alueen kuntien eläkesääntöjä ei kuitenkaan läheskään kaikissa tapauksissa ollut saatu käytettäviksi. Tällöin oli ollut pakko soveltaa kaupungin eläkesäännön yleismääräyksiä. Liiton taholta oli myöskin tiedusteltu, millä tavoin vaikutti eläkeikään se, että mielisairaanhoitaja toimi ylempään eläkeikäryhmään kuuluvan viranhaltijan vuosilomasijaisena. Tähän nähden huomautettiin, että kun viranhaltijalle ei mahdollisen ylityökorvauksen lisäksi suoriteta eri palkkiota milloin hän vuosiloman aikana samassa laitoksessa hoitaa toisen virkaa, on katsottava, ettei vuosilomasijaisuus yleensä myöskään vaikuta sijaisen eläkeikään. Neuvottelujen loppuvaiheessa kaupungin neuvottelija ilmoitti liiton edustajille, ettei kaupungin taholta katsottu olevan aihetta tehdä esitystä eläkesäännön muuttamiseksi mielisairaanhoitajien eläkeikää koskevalta osalta, mutta että liitolle varattaisiin tilaisuus saattaa asia tulkintakysymyksenä käsiteltäväksi jonkin sellaisen konkreettisen tapauksen yhteydessä, jolloin eläkkeensaaja katsoi kärsineensä vahinkoa vallitsevien eläkeiän laskemismenetelmien johdosta. Neuvottelutulos päätettiin merkitä tiedoksi ja todeta Mielisairaanhoitajain liiton saaneen tiedon neuvottelutuloksesta (26. 3. 811 §).

Eläkkeellä olevien viranhaltijain palkkaedut viransijaisuusajalta. Palkkalautakunta päätti oikeuttaa terveydenhuoltolääkärin maksamaan eläkkeellä olevalle terveyssisarelle siltä ajalta, minkä tämä toimi järjestelytehtävissä, 175 mk:n tuntipalkan sekä siltä ajalta, jolloin hän toimi ylimääräisenä apuna neuvoloiden vastaanotolla, 230 mk:n tuntipalkan kaupungilta nostamansa eläkkeen lisäksi (12. 2. 430 §).

Raastuvanoikeuden yleisjaosto oli tiedustellut viransijaisuuspalkkion suuruutta eläkkeellä olevan viranhaltijan hoitaessa kaupunginpalvelijan vuosiloman aikana tämän sijaisuutta. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa raastuvanoikeudelle, että ko. henkilölle saatiin

suorittaa 11. 6. — 4. 9. väliseltä ajalta 15 000 mk kuukaudessa hänen eläkkeensä lisäksi (14. 5. 1 252 §).

Yleensä eläkkeellä olevien hoitaessa viransijaisuuksia heille maksettiin hoitamansa viran loppupalkan ja eläkkeensä välinen erotus (14. 5. 1 255 §, 11. 6. 1 528 §, 20. 8. 2 023 §, 27. 8. 2 136 §§, 17. 12. 3 071 §).

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle, paitsi edellä eri yhteyksissä selostettuja, useista asioista joista mainittakoon seuraavat:

sukellusrahan suorittaminen sammakkomiestehtävissä toimiville palolaitoksen viranhaltijoille (22. 1. 219 §);

eräiden kansakoulunopettajien anomus takautuvan palkankorotuksen maksamisesta luontoisetukorvausten osalta (29. 1. 291 —293 §);

tarkkailuluokkien opettajien opetusvelvollisuuteen kuuluvan tuntimäärän määrääminen (12. 2. 429 §);

uimaopetuksesta maksettavan tuntipalkkion määrääminen jatkokoulun ylituntipalkkion mukaiseksi 1. 4. lukien (5. 3. 611 §);

Koskelan sairaskodin ja Kustaankartanon vanhainkodin röntgenlääkärin palkkion määrääminen käyntikertojen lukumäärästä riippumatta (19. 3. 744 §);

konsultaatiopalkkion maksaminen kunnalliskodissa myöskin muille spesialisteille samansuuruisena kuin lääkäreille ja erikoislääkäreille (26. 2. 531 §);

erikoispalkkion maksaminen jatkokoulun metalli- ja luonnonopillisten linjojen työpajojen koneiden ja työkalujen hoidosta (5. 3. 614 §, 9. 4. 974 §);

palolaitoksen päällystön sunnuntaityökorvauksen vahvistaminen (7. 5. 1 179 §, 21. 5. 1 344 §);

tiedoituspäällikön viran perustaminen ja palkkaluokan määrääminen (7. 5. 1 181 §);

väestönsuojelutoimiston uudelleenjärjestely (14. 5. 1 239 §, 21. 5. 1 323 §, 31. 5. 1 396 §);

rahatoimiston apulaisosastopäällikön oikeus ylityökorvaukseen (14. 5. 1 248 §);

Kulosaaren kartanon talonmiesvahtimestarin työsuhteen jatkuminen (14. 5. 1 251 §);

kunnalliskodin esitys obdusentille tilapäistapauksissa maksettavasta palkkiosta (31. 5. 1 406 §);

suomenkielisten kansakoulujen kuraattorinviran hoitaminen kokeilumielessä sivutoimena (11. 6. 1 530 §);

ent. pesuapulaisen osittainen vapauttaminen liikaa suoritetun eläkkeen takaisinmaksamisesta (18. 6. 1 590 §);

apulastentarha Aulan johtajan palkkion määrääminen samoilla perusteilla kuin lastentarhoissa (18. 6. 1 603 §);

pukuompeluluokan perustaminen valmistavaan tyttöjen ammattikouluun (23. 7. 1 900 §);

esitys palokersantin tehtäviin komennetuille palokorpraaleille maksettavan palkan järjestämisestä virkasäännön mukaisesti (23. 7. 1 904 §);

sairaalalautakunnan esitys sairaanhoito-oppilaiden käyttämisestä sairaanhoitajien vuosilomasijaisina (23. 7. 1 906 §);

lääkitysvoimisteluharjoittelun järjestämisestä Marian sairaalaan (23. 7. 1 907 §);

kunnallishallinnollisen ratkaisuvallan siirtämistä käsitelleen komitean I mietintö (20. 8. 2 011 §);

ulosottoviraston johtosääntökomitean mietintö (20. 8. 2 044 §, 27. 8. 2 099 §);

henkilökohtaisen palkanlisän suorittaminen liikennelaitoksen apulaisvarastonhoitajalle tämän hoitaessa varastonhoitajan tehtäviä (27. 8. 2 130 §);

kansakoulunopettajan valitus myönnetyn äitiysloman ajankohtaa koskevasta päätöksestä (3. 9. 2 157 §);

huoltotarkastajan anomus sairausloman toteamisesta virantoimituksesta aiheutuneeksi (3. 9. 2 162 §);

Nikkilän sairaalan röntgenlääkärin ja patologin tehtävistä suoritettavista palkkiot ja matkakorvaukset (17. 9. 2 263 §); kansakoulujen talonmieslämmittäjän anomus vapautuksen saamiseksi ennenaikaisesti maksetun ikälisän takaisinmaksuvelvollisuudesta (17. 9. 2 265 §); henkilökohtaisen palkanlisän maksaminen kaupunginorkesterissa palveleville muusikoille (17. 9. 2 290 §);

sairaanhoitajakoulun oppilaiden anomus palkan saamisesta siltä ajalta, jolla heidän koulutuksensa ylittää valtion sairaanhoitokoulujen uuden koulutusajan (8. 10. 2 399 §);
konttoritöiden koneellistamisen aiheuttamat vaatimukset henkilökuntaan nähden ja konekirjanpitolisän maksaminen (8. 10. 2 439 §);
teollisuuslaitosten 3 vikapäivystäjän vuokranmaksuperusteiden määrääminen (22. 10. 2 585 §);
oikeusapulautakunnan ja oikeusaputoimiston johtosäännön hyväksyminen ja eräiden virkojen järjestely (22. 10. 2 592 §);
sähkölaitoksen voimalaitostoimiston 28. palkkaluokan kemisti-insinöörin viran muuttaminen 31. palkkaluokan kemistin viraksi edellyttäen myös pätevyysvaatimusten muuttamista (29. 10. 2 665 §);
puhelimien hankkiminen Nikkilän sairaalan perhehoidon ylihoitajalle ja autonkuljettajalle (22. 10. 2 587 §);
luvan anominen työneuvostolta rakennusviraston työntekijäin lepoajan lyhentämiseksi pimeänä vuodenaikana (12. 11. 2 774 §);
70 000 mk:n korvauksen maksaminen rahatoimiston osastopäällikölle tilinpäätösaikana suoritetusta ylimääräisestä työstä (12. 11. 2 778 §);
palolaitoksen työnjohtajan virka-asunnon suurentaminen (19. 11. 2 839 §, 26. 11. 2 908 §);
kaasulaitoksen johtoportaan organisaation muuttaminen (12. 11. 2 774 §);
veneeristen tautien poliklinikan lääkärin eläkepäätöstä koskeva valitus (3. 12. 2 994 §).

4. Kiinteistölautakunta

Kiinteistölautakunnan kokoonpano. Kaupunginvaltuuston valitsemana toimi v. 1957 kiinteistölautakunnan puheenjohtajana dipl.ins. Kaarlo Pettinen sekä jäseninä pankinjoht. Lennart Ahva, kirvesm. Vilho Aittomäki, peltiseppä Yrjö Kivilinna, piirisiht. Ragnar Lönnqvist, kaupp. Leo Mattila, fil.maist. Victor Procopé, joht. Toivo Salmio sekä pankinjoht. Carl Öhman (14. 1. 81 §). Varapuheenjohtajakseen valitsi lautakunta joht. Toivo Salmion (14. 1. 82 §). Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli kiint.joht. Juho Kivistö.

Kiinteistölautakunta määräsi jaostojensa kokoonpanon kertomusvuonna seuraavaksi: tonttijaoston puheenjohtaja pankinjoht. Ahva, varapuheenjohtaja fil.maist. Procopé, jäsen piirisiht. Lönnqvist sekä varajäsenet dipl.ins. Pettinen, pankinjoht. Öhman ja joht. Salmio; maatalous- ja metsäjaoston puheenjohtaja joht. Salmio, varapuheenjohtaja peltiseppä Kivilinna, jäsen dipl.ins. Pettinen sekä varajäsenet pankinjoht. Öhman, kirvesmies Aittomäki ja pankinjoht. Ahva; liikennejaoston puheenjohtaja kaupp. Mattila, varapuheenjohtaja piirisiht. Lönnqvist, jäsen fil.maist. Procopé sekä varajäsenet pankinjohtajat Ahva ja Öhman ja joht. Salmio; asemakaavajaoston puheenjohtaja dipl.ins. Pettinen, varapuheenjohtaja peltiseppä Kivilinna, jäsenet pankinjoht. Öhman ja joht. Salmio, varajäsenet kaupp. Mattila, fil.maist. Procopé, kirvesmies Aittomäki ja piirisiht. Lönnqvist; talojaoston puheenjohtaja pankinjoht. Öhman, varapuheenjohtaja kirvesmies Aittomäki, jäsen kaupp. Mattila sekä varajäsenet fil. maist. Procopé, peltiseppä Kivilinna ja pankinjoht. Ahva (14. 1. 83 §).

Kiinteistölautakunnan kokoukset ja sen käsittelemät asiat. Lautakunnalla oli kertomusvuoden aikana 53 kokousta, tonttijaostolla 28, maatalous- ja metsäjaostolla 11, asemakaavajaostolla 2, liikennejaostolla 22 sekä talojaostolla 29. Lautakunnan pöytäkirjojen pykäläluku oli 2 338 ja lähetettyjen kirjeiden lukumäärä 1 509. Tonttijaoston pöytäkirjojen pykäläluku oli 354, maatalous- ja metsäjaoston 75, asemakaavajaoston 6, liikennejaoston 124 ja talojaoston 194. Kiinteistöviraston kansliaosaston diaariin merkittyjen asioiden luku oli 3 706, joista virastopäällikölle kuuluvia asioita oli 538, kansliaosastolle kuuluvia 94, tonttiosastolle kuuluvia 1 649, maatalousosastolle kuuluvia 97, metsäosastolle kuuluvia 32, asemakaavaosastolle kuuluvia 381, kaupunkimittausosastolle kuuluvia 216 ja talo-osastolle kuuluvia asioita 699.

Lautakunnalla oli lisäksi kertomusvuonna Auto- ja tennistalon osto- ja vuokrauskysymysten käsittelyä varten tilapäinen jaosto, joka kokoontui kaksi kertaa.

Lautakunnan varsinaiset kokoukset päätettiin pitää maanantaisin klo 15 ja ylimääräiset kokoukset tarvittaessa; jos maanantai oli pyhä- tai juhlapäivä, kokous pidettiin, ellei toisin päätetty, seuraavana arkipäivänä.

Jaostot saivat päättää omien kokoustensa ajoista.

Lautakunnan ja asemakaavajaoston pöytäkirjojen tarkastajiksi määrättiin kussakin kokouksessa valittavaksi kaksi jäsentä sekä muiden jaostojen pöytäkirjojen tarkastajiksi molemmat saapuvilla olleet jaoston jäsenet.

Lautakunnan kokouksissa kulloinkin laadittu pöytäkirja päätettiin pitää kokousta seuranneen viikon tiistaina ja jaostojen kokousten pöytäkirjat vuosineljänneksittäin yleisesti nähtävänä kiinteistöviraston kansliaosastossa (14. 1. 84 §).

Lautakunnan kertomusvuonna käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

1. Kiinteistöviraston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Ilmoitusten ja kuulutusten julkaiseminen. Lautakunta päätti, että sen ilmoitukset ja kuulutukset julkaistan seuraavissa sanomalehdissä: Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Suomen Sosialidemokraatti, Uusi Suomi ja Kansan Uutiset (14. 1. 85 §).

Viranhaltijat. Kiinteistöviraston eri osastojen henkilökunnan kokoonpanossa tapahtui kertomusvuoden aikana mm. seuraavat muutokset: kansliaosastoon autonkuljettajavahtimestarin virkaan valittiin 16. 5. alkaen Petter Kurillo (29. 4. 801 §, 6. 5. 852 §); tonttiosaston 33. palkkaluokan apulaispäällikön virkaan valittiin 16. 1. lukien arkkit. Esko Lehtonen (14. 1. 87 §), 29. palkkaluokan arkkitehdin virkaan 1. 1. 1958 lukien arkkit. Katri Käki (23. 12. 2 288 §, 30. 12. 2 332 §) sekä 26. palkkaluokan tp. lainopillisen apulaisen virkaan hallinto-op. kand. Matti Sauria 3. 6. lukien (3. 6. 1 056 §, 12. 6. 1 104 §); asemakaavaosaston 30. palkkaluokan insinöörin virkaan valittiin 1. 1. lukien dipl.ins. Yrjö Ralli ja 1. 12. lukien dipl.ins. Bjarne Michelsson (2. 1. 26 §, 25. 11. 2 087 §, 2. 12. 2 133 §); kaupunkimittausosastoon valittiin 20. palkkaluokan kartoittajan virkaan 1. 3. alkaen Sulo Stenman (4. 2. 322 §, 18. 2. 427 §), 19. palkkaluokan kartoittajan virkaan 1. 4. lukien Onni Pensas (11. 3. 579 §, 18. 3. 613 §), viiteen 13. palkkaluokan piirtäjän virkaan, niitä haettaviksi julistamatta, päätettiin nimittää vastaavien aikaisempien tilapäisten virkojen haltijat Ragnhild Eronen, Sinikka Kiveliö, Eila Reispakka, Kaija Turunen ja Airi Lintunen 1. 1. alkaen (7. 1. 68 §, 11. 2. 382 §), lisäksi valittiin kolmeen 13. palkkaluokan piirtäjän virkaan Mirjam Virtanen ja Airi Nikula 1. 2. alkaen sekä Aino Pekkinen 1. 10. lukien (21. 1. 177 §, 9. 9. 1 577 §, 16. 9. 1 621 §), 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan valittiin Riitta Orttenvuori 10. 4. lukien (25. 2. 482 §, 4. 3. 526 §). Lisäksi valittiin osastoon 23. palkkaluokan tp. karttavalokuvausteknikon virkaan 1. 5. alkaen Aimo Kaisla (1. 4. 700 §, 8. 4. 738 §) sekä 20. palkkaluokan tp. karttapalvelun hoitajan virkaan Leo Knuutinen (23. 12. 2 303 §); talo-osaston apulaispäällikön viransijaiseksi toistaiseksi ja siksi kunnes ko. virka vakinaisesti täytettäisiin, valittiin rak.mest. Veikko Martikainen 16. 6. alkaen (12. 6. 1 083 §, 8. 7. 1 227 §), 25. palkkaluokan isännöitsijän viran sijaisuutta hoitamaan 1. 5. alkaen sekä mainittuun virkaan 1. 10. lukien valittiin Veikko Talkamo (8. 4. 706 §, 13. 5. 880 §, 23. 9. 1 632 §), virkaa avoimeksi julistamatta päätettiin 14. palkkaluokan siivoustöiden tarkkailijan virkaan nimittää sitä tilapäisenä hoitanut Aino Syrjälahti 1. 1. lukien (7. 1. 79 §, 11. 2. 386 §), 12. palkkaluokan ovenvartijan virkaan valittiin 1. 7. lukien Pauli Teukku (24. 6. 1 214 §, 8. 7. 1 283 §), 24. palkkaluokan tp. isännöitsijän viran sijaisuutta hoitamaan päätettiin valita 10. 7. alkaen eversti evp. Pentti Arra (8. 7. 1 233 §, 15. 7. 1 297 §). Lisäksi merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen päätös 22. palkkaluokan tp. apulaisisännöitsijän viran perustamisesta 1. 5. lukien talo-osastoon sekä että virkaa määrättiin hoitamaan toimitsija Lauri Taskinen (15. 4. 753 §).

Eräät tilapäiset viranhaltijat päätettiin määrätä edelleen hoitamaan virkojaan kertomusvuoden loppuun saakka sekä 1. 1. 1958 lukien ao. vuoden loppuun (2. 1. 3 §, 23. 12. 2 264 §).

Talo-osaston kirjaajan sekä eräiden toimistoapulaisten, jotka oli edelleen kertomusvuonna määrätty hoitamaan eräitä osaston tilapäisiä virkoja, viransijaiset määrättiin. Palkkalautakunnalle ehdotettiin palkattoman virkavapauden myöntämistä ao. viranhaltijoille enintään vuoden loppuun (14. 1. 139 §).

Sairauslomaa tai jatkettua sairauslomaa virkasäännön mukaisin palkkaeduin myönnettiin viranhaltijoille kertomusvuoden aikana 62 tapauksessa. Synnytyslomaa myönnettiin kolmelle viranhaltijalle.

Palkatonta virkavapautta myönnettiin isännöitsijä Veikko Talkamolle 12. 6. — 5. 7. väliseksi ajaksi (13. 5. 880 §).

Kertomusvuoden aikana erosivat seuraavat viranhaltijat: kansliaosastosta autonkulj.-vahtimest. Eino Sihvonen 31. 3. (25. 3. 627 §); asemakaavaosastosta ins. Yrjö Ralli 1. 11. (30. 9. 1 687 §) ja arkkit. Katri Käki 1. 5. (1. 4. 691 §); kaupunkimittausosastosta apul. kaup.geod. Aarne Aarnio 1. 1. 1958 lukien (16. 12. 2 202 §), piiri-ins. Veli-Heikki Eronen 1. 1. 1958 lukien (14. 10. 1 785 §) sekä piirtäjä Tuovi Pouttu 2. 8. (8. 7. 1 276 §); talo-osastosta vs. apul.pääll. Kaarlo Helsti 1. 5. (25. 3. 625 §).

Talo-osaston isännöitsijä Väinö Risku kuoli 11. 7.

Virastopäällikön 24. 6. — 31. 7. välisenä aikana pidettävän vuosiloman aikana määrät-

tiin hänen sijaisekseen kaup.geod. Lauri Kärkkäinen ajaksi 24. 6. — 14. 7. ja siht. Eero Ruutu ajaksi 15. — 31. 7.

Samalla merkittiin osastopäällikköiden vuosilomat ja heidän sijaisensa (3. 6. 1 042 §).

Lupa sivutoimen hoitamiseen. Palkkalautakunnalle puollettiin viidessä tapauksessa oikeuden myöntämistä kiinteistöviraston viranhaltijalle tilapäisen sivutoimen hoitamiseen (21. 1. 145 §, 11. 3. 542 §, 16. 9. 1 592 §, 30. 9. 1 664 §, 7. 10. 1 706 §).

Ansiomerkit. Kaupunginhallitukselle esitettiin Helsinki-mitalin myöntämistä siht. Eero Ruudulle ja Kaupunkiliiton ansiomerkin myöntämistä 25 v:n palveluksen perusteella maatal. työntekijä Jalmari Virralle (11. 3. 541 §).

Kuukausipalkalla työsopimussuhteessa olevan henkilökunnan palkkojen tarkistus. Lautakunta tarkisti kaupunginhallituksen 28. 2. ja 7. 3. tekemien päätösten mukaisesti kiinteistöviraston eri osastoissa kuukausipalkalla työsopimussuhteessa olevan henkilökunnan palkat (1. 4. 663 §).

Laskujen hyväksyminen. Määrättiin ne viranhaltijat, jotka olivat oikeutettuja hyväksymään kiinteistöhallinnon eri määrärahoja koskevat laskut ja maksumääräykset kertomusvuonna ja v. 1958 (2. 1. 2 §, 23. 12. 2 263 §).

Vakuusasiakirjojen tarkastus. Lautakunta tarkasti kaupungin hallussa olevat myytyjen tonttien maksamatonta kauppahintaa ja rakentamisvelvollisuutta koskevat velkakirjat. Tarkastuksessa todettiin, että puuttuvat velkakirjat oli maksettu tai sen vuoksi, että niissä määrätyt ehdot oli täytetty, kuittausta vastaan luovutettu velalliselle (30. 12. 2 326 §).

Asemakaavalain mukaisten vakuuksien määrääminen. Lautakunta määräsi niiden vakuuksien laadun ja suuruuden, jotka tontinomistajilta vaadittiin katumaan arvon sekä kadun ja viemärin rakentamiskustannusten suorittamisesta.

Kadun ja viemärin rakennuskustannusten jakaminen. Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että kiinteistövirasto voi ottaa suorittaakseen asemakaavalain mukaisten katu- ja viemärirakennuskustannusten jaon, sillä edellytyksellä että yleisten töiden lautakunta valitsee kaupunginvaltuuston 26. 11. 1952 tekemän päätöksen mukaiset alueet (30. 9. 1 661 §).

Omistusoikeuden hankkiminen eräisiin katualueisiin. Lautakunta päätti kaupungin puolesta allekirjoittaa Bostads Ab. Fredrikspassagen—Asunto Oy. Fredrikinpasaasi -nimisen yhtiön kanssa luovutuskirjan, joka koski sitä 38.72 m²:n suuruista aluetta, mikä kaupunginvaltuuston 8. 6. 1927 hyväksymän asemakaavan mukaisesti oli korttelin n:o 93 tontista n:o 27 liitetty Iso-Roobertinkatuun. Samalla merkittiin tiedoksi ko. yhtiön luovutuspäätökseen liittämä toivomus, ettei kaupunki sallisi tälle alueelle pystytettävän mitään pysyviä rakennelmia liiketoiminnan harjoittamista varten, vaan varaisi alueen jonkun sopivan taideteoksen paikaksi.

Samoin päätettiin Helsingin Suomalaisen Säästöpankin kanssa allekirjoittaa luovutuskirja siitä 6×10 m:n suuruisesta kaistaleesta korttelin n:o 35 tontista n:o 4, mikä kaupunginvaltuuston 14. 11. 1928 tekemän päätöksen mukaisesti tuli liitettäväksi katumaahan Hallitus- ja Kluuvikatujen kulmassa (15. 4. 757 §, ks. I osan s. 238).

Eräiden vuokrasopimusten siirtäminen muille lautakunnille. Lautakunta päätti siirtää satamalautakunnalle Nihtisaaren aluetta, vuokraaja Suomalainen Pursi-Seura, sekä Sompasaaren aluetta, vuokraaja Osuusliike Elanto, koskevat vuokrasopimukset sekä Munkkiniemen tenniskenttäaluetta, jonka vuokraaja oli Oy. Meritorppa, koskevan vuokrasopimuksen urheilu- ja retkeilylautakunnalle (25. 3. 626 §).

Lauttasaaressa sijaitsevan Länsiulapanniemen siirryttyä urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintoon kaupunginhallituksen 12. 12. tekemän päätöksen mukaisesti päätti kiinteistölautakunta poistaa vuokrasopimusten luettelosta ja siirtää 1. 1. 1958 lukien urheilu- ja retkeilylautakunnalle seuraavia alueita koskevat sopimukset: virkistysalue, 2.81 ha, vuokraaja liikennelaitos; virkistysalue, 2.94 ha, vuokraaja Sotainvaliidien Veljesliiton Helsingin alaosasto; virkistysalue, 0.6 ha, vuokraaja Vuoden 1918 Puna-invaliidien yhdistys; virkistysalue, 2.85 ha sekä kesäkotialue, 650 m², vuokraaja Helsingin poliisilaitoksen kesäkotiyhdistys (23. 12. 2 265 §).

Linja-autoaseman ympäristön järjestelykysymys. Kokouksessaan 27. 5. lautakunta hyväksyi ohjelman, jonka mukaan olisi suoritettava seuraavat järjestelytyöt: linja-autoaseman lähtölaiturien rakentaminen uuteen paikkaan ja kestopäällystyksiä Kampin kentällä; Fredrikinkadun varrella sijaitsevan tiilirakennuksen purkaminen, paikan tasaami-

nen ja kestopäällystäminen; Fredrikin- ja Runeberginkadun välillä olevien puisten varastorakennusten purkaminen, pihan tasaus ja kestopäällystys; leikkikenttien poistaminen Kampin kentältä ja Runeberginkadun varrelta, alueiden tasaus ja kestopäällystäminen; Leppäsuon alueen tasaaminen linja-autojen pysäköintiin soveltuvaksi. Kaupunginhallitukselle päätettiin ehdottaa, että yleisten töiden lautakunnalle annettaisiin tehtäväksi laatia rakennusohjelman toteuttamista varten tarvittavat yksityiskohtaiset suunnitelmat sekä tehdä esitykset niiden edellyttämien määrärahojen ottamiseksi v:n 1958 talousarvioon. Samalla ehdotettiin, että kaupunginhallitus myöntäisi tarvittavan määrärahan tiilirakennuksen ja eräiden puurakennusten purkamiskustannuksiin.

Asemakaavaosaston tehtäväksi päätettiin antaa tutkia väliaikaisen leikkikentän sijoittamismahdollisuutta Leppäsuon alueelle (6. 5. 851 §, 27. 5. 988 §).

Ratkaisemattomien asioiden luettelo. Lautakunnan diaariin ennen 1. 11. 1956 merkityistä asioista laadittu luettelo tarkastettiin. Diaarista päätettiin poistaa eräitä asioita, jotka olivat rauenneet tai siirtyneet käsiteltäviksi jossain muussa yhteydessä (25. 2. 444 §).

Kiinteistölautakunnan talousarvioehdotus v:ksi 1958 hyväksyttiin ja päätettiin lähettää kaupunginhallitukselle (12. 6. 1 080 §).

Sanomalehtien ja aikakauskirjojen tilaaminen. Päätettiin kiinteistöviraston eri osastoille tilattavista sanomalehdistä ja aikakauskirjoista (14. 10. 1 750 §). Merkittiin tiedoksi, että kaupunginhallitus oli alistanut eo. päätöksen tutkittavakseen ja hyväksynyt sen toimeenpantavaksi eräin muutoksin (28. 10. 1 863 §).

Käyttövaroistaan myönsi lautakunta seuraavat määrärahat: fil. maist. Leo Pesoselle 100 000 mk kadunnimien selityssanaston v. 1956 valmistuneiden osien tekijäpalkkioksi (2. 1. 4 §) sekä 50 000 mk kadunnimien selitysartikkeleiden täydentämisestä ja kirjoittamisesta 28.—38. kaupunginosien osalta (30. 12. 2 329 §); 9 000 mk Fagerön saarelle moottoriveneellä tehdyn tutustumismatkan kustannuksiin (3. 6. 1 041 §) sekä 10 000 mk Suomen Meripelastusseuralle tilausajosta, joka suoritettiin Norrkulla, Fagerö ja Tallholmen nimisille saarille (21. 10. 1 810 §); 93 370 mk viraston kansliaosaston kassakaapin korjaukseen sekä 8 020 mk kaapin kuljetuskustannuksiin (29. 7. 1 361 §, 2. 9. 1 524 §, 23. 9. 1 633 §); 21 686 mk sähkölaitoksen laskuttamasta, v. 1956 julkisille paikoille pystytettyjen joulukuusien sähköjohtojen purkamisesta (3. 6. 1 044 §) sekä 290 000 mk joulukuusien pystyttämistä varten kertomusvuonna Senaatintorille, Hakaniementorille, Arkadian kortteliin n:o 198 Mannerheimintien varrelle, Kulosaaren kirkon kellotornin alapuolelle sekä Malmin sairaalan pihalla olevan kuusen valaisemiseen (16. 12. 2 198 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: palkkion maksamista kadunnimikomitean sihteerille (2. 1. 5 §, 8. 7. 1 228 §, 30. 12. 2 330 §); kaupunginvaltuuston eräiden tonttien vaihtoa koskevan päätöksen muuttamista (21. 1. 147 §); Lastenlinnan lisärakennusoikeudesta kaupungille suoritettavaa korvausta (4. 2. 286 §); neuvottelijoiden valitsemista kaupungin ja Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntien kesken suoritettavaa aluevaihtoa varten (18. 2. 400 §); viranhaltijain lähettämistä virkamatkalle ja matka-apurahojen myöntämistä (25. 2. 445 §, 1. 4. 661 §); Espoon Bodomin kylästä ostetun tilan määräämistä urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintoon (18. 3. 587 §); talo-osaston päällikön viran täyttämiskysymystä (8. 4. 707 §); eräiden alueiden ostamista Kulosaarentien leventämistä varten (27. 5. 991 §); määrärahan myöntämistä kauppahinnan osan palauttamiseksi joht. Kurt Nylundille (27. 5. 995 §); Kammion sairaala-aluetta koskevan tonttien vaihdon suorittamista Holvi Oy:n kanssa (3. 6. 1 046 §); alueen ostoa Vihdistä sora-alueeksi (12. 6. 1 084 §); teurastamon käyttöomaisuuden siirtämistä teurastamolautakunnan hallintoon (30. 9. 1 662 §); Kammion sairaalan kauppaa seuranneen irtaimiston määräämistä sairaalalautakunnan hallintoon (30. 9. 1 667 §); Maunulan Kansanasunnot Oy:n ja Helsingin Perheasunnot Oy:n eräiden osakkeiden ostamista (21. 10. 1 814 §); toimikunnan asettamista selvittämään moottoriajoneuvojen huoltoasemien tonttitarvetta, tonttien suuruutta ja niiden varaukseen liittyviä kysymyksiä (18. 11. 1 997 §); Helsingin Kulttuuritalo Oy:n tontin ja sen viereisen puistokaistan sekä Linnanmäen huvipuiston välisen raja-alueen järjestelyä (18. 11. 2 001 §); talon Lapinlahdenkatu 27 huoneistojen vapauttamista sairaanhoitajattarien asuntolaa sekä neuvolatarkoituksia varten (25. 11. 2 058 §) sekä talo-osaston tp. rakennusmestarin viran palkkaluokan korottamista (30. 12. 2 328 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka mm. koskivat: Lauttasaaren vesijohtoverkon yleissuunnitelmaan liittyviä toimenpiteitä (21. 1. 148 §); väestön-

suojien rakentamiskysymyksiä (11. 2. 344, 345 §, 9. 9. 1 550 §, 21. 10. 1 807 §, 2. 12. 2 107 §); erivapauden myöntämistä viranhaltijalta vaadittavasta kielitaidosta (11. 2. 347 §); v:n 1958—1963 sijoitusohjelmaa (11. 2. 348 §); maistraatin ehdotusta kaupungin jakamisesta äänestysalueisiin kansanedustajain vaaleja varten (11. 3. 547 §); puutarhatuotteiden tukkumyyntitorin sijoittamista väliaikaisesti teurastamon alueelle (25. 3. 623 §); uusien lastentarha- ja seimihuoneistojen varaamista kaupungin eri alueilla (1. 4. 664 §); eräiden tilojen ostamista (15. 4. 751 §, 21. 10. 1 811 §, 28. 10. 1 866 §); Helsingin ilmasto -nimisen tutkimuksen julkaisemisehdotusta (13. 5. 881 §); Lauttasaaren puistojen suunnittelua ja sorsalammikon rakentamista Pajalahden puistoon (20. 5. 934 §); yksinäisten miesten majoituskysymystä (27. 5. 990 §); Laajalahti-nimisen yhdistyksen esittämää puistosuunnitelmaa (12. 8. 1 404 §); sosiaalisten apurahojen jakokomitean mietintöä (12. 8. 1 406 §); ehdotusta kaupungin uudeksi satamajärjestykseksi (26. 8. 1 463 §); vuositilintarkastajien, kiinteän omaisuuden tarkastajien sekä revisiotoimiston v:n 1956 kertomuksia (26. 8. 1 464, 1 465 §); kalasatamakomitean mietintöä (2. 9. 1 525 §); komitean asettamista tutkimaan suunnittelevan työvoiman työ-, palkka- ym. olosuhteita (2. 9. 1 526 §); aivovauriolasten hoito- ja koulutussuunnittelutoimikunnan mietintöä (30. 9. 1 665 §); urheilu- ja retkeilylautakunnan johtosäännön 2 §:n 6) ja 14) kohtien muuttamista (7. 10. 1 705 §, 4. 11. 1 905 §); sora-alueen ostamista Lohjalta (21. 10. 1 812 §); talo-osaston tp. rakennusmestarin palkkausta (21. 10. 1 813 §); alueen varaamista Mellunkylän Kastelli-nimisestä tilasta RN:o 4^{114} suojelukasvatuksellisten tyttöjen vastaanottolaitoksen rakentamista varten (4. 11. 1 904 §); Kasarmitorille rakennettavan kauppa- ja näyttelyrakennuksen vuokraehtoja (11. 11. 1 950 §); Meilahden korttelin n:o 643 luovuttamista yliopistolliselle keskussairaalalle voimakeskusta varten (18. 11. 2 000 §); aloitetta Oulunkylän ja Malmin alueiden viemäröinnin jouduttamiseksi (16. 12. 2 199 §) sekä Katajanokalla olevan Helsingin lääninvankilan alueen omistusoikeutta (16. 12. 2 200 §).

Kaupunginhallituksen investointitoimikunnalle päätettiin ilmoittaa, että v. 1958—1963 olisi kiinteistöjen ym. ostoa varten varattava vuosittain ainakin 350 mmk:n suuruinen määräraha (11. 3. 544 §).

Toimistovirkojen pätevyysluokittelukomitealle annettiin ehdotus kiinteistöviraston toimistovirkojen sijoittamisesta pätevyysvaatimusluokkiin (16. 12. 2 197 §).

2. Kiinteistöviraston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat

Kaupunginvaltuuston kiinteistöjä koskevien päätösten toimeenpano. Kaupunginvaltuuston kertomusvuonna tekemät päätökset, jotka koskivat kiinteistöjen ostoa, aluevaihtoja, kiinteistöjen myyntiä ja vuokrausta, pantiin täytäntöön (Ks. I osan ss. 66-84). Joissakin tapauksissa toimeenpano siirtyi siksi, kunnes asemakaavan tai tonttijaon muutos oli vahvistettu.

Asemakaavan toteuttamista varten ostetut alueet. Lautakunta päätti ostaa Tapanilasta seuraavat alueet:

hra Mauno Wilkmanilta rasituksista vapaana Maurila-nimisen tilan RN:o 9^{300}, joka oli 307.1 m²:n suuruinen ja asemakaavassa merkitty katualueeksi, 25 000 mk:n käteisellä suoritettavasta kauppahinnasta (29. 4. 805 §).

rappari Armas Näpiltä rasituksista vapaana n. 1 020 m²:n suuruisen määräalan Jokikumpu-nimisestä tilasta RN:o 5^{296} kaupunkimittausosaston laatiman karttapiirroksen n:o 1570/722 mukaisesti 100 000 mk:n käteisellä suoritettavasta kauppahinnasta sekä sillä ehdolla, ettei kaupunki myöhemmin peri korttelin n:o 39075 tontin n:o 1 omistajalta asemakaavalain mukaista katumaakorvausta nyt luovutettavan katumaan osalta sekä että luovutettavalla alueella oleva vajarakennus myyjän toimesta puretaan ja poistetaan 31. 12. mennessä (20. 5. 941 §).

rva Elsa Kavoniukselta rasituksista vapaana n. 250 m²:n suuruisen määräalan Peltolanimisestä tilasta RN:o 5^{164} kaupunkimittausosaston laatiman karttapiirroksen n:o 1726/722 mukaisesti 37 500 mk:n käteisestä kauppahinnasta seuraavilla ehdoilla: kaupunki ei myöhemmin peri asemakaavalain mukaista korvausta katumaan arvosta luovutettavan katumaan osalta korttelin n:o 39069 tontin n:o 4 omistajalta; luovutettavalla alueella olevat rakennukset jäävät myyjän omistukseen, joka siirtää ne pois alueelta kertomusvuoden loppuun mennessä, muussa tapauksessa ne siirtyvät kaupungin omaisuudeksi korvauksetta (12. 8. 1 430 §).

Etelä-Kaarelasta päätti lautakunta ostaa konemest. Toivo Mäntyjärveltä rasituksista vapaana n. 134.6 m²:n suuruisen määräalan, joka oli asemakaavassa merkitty katumaaksi, T. 2 K. 25 -nimisestä tilasta RN:o 8^{216} kaupunkimittausosaston laatiman karttapiirroksen n:o 1603/722 mukaisesti 27 000 mk:n käteisestä kauppahinnasta (3. 6. 1 065 §).

Katumaaksi merkityn alueen luovuttaminen kaupungille. Lautakunta päätti tehdä ylikonemest. Erkki Haapalaisen ja hänen vaimonsa Vieno Haapalaisen kanssa sopimuksen, jonka kautta em. henkilöt luovuttivat kaupungin omistukseen korvauksetta Tapanilasta Sarkola-nimisen tilan RN:o 8^{331}, joka vahvistetun asemakaavan mukaan on merkitty katumaaksi. Luovutuksen ehtona oli, että tämä luovutus otettaisiin huomioon 38. kaupunginosan korttelin n:o 38129 tontin n:o 5 lopullista, asemakaavalain mukaista katumaakorvausta määriteltäessä (13. 5. 890 §).

Aluevaihdot. Lautakunta päätti suorittaa asemakaavan ja tonttijaon toteuttamista varten seuraavat aluevaihdot:

ins. Väinö Koskisen kanssa siten, että ins. Koskinen luovutti kaupungille korvauksetta ja rasituksista vapaana katumaaksi merkityt, 0.4 m²:n määräalan Sirkka-nimisestä tilasta RN:o 2^{128} ja 15.3 m²:n suuruisen määräalan Skogstorp-nimisestä tilasta RN:o 2^{186}, molemmat Haagassa, sekä että kaupunki luovutti ins. Koskisen toimesta perustettavalle asuntoosakeyhtiölle 149.9 m²:n suuruisen määräalan Haagassa sijaitsevasta Backas-nimisestä tilasta RN:o 2^{805}, joka kuuluu osana korttelin n:o 29010 tonttiin n:o 4, tonttijakokartan n:o 1396 mukaisesti, 320 000 mk:n käteisestä kauppahinnasta ja seuraavilla ehdoilla: 1) kaupungin luovutettavan tontinosan luovutushintaan sisältyvät asemakaavalain mukaiset korvaukset katumaan arvosta sekä kadun ja viemärin rakentamisesta aiheutuvista kustannuksista luovutettavan tontinosan osalta; 2) ko. tontin n:o 4 lopullista asemakaavalain mukaista katumaakorvausta määriteltäessä otetaan huomioon, että kaupunki saa korvauksetta nyt luovutettavan katumaa-alueen (9. 9. 1 561 §);

eräiden Oulunkylän alueiden vaihtamiseksi siten, että kaupunki osti rak. mest. Kaarlo Koskivirralta ja hänen vaimoltaan Hilma Koskivirralta rasituksista vapaana Honkakumpu-nimisestä tilasta RN:o 4^{111} Oulunkylässä 93.5 m²:n suuruisen määräalan, joka on merkitty kuuluvaksi korttelin n:o 28075 tonttiin n:o 1 tonttijakokartan n:o 1319 mukaisesti, 37 400 mk:n käteisestä kauppahinnasta sekä että kaupunki myi em. henkilöille 28. 2. 1958 mennessä 215 m²:n suuruisen määräalan Nybonds (Litt. A) -nimisestä tilasta RN:o 5^{2} Oulunkylässä, joka määräala käsittää osan em. korttelin tontista n:o 2 em. tonttijakokartan mukaisesti, 91 200 mk:n käteisestä hinnasta. Ostajat sitoutuivat suorittamaan kaupungin luovutettavan tontinosan osalta määrätyn korvauksen kadun ja viemärin rakentamiskustannuksista tavanomaisilla ehdoilla. Katumaakorvausta ei tontinosasta perittäisi (30. 9. 1 670 §);

samoin Oulunkylässä sijaitsevien alueiden vaihtamiseksi siten, että E. W. Nyströmin, A. W. Nyströmin ja Elviira Nyströmin kuolinpesien osakkaat luovuttivat kaupungille rasituksista vapaina n. 300 m²:n suuruisen määräalan Solberg-nimisestä tilasta RN:o 4^{212} kaupunkimittausosaston laatiman karttapiirroksen n:o 1877/723 mukaisesti sekä 10.4 m²:n suuruisen määräalan, joka käsitti osan korttelin n:o 28075 tontista n:o 1 tonttijakokartan n:o 1319 mukaisesti, samasta tilasta; 107 m²:n määräalan Dammen-nimisestä tilasta RN:o 4^{193}, käsittäen osan korttelin n:o 28051 tontista n:o 3 tonttijakokartan n:o 1362 mukaisesti; 72.6 m²:n määräalan, joka käsitti osan korttelin n:o 28062 tontista n:o 6 tonttijakokartan n:o 1379 mukaisesti Dammbacka-nimisestä tilasta RN:o 4^{216}, sekä 177, 160 ja 29 m²:n suuruiset määräalat Petas-nimisestä tilasta RN:o 4^{224}, jotka tonttijakokartan n:o 1353 mukaisesti kuuluivat osana korttelin n:o 28162 tontteihin n:o 1, 2 ja 6, sekä että kaupunki luovutti ko. osakkaille Sofianlehto-nimisestä tilasta RN:o 4^{29} 107 m²:n suuruisen määräalan, joka käsitti osan korttelin n:o 28051 tontista n:o 2 tonttijakokartan n:o 1362 mukaisesti sekä 70 ja 260 m²:n suuruiset määräalat Oulunkylän kartanonimisestä tilasta RN:o 6^{56}, jotka kuuluivat osana korttelin n:o 28057 tontteihin n:o 3 ja 4 tonttijakokartan n:o 1254 mukaisesti. Osakkaat suorittivat kaupungille välirahana käteisellä 174 220 mk sekä sitoutuivat suorittamaan korttelin n:o 28057 tontista n:o 4 luovutettavan tontinosan osalta katumaan arvosta sekä kadun ja viemärin rakentamiskustannuksista korvauksen tavanmukaisilla ehdoilla. Luovutettavasta katualueesta ei myöhemmin perittäisi asemakaavalain mukaista katumaakorvausta samoin ei myöskään korttelin n:o 28051 tontista n:o 2 ja korttelin n:o 28057 tontista n:o 3 luovutettavien tontinosien

osalta korvausta katumaan arvosta eikä kadun ja viemärin rakentamisesta aiheutuvista kustannuksista (21. 10. 1 831 §);

rva Hellin Aimosen kanssa siten, että tämä luovutti kaupungille rasituksista vapaana yhteensä 1 335 m²:n suuruisen määräalan, johon kuului asemakaavan mukaan katualueeksi merkitty osa Tapanilan tilasta P 39[b] RN:o 9[292] ja kaupunki luovutti rva Aimoselle 128.3 m²:n suuruisen määräalan P 39[aa] -nimisestä tilasta RN:o 9[80], joka määräala kuului osana korttelin n:o 39101 tonttiin n:o 7. Ehdot olivat: rva Aimonen suoritti kaupungille välirahana käteisellä 52 000 mk; kaupungille luovutettavalla alueella oleva saunarakennus jäi entisen maanomistajan omistukseen ja sai olla korvauksetta paikoillaan toistaiseksi; omistaja sitoutui poistamaan sen kustannuksellaan kaupungin sitä vaatiessa kuukauden irtisanomisaikana; kaupunki ei myöhemmin peri katumaakorvausta korttelin n:o 39096 tontin n:o 13, korttelin n:o 39097 tonttien n:o 5 ja 8, korttelin n:o 39098 tonttien n:o 7 ja 10 sekä korttelin n:o 39101 tonttien n:o 7 ja 9 omistajilta tässä vaihdossa luovutettavien katumaa-alueiden osalta; kaupunki ei myöskään myöhemmin tule perimään korvausta katumaan arvosta eikä kadun ja viemärin rakentamisesta aiheutuvista kustannuksista luovuttamansa alueen osalta (14. 1. 105 §);

Annalan Saha Oy:n kanssa siten, että yhtiö luovutti kaupungille rasituksista vapaana n. 330 m²:n määräalan Tapanilassa sijaitsevasta B 309[a] -nimisestä tilasta RN:o 12[106] ja kaupunki luovutti yhtiölle n. 200 m²:n suuruisen määräalan Bamsas-nimisestä tilasta RN:o 12[371] samassa kylässä kaupunkimittausosaston laatiman karttapiirroksen n:o 1529/723 mukaisesti seuraavilla ehdoilla: yhtiö suoritti kaupungille välirahana 14 000 mk käteisellä; kaupunki ei myöhemmin peri katumaakorvausta tiloista RN:o 12[106] ja 12[113] muodostettavan tontin omistajalta nyt luovutettavan katumaan osalta; osaksi kaupungille luovutettavalla alueella sijaitseva talousrakennus jäi yhtiön omistukseen ja yhtiö sitoutui purkamaan sen kuukauden kuluessa kaupungin sitä vaatiessa, kuitenkin viimeistään 31. 12. 1959, omalla kustannuksellaan (13. 5. 891 §);

Asunto Oy. Hietapellontie 3:n kanssa siten, että yhtiö luovutti kaupungille katumaaksi merkityt määräalat: n. 34 m² Ojala-nimisestä tilasta RN:o 6[364] Tapanilassa ja n. 32 m² Lehtola-nimisestä tilasta RN:o 6[365] samassa kylässä. Kaupunki luovutti yhtiölle 327.4 m²:n suuruisen määräalan, joka käsitti osan korttelin n:o 38110 tontista n:o 5, Brännas-nimisestä tilasta RN:o 10[110] samassa kylässä tonttijakokartan n:o 1277 mukaisesti. Yhtiö suoritti kaupungille välirahana 172 800 mk. Ostaja sitoutui suorittamaan kaupungin luovutettavan tontinosan osalta määrätyn korvauksen kadun ja viemärin rakentamiskustannuksista tavanomaisilla ehdoilla. Katumaakorvausta ei myöhemmin peritä kaupungin luovutettavan tontinosan eikä kaupungille luovutettavan katumaan osalta (30. 9. 1 671 §).

Myydyt tontit. Kertomusvuonna myytiin perustettavia asunto-osakeyhtiöitä varten seuraavat tontit:

Kortteli	Tontti	Ostaja	Tontin myyntihinta mk
30106	1	Asunto Oy. Ulvilantie 15 [1])	17 762 000
30107	1	Bostads Ab. Björneborgsvägen 5 [2])	21 519 000
»	2	» » [2])	11 050 000
30116	3	Pääkaupungin Karjalaiset, rakennushallituksen ja metsähallituksen virkailijat [3])	11 684 000
»	4	Oy. Teljäntie 7 [4])	11 684 000
30117	1	Kiinteistö Oy. Metsäpalsta [5])	21 571 000
46045	4	Kesk. Henkivak. yhtiö Suomi [6])	13 390 000

Edellä olevien Pohjois-Munkkiniemen tonttien myyntiehdoista oli kaupunginvaltuusto päättänyt 11. 4. 1956. Myyntihinta korotettiin virallisen elinkustannusindeksin muutosta vastaavaksi. Rakennusten piirustukset oli toimitettava kiinteistölautakunnan hyväksyttäviksi. Rakennuksiin ei saanut sijoittaa liikehuoneistoja, lukuun ottamatta korttelin n:o 30107 tontille n:o 1 rakennettavaa rakennusta, johon saatiin sijoittaa yksi maitomyymälä.

[1]) Kiint. ltk. 12. 6. 1 099 §. — [2]) S:n 8. 7. 1 255 §. — [3]) S:n 8. 7. 1 260 §. — [4]) S:n 8. 4. 709 §. — [5]) S:n 6. 5. 860 §. — [6]) S:n 14. 10. 1 774 §. —

Pajamäen alueen tonttien luovutusehdoista oli kaupunginvaltuusto päättänyt 9. 10.

Huutokaupalla myytiin seuraavat tontit: korttelin n:o 46044 tontti n:o 1 toim.joht. Lauri Reunalalle sekä saman korttelin tontti n:o 2 talousneuvos Toivo Lampiselle; edellisen tontin arviohinta oli 15.34 mmk ja myyntihinta 20 mmk, jälkimmäisen vastaavasti 9.1 mmk sekä 19.5 mmk (30. 9. 1 682 §).

Myydyt tontinosat. Kertomusvuoden aikana myytiin seuraavat määräalat asemakaavalain mukaan tontin osien lunastamiseen oikeutetuille:

Haagassa sijaitsevasta Backas-nimisestä tilasta RN:o 2^{805} tonttijakokartan n:o 1037 mukaisesti korttelin n:o 29069 tonttiin n:o 2 kuuluva 7.4 m²:n suuruinen määräala prof. Juho Jännekselle 14 000 mk:n käteisestä kauppahinnasta (8. 7. 1 245 §);

samasta tilasta tonttijakokartan n:o 1032 mukaisesti korttelin n:o 29076 tonttiin n:o 4 kuuluva 89.1 m²:n suuruinen määräala joht. Uuno Salojuuren ja rak.mest. Vilho Pietiläisen toimesta perustettavalle asunto-osakeyhtiölle 200 000 mk:n käteisestä kauppahinnasta. Lisäksi oli ehtona, että yhtiö suorittaa kaupungille kertomusvuoden loppuun mennessä 500 000 mk, mikä rahamäärä otetaan osamaksuna huomioon em. tontin osuudelle tulevaa viemärinrakennuskustannusten lopullista korvausta määriteltäessä (12. 8. 1 422 §);

samasta tilasta tonttijakokartan n:o 1396 mukaisesti 179.2 m²:n suuruinen määräala, joka kuului osana korttelin n:o 29010 tonttiin n:o 6, ins. Väinö Koskisen toimesta perustettavalle asunto-osakeyhtiölle 440 000 mk:n käteisestä kauppahinnasta (21. 10. 1 827 §);

Oulunkylän kartano -nimisestä tilasta RN:o 6^{56} kauppias Astrid Lindqvistille ja liikeapul. Helge Lindqvistille 145 m²:n suuruinen määräala, joka käsitti osan korttelin n:o 28159 tontista n:o 3 tonttijakokartan n:o 1386 mukaisesti, 205 500 mk:n kauppahinnasta, josta suoritettiin 15 % käteisellä ja loput 3 kk:n kuluessa kaupantekopäivästä lukien (11. 11. 1 965 §);

Oulunkylässä sijaitsevasta Litt. A^a-nimisestä tilasta RN:o 5^1 nti Göta Walleniukselle, leskirva Sofia Walleniukselle, nti Elna Walleniukselle ja rva Anna Yrjölälle 64.5 m²:n suuruinen määräala, joka käsitti osan korttelin n:o 28147 tontista n:o 2 tonttijakokartan n:o 975 mukaisesti, 74 000 mk:n käteisestä kauppahinnasta (9. 12. 2 159 §).

Kiinteistölautakunnan toimivaltaan kuuluvien kiinteistökauppojen hinnan ylärajan korottaminen. Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että ko. ylärajan markkamäärä korotettaisiin 500 000 mk:ksi (12. 8. 1 413 §).

Tontteja koskevien kauppakirjojen allekirjoittamiseen myönnettiin lykkäystä määräajaksi eräissä tapauksissa (26. 8. 1 474 §, 9. 9. 1 560 §, 11. 11. 1 971 §, 18. 11. 2 012 §, 20. 11. 2 040 §).

Rakentamisvelvollisuuden täyttäminen. Rakentamisvelvollisuuden täyttämiseksi asetetun määräajan pidentämisanomuksiin myönnyttiin useassa tapauksessa. Erilaisista rakentamisvelvollisuuden täyttämistä koskevista asioista annettiin lausuntoja ja tehtiin esityksiä kaupunginhallitukselle.

Lautakunta päätti poistaa rakentamisvelvollisuuden laiminlyönnin varalle vuokrasopimukseen otetun, purkavan ehdon niiden tonttien vuokrasopimuksista, joiden rakentamiseen oli myönnetty asuntolaina, välittömästi sen jälkeen kun Arava oli myöntänyt lainan ensimmäisen erän nostettavaksi (2. 12. 2 128 §).

Maksunlykkäykset. Tontin kauppahinnan lyhennyserän tai vuokramaksun erääntyneen osan suorittamiseen myönnettiin lykkäystä määräajaksi sekä määrättiin erääntymispäivästä maksupäivään suoritettava viivästyskorko.

Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että maksunlykkäystä myönnettäessä saataisiin sellaisissa lautakunnan harkitsemissa tapauksissa, jolloin kysymys ei ole sakkokorosta eikä velallinen ole syyllistynyt laiminlyöntiin, kantaa 9 %:n korko sekä muissa tapauksissa 11 %:n korko (22. 7. 1 344 §).

Rakennuslainat. Merkittiin tiedoksi Aravan päätökset ja ilmoitukset, jotka koskivat kaupungin välittämiä asuntorakennuslainoja, toimenpiteisiin ryhtymistä varten. Lisäksi käsiteltiin erilaisia asuntolainoja koskevia asioita, joista myös tehtiin esityksiä tai annettiin lausuntoja kaupunginhallitukselle.

Tonttien varaaminen. Kertomusvuoden aikana päätti lautakunta varata mm. korttelin n:o 43214 tontin n:o 1 Itä-Herttoniemen lastentarhaa ja -neuvolaa varten (11. 3. 563 §), Katajanokan korttelin n:o 190 tontit n:o 15 a, 17 ja 19 Koulumatkailutoimisto Oy:lle asuntorakennuksen rakentamista varten (25. 3. 636 §) sekä korttelin n:o 30112 tontin n:o 1 Pohjois-Munkkiniemen ostokeskuksen suunnittelutoimikunnalle (25. 3. 639 §).

Maanhankintalain mukaista kerrostalorakennustoimintaa varten varattiin korttelin n:o 33121 tontti n:o 3 sekä korttelin n:o 33126 tontti n:o 3 (25. 2. 457 §).

Lautakunta päätti jatkaa Maanviljelijäin Maitokeskus Oy:lle varatun korttelin n:o TK 677 pohjoisosan varausaikaa edelleen 31. 12. 1958 saakka, sillä edellytyksellä, että yhtiön rakennus Salomon-, Arkadian- ja Olavinkadun varrella muutetaan liike- ja toimistotiloiksi (28. 1. 237 §). Teknillisen Alan Pienyrittäjät -nimiselle yhdistykselle korttelin n:o 386 tontista n:o 2 varatun alueen varausaikaa päätettiin jatkaa 28. 2. 1958 saakka, siten että tontti varattiin em. yhdistykselle ja Helsingin Käsi- ja pienteollisuusyhdistykselle yhteisesti (28. 1. 244 §, 9. 9. 1 558 §).

Anomuksesta varattiin määräajaksi tontteja asunto-, teollisuus- ym. tarkoituksiin sekä jatkettiin joidenkin aikaisemmin varattujen tonttien varausaikaa. Useita varausanomuksia oli edelleen hylättävä, koska rakennuskelpoisista tonteista oli puute. Kaupunginhallitukselle annettiin lisäksi lausuntoja, jotka koskivat tonttien varaamista erilaisiin rakennustarkoituksiin, varausajan pidennystä ym.

Indeksiehtoisten vuokrien korottaminen. Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että sosiaaliministeriölle esitettäisiin kaupungin oikeuttamista korottamaan niiden vuokrausten perusvuokria, jotka ovat sidotut elinkustannusindeksiin »1933 = 1000», 12.8-kertaisiksi ja niiden vuokrausten perusvuokria, jotka ovat sidotut elinkustannusindeksiin »elokuu 1938 — heinäkuu 1939 = 100», 11.8-kertaisiksi (25. 3. 641 §).

Merkittiin tiedoksi, että sosiaaliministeriö oli 19. 11. 1957 tekemällään päätöksellä vapauttanut 1. 12. lukien säännöstelystä mm. maanvuokrat sikäli, ettei niille tarvinnut hakea hintaviranomaisen vahvistusta.

Lautakunta päätti, että indeksin muutokset otetaan vuosivuokrien suuruutta määrättäessä huomioon 1. 1. 1958 alkaen. Tämä päätös päätettiin alistaa kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi (9. 12. 2 158 §, ks. I osan s. 243).

Eräiden vanhojen vuokrasopimusten nojalla perittävät vuokrat. Revisiovirasto oli mm. ehdottanut, että alle 1 000 mk:n suuruiset vuokrat, jotka yleensä peritään kerran vuodessa, sanottaisiin irti vuokrantarkistusta varten tai, että mikäli irtisanominen ei sopimuksen mukaan ole mahdollista, vuokrat olisi perittävä esim. 5 tai 10 vuotta etukäteen tai, aivan pienen vuosivuokran ollessa kysymyksessä, koko vuokrakaudelta. Lautakunta päätti todeta, ettei ottamalla huomioon vuokrasopimusten ehdot, voida pitää asianmukaisena ryhtyä ko. toimenpiteisiin laajemmalti kuin vanhojen vuokra-alueiden vuosivuokrien korottamiseen käypää vuokraa vastaavaksi vuokra-ajan jatkamisen yhteydessä, sikäli kuin toimenpiteelle on saatu sosiaaliministeriön vahvistus (28. 10. 1 873 §).

Eräiden vuokrien tarkistamista ym. koskevat päätökset. Hermannin korttelin n:o 655 tontin n:o 9 tarkistetuksi perusvuosivuokraksi määrättiin 146 000 mk (8. 7. 1 247 §) sekä Maunulan asemakaavaehdotuksen mukaisen korttelin n:o 28287 tontin n:o 3 tarkistetuksi perusvuosivuokraksi 78 200 mk (22. 7. 1 340 §).

Kiinteistö Oy. Siilitie 1 -nimiseltä yhtiöltä päätettiin periä korttelin n:o 43150 tontin n:o 1 vuokrasopimuksen mukainen vuosivuokra täysimääräisenä 1. 11. 1955 lukien (21. 10. 1 823 §).

Lautakunta päätti, muuttaen 20. 2. 1956 tekemäänsä päätöstä, määrätä varat. Jyrki Tuomiselta perittävän Suursuo n:o 15a -nimisen vuokra-alueen vuosivuokran suuruudeksi 400 mk ajalta 1. 4.—31. 12. 1955 sekä 1. 1.—31. 3. 1956 väliseltä ajalta 1 300 mk, eli yhteensä 1 700 mk sekä periä rva F. Vuoriselta korvausta rakennusten pito-oikeudesta mainitulla alueella 1. 4.—31. 12. 1956 väliseltä ajalta 3 900 mk (28. 1. 230 §).

Vuokralle annetut asuntotontit. Kertomusvuonna annettiin vuokralle seuraavat asuntotontit (Ks. myös I osan ss. 77-84):

Alue	Vuokraaja	Vuokra-kausi päättyy	Vuosi-vuokra, mk
Kortt. n:o 30105, tontti n:o 1	Asunto Oy. Ulvilantie 17 A [1])	31. 12. 2020	1 295 000 [2])
» » 30105, » » 2	Asunto Oy. Porintie 9 [1])	S:n	999 000 [2])
» » 30105, » » 3	Porintien Lämpökeskus Oy. [1])	»	42 000 [2])
» » 30106, » » 2	Asunto Oy. Porintie 2 [3])	31. 12. 1958 31. 12. 2020	1 375 000 1 146 000 [4])
» » 30110, » » 2	Pääjoht. Ilmari Rauhanen ja osastopääll. Lars Lindberg [5])	31. 12. 1958 31. 12. 2020	880 000 733 000 [4])
» » 30113, » » 2	Asunto-oy. Asta [6])	31. 12. 1958 31. 12. 2020	3 612 000 3 010 000 [4])
» » 30115, » » 1	Dipl. ins. Reino Sarvanne ja Risto Valle [7])	31. 12. 2020	168 000 [2])
» » 30115, » » 4	Ekon. Heikki Hara ja Pekka Jäntti [8])	31. 12. 1958 31. 12. 2020	746 000 622 000 [4])
» » 30116, » » 2	Asunto Oy. Teljäntie 3 [9])	31. 12. 2020	368 000 [2])
» » 30116, » » 6	Asunto Oy. Ulvilantie 25 [10])	31. 12. 1958 31. 12. 2020	487 000 406 000 [4])
» » 33121, » » 3	Asunto Oy. Kannelmäki [11])	31. 12. 1959 31. 12. 2020	196 000 163 000 [4])
» » 33126, » » 3	» » [11])	31. 12. 1959 31. 12. 2020	215 000 179 000 [4])
» » 33128, » » 8	Ekon. Jyrki Laine ym. [12])	31. 12. 1959 31. 12. 2020	306 000 255 000 [4])
» » 43219, » » 4	Asunto Oy. Punahilkantie 8 [13])	31. 12. 2020	184 000 [2])
» » 46043, » » 1	Asunto Oy. Poutamäentie 16 [14])	31. 12. 1959 31. 12. 2020	462 000 369 600 [4])

Edellä olevassa luettelossa olevien Pohjois-Munkkiniemen tonttien 30106/2, 30110/2 ja 30115/4 vuokraehtoihin kuului, ettei tonteille rakennettaviin rakennuksiin saanut rakentaa liikehuoneistoja, minkä kiellon noudattamisesta annettava vakuus sisällytettiin tontin rakentamisvelvollisuuden täyttämisestä kaupungille annettavaan vakuuteen. Tontille 30116/6 tuleviin rakennuksiin saatiin sijoittaa yksi myymäläryhmä, mutta ei muita liikehuoneistoja. Tontille 30113/2 oli hyväksyttyjen piirustusten mukaiset rakennukset rakennettava kolmen vuoden kuluessa vuokrakauden alkamisesta, siten että kunakin vuonna rakennettiin kolmasosa tontin koko rakentamisoikeuden edellyttämästä määrästä. Tontille saatiin rakentaa yksi maitomyymälä.

Itä-Herttoniemen tontti 43219/4 annettiin vuokralle kaupunginvaltuuston 11. 4. 1956 vahvistamilla vuokraehdoilla.

Etelä-Kaarelan tonttien luovutusmuodon ja vuokraehdot oli kaupunginvaltuusto vahvistanut 20. 3. ja 9. 10. sekä Pajamäen tonttien 20. 2. ja 9. 10. Lisäehtoina näissä vuokrauksissa oli, että tonteille oli järjestettävä tarvittavat paikoitustilat talon asukkaiden ajoneuvoja varten; tontin puustoa ei saanut vahingoittaa, maaston korkeuksia muuttaa eikä rakentaa tontille aitaa, ellei siihen erityisistä syistä myönnetty lupaa. Rakennuksiin ei saanut sijoittaa liikehuoneistoja.

Katajanokan korttelin n:o 190 siirtäminen kiinteistölautakunnan hallintoon. Kaupunginvaltuuston kokouksessa 20. 2. päätettiin Katajanokan satama-alueen rajaa oikaista siten, että korttelissa n:o 190 sijaitsevat tontit n:o 15a, 17, 19 ja 21 poistettiin satama-alueesta. Kaupunginhallitus päätti 28. 2. siirtää mainitut tontit kiinteistölautakunnan hallintoon ja todeta, että tontteja koskevien vuokrasopimusten mukaan vuokranantajan oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät samasta ajankohdasta lautakunnalle, joka puolestaan määräsi tonttiosaston huolehtimaan tonttien ja niitä koskevien vuokrauksien hoidosta (11. 3. 545 §). Lautakuntaa oli kehotettu varaamaan Koulumatkailutoimisto Oy:lle tontit n:o 15a, 17 ja 19 asuntorakennustarkoitukseen.

Lautakunta päätti suorittaa seuraavat toimenpiteet: sanoa irti 30. 9. lukien Oy. Merikiito Ab:n vuokraoikeuden 400 m²:n suuruiseen tonttiin n:o 15a; periä Ab. Stevedoring Oy:ltä ja Oy. Merikiito Ab:ltä vuokraa ko. alueista vastaavasti 375 440 mk:n ja 104 000 mk:n vuosivuokran mukaan 1. 4. lukien, koska yhtiöt olivat jo maksaneet satamalaitok-

[1]) Kiint. ltk. 11. 2. 365 §. — [2]) Vuokra sidottu elinkustannusindeksiin »lokakuu 1951 = 100» 1. 1. 1959 lukien, perusvuokrana alkuvuokra. — [3]) Kiint. ltk. 24. 6. 1 207 §. — [4]) Indeksiin sidottu perusvuokra. — [5]) Kiint. ltk. 8. 7. 1 266 §. — [6]) S:n 8. 7. 1 263 §. — [7]) S:n 28. 1. 223 §. — [8]) S:n 12. 6. 1 102 §. — [9]) S:n 18. 2. 417 . — [10]) S:n 24. 6. 1 208 §, 22. 7. 1 334 §, 2. 9. 1 529 §. — [11]) S:n 21. 10. 1 818 §. — [12]) S:n 29. 7. 1 370 §, 14. 10. 1 773 §. — [13]) S:n 25. 2. 466 §, 4. 3. 512 §. — [14]) S:n 29. 7. 1 382 §, 14. 10. 1 772 §.

selle etukäteen ensimmäisen vuosineljänneksen vuokran; luovuttaa satamarakennusosaston käyttöön 21. 2. lukien 696 m²:n suuruisen varastoalueen tonteilta n:o 17 ja 19, irtisanomisaika 1 kk, 180 960 mk:n tilitysvuokrasta ja pyytää osastoa vapauttamaan ko. alueen viimeistään 30. 9. 1957 mennessä; periä satamalaitokselta tilityksenä Oy. Merikiito Ab:n ja Ab. Stevedoring Oy:n laitokselle jo etukäteen maksamat vuokrat, 49 275 mk, 21. 2.—31. 3. väliseltä ajalta (25. 3. 636 §).

Lautakunta teki kaupunginhallitukselle esityksen tonttien vuokraamisesta Koulumatkailutoimisto Oy:lle (3. 6. 1 057 §).

Lautakunta päätti, että Koulumatkailutoimiston kanssa em. tonteista, joista muodostetaan tontti n:o 1, tehtävään vuokrasopimukseen lisätään ehto, jonka mukaan vuokraaja oikeutettiin rakentamaan ajotie ko. tontin ja Linnankujan välissä sijaitsevan, asemakaavassa puistoalueeksi merkityn alueen kautta 2 000 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta sekä mm. sillä ehdolla, että tie rakennetaan katurakennusosaston ohjeiden mukaisesti (22. 7. 1 337 §). Lautakunta päätti em.tontin vuokra-ajan alkavaksi 1. 10. tai, ellei tontti silloin olisi vapaa, sen vapauttamista seuraavan kuukauden alusta lukien (23. 9. 1 635 §).

Eräitä Hermannin tontteja koskevien vuokrauspäätösten toimeenpano. Korttelin n:o 651 tontti n:o 4, joka vuokrattiin kaupunginvaltuuston 6. 3. tekemän päätöksen mukaisesti, vuokrattiin 1. 4. 1957 alkaen 217 600 mk:n suuruisesta vuosivuokrasta, joka sidottiin indeksiin 1. 1. 1958 alkaen. Tontilla olevat vanhat rakennukset määrättiin purettaviksi 1. 4. 1958 mennessä (1. 4. 689 §, 8. 4. 725 §).

Korttelin n:o 655 tonttia n:o 3, joka vuokrattiin kaupunginvaltuuston 12. 12. 1956 tekemän päätöksen mukaisesti, rasittavat vanhat vuokraoikeudet purettiin 28. 2. Tontti vuokrattiin 1. 3. alkaen. Vuokraaja oli velvollinen noudattamaan tontin pintavesien viemäröinnissä asemakaavaosaston laatimaa suunnitelmaa (11. 2. 359 §). Tontilla olevien vanhojen rakennusten purkamisaikaa pidennettiin 1. 2. 1958 saakka (28. 10. 1 881 §).

Vuonna 1956 tehty päätös korttelin n:o 655 tontin n:o 11 vuokraamisesta Oy. Tektor Ab:n toimesta perustettavalle yhtiölle päätettiin purkaa sekä vuokrata ko. tontti Rakennustoimisto Klaus Grothin toimesta perustettavalle yhtiölle 1. 3. 1957—31. 12. 2015 väliseksi ajaksi kaupunginvaltuuston 24. 10. 1956 päättämin ehdoin. Tontin pintavesien viemäröinti oli suoritettava samoin kuin tontilla n:o 3 (11. 2. 366 §). Tontin vuosivuokra tarkistettiin 110 000 mk:ksi (15. 4. 767 §).

Asuntotonttien ja -palstojen vuokraoikeuden pidentäminen. Kertomusvuoden kuluessa pidennettiin seuraavia asuntotontteja ja -palstoja koskevat vuokrasopimukset:

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakauden pidennyksen alkaminen	Vuokrakauden pidennyksen päättyminen	Vuosivuokra, mk
Kortteli n:o 302, tontti n:o 6	Barnavårdsföreningen i Finland [1])	1. 1. 1957	31. 12. 1960	5 200
Eläintarhan huvila-alue n:o 3	Rva Elin Helenius ym. [2])	1. 1. 1958	6 kk. irtis. jälk.	25 400
» » » 4	Lakit.kand. Aarne Söderberg ym.[2])	S:n	S:n	14 500
» » » 5	Rva Anna-Liisa Ahonen [2])	»	»	15 500
» » » 8	Gunnar Wasenius, Hertta Luther ja Joh. Waseniuksen perik. [2])	»	»	23 600
» » » 13	De gamlas vänner [2])	»	»	1 000
» » » 14	O. Blomin perikunta [2])	»	»	17 000
Espoo, Storhoplaks, Albergan tila	Espoon seurakuntien kirkkohallintokunta [3])	1. 1. 1957	31. 12. 1966	50 880
Haaga, kortt. n:o 29039 tontti n:o 4	Oy. Haagan puutarha — Haga Trädgård Ab. [4])	1. 5. 1957	6 kk. irtis. jälk.	9 000
» » » 29039 » » 10	Puutarh. Väinö Hansson [5])	1. 8. 1956	S:n	5 600
» » » 29045 » » 8	Osuusliike Elanto [6])	1. 5. 1957	»	36 000
» » » 15 » » 17	Rva Helmi Arvidsson [7])	1. 1. 1958	»	14 300
» Tomt 13, Kv 4	Santeri Kuismin [8])	1. 5. 1957	30. 4. 1959	17 000
Länt. Kaivop., huvila-alue n:o 1	Rva Nina Alfthan [9])	1. 1. 1957	31. 12. 1959	16 000
» » » » 1a	Piirinuoh.mest. Olavi Karasuo [10])	1. 11. 1957	S:n	27 000
» » » » 2	Th. Wegeliuksen kuolinpesä [10])	S:n	»	38 000
Oulunkylä, it. huvila-alue n:o 24	Vaihdemies Emil Ekholm [11])	»	6 kk. irtis. jälk.	4 000
» Sarkamäki 3, tontti n:o 6	Rva Aino Vyhtinen [12])	1. 10. 1956	S:n	24 000
» » 7	Asunto Oy. Rauhankallio [13])	1. 11. 1956	»	46 000
Uudenpellon huvila-alue n:o 46	Ajuri Sulo Ruotsalainen [14])	1. 9. 1957	»	13 000
Viikinmäki, huvila-alue n:o 44	Työkaluviilaaja Helge Holmström vaimoineen [15])	1. 1. 1957	»	3 500

[1]) Kiint. ltk. 28. 1. 225 §. — [2]) S:n 25. 11. 2 069 §. — [3]) S:n 18. 2. 403 §. — [4]) S:n 25. 2. 456 §. — [5]) S:n 25. 2. 455 §. — [6]) S:n 4. 3. 509 §. — [7]) S:n 16. 12. 2 215 §. — [8]) S:n 4. 2. 294 §. — [9]) S:n 2. 1. 21 §. — [10]) S:n 28. 10. 1 868 §. — [11]) S:n 21. 10. 1 822 §. — [12]) S:n 7. 1. 49 §. — [13]) S:n 7. 1. 50 §. — [14]) S:n 18. 11. 2 010 §. — [15]) S:n

Edellä mainittujen Länt. Kaivopuiston huvila-alueiden n:o 1a ja 2 vuokraoikeuksien pidentämisestä päätettiin ilmoittaa kaupunginhallitukselle sekä esittää, että alueiden korotetuille vuosivuokrille haettaisiin sosiaaliministeriön vahvistus.

Länt. Kaivopuiston huvila-alueen n:o 1 vuokraoikeutta pidennettiin sillä ehdolla, että rakennusta käytettäisiin yksinomaan museotarkoitukseen.

Haagan korttelin n:o 15 tontin n:o 17 sekä Uudenpellon huvila-alueen n:o 46 vuokraoikeuksia pidennettiin sillä ehdolla, että kaupunki tarvitessaan sai alueen tai sen osan hallintaansa katuja, johtoja ym. varten 3 kk:n kuluttua irtisanomisesta suhteellista vuokranalennusta vastaan, mutta muuten korvauksetta.

Cygnaeuksen gallerian tontin vuokrasopimuksen jatkamiskysymys. Kaupunginhallitukselle annetussa lausunnossa esitettiin, että kiinteistölautakunta oikeutettaisiin jatkamaan Cygnaeuksen galleriaa varten vuokratun Kaivopuiston huvilatontin n:o 17 vuokra-aikaa 1. 1. 1961 alkaen 20 v:lla, sillä edellytyksellä, että galleriarakennuksessa siihen mennessä olisi suoritettu Uudenmaan läänin rakennustoimiston suunnittelemat korjaustyöt kiinteistölautakunnan hyväksymien piirustusten mukaisesti, muuten entisillä vuokraehdoilla, paitsi että vuosivuokra sidottaisiin viralliseen elinkustannusindeksiin »lokakuu 1951 = 100», siten että indeksilukua 100 vastaavana vuosivuokrana pidetään 55 000 mk ja indeksin vaihtelut otetaan huomioon täysinä kymmeninä (16. 12. 2 206 §).

Meilahden huvila-alueiden vuokraoikeuksien jatkaminen. Alueiden vuokraoikeuksia oli viimeksi pidennetty viiden vuoden ajaksi v. 1953, jolloin alueet mm. jaettiin ns. kanta-alueisiin ja lisäalueisiin (ks. v. 1953 II os. s. 32). Vuokraoikeuksien päättyessä kanta-alueiden osalta kertomusvuoden lopussa päätti lautakunta, että niitä jatketaan edelleen 31. 12. 1960 saakka, sillä ehdolla että kaupungilla, mahdollisesti tarvitessaan näitä alueita tai osia niistä teitä, katuja, johtoja tai muuta yleistä tarvetta varten, oli oikeus suhteellista vuokranalennusta vastaan, mutta muuten korvauksetta, ottaa ne vapaaseen hallintaansa 3 kk:n kuluttua irtisanomisesta. Vuokraajilla ei tämän pidennettävän vuokrakauden aikana ollut oikeutta sanoa irti lisäalueittensa vuokrasopimuksia, elleivät he samalla luopuneet ns. kanta-alueistaan. Muuten noudatettiin aikaisemmin voimassa olleita vuokraehtoja (2. 12. 2 122 §).

Eräiden asuntoalueiden vuokraoikeuden jatkaminen. Lautakunta päätti merkitä: rva Agda Holstiuksen vuokraoikeuden Oulunkylän Sarkamäki n:o 5 -nimiseen vuokra-alueeseen päättyneeksi 31. 7. siltä n. 400 m²:n suuruiselta osalta, joka kuului korttelin n:o 28037 tonttiin n:o 17 sekä jatkaa jäljelle jäävän vuokra-alueen osan vuokra-aikaa 1. 11. 1956—31. 12. 1960 väliseksi ajaksi 12 800 mk:n vuosivuokrasta muuten aikaisemmilla vuokraehdoilla (12. 8. 1 425 §);

rva Sigrid Mäkisen vuokraoikeuden Oulunkylän Sarkamäki n:o 6 -nimiseen vuokra-alueeseen päättyneeksi 7. 8. siltä n. 100 m²:n suuruiselta osalta, joka kuuluu korttelin n:o 28036 tonttiin n:o 16, jatkaa vuokra-alueen korttelin n:o 28037 tonttiin n:o 9 kuuluvan osan vuokraoikeutta 1. 1. 1957 alkaen 31. 12. 1960 saakka 7 500 mk:n vuosivuokrasta muuten aikaisemmilla ehdoilla sekä jatkaa vuokra-alueen muiden osien vuokraoikeutta 1. 1. 1957 alkaen, irtisanomisaikana 2 viikkoa, yhteensä 3 400 mk:n vuosivuokrasta (26. 8. 1 475 §);

Kalle ja Erika Koskisen vuokraoikeuden Haagan maankäyttösuunnitelman mukaisen korttelin n:o 161 tonttiin n:o 11 päättyneeksi 31. 10. 1955 sekä vuokrata mainittua tonttia vastaavan 1 800 m²:n suuruisen alueen 7 900 mk:n vuosivuokrasta, irtisanomisaika 6 kk, sillä ehdolla että vuokraaja sitoutuu, mikäli kaupunki tarvitsee aluetta tai osaa siitä tietä, katua, johtoja tai muuta yleistä tarvetta varten, luovuttamaan tällaisen alueen korvauksetta 3 kk:n kuluttua irtisanomisesta. Muuten noudatettiin aikaisempia vuokraehtoja (21. 10. 1 833 §).

Lautakunta päätti jatkaa Kumpulan vuokrapalstan litt. Z vuokraoikeutta 1. 1. 1957 alkaen rva Liisa Anderssonin nimissä 5 500 mk:n vuosivuokrasta ja muuttaa alueen pinta-alaltaan n. 1 000 m²:n suuruiseksi. Muut vuokraehdot jäivät ennalleen. Rva Hilda Ansisen ja kirjanpit. Ines Laukkasen vuokraoikeudet em. vuokrapalstaan sekä viljelyspalstaan litt. g merkittiin päättyneeksi 31. 12. 1956 (4. 2. 289 §).

Oy. Matkahuolto Ab:n vuokraoikeuden jatkaminen. Yhtiön vuokraoikeutta 1 800 m²:n suuruiseen matkatavara-aseman alueeseen Kampin kentällä päätettiin jatkaa 1. 1. alkaen toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk, entisillä ehdoilla (28. 1. 233 §).

Kuusisaaren huvilapalstojen vuokrasopimukset. Lautakunta päätti merkitä Helsingin

Evankelis-luterilaiset Nuoret -nimisen yhdistyksen vuokraoikeudet Kuusisaaren huvilapalstoihin n:o 2 ja 3 päättyneiksi 31. 12. 1956 ja vuokrata yhdistykselle 1. 1. 1957 alkaen em. saaren huvilapalstat 1, 2 ja 3, irtisanomisaika 6 kk, yhteensä 22 860 mk:n vuosivuokrasta sekä näitä alueita koskeviin päättyneisiin vuokrasopimuksiin sisältyneillä vuokraehdoilla (1. 4. 674 §).

Auto- ja tennistalo. Auto- ja Tennistalo Oy:n korttelista n:o 215a vuokrattua n. 6 600 m²:n suuruista aluetta koskevan vuokraoikeuden, joka vuokrasopimuksen mukaan päättyisi 1. 3. 1957, jatkamiskysymys siirtyi jatkokäsittelyyn kertomusvuotta edeltäneeltä vuodelta. Koska ko. vuokraoikeus oli ilmoitettu pakkohuutokaupattavaksi 7. 2., päätti kiinteistölautakunta kokouksessaan 14. 1. pyytää kaupunginhallituksen asiamiestoimistoa ryhtymään toimenpiteisiin maksamatta olevien kaupungin saatavien perimiseksi. Kaupunginhallitukselle päätettiin esittää, että kaupunki osallistuisi joko kuulutettuun tai em. syystä mahdollisesti toimitettavaan pakkohuutokauppaan rakennuksen hankkimiseksi vuokraoikeuksineen kaupungin omistukseen sekä että tehtävä tarjous olisi enintään 80 mmk. Lisäksi päätti lautakunta jättää tässä vaiheessa käsittelemättä kysymyksen siitä, jatkettaisiinko korttelista n:o 215a vuokratun alueen vuokra-aikaa (14. 1. 107 §).

Kaupunginvaltuuston 6. 2. tekemä päätös siitä, ettei alueen vuokrasopimusta enää 28. 2. 1957 jälkeen jatkettu ja jonka päätöksen mukaan kaupunginhallitus oikeutettiin ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin em. alueella olevan rakennuksen lunastamiseksi tai ostamiseksi 80 mmk:n hinnasta, merkittiin tiedoksi (18. 2. 399 §).

Lautakunta päätti antaa asettamansa tilapäisen jaoston, johon kuuluivat lautakunnan puheenjohtaja Pettinen ja jäsenet Lönnqvist ja Procopé, tehtäväksi neuvotella ja tehdä lautakunnalle esityksen Helsingin Tennissäätiön, jonka omistukseen ns. Auto- ja tennistalo oli siirtynyt 7. 2. pidetyssä pakkohuutokaupassa, ehdotuksesta, joka koski ko. rakennuksen myyntiä kaupungille ja rakennuksen huonetilojen vuokrauskysymystä (15. 4. 754 §). Tämä jaosto kokoontui 18. ja 23. 4. Jaosto ehdotti mm., että lautakunta ostaisi perustettavalta Helsingin Tennissäätiöltä ko. rakennuksen rasituksista vapaana 80 mmk:n käteisellä kauppahinnalla ja vuokraisi sen em. säätiölle 1. 3. 1957—28. 2. 1967 väliseksi ajaksi. Lautakunta päätti kuitenkin kaupunginhallitukselle antamassaan lausunnossa esittää, että asiamiestoimistolle annettaisiin tehtäväksi ryhtyä kaupunginvaltuuston asiasta 6. 2. tekemän päätöksen sekä Auto- ja Tennistalo Oy:n vuokrasopimuksen edellyttämiin toimenpiteisiin (25. 4. 793 §).

Asiamiestoimiston ilmoitettua, että Auto- ja tennistalo tuli siirtymään kaupungin omistukseen 1. 7. alkaen (ks. I osan s. 238), päätti kiinteistölautakunta määrätä ko. rakennuksen toistaiseksi talo-osaston hallintoon (24. 6. 1 186 §). Huoneistoja ym. tiloja koskevat vuokraustoimenpiteet siirrettiin talo-osaston hoidettaviksi (ks. s. 77).

12. kaupunginosan korttelin n:o 352 tontin n:o 2 vuokrasopimus. Lautakunta päätti, että Työväen Urheiluliiton kanssa tehty tonttia koskeva vuokrasopimus merkitään päättyväksi 30. 6. ja että tontti 1. 7. alkaen vuokrataan Urheiluopisto-Säätiölle entisillä vuokraehdoilla, kuitenkin siten, että rakentamisvelvollisuuden määräaika lasketaan alkavaksi 1. 7. (27. 5. 1 001 §).

Eräitä asuntoalueita koskevien vuokrasopimusten päättyminen. Lautakunta päätti merkitä Pekka ja Hanna Leinosen vuokraoikeuden Oulunkylän Myllyhaka 18 -nimiseen vuokra-alueeseen päättyneeksi 6. 3. sekä O. W. Nyströmin vuokraoikeuden Myllyhaka 20 -nimiseen vuokra-alueeseen päättyneeksi 13. 3. ja 13. 6. niiltä osilta kuin mainitut vuokra-alueet sijaitsivat Oulunkylän asemakaavan mukaisen korttelin n:o 28094 tonteilla n:o 19 ja 20 (18. 3. 597 §, 24. 6. 1 192 §).

Lautakunta päätti merkitä Johan ja Saida Lampénin vuokraoikeuden Viikinmäen mäkitupa-alueeseen n:o 16 päättyneeksi 31. 12. 1956 ja veloittaa toimitusjohtaja Yrjö Eskolaa, joka oli ostanut alueella sijaitsevat rakennukset, kaupungin alueen käytöstä v:lta 1957 1 088 mk:lla. Rakennukset määrättiin purettaviksi ja siirrettäviksi pois 31. 12. 1957 mennessä (11. 11. 1 966 §).

Lautakunta päätti anomuksesta merkitä Manne ja Helmi Hagertin vuokraoikeuden Tapanilassa sijaitsevaan Us. 371 -nimiseen tilaan RN:o 6[306] päättyneeksi 25. 10. 1957. Samalla päätettiin, ettei alueen vuosivuokraa peritä kertomusvuodelta (9. 12. 2 155 §).

Taiteilija Wilhelm Nyströmiä, jonka vuokraoikeuden lautakunta oli sanonut irti jo v. 1955, päätettiin kehottaa häädön uhalla siirtämään Lääkärinkadun ja Mannerheimintien kulmauksessa, korttelin n:o 604 luoteispuolella sijaitsevalla vuokra-alueella olevat ra-

kennukset pois 12. 10. 1957 mennessä, jolloin alue oli luovutettava kaupungin vapaaseen hallintaan (8. 7. 1 267 §).

Viljelysmaiden vuokralleanto. Lautakunta päätti vuokrata Viljo Halmeelle 10 000 mk:n vuosivuokrasta Tapanilassa sijaitsevan Peltola-nimisen RN:olla 13^{6} merkityn n. 1.9 ha:n suuruisen tilan 31. 12. 1959 saakka sekä merkitä vuokraoikeuden alkaneeksi 1. 1. 1956

sekä Lars Lindbergille 7 500 mk:n vuosivuokrasta 1. 1. 1958—31. 12. 1960 väliseksi ajaksi tonttiosaston lähemmin osoittaman n. 2.5 ha:n suuruisen alueen Laajasalossa Uppby-nimiseen tilaan rajoittuvista kaupungin maista. Molemmat alueet annettiin vuokralle sillä ehdolla, että kaupungilla oli oikeus, tarvitessaan alueita tai osaa niistä asemakaavan toteuttamista varten, ottaa ne hallintaansa 3 kk:n kuluttua irtisanomisesta suhteellista vuokranalennusta vastaan, mutta muuten korvauksetta (11. 11. 1 956 §).

Lautakunta päätti vuokrata hra Fjalar Krogiukselle Uppbyn tilan RN:o 2^{224} omakotialueen korttelin n:o 10 tontin n:o 3, irtisanomisaika 3 kk, 1. 4. lukien 2 100 mk:n vuosivuokrasta, sillä ehdolla että aluetta käytetään yksinomaan viljelystarkoitukseen, ettei sille pystytetä minkäänlaisia rakennuksia sekä ettei tämä vuokraus oikeuta vuokraajaa korvauksen saamiseen alueen istutuksista ym. vuokrasuhteen päättyessä (25. 2. 465 §).

Poliisikonst. Arvo Aarniolle päätettiin vuokrata Reijolan viljelyspalsta litt. k^{4} 3 000 mk:n vuokrasta sekä viljelyspalstat K^{1}, K^{2} ja K^{3} 3 800 mk:n vuokrasta kertomusvuoden viljelyskaudeksi (Tonttij. 17. 6. 190 §).

Malmin Alppikylässä sijaitsevasta Bj. 218-nimisestä tilasta päätettiin joht. Eino Viljakaiselle vuokrata n. 1 000 m^{2}:n suuruinen, tonttiosaston lähemmin osoittama määräala kertomusvuoden kesäkaudeksi 5 000 mk:n korvauksesta viljelysalueena käytettäväksi. Alueelle ei saanut pystyttää mitään rakennelmia eikä laitteita, vuokraaja ei myöskään ollut oikeutettu korvauksen saamiseen istutuksista vuokrasuhteen päättyessä (Tonttij. 15. 7. 224 §).

Lautakunta päätti vuokrata Kumpulan koulukasvitarhalle varatun maa-alueen 1. 5. alkaen joht. Vallu Anderssonille käytettäväksi yksinomaan viljelystarkoituksiin, irtisanomisaika 3 kk, 19 400 mk:n vuosivuokrasta sekä samoilla ehdoilla kuin edellisessä vuokrauksessa (1. 4. 680 §).

Metsänvartija Allan Aallon vuokraoikeutta Punamäen 0.2 ha:n suuruiseen viljelysalueeseen litt. A päätettiin jatkaa Väinö Saarisen nimissä 1. 1.—31. 12. väliseksi ajaksi edellisen vuokraajan kanssa tehdyn vuokrasopimuksen mukaisilla ehdoilla (Tonttij. 27. 5. 148 §).

Lautakunta päätti merkitä Oy. Rekola Ab:n vuokraoikeuden Reijolan viljelysalueisiin päättyneeksi siltä n. 150 m^{2}:n suuruiselta osalta, joka tarvittiin kaupungin käyttöön syöttöjohdon rakentamista varten, sekä jatkaa jäljelle jäävän alueen vuokraoikeutta 1. 1. 1958—31. 12. 1960 väliseksi ajaksi entisillä ehdoilla (11. 11. 1 963 §).

Lautakunta päätti jatkaa Emil Kämäräisen vuokraoikeutta 10 000 m^{2}:n suuruiseen viljelysalueeseen Laajalahdessa 1. 1. alkaen kolmen vuoden ajaksi 3 500 mk:n vuosivuokrasta (27. 5. 1 002 §).

Lautakunta päätti merkitä Gösta Öhrnbergin vuokraoikeuden 1.34 ha:n peltoalueeseen Vanhassakaupungissa (14. 10. 1 767 §) sekä Antti Pyyhtiän vuokraoikeuden Pasilassa sijaitsevien Hallipellon ja Mansikkamäen viljelysalueisiin päättyneiksi 31. 12. 1956 (29. 4. 806 §).

Puutarhuri Ester Johanssonin vuokraoikeus Herttoniemessä sijaitsevaan n. 1.5 ha:n suuruiseen ns. Rantalan viljelysalueeseen merkittiin päättyväksi 31. 12. (18. 11. 2 023 §).

Teollisuustontin myynti Osuusliike Elannolle. Lautakunta päätti myydä Osuusliike Elannolle korttelin n:o 46032 tontin n:o 5, jonka pinta-ala oli 53 713.7 m^{2}, 161.1 mmk:n kauppahinnasta, josta 134.3 mmk maksettiin viimeistään 19. 11. 1957. Loppuerä, 26.8 mmk sidottuna viralliseen elinkustannusindeksiin siten, että indeksiä »lokakuu 1951 = 100» vastaava kauppahinnan osa oli 21.6 mmk, oli maksettava sen jälkeen kun tontin kohdalla olevalle raidekujalle oli rakennettu rautatieraide. Myyntiehdot olivat kaupunginvaltuuston 6. 3. 1957 vahvistamien Pitäjänmäen pohjoisen teollisuusalueen tonttien luovutusehtojen mukaiset (28. 10. 1 877 §, 4. 11. 1 908 §).

Tuottajain Lihakeskuskunnalle vuokrattavan teollisuustontin vuokraehdot. Kaupunginvaltuusto oli 6. 3. päättänyt Pitäjänmäen teollisuustontin n:o 2/46032 vuokraamisesta Tuottajain Lihakeskuskunnalle. Lautakunta päätti lisätä vuokraehtoihin seuraavat

määräykset: 1) tontille ei saa rakentaa teurastamoa; 2) muissa kohdin noudatetaan kiinteistölautakunnan esittämiä sekä teollisuustonttien tavanomaisia luovutusehtoja, mm. raiteenpitojärjestelmää sekä asuntojen rakentamisvelvollisuutta koskevia ehtoja (18. 3. 600 §, 1. 4. 672 §, ks. I osan s. 83). Vuokraajan anomuksesta siirrettiin vuokrakauden alkamisajankohta 1. 10. saakka. Sen sijaan hylättiin tontin pinta-alan laajentamista koskeva anomus (6. 5. 862 §, 8. 7. 1 254 §).

Maanviljelijäin Maitokeskus Oy:lle vuokrattavan teollisuustontin vuokraehdot. Kaupunginvaltuusto oli 20. 2. päättänyt, että Toukolan teollisuuskorttelin n:o 677 tontista n:o 3 vuokrataan 10 300 m²:n suuruinen osa Maanviljelijäin Maitokeskus Oy:lle. Lautakunta päätti myöntää lykkäystä vuokraehtojen 1) kohdassa mainittuun velvollisuuteen järjestää asunnot tontilta purettavissa rakennuksissa asuneille siihen saakka, kunnes ko. vanhat rakennukset tontilta puretaan, kuitenkin korkeintaan 31. 12. 1958 saakka (8. 7. 1 242 §, ks. I osan s. 79). Vuokraajan anomuksesta poistettiin aluetta koskevasta vuokrasopimuksesta henkilökunnan asuntojen rakentamisvelvollisuutta tarkoittava kohta (27. 5. 1 000 §). Lisäksi myönnettiin lykkäystä vuokrasopimuksen allekirjoittamiseen 31. 7. saakka (15. 7. 1 302 §).

Varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokralleanto. Kertomusvuoden aikana annettiin vuokralle mm. seuraavat varasto- ja pienteollisuusalueet:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi		Vuosivuokra, mk
		alkaa	päättyy	
Herttoniemi, kortt. n:o VK43071, tontti n:o 5, 1 080.9 m²	Tuontiliike Tähkä & K:ni Oy. [1]	1. 11. 1957	31. 3. 1958	91 100
		1. 4. 1958	31. 12. 1961	75 700 [2]
» » VK43071, » » 6, 1 015.8 »	O. H. Sandberg Oy. [3]	1. 1. 1958	31. 3. 1959	88 900
		1. 4. 1959	31. 12. 1962	71 100 [2]
» » VK43071, » » 14, 1 000.0 »	Urakoitsija Paavo Koskiruoho [4]	1. 10. 1957	31. 3. 1958	95 000
		1. 4. 1958	30. 9. 1962	79 200 [2]
» » VK43072, » » 5, 2 171.5 »	Metsä-Matti Oy. [5]	16.10.1957	31. 3. 1958	182 400
		1. 4. 1958	31. 12. 1961	152 000 [2]
» » VK43072, » » 11, 1 100.0 »	Ripa Oy. [6]	1. 10. 1957	31. 3. 1958	92 400
		1. 4. 1958	30. 9. 1962	77 000 [2]
Malmi, kortt. n:o VK38073, suunnitellusta tontista n:o 3 1 000 m²:n alue	Oy. Koltek Ab. [7]	1. 3. 1957	3 kk. irtis. jälk.	30 000
» » VK39123, tontti n:o 3, 2 155.0 m²	Rak.mest. Eino Alankomaa [8]	1. 1. 1958	31. 3. 1958	166 400
		1. 4. 1958	31. 5. 1959	97 000 [2]
» » VK39123, » » 4, 1 786.0 »	Romukaupp. Aino Niemi [9]	1. 10. 1957	31. 3. 1958	96 000
		1. 4. 1958	31. 5. 1959	80 000 [2]
» » VK39124, » » 1, 3 550.4 »	Rakennus Oy. Sa-Va [10]	1. 10. 1957	31. 3. 1958	213 000
		1. 4. 1958	31. 5. 1959	177 500 [2]
» » VK39124, » » 3, 5 660.0 »	Oy. Orsi Ab. [11]	1. 11. 1957	31. 3. 1958	340 600
		1. 4. 1958	31. 5. 1959	283 000 [2]
» » VK39124, » » 4, 1 628.7 »	Levyseppä Tauno Laine ja hits. Toivo Vuoristo [12]	1. 10. 1957	31. 3. 1958	97 800
		1. 4. 1958	31. 5. 1959	81 500 [2]
Oulunkylä, varastoalue n:o 3/III, 400 m²	Bergin Rauta Oy. [13]	1. 8. 1957	3 kk. irtis. jälk.	48 000
Pitäjänmäki, kortt. n:o TK46024, tontti n:o 8, 1 872.0 m²	Oy. Suomen Bofors Ab. [14]	1. 4. 1957	31. 12. 1985	150 000 [15]
» » TK46025, » » 3, 2 012.6 »	Kaunis Koru Oy. [16]	1. 1. 1958	31. 3. 1959	241 500
		1. 4. 1959	31. 12. 1985	193 200 [2]
» » TK46032, » » 1, 35 000.0 »	Meijerien Keskusosuusliike Valio [17]	1. 10. 1957	31. 3. 1959	5 250 000
		1. 4. 1959	31. 12. 1986	4 375 000 [2]

Luettelossa mainitut Herttoniemen pienteollisuustontit vuokrattiin voimassaolevilla tavanmukaisilla vuokraehdoilla, tontti 43071/14 lisäksi sillä ehdolla, ettei tonttia saanut käyttää puretun rakennusaineen varastoimiseen.

[1] Kiint. ltk. 28. 10. 1 880 §. — [2] Indeksiin sidottu perusvuosivuokra. — [3] Kiint. ltk. 11. 2. 364 §, 23. 12. 2 279 §. — [4] S:n 9. 9. 1 563 §. — [5] S:n 14. 10. 1 764 §. — [6] S:n 16. 9. 1 606 §. — [7] Tonttij. 4. 2. 38 §. — [8] Kiint. ltk. 25. 11. 2 066 §. — [9] Tonttij. 9. 9. 275 §. — [10] Kiint. ltk. 30. 9. 1 683 §. — [11] S:n 28. 10. 1 879 §. — [12] S:n 16. 9. 1 602 §. — [13] Tonttij. 29. 7. 230 §. — [14] Kiint. ltk. 18. 2. 410 §. — [15] Vuokra sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin 1. 4. 1958 alkaen, perusvuosivuokrana alkuvuokra. — [16] Kiint. ltk. 23. 12. 2 275 §. — [17] S:n 30. 9. 1 679 §.

Pitäjänmäen pienteollisuustontit n:o 46024/8 ja 46025/3 vuokrattiin kaupunginvaltuuston 5. 10. 1955 tekemän päätöksen mukaisilla vuokraehdoilla, ehtoihin kuului myös asuntojen rakentamisvelvollisuus ¼:lle lisääntyvästä työntekijämäärästä.

Pitäjänmäen pohjoisen teollisuusalueen, johon tontti n:o TK46032/2 kuului, tonttien luovutusehdot oli kaupunginvaltuusto vahvistanut 6. 3. 1957.

Arabian Pienteollisuustalo Oy:n laajennus ym. Lautakunta päätti hyväksyä yhtiön suunnitelman korttelissa n:o 671 tontilla n:o 1 olevan pienteollisuustalon laajentamisesta, sillä ehdolla että yhtiö suorittaa kaupungille vuokrasopimuksen 12 §:ssä määrätyn 3 mmk:n sakon ja että rakennukseen ei vuokrasopimuksen mukaan saa sijoittaa liikehuoneita (28. 1. 227 §). Myöhemmin lautakunta päätti, sitten kun asemakaavan muutos olisi hyväksytty, oikeuttaa yhtiön käyttämään rakennuksensa lattiapinta-alasta 450 m² liikehuoneistoiksi. Kaupunginhallitukselle päätettiin esittää, että lautakunta oikeutettaisiin em. luvan johdosta korottamaan tontin vuosivuokraa, siten että uudeksi elinkustannusindeksin »lokakuu 1951 = 100» indeksilukua vastaavaksi perusvuosivuokraksi tulee 680 000 mk. Samalla lautakunta päätti puolestaan hyväksyä esitetyt muutospiirustukset ja antaa asemakaavan muutoksen laatimisen asemakaavaosaston tehtäväksi (23. 9. 1 640 §).

Alueen vuokralleanto Taivalsaaresta betonitehdasta varten. Lautakunta päätti vuokrata Oy. Rudus Ab:lle n. 2 500 m²:n suuruisen alueen, jonka rajat tonttiosasto tarkemmin määräisi, Taivalsaaren kärjen länsipuolelta tilapäisen betonitehtaan paikaksi 600 000 mk:n vuosivuokrasta 1. 11. 1957—31. 12. 1959 väliseksi ajaksi, jonka jälkeen vuokraoikeus jatkuisi 6 kk:n irtisanomisen varassa, seuraavilla ehdoilla: vuokraaja on velvollinen kustannuksellaan rakentamaan tarvitsemansa laiturin satamarakennusosaston ohjeiden mukaan sekä rakentamaan alueelle tarvitsemansa tien ja pitämään sen kunnossa rakennusviraston ohjeiden mukaisesti; vuokraaja oli velvollinen, mikäli tarvitsi alueelle vesijohtoa, vetämään sen paikalle rakennusviraston ohjeita noudattaen; vuokraoikeuden siirto ei ollut vapaa; aluetta ei saanut aidata (30. 9. 1 676 §, 28. 10. 1 885 §).

Vattuniemen pientelakka-alueen tonttien vuokralleanto. Lautakunta päätti antaa vuokralle seuraavat Vattuniemen pientelakkatontit 1. 11. 1957—30. 6. 1962 väliseksi ajaksi:

korttelista n:o VK31129 tontin n:o 4, pinta-ala 4 800 m², Salmisaaren Veneveistämö Oy:lle, perusvuokra 400 000 mk ja alkuvuokra 480 000 mk, joista kuitenkin peritään vain 70 % niin kauan kuin tontilla on kaupungin ja rva E. Lindbergin välisen sopimuksen nojalla viimeksimainitun omistama asuinrakennus; sekä vielä tontin n:o 6, pinta-ala 4 200 m², Oy. Hjelt & Lindgren Ab:lle, perusvuokra 350 000 mk ja alkuvuokra 420 000 mk;

korttelista n:o VK31130 tontin n:o 3, pinta-ala 7 300 m², T:mi Terho Tengströmille 608 000 mk:n perusvuokrasta ja 730 000 mk:n alkuvuokrasta, joista peritään vain 60 % niin kauan kuin tontilla on kaupungin ja autonkulj. Edil Rosenqvistin välisen sopimuksen nojalla viimeksimainitun omistama asuinrakennus ja 70 % niin kauan kuin tien länsipuolista osaa tontista ei voida luovuttaa vuokraajan käyttöön.

Näiden tonttien yhteisistä vuokraehdoista mainittakoon mm.: a) vuosivuokra on alkuvuokran suuruinen 31. 3. 1960 saakka, tämän jälkeen se on sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin »lokakuu 1951 = 100», perusvuokrana em. alkuvuokra ja siten, että indeksin vaihtelut otetaan huomioon vain täysinä kymmeninä; b) vuokra-aluetta voidaan käyttää yksinomaan venetelakka- ja veistämötarkoituksiin sekä vesiliikennettä ja vesiurheilua palveleviin tarkoituksiin; c) vuokraajan on omalla kustannuksellaan rakennettava tontille johtava tie sekä vesi- ja viemärijohdot kaupungin määräysten mukaisesti, mikäli vuokraaja tarvitsi näitä ennen kuin nämä työt voitiin kaupungin toimesta suorittaa; vuokraajan on huolehdittava tontin katuosuuden kunnossa- ja puhtaanapidosta; d) tontti on aidattava panssariverkkoaidalla 30. 9. 1960 mennessä; e) vuokraajan on rakennettava tontille viimeistään 3 v:n kuluessa vähintään 400 m² lattiapinta-alaa käsittävät, tontin käyttötarkoituksia vastaavat rakennustilat kiinteistölautakunnan hyväksymien piirustusten mukaisesti ainakin vesikattovaiheeseen sekä saatettava telakka- tai veneveistämötoiminta tontilla käyntiin viimeistään 1 vuoden kuluessa vuokrakauden alkamisesta lukien; f) vuokraoikeus voidaan vapaasti siirtää vasta sen jälkeen, kun tonttiosasto on tarkastuksessa todennut edellä e) kohdassa mainitut velvollisuudet täytetyiksi; g) vuokraajalla on oikeus saada vuokrasopimus pidennetyksi vuokraoikeuden päätyttyä kaupunginvaltuuston aikanaan määräämään päivään saakka sekä tämän jälkeen etuoikeus tontin

uudelleen vuokraamiseen, mikäli kaupunki antaa sen vielä vuokralle; h) tontin edustalla olevan vesi- ja ranta-alueen käytössä on noudatettava satamarakennusosaston antamia ohjeita ja määräyksiä ja on vuokraajan kustannuksellaan ja kaupungin ohjeiden mukaisesti ruopattava tontille tarvitsemansa vesiväylä, jos hän sitä tarvitsee ennen kuin tämä työ mahdollisesti tehdään kaupungin toimesta; i) kaupungilla on oikeus vuokrakauden kuluessa korottaa perusvuosivuokraa, kuitenkin enintään 100 mk:ksi/m²/v.

Lisäksi päätettiin ehdottaa kaupunginhallitukselle, että lautakunnalle myönnettäisiin oikeus antaa vuokralle ko. Vattuniemen pientelakkatontit 30. 6. 1988 saakka vuosivuokrista, jotka sidotaan elinkustannusindeksiin »lokakuu 1951 = 100» ja jotka määrätään siten, että indeksilukua 120 vastaavana yksikkövuokrana pidetään 100 mk/m² vuodessa sekä lautakunnan määrättävillä muilla vuokraehdoilla (13. 5. 904 §, 15. 7. 1 307 §, 26. 8. 1 491 §).

Vuokrasopimuksen muuttaminen. Romutarvike Oy:n, jolle oli vuokrattu 600 m²:n suuruinen Kyläsaaren täytemaan varastoalue n:o 15 halkojen myyntiä ym. varten, vuokrasopimusta päätettiin anomuksesta muuttaa siten, että ko. aluetta saatiin käyttää vain varastoimistarkoituksiin (Tonttij. 21. 1. 24 §).

Eräiden varastoalueiden pinta-alojen muutokset. Oy. Telko Ab:lle Herttoniemestä vuokratun, suunniteltua teollisuustonttia vastaavan alueen suuruudeksi päätettiin merkitä 1. 4. lukien 20 138 m² entisen 19 777 m²:n sijasta. Perusvuosivuokra nousi 1 977 700 mk:sta 2 013 800 mk:aan (11. 2. 360 §).

Polttoaineosuuskunnalle Herttoniemestä Bensiinikadun itäpuolelta vuokratun öljyvarastoalueen suuruudeksi päätettiin merkitä 1. 8. lukien 4 302 m² aikaisemman 4 152 m²:n sijasta ja korottaa perusvuosivuokra vastaavasti 314 800 mk:sta 329 800 mk:aan (29. 7. 1 373 §).

Rakennusviraston katurakennusosaston Malmin varastoalueen suuruudeksi 1. 7. lukien päätettiin entisen 5 400 m²:n sijasta merkitä 8 785 m² ja korottaa vuosivuokraa vastaavasti 162 000 mk:sta 331 000 mk:aan (Tonttij. 27. 5. 155 §).

Oy. Rudus Ab:lle Lapinniemestä hiekan varastoimista varten vuokratun varastoalueen suuruudeksi 1. 8. lukien päätettiin merkitä 5 640 m² entisen 2 000 m²:n sijasta ja vuosivuokraksi vastaavasti 112 800 mk entisen 40 000 mk:n asemesta (Tonttij. 21. 10. 307 §).

Kadunlaskemisliike D. S. Smirnoff Oy:lle vuokratun Mäkelän varastoalueen suuruudeksi päätettiin merkitä 1. 11. lukien 1 400 m² entisen 900 m²:n asemesta ja vuosivuokra korottaa 54 000 mk:sta 84 000 mk:aan. Samalla päätettiin vuokra-alueen numeroksi merkitä 2—3/V entisen n:on 3/V sijasta (Tonttij. 4. 11. 319 §).

Varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokraoikeuden pidentäminen. Lautakunta päätti jatkaa Suomen Hiilihappoteollisuus Oy:n vuokraoikeutta Sörnäistenniemellä olevaan n. 8 186 m²:n suuruiseen alueeseen toistaiseksi, irtisanomisaika 6 kk, entisillä ehdoilla (21. 10. 1 834 §).

Kaupunginvaltuuston 7. 3. 1956 vahvistamilla ehdoilla pidennettiin Kiinteistö Oy. Sahaajantien vuokraoikeutta Herttoniemen pienteollisuustonttiin n:o 2/VK43072, Kotimaan Paperi -nimisen toiminimen vuokraoikeutta tonttiin n:o 9/VK43071, Oy. Pikavalun vuokraoikeutta tonttiin n:o 11/VK43071 ja J. Tuormalan Metallikutomon vuokraoikeutta tonttiin n:o 16/VK43071. Vuokra-ajat pidennettiin 31. 12. 1986 saakka ja vuokraoikeuteen myönnettiin vapaa siirto-oikeus (14. 1. 111 §, 4. 3. 514 §, 22. 7. 1 338 §, 26. 8. 1 484 §).

Lautakunta päätti pidentää Helsingin Tynnyritehdas Oy:n vuokraoikeutta 3 159.1 m²:n suuruiseen Kyläsaaren pienteollisuustonttiin n:o 9/VK666 ajaksi 1. 5. 1957—30. 4. 1962 entisillä vuokraehdoilla (29. 7. 1 374 §).

Seuraavia Kyläsaaren korttelin n:o 665 tontteja koskevia vuokraoikeuksia päätettiin jatkaa 1. 5. 1957 lukien 30. 6. 1958 saakka entisillä vuokraehdoilla: Hakaniemen Romun ja Oy. J. K. Koskisen vuokraoikeutta tonttiin n:o 6, Asfaltti Oy. Lemminkäisen vuokraoikeutta tonttiin n:o 8, Paperinkäyttö Oy:n vuokraoikeutta tonttiin n:o 10 sekä Tynnyrikeskus Oy:n vuokraoikeutta 1 300 ja 1 500 m²:n suuruisiin osiin tontista n:o 12. Samalla päätettiin kehottaa em. vuokraajia tyhjentämään tontit viimeistään 30. 6. 1958 mennessä (Tonttij. 3. 6. 177 §).

Kengitys- ja ajokalupaja Heino & Harjuselle vuokrattua 500 m²:n suuruista aluetta Kyläsaaren pienteollisuustontista n:o 11/VK666 koskevaa vuokraoikeutta päätettiin jatkaa 1. 5. lukien, irtisanomisaika 6 kk ja muuten entisillä vuokraehdoilla (Tonttij. 23. 9. 285 §).

Rva Rauha Mäkelän vuokraoikeutta Niittylän pienteollisuustonttiin n:o 2/TK28298 pidennettiin 31. 12. 1985 saakka entisillä ehdoilla; kaupungilla oli kuitenkin oikeus korottaa perusvuosivuokraa enintään 20 % 1. 1. 1965 lukien (14. 1. 103 §).

Munkkiniemen Puu Oy:lle vuokrattiin anomuksesta edelleen Malmin korttelin n:o 39124 tontti n:o 5 (ent. 4a) 1. 4. 1957—31. 5. 1959 väliseksi ajaksi entisillä vuokraehdoilla (16. 9. 1 603 §).

Lautakunta päätti sanoa irti Oy. Omega Ab:n vuokraoikeuden ent. Haagan korttelin n:o 15 tonttiin n:o 13 Backas-nimisestä tilasta RN:o 2[791] 30. 4. 1958 alkaen ja vuokrata yhtiölle saman alueen toistaiseksi, irtisanomisaika 6 kk, seuraavilla ehdoilla 1. 5. 1958 lukien: alueen vuosivuokra on 72 000 mk; alueelle ei saa rakentaa uusia rakennuksia; muissa suhteissa noudatetaan entisiä vuokrasopimusehtoja (18. 11. 2 015 §).

Varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokraoikeuden siirrot. Kertomusvuoden aikana käsiteltiin lukuisia varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokraoikeuden siirtoa koskevia asioita, jolloin siirto useimmiten merkittiin tai hyväksyttiin.

Varastoalueen käyttöoikeuden irtisanominen ja uuden alueen vuokralleanto. Rakennusviraston katurakennusosaston käyttöoikeus Mäkelän varastoalueen 3 765 m²:n suuruiseen kortteliin n:o VI päätettiin merkitä päättyneeksi 31. 12. 1957 sekä luovuttaa osaston käyttöön 1. 1. 1958 lukien n. 4 000 m²:n suuruinen alue Mäkelän korttelin n:o XIII ja Käpylän urheilualueen välistä toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk, varastoalueena käytettäväksi 240 000 mk:n vuosivuokrasta (Tonttij. 21. 10. 308 §).

Varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokraoikeuden päättyminen tai irtisanominen. Lautakunta päätti sanoa irti seuraavat vuokraukset 30. 4. päättyviksi ja kehottaa vuokraajia tyhjentämään alueensa 30. 6. mennessä: Helsingin Muovivalmiste Oy., vuokra-alueen pinta-ala 720 m²; Munkkiniemen Konepaja Oy., 390 m²; rva Aino Nieminen, 560 m²; Asfaltti Oy. Lehtinen, 550 m²; puutavara- ja polttoainetoimisto, 610 m², sekä Puukeskus Oy., 750 m² (2. 1. 18 §). Myöhemmin päätettiin kehottaa niitä vuokraajia, jotka eivät olleet noudattaneet ko. alueen tyhjentämismääräystä, tyhjentämään käytössään olevat varastoalueet 31. 12. mennessä sekä veloittaa näitä vuokraajia 1. 5. lukien kaupungin alueen käytöstä (Tonttij. 23. 9. 289 §, 2. 12. 338 §).

Anomuksesta päätettiin merkitä v. 1956 päättyneiksi: 30. 9. Oy. Shell Ab:n vuokraoikeus Herttoniemen teollisuustonttiin n:o 1/43065 (4. 2. 292 §) ja 31. 12. Rakentajain Konevuokraamo Oy:n vuokraoikeus tonttiin n:o 5/TK43066 (28. 1. 245 §) sekä v. 1957 päättyneiksi: 15. 10. Laajasalon Metallipajan vuokraoikeus tonttiin n:o 5/VK43072 (14. 10. 1 764 §); 30. 11. ins. Karl Johnssonin vuokraoikeus tonttiin n:o 8/VK43072 ja toim.joht. M. Lehtosen vuokraoikeus tonttiin n:o 6/VK43071 (11. 11. 1 964 §); 28. 2. Ma-Mela Oy:n vuokraoikeus tonttiin n:o 6/VK43071 (11. 2. 364 §) sekä 31. 3. J. Mellais Oy:n vuokraoikeus tonttiin n:o 11/VK43072 (25. 3. 634 §).

Oy. Stockmann Ab:n vuokraoikeus 1 030 m²:n suuruiseen varastoalueeseen Sörnäisten rantatien varrella merkittiin anomuksesta päättyväksi 30. 6. lukien (Tonttij. 15. 4. 104 §).

Kirvesmies Arto Lahden vuokraoikeus Malmin korttelin n:o 39123 tonttiin n:o 4 sekä Leipomokaluste Oy:n vuokraoikeus korttelin n:o 43071 tonttiin n:o 14 merkittiin päättyväksi 31. 3. (25. 3. 634 §).

Seuraavat vuokraoikeudet julistettiin menetetyiksi: liikemies Ilmari Inkisen vuokraoikeus Malmin varasto- ja pienteollisuusalueeseen n:o 4 korttelissa n:o VK39124 sekä rva Saara Elorannan vuokraoikeus saman korttelin tonttiin n:o 3, molemmat 30. 4. lukien (13. 5. 894 §); teknikko Tauno Taipaleen vuokraoikeus pienteollisuustonttiin n:o 5/VK43071 sekä liikkeenharj. Samuli Eräveden vuokraoikeus tonttiin n:o 3/VK43073, kumpikin 31. 10. lukien (21. 10. 1 824 §); Rakennusliike Eero Itärannan vuokraoikeus Mäkelän varastoalueeseen n:o 2/V 30. 9. lukien (Tonttij. 15. 7. 217 §).

Lautakunta päätti julistaa Oy. Laatusepeli-nimisen yhtiön vuokra-oikeuden Munkkiniemessä Huopalahdentien itäpuolella sijaitsevaan sepelinmurskaamo alueeseen heti menetetyksi sekä pyytää asiamiestoimistoa ryhtymään asian vaatimiin toimenpiteisiin (26. 8. 1 495 §, 21. 10. 1 828 §).

Veloitukset kaupungin alueen käytöstä varastoimiseen ym. Lautakunta päätti periä kauppias Paavo Alakoskelta vuokraa Käpylän huvila-alueen n:o 5 osan käytöstä varastoalueena ajalta 1. 10. 1956—31. 3. 1957 yhteensä 42 000 mk. Samalla päätettiin, että kauppias Alakoskelta 1. 4. 1957 lähtien peritään mainitusta alueesta 14 000 mk kuukaudessa

siihen asti, kunnes aluetta ei enää käytetä varastoimistarkoitukseen (8. 4. 724 §, 20. 5. 944 §).

Rakennusliike Soivio ja Kumpp. -nimistä liikettä päätettiin veloittaa kaupungin alueen käytöstä Vartiokylässä 1. 3. 1956—28. 2. 1957 väliseltä ajalta 30 000 mk sekä 1.—31. 3. 1957 väliseltä ajalta 2 500 mk (Tonttij. 1. 4. 88 §, 20. 5. 142 §).

Granit Ab.-nimistä yhtiötä päätettiin veloittaa näyttelyrakennuksen pitämisestä Leppäsuon alueella 1. 1. 1956—30. 6. 1957 väliseltä ajalta 18 000 mk (Tonttij. 27. 5. 158 §).

Urakoitsija Arvid Olinia päätettiin veloittaa 1 000 m²:n suuruisen Meilahden varastoalueen n:o 15 käytöstä 1. 1. 1955—15. 11. 1957 väliseltä ajalta entistä 60 000 mk:n vuosivuokraa vastaavalla summalla, 172 500 mk:lla (Tonttij. 18. 11. 331 §).

Pääkaupungin Auto Oy. -nimistä yhtiötä päätettiin veloittaa kaupungin alueen käytöstä autojen parkkeeraamiseen Urheilukadulla v:n 1956 joulukuun ajalta 10 000 mk (Tonttij. 21. 1. 26 §).

Alivuokralaisen pitoon varastoalueella myönnettiin lupa yhdessä tapauksessa (Tonttij. 21. 1. 21 §).

Pidennyksen myöntäminen tonttien aitaamismääräaikaan. Eräille pienteollisuustonttien vuokraajille myönnettiin pidennystä tonttien aitaamiseen asetettuun määräaikaan (29. 7. 1 376 §, 12. 8. 1 428 §, 26. 8. 1 487 §, 4. 11. 1 928 §).

Tilapäiset varastoalueet. Lautakunta päätti periä 1. 1. 1958 lukien uusista tilapäisvarastoalueista Kantakaupungissa katumaalla ja keskeisillä paikoilla kuukausivuokrana 30 mk/m² sekä muilla paikoilla 20 mk/m². Irtisanomisen varassa jatkuvissa vuokrauksissa päätettiin vuokran suuruudeksi Merisatamassa ja Sörnäisten rantatiellä 25 mk/m² ja Meilahdessa, Uudenpellon, Mäkelän ja Kyläsaaren alueilla 10 mk/m². Luvattomasta varastoimisesta kaupungin maalla päätettiin veloittaa em. määrät korotettuna 100 %.

Samalla oikeutettiin tonttiosaston päällikkö suorittamaan mainituilla alueilla vanhojen vuokrien tarkistus em. tasoa vastaavaksi (23. 12. 2 285 §).

Rakennusaikaiseen käyttöön tilapäiseen varastoimis- ym. tarkoituksiin katumaa-alueita vuokrattaessa päätettiin vuokrana periä 20—30 mk/m² kuukaudessa (18. 2. 408 §).

Bensiininjakelu- ja autonhuoltoasemat. Nuijamiestentien ja Eliel Saarisen tien risteyksessä oleva alue sekä Rata-, Yrjön- ja Merimiehenkadun risteyksessä oleva alue päätettiin vuokrata 21. 2. pidetyssä huutokaupassa. Em. alue vuokrattiin korkeimman tarjouksen, 300 000 mk, tehneelle Oy. Shell Ab:lle I luokan moottoripolttoaineen jakeluasemaa varten ja jälkimmäinen alue samoin eniten, 520 000 mk, tarjonneelle Oy. Gulf Oil Ab:lle I luokan huoltoasemaa varten. Nämä vuokraukset tehtiin vuokria koskevilla eräillä varauksilla. Vuokrat alistettiin sosiaaliministeriön hyväksyttäviksi (4. 2. 302, 309 §, 25. 2. 469 §, 3. 6. 1 063 §). Sosiaaliministeriön ilmoitus vuokrien vahvistamisesta merkittiin tiedoksi (18. 11. 2 021 §). Myöhemmin lautakunta päätti, että Oy. Gulf Oil Ab:lle vuokratun jakelu-aseman alueen vuosivuokra 1. 3. — 30. 11. 1957 väliseltä ajalta oli 600 000 mk ja 1. 12. 1957 lukien 1 040 000 mk, jota oli myös pidettävä perusvuosivuokrana vuokran tullessa 1. 4. 1958 alkaen virallisesta elinkustannusindeksistä riippuvaksi. Samoin päätettiin, että Oy. Shell Ab:n kanssa huoltoaseman alueesta tehtävään sopimukseen otetaan vuosivuokraosuudeksi kahdesta jakelupylväästä 1. 3. — 30. 11. 1957 välisenä aikana 400 000 mk ja 1. 12. 1957 alkaen 600 000 mk, ollen vm. vuokraa myös pidettävä perusvuosivuokrana 1. 4. 1958 lukien (9. 12. 2 164 §).

Lautakunta päätti lakkauttaa Oy. Trustivapaa Bensiini Ab:lle Torpparinmäen tienhaaran läheisyydestä Tuusulantien luoteispuolelta 10. 10. 1955 vuokratun moottoriajoneuvojen huoltoaseman vuokrasopimuksen 30. 6. 1957 lukien sekä vuokrata 1. 7. 1957 alkaen 20 v:n ajaksi Oy. Gulf Oil Ab:lle tämän alueen em. lakkautetussa vuokrasopimuksessa olevilla ehdoilla kuitenkin siten, että huoltoasema peruspylväineen ja vähintään yksine lämmitettävine huoltopaikkoineen oli saatettava käyttökuntoon yhden vuoden kuluessa vuokrauksen alkamisesta (8. 7. 1 268 §).

Oy. Esso Ab:n huoltoaseman, joka sijaitsi 4. kaupunginosan korttelissa n:o 215 c, vuosivuokra päätettiin vahvistaa 1. 4. lukien 1 mmk:ksi ja sitoa se indeksiin huoltoasemia koskevan vuokrasopimuskaavakkeen edellyttämällä tavalla (18. 2. 413 §).

Lautakunta myönsi Oy. Shell Ab:lle vuoden pidennyksen Käpylän kortteliin n:o 856 rakennettavan moottoriajoneuvojen huoltoaseman rakennusaikaan (4. 2. 300 §).

Moottoripolttoaineiden jakelulaitteet. Oy.Shell Ab. oikeutettiin asentamaan liikkuvan

poliisin käyttöön Neljännen linjan varrelle tontin n:o 26 keskikohdalle jalkakäytävän reunaan jakelulaite 7 500 l:n vetoisine säiliöineen, sillä edellytyksellä etteivät kadussa mahdollisesti olevat viemäri- ym. johdot ole säiliön asentamisen esteenä sekä että mainitusta oikeudesta suoritetaan 36 000 mk:n vuotuinen, indeksiin sidottu korvaus. Irtisanomisajaksi määrättiin 3 kk, muut ehdot olivat tavanmukaiset (21. 1. 156 §).

Rakennus Oy. Cultor oikeutettiin asentamaan kaupungilta vuokraamalleen korttelin n:o 665 tontille n:o 2 omaa käyttöään varten 5 000 l:n vetoinen maanalainen kaasuöljysäiliö jakelulaitteineen, irtisanomisaika 3 kk, 32 400 mk:n korvauksesta vuodessa 1. 6. alkaen. Vuosivuokra sidottaisiin indeksiin 1. 4. 1958 alkaen (2. 9. 1 533 §, 18. 11. 2 022 §).

Lautakunta päätti jatkaa Mechelinin- ja Hietaniemenkadun kulmauksesta korttelista n:o 142 a Oy. Esso Ab:lle vuokrattua huoltoasematonttia koskevaa vuokraoikeutta 1. 1. lukien viideksi vuodeksi. Yhtiötä päätettiin veloittaa 10. 4. 1953 asennetusta lisäjakelulaitteesta sekä 30. 4. 1954 asennetuista kahdesta lisäjakelulaitteesta 31. 12. 1956 saakka yhteensä 707 342 mk korkoineen (4. 2. 307 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa Oy. Gulf Oil Ab:n asentamaan yhden lisäjakelulaitteen Munkkiniemen Puistotien ja Huopalahdentien kulmassa sijaitsevalle huoltoasemalleen. Irtisanomisajaksi määrättiin 3 kk. Vuotuinen lisäperusvuokra, jonka veloitus merkittiin alkavaksi 1. 7., oli 78 000 mk (15. 7. 1 303 §). Yhtiön mainittua huoltoasema-aluetta koskevaan vuokrasopimukseen päätti lautakunta tehtäväksi merkinnän, että ns. farmarisäiliö mittareineen oli asemalta poistettu ja että perusvuosivuokra tämän johdosta oli 1. 1. lukien alennettu 60 000 mk:ksi (8. 4. 729 §).

Lautakunta päätti tarkistaa 26. 11. 1956 tekemäänsä päätöstä, jolla Kaukokiito Oy:lle oli myönnetty lupa sallia Oy. Esso Ab:n asentaa em. yhtiön vuokra-alueelle Paciuksenkadun varrella 3 jakelulaitetta säiliöineen, siten että lupa koski ainoastaan kahta jakelulaitetta säiliöineen ja että siitä suoritettava korvaus aleni 180 000 mk:sta 120 000 mk:aan. Muut ehdot jäivät ennalleen (4. 2. 303 §).

Lautakunta päätti merkitä Oy. Autola Ab:n vuokraoikeuden Lemuntie 9:n kohdalla olevaan bensiininjakelupylvään paikkaan päättyneeksi 31. 3. sekä vuokrata ko. paikan Oy. Auto-Via Ab:lle 1. 4. lukien 36 000 mk:n, indeksiin sidotusta perusvuosivuokrasta, muuten edellisessä vuokrauksessa noudatetuilla ehdoilla (12. 6. 1 106 §).

Lammassaarta koskevan vuokraoikeuden jatkaminen. Raittiusyhdistys Koiton vuokraoikeutta Lammassaareen jatkettiin 5 v:n ajaksi entisillä ehdoilla. Vuokraoikeutta oli viimeksi jatkettu v. 1953 (4. 11. 1 929 §).

Kokkosaaressa olevan alueen vuokraoikeuden jatkaminen ja siirto. Lautakunta päätti jatkaa leskirouva Fanny Grönbergin anomuksesta kalastaja A. Grönbergin nimissä ollutta vuokraoikeutta Kokkosaaressa sijaitsevaan vuokra-alueeseen 1. 6. saakka, johon mennessä anojan oli osoitettava luovuttaneensa alueella oleva kalamaja jollekin ammattikalastajalle (14. 1. 98 §, 25. 2. 452 §). Myöhemmin päätettiin siirtää em. vuokraoikeus Arvi Savuselle sekä määrätä alueesta perittäväksi vuosivuokraksi 12 000 mk (15. 4. 764 §).

Ryssänsaarta koskevan vuokraoikeuden jatkaminen. Lautakunta päätti jatkaa kalastaja Evert Tuomelan vuokraoikeutta Ryssänsaareen 1. 8. alkaen kahdella vuodella eli 31. 7. 1959 saakka 12 000 mk:n vuosivuokrasta sekä muuten entisillä ehdoilla (22. 7. 1 335 §).

Helsingin maanviljelysinsinööripiirille vuokratut parakkialueet. Helsingin Maanviljelysinsinööripiirille päätettiin vuokrata 16. 11. lukien, irtisanomisaikana 3 kk, 1 000 m²:n suuruinen alue Myllypuron asuntoalueelta sekä 500 m²:n määräala Vartiokylästä yhteensä 60 000 mk:n vuosivuokrasta sillä ehdolla, että piiri huolehtii ko. alueiden siivoamisesta ja kunnostamisesta ennalleen vuokrakauden loputtua kaupunginmetsänhoitajan ohjeiden mukaisesti (Tonttij. 4. 11. 325 §).

Helsingin Puhelinyhdistyksen erästä Reimarlan aluetta koskevan vuokraoikeuden jatkaminen. Lautakunta päätti jatkaa Helsingin Puhelinyhdistyksen vuokraoikeutta Reimarlassa sijaitsevalta Övergård-nimiseltä tilalta luovutettuun alueeseen 1. 1. lukien, irtisanomisaika 6 kk, 10 000 mk:n vuosivuokrasta ja muuten entisillä ehdoilla (11. 2. 354 §).

Koirien hautausmaa-aluetta koskevan vuokraoikeuden jatkaminen. Djurskyddsföreningen i Helsingfors -nimiselle yhdistykselle Vähä-Meilahdesta vuokrattua koirien hautausmaa-aluetta koskevaa vuokraoikeutta päätettiin jatkaa 1. 1. alkaen kolmeksi vuodeksi (28. 1. 224 §).

Veloitus Puolimatkansaaren käytöstä. Puolustusministeriötä päätettiin veloittaa Puolimatkansaaren käytöstä v:lta 1955, 1956 ja 1957 yhteensä 31 200 mk (25. 11. 2 063 §).

Sähkölaitokselle muuntamoita ym. varten luovutetut alueet. Sähkölaitoksen käyttöön päätettiin luovuttaa 1. 4. lukien, irtisanomisaika 6 kk, 1 550 m²:n suuruinen muuntamoaseman paikka Pihlajatien luoteispuolella 93 000 mk:n vuositilitysvuokrasta (11. 3. 553 §).

Lautakunta hyväksyi puolestaan talorakennusosaston laatimat 19 sähkömuuntamon piirustukset sekä oikeutti sähkölaitoksen pitämään näitä muuntamoita tarkoitusta varten luovutetuilla paikoilla (13. 5. 893 §, tonttij. 20. 5. 145 §, 3. 6. 178 §).

Päätettiin merkitä 31. 12. 1956 päättyneiksi Malmin Sähkölaitoksen vuokraukset, jotka koskivat seuraavien laitteiden sijaintipaikkoja: sähkölinja Pitäjänmäellä, muuntamo Reimarlassa, kaksi muuntamoa Malmilla, kaksi muuntamoa Pukinmäellä sekä muuntamo Laajalahdessa. Laitteiden paikoillaan pito-oikeus siirrettiin kaupungin sähkölaitoksen nimiin (Tonttij. 27. 5. 159 §).

Pienoisgolfkentät. Kertomusvuoden kesäkaudeksi vuokrattiin paikkoja pienoisgolfkenttiä varten 23:lle eri yhdistykselle. Paikat olivat samat kuin edellisenä vuonna yhdistyksillä vuokralla olleet sekä kokonaisvuokra, 5 000 mk, ja muut ehdot samat kuin aikaisemminkin (6. 5. 854 §). Myöhemmin peruutettiin Voimistelu- ja urheiluseura Malmin Ponnistajat -nimisen yhdistyksen anomuksesta vuokrauspäätös mainitun yhdistyksen osalta (9. 9. 1 562 §).

Lisäksi päätti lautakunta vuokrata seuraavat uudet pienoisgolfkentän paikat kertomusvuoden kesäkaudeksi jäljempänä mainituille yhdistyksille tai seuroille: Ruskeasuolta Helsingin Poliisiratsastajille ja Helsingin Ratsupoliisien kesä- ja ukkokotiyhdistykselle; Pohjois-Munkkiniemestä Helsingin Palokunnan Urheilijoille; Mäkelänkadun varrelta Pohjolankadun pohjoispuolelta Sotainvaliidien Veljesliiton Helsingin Sotainvaliidit -nimisen yhdistyksen Käpylän jaostolle sekä Merisatamasta Viipurin Urheilijoille. Vuokraehdot olivat samat kuin aikaisemminkin (13. 5. 898 §).

Lautakunta oikeutti Helsingin Verkkopalloseuran pitämään kertomusvuoden kesäkautena avoinna Etelä-Hesperiankadun länsipäässä sijaitsevalle vuokra-alueelleen rakentamaansa pienoisgolfrataa. Ehtona oli, että rataa käyttivät ainoastaan yhdistyksen jäsenet sekä että lautakunta saattoi peruuttaa antamansa luvan, mikäli harkitsi sen aiheelliseksi (8. 7. 1 252 §).

Ulkoilmateatterit. Lautakunta päätti purkaa Suomen Työväenteatterin Kannatusyhdistyksen kanssa tehdyn Alppilan ulkoilmanäyttämön aluetta koskevan vuokrasopimuksen päättyväksi 31. 5., koska ko. yhdistys oli lakkautettu (17. 6. 1 165 §).

Katukahvila. Oy. Tit-Bit Ab. -niminen yhtiö oikeutettiin harjoittamaan ulkotarjoilua kertomusvuoden kesäkautena talon Toivonkatu 1—3 jalkakäytävällä 10 000 mk:n suuruisesta kertakaikkisesta korvauksesta. Tarjoiluun saatiin käyttää enintään viittä pöytää, joiden ympärillä sai olla vain 3 istuinta (Tonttij. 6. 5. 121 §).

Alueen luovuttaminen Laajalahdesta Espoon kunnan hallintaan. Lautakunta päätti luovuttaa Espoon kunnan hallintaan Laajalahden rakennussuunnitelman mukaisen, kortteleiden n:o 85, 86, 87 ja 96 välisen puistoalueen, irtisanomisaika 3 kk, seuraavilla ehdoilla: kaupunki ei peri korvausta alueen käytöstä niin kauan kuin sitä käytetään leikkikenttänä; alueella kasvavien puiden mahdollisesta kaatamisesta ja poiskuljettamisesta on sovittava erikseen metsäosaston kanssa; Espoon kunta vastaa kaikesta vahingosta ja haitasta, minkä alueen kunnostaminen leikkikentäksi saattaa aiheuttaa kaupungille tai kolmannelle henkilölle; suunnitelma on esitettävä kiinteistölautakunnan hyväksyttäväksi (1. 4. 679 §).

Eräiden alueiden luovuttaminen urheilu- ja retkeilylautakunnalle ns. pikakenttiä varten. Lautakunta päätti varata urheilu- ja retkeilylautakunnan käyttöön ns. pikakenttiä varten seuraavat alueet 1. 1. alkaen: Aino Ackténtien varrella 5 300 m², Laajasalosta Holmanmoisiontien varrelta 5 500 m², Roihuvuorentien ja Abraham Wetterintien kulmasta 5 500 m² sekä Pirttipolun ja Käskynhaltijantien välisestä maastosta 4 200 m². Pikakentillä tarkoitettiin väliaikaisia, kevytrakenteisia palloilukenttiä, joihin liittyvät tarvittavat yleisurheilun suorituspaikat (2. 1. 9 §).

Stansvikin virkistysalueen laajentaminen ym. Lautakunta päätti luovuttaa Helsingin Kunnallisvirkamiesyhdistykselle toistaiseksi ja korvauksetta Stansvikiin johtavan tien luoteispuolelta enintään 20 majan pystyttämiseen tarvittavan alueen kiinteistölautakunnan kokouksessa 22. 6. 1953 luovutettavaksi päätetyn virkistysalueen lisäalueeksi samoilla ehdoilla kuin mainittu aluekin luovutettiin. Yhdistyksen anomuksen, että osa majoista saataisiin rakentaa aikaisemmin hyväksyttyä majatyyppiä suuremmaksi, päätti

lautakunta hylätä (8. 4. 717 §, ks. v:n 1956 kert. II osan s. 36). Lautakunta päätti hyväksyä kunnallisvirkamiesyhdistyksen esittämän kesämajojen sijoitussuunnitelman (24. 6. 1 203 §).

Siirtolapuutarhat. Eräitä siirtolapuutarhamajoja oli edelleen käytetty vuokrasopimuksiin sisältyvien määräysten vastaisesti asumistarkoitukseen myös talven aikana, jonka johdosta tonttiosastoa oli kehotettu suorittamaan kuukauden kuluessa majojen ja alueiden tarkastus (21. 1. 155 §). Lautakunta päätti määrätä yhden Kumpulan siirtolapuutarhan, kuuden Talin siirtolapuutarhan, kolmen Oulunkylän siirtolapuutarhan sekä neljän Pakilan siirtolapuutarhan vuokraajan vuokraoikeudet näiden hallitsemiin siirtolapuutarhapalstoihin päättyviksi 31. 3. Asiamiestoimistoa päätettiin pyytää ryhtymään välittömästi vuokrasopimusten voimassaoloajan päätyttyä tarpeellisiin toimenpiteisiin ko. henkilöiden häätämiseksi palstoiltaan (4. 3. 508 §, 29. 4. 802 §, 6. 5. 859 §). Tonttiosaston myöhemmin 15. 12. toimittamassa tarkastuksessa todettiin majojen käytön luvattomaan asumiseen edelliseen talvikauteen verrattuna vähentyneen 16:sta tapauksesta 5:een. Asiaa koskeva selvitys merkittiin tiedoksi (23. 12. 2 272 §).

Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että Malmille Kivikon alueelle perustettaisiin siirtolapuutarha. Samalla esitettiin, että uusien perustettavien siirtolapuutarhojen palstoista perittäisiin vuokraa 15 mk/m² (18. 3. 602 §).

Talin Siirtolapuutarhayhdistyksen anomuksen ko. siirtolapuutarhan aitaamiseksi panssariverkolla päätti lautakunta hylätä sekä ilmoittaa anojalle, ettei toimenpide ollut vielä ajankohtainen (29. 4. 803 §). Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että em. siirtolapuutarhan eräille vuokraajille suoritettaisiin korvausta Pajamäen asuntoalueen katurakennustöiden yhteydessä näiden palstoja kohdanneista vesivaurioista yhteensä 93 500 mk (2. 9. 1 528 §).

Kaupunginhallitukselle esitettiin, että v:n 1958 talousarvioon otettaisiin 6 862 500 mk:n avustusmääräraha Marjaniemen Siirtolapuutarhayhdistykselle sähköverkon rakentamiseksi ko. siirtolapuutarhaan (12. 8. 1 426 §). Oulunkylän siirtolapuutarhan alueella sijaitsevan pumppuhuoneen sähkölaitteiden uusimista varten ehdotettiin myönnettäväksi 76 600 mk:n määräraha (30. 9. 1 681 §).

Piirustukset, joiden mukaan myös Kumpulan siirtolapuutarhamajat saatiin varustaa joko avo- tai lasikuisteilla, päätettiin hyväksyä (Tonttij. 18. 3. 71 §).

Ulkonäyttelyalueet. Lautakunta päätti vuokrata Suomen Messut Osuuskunnalle Messukentän ja Messukolmion 15. 8. — 30. 9. 1958 väliseksi ajaksi 465 000 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta Ranskan teollisuusnäyttelyä varten tavanomaisilla ehdoilla (4. 11. 1 926 §).

Lautakunta päätti muuttaa 25. 6. 1956 päättämänsä Messukentän ja Messukolmion vuokra-ajan alkamaan 12. 8. 1957 lukien 19. 8. sijasta englantilaisen teollisuusnäyttelyn valmistustöitä varten 72 300 mk:n suuruisesta lisävuokrasta (11. 3. 558 §). Suomalais-englantilaiselta Kauppayhdistykseltä, jolle kaupunginhallitus oli myöntänyt oikeuden Eteläisen Stadionintien sulkemiseen Mäntymäentien ja Helsinginkadun jatkeen väliseltä osalta teollisuusnäyttelytarkoitusta varten, päätettiin periä 53 000 mk:n lisäkorvaus tästä oikeudesta (4. 2. 310 §, 8. 4. 723 §).

Sirkuksia varten vuokratut alueet. Lautakunta päätti vuokrata Ohjelmapalvelu-nimiselle yhdistykselle Kaisaniemen täytemaalta tonttiosaston lähemmin osoittaman alueen 50 000 mk:n kokonaiskorvauksesta 3. — 17. 6. väliseksi ajaksi käytettäväksi sirkusta varten sekä Messukentän 1. — 18. 8. väliseksi ajaksi samaan tarkoitukseen 168 000 mk:n kokonaiskorvauksesta. Vuokraehtoihin sisältyi laitteiden ja rakennelmien sijoitusta, alueiden ja niiden lähiympäristön siistinä pitämistä sekä kaupungille mahdollisesti aiheutuvien kunnostus- ja siistimiskulujen korvaamista koskevia määräyksiä. Sirkuksessa esitettävä ohjelma ei myöskään saanut olla ympäristön asukkaita häiritsevää laatua (27. 5. 1 009 §). Yhdistyksen vuokraoikeutta em. Kaisaniemen täytemaa-alueeseen jatkettiin vielä ajaksi 18. — 19. 6. samoilla ehdoilla kuin ennenkin ja 6 000 mk:n korvauksesta sekä edelleen 25. 8. saakka 80 000 mk:n lisäkorvauksesta (17. 6. 1 163 §, tonttij. 26. 8. 249 §).

Suomen Punaiselle Ristille päätettiin vuokrata Kaisaniemen täytemaa-alue sirkuksen paikaksi 16. — 26. 7. väliseksi ajaksi 60 000 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta sekä tavanomaisilla ehdoilla (8. 7. 1 259 §, 15. 7. 1 309 §, tonttij. 3. 7. 206 §).

Eräiden rakennusten pitäminen kaupungin maalla. Päätettiin veloittaa dipl. ins. Väinö

Hintikkaa ja varat. Arno Hannusta rakennusten pidosta Hermannin vanhan vuokra-alueen korttelin n:o 651 tontilla n:o 83 v:n 1956 aikana 22 800 mk (Tonttij. 4. 3. 57 §).

Oy. Marmorihiomo Ab:n oikeus pitää rakennuksiaan Vartiokylässä kaupungin maalla ent. Lataus Oy:n alueella päätettiin merkitä 31. 3. päättyneeksi ja oikeuttaa joht. Aaro Ahlström 1. 4. lukien pitämään rakennuksia n:o 20 ja 25 paikalla 45 000 mk:n vuosivuokrasta, irtisanomisaika 3 kk, sillä ehdolla ettei ulkosalle varastoida (Tonttij. 6. 5. 120 §).

Oy. Halava Ab:lle myönnettiin oikeus pitää 1. 4. lukien kahta parakkia Vartiokylässä kaupungin maalla 30 000 mk:n vuosivuokrasta varastoimis- ja verstastarkoituksessa, sillä ehdolla ettei rakennusten ulkopuolelle varastoida (Tonttij. 20. 5. 142 §).

Prof. Olli Ant-Wuorinen oikeutettiin pitämään autotallirakennustaan Laajasalossa paikoillaan 1. 10. 1958 saakka 6 000 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta, sillä ehdolla että vaja mainittuun määräaikaan mennessä oli purettu ja siirretty muualle (26. 8. 1 485 §).

Asunto-oy. Askeleelle 18. 7. 1955 myönnetty oikeus tilapäisen asuntoparakin pystyttämiseen päätettiin katsoa päättyneeksi 31. 12. 1956. Yhtiö ei ollut käyttänyt mainittua oikeutta (Tonttij. 26. 8. 257 §).

Vuokra-alueiden katselmukset. Päätettiin suorittaa kertomusvuoden kevätkatselmukset aikana 30. 4. — 14. 6. sekä valita edustajat katselmustoimituksiin (18. 3. 593 §). Syyskauden katselmukset päätettiin pitää 3. 9. — 30. 10. välisenä aikana; lautakunnan edustajat niiden suorittamista varten nimettiin (12. 8. 1 418 §).

Niille vuokraajille, jotka eivät olleet noudattaneet vuosikatselmuksissa annettuja määräyksiä, päätettiin haasteen tiedoksiantamisesta säädetyssä järjestyksessä ilmoittaa, että ko. työt oli suoritettava määräajassa vuokrasopimusten edellyttämän sopimussakon tai eräissä tapauksissa vuokraoikeuden menettämisen uhalla (8. 7. 1 256 §, 2. 9. 1 534 §, 7. 10. 1 717 §, 18. 11. 2 018 §, 23. 12. 2 271 §).

Lautakunta myönsi anomuksesta lykkäystä määräajaksi katselmuksessa määrättyyn rakennuksen purkamiseen (28. 1. 243 §, 16. 9. 1 596 §) tai maalaus- ym. töiden suorittamiseen (15. 7. 1 300 §, 12. 8. 1 415 §, 16. 9. 1 597 §, 25. 11. 2 072 §). Luvattomasti ullakkokerrokseen sisustetun asuinhuoneiston purkamismääräys annettiin parissa tapauksessa (21. 10. 1 821 §, 16. 12. 2 218 §).

Poikkeuksen myöntäminen omakotitalossa asumiseen ym. Omakotitalon vuokralle antamiseen määräajaksi myönnettiin lupa kolmessa tapauksessa (Tonttij. 1. 4. 81 §, 12. 8. 234 §, 4. 11. 316 §). Lautakunta suostui puolestaan anomukseen saada vuokrata omakotitalon kellarikerros työhuoneeksi, mikäli anoja hankkisi tähän luvan myös maistraatilta (9. 12. 2 151 §).

Omakotityyppipiirustusten ajanmukaistaminen. Lautakunta päätti hyväksyä tonttiosastossa laaditut omakotityyppipiirustukset. Kaupunginhallitukselle päätettiin esittää, että ko. piirustusjäljennöksiä saataisiin myydä rajoituksetta kaikille niitä haluaville (11. 2. 362 §, tonttij. 4. 2. 28 §).

Rakennuspiirustusten hyväksyminen. Lautakunta päätti, että sellaiset vähäiset muutospiirustukset, jotka eivät vaikuta tontin rakennusoikeuteen tai vuokrasopimusehtojen tarkistamiseen ja jotka rakennusjärjestyksen 25 §:n toisen kohdan mukaan rakennustarkastaja maistraatin sijasta hyväksyy, voidaan hyväksyä tonttiosaston päällikön päätösluetteloon tehdyllä merkinnällä (8. 7. 1 238 §).

Lautakunta hyväksyi puolestaan vuoden aikana piirustukset mm. Töölönlahden ja Ursulan kesäkahvilarakennuksia varten (4. 2. 305 §, tonttij. 27. 5. 154 §), Vartiokylän seurakunnallisen työkeskuksen rakennusta (18. 3. 603 §, 8. 4. 726 §), Herttoniemen seurakunnallisen työkeskuksen rakennusta (8. 7. 1 262 §), Föreningen Betel -nimisen yhdistyksen kappelirakennusta (14. 10. 1 760 §), Porolahden rannalle rakennettavaa likaveden pumppuasemaa (Tonttij. 1. 4. 93 §), sähkölaitoksen Vihdintien varrella sijaitsevan kytkinaseman laajentamista (13. 5. 902 §) sekä Auroran sairaalan porttirakennusta ja sen ympäristöjärjestelyä varten (26. 8. 1 489 §). Kätilöopiston rakennuksen pääpiirustukset sekä henkilökunnan asuntolan piirustukset hyväksyi lautakunta puolestaan muodollisesti, puuttumatta ko. laitoksen laajuuteen ja asiallisuuteen (1. 4. 671 §). Sen lisäksi hyväksyttiin lukuisasti asuin-, tehdas- ja varastorakennusten ym. rakennus- ja muutospiirustuksia.

Kaupunginhallitukselle annetuissa lausunnoissa puolsi lautakunta mm. seuraavien rakennuspiirustusten hyväksymistä: Munksnäs Svenska Samskola -nimisen koulun lisärakennuksen (21. 1. 152 §), Mannerheimintien Yhteiskoulun koulurakennuksen (18. 2.

411 §), Meritullinkadun virastotalon (18. 2. 416 §), Lauttasaaren Yhteiskoulun lisärakennuksen (4. 3. 510 §) sekä Käpylään Kunnalliskodintien varrelle suunnitellun keskuspesularakennuksen (27. 5. 1 016 §). Koulumatkailutoimiston korttelin n:o 190 tontille n:o 1 suunnitteleman majoitusrakennuksen piirustusten hyväksymistä puollettiin eräillä varauksilla (18. 11. 2 016 §). Pohjois-Haagan Yhteiskoulurakennuksen ja Herttoniemen Yhteiskoulurakennuksen muutospiirustukset ehdotettiin hyväksyttäviksi (27. 5. 1 014 §, 30. 9. 1 684 §).

Posti- ja lennätinhallitukselle tilapäisen autotallin rakentamiseen myönnetty lupa. Posti- ja lennätinhallitus oikeutettiin rakentamaan kaupungilta vuokraamalleen tontille n:o 6/363 Tolsen linjan varrella n. 230 m²:n laajuinen tilapäinen autotallirakennus tontilla olevan autokorjaamon lisätiloiksi, sillä ehdolla että rakennus puretaan viimeistään 31. 12. 1964 mennessä. Samalla hyväksyttiin ko. piirustukset (Tonttij. 4. 11. 320 §).

Louhimiseen myönnetyt luvat. Työnjohtaja Armas Elovuorelle päätettiin vuokrata 1. 7. lukien 100 m²:n suuruinen määräala Herttoniemen korttelista n:o TK 62 Sorvaajankadun varrelta, tonttiosaston lähemmin osoittamasta paikasta, irtisanomisaika 1 kk, 1 000 mk:n kuukausivuokrasta liuskakiven louhimista varten. Louhitusta kalliosta oli suoritettava metsäosastolle sen suorittamien mittausten perusteella 600 mk:n suuruinen korvaus kuutiometriltä. Ehtoina oli lisäksi, että louhinta tapahtui tonttiosaston ohjeiden mukaisesti sekä että louhintajätteet siirrettiin alueelta kaupungin osoittamalle paikalle (Tonttij. 17. 6. 191 §).

Rakennushallitukselle myönnettiin eräillä ehdoilla oikeus pienehkön louhinnan suorittamiseen rakennustyön yhteydessä (11. 3. 557 §).

Mainostusluvan myöntäminen. Lautakunta oikeutti Firestone Rengastukku Oy:n pitämään Mannerheimintien varrella olevassa mainosmuurissa olevaa mainostekstiään paikoillaan kertomusvuoden loppuun, jolloin yhtiön oli se poistettava. Mainoksen pidosta v. 1952—1957 päätettiin yhtiötä veloittaa yhteensä 60 000 mk (21. 1. 168 §).

Harjoitusalueen luovuttaminen Suomen Jousiampujainliitolle. Suomen Jousiampujainliiton Helsingin piiri oikeutettiin korvauksetta käyttämään korttelin n:o 29125 eteläpuolella Ohjaajan-, Aino Acktén- ja Kanukalliontien välissä sijaitsevaa, tarkemmin määrättyä aluetta jousiammunnan harjoituspaikkana toistaiseksi, irtisanomisaika 1 kk, sillä ehdolla että alue pidetään siistinä yhdistyksen toimesta, että ammuntaa ei suoriteta ryhtymättä riittäviin varotoimenpiteisiin sekä ettei alueelle pystytetä muita rakennelmia kuin jousiammunnan maalitauluja, jotka yhdistys sitoutuu poistamaan, mikäli lupa peruutetaan (24. 6. 1 191 §).

Harjoitusalueen luovuttaminen Helsingin Moottorimieskerholle. Helsingin Moottorimieskerholle myönnettiin lupa moottoripyöräkilpailujen ja harjoitusajojen järjestämiseen Malmin Arnikanmäelle kertomusvuoden kesäkautena 5 000 mk:n kokonaiskorvauksesta ja samanlaisilla ehdoilla kuin edellisenäkin vuonna (8. 4. 722 §).

Leikkialueen luovuttaminen lastentarhakäyttöön. Lautakunta päätti oikeuttaa tonttiosaston osoittamaan Lauttasaaren korttelien n:o 31082 ja 31049 välisestä maastosta n. 25×25 m:n suuruisen määräalan toistaiseksi lastensuojelulautakunnan käyttöön vajaamielisten lasten lastentarhan leikkialueeksi (8. 4. 720 §). Alueen tasoittamista ja aitaamista ym. varten anottiin lautakunnan käyttöön 259 000 mk:n määrärahaa (12. 8. 1 458 §).

Palloilu- ym. alueiden luovuttaminen. Maunulan Matit -niminen yhdistys oikeutettiin käyttämään toistaiseksi palloilualueena tonttiosaston lähemmin osoittamaa paikkaa Takametsän niityllä, sillä ehdolla ettei alueen yleistä käyttöä rajoitettu ja että alue pidettiin siistinä yhdistyksen toimesta (Tonttij. 20. 5. 128 §).

Lupia lentopallokentän rakentamiseen tai sulkapallotelineiden pystyttämiseen kaupungin maalle myönnettiin eräille yksityishenkilöille korvauksetta sekä alueen käyttöä ja kunnossapitoa koskevilla ehdoilla (25. 2. 471 §, 13. 5. 901 §, 22. 7. 1 336 §).

Eläintarhanajot. Lautakunta päätti luovuttaa tavanmukaisen Eläintarhan puistoalueen Eläintarhanajojen järjestämistä varten 12. 5. ko. ajojen järjestelytoimikunnalle 800 000 mk:n kokonaiskorvauksesta. Kilpailupaikan eristäminen sai tapahtua aikaisintaan klo 9 kilpailupäivänä ja samalla tavalla kuin aikaisempinakin vuosina, harjoitusajot saatiin suorittaa 10. — 11. 5. poliisiviranomaisten kanssa tarkemmin sovittavana aikana ja määräämällä tavalla. Eläintarhan urheilukentän käytöstä oli järjestelytoimikunnan sovittava erikseen urheilu- ja retkeilytoimiston kanssa sekä eristettävän alueen sisäpuolelle jäävien muiden kaupungin laitosten kanssa kilpailujen mahdollisesti vaati-

mista järjestelyistä. Muut ehdot olivat samat kuin aikaisempinakin vuosina (1. 4. 683 §).

Koiravaljakkoajojen järjestämisluvat. Eräille palveluskoirayhdistyksille myönnettiin lupia koiravaljakkoajojen järjestämiseen sunnuntaisin ja pyhäpäivisin kaupungin puistoalueilla. Luvat myönnettiin sillä ehdolla, ettei lasten leikkipaikkojen toimintaa häiritty. Luvista perittiin pienehkö korvaus (14. 1. 108 §, 28. 1. 246 §, tonttij. 1. 4. 89 §, 21. 10. 309 §).

Urheilukilpailut, ulkoilmajuhlat ja -kokoukset ym. Erilaisten urheilukilpailujen järjestämiseen lautakunnan hallinnossa olevilla puisto- ym. alueilla myönnettiin lupia tavanomaisilla ehdoilla, jotka koskivat mm. kilpailualueen eristämistä, liikenteen rajoittamista kilpailujen aikana sekä alueen kunnostamista ennalleen kilpailutilaisuuden päätyttyä.

Lupia vappu- ja juhannusjuhlien, ulkoilmakonserttien ja yhteislaulutilaisuuksien yms. pitämiseen puistoissa ja muilla ulkoalueilla myönnettiin myös kertomusvuoden aikana.

Tonttiosaston päällikkö oikeutettiin, kuten aikaisempinakin vuosina antamaan lupia juhannuskokkojen polttamiseen ja ilotulitusten järjestämiseen kertomusvuoden juhannuksena tavanmukaisilla ehdoilla (17. 6. 1 151 §, 8. 7. 1 239 §). Lisäksi myönnettiin eräitä muita ilotulitusten järjestämislupia (15. 4. 762 §, tonttij. 4. 3. 67 §). Lautakunta oikeutti kiinteistöviraston vastaisuudessa myöntämään lautakunnan puolesta luvat tervapatojen polttamiseen (4. 2. 306 §).

Helsingin Osakepankin ja kaupungin välinen tilitys. Lautakunta päätti hyväksyä Helsingin Osakepankin ja kaupungin välisen tilityksen Sörnäs Ab:n entisten vuokra-alueiden tuloista ja menoista ja lähettää sen revisiovirastolle tarkastettavaksi (1. 4. 688 §). Ko. tuloista Helsingin Osakepankille tulevan osuuden maksamista varten päätettiin kaupunginhallitukselle esittää, että lautakunta oikeutettaisiin ylittämään tarkoitukseen kertomusvuoden talousarviossa varattua 3 mmk:n määrärahaa 926 918 mk:lla (15. 4. 770 §).

Tonttiosaston hoitoon määrättiin: Sörnäisten rantatien 1 986 m²:n suuruinen, katumaaksi tarkoitettu ja sähkölaitoksen käyttöön toistaiseksi luovutettava määräala (4. 2. 283 §); Bergbo-niminen tila RN:o 1^{424} Mellunkylässä (25. 2. 446 §); Katajanokalla korttelissa n:o 190 sijaitsevat tontit n:o 15 a, 17, 19 ja 21 (11. 3. 545 §); Malmin kylässä sijaitseva Vilpo 52 -niminen tila RN:o 7^{295} sekä tilasta Filppus RN:o 7^{368} ostettu määräala (29. 4. 798 §) sekä Tomt 59 kv. 91 -niminen tila RN:o 1^{638} Munkkiniemessä (30. 12. 2 331 §).

Hiihtomajan käyttö kokoushuoneena. Helsingin Työväen Hiihtäjät-nimiselle yhdistykselle myönnettiin lupa Herttoniemestä vuokratulla alueella olevan hiihtomajansa käyttämiseen julkisena kokoushuoneena, sillä ehdolla ettei majan käyttöä ulkoilu- ja hiihtotarkoitukseen supisteta. Lupa myönnettiin kauintaan 31. 10. 1961 saakka ja sen irtisanomisajaksi määrättiin 6 kk (21. 10. 1 832 §).

Tilapäisen radioantennin pystyttämislupa. Lautakunta päätti oikeuttaa puolustusministeriön pääesikunnan pystyttämään tilapäisen radioantennin Taivaskalliolle 1 000 mk:n kertakaikkisesta lisäkorvauksesta sekä mm. sillä ehdolla, että antenni poistetaan paikalta viimeistään 31. 5. 1958 (9. 12. 2 169 §).

Kaasupainesäätäjän sijoittamislupa. Kaasulaitokselle myönnettiin oikeus anomukseen liitettyjen piirustusten mukaisen maanalaisen kaasupainesäätäjän sijoittamiseen Herttoniemen puistoalueelle Viikiin johtavan tien länsipuolelle (29. 4. 816 §).

Putkijohtojen asentamis- ja pitoluvat. Lautakunta päätti myöntää Oy. Trustivapaa Bensiini -nimiselle yhtiölle luvan asentaa anojan oheistamien piirustusten mukaisesti 2 kpl 4″ öljyputkia ja 2 kpl 1 ½″ höyryputkia Bensiinikadun alitse Herttoniemen öljyvarasto-alueeltaan. Lupa myönnettiin satamalaitoksen esittämillä ehdoilla (1. 4. 685 §).

Päätettiin merkitä Oy. Skanoil Ab:lle Bensiinikadun poikki kulkevan putkijohdon pitämiseen Herttoniemen öljysatama-alueella myönnetty oikeus anomuksesta päättyneeksi 31. 12. 1956 (Tonttij. 7. 1. 9 §).

Tilapäisten teiden rakentamisluvat ym. Lautakunta päätti myöntää Laajalahden kyläteiden hoitokunnalle luvan tien rakentamiseen ja pitämiseen Laajalahden asutusalueella Äyräpääntien 3:sta Rauduntielle johtavan palokujan alueella seuraavilla ehdoilla: lupa on voimassa 3 kk:n irtisanomisaikana ja enintään siihen saakka, kunnes Mankkaantie on ko. kohdalla rakennettu valmiiksi; alueen puuston kaatamisesta ja poiskuljettamisesta oli sovittava metsäosaston kanssa.

Lisäksi ehdotettiin kaupunginhallitukselle, että hoitokunnan käyttöön luovutettai-

siin samalta alueelta Pölläkkälänkuja Hagalundin kylätiestä Muolaantien risteyksen lähelle, sillä ehdolla että alue kunnostetaan ja pidetään kunnossa kylätienä, joka teknilliseltä laadultaan vastaa III luokan tietä (28. 10. 1 875 §).

Hra H. Pärssiselle myönnettiin lupa tien rakentamiseen Laajalahden rakennussuunnitelman mukaisen Sakkolantien alueelle omistamaltaan korttelissa n:o 26 olevalta tontilta n:o 4 Hagalundintielle. Lupa myönnettiin korvauksetta sekä eräillä ehdoilla (4. 11. 1 924 §).

Lautakunta päätti myöntää Sanoma Oy:lle luvan väliaikaisen tien rakentamiseen Pitäjänmäen teollisuustontilta n:o 7/TK14 Vihdintielle ko. tontin rakennusajaksi, sillä ehdolla että tie rakennetaan ja sijoitetaan maastoon metsäosaston kanssa sovittavalla tavalla sekä että yhtiö vastaa kaikesta vahingosta, mikä mahdollisesti aiheutuu tiestä sekä sillä liikennöimisestä, sekä saattaa käytön jälkeen alueen kaupunginmetsänhoitajan vaatimaan kuntoon. Kokonaiskorvaus oikeudesta oli 10 000 mk, irtisanomisaika oli 1 kk (14. 10. 1 762 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa Oy. Shell Ab:n omalla kustannuksellaan rakentamaan Linnanrakentajantieltä korttelissa n:o 43013 olevalle tontilleen n:o 4 väliaikaisen liittymistien tarkemmin määrätylle paikalle ja pitämään ja käyttämään tätä tietä kunnes uusi Linnanrakentajantie on rakennettu (16. 12. 2 220 §).

Lautakunta oikeutti Paraisten Kalkkivuori Oy:n rakentamaan yhdystien purkauslaiturilta Sörnäisten rantatien poikkikadulle satamarakennusosaston lähempien ohjeiden mukaisesti sekä pitämään tietä paikoillaan korvauksetta irtisanomisaikana 6 kk (9. 12. 2 152 §).

Oy. Troili Ab:lle myönnettiin lupa rakentaa omistamansa, korttelissa n:o 691 olevan tehdastontin n:o 21 länsipuolelle kaupungin maalle jalankulkutie betoniportaineen ym. 10 000 mk:n korvauksesta sekä mm. sillä ehdolla, että ko. rakennelmat poistetaan paikalta 6 kk:n kuluessa kaupungin sitä vaatiessa. Samalla hyväksyttiin esitetyt piirustukset (26. 8. 1 488 §).

Oy. Shell Ab:lle myönnettiin lupa Laajasalon öljysatamassa sijaitsevalle varastoalueelle kaupungin maan halki kulkevan tien oikaisemiseen n. 70 m:n matkalla, sillä ehdolla että yhtiö korvaa sen johdosta kaadettavat puut metsäosaston arvion mukaan (16. 9. 1 604 §).

Helsingin Asuntokeskuskunta Hakan vuokraoikeus korttelin n:o 43211 pohjoispuolella ja korttelin n:o 43212 länsipuolella sijaitsevaan, yhdystien pitämistä varten tarvittuun alueeseen merkittiin päättyväksi 31. 8. (8. 7. 1 240 §).

Rakennusliike Palkki Oy:tä päätettiin veloittaa korttelin n:o 30103 tontin n:o 1 kautta tehdyn tilapäistien käytöstä kertakaikkisena korvauksena 10 000 mk:lla. Yhtiö määrättiin poistamaan ko. tie 30. 6. mennessä sekä saattamaan alue tonttiosaston hyväksymään kuntoon (12. 6. 1 103 §). Myöhemmin veloitettiin yhtiötä vielä 1. 7.—31. 10. väliseltä ajalta 40 000 mk ja määrättiin tie poistettavaksi 31. 10. mennessä (14. 10. 1 766 §).

Käyttövaroistaan lautakunta myönsi 11 000 mk puutarhahoidollisten kurssien järjestämiseen omakoti- ja siirtolapuutarhaviljelijöille (7. 1. 56 §).

Tonttiosaston käytetyn henkilöauton myynti. Merkittiin tiedoksi, että tonttiosaston Ford Pilot -merkkinen henkilöauto oli myyty 157 000 mk:n hinnasta (1. 4. 675 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: tonttien ja alueiden vuokralleantoa asuntotarkoituksiin Viikinmäen alueelta (2. 1. 12 §, 25. 3. 640 §), 21. kaupunginosasta (Hermanni) (14. 1. 106 §, 18. 2. 412 §, 18. 3. 605 §, 27. 5. 1 012, 1 015 §, 16. 12. 2 221 §), Herttoniemestä (21. 1. 167 §, 28. 1. 241 §, 8. 7. 1 246 §, 26. 8. 1 486 §, 2. 9. 1 527 §, 30. 9. 1 678, 1 680 §, 14. 10. 1 765 §), Maunulasta (21. 1. 171 §), Tapanilasta (11. 2. 361 §, 23. 12. 2 266 §), Haagasta (4. 3. 516 §, 11. 3. 552 §, 7. 10. 1 714 §, 11. 11. 1 969 §, 2. 12. 2 118 §) sekä Pajamäen asuntoalueelta (11. 3. 552 §), teollisuus- tai varastotarkoituksiin Toukolasta (28. 1. 237 §), Pitäjänmäeltä (4. 2. 308 §) ja Herttoniemestä (15. 4. 768 §, 8. 7. 1 244 §, 22. 7. 1 330 §), oppikoulua varten Pohjois-Haagasta (29. 4. 814 §) sekä moottoriajoneuvojen huoltoasemia varten (8. 7. 1 269 §, 28. 10. 1 886 §); tonttien ja alueiden myyntiä Laajalahdesta (14. 1. 95 §), Oulunkylästä (18. 3. 594 §), Herttoniemestä (25. 3. 638 §, 14. 10. 1 759 §), Pitäjänmäeltä (8. 4. 727 §), Tapanilasta (12. 8. 1 430 §), Vallilasta (9. 9. 1 568 §) ja Laajasalosta (4. 11. 1 920 §); televisio-ohjelmakaapelin sijoitusluvan myöntämistä Tekniikan Edistämissäätiön Erikoisrahastolle (14. 1. 110 §); Kaivopuistosta Ursa-nimiselle yhdistykselle tähtitornia varten vuokratun alueen vuokra-ajan jatkamista (28. 1. 229 §); Käpylän nuorisotalokysymystä

(28. 1. 231 §); Pajamäen tonttien luovutustavan, myyntihintojen ja vuosivuokrien määräämistä (28. 1. 232 §, 26. 8. 1 477 §); maa-alueiden ostamista Kuusisaaresta (4. 2. 312 §), Malmilta (11. 2. 363 §, 16. 9. 1 601 §), Laajasalosta (11. 3. 560 §, 15. 4. 765 §), Pakilasta (1. 4. 670 §), Kulosaaresta (29. 4. 815 §, 13. 5. 892 §, 20. 5. 947 §), Mellunkylästä (4. 11. 1 916 §) sekä Tapanilasta (11. 11. 1 967 §, 16. 12. 2 210 §); lupien myöntämistä tie- ja vesirakennushallinnon Uudenmaan piirille sekä Espoon kunnalle eräiden tie- ym. töiden suorittamiseen kaupungin omistamalla maalla mainitun kunnan alueella (11. 2. 355 §, 18. 3. 596 §, 1. 4. 678 §); aluevaihtoja (11. 2. 370 §, 25. 2. 462, 463 §, 11. 3. 556 §, 18. 3. 607 §, 2. 9. 1 531 §); yksityisille oppikouluille myönnettävien lainojen yleisehtojen vahvistamista (11. 2. 371 §); Etelä-Kaarelan kerrostaloalueen tonttien luovutusmuotoa, myyntihintojen ja vuosivuokrien määräämistä (25. 2. 454 §, 26. 8. 1 478 §, tonttij. 18. 2. 50 §); sopimuksen tekemistä erään Malmin tilan alueen halki menevän vesijohdon rakentamiseksi (25. 2. 470 §); eräiden tonttien perusvuosivuokran tarkistamista tai määräämistä (4. 3. 511 §, 12. 8. 1 433 §, 9. 9. 1 565 §, 14. 10. 1 760 §); satamalautakunnan hallintoon siirretyn Katajanokan korttelin n:o 191 tonttialueen pääoma-arvon määräämistä (11. 3. 551 §); Etu-Töölön kirjaston sijoittamista korttelin n:o 412 a tontille n:o 7 (11. 3. 555 §); Oy. Yleisradio Ab:n koaksiaalikaapelin asentamista Unioninkadun ylitse (11. 3. 565 §); uuden henkilöauton ostamista tonttiosastolle ja vanhan auton myyntiä (18. 3. 598 §); sopimuksen tekemistä erään Uudenpellon vuokra-alueen lunastamiseen oikeutetun vuokraajan kanssa (18. 3. 601 §); Pukinmäen Vapaaehtoiselle Palokunnalle vuokratun alueen vuokrasopimuksen jatkamista (25. 3. 632 §); Valtionrautateiden asettamien ehtojen hyväksymistä eräälle Oulunkylän varastoalueelle johtavan väliaikaisen tien rakentamiseksi valtion maalle (25. 3. 635 §); erään Kulosaarentien leventämiseksi tarvittavan alueen pakkolunastamista (8. 4. 733 §); oppikoulujen rakennuskustannusten vahvistamista, rakennuslainojen takauksia ym. (29. 4. 814 §, 17. 6. 1 148 §); eräiden alueiden hallinnon siirtämistä teollisuuslaitosten lautakunnalle (6. 5. 863 §, 13. 5. 900 §, 12. 6. 1 092 §); luvan myöntämistä sadevesiviemärin ym. rakentamiseen (27. 5. 1 004 §, 12. 6. 1 097 §, 23. 9. 1 641 §); kaukolämmitysjohdon sekä vesi- ja lämpöjohtokanavan rakentamisluvan myöntämistä (27. 5. 1 005 §, 14. 10. 1 771 §); kaupungin osallistumista Malmilla Outokummuntien kuntoonpano- ja kunnossapitokustannuksiin (12. 6. 1 095 §); korttelissa n:o 286 tontilla n:o 10 olevien rakennusten ostamista Oy. Esso Ab:ltä (17. 6. 1 152 §); Suursuon vuokra-alueella olevien rakennusten ostamista ja vuokraoikeuksien lopettamista (17. 6. 1 162 §); tilapäisen viranhaltijan palkkaamista osastoon (24. 6. 1 204 §, 7. 10. 1 723 §); valtion asuntolainojen avulla rakennettavien tonttien vuokra-aikojen pidentämistä (29. 7. 1 379 §); rakennustarkoituksiin vuokrattavien tonttien vuokrien laskutavan muuttamista (26. 8. 1 476 §); poikkeuksen myöntämistä kaasuliesien käyttövelvollisuuteen uudisrakennuksessa (16. 9. 1 610 §); Laajasalon öljysatama-alueen varastoalueiden vuokrasopimusten erään kohdan muuttamista (16. 9. 1 612 §); luvan myöntämistä yksityisen tien rakentamiseen kaupungin maalle (23. 9. 1 639 §); Viikinmäen pienteollisuusalueen vesi- ja viemärijohtojen rakentamista, tonttien vuokra-aikojen pidentämistä (7. 10. 1 720 §); Asunto Oy. Koivikkotie 1—3 -nimisen yhtiön vuokra-ajan pidentämistä (28. 10. 1 869 §); lainan ottamista valtiolta omakotirakennustoimintaa varten (28. 10. 1 878 §); vanhan kätilöopiston tontin palauttamista kaupungille (28. 10. 1 883 §); vesipostin rakentamista Kivalterin- ja Etumetsäntien kulmaan (18. 11. 2 014 §) sekä korvauksen perimistä eräiden Haagan tonttien rakentamisoikeuden lisäyksestä (9. 12. 2 162 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: Oy. Ford Ab:n anomusta eräiden Munkkisaaren tonttien järjestelystä (2. 1. 17 §); tonttien ja alueiden ostamista leirialueiksi nuorisotyölautakunnalle (14. 1. 101 §, 11. 3. 561 §, 8. 4. 711 §), Hietalahdenkadun levittämistä varten (3. 6. 1 064 §), tie- ym. käyttöön Tapanilasta (7. 10. 1 721 §), Lauttasaaresta Casinon rannan uimarannaksi (7. 10. 1 722 §) sekä katumaata varten Tapanilasta (9. 12. 2 160 §); rakennuslainan myöntämistä eräille oppikouluille (14. 1. 112, 113 §, 29. 4. 813 §); oppi- ym. koulujen rakennuslainojen takaamista, rakennuskustannusten vahvistamista ym. (21. 1. 152 §, 4. 3. 510, 515 §, 8. 4. 716 §, 27. 5. 1 011 §, 24. 6. 1 194 §, 23. 12. 2 270 §); vesijohdon, lämpöjohdon tai viemärin rakentamis- tai sijoitusluvan myöntämistä (21. 1. 153, 154 §, 1. 4. 677 §, 29. 4. 817, 818 §, 6. 5. 858 §, 20. 5. 939, 943 §, 17. 6. 1 161 §, 7. 10. 1 716 §, 4. 11. 1 923 §, 25. 11. 2 059 §); Koulumatkailutoimiston uuden majoitusrakennuksen sijoittamista Katajanokalle (21. 1. 162 §); Munkkiniemen tenniskenttien ottamista kaupungin hallintaan, kenttien vuokrasopimus-

luonnosta (21. 1. 163 §, 8. 4. 719 §); lunastusoikeuden myöntämistä Pakilan omakotitonttien vuokraajille (28. 1. 247 §); Suomenlinnasta ja Vallisaaresta rakennettavia kansakouluja varten varattavia tontteja (4. 2. 290 §); maksuttoman mukavuuslaitoksen järjestämistä Käpylän kortteliin n:o 856 rakennettavan moottoriajoneuvojen huoltoaseman yhteyteen (4. 2. 301 §); aluevaihtoja (4. 2. 311 §, 29. 4. 809 §, 26. 8. 1 480, 1 481 §); anomusta erään Tammisalossa sijaitsevan katumaan lunastamiseksi (18. 2. 409 §); tonttien ja alueiden myyntiä Pohjois-Haagasta (18. 2. 414 §), Rastilan kartanon alueelta (25. 2. 464 §), Munkkiniemestä (3. 6. 1 051 §), Ryttylän koulukodin alueelta (12. 8. 1 417 §) sekä Laajasalosta (21. 10. 1 825 §); eräitä Munkkiniemen alueita koskevan pakkolunastusasian loppuunsaattamista (18. 2. 419 §); Sompasaaren ja Nihtisaaren siirtämistä satamalautakunnan hallintoon (25. 2. 459 §); oppikoulutonttien luovutusehtoja ja rakennuslainojen takaisin maksamisesta annettavia kaupungin takauksia koskevien kaupunginvaltuuston päätösten muuttamista (25. 2. 467 §); Hermannin kaupunginosan saneerauskysymystä (11. 3. 562 §); eräiden alueiden vuokra-ajan pidentämistä (11. 3. 564 §, 25. 3. 631 §); suoja-aidan rakentamista Asunto Oy. Tilkanmäen tontin lounaispuolelle (11. 3. 566 §, 27. 5. 1 010 §, 21. 10. 1 836 §); ulkomaalaisten anomuksia saada omistaa ja hallita kiinteää omaisuutta Helsingissä (11. 3. 568 §, 6. 5. 865, 866 §, 8. 7. 1 265 §, 22. 7. 1 341, 1 342 §, 2. 9. 1 532 §, 14. 10. 1 769 §, 4. 11. 1 918, 1 919 §, 9. 12. 2 153, 2 163 §, 23. 12. 2 286, 2 287, 2 290, 2 291 §); valitusta kaupunginvaltuuston päätöksestä, joka koski Katajanokan satama-alueen rajan oikaisemista ja kiinteistölautakunnan hallintoon siirtyneen osan pääoma-arvon määräämistä (18. 3. 608 §, 29. 4. 807 §); Suomen Turistiauto Oy:n sadekatoksen pystyttämistä Pohjois-Haagaan linja-autopysäkille (8. 4. 714 §); luvan myöntämistä Helsingfors Segelklubb -nimiselle yhdistykselle vesialueen täyttämiseen Vattuniemessä (8. 4. 718 §); avustus- tai laina-anomuksia, seurojen ym. (15. 4. 760 §, 4. 11. 1 925 §); yksityisen viemärin yhdistämistä kaupungin viemäriverkkoon ym. (29. 4. 808 §, 13. 5. 903 §, 16. 9. 1 607 §, 16. 12. 2 213 §); Malmin sairaalan viemäriveden pienoispuhdistamon rakentamista (6. 5. 855 §); oppikoulutontin vuokralleantoa Maunulasta (6. 5. 864 §); yleisen vesipostin rakentamista Oulunkylään (13. 5. 899 §); Wärtsiläyhtymä Oy:n Hietalahden Telakan vuokra-alueen laajentamista (20. 5. 948 §); Oulunkylän Siirtolapuutarhayhdistykselle myönnetyn avustusmäärärahan maksamista (3. 6. 1 054 §); luvan myöntämistä yksityisille tilapäisen tien rakentamiseen kaupungin maalle (12. 6. 1 094 §, 30. 9. 1 673 §, 25. 11. 2 068 §, 2. 12. 2 124 §); asuntotontin luovuttamista teollisuusneuvos Kreugerille linnunmunakokoelmaa ym. varten tarvittavan rakennuksen paikaksi (12. 6. 1 096 §, 8. 7. 1 253 §); valtiolle luovutetun Vuorikadun varrella olevan tontin n:o 14 käyttöä (12. 6. 1 110 §); Toukolan äitiys- ja lastenneuvolaa ym. varten tarvittavan tilan varaamista korttelia n:o 906 ja 907 koskevan rakennusohjelman yhteydessä (24. 6. 1 200 §); Vartiokylän seurakunnallisen työkeskuksen alueen viemäröintiä (8. 7. 1 249 §); korttelin n:o 494 palauttamista kiinteistölautakunnan hallintoon (12. 8. 1 423 §); Kasarmitorin hallialueen vuokralleantoa uuden hallin rakentamista varten, tarvittavaa asemakaavan muutosta ym. (12. 8. 1 431 §); Hanasaaren voimalaitostontin muodostamista ja sen luovuttamista sähkölaitokselle ym. (26. 8. 1 494 §); yksityisten henkilöiden laina-anomuksia (9. 9. 1 566 §, 9. 12. 2 168 §); asumiseen käytetyn rautatievaunun pitämistä kaupungin maalla (30. 9. 1 677 §); Myllypuron viemäriveden kokoojajohdon piirustusten vahvistamista (21. 10. 1 820 §); Teknos-Tehtaat Oy:n putkikanavan rakentamista Takkatien alitse (21. 10. 1 830 §); liikenteen järjestelyä korttelissa n:o TK43056 sijaitsevalle teollisuustontille (28. 10. 1 876 §); kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden asuntotuotannon vastaista järjestämistä (4. 11. 1 915 §); aloitetta uuden sokeaintalon rakentamiseksi (11. 11. 1 961 §); Koulumatkailutoimiston rakennuksen kustannusarvion hyväksymistä, kiinnitys- ym. kysymyksiä (18. 11. 2 016 §); Helsingin Käsityönopettajaopiston tontin vuokran peruuttamista ja rakennuslainan lyhennyserien maksunlykkäystä, säätiölle myönnettävää rakennuslainaa autotalleja varten (25. 11. 2 076 §, 9. 12. 2 154 §); Länsiulapanniemen ja sen ranta-alueiden siirtämistä urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintaan (2. 12. 2 125 §); kaupungin alueella asuvien romaanien asuntokysymystä (9. 12. 2 157 §); Herttoniemen Yhteiskoulun Kiinteistöosakeyhtiön anomusta tontiltaan johtavan tien rakentamiseksi (16. 12. 2 212 §) sekä yksityisten raiteiden rakentamista (16. 12. 2 214 §, 23. 12. 2 280 §).

Maistraatille annettiin tulenaran nesteen säiliöiden ja jakelulaitteiden sijoitusta koskevia lausuntoja (21. 1. 156, 160 §, 17. 6. 1 153 §, 2. 9. 1 533 §).

3. Kiinteistöviraston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat

Kertomusvuoden viljelyssuunnitelma. Maatalousosasto oikeutettiin toteuttamaan omassa viljelyksessään olevien tilojen peltoviljely esitettyjen viljelyssuunnitelmien puitteissa (Maat. ja metsäj. 29. 3. 19 §).

Inventoimishinnat. Tärkeimpien maataloustuotteiden sekä polttopuiden vuosi-inventoinnissa noudatettavat hinnat päätettiin vahvistaa (Maat. ja metsäj. 20. 12. 66 §).

Maatilojen tarkastus. Maatalous- ja metsäjaosto suoritti retkeilyn Vartiokylän tilakeskuksessa ja puistossa, Uutelan tilakeskuksessa ja metsässä sekä Torsäng'issä. Lisäksi suoritettiin tarkastus Fallkullan, Haltialan ja Tuomarinkylän tiloilla sekä Tullisaaressa (Maat. ja metsäj. 28. 6. 45 §, 3. 9. 48 §, 4. 10. 55 §).

Kertomusvuoden satoarvio merkittiin tiedoksi (Maat. ja metsäj. 15. 11. 58 §). Samoin merkittiin tiedoksi selostus elonkorjuutilanteesta kaupungin maatiloilla kertomusvuoden syksyn aikana (Maat. ja metsäj. 4. 10. 56 §).

Salaojitustöiden suorittaminen kertomusvuonna. Jaosto päätti oikeuttaa maatalousosaston suorittamaan salaojitustyöt Haltialassa Pellonraivaus Oy:n kanssa tämän tekemän tarjouksen pohjalla (Maat. ja metsäj. 29. 3. 16 §).

Kalusto ym. Jaosto oikeutti maatalousosaston suorittamaan kertomusvuonna eräitä kalustonhankintoja talousarviossa myönnetyillä ao. määrärahoilla (Maat. ja metsäj. 30. 1. 3 §). Maatalousosasto oikeutettiin hankkimaan maatiloille kaksi 2 200 l:n vetoista polttoainesäiliötä, jotka oli varustettu kaksoismittalaitteilla (Maat. ja metsäj. 20. 12. 73 §).

Maatalouden tukipalkkioista aiheutuneet toimenpiteet. Eräissä maatalouskoneissa v:n 1955 aikana käytetyn bensiinin osittaista hinnanpalautusta anoneita oli yhteensä 14. Asianmukaisesti tarkastetut anomukset lähetettiin edelleen maataloushallitukselle hinnanpalautuksen suorittamista varten.

Ns. maatalousmiljardista jaettavia avustuksia hakeneita oli kaikkiaan 131. Sen jälkeen kun muille kunnille kuuluvat oli lähetetty pois, jäi maatalousosaston käsiteltäväksi 14 hakemusta, joiden perusteella 12 hakijalle myönnettiin yhteensä 86 300 mk väkilannoitteiden ja maanviljelyskalkin ostoon oikeuttavina ostotodisteina.

Maidon hinnanalennuskorvaushakemuksia oli 107. Korvauksia maksettiin yhteensä 2 045 701 mk; ne suoritti rahatoimisto maataloushallituksen sille avaamaa postisiirtotiliä käyttäen.

Em. korvauksista sisältyi maatalousosaston v:n 1956 tuloihin bensiinin osittaista hinnanpalautusta 126 312 mk sekä maidon hinnanalennuskorvauksia 424 743 mk eli yhteensä 551 055 mk. Hakemusten käsittelystä ja korvausten jaosta suoritti maataloushallitus v. 1956 kaupungille korvauksena 8 770 mk. Ilmoituskuluja aiheutui kaupungille tukipalkkioista kaikkiaan 39 460 mk.

Selvitys em. asioiden hoidosta v. 1956 merkittiin tiedoksi (Maat. ja metsäj. 30. 1. 5 §).

Maanvuokrat. Päätettiin vahvistaa kertomusvuodeksi niiden ennen v. 1951 tehtyjen maanvuokrasopimusten vuokramaksut, jotka oli sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin »elokuu 1938—heinäkuu 1939 = 100» (Maat. ja metsäj. 7. 3. 8 §). Elinkustannusindeksiin »lokakuu 1951 = 100» sidotut maanvuokrat vahvistettiin v:ksi 1958. Vuokria jouduttiin korottamaan 10 % edelliseen vuoteen verrattuna (Maat. ja metsäj. 15. 11. 64 §).

Kertomusvuoden aikana annettiin vuokralle seuraavat viljelyspalstat:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Haaga, tilasta RN:o 1^{140} n. 19.35 ha	J. Vitick [1])	31. 12. 1958 2 kk:n irtis. jälk.	56 000 47 000 [2])
» Isoniitty, Backas RN:o 2^{791}, 5.5 ha	Kalle Vilen [3])	31. 12. 1957 2 kk:n irtis. jälk.	27 500 25 000 [2])
Malmi, Strömsin tila RN:o 4^{3}, 0.4 ha	Eino Lehikoinen [4])	31. 12. 1958[11])	4 500 3 800 [2])
» Haagan tila RN:o 2^{264}, 3.3 ha	Viktor Boström [5])	31. 12. 1957[11])	20 000 18 200 [2])
» tiloista Tallbacka RN:o 8^{93}, Pehrs RN:o 1^{34} ja Stensböle RN:o 1^{7}, 6.95 ha	Viking Lindfors [6])	31. 12. 1961	40 000
Pakila, Oulunkylän kartano RN:o 6, 0.4 ha	Esko Manninen [7])	31. 12. 1957 2 kk:n irtis. jälk.	2 500 2 250 [2])
Suutarila, Böstas RN:o 2^{77}, 10.05 ha	Jouko Ruotsalainen [8])	31. 12. 1958 2 kk:n irtis. jälk.	7 800 6 500 [2])
Tapanila, Pohjonen RN:o 9^{55}, 0.65 ha	Viljo Pihlajamäki [9])	S:n	10 000 9 100 [2])
» 5.55 ha ja Suutarila 12 ha sekä tonttimaata 0.38 ha	Paavo Paavola [10])	31. 12. 1957[11])	110 000

Luettelossa mainittujen viljelysmaiden vuokraehtoihin kuului, että vuokra oli maksettava etukäteen koko-, puoli- tai neljännesvuosittain.

Maanvilj. Paavolan vuokraukseen kuului viljelysmaan ja tonttialueen lisäksi Fattiggården -nimisellä tilalla oleva huoneen ja keittiön käsittävä asuinrakennus, puimalarakennus ja kellari. Maanvilj. Vitick'illä oli oikeus pitää vuokra-alueelle rakentamansa lato paikoillaan; vuokrakauden päätyttyä oli hän velvollinen purkamaan sen sekä siirtämään pois ilman minkäänlaista korvausta kaupungin puolelta.

Ryttylän koulukodin puutarhan vuokralleanto. Puutarhuri Pentti Hakkaraiselle päätettiin vuokrata n. 2 ha:n suuruinen puutarha-alue Ryttylän koulukodin maista puutarhaan kuuluvine marjapensaineen, kellareineen ja lavatarhoineen. Vuokraukseen kuului myös puutarhurin asunto sekä eräitä työkaluja. Vuokrakausi oli 1. 1. — 31. 12. 1958, sen jälkeen sopimus jatkui vuosittain, irtisanomisaika 2 kk; koulukodilla oli kuitenkin oikeus sopimuksen irtisanomiseen muulloinkin eräillä edellytyksillä. Vuosivuokra, puutarhurin asuntoa lukuun ottamatta, oli 31. 12. 1958 saakka 120 000 mk; 1. 1. 1959 alkaen se oli sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin »lokakuu 1951 = 100», perusvuosivuokrana 100 000 mk. Puutarhurin asunnon kuukausivuokra valoineen ja lämpöineen oli 6 000 mk. Vuokraukseen sisältyi lisäksi eräitä muita ehtoja (11. 11. 1 973 §).

Eräiden vuokramaiden pinta-alojen pienentäminen. Liikemies Alfred Börmanin vuokra-alueesta päätettiin vähentää Bredvikin tilaan kuuluva n. 0.54 ha:n suuruinen peltokaista, joka tarvittiin rakennettavaa Tarvon tietä varten. Vuokrasopimuksen mukaiseksi viljelysalaksi päätettiin merkitä 1. 1. 1957 alkaen n. 2.33 ha sekä alentaa vuosivuokra 9 500 mk:aan; muut vuokraehdot jäivät ennalleen (Maat. ja metsäj. 7. 3. 11 §).

O. Metsäahon vuokrasopimuksen mukaiseksi pinta-alaksi päätettiin merkitä 1. 1. 1958 alkaen n. 2.75 ha viljelysmaata Haagan tiloista RN:o 1^{139} ja Backas RN:o 2^{791}. Vuosivuokra, joka sidottiin indeksiin »lokakuu 1951 = 100», oli 14 500 mk, perusvuokrana 12 100 mk. Muut vuokraehdot jäivät ennalleen. Vuokra-alueesta vähennetty osa oli 0.1 ha:n suuruinen, tilaan Backas RN:o 2^{791} kuuluva Haagantori-niminen alue, joka siirrettiin tonttiosaston hallintoon (Maat. ja metsäj. 20. 12. 68 §).

Kaarelan kartanon viljelysalaa, joka oli vuokrattu v:ksi 1953—1962 Maatalouskoneiden Tutkimussäätiölle, oli jouduttu supistamaan tietöiden takia. Lisäksi joutuisi edelleen peltoa asunto- ja tiealueiksi Etelä-Kaarelan asemakaavan valmistuttua. Lautakunta

[1]) Maat. ja metsäj. 20. 12. 69 §. — [2]) Indeksiin sidottu perusvuosivuokra. — [3]) Maat. ja metsäj. 28. 5. 34 §. — [4]) S:n 4. 10. 53 §. — [5]) S:n 15. 5. 30 §. — [6]) Kiint. ltk. 9. 12. 2 170 §. — [7]) Maat. ja metsäj. 28. 5. 37 §. — [8]) S:n 15. 11. 63 §. — [9]) S:n 28. 5. 35 §, 28. 6. 42 §. — [10]) S:n 30. 1. 2 §. — [11]) Vuokrasopimus jatkuu vuoden kerrallaan, irtisanomisaika 2 kk.

päätti merkitä säätiölle vuokratun Kaarelan kartanon viljelysalaksi 1. 1. alkaen yhteensä 62.3 ha peltoa, tonttimaata ja puronvarsialueita sekä näiden vuosivuokraksi 616 800 mk. Muut vuokraehdot jäivät ennalleen (12. 6. 1 113 §).

Edelleen päätettiin ko. aluetta supistaa 1. 1. 1958 alkaen, joten pinta-ala mainitusta ajankohdasta käsittäisi yhteensä 59.02 ha, vuosivuokra olisi 641 000 mk ja indeksilukua »lokakuu 1951 = 100» vastaava perusvuokra 534 000 mk (Maat. ja metsäj. 15. 11. 60 §).

Säätiön anottua, että kaupunki korvaisi sille Kaarelan kartanon eräille peltoalueille aiheutuneet vahingot asemakaavan mukaisten töiden alettua, päätti lautakunta ehdottaa kaupunginhallitukselle, että säätiölle maksettaisiin korvausta siitä 4.69 ha:n suuruisella alalla suoritetusta salaojituksesta, josta vuokraaja hyötyi vain kahden vuoden ajan tarkoitetun kahdeksan vuoden asemesta, 250 000 mk, mikä voitaisiin ottaa huomioon kertomusvuoden jälkipuoliskon vuokran alennuksena (12. 6. 1 111 §, maat. ja metsäj. 28. 5. 36 §).

Viljelysmaan vuokrasopimuksen siirto. Päätettiin anomuksesta merkitä Petter Bergmanin vuokrasopimus päättyväksi 31. 12. 1957 ja vuokrata vahtimest. Vilho Airokselle v:ksi 1958 ja sen jälkeen edelleen vuodeksi kerrallaan, irtisanomisaika 2 kk, tavanomaisilla ehdoilla n. 1.45 ha viljelysmaata Oulunkylän kartano -nimisestä tilasta RN:o 6^{5}. Vuokra v:lta 1958 oli 17 000 mk, perusvuokran ollessa 14 300 mk, ja oli se suoritettava vuosittain etukäteen (Maat. ja metsäj. 4. 10. 51 §).

Viljelysalueen vuokrauksen irtisanominen ja uuden alueen vuokraaminen. Päätettiin pyynnöstä merkitä puutarhuri Ville Salmisen vuokrasopimukset, jotka koskivat 4.8 ha:n suuruista viljelysaluetta Vanhan Porvoontien varrella Malmin hautausmaan radan itäpuolella sekä latoa, päättyviksi 31. 12. 1957 ja vuokrata puutarhuri Salmiselle v:ksi 1958 ja edelleen vuodeksi kerrallaan tavanmukaisilla ehdoilla n. 2.75 ha viljelysmaata Karls'in tilasta RN:o 1^{52} Malmilla sekä Porvoontie 9:n varrella sijaitseva lato. Vuokramaksu, mikä v. 1958 oli 22 000 mk (perusvuokra 18 400 mk), oli suoritettava vuosittain etukäteen (Maat. ja metsäj. 4. 10. 52 §).

Vuokraoikeuden jatkaminen. Lautakunta päätti jatkaa Algot Nybergin vuokraoikeutta ns. Puodinkylän Vanhan torpan RN:o 2^{312} alueeseen asuin- ja talousrakennuksineen kertomusvuodeksi ja edelleen vuodeksi kerrallaan, irtisanomisaika 2 kk, 8 000 mk:n vuosivuokrasta, joka oli sidottu elinkustannusindeksiin (perusvuokra 7 200 mk) sekä muuten entisillä ehdoilla (12. 8. 1 434 §).

Vuokrasopimusten irtisanominen. Merkittiin, että seuraavat vuokraajat olivat sanoneet irti jäljempänä mainittuja alueita koskevat sopimuksensa päättyviksi 31. 12. 1957: Emil Salminen, n. 0.2 ha:n suuruinen palsta Malmilla; Viktor Boström, n. 2.4 ha viljelysmaata Herttoniemessä ja Malmilla sekä 31. 12. 1956 päättyväksi: Ivar From, n. 0.8 ha viljelysmaata Malmilla (Maat. ja metsäj. 15. 11. 62 §, 20. 12. 70 §).

Seuraavat vuokrasopimukset merkittiin vuokraajien irtisanomiksi: Koskisen Puutarha Oy:n sopimus, joka koski n. 2.1 ha viljelysmaata Oulunkylän kartanosta RN:o 6^{56}; Suomen Kaapelitehdas Oy:n sopimus, joka koski n. 4.26 ha viljelysmaata eri tiloista Malmin lentokentän eteläpuolella ja Frans Sakalan sopimus, joka koski n. 4.65 ha viljelysmaata Mäkelän tilasta RN:o 4^{3} Herttoniemessä (Maat. ja metsäj. 4. 10. 54 §).

Vuokraajan anomuksesta merkittiin maanvilj. Matti Kuisman vuokrasopimus, joka koski 1.68 ha:n suuruista peltoaluetta ja perunakellaria Viikinmäessä, päättyneeksi 1. 1. 1957 alkaen (Maat. ja metsäj. 30. 1. 1 §). Samoin merkittiin puutarhuri Ester Johanssonin vuokrasopimus, joka koski Malmin ampumaradan laidassa olevaa n. 7.15 ha:n suuruista peltoaluetta, päättyväksi 31. 12. 1957 lähtien (Maat. ja metsäj. 15. 11. 59 §).

Vesilaitoksen pyynnöstä sanottiin irti C. T. Wardin yhteensä 3.57 ha:n peltoalueita koskevat sopimukset sekä Rekola Oy:n 1.4 ha:n peltoaluetta Korpaksen tilasta koskeva sopimus päättyviksi 31. 12. 1957 sen johdosta, että Lapinmäen syöttöjohdon rakentaminen aloitettaisiin Haagassa. Vuokraajille ilmoitettiin, että alueiden niiden osien, joita ei tarvittu työmaata varten, vuokraoikeuksia tultaisiin jatkamaan. Samoin annettaisiin töiden tultua suoritetuiksi myöskin työmaaksi tarvitut alueet jälleen vuokralle.

Tonttiosaston pyynnöstä sanottiin irti mahdollisia aluevaihtoja varten Tapanilassa Ruohotien varrella olevaa, n. 0.1 ha:n suuruista tonttia koskeva J. E. Ruotsalaisen vuokrasopimus päättyväksi kertomusvuonna 31. 12. (Maat. ja metsäj. 15. 11. 61 §).

Ladon vuokralleanto. Oy. Hartwall Ab:lle päätettiin vuokrata Suutarinkylässä Fattiggården RN:o 7^{543} -nimisellä tilalla sijaitseva lato 1. 1. 1958 alkaen toistaiseksi, irtisanomis-

aika 3 kk. Vuosineljänneksittäin etukäteen suoritettava kuukausivuokra oli 4 300 mk. Lato oli palovakuutettava 300 000 mk:sta (Maat. ja metsäj. 20. 12. 67 §).

Eräiden talous- ym. rakennusten pitäminen kaupungin maalla. Sulo ja Aili Jaakkolalle, joille oli vuokrattu 1. 1. alkaen Nallibackan torppa Malmilla, myönnettiin oikeus eräiden väliaikaisten talousrakennusten pystyttämiseen vuokra-alueelleen, sillä ehdolla että ne vuokrakauden päätyttyä poistettaisiin ilman korvausta kaupungin puolelta (20. 5. 951 §).

Lautakunta myönsi maanvilj. Ossian Gauffinille luvan kanalan rakentamiseen omalla kustannuksellaan Vartiokylässä Torsängin tilalla RN:o 2^{291} sijaitsevan heinäladon yhteyteen. Vuokrakauden päätyttyä oli rakenteet vaadittaessa purettava ja poistettava (22. 7. 1 347 §).

Päätettiin merkitä autonkulj. Eero Lahden vuokrasopimus, jonka mukaan hänellä oli ollut oikeus pitää rakentamaansa autovajaa kaupungin Malmilla omistaman Strömsin tilan RN:o 4 maalla, päättyneeksi 30. 6. Kaupungille jo ajalta 1. 7. — 31. 12. suoritettu vuokraosuus päätettiin palauttaa vuokraajalle (29. 7. 1 383 §).

Maatalouskoneiden Tutkimussäätiölle myönnetty oikeus alivuokralaisten pitoon. Jaosto päätti oikeuttaa Maatalouskoneiden Tutkimussäätiön antamaan Vartiokylän tallirakennuksen vuokralle Fennada-Filmi Oy:lle toistaiseksi, korkeintaan kuitenkin oman vuokrakautensa loppuun saakka mm. seuraavilla ehdoilla: rakennus on vakuutettava vuokraajaksi 1.335 mmk:sta; vuokraajan tulee huolehtia siitä, että varastointi on tulenarkojen aineiden varastossa pidosta annettujen asetusten mukainen, mikäli tämänlaatuisia aineita rakennukseen varastoidaan (Maat. ja metsäj. 30. 1. 7 §).

Samoin oikeutettiin säätiö vuokraamaan tilapäisesti Marjaniemen lato Oy. G. W. Sohlberg Ab:lle sekä antamaan vuokralle 1. 3. — 31. 7. väliseksi ajaksi Bredbackan kalliolato. Ehtoina oli, että ladot palovakuutettiin määrätyistä arvoista ja että puolet niistä saaduista vuokrista tilitettiin kaupungille (Maat. ja metsäj. 7. 3. 9 §, 29. 3. 20 §).

Maanvuokran maksunlykkäys. Anomuksesta myönnettiin maanvilj. K. Koskenalalle, jolla oli vuokralla 49.4 ha Albergan kartanon viljelysmaista, lykkäystä kertomusvuoden ensimmäisen puolen vuokran maksuun vuoden loppuun saakka, korko 10 % (8. 7. 1 270 §).

Oy. Malmin Sähkölaitoksen sähköjohdon sijoittaminen kaupungin maalle. Lautakunta päätti oikeuttaa Oy. Malmin Sähkölaitoksen rakentamaan 20 kV sähköjohdon Espoon kunnassa Iso-Huopalahden kylässä kaupungin omistamalle maalle. Johto oli sijoitettava maastossa asemakaavaosaston piirustuksen mukaisesti. Vuosivuokra oli 200 mk pylväältä eli yhteensä 2 200 mk; se oli maksettava etukäteen ja sidottu elinkustannusindeksiin. Vuokran maksu määrättiin alkavaksi 1. 7. Vuokrakautena oli kalenterivuosi ja irtisanomisaikana 3 kk. Vuokrasuhteen mahdollisesti päättyessä oli sähkölaitos velvollinen kustannuksellaan poistamaan kaikki rakenteelliset laitteensa alueelta, mikäli niin vaadittaisiin. Sähkölaitoksen oli myös vastattava sähkölinjan ja sen rakentamisen alueen vuokraajille tai muille mahdollisesti aiheuttamista vahingoista (29. 4. 820 §).

Vesijohdon pitoa koskevan sopimuksen päättyminen. Rva Thyra Santalalle myönnetty vesijohdon pitoa kaupungin maalla koskeva lupa päätettiin merkitä päättyneeksi 31.12. 1956 (Maat. ja metsäj. 20. 12. 71 §).

Jään myynti. Maatalousosasto oikeutettiin kertomusvuonna myöntämään jäiden nostolupia Vantaan joesta entiseen tapaan sekä entisellä hinnalla, joka oli 15 mk/m² (Maat. ja metsäj. 7. 3. 13 §).

Mullan myynti. Maatalousosasto oikeutettiin myymään multaa kohtuullisessa määrässä. Multaa myytäessä kaupungilta vuokrattua aluetta varten oli sen hinta 300 mk/m³ (Maat. ja metsäj. 15. 5. 32 §).

Tapaturmat ja sairauslomat v. 1956. Merkittiin tiedoksi, että maatalousosaston eri tiloilla sattui v. 1956 tapaturmia yhteensä 8 henkilölle ja niiden johdosta menetettyjä työpäiviä oli 254. Sairauslomalla oli 21 henkilöä yhteensä 517 päivää (Maat. ja metsäj. 25. 4. 23 §).

Apulaistyönjohtajien palkkojen tarkistaminen. Maatalousosaston kahden apulaistyönjohtajan kuukausipalkat päätettiin vahvistaa samansuuruisiksi kuin viranhaltijain 13. palkkaluokan mukainen palkka oli 1. 1. 1957 alkaen (25. 3. 642 §).

Sauna- ja pesutupamaksut. Niille maatalousosaston maatiloilla asuville vuokraajille, jotka eivät olleet työsopimussuhteessa kaupunkiin ja joille ei kuulunut vapaata saunan käyttöoikeutta, päätettiin vahvistaa seuraavat saunataksat noudatettaviksi 1. 4. alkaen: valmiiksi lämmitetystä saunasta aikuisilta 70 mk, 15-vuotiailta lapsilta 40 mk ja alle 6-

vuotiailta 30 mk kerralta henkeä kohden. Pyykkituvan käytöstä päätettiin veloittaa 250 mk/p (Maat. ja metsäj. 29. 3. 17 §). Haltialan pesutuvan päivävuokraksi, silloin kun se luovutettiin talo-osaston käyttöön, määrättiin 1. 4. alkaen 250 mk (Maat. ja metsäj. 29. 3. 18 §).

Eräiden koneiden lainaaminen muihin kuin kaupungin töihin. Jaosto päätti, että maatalousosaston puutarhajyrsijöillä mahdollisesti suoritettavat sivuansiotyöt järjestetään aina kokonaisuudessaan osaston sivuansiotöiksi ja että koneita ei tulla enää lainaamaan työkoneiksi ilman omaa ajajaa (Maat. ja metsäj. 20. 12. 75 §).

Maatalousosaston auton käyttö opintomatkoihin. Jaosto päätti oikeuttaa maatalousosaston harkintansa mukaan suorittamaan opintomatkoja Uudenmaan läänin Maanviljelysseuran 60-vuotisnäyttelyyn, Tarkastusmaitojaoston retkeilyyn läntiselle Uudellemaalle, Työtehoseuran järjestämään työnäytökseen Porkkalan alueelle ja eräille suurtiloille (Maat. ja metsäj. 28. 5. 38 §).

Tuomarinkylän kartanon päärakennus. Merkittiin tiedoksi J. Kavaleff'in perikunnan ilmoitus, että Tuomarinkylän kartanon päärakennus, joka lautakunnan 12. 12. 1949 tekemän päätöksen mukaisesti on ollut vuokrattuna mainitulle perikunnalle, vapautuu ja että sitä koskeva vuokrasopimus sanotaan irti päättyväksi 30. 11. (9. 9. 1 551 §). Jaosto päätti jättää kysymyksen rakennuksen vastaisesta käytöstä virastopäällikön valmisteltavaksi (Maat. ja metsäj. 20. 12. 74 §).

Kysymys Fallkullan navettarakennuksen muuttamisesta sikalaksi. Jaosto päätti kehottaa maatalousosastoa laadituttamaan ao. piirustukset ja kustannusarvion mainitun rakennuksen muuttamisesta sikalaksi sekä esittämään kannattavuuslaskelman ym. selvitystä asiaan (Maat. ja metsäj. 7. 3. 12 §). Piirustusten ja kustannusarvion valmistuttua päätti jaosto esittää kiinteistölautakunnalle edelleen kaupunginhallitukselle esitettäväksi, että v:n 1958 talousarvioon otettaisiin 4.5 mmk:n määräraha em. tarkoitusta varten (9. 9. 1 569 §, maat. ja metsäj. 3. 9. 47 §).

Långin puron alajuoksun perkaaminen. Jaosto päätti hyväksyä Långin puron perkaussopimuksen, joka oli tehty Insinööritoimisto Oy. Vesi-Pekan kanssa (Maat. ja metsäj. 25. 4. 27 §).

Savikylän tiehoitokunnan avustaminen. Merkittiin tiedoksi, että ko. tiehoitokunnalle oli annettu 20 000 mk:n suuruinen avustus kiinteistöjen pääluokan erinäisten menojen momentilla Erinäisten kaupungin tiloilla olevien yleisten teiden kunnossapito v. 1956 varatuista määrärahoista (14. 1. 114 §).

Korvauksen vaatiminen kaupungin rakennustyömaiksi joutuvista omassa viljelyksessä olevista alueista. Jaosto päätti kehottaa maatalousosastoa mainituissa tapauksissa vaatimaan korvausta, mikäli sen suuruus ylittäisi 100 000 mk (Maat. ja metsäj. 7. 3. 10 §).

Käyttövarat. Käyttövaroista päätettiin suorittaa valtion tukipalkkioiden aiheuttamat ilmoituskulut, kuitenkin enintään 40 000 mk:aan saakka (18. 2. 420 §); enintään 4 000 mk seppeleen ostamiseksi maatal. työntekijä Johannes Virtasen hautaustilaisuuteen (25. 3. 643 §) sekä 20 000 mk kieltotaulujen hankkimiseen Tuomarinkylän kartanon talouskeskuksen kautta tapahtuvan yleisen moottoriajoneuvoliikenteen estämiseksi (12. 6. 1 112 §, maat. ja metsäj. 28. 5. 40 §).

Maatalousosaston hoitoon päätettiin määrätä Blåbärskärr RN:o 1^{5} -nimiseen Mellunkylän tilaan sekä n. 5.54 ha:n määräalaan Tapanilassa olevasta U 286^{a} RN:o 6^{511} -nimisestä tilasta kuuluvat peltoalueet sekä tiloilla olevat rakennukset (30. 12. 2 331 §).

Esitykset. Kertomusvuonna tehtiin kaupunginhallitukselle esityksiä seuraavista asioista: vanhojen rakennusten purkaminen (21. 1. 172 §, 6. 5. 867 §, 24. 6. 1 209 §, 18. 11. 2 026 §, maat. ja metsäj. 30. 1. 4 §); erään vahingonkorvauksen maksaminen (4. 2. 313 §); Espoon karjantarkastusyhdistyksen vuosikokouksen pidosta aiheutuneiden kulujen maksaminen lautakunnan käyttövaroista (11. 3. 569 §, maat. ja. metsäj. 7. 3. 14 §); eräiden määrärahojen käyttö, ylittämisoikeus ym. (29. 4. 821 §, 14. 10. 1 775, 1 776 §, 11. 11. 1 972 §, maat. ja. metsäj. 25. 4. 26 §, 4. 10. 49, 50 §); salaojitusmäärärahan säästön käyttäminen Fallkullan tilalla olevan Kaivopellon salaojittamiseen (9. 9. 1 570 §, maat. ja metsäj. 3. 9. 46 §) sekä Puistolan ojan perkaussuunnitelmaa varten varatun määrärahan muuttaminen siirtomäärärahaksi (30. 12. 2 333 §).

4. Kiinteistöviraston metsäosaston toimialaan kuuluvat asiat

Laidunalueen vuokralleanto Rekolasta. Maanvilj. Georg Oleniukselle päätettiin vuokrata kertomusvuoden kesäkaudeksi n. 0.5 ha:n suuruinen laidun- ja viljelysalue Rekolasta ent. Hiekka Oy:n alueelta 7 000 mk:n vuokrasta (12. 6. 1 116 §).

Uutelan alueen metsäsuunnitelman vahvistaminen. Lautakunta päätti vahvistaa metsäosaston laatiman Uutelan ulkoilualueen metsäsuunnitelman (11. 3. 570 §, maat. ja metsäj. 7. 3. 15 §).

Selvitys metsäosaston metsätöistä ja niiden taloudellisista tuloksista. Merkittiin tiedoksi selvitys v:n 1956 aikana suoritetuista kaupungin omistamien metsä- ja puistoalueiden kunnostustöistä, hoito- ja harvennushakkauksista sekä metsäosaston myyntitoiminnasta. Tärkeimpien v. 1956 luovutettujen eri puutavaralajien määrät olivat: havupuutukkeja 74 100 j^3, koivutukkeja 5 820 j^3, paaluja ym. 130 kpl, peitepölkkyjä 1 760 kpl, paperipuuta 2 610 pm^3 sekä halkoja 10 360 pm^3. Näihin määriin sisältyvät myös pystyyn luovutetut erät. Puutavaran luovutuksesta kertyi tuloa yhteensä 26.7 mmk, josta puutavara- ja polttoainetoimistolle luovutetun tavaran osuus oli 6.46 mmk, rakennusvirastolle 950 000 mk, maatalousosastolle 1.37 mmk ja muille kaupungin laitoksille luovutetun 1.55 mmk sekä yksityisille ostajille myydyn 16.37 mmk.

Kertomusvuoden aikana istutettiin Tervalammen tilalle 13 200 kuusen- ja männyntainta ja Bengtsårin tilalle 17 900 havupuun- ja 270 tammentainta. Kaupungin alueelle ja eräille pienille ulkotiloille istutettiin 2 850 havupuun- ja 700 saarnentainta.

Hirvihaaran metsissä suoritettiin ojitusta (4. 3. 519 §).

Kaupungille ns. hätähakkuualueiden metsistämisestä suoritettu korvaus. Merkittiin tiedoksi, että metsähallitus oli oikeutettu valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan päätöksen mukaisesti suorittamaan kaupungille korvauksena em. toimenpiteistä 1 107 746 mk (18. 2. 421 §).

Metsien tarkastus. Maatalous- ja metsäjaosto suoritti retkeilyn Laajasalossa ja siellä olevassa Tullisaaressa metsäosaston hallinnassa olevilla alueilla. Laajasalossa tutustuttiin polttoainepulan aikaisten hätähakkuiden jälkeen suoritettujen istutustöiden tuloksiin. Tullisaaren puistoalueella tutustuttiin eräisiin luonnonsuojelulain perusteella suoritettuihin rauhoituksiin (Maat. ja metsäj. 4. 10. 57 §).

Herttoniemen kaatopaikkaan, joka sijaitsee Karhunkaatajantien varrella, oli tuotu mm. jäteöljyä ja kaasulaitoksen jäteaineita. Tämän oli todettu aiheuttaneen ympäristön metsäalueen tuhoutumista, viljelysalueen vahingoittumista ym. Lautakunta päätti kieltää öljyjätteiden tai muiden kasvullisuutta tai maastoa vahingoittavien jäteaineiden viemisen ko. kaatopaikalle (8. 7. 1 230 §). Myöhemmin lautakunta päätti ilmoittaa kaasulaitokselle, että kaatopaikalle saadaan ajaa laitoksen jäteaineita, jotka kuitenkin oli neutralisoitava niin tehokkaasti, etteivät ne enää olleet vahingollisia maastolle tai kasvullisuudelle (12. 8. 1 409 §).

Louhintalupa. Lautakunta päätti myydä hra B. Moringille louhittavaksi Leppävaaran louhinta-alueelta 30 m^3 graniittikalliota hintaan 400 mk/m^3 (26. 8. 1 498 §).

Metsästysluvat. Lautakunta oikeutti kaupunginmetsänhoitajan myöntämään harkintansa mukaan ketun ja rusakkojäniksen ampumislupia kaupungin mailla talvikaudeksi 1957/58. Lupien myöntämisen perusteista, joita edelleenkin olisi noudatettava, mainittakoon mm., että kutakin sopivaksi katsottua aluetta kohden myönnettiin yksi lupa, ketun ampumiseen etupäässä metsäalueilla ja rusakon ampumiseen siirtolapuutarhoissa tai muilla puutarha- ja vihannesviljelyalueilla. Muita pyydystystapoja kuin ampuminen ei sallittu, ajokoirien käyttö, eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta, oli kielletty. Pyyntiaika oli rajoitettu päättymään maaliskuun alkuun. Ketun ampumisluvasta perittiin 2 000 mk ja rusakon ampumisluvasta 500 mk. Mainittakoon, että talvikaudeksi 1956/57 myönnettiin kettujen ampumiseen 15 ja rusakkojen ampumiseen 8 lupaa sekä että näiden lupien perusteella ammuttiin 20 kettua ja 7 rusakkoa (7. 10. 1 724 §).

Taisteluharjoituksen järjestämiseen myönnetty lupa. Kadettikoululle myönnettiin lupa taisteluharjoitusten järjestämiseen 7. — 9. 11. välisenä aikana kaupungin maalla Malmin ampumaradan länsi- ja eteläpuolella Lahden runkotien ja Malmin hautausmaalta Kontulaan johtavan tien välisellä alueella sekä taisteluharjoituksen edellyttämään kaivautumiseen eräillä ehdoilla, jotka koskivat maaston vahingoittamisen välttämistä ym. (14. 10. 1 777 §).

Sorakuopan täyttämislupa. Lautakunta päätti myöntää tie- ja vesirakennushallinnon Uudenmaan piirin Tarvo—Gumböle tietyömaan päällikön pyynnöstä luvan saada käyttää Leppävaarassa Suojärventien varrella olevaa entistä sorakuoppaa em. tietyömaan liikamaiden kaatopaikkana sekä ruokamullan tilapäisenä varastoalueena. Lupa myönnettiin eräillä ehdoilla ja siitä perittiin 20 000 mk:n korvaus (4. 3. 518 §).

Metsäosaston hallintoon määrättiin Norrjollas-niminen tila RN:o 1^{840} Laajasalossa sekä 14 ha:n määräala Pietilän Alitalo -nimisestä tilasta RN:o 1^{19} Vihdin Kotkaniemen kylässä (29. 7. 1 360 §); Filppus-nimiseen tilaan RN:o 7^{368} kuuluva n. 10.3 ha:n määräala (11. 11. 1 947 §); Lohjan kunnan Immulan kylässä sijaitsevaan Seppälä RN:o 5^{33} -nimiseen tilaan kuuluva n. 8.3 ha:n suuruinen alue, Mellunkylän Blåbärskärr RN:o 1^{5} sekä U 286 RN:o 6^{507} -nimisiin tiloihin ja n. 5.54 ha:n suuruiseen määräalaan tilasta U 286^{a} RN:o 6^{511} Tapanilan kylässä kuuluvat metsäalueet (30. 12. 2 331 §).

Luonnonsuojeluaiheisen valistuselokuvan teettämiskysymys. Jaosto päätti periaatteessa puoltaa määrärahan ottamista v:n 1958 talousarvioon luonnonsuojelua koskevan valistuselokuvan teettämistä varten (Maat. ja metsäj. 25. 4. 29 §).

Metsäosaston auton käyttö opintoretkeilyihin. Metsäosasto oikeutettiin suorittamaan kertomusvuoden kesän aikana kaksi metsänhoidollista opintoretkeilyä Etelä-Suomessa kaupunginmetsänhoitajan tai apulaiskaupunginmetsänhoitajan johdolla (Maat. ja metsäj. 28. 5. 41 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä, jotka koskivat seuraavia asioita: soran luovuttamista Mellunkylän tiehoitokunnalle (17. 6. 1 166 §); Bengtsårin tilalla olevan viljankuivaamon myyntiä sekä vanhan kasvihuoneen tiiliosan myyntiä purettavaksi ja pois kuljetettavaksi (8. 7. 1 271, 1 272 §, maat. ja metsäj. 28. 6. 43, 44 §); osaston työntekijöiden palkkamäärärahan ylittämisoikeutta (9. 9. 1 571 §, 9. 12. 2 171 §) sekä korvauksen suorittamista eräille metsänvartijoille oman kulkuneuvon käytöstä työmatkoilla (14. 10. 1 778 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat seuraavia asioita: Uudenmaan riistanhoitopiirin avustusanomusta (18. 3. 610 §); toimenpiteitä luvattoman asustamisen lopettamiseksi eräissä Pohjois-Haagan, Etelä-Kaarelan ja Lassaksen välisissä metsissä ym. olevissa vanhoissa korsuissa ja ladoissa (12. 6. 1 117 §); erään Vartiokylässä kasvavan männyn rauhoittamista (26. 8. 1 497 §) sekä Helsingin Yleisen Riistanhoitoyhdistyksen sääntöjen vahvistamisen yhteydessä yhdistykselle määriteltävän toimialueen laajuutta (21. 10. 1 837 §).

5. Kiinteistöviraston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Asemakaavan ja tonttijaon muutokset. Kaupunginhallitukselle puollettiin lukuisia asemakaavan ja tonttijaon muutoksia (Ks. kunnallinen asetuskokoelma v. 1957 n:o 132 ja 133 sekä v. 1958).

Asemakaavaehdotukset. Päätettiin puoltaa kaupunginhallitukselle 33. kaupunginosan (Etelä-Kaarela) lounaisosan asemakaavaa siihen liittyvine selityksineen sekä viemäröimissuunnitelmineen (18. 3. 611 §) sekä Maunulan (28. kaupunginosa) asemakaavaa ja siihen liittyvää viemärikarttaa (18. 11. 2 027 §).

Lisäys 30. kaupunginosan asemakaavaan, joka käsitti korttelin n:o 30099 sitä ympäröivine puistoalueineen, sekä korttelin tonttijakokartta päätettiin lähettää puoltolauseineen kaupunginhallitukselle (20. 5. 959 §).

Kulosaaren keskiosan asemakaavaehdotus päätettiin hyväksyä lopullisen asemakaavan pohjaksi (7. 10. 1 730 §, asemakaavaj. 18. 9. 6 §). Lisäksi hyväksyttiin tai puollettiin eräiden tilojen tai muiden alueiden palstoitusta ym. koskevia suunnitelmia otettaviksi huomioon ko. alueiden lopullista asemakaavaa laadittaessa (4. 2. 317 §, 20. 5. 955, 962 §, 24. 6. 1 211, 1 213 §, 18. 11. 2 032 §).

Pitkänsillan rinnakkaissillan poikkileikkausehdotus. Kaupunginhallitukselle annettiin Pitkänsillan rinnakkaissillan suunnittelua koskeva lausunto sekä ehdotettiin, että sillan poikkileikkaus vahvistettaisiin asemakaavaosaston laatiman piirustuksen n:o 4 300 mukaiseksi (26. 8. 1 508 §).

Kortteleiden korkeussuhteet. Kaupunginhallitukselle esitettiin vahvistettavaksi useita korttelien korkeustasojen muutoksia asemakaavaosaston laatimien piirustusten mukaisesti, jotka on selostettu tämän kertomuksen I osan sivulla 251.

Kadun- ja paikannimistöt. Lautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa hyväksyttäviksi kadunnimikomitean ehdotuksia, jotka koskivat katujen nimiä 41. kaupunginosan ns. Alppikylän alueella (7. 1. 60 §), lisäyksiä ja muutoksia 33. kaupunginosan (Etelä-Kaarelan) kadunnimiin (7. 1. 66 §), lisäyksiä ja muutoksia Tapanilan kadunnimistöön (25. 3. 646 §) sekä Itä-Pakilan erään kadun nimittämistä (11. 2. 375 §). Uudet nimet ehdotettiin otettaviksi käyttöön ennen asemakaavan vahvistamista.

Lisäksi annettiin kaupunginhallitukselle lausuntoja muista katujen ja teiden nimittämistä koskevista ehdotuksista (11. 2. 376 §, 25. 2. 477 §, 26. 8. 1 499 §, 25. 11. 2 080, 2082—2084 §, 16. 12. 2 229 §).

Lasten liikennekaupungin rakentamissuunnitelma. Lautakunta oli v. 1956 ehdottanut rakennettavaksi suunnitellun lasten liikennekaupungin sijoittamista ns. Laakson kentän alueelle. Lautakunta päätti esittää, aikaisempaan lausuntoonsa viitaten, että ko. liikennekenttä sijoitettaisiin piirroksessa n:o 4210 esitetylle alueelle (28. 1. 257 §).

Kampin alueella olevien moottoriajoneuvojen huoltoasemien sijoitus. Lautakunta päätti hyväksyä piirustuksen n:o 4332 mukaiset ko. huoltoasemien uudet sijaintipaikat (18. 11. 2 034 §).

Liikenneturvallisuuden tehostamispropagandaan myönnetyt luvat. Lautakunta päätti myöntää Suomen Autoklubin Helsingin piirille toistaiseksi luvan ns. liikennekuolemalippujen pystyttämiseen Hankkijan aukiolle ja Hakaniementorille asemakaavaosaston kanssa lähemmin sovittaviin paikkoihin sekä sillä ehdolla, ettei lipputangon alustaa saanut käyttää mainostarkoituksiin (1. 4. 690 §).

Lautakunta päätti myöntää Taljalle ja Oy. Liikennemainos Ab:lle luvan pystyttää korvauksetta enintään 11 liikenneturvallisuutta edistämään tarkoitettua taulua pääteiden varsille kahden vuoden ajaksi, sillä ehdolla ettei niitä käytetty muuhun kuin mainittuun tarkoitukseen (ei esim. liikemainontaan) ja että asemakaavaosasto ja poliisiviranomaiset hyväksyvät niiden tekstin ja sijaintipaikan (15. 4. 774 §, liikennej. 8. 4. 35 §).

Ajotien rakentamiseen myönnetty lupa. Kiinteistö Oy. Siilitie 1:lle myönnettiin lupa ajotien rakentamiseen puistoalueen kautta asemakaavaosaston lähempien ohjeiden mukaisesti (30. 9. 1 694 §). Kokonaiskorvaukseksi mainitusta luvasta määrättiin 20 000 mk sekä irtisanomisajaksi 3 kk (21. 10. 1 826 §).

Tasoristeysten siirtämiseen myönnetty lupa. Lautakunta päätti oikeuttaa Oy. Skanoil Ab:n siirtämään tasoylikäytävän Herttoniemessä Bensiinikadulla satamalaitoksen esittämän piirustuksen mukaan ja seuraavilla ehdoilla: luvan irtisanomisaika on 3 kk; yhtiö pystyttää ja pitää kunnossa yksityisratojen tarkastajan tarpeellisiksi katsomat varoitusmerkit sekä purkaa vanhat tasoristeykset uusien rakentamisen yhteydessä; yhtiö hankkii em. tarkastajan suostumuksen ja jättää siitä jäljennöksen satamarakennusosastolle ennen tasoristeysten rakentamista (21. 10. 1 848 §).

Luvat tilapäisten pysäköintipaikkojen järjestämiseen. Anomuksesta myönnettiin lupa tilapäisten, yksityiskäyttöön tarkoitettujen pysäköintipaikkojen järjestämiseen anojan omalla kustannuksella asemakaavaosaston piirustuksen mukaisesti ym. ehdoilla (18. 2. 425 §, 12. 8. 1 436 §, 7. 10. 1 727 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: Lapinmäen- ja Vihdintien risteyksen sekä sen lähiristeyksien järjestelyn hyväksymistä asemakaavaosaston laatiman suunnitelman mukaisesti (7. 1. 64 §); Hietalahdentorin liikenteen järjestelyä osaston laatiman piirustuksen mukaisesti (4. 2. 320 §); Mechelininkadun poikkileikkauksen muutosta Rajasaarentien ja Kammionkadun välisellä osalla (23. 9. 1 645 §); palolautakunnan ehdotusta kesämajojen rakentamiseksi palolaitoksen henkilökuntaa varten Pitkäsaarelle ja Varissaarelle (25. 11. 2 079 §) sekä Käpylän sillan jalkakäytävien merkitsemistä polkupyöräteiksi (Liikennej. 13. 5. 49 §).

Lisäksi teki liikennejaosto esityksiä eräistä liikenteen järjestelykysymyksistä, jotka koskivat mm. suojakorokkeiden leventämistä, liikennemerkkien pystyttämistä, pysäyttämisen kieltämistä sekä katujen risteysten järjestelyä.

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja mm. asioista, jotka koskivat: puistoalueiden kunnostamista tai uusien puistoalueiden järjestämistä ym. (2. 1. 24 §, 4. 3. 521 §, 26. 8. 1 504 §); suunnitelmaa urheilukenttien sijoittamisesta Kaivopuistoon (7 1. 59 §); Kulosaaren uuden sillan alustan hyväksikäyttöä (7. 1. 63 §); lammikon sijoittamista puistoalueelle Munkkiniemeen (14. 1. 116 §, 12. 6. 1 119 §); Oulunkylän asemakaavan Niittylän alueen viemärien ja katujen rakennuskustannusten jakoa (14. 1. 119 §); Poh-

jois- ja Etelä-Haagan lasten päiväkotitarvetta (28. 1. 251 §); Marjaniemen alueen koulutonttia (28. 1. 253 §); uintipaikan kunnostamista Vantaan rannalle (11. 2. 380 §); Oy. Ford Ab:n korttelin n:o 236 tontille n:o 1 rakennettavaa tehdas- ja varastorakennusta (25. 2. 475 §); Ruskeasuon lastentarhan ja -seimen lisäpihamaata (11. 3. 572 §); Pajamäen asuntoalueen ja Etelä-Kaarelan kerrostaloalueen viemäröimissuunnitelmien ja katupiirustusten vahvistamista (11. 3. 573, 574 §, 22. 7. 1 349 §); tri Aarno Niinin suunnitelmia kaupungin maa-alueen lisäämiseksi (8. 4. 734 §); Lauttasaaren vesitornin sijaintipaikkaa (8. 4. 735 §); yksityisen viemärin ja vesijohdon yhdistämistä kaupungin omistamiin talojohtoihin (15. 4. 771 §); Hietarannan uimaveden parantamista ja Taivallahden pohjukan rannan järjestelyä (15. 4. 777 §); Matti Hauptin Metsäkauris-veistoksen sijoitusta (29. 4. 826 §); Romukeskus Oy:n tilapäisen kuormauslaiturin rakentamista Kyläsaareen (29. 4. 827 §); maauimalan rakentamista Malmin—Pukinmäen alueelle (29. 4. 828 §); Sirpalesaaren vastaista käyttöä (29. 4. 830 §); Otaniemen—Lehtisaaren—Kuusisaaren kylätien rakentamisavustuksen loppuerän maksamista (20. 5. 952 §); Ratsastushallin ulkopihan käyttöä linja-autojen järjestelyalueena (20. 5. 957 §); Maunulan kansakoulun viereisen alueen kunnostamista palloilukentäksi (20. 5. 958 §); painettujen selostusten julkaisemista eräistä kaupungin kansakouluista (20. 5. 960 §); kaukolämmitysjohdon sijoittamista Sörnäisten rantatiehen (27. 5. 1 018 §, 2. 9. 1 538 §); kaupungin sivistyksellistä rakennushuoltoa valvovan toimikunnan johtosääntöä (12. 6. 1 118 §); komitean mietintöä, joka koski rakennusoikeuden laajuutta ja huoneistoluvun määräämistä omakotitonteilla ja huvilamaiseen tapaan rakennettaviksi tarkoitetuilla tonteilla (12. 6. 1 122 §, asemakaavaj. 7. 6. 2 §); Melojantien katuprofiilin muuttamista (17. 6. 1 167 §); Paanutien päällystämistä (17. 6. 1 170 §); huoltohallin rakentamista Oy. Shell Ab:n Ruoholahden jakeluasemalle (24. 6. 1 210 §); asemakaavan muutosta koskevia anomuksia sekä muutoksen johdosta tehtyä muistutusta (24. 6. 1 212 §, 26. 8. 1 501, 1 503 §, 16. 12. 2 224 §); satama-alueiden asemakaavan muuttamista (26. 8. 1 502 §); rakennusaineiden ja hiekan purkauspaikkojen sijoitusta satama-alueiden järjestelyn yhteydessä (2. 9. 1 537 §, 30. 9. 1 688 §); venelaiturien rakentamista Sörnäisten rantatien varrelle (2. 9. 1 539 §); mahdollisen uuden Kaupungintalon sijaintipaikkaa (9. 9. 1 572 §); Rastilan ulkoilualueelle rakennettavan saunan uusitun asemapiirroksen hyväksymistä (9. 9. 1 574 §); sotatoimien johdosta surmansa saaneiden helsinkiläisten siviilihenkilöiden muistomerkin aikaansaamista (23. 9. 1 646 §); Toivolan oppilaskotiin liittyvän maa-alueen hallintoa (23. 9. 1 647 §); urheilupuistojen rakennus- ja sijoitussuunnitelmia ym. (30. 9. 1 686, 1 693 §, 14. 10. 1 779 §); Koulumatkailutoimiston suunnitteleman asuntolaivan sijoitusanomusta (7. 10. 1 725 §); lastentarhahuoneistojen rakentamista Puistolaan ja Keski-Kaarelaan (7. 10. 1 726 §); Helsingin yliopistollisen keskussairaalan rakennusohjelman toteuttamiseen tarpeellisia lisäalueita (7. 10. 1 729 §); Kotkankadun istutuskaistojen kunnostamista (7. 10. 1 732 §); leikkikenttäkomitean mietintöä (14. 10. 1 780 §); alueen varaamista liikennelaitoksen halleja ja autokorjaamoa varten (21. 10. 1 840 §); yksityisen varastorakennuksen rakentamista liikennealueelle Oulunkylään (21. 10. 1 843 §); Sanoma Oy:n anomusta Valimontien varrella olevan tehdastontin n:o 7 korkeustasojen määräämisestä (21. 10. 1 844 §); ehdotusta Lehtisaaren asemakaavalliseksi järjestelyksi (21. 10. 1 845 §); korttelin n:o 199 tonttia n:o 17 ja korttelin n:o 30039 tonttia n:o 1 koskevaa vaihtoehdotusta, siihen liittyvää asemakaavan muutosta ym. (21. 10. 1 846 §); kaupungin ulkoilu-, urheilu- ym. alueille tarvittavien viittaja nimikilpityyppien hyväksymistä (28. 10. 1 887 §); Ratsastushallin nimen muuttamista muotoon Ruskeasuon urheiluhalli (28. 10. 1 888 §); rakentamisoikeuden muutosta palstalle RN:o 1[442] Jollaksessa (4. 11. 1 937 §); Paraisten Kalkkivuori Oy:n anomusta eräiden maansiirtotöiden suorittamiseksi Vilhovuoren puiston kaakkoisrinteellä (16. 12. 2 231 §) sekä Konalan kokoojajohdon suunnan vahvistamista (23. 12. 2 296 §).

Edellisten lisäksi antoivat lautakunta ja liikennejaosto kaupunginhallitukselle lausuntoja, jotka koskivat erilaisia liikennekysymyksiä, kuten raitiotieliikennettä, raidejärjestelyjä, pysäkkien sijoitusta ym. (7. 1. 58 §, liikennej. 2. 9. 89, 90 §, 23. 12. 120 §); aloitetta ns. uloimman rengastien rakentamiseksi Pitäjänmäeltä uudelle Lahdentielle (7. 1. 65 §); kadun tai kadun osan sulkemista tilapäisesti liikenteeltä rakennustyön tms. ajaksi (14. 1. 117, 121 §, 4. 2. 318 §, 25. 2. 478 §, 17 .6. 1 169 §, 22. 7. 1 350 §, 26. 8. 1 509 §, 18. 11. 2 030 §, liikennej. 8. 4. 36 §, 27. 5. 50 §); yksityistä linja-autoliikennettä, pysäkkien sijoitusta, reitin muuttamista ym. (21. 1. 176 §, 28. 10. 1 891 §, 18. 11. 2 028 §, liikennej. 11. 2. 15 §, 11. 3. 24 §, 27. 5. 54 §, 24. 6. 63 §, 25. 11. 116 §); eräiden katujen tai teiden

risteysten järjestelyä (28. 1. 258 §, 20. 5. 961 §, 16. 9. 1 618 §, liikennej. 28. 1. 10 §, 11. 2. 13 §); uuden tien rakentamista Auroran sairaalaan Nordenskiöldinkadulta (28. 1. 259 §); yksityisten anomuksia väliaikaisen tien tai kadun rakentamiseksi (11. 2. 378 §, 15. 7. 1 314 §, 28. 10. 1 889 §, 23. 12. 2 297 §); Asema-aukion järjestelyä (Liikennej. 11. 2. 11 §); erään Munkkiniemen kadun rakentamista (25. 2. 479 §); liikenneturvallisuustyön avustamista (11. 3. 571 §); ajonopeutta autoliikenteessä (18. 3. 612 §, 7. 10. 1 728 §, liikennej. 8. 4. 32 §, 2. 9. 84, 85 §, 16. 9. 96 §); liikennelaitoksen linja-autoliikennettä: reitin muutosta tai jatkamista (29. 4. 822 §, 17. 6. 1 168 §, 23. 9. 1 644 §, 16. 12. 2 226 §), pysäkkialueiden merkitsemistä (Liikennej. 13. 5. 46 §), pysäkkien sijoitusta ym. (Liikennej. 24. 6. 59, 67 §, 12. 8. 77 §, 25. 11. 118 §); kadun tai kadun osan liikenteen yksisuuntaistamista ym. (29. 4. 825 §, 26. 8. 1 507 §, 25. 11. 2 081 §, liikennej. 29. 4. 40, 42 §, 8. 7. 69 §, 12. 8. 75 §, 11. 11. 113 §); Tarvontien rakentamissuunnitelmien vahvistamista Iso-Huopalahden kohdalla (13. 5. 905 §); liikennejärjestelykomitean ehdotusta Hakaniementorin ja sen lähiympäristön järjestelystä (27. 5. 1 021 §); puolustuslaitoksen kouluautojen ajoa (Liikennej. 24. 6. 60 §); Oy. Betolit Ab:n tarjousta ulosajoteiden ja linja-autopysäkkien merkitsemiseksi maalaamalla (Liikennej. 24. 6. 66 §); liikennelaitoksen liikennesuunnitelmia syyskuun 1957—elokuun 1958 aikana (22. 7. 1 348 §); vuokra-autoasemien järjestelyä (26. 8. 1 507 §, liikennej. 11. 2. 14 §, 16. 9. 93 §); Pitkänsillan leventämiskysymystä (16. 9. 1 619 §); Herttoniementien Kulosaaren ja Naurissalmen siltojen välisen osan asema- ja leikkauspiirustusten vahvistamista (16. 9. 1 620 §); liikennevalojen asentamista Siltasaarenkadulle (Liikennej. 16. 9. 94 §); Pasilan—Kumpulan—Sörnäisten radan suunnitelmaa (30. 9. 1 691 §); kuorma-autoille myönnettävien alueliikennelupien enimmäismäärän alentamista (21. 10. 1 838 §); liikennejärjestelykomitean aloitetta raitiotiekorokkeiden ohittamiseksi myös vasemmalta puolelta (21. 10. 1 839 §); Suomen Autoklubin kirjelmää suojateiden ja ajokaistojen merkitsemisestä (Liikennej. 28. 10. 110 §); satamalautakunnan ehdotusta Pohjoisrannan leventämiseksi (11. 11. 1 977 §); Sörnäisten rantatien raiteiston järjestelyä (25. 11. 2 085 §); Hevossalmen uuden kääntösillan sijoitusta ym. (9. 12. 2 173 §); pysäköintijärjestelyä linja-autoasemalla (9. 12. 2 175 §, liikennej. 28. 1. 7 §); Pitäjänmäen tie- ja liikenneolojen järjestelyä ja parantamista koskevaa ehdotusta (16. 12. 2 232 §) sekä maistraatin alaisen linja-autoliikenteen henkilötaksaa Helsingissä (30. 12. 2 334 §).

Lisäksi antoi liikennejaosto useita lausuntoja, jotka koskivat erilaisia liikennekysymyksiä, kuten pysäköinnin ja pysähtymisen kieltämistä, pysäköintipaikkojen järjestelyä, liikennemerkkien asettamista tai poistamista, suojakorokkeen rakentamista tai siirtämistä, suojakaiteen rakentamista, suojateiden merkitsemistä, moottoriajoneuvoilla ajon kieltämistä eräillä alueilla, jalkakäytävän kulmien pyöristämistä ym.

6. Kiinteistöviraston kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat

Tonttijakokartat. Kaupunginhallitukselle puollettiin lukuisia kortteleita koskevien tonttijakokarttojen hyväksymistä (Ks. kunnallinen asetuskokoelma v. 1957 ja 1958).

Kaupungin toimesta painettujen karttojen valmistus, jakelu ja myynti. Lautakunta päätti ehdottaa kaupunginhallitukselle, että kaikki karttojen valmistukseen ja painatukseen tarvittavat määrärahat siirrettäisiin kaupunkimittausosaston käytettäväksi, että karttojen myynti yleisölle ja niiden jakelu kaupungin virastoille annettaisiin ko. osaston tehtäväksi sekä että osastoon 1. 1. 1958 alkaen perustettaisiin 20. palkkaluokkaan kuuluva tp. karttapalvelun hoitajan virka (13. 5. 883 §).

Kaupunginosien ja niiden osa-alueiden nimi- ja rajakysymys. Asemakaavaosaston ja kadunnimikomitean yhteistyössä laatiman ehdotuksen kaupunginosien ja niiden osa-alueiden nimistä ja rajoista päätti lautakunta puolestaan hyväksyä, lukuun ottamatta eräitä kohtia, joista päätettiin pyytää kadunnimikomitealta uusi lausunto. Samalla päätettiin muuttaa nimitys Pohjois-Munkkiniemi Munkkivuoreksi ja Etelä-Munkkiniemi Vanhaksi Munkkiniemeksi (2. 12. 2 134 §). Tarkistettu ehdotus päätettiin esittää kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi (23. 12. 2 302 §).

Käyttövaroistaan lautakunta päätti myöntää 19 000 mk niiden kiinteistöviraston viranhaltijain kurssimaksun suorittamiseksi, jotka oli määrätty kartografian ja yhdyskuntien suunnitteluun liittyvän geotekniikan täydennyskursseille (18. 3. 617 §) sekä 15 000 mk

karttavalokuvausteknikon virkaa hakeneen kolmen henkilön Työterveyslaitoksella suoritettujen soveltuvuuskokeiden maksuksi (6. 5. 872 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä mm. asioista, jotka koskivat: osaston viranhaltijain ulkomaisia opintomatkoja tai kursseja (2. 1. 27 §, 9. 9. 1 578 §); oikeuden myöntämistä evankelis-luterilaisten seurakuntien rajojen painattamiseen kaupungin yleiskartan 225 kappaleeseen (28. 1. 263 §); kaupungin kartan käyttöä eräiden julkaisujen ym. liitteenä (28. 1. 264 §, 4. 2. 327 §); eräiden Helsingin asemakaava-alueilla olevien maantiejatkojen ottamista valtion kunnossapidettäviksi (4. 2. 321 §); osaston oikeuttamista nostamaan ennakkovarojen tililtä varoja pienehköjen maksujen suorittamiseen (29. 4. 834 §); yksityisauton käyttämistä maaperätutkimusjaoksen kalusto- ja miehistökuljetuksiin (13. 5. 913 §) sekä auton hankkimista em. tarkoitukseen kertomusvuoden aikana (30. 9. 1 696 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja, jotka mm. koskivat: hiekkasuodattimien käyttöönottoa väestönsuojien ilmastoinnissa (18. 2. 428 §); kaupungin kartan käyttöoikeutta julkaisujen ym. liitteenä (18. 2. 429 §, 29. 4. 833 §, 13. 5 909 §, 17. 6. 1 171 §, 29. 7. 1 386 §, 30. 9. 1 697 §); tonttijakoa koskevaa valitusta tai muistutusta (16. 9. 1 622 §, 28. 10. 1 895 §); Jollaksentien jatkon ottamista kaupungin kunnossapidettäväksi (23. 9. 1 648 §) sekä ehdotusta opaskarttojen asettamisesta nähtäväksi eri puolille kaupungin aluetta (7. 10. 1 735 §).

Kaupungin lakimiehelle annettiin lausunto, joka koski Helsingin—Turun valtatien rakentamiseen tarvittavaa työlupaa (15. 7. 1 316 §).

7. Kiinteistöviraston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat

Virastoja ja laitoksia varten vuokralle otetut huoneistot. Talon Rauhankatu 15 - Snellmaninkatu 13 V kerroksesta päätettiin Suomen Sahanomistajayhdistyksen Eläkesäätiöltä vuokrata järjestelytoimistoa varten n. 315—325 m²:n suuruinen, 13 huonetta, arkistohuoneen, keittokomeron, käytävätiloja ym. käsittävä huoneisto sekä saman talon samasta kerroksesta Suomen Luonnonvarain Tutkimussäätiöltä n. 181—185 m²:n suuruinen, 7 huonetta, arkistohuoneen ym. käsittävä huoneisto, josta 2 huonetta tuli järjestelytoimiston käyttöön ja 5 huonetta sekä arkistohuone oikeusaputoimistoa varten. Huoneistojen vuokraehdoista mainittakoon mm.: vuokrakausi alkoi silloin kun huoneistot valmiina luovutettiin kaupungin käyttöön, kuitenkin aikaisintaan 1. 1. 1958 ja päättyi 31. 12. 1960, mikäli se jommaltakummalta puolen sanottiin irti viimeistään 3 kk ennen vuokrakauden päättymistä, mutta jatkui muussa tapauksessa 1. 1. 1961 lukien aina vuoden kerrallaan, irtisanomisaikana em. 3 kk; kuukausivuokran, johon sisältyi korvaus lämmöstä ja lämpimästä vedestä, ja joka sidottiin kotimarkkinatavarain tukkuhintojen yleisindeksiin (v. 1935 = 100), suuruus oli 800 mk/m². Huoneistot luovutettaisiin kaupungin käyttöön rakennuspiirustusten ja työselitysten mukaisesti täysin valmiiksi rakennettuina ja vuokrapinta-ala tarkistettaisiin ennen vuokrakauden alkua (2. 12. 2 142 §).

Tapanilan äitiys- ja lastenneuvolaa varten päätti lautakunta vuokrata tri Oiva Ollilalta Tapanilasta Mäkitie 12:ssa sijaitsevat rakennukset tontteineen 40 000 mk:n kuukausivuokrasta, johon ei sisältynyt korvausta lämmöstä eikä vedestä, 1. 8. 1957 — 31. 7. 1960 väliseksi ajaksi. Vuokrakausi jatkuisi sen jälkeen vuoden kerrallaan, irtisanomisaika 3 kk. Kaupunki pidätti itselleen oikeuden käyttää sopivaksi katsomallaan tavalla tai luovuttaa muuhun käyttöön ne huonetilat, joita ei tarvittu neuvolatarkoitukseen. Kiinteistön päärakennuksessa ennen sen käyttöön ottamista suoritettavia korjaustöitä varten oikeutettiin talo-osasto käyttämään 165 000 mk kaupungin talojen korjausmäärärahoista (12. 8. 1 459 §).

Marian ja Auroran sairaalan sekä turberkuloosiparantolan henkilökunnan vuosilomasijaisia varten päätti lautakunta oikeuttaa talo-osaston vuokraamaan Domus Academicasta 1. 6. — 31. 8. väliseksi ajaksi 20 kahden hengen huonetta 4 500 mk:n suuruisesta, henkeä kohden lasketusta kuukausivuokrasta, johon sisältyi korvaus lämmöstä, lämpimästä vedestä sekä kaluston käytöstä (27. 5. 1 035 §).

Helsingin keskusmielisairaalan Kammio-osaston vuosilomasijaisia varten oikeutettiin talo-osasto vuokraamaan rva B. Gahmbergilta Runeberginkatu 56:sta kalustettu huone 1. 6. — 31. 8. väliseksi ajaksi 6 000 mk:n kuukausivuokrasta (27. 5. 1 036 §).

Sairaanhoitajien asuntolana käytettävään Kalevankatu 54:ssä olevaan huoneistoon n:o 27, jonka kaupunki omisti, liitettäväksi päätettiin vuokrata ko. huoneiston oven edessä oleva 2.4 m²:n suuruinen porraskäytäväsyvennys 1. 5. alkaen 3 v:n ajaksi (13. 5. 914 §).

Huoltoviraston kodinhoitajien asuntolakäyttöön päätettiin vuokrata rva Alli Makkoselta Lapinlahdenkatu 25:stä n. 29 m²:n suuruinen huoneisto n:o 18 b 6 000 mk:n kuukausivuokrasta ajaksi 1. 8. 1957—31. 5. 1958 sekä sen jälkeen vuosivuokrasopimuksella irtisanomisaikana 3 kk. Talo-osasto oikeutettiin käyttämään 30 000 mk kaupungin talojen korjausmäärärahoista muutos- ja korjaustöiden suorittamiseen huoneistossa sekä sinne tarvittavan sähkökeittimen hankkimiseen (12. 8. 1 456 §).

Lautakunta päätti, mikäli kaupunginhallitus hyväksyisi jäljempänä selostetun indeksiehdon sekä myöntäisi huonetilojen kaupungin käyttöön rakentamisesta johtuvia lisätöitä varten esitetyn määrärahan, vuokrata Helsingin Työväen Säästöpankilta Siltasaarenkatu 12:ssa olevasta uudisrakennuksesta VII kerroksesta n. 1 268 m² ja VIII kerroksesta n. 1 208 m² huoneistotilaa virastokäyttöön mm. seuraavilla ehdoilla: vuokrakausi alkaisi huonetilojen valmistuttua ja tultua rakennusviranomaisten hyväksyminä luovutetuiksi kaupungin hallintaan, niiden luovutus saattoi tapahtua myös vaiheittain, siitä erikseen sovitulla tavalla; vuokrakausi kesti 5 vuotta sen kalenterikuukauden alusta lukien, jolloin huonetilat kokonaisuudessaan oli luovutettu kaupungin käyttöön, ja jatkuisi sen jälkeen vuosivuokrasopimuksella molemminpuolisen 6 kk:n irtisanomisajan varassa; kuukausivuokraksi neliömetriä kohden määrättiin 700 mk, mutta nousisi tämä vuokra huonetilojen valmistumiseen saakka samassa suhteessa kuin rakennuskustannusindeksin alaryhmän, rakentajaindeksin lokakuun 1956 luku 115 oli noussut sen kuukauden vastaavaan lukuun verrattuna, jonka aikana ko. huonetilat kokonaisuudessaan luovutettaisiin kaupungin käyttöön. Tällä tavoin määrätty vuokra sidottiin siihen viralliseen elinkustannusindeksin »1951 = 100» indeksilukuun, joka oli tiedossa kaupungin saadessa kaikki huonetilat käyttöönsä, kuitenkin huomioitiin vain 5 pisteen nousu tai lasku ko. indeksiluvusta sekä se, ettei vuokra laskisi alle huoneistoja vastaanotettaessa tarkistettua yksikkövuokraa; mikäli huonetilat luovutetaan kaupungille vaiheittain, suoritetaan vuokra indeksikorotuksitta siihen saakka, kunnes ne kaikki on luovutettu. Kaupunginhallitukselle päätettiin ehdottaa, että vuokrasopimukseen otettaisiin em. mukainen määräys vuokran sitomisesta indeksiin sekä että kiinteistölautakunnan käyttöön myönnettäisiin 1.98 mmk:n suuruinen määräraha mainittujen huonetilojen rakentamisesta kaupungin käyttöön soveltuviksi aiheutuvien lisäkustannusten korvaamiseksi Työväen Säästöpankille. Vuokrasopimuksen mukaan olisi kaupungin em. kustannusten lisäksi korvattava ne vuokratiloihin haluamansa ylimääräiset sähkö-, tiedoitus- ja hälytyslaitteet, jotka eivät sisältyneet talon sähkötyöurakkaan (4. 3. 539 §, 20. 5. 976 §, 27. 5. 994 §, ks. I osan s. 244). Kaupunginhallitukselle esitettiin 1 029 607 mk:n suuruisen lisämäärärahan myöntämistä aikaisemmin huomioimattomien lisätöiden suorittamista varten em. huonetiloissa (14. 10. 1 801 §).

Lautakunta päätti, että Siltasaarenkatu 12:sta vuokratut huonetilat osoitetaan seuraaviin virastotarkoituksiin: lastensuojeluvirastolle VII kerroksesta 46 huonetta, pintaalaltaan yhteensä 1 231 m², ja VIII kerroksesta 21 huonetta, 533 m², eli kaikkiaan 67 huonetta ja 1 764 m²; urheilu- ja retkeilytoimistolle VIII kerroksesta 13 huonetta, pintaalaltaan 361 m²; koulutustoimikunnalle VIII kerroksesta 4 huonetta, 191 m², ulosottolaitoksen tarkkaajalle VII kerroksesta 2 huonetta, 37 m², sekä huoltoviraston työhuoltotoimistolle VIII kerroksesta 5 huonetta, joiden yhteinen pinta-ala oli 123 m². Kaikkiin huoneistoihin kuului tarvittavat käytävä- ym. tilat (23. 12. 2 312 §).

Västönsuojelutoimistolle päätettiin Uudenmaan läänin rakennustoimistolta vuokrata talon Korkeavuorenkatu 21 A -portaan I kerroksessa sijaitseva 136.5 m²:n suuruinen, 6 huonetta käsittävä huoneisto 68 250 mk:n kuukausivuokrasta ilman lämpöä 16. 10. 1957—31. 5. 1961 väliseksi ajaksi sekä edelleen aina vuodeksi kerrallaan, ellei vuokrasopimusta jommaltakummalta puolelta sanottu irti 3 kk ennen vuokrakauden päättymistä (26. 8. 1 518 §, 7. 10. 1 740 §).

Kaupunginhallitus oli päättänyt lautakunnan esityksen mukaisesti vuokrattavaksi oikeusaputoimistoa varten sekä rakennusviraston Kasarmikatu 21:stä siirtymään joutuneiden osastojen sijoittamiseksi uudistalosta Kaisaniemenkatu 8 Nuorten Miesten Kristilliseltä Yhdistykseltä huonetilaa 940 m² ja kirkkohallitukselta 510 m² (13. 5. 925 §, ks. I osan s. 244). Huonetiloja ei kuitenkaan voitu kaupungille vuokrata, koska Nuorten Miesten Kristillinen Yhdistys oli peruuttanut vuokratarjouksensa eikä kirkkohallituksen

tarjoamien tilojen vuokraaminen enää sen jälkeen olisi ollut tarkoituksenmukaista (14. 10. 1 791 §).

Talosta Aleksanterinkatu 46 Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankilta vuokratun huoneiston vapauduttua lastensuojeluviraston elatusaputoimiston käytöstä päätettiin ko. huoneistosta luovuttaa kotitalouslautakunnan toimistolle 4 huonetta sekä käyttöoikeus keittosyvennys-, käytävä- ym. tiloihin, yhteensä 105 m², sekä raittiuslautakunnan toimistolle 4 huonetta samoin käyttöoikeudella em. yhteistiloihin, yhteensä 95 m². Samalla päätettiin sanoa irti raittiuslautakunnan toimiston entisestä huoneistosta Eläkekassa Elonvaran kanssa kertomusvuonna (27. 5. 1 037 §) tehty vuokrasopimus vuokranantajan suostumuksella päättyväksi 31. 1. 1958 (23. 12. 2 313 §).

Lautakunta päätti vuokrata Suomen Nuorten Naisten Kristillisten Yhdistysten Liitolta Pohj. Rautatiekatu 23:ssa sijaitsevan juhlasalihuoneiston, suuruudeltaan 321 m², 1. 3. 1957 — 31. 5. 1960 väliseksi ajaksi kaupungin tarkoituksiin käytettäväksi. Kuukausivuokra, johon sisältyi korvaus lämmöstä ja lämpimästä vedestä, oli 100 000 mk. Vuokrasopimus jatkui edelleen, ellei sitä jommaltakummalta puolelta sanottu irti viimeistään 3 kk ennen mainitun vuokrakauden päättymistä, vuoden kerrallaan (18. 2. 440 §). Myöhemmin lisättiin vuokraehtoihin määräys, ettei ko. huoneistoa saanut käyttää majoitustarkoituksiin (29. 4. 842 §). Kaupunginhallitukselle antamassaan lausunnossa päätti lautakunta esittää, että em. huoneisto luovutettaisiin nuorisotyölautakunnan hallintoon, sillä ehdolla että huoneistosta vuokrataan tarvittavat säilytys- ja harjoitustilat Helsingin Torvisoittokunta -nimiselle yhdistykselle. Lisäksi esitettiin, että huoneistoa saataisiin käyttää muihinkin kaupungin tarpeisiin ja vuokrata sitä eri tilaisuuksia varten. Lautakunnan käyttöön anottiin 220 000 mk:n määräraha valaisinlaitteiden hankkimiseksi huoneistoon (25. 2. 499 §).

Lautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että Osuusliike Elannolta vuokrattaisiin huoneisto talosta Siltasaarenkatu 6 nuorisokahvilana käytettäväksi (8. 4. 747 §, ks. I osan s. 244).

Lisätilaksi suomenkielisten kansakoulujen kansliaa varten päätti lautakunta vuokrata Fastighetsaktiebolaget Alf -nimiseltä yhtiöltä talosta Yrjönkatu 8—10 huoneiston n:o 10, suuruudeltaan 14 m², 1. 7. 1957—31. 12. 1958 väliseksi ajaksi 9 100 mk:n perusvuokrasta kuukaudessa ja muuten samoilla ehdoilla, joilla lautakunta oli 26. 1. 1954 tehdyllä vuokrasopimuksella vuokrannut sanotulta yhtiöltä muut suomenkielisten kansakoulujen kanslian huonetilat (9. 9. 1 587 §).

Kiinteistö Oy. Siilitie 5:ltä päätettiin kaupunginkirjastoa varten vuokrata 238 m²:n suuruinen huoneisto 1. 8. lukien ja äitiys- ja lastenneuvolaa varten 68 m²:n suuruinen huoneisto siihen kuuluvine kellaritiloineen 1. 7. lukien. Molemmat vuokrattiin vuosivuokrasopimuksella irtisanomisaikana 3 kk. Kuukausivuokra lämpöineen ja lämpimine vesineen oli kirjastohuoneistosta 119 000 mk ja neuvolahuoneistosta 34 000 mk (2. 9. 1 545 §).

Lautakunta päätti vuokrata Oy. Concrete Ab:ltä Jääkärinkatu 8:n kellarikerroksessa sijaitsevan n. 370 m²:n suuruisen varastohuoneiston ,joka luovutettiin kaupunginmuseon käyttöön, mm. seuraavilla ehdoilla: vuokrakausi alkoi 1. 9. 1957 ja päättyi 31. 5. 1959 sekä jatkui sen jälkeen aina vuoden kerrallaan; irtisanomisaika oli 3 kk; kuukausivuokran, johon sisältyi korvaus lämmöstä, suuruus oli 240 mk/m² ja sidottiin se viralliseen elinkustannusindeksiin. Vuokranantaja sitoutui kustannuksellaan asentamaan ennen vuokrakauden alkua huoneistoon yksinomaan sen virrankulutuksen laskevan sähkömittarin, varaamaan mahdollisuuden ajaa autolla varastoon, kun siitä ilmoitetaan vuokranantajalle viimeistään edellisenä päivänä sekä huolehtimaan, ettei samaan kellarikerrokseen sijoiteta museotavaralle haitallisia kaasuja, kosteutta tai muuta vahinkoa tuottavia aineita (12. 8. 1 460 §).

Lautakunta päätti periaatteessa vuokrata Wilh. Bensow Oy:ltä talon Et. Esplanaadikatu 22 B-portaan IV kerroksesta 226 m²:n suuruisen huoneiston liikennelaitoksen pääkonttorin lisätilaksi 750 mk/m² kuukausivuokrasta. Samalla päätettiin hyväksyä liikennelaitoksen pääkonttorin mainitussa talossa ennestään sijaitsevan huoneiston kuukausivuokraksi 1. 5. 1958 alkaen samoin 750 mk/m² (21. 10. 1 860 §).

Sähkölaitoksen asemiensuunnittelutoimistoa varten päätettiin talon Kaisaniemenkatu 10 VI kerroksesta vuokrata Metsäliiton Toimenhaltijain Eläkesäätiöltä 319 m²:n suuruinen huoneisto, johon kuului 9 huonetta, käytävätiloja ym. 16. 12. 1957—31. 12. 1960 väliseksi ajaksi ja sen jälkeen aina vuodeksi kerrallaan, irtisanomisaika 3 kk, 800 mk/m² vas-

taavasta 255 200 mk:n kuukausivuokrasta. Tämä perusvuokra oli 6 kk:n aikana, kunkin heinä- ja tammikuun alusta lukien, suoritettava yhtä monella täydellä 10 %:lla korotettuna kuin edellisessä kesä- ja vastaavasti joulukuussa tiedossa oleva viimeksi julkaistu indeksiluku on peruslukuna pidettävää joulukuun 1957 indeksilukua korkeampi. Vuokranantaja sitoutui omalla kustannuksellaan asentamaan huoneistoon sähkölaitoksen hyväksymät kattovalaisimet (2. 12. 2 141 §).

Sähkölaitoksen kaukolämmitystoimistoa varten päätettiin vuokrata Oy. Ruoholahdenkatu 8:lta 217.67 m²:n suuruinen toimistohuoneisto, jonka pinta-alaan oli lisättävä 14.33 m² ko. huoneiston osuutena yhteistiloihin, joten vuokrapinta-alaksi tuli kaikkiaan 232 m². Kuukausivuokra, johon sisältyi korvaus lämmöstä ja lämpimästä vedestä, oli 199 520 mk (860 mk/m²). Huoneisto vuokrattiin 16. 11. 1957—30. 11. 1958 väliseksi ajaksi, sillä ehdolla että vuokrasuhde sen jälkeen jatkuu vuoden kerrallaan, irtisanomisaika 3 kk (20. 11. 2 047 §). Vuokrasopimukseen lisättiin myöhemmin ehto, jonka mukaan vuokranantajalla oli oikeus, pääomakustannusten tai kiinteistön hoitokustannusten noustessa, kohtuullisesti korottaa sovittua vuokraa sopimuskautena (25. 11. 2 105 §).

Sähkölaitoksen käyttöön sähkölaitteiden ja -tarvikkeiden varastointitarkoitukseen päätettiin vuokrata Oy. Mobil Oil Ab:ltä Lauttasaarenkatu 45:ssä sijaitsevasta varastorakennuksesta 1 650 m²:n suuruinen osa. Vuokrasopimus oli voimassa 1. 11. 1957 lukien ja päättyisi irtisanomisetta 31. 8. 1960. Kuukausivuokra, 330 000 mk, sidottiin kotimarkkinatavarain tukkuhintojen yleisindeksiin »1935 = 100»; kulloinkin erääntyvä vuokra oli suoritettava yhtä monella täydellä kymmenellä prosentilla korotettuna kuin erääntymiskuukauden indeksiluku oli perusindeksinä pidettävää syyskuun 1957 indeksilukua korkeampi (23. 9. 1 654 §).

Töölönkatu 55:ssä sijaitsevan koulutalon vuokraaminen. Lautakunta päätti vuokrata Koulu Oy:ltä kaupungin käyttöön Töölönkatu 55:ssä sijaitsevan rakennuksen (ent. Linnankosken kansakoulu) mm. seuraavilla ehdoilla: vuokrasuhde alkaa 1. 9. 1957 ja päättyy 31. 12. 1958 sekä jatkuu sen jälkeen aina vuoden kerrallaan; molemminpuolinen irtisanomisaika oli 3 kk; vuosivuokra oli 2 mmk; vuokra ajalta 1. 9.—30. 11. 1957 oli jo suoritettu kaupungin ja yhtiön välillä aikaisemmin voimassa olleen sopimuksen perusteella. Vuoden 1958 alusta vuokra suoritettaisiin puolivuosittain etukäteen, jolloin 2. 1. 1958 erääntyvän vuokran yhteydessä maksettaisiin myös v:n 1957 joulukuun vuokra; vuokra sidottiin viralliseen elinkustannusindeksiin, siten että kulloinkin erääntyvä vuokramäärä korotettiin yhtä monella täydellä 5 %:lla kuin virallinen elinkustannusindeksi maksukuukautta edeltäneenä kuukautena oli täysissä 5 %:ssa korkeampi kuin v:n 1948 elokuussa; indeksin alentuessa oli vuokraa vastaavasti alennettava, ei kuitenkaan alle 2 mmk:n; indeksitarkistus suoritettiin erääntymiskuukauden aikana, sitä edeltäneen kuukauden indeksiluvun tultua julkaistuksi; kaupungin oli kustannettava talon lämmitys ja palkattava talonmies-lämmittäjä; kaupungille kuului huolehtiminen kiinteistön puhtaanapidosta sekä rakennuksen sisä- ja ulkokorjauksista; vuokranantaja puolestaan huolehti katuosuuden korjauksista.

Kiinteistölautakunnan ja Koulu Oy:n välillä ko. rakennuksesta 15. 9. 1948 tehty vuokrasopimus katsottiin päättyneeksi 31. 8. 1957.

Lautakunta käsitteli kokouksissaan 26. 8. ja 9. 9. rakennuksen huonetilojen luovuttamista virastoille ja laitoksille sekä ilmoitti tekemistään päätöksistä kaupunginhallitukselle. Talo-osasto päätettiin oikeuttaa luovuttamaan autokatsastuskonttorille yksinomaiseen käyttöön I ja II kerroksesta 154.5 m² à 600 mk eli 92 700 mk/kk sekä yhteiseen käyttöön nuorisotoimiston kanssa I ja II kerroksesta 137 m² à 400 mk eli 54 800 mk/kk. Kokonaisvuokra oli siten 147 500 mk/kk. Helsingin Vaatturiammattikoululle luovutettaisiin koko III kerros, jonka pinta-ala oli 297 m² ja jonka kuukausivuokra oli 460 mk/m² eli 136 620 mk. Nuorisotoimistoa varten varattaisiin, sillä edellytyksellä, ettei kaupunginhallitus päätä toisin, yksinomaiseen käyttöön I kerroksesta 242 m² ja II kerroksesta 59.5 m² sekä eräitä tiloja yhteiseen käyttöön autokatsastuskonttorin kanssa (26. 8. 1 518 §, 9. 9. 1 586 §). Myöhemmin päätti lautakunta kaupunginhallitukselle antamassaan lausunnossa ehdottaa, että kaupunginhallitus kehottaisi lautakuntaa luovuttamaan nuorisotoimiston yksinomaiseen käyttöön 242 m² huonetilaa kuukausivuokrasta, joka oli 460 mk/m² eli yhteensä 111 320 mk sekä lisäksi eräitä tiloja yhteiskäyttöön autokatsastuskonttorin ja Suomen Turkkurien Liiton kanssa. Edelleen päätettiin ehdottaa, että Suomen Turkkurien Liitolle vuokrattaisiin sen toimesta perustettavaa turkisalan ammattikoulua varten talon II ker-

roksesta kaksi luokkahuonetta, yhteensä 128.5 m², sekä käyttöoikeus eteis- ym.tiloihin, yhteensä 41 m², edelliset 500 mk:n ja jälkimmäiset 130 mk:n neliömetrivuokrasta kuukaudessa eli kaikkiaan 69 580 mk:n suuruisesta kuukausivuokrasta, johon sisältyi korvaus lämmöstä ja lämpimästä vedestä ja joka sidottiin Tilastollisen päätoimiston laskemaan kotimarkkinatavarain tukkuhintojen yleisindeksiin (1935 = 100) pitäen peruslukuna lokakuun 1957 pistelukua. Ehtona olisi lisäksi, että vuokraaja omalla kustannuksellaan suorittaa luokkahuoneissa ennen niiden käyttöön ottamista tarvittavat muutos- ja korjaustyöt ja vuokrasuhteen päättyessä poistaa rakentamansa väliseinät ja muut rakennelmat. Lautakunnan käyttöön ehdotettiin myönnettäväksi ko. rakennuksessa välttämättä suoritettavia muutos- ja korjaustöitä varten 390 000 mk:n suuruinen määräraha (28. 10. 1 900 §, ks. I osan s. 245).

Koska huonetilojen luovuttamisesta nuorisotoimistolle kaupunginhallituksen 12. 12. tekemän päätöksen mukaisesti oli luovuttu, päätti lautakunta kehottaa talo-osastoa antamaan rakennuksessa sijaitsevan voimistelusalin vuokralle sopivaksi katsomalleen vuokraajalle (23. 12. 2 324 §).

Virastoja ja laitoksia varten vuokrattujen huoneistojen vuokrasopimusten uusiminen, järjestely, irtisanominen ym. Kiinteistö Oy. Kirstinkatu 12 -nimisen yhtiön kanssa päätettiin tehdä vuokrasopimus, joka koski Kirstinkatu 12:ssa sijaitsevia, kaupungin hallussa ennestään olevia 210 m²:n suuruista lastentarha- ja päiväkotihuoneistoa sekä n. 300 m²:n käsittävää poliisiviestivarikon radioautojen korjaus- ja huoltoasemahuoneistoa. Lastentarha- ja päiväkotihuoneiston vuokrakausi alkoi 1. 2. ja korjaus- ja huoltoasemahuoneiston 1. 1. Sopimus päättyy 31. 1. 1962, mikäli se jommaltakummalta puolen sanotaan irti vähintään 3 kk aikaisemmin, mutta jatkuu muussa tapauksessa 5 v kerrallaan, irtisanomisaikana em. 3 kk. Kuukausivuokra, johon sisältyi lämpö ja lämmin vesi, oli 400 mk/m² eli yhteensä 204 000 mk sekä sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin siten kuin kaupungin ao. yhtiölle myöntämän lainan indeksiin sitomisesta oli määrätty. Muista vuokraehdoista mainittakoon vielä, että vuokrasuhteen päättyessä jäivät huoneistoihin kaupungin toimesta rakennetut kiinteät väliseinät samoin kuin asennetut vesi-, viemäri-, lämpö- ja sähköjohdot sähkötauluineen korvauksetta paikoilleen vuokranantajan omaisuudeksi, ellei toisin sovita. Kaupunki oli kuitenkin oikeutettu poistamaan ne laitteet, jotka oli asennettu toiminnan laadun vuoksi ja joiden ei voitu katsoa kuuluvan ko. huoneistossa muuten tarvittaviin laitteisiin. Vuokraaja ei saanut ilman vuokranantajan lupaa suorittaa rakenteellisia muutoksia huoneistossa (24. 6. 1 224 §).

Castréninkatu 18:sta Suomen Evankeliumiyhdistykseltä vuokratusta lastentarhahuoneistosta päätettiin tehdä uusi vuokrasopimus. Huoneisto, 270 m², siihen kuuluva 35 m²:n suuruinen kattoparveke sekä kellari-, ullakko- ja varastohuonetilat vuokrattiin 1. 1. 1958—30. 6. 1959 väliseksi ajaksi ja sen jälkeen aina vuodeksi kerrallaan. Irtisanomisaika oli 3 kk. Vuokra, johon sisältyi korvaus lämmöstä ja lämpimästä vedestä, oli 101 250 mk/kk; se sidottiin viralliseen elinkustannusindeksiin »1951 = 100» (9. 12. 2 182 §).

Lautakunta päätti, hyväksyen Sedmigradskyn Småbarnskola och Marias Asyl -nimiseltä säätiöltä vuokrattua huoneistoa koskevan vuokrasopimuksen, joka oli tehty 17. 6. 1938, päättyneeksi 31. 12. 1956, vuokrata ko. 698 m²:n suuruiset huonetilat säätiöltä 1. 1. 1957—31. 5. 1958 väliseksi ajaksi sekä sen jälkeen vuodeksi kerrallaan, irtisanomisaika oli 3 kk. Kuukausivuokra, johon sisältyi korvaus lämmöstä keskuslämmityksellä varustetussa katurakennuksessa olevan 448 m²:n suuruisen huoneistotilan osalta, oli 162 000 mk. Kaupunki huolehti kustannuksellaan tarvittavista sisäkorjauksista. Huoneistotilat, jotka sijaitsivat Oikokatu 7:ssä, vuokrattiin edelleen kansakoulukäyttöön (4. 2. 331 §).

Aleksanterinkatu 12:sta vapautuva 4 huoneen huoneisto, suuruudeltaan n. 90 m², päätettiin luovuttaa asunnonjakotoimistolle. Samalla päätettiin tehdä vuokranantajan Fastighetsaktiebolaget Balderin kanssa uusi vuokrasopimus ja katsoa huoneistoa koskeva 24. 9. 1936 tehty vuokrasopimus päättyväksi. Vuokrakausi alkoi 1. 6. 1958 ja päättyy, mikäli se sanotaan irti 3 kk aikaisemmin, 31. 5. 1961, muussa tapauksessa se jatkuu vuoden kerrallaan, irtisanomisaikana em. 3 kk. Vuokra oli 30 000 mk/kk, paitsi 1. 6.—30. 11. 1958 välisenä aikana, jolloin se oli 20 000 mk/kk, mikä alennus vastasi kaupungille huoneiston sähkökorjauksista koituvia kustannuksia. Vuokraan sisältyi korvaus lämmöstä ja oli se sidottu virallisen elinkustannusindeksin »1951 = 100» huhtikuun 1958 pistelukuun, siten että vuokra maksetaan aina 1. 7. ja vastaavasti 1. 1. alkaen 6 kk:n ajan yhtä monella täydellä 5 %:lla korotettuna kuin edellisen huhti- ja vastaavasti lokakuun indeksiluku on

mainittua pistelukua korkeampi. Talo-osasto oikeutettiin käyttämään v:n 1958 talousarvion kaupungin talojen korjausmäärärahoista 415 000 mk huoneiston kunnostamiseen (23. 12. 2 318 §).

Lautakunta päätti vuokrata Suomalaisen Naisliiton Helsingin Osastolta Fredrikinkatu 16:ssa sijaitsevan 150 m²:n suuruisen huoneiston kotitalouslautakunnan opetuskeittiöksi ajaksi 1. 2. 1957—31. 5. 1959 ja siitä edelleen aina vuodeksi kerrallaan. Irtisanomisaika oli 3 kk. Vuokra oli 75 000 mk/kk, siihen sisältyi korvaus lämmöstä. Lämpimän veden korvauksena suoritti vuokraaja sinä aikana, jolloin sitä käytettiin, 3 500 mk/kk (18. 3. 620 §).

Lautakunta päätti hyväksyä Ab. Kammio Sjukhem Oy:n irtisanomisen, jonka mukaan Kammion sairaalasta 3. 7. 1952 tehty vuokrasopimus päättyy 30. 6. kertomusvuonna, sillä ehdolla että yhtiö vuokraa ko. tonttialueensa rakennuksineen, kalustoineen ym. irtaimistoineen kaupungille ajaksi 1. 7. 1957—30. 6. 1962, irtisanomisaika 6 kk, sekä eräillä muilla ehdoilla (7. 1. 75 §). Kaupunginvaltuusto päätti 19. 6., että tontti rakennuksineen ja irtaimistoineen hankitaan kaupungin omistukseen. Lautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi myönnettäisiin Kammion sairaalassa suoritettavia, talorakennusosaston laatiman suunnitelman mukaisia muutos- ja korjaustöitä varten 31 mmk:n määräraha. Lautakunta päätti puolestaan hyväksyä muutospiirustukset (23. 12. 2 315 §).

Lautakunta päätti, että Hopeasalmentie 48:sta vuokrattujen huonetilojen, jotka olivat olleet äitiys- ja lastenneuvolan sekä sivukirjaston käytössä, vuokrasopimus sanotaan irti päättyväksi 31. 8. (29. 7. 1 400 §).

Oulunkylästä Ab. Björkkullan -nimiseltä yhtiöltä Koivikko 1:stä vuokrattua lastentarhahuoneistoa koskeva, 15. 1. 1948 tehty vuokrasopimus sanottiin irti päättyväksi 31. 8. 1957 (12. 8. 1 444 §).

Oulunkylästä, Koivikkotie 4, kaupungin käyttöön vuokratun huoneen kuukausivuokraksi 1. 6. lukien päätettiin hyväksyä 1 945 mk ja sanoa sopimus irti 31. 5. 1958 päättyväksi. Huoneen käytöstä päätettiin, että se luovutetaan 2 500 mk:n suuruisesta kuukausivuokrasta, johon ei sisältynyt korvausta lämmöstä, Kullatorpan lastenkodin hoitajan asunnoksi 1. 11. 1957—31. 5. 1958 väliseksi ajaksi (21. 10. 1 857 §).

Lauttasaaren VPK:lta Otavantie 4:stä vuokrattujen huonetilojen kuukausivuokra hyväksyttiin korotettavaksi 1. 1. 1957 lukien 27 % eli yleisen vuokratason nousua vastaavaksi. Samalla päätettiin merkitä vuokrasopimus vuokranantajan suostumuksella päättyväksi 31. 10. (21. 10. 1 859 §).

Virastoille ja laitoksille luovutetut kaupungin huoneistot. Lautakunta päätti osoittaa Kaupungintalosta järjestelytoimistolta vapautuvat huonetilat seuraavasti: II kerroksesta 7 huonetta kaupunginkanslian käyttöön sekä III kerroksesta 3 huonetta hankintatoimiston käyttöön (23. 12. 2 318 §).

Lautakunta päätti kehottaa talo-osastoa sanomaan irti Kaupungintalossa sijaitsevan Maidontarkastusjaoston hallinnossa olevan huoneiston vuokrasopimuksen päättyväksi 31. 3. ja luovuttamaan ko. huoneiston lisätilaksi hankintatoimistolle (18. 2. 431 §).

Lautakunta päätti, että satamarakennusosaston oli ensi tilassa luovuttava Helenankatu 2:n III kerroksessa hallitsemastaan kahdesta huoneesta, pinta-alaltaan yht. 39.2 m², ja että talo-osasto sai ko. huoneet käyttöönsä toimistotiloiksi. Saman talon piharakennuksen II kerroksessa vapaina olleista kahdesta huoneesta päätettiin toinen, 30.75 m²:n suuruinen, luovuttaa lisätilaksi poliisilaitoksen passitoimistolle ja toinen, 13.6 m², talo-osastolle. Lisäksi oikeutettiin talo-osasto käyttämään kiinteistöjen pääluokan tilillä Poliisihuoneistot olevasta määrärahasta 638 000 mk em. huoneissa, ennen niiden käyttöön ottamista, ja muiden talo-osaston toimistohuoneistossa tarpeellisten muutos- ja korjaustöiden suorittamiseen (6. 5. 877 §).

Huoltoviraston työtupien ylimääräistä naisosastoa varten päätettiin varata Kyllikinkatu 10:ssä sijaitsevasta ruotsinkielisten kansakoulujen käytöstä vapautunut, n. 116 m²:n suuruinen huonetila talon I kerroksesta (21. 10. 1 855 §).

Talojaosto päätti kehottaa talo-osastoa luovuttamaan kaupunkimittausosaston työvälinevarastoa varten tarvittavat tilat kahdesta talossa Ehrensvärdintie 14 sijaitsevasta autotallista ja oikeuttaa osaston käyttämään niiden kunnostamiseen kaupungin talojen korjausmäärärahoista enintään 154 000 mk (Taloj. 4. 3. 48 §).

Tehdasrakennuksen vuokraaminen Malmilta sähkölaitoksen käyttöön. Asunto Oy. Mal-

mintalo 42:n kanssa v. 1956 tehty, Malmilla Turkhaudantie 4:ssä olevaa tehdasrakennusta koskeva vuokrasopimus katsottiin päättyväksi 30. 11. 1957. Samalla päätettiin tehdä saman vuokranantajan kanssa uusi sopimus ko. tehdasrakennuksesta kokonaisuudessaan, joten vuokrattavaksi pinta-alaksi aikaisemman sopimuksen mukaisen 390 m²:n asemesta tuli 676 m². Sopimuksen ehdoista mainittakoon mm.: vuokrakausi oli 1. 12. 1957—30. 11. 1963, sopimus jatkui sen jälkeen vuoden kerrallaan, irtisanomisaikana 6 kk; kuukausivuokra oli 135 000 mk ja sidottu kotimaisten tavarain tukkuhintaindeksin (1935=100) marraskuun 1957 pistelukuun; vuokranantaja sitoutui ennen vuokrakauden alkamista kustannuksellaan ja sähkölaitoksen määräysten mukaisesti rakentamaan rakennuksen alakertaan uuden väliseinän, ulkoseinään uuden oviaukon pariovineen sekä valamaan yläkertaan betonilattian (20. 11. 2 043 §).

Toinen linja 21:ssä sijaitsevan talon vuokralleanto. Lautakunta päätti oikeuttaa talo-osaston antamaan ko. talon, johon kuului asuinrakennus, 295 m², sekä 183 m²:n suuruinen vajarakennus, 1. 6. lukien vuokralle lääkintöhallitukselle sairaalahenkilökunnan asuintarkoituksiin mm. seuraavilla ehdoilla: kuukausivuokra oli 77 300 mk ja oli se suoritettava yhtä monella täydellä 5 %:lla korotettuna kuin virallisen elinkustannusindeksin »1951=100» indeksiluku oli erääntymiskuukautena toukokuun 1957 lukua korkeampi; vuokraaja huolehti vuokra-aikana talonmiehen palkkauksesta sekä sähkön-, kaasun- ja vedenkulutuksen sekä piha- ja katualueiden puhtaanapidon aiheuttamista kustannuksista; vuokraaja sai talon haltuunsa siinä kunnossa, missä se oli 1. 6. 1957; vuokraajalla oli oikeus vuokranantajan kanssa neuvoteltuaan suorittaa huoneistoissa tarpeellisiksi katsomiaan korjauksia, mutta vuokraaja ei ollut oikeutettu saamaan niistä korvausta vuokrasuhteen päättyessä; vuokra-aika jatkui vuoden kerrallaan, mikäli sopimusta ei jommaltakummalta puolelta sanottu irti 3 kk ennen vuokra-ajan päättymistä (12. 6. 1 136 §).

Hernesaarenkatu 12—14:ssä olevien rakennusten ym. vuokrasopimukset. Lautakunta päätti hylätä Oy. G. Söderström Ab:n anomuksen yhtiön 31. 5. päättyvän, Hernesaarenkatu 12—14:ssä sijaitsevaa tehdasrakennusta koskevan vuokrasopimuksen pidentämisestä. Talo-osasto oikeutettiin antamaan vuokralle Aerator Oy:lle ja Ilmastointi Oy:lle yhteisesti ko. rakennuksen I kerroksesta 211 m² ja II kerroksesta 442 m² tehdastilaa sekä samasta rakennuksesta n. 38 m² lämmintä ja n. 143 m² kylmää varastotilaa 1. 6. lukien yhden vuoden ajaksi, jonka jälkeen vuokrasopimus jatkuisi toistaiseksi, molemminpuolinen irtisanomisaika 3 kk, vuosineljänneksittäin etukäteen suoritettavasta 640 000 mk:n vuosivuokrasta. Lisäksi oli ehtona, että vuokraajat huolehtivat rakennuksen lämmityksestä kiinteistöön kuuluvilla lämmityslaitteilla myös siltä osalta rakennusta, joka jää kaupungin hallintaan. Vuokraajien oli kustannuksellaan huolehdittava hallussaan olevien huonetilojen sekä vesikaton kunnossapidosta. Samalla oikeutettiin talo-osasto luovuttamaan muu osa rakennuksesta rakennusviraston käyttöön (8. 4. 749 §, taloj. 4. 3. 41 §).

Tehdaskorttelissa n:o 178 Hernesaarenkatu 14:ssä sijaitsevaa tehdasrakennusta, joka 1. 9. 1947 oli vuokrattu Suomen Auto Oy:lle ja jonka vuokra-aikaa oli pidennetty 21. 1. 1952, koskeva vuokrasopimus päätettiin sanoa irti päättyväksi 31. 12. 1957. Rakennus tarvittiin lisätilaksi Hernesaaressa sijaitsevalle kaupungin autokorjaamolle (23. 9. 1 656 §).

Lautakunta päätti jatkaa K. A. Wigg Ab:lle Hernesaaren korttelista n:o 178 vuokrattua aluetta koskevaa vuokrasopimusta 1. 3. lukien viiden vuoden ajaksi, siten että vuokrasuhde, ellei sitä jommaltakummalta puolelta sanota irti viimeistään 3 kk ennen vuokrakauden päättymistä, jatkuu sen jälkeen aina vuoden kerrallaan, irtisanomisaika 3 kk. Sopimusta jatkettiin muuten entisin ehdoin, paitsi että vuokra-alueella oleva vuokraajan omistama rakennus jää vuokrasuhteen päättyessä korvauksetta kaupungin omaisuudeksi ja että kaupungilla on tällöin oikeus kohtuullisesta korvauksesta lunastaa myös rakennuksessa olevat sähkö-, lämmitys-, tuuletus- ja kuormauslaitteet, jolloin sähkö- ja lämmitysjohtoja ei kuitenkaan lueta näihin laitteisiin, vaan itse rakennukseen kuuluviksi (25. 3. 651 §, taloj. 18. 3. 55 §).

Lasipalatsi. Lautakunta päätti oikeuttaa talo-osaston vuokraamaan Paita-Baari Oy:lle n. 8 m²:n suuruisen huonetilan Lasipalatsista myymäläksi 1. 6. lukien toistaiseksi 20 000 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen. Vuokraajan oli omalla kustannuksellaan suoritettava ko. huonetilan myymäläksi muuttamiseksi tarvittavat työt, jotka vuokrasuhteen päättyessä jäisivät korvauksetta kaupungin omaisuudeksi (20. 5. 978 §).

Lasipalatsin liikehuoneistojen vuokrat päätettiin 1.7. lukien korottaa n. 14—25 %, joten ne olisivat keskimäärin 1 000 mk/m². Talo-osastolla oli kuitenkin oikeus, mikäli

se osoittautuisi tarpeelliseksi, harkintansa mukaan tehdä poikkeus em. korotuksista (3. 6. 1 073 §).

Alppikatu 1:ssä sijaitsevan ammattikoulutalon huonetilojen käyttö. Lautakunta päätti ilmoittaa lausuntonaan kaupunginhallitukselle, että ammattikoulutalon Vallininkadun ja Ensimmäisen linjan kulmauksessa olevasta 2-kerroksisesta rakennuksesta ja 3-kerroksisesta kivirakennuksesta, jonka pääty on Vallininkadulle päin, voidaan, mikäli kaupunginhallitus pitää sitä tarkoituksenmukaisena, luovuttaa v:n 1957 ja 1958 vaihteessa seuraavat poikien ammattikoulun käytöstä vapautuvat tilat jäljempänä mainittuihin tarkoituksiin:

2-kerroksinen rakennus Maalariammattikoululle kokonaisuudessaan, lukuun ottamatta I kerroksen Vallininkadun puoleisessa päädyssä olevaa kolmea huonetta ja II kerroksen pihan puoleisessa päädyssä olevaa kahden huoneen vahtimestarin asuntoa; Lasinhiojakoululle, mikäli sellainen perustetaan, I kerroksen Vallininkadun puoleisesta päädystä 2 huonetta eteisineen, n. 60 m², sekä n. 16 m²:n suuruinen huone yhteiskäyttöön sokeiden ääninauhakirjaston toimiston kanssa, jolle lautakunta oli 11. 11. 1957 (1 985 §) päättänyt varata huonetilaa talosta; Laboratorioapulaiskoulun, mikäli sellainen perustetaan, vahtimestarin asunnoksi II kerroksessa oleva 60 m²:n suuruinen asuinhuoneisto;

3-kerroksisesta rakennuksesta Kultaseppäkoululle II kerros kokonaisuudessaan eli n. 390 m²; Suomen Hammaslääkäriliitolle sen suunnittelemaa hammasteknikkokoulua varten III kerroksesta 5 huonetta käytävä- ym. tiloineen eli n. 182 m²; Optikkokoululle III kerroksesta n. 60 m² käsittävät kaksi huonetta käytävä- ym. tiloineen; voimistelusali tuli edelleen jäämään kansakoulukäyttöön; Laboratorioapulaiskoululle I kerros kokonaisuudessaan eli n. 319 m², jonka varaamisesta lautakunta oli 11. 11. 1957 (1 986 §) periaatteessa päättänyt.

Samalla lautakunta päätti ilmoittaa kaupunginhallitukselle pitävänsä muille kuin kaupungin omille ammattikouluille edellä olevan mukaan vuokrattavaksi suunniteltujen tilojen kohtuullisena vuokrana lämpöineen 400 mk/kk, sitten kun huonetilat oli tarkoitukseensa kunnostettu (25. 11. 2 100 §, ks. I osan s. 224).

Auto- ja tennistalon huoneistojen ym. tilojen vuokrasopimukset. Rakennuksen siirryttyä 1. 7. alkaen kaupungin omistukseen oli lautakunta määrännyt sen toistaiseksi talo-osaston hallintoon. Talojaosto oli oikeuttanut talo-osaston sanomaan irti huonetilojen vuokrasopimukset heti mainitusta ajankohdasta lukien ko. tilojen käytön uudelleenjärjestelyä varten (Taloj. 24. 6. 121 §).

Lautakunta päätti kiinteistön vastaisesta käytöstä seuraavaa: I kerroksen liikehuohuoneistojen vuokrasuhteita jatketaan toistaiseksi Sähkö Oy. Hedengren, Vuorion ravintola, Helsingin Auto-opisto, Kuluttajain Autotarvike Oy. ja Kuorma-autojen Tilauskeskus nimisten vuokralaisten kanssa. Samoin vuokrattaisiin Sähkö Oy. Hedengrenille myös sen hallinnassa olleet tilat II kerroksesta;

postitullille vuokrataan 1. 8. lukien Jaakonkadun puoleinen autotalli, Mantereen Kirja Oy:n entiset toimistotilat, Veho Oy:ltä kertomusvuoden syksyllä vapautuvat toimistotilat sekä osa Salomonkadun puoleisista, entisistä Keinäsen toimistotiloista, kaikkiaan n. 2 400 m², vuokra 300 mk/m²;

III kerroksessa sijaitsevat tennishallitilat alivuokralaistiloineen jäisivät toistaiseksi Verkkopallosuojat-nimiselle yhdistykselle entisillä ehdoilla ja kaupunginhallituksen päättämästä vuokrasta;

rakennusvirastolle vuokrataan III kerroksen Fredrikinkadun puoleiset toimistotilat ja osa Salomonkadun puolella olevista II kerroksen tiloista, jotka rajoittuvat postitullille tarkoitettuihin tiloihin, sekä I kerroksesta työhuonetiloja mittausmiehiä varten;

I kerroksessa sijaitsevat autotalli, bensiininjakelupaikka, pesu- ja huoltopaikat otetaan kaupungin omaan käyttöön ja talo-osaston hallintaan käytettäväksi ensisijaisesti kaupungin omien autojen hallipaikkoina ja huoltotarpeisiin, muut saman kerroksen Jaakonkadun puoleisista työhuonetiloista vuokrattaisiin ulkopuolisille;

I kerroksessa Fredrikinkadun puolella sijaitseva Voimavaunu Oy. sai olla paikoillaan toistaiseksi.

Talo-osasto velvoitettiin ryhtymään asian vaatimiin toimenpiteisiin vuokrauksien pikaiseksi järjestämiseksi. Samalla päätettiin antaa asemakaavaosaston tehtäväksi suunnitella linja-autoaseman sijoittamista ko. rakennukseen sekä talo-osaston tehtäväksi

rakennuksen kunnostaminen tarkoitukseen myönnetyn 25 mmk:n puitteissa (8. 7. 1 290 §, taloj. 1. 7. 129 §).

Kaupunginhallitus oli 19. 7. alistanut tutkittavakseen eo. lautakunnan päätöksen huonetilojen vuokraamisesta postitullia varten. Lautakunta esitti, että alistettu päätös saataisiin panna täytäntöön (29. 7. 1 402 §). Kaupunginhallitus kumosi kuitenkin mainitun päätöksen kehottaen samalla lautakuntaa antamaan vuokralle Helsingin II tullikamarin käyttöä varten Auto- ja tennistalosta rakennuksen eteläpäässä olevat, n. 900 m²:n suuruiset tilat, sillä tavalla kuin niistä satamalaitoksen ja tullilaitoksen sekä posti- ja lennätinhallituksen edustajien välisissä neuvotteluissa oli sovittu. Muu osa sanotuista tiloista oli vuokrattava posti- ja lennätinlaitokselle lautakunnan määräämästä vuokrasta (ks. I osan s. 244).

Lautakunta päätti oikeuttaa talo-osaston vuokraamaan posti- ja lennätinhallitukselle Auto- ja tennistaloon sijoitettavaan Helsingin II tullikamariin liittyvää postia varten rakennuksen II kerroksesta n. 1 562 m²:n suuruiset huonetilat seuraavilla ehdoilla: 1) vuokrakausi alkaa 1. 1. 1958 ja päättyy 31. 12. 1962, jos sopimus jommaltakummalta puolelta sanotaan irti viimeistään 30. 6. 1962, mutta jatkuu muussa tapauksessa aina vuoden kerrallaan molemminpuolisena irtisanomisaikana 6 kk; 2) vuokran suuruus on 546 700 mk/kk ja on se suoritettava kalenterikuukausittain etukäteen; vuokra on sidottu Tilastollisen päätoimiston laskemaan kotimarkkinatavarain tukkuhintojen yleisindeksiin siten, että kulloinkin erääntyvä vuokra on suoritettava yhtä monella täydellä 5 %:lla korotettuna kuin erääntymiskuukauden indeksiluku on perusindeksinä pidettävää joulukuun 1957 indeksilukua korkeampi, ja että indeksitarkistus toimitetaan vuosittain tammikuussa; vuokraan sisältyy korvaus lämmöstä ja lämpimästä vedestä; vuokra on maksettava 1. 1. 1958 lukien, vaikka huonetiloissa kaupungin toimesta suoritettavat muutos- ja korjaustyöt olisivatkin tällöin vielä kesken; 3) kaupunki suorittaa vuokratuissa huonetiloissa ennen niiden käyttöön ottamista tarvittavat, rakennushallituksen laatiman ja kiinteistölautakunnan 11. 11. 1957 (1 990 §) hyväksymän suunnitelman mukaiset muutos- ja korjaustyöt edellyttäen, että posti- ja lennätinhallitus ennen niiden aloittamista asettaa tarkoitusta varten rahatoimistoon avattavalle tilille talo-osaston käytettäväksi niitä varten tarvittavan määrärahan 10 734 000 mk ja maksaa, mikäli kustannukset ylittävät sanotun summan, niin ikään etukäteen ko. tilille ylitystä vastaavan määrän. Mikäli tilille jää varoja sen jälkeen kun kaikki kustannukset on suoritettu, palautetaan ne posti- ja lennätinhallitukselle. Vuokralainen huolehtii kustannuksellaan huonetilojen sisäkorjauksista vuokra-aikana, viemäri- ja vesijohtokorjauksia lukuun ottamatta. Vuokrasuhteen päättyessä ei vuokraaja ole oikeutettu vaatimaan kaupungilta mitään korvausta huonetiloissa vuokraajan kustannuksella tehdyistä muutos- ja korjaustöistä (25. 11. 2 096 §).

Talo-osasto oikeutettiin luovuttamaan rakennusvirastolle talon II kerroksesta Salomonkadun puolelta viisi toimistohuonetta, yht. n. 140 m², viraston käyttöön niiden huonetilojen lisäksi, jotka oli luovutettu lautakunnan 8. 7. tekemän päätöksen mukaisesti. Porrashuone 28 m², päätettiin luovuttaa postitullin käyttöön (20. 11. 2 054 §).

Lautakunta päätti kehottaa talo-osastoa jatkamaan autohallinhoitaja Veikko Partaselle väliaikaisesti vuokratun, postitullin käyttöön luovutettavaksi tarkoitetun autotallitilan vuokrausta kertomusvuoden elokuun ajaksi sekä edelleen toistaiseksi, molemminpuolinen irtisanomisaika 14 vrk, entisillä ehdoilla, joiden mukaan kuukausivuokra oli 100 000 mk.

Samalla päätettiin kehottaa talo-osastoa vuokraamaan Sähkö Oy. Hedengrenille rakennuksen II kerroksessa sijaitseva 48 m²:n suuruinen, yhtiön muihin toimistotiloihin rajoittuva huonetila toistaiseksi 28 000 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen sekä sillä ehdolla, että yhtiö kustannuksellaan huolehtii mainittujen huoneistojen yhdistämisestä ja sitoutuu vuokrasuhteen päättyessä, mikäli kaupunki niin vaatii, samoin omalla kustannuksellaan jälleen erottamaan huoneistot toisistaan (29. 7. 1 401 §, 26. 8. 1 520 §).

Talo-osasto oikeutettiin edelleen vuokraamaan Veho Oy:lle sen hallitsemat liikehuoneistotilat rakennuksen I kerroksessa Fredrikinkadun puolella lautakunnan 8. 7. päättämillä vuokraehdoilla (15. 7. 1 324 §).

Lautakunta oli 8. 7. päättänyt ottaa kaupungin käyttöön rakennuksen I kerroksessa sijaitsevan autotallin, bensiininjakelupaikan sekä autojen pesu- ja huoltopaikat. Tämän mukaisesti ei Oy. Trustivapaa Bensiini -nimisen yhtiön ja sen alivuokralaisten hallussa olevia tiloja enää vuokrattaisi yhtiölle. Yhtiön anomusten johdosta, että se saisi edelleen

pitää hallussaan eräitä rakennuksesta vuokraamiaan tiloja, kehotti lautakunta talo-osastoa neuvottelemaan Oy. Trustivapaa Bensiinin kanssa vuokratilojen järjestelystä (7. 10. 1 744 §). Myöhemmin kehotettiin talo-osastoa vuokraamaan yhtiölle neuvotteluissa alustavasti sovitut tilat, nimittäin bensiininjakelupaikka, siihen kuuluva 80.87 m²:n suuruinen toimistotila, voitelu- ja pesutiloja 328.1 m² sekä yhtiön alivuokralaisten hallinnassa olleet 547.1 m² käsittävät autotallitilat 398 600 mk:n kuukausivuokrasta siitä lukien, jolloin yhtiö luovuttaa muut hallitsemansa tilat kaupungin vapaaseen käyttöön, molemminpuolinen irtisanomisaika toistaiseksi 1 kk, sekä sillä ehdolla, että yhtiö sitoutuu suorittamaan kuluttamastaan lämpimästä vedestä 24 p/l. Tästä päätettiin ilmoittaa kaupunginhallitukselle.

Talo-osastoa kehotettiin samalla perimään yhtiöltä sen Auto- ja tennistalossa 1. 7. lukien ilman kaupungin kanssa tehtyä vuokrasopimusta hallitsemista 2 437.88 m²:n autotallitiloista, 80.87 m²:n toimistotiloista, 328.1 m²:n voitelu- ja pesutiloista sekä yhtiön alivuokralaisten hallussa olleista 547.1 m²:n suuruisista tiloista korvauksena yhteensä 1 129 965 mk sekä lisäksi 24 p/l kulutetusta lämpimästä vedestä. Lisäksi oli talo-osaston huolehdittava siitä, että vähintään 6 kpl Aero Oy:n autoista sijoitettaisiin Auto- ja tennistaloon (21. 10. 1 858 §).

Lautakunta päätti ehdottaa kaupunginhallitukselle, että rakennuksen n. 4 200 m²:n suuruiset verkkopallohallitilat vuokrattaisiin 1. 10.—31. 12. väliseksi ajaksi edelleen Verkkopallosuojat Oy:lle 100 mk/m² vastaavasta 420 000 mk:n kuukausivuokrasta entisillä ehdoilla (ks. I osan s. 200) ja että nämä tilat luovutettaisiin v:n 1958 alusta urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintaan urheilullisiin tarkoituksiin käytettäväksi sekä että urheilu- ja retkeilytoimistolta saataisiin tilitysvuokran ja lämpökorvauksen lisäksi periä ko. tiloissa käytetystä lämpimästä vedestä 24 p/l. Samalla ehdotettiin urheilu- ja retkeilylautakunnan käyttöön merkittäväksi v:n 1958 talousarvioon tarpeellinen määräraha hallitilojen tilitysvuokran ja lämminvesimaksun suorittamista varten (30. 9. 1 701 §).

Esplanaadikappeli. Esplanaadikappelin ravintolarakennukset ja niiden yhteydessä oleva maa-alue vuokrattiin Helsingin Kesäpuistoravintola Oy:lle edelleen 1. 1. 1958—31. 12. 1962 väliseksi ajaksi. Indeksiin sidotun vuokran suuruus oli sama kuin ennenkin, 2.1 mmk kesäkaudelta 1. 5.—30. 9. Uuteen vuokrasopimukseen tehtiin eräitä vähäisiä muutoksia, mm. myönnettiin vuokraajalle oikeus avata ravintola sopivaksi katsomanaan aikana toukokuussa sekä sulkea se jo 1. 9. ilman, että sitä tarvitsi vuosittain erikseen anoa (12. 6. 1 135 §). Ravintolan avaamisoikeus, vuokrasopimuksen määräyksistä poiketen, myönnettiin myös kertomusvuonna (29. 4. 837 §).

Blomsterfondens Understödsförening -niminen yhdistys oikeutettiin 15.—19. 9. välisenä aikana järjestämään Esplanaadikappeliin vihannes-, hedelmä- ja kukkanäyttely, jossa näitä tuotteita myös myytäisiin. Korvaukseksi järjestämisluvasta määrättiin 2 000 mk, lisäksi oli yhdistyksen kustannuksellaan huolehdittava ravintolan siistimisestä näyttelyn jälkeen sekä sovittava ravintolan vuokraajan, Helsingin Kesäpuistoravintola Oy:n kanssa mahdollisesta ravintolakaluston, sähkön ja veden käytöstä (9. 9. 1 585 §).

Kesähuviloiden vuokralleanto. Lautakunta oikeutti talo-osaston antamaan vuokralle sen hallinnassa olevat kesähuvilat 21. 5.—30. 9. väliseksi ajaksi. Samalla päätettiin kehottaa talo-osastoa tekemään esitys huviloiden vuokrien tarkistuskysymyksestä vuosittain. Samoin määrättiin, että kesähuviloiden vuokrausta koskeva asia oli esiteltävä lautakunnalle ennen 1. 3. (20. 5. 974 §).

Kulosaaren kartanon alueella sijaitsevan, Helsingin Kristillisellä Työväenyhdistyksellä vuokralla olleen ns. Keltaisen huvilan vuokrauskysymys oli useita kertoja käsiteltävänä sekä lautakunnan että talojaoston kokouksissa (27. 5. 1 028 §, 12. 6. 1 126 §, 17. 6. 1 177 §, taloj. 4. 2. 29 §, 19. 6. 109 §). Lautakunta päätti alistaa 12. 6. tekemänsä päätöksen kaupunginhallituksen tutkittavaksi ja ehdottaa, että kaupunginhallitus kumoaisi päätöksen ja päättäisi kehottaa kiinteistölautakuntaa jatkamaan Kristillisen Työväenyhdistyksen vuokraoikeutta Keltaiseen huvilaan 1. 7. 1957—28. 2. 1958 väliseksi ajaksi 9 000 mk:n kuukausivuokrasta ja muuten entisillä ehdoilla (24. 6. 1 223 §, ks. I osan s. 245).

Torpet-niminen huvila Laajasalossa päätettiin vuokrata kertomusvuoden kesäksi Erkki Väliaholle 10 400 mk:n vuokrasta (8. 7. 1 293 §).

Autotallit. Kiinteistöviraston käytössä olevaa henkilöautoa varten päätettiin vuokrata autotalli Helsingin Perheasunnot Oy:ltä Käpyläntie 12:sta 1. 2. lukien toistaiseksi 5 000 mk:n kuukausivuokrasta (28. 1. 272 §).

Rakennusviraston puhtaanapito-osastoa varten päätettiin Asunto Oy. Kylätie 8:lta vuokrata Haagasta kaksi autotallia 16. 8. lukien toistaiseksi 20 000 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen ja valoineen (12. 8. 1 461 §). Samaan tarkoitukseen päätettiin Lauttasaaren VPK:lta Otavantie 4:stä vuokrata 27 m²:n suuruinen autotalli 1. 11. 1957—31. 5. 1958 väliseksi ajaksi, jonka jälkeen sopimus jatkuu vuosivuokrasopimuksena irtisanomisaikana 3 kk, 5 000 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen (21. 10. 1 859 §).

Eurooppalainen Auto Oy:ltä oli 23. 11. 1954 vuokrattu Iso-Roobertinkatu 35:stä autotallitilaa 550 m². Lautakunta päätti hyväksyä yhtiön ehdotuksen, jonka mukaan ko. vuokrasopimus päättyisi 30. 11. 1957, kaupungin ollessa vapaa vuokranmaksuvelvollisuudesta 30. 9. jälkeiseltä ajalta ja sopimuksen ollessa 1.—30. 11. välisenä aikana voimassa siten muutettuna, että kaupungilla oli oikeus säilyttää kymmenen autoa yhtiön ko. autotallista niille osoittamissa paikoissa (28. 10. 1 902 §).

Lautakunta päätti ehdottaa kaupunginhallitukselle, että Auto- ja tennistalosta kaupungille luovutettavien moottoriajoneuvojen säilytyspaikkojen kuukausitilitysvuokrat vahvistettaisiin seuraaviksi: henkilö- ja pakettiautot 3 500 mk/kpl, kuorma-autot ja traktorit 5 000 mk/kpl sekä linja-autot, tiehöylät yms. tilaa vaativat erikoiskoneet ja -ajoneuvot 7 000 mk/kpl (11. 11. 1 989 §).

Saunat. Hämeentie 63:n saunalaitoksen, jota koskevan vuokrasopimuksen edellisen vuokraajan kuolinpesä oli sanonut irti 28. 2. päättyväksi, oikeutti lautakunta talo-osaston antamaan vuokralle vuosisopimuksella 1. 3. lukien Aino Liljalle 120 000 mk:n kuukausivuokrasta, johon sisältyi korvaus lämpimästä, mutta ei kylmästä vedestä, muuten aikaisemmilla vuokraehdoilla, paitsi että molemminpuolinen irtisanomisaika oli 3 kk ja että vuokra sidottiin viralliseen elinkustannusindeksiin, 1951 = 100, siten että kulloinkin erääntyvä vuokra nousi yhtä monella täydellä prosentilla kuin erääntymiskuukauden indeksiluku oli perusindeksinä pidettävää helmikuun 1957 indeksilukua korkeampi. Indeksitarkistus tapahtui puolivuosittain ja vuokraajan oli asetettava sopimusehtojen täyttämisestä talojaoston hyväksymä vakuus (11. 2. 389 §, taloj. 4. 2. 30 §, 25. 2. 32 §).

Alueen vuokralleanto lipunmyyntikioskia varten. Lautakunta päätti vuokrata Suomen Turistiauto Oy:lle lipunmyyntikioskia varten paikan Raumantien ja korttelin n:o 30111 väliseltä puistokaistalta asemakaavaosaston piirrokseen merkityltä kohdalta 1. 11. alkaen, irtisanomisaika 6 kk, 6 000 mk:n vuosivuokrasta, sillä ehdolla ettei alueen puita tai pensaita vahingoiteta ja että paikka kioskin poistamisen jälkeen siistitään (28. 10. 1 901 §).

Puhelinkioskit. Helsingin Puhelinyhdistys oikeutettiin siirtämään Metsäpuron- ja Männikkötien risteyksessä olevaa yleisöpuhelinkioskiaan anomaansa toiseen kohtaan samassa kulmauksessa (23. 12. 2 307 §). Yhdistykselle myönnettiin lupa puhelinkioskien pystyttämiseen 1. 6. lukien seuraaville paikoille: Aleksis Kivenkatu 18:n edustalle, Ulvilan- ja Uudenkaupungintien kulmaan, Hiihtäjän- ja Hiihtomäentien kulmaan sekä Kampintorille. Vuosivuokra kutakin kioskia kohden oli 6 000 mk. Samalla päätettiin em. ajankohdasta lukien peruuttaa yhdistykselle aikaisemmin myönnetty lupa puhelinkioskin pystyttämiseen Malminkatu 16:n kohdalle (Taloj. 20. 5. 83 §).

Luvan myöntäminen eräiden laajennus- ja muutostöiden suorittamiseen Kaivohuoneen ja Luodon ravintolarakennuksissa. Lautakunta päätti myöntää Oy. Uusi Kaivohuone Ab:lle luvan ravintolan baarin laajentamiseen yhtiön anomukseen liitetyn piirustuksen mukaisesti sekä sillä ehdolla, että muutokset, paljeovi mukaan luettuna, jäävät ko. vuokrasuhteen päättyessä korvauksetta kaupungin omaisuudeksi, mikäli kaupunki haluaa ne säilyttää. Muussa tapauksessa on yhtiö velvollinen poistamaan nämä muutokset. Näiden ehtojen täyttämisestä oli vuokraajan annettava kirjallinen sitoumus, jonka laatiminen annettiin talo-osaston tehtäväksi (21. 1. 194 §). Lisäksi oikeutettiin yhtiö poistamaan omalla kustannuksellaan väliseinä, joka erotti entisen baariosan muusta ravintolasta (22. 5. 985 §).

Luodon Ravintola Oy:lle myönsi lautakunta puolestaan luvan suorittaa omalla kustannuksellaan Luodon ravintolarakennuksessa anomukseen liitetyn piirustuksen mukaiset muutokset, jotka tarkoittivat tanssisalin laajentamista, sillä ehdolla että vuokraaja, mikäli kaupunki sitä vaatii, vuokrasuhteen päättyessä palauttaa rakennuksen mainitussa suhteessa ennalleen (15. 4. 789 §).

Kalliosuojat. Kaupungin omistamien kalliosuojien hoidon ja valvonnan siirtymisen johdosta kertomusvuoden alusta väestönsuojelulautakunnalle päätettiin Erottajan kalliosuojan osasta kiinteistölautakunnan ja Aabio Oy:n välillä v. 1954 tehty vuokrasopimus siirtää väestönsuojelulautakunnalle (7. 1. 42 §).

Eräät muut kalliosuojia koskevat kirjelmät ym. poistettiin myös lautakunnan diaarista ja lähetettiin väestönsuojelulautakunnalle.

Henkikirjoitusilmoitusten vastaanottopaikat. Talo-osasto oikeutettiin varaamaan yhteensä 12 huoneistoa esikaupunkialueelta 2. 1. 1958 aloitettavaa henkikirjoitusilmoitusten vastaanottoa varten ja siirtämään huoneistojen vuokrien maksamiseen tarvittavat 46 200 mk arvaamattomien vuokrien ja vuokrankorotusten tililtä poliisihuoneistojen vuokratilille (16. 12. 2 241 §).

Vuokramaksut. Kaupungin virastojaan ja laitoksiaan varten vuokralle ottamien huoneistojen vuokrien korotusesitykset hyväksyttiin monessa tapauksessa. Lautakuntia kehotettiin, mikäli vuokratileille varattu määräraha ei riittäisi kohonneen vuokran maksuun, anomaan tarvittavaa määrärahansiirtoa kiinteistölautakunnalta. Talo-osasto oikeutettiin siirtämään vuokrien korotukseen tarvittavat varat talousarvion kiinteistöjen pääluokan erinäisten menojen momentilta Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset ao. vuokratileille. Vuokrankorotusten yhteydessä uusittiin joitakin vuokrasopimuksia. Liikehuoneistojen vuokralautakunnan ratkaisua anottiin eräiden huoneistojen vuokrasuhteen jatkamista koskevissa asioissa.

Kaupungin vuokralle antamien huoneistojen vuokramaksuista mainittakoon, että talo-osasto oikeutettiin korottamaan 1. 1. alkaen Kumpulan kunnallisten asuntojen huoneistojen vuokrat 6 000 mk:ksi kuukaudessa (14. 1. 133 §). Talo-osaston toimenpide, jonka mukaan Karhulinnan ja Käärmetalon vuokra oli 1. 11. lukien korotettu 250 mk:aan m²/kk ja lämpimän veden jakelusta perittävä korvaus 25 mk:aan m²/kk, päätettiin hyväksyä (28. 10. 1 899 §). Lisäksi vahvistettiin eräitä tilitysvuokria.

Kaupunginhallitukselle tehtiin esitys niiden vuokrien määräämiseksi, jotka peritään koulutalojen luokkahuoneita, laulu- ja luonnontietosaleja ym. luovutettaessa ulkopuolisten tuntikäyttöön. Lisäksi ehdotettiin, että kiinteistölautakunta kussakin tapauksessa saisi harkita näiden vuokrien soveltamista (4. 2. 336 §). Myöhemmin esitettiin em. vuokrien tarkistamista tapahtunutta vuokratason nousua vastaavaksi (21. 10. 1 853 §).

Lautakunta päätti ilmoittaa lastentarhain lautakunnalle katsovansa, että Karhulinnassa, Käärmetalossa, Metsäpurontie 27:ssä ja Raisiontie 10:ssä olevista lastentarha- ja seimihuoneistoista ko. laitosten henkilökunnan asunnoiksi käyvästä vuokrasta luovutettujen huoneiden kuukausivuokrana, johon sisältyy korvaus lämmöstä ja valosta, voidaan 1. 1. lukien pitää 250 mk/m² ja että huoneenvuokrasäännöstelyn alaisissa taloissa voidaan samaan tarkoitukseen luovutetuista huoneista periä vuokraa, joka vastaa näissä taloissa olevien asuinhuoneistojen säännöstelymääräysten mukaista vuokraa (14. 1. 142 §).

Rakennusten muutos- ja korjaustyöt. Lautakunta tai talojaosto oikeuttivat talo-osaston käyttämään kiinteistöjen pääluokkaan talo-osaston lukuun kuuluvia kaupungin talojen korjausmäärärahoja muutos- ja korjaustöiden suorittamiseen virastojen ja laitosten huoneistoissa, asuinrakennuksissa ym. Eräät työt annettiin yksityisten urakoitsijoiden suoritettaviksi tarjousten perusteella (Taloj. 28. 1. 18 §, 25. 2. 35 §, 20. 5. 82 §).

Kaupunginhallitukselle esitettiin tai annetuissa lausunnoissa puollettiin muutos- ja korjaustöiden suorittamista kaupungin kiinteistöissä ja esitettiin näihin tarvittavat määrärahat myönnettäviksi useimmiten yleisten töiden lautakunnan tai kiinteistölautakunnan käyttöön.

Saunan ym. rakentaminen Kulosaaren kartanoon. Lautakunta päätti hyväksyä Kulosaaren kartanoon rakennettavan saunan ja kartanon likaveden puhdistamon piirustukset sekä antaa näiden rakennustyöt Rakennustoimisto V. A. Sarénin suoritettavaksi n. 10.037 mmk:n yhteishintaan (8. 7. 1 289 §). Lautakunnan käytettäväksi anottiin töitä varten 1.68 mmk:n lisämäärärahaa (14. 10. 1 802 §).

Eräiden rakennustöiden suorittaminen Stansvikissa. Lautakunta päätti hyväksyä tarkistetun työsuunnitelman, jonka talo-osasto oli laatinut kunnallisvirkamiesyhdistyksen hallinnassa olevalle uudelle mökkialueelle rakennettavaksi käymälä- ja pyörävajarakennukseksi. Em. suunnitelman mukaan työ voitiin suorittaa kaupunginhallituksen 1. 8. myöntämän 635 000 mk:n määrärahan puitteissa (25. 11. 2 101 §).

Kaupunginhallitukselle ehdotettiin supistetun ohjelman mukaisen majoitus- ja ruokalarakennuksen rakentamista alueelle sekä määrärahan merkitsemistä rakennushanketta varten v:n 1958 talousarvioon (14. 10. 1 803 §). Samoin puollettiin kartanon päälaiturin korjaamista ja työn antamista satamarakennusosaston suoritettavaksi (27. 5. 1 026 §, 2. 12. 2 135 §).

Talo-osaston hallintaan siirretyt rakennukset ja alueet. Talo-osaston hallintaan määrättiin kertomusvuonna: Tapanilan tilat Bj. 219 RN:o 11^{19} ja Bj. 218 RN:o 11^{13} (25. 2. 446 §); korttelin n:o 28138 tontti n:o 2 (25. 2. 448 §); Tapanilassa Högkulla-nimisellä tilalla RN:o 8^{3} oleva terveystalorakennus tontteineen (25. 3. 624 §); Uudenpellon vuokra-alueella n:o 45 olevat rakennukset tontteineen (6. 5. 850 §); Kulosaaressa sijaitsevat tilat T 189^{b} K 35 RN:o 1^{491} ja T 191^{c} K 35 RN:o 1^{732} ja niillä oleva rakennus sekä 11. kaupunginosan korttelissa n:o 308 oleva tontti n:o 21 rakennuksineen (20. 5. 933 §); Toukolan kortteleissa n:o 906 ja 907 olevat rakennukset tontteineen (12. 6. 1 078 §); Alppilan ulkoilmanäyttämö (17. 6. 1 138 §); Tapanilan Us. 354 -niminen tila RN:o 6^{407}, tilat RN:o 1^{12}, RN:o 1^{708}, RN:o 1^{213}, RN:o 1^{646}, RN:o 1^{647}, RN:o 1^{874} ja RN:o 1^{875} Kulosaaressa rakennuksineen (29. 7. 1 360 §); Vilhovuorenkadun varrella korttelin n:o 286 tontilla n:o 10 olevat rakennukset (12. 8. 1 408 §); kaupunginvaltuuston 11. 9. tekemän päätöksen perusteella ostettavat Suursuon vuokra-alueiden n:o 1, 2, 3a, 3b, 4, 7, 8, 9a, 11, 13, 14, 15 A ja 16 rakennukset (23. 9. 1 633 a §); Kammion sairaalarakennukset tontteineen (30. 9. 1 667 §); Kivalterintie 2:ssa sijaitseva Oulunkylän lastentalorakennus (21. 10 . 1 856 §); 11. kaupunginosan korttelissa n:o 308 olevalla, tonttiin n:o 22 liitettävällä alueella oleva meijerirakennus (11. 11. 1 947 §) sekä Sipoon kunnan Kirkonkylässä oleva Ängslott RN:o 25^{26} -niminen tila rakennuksineen (30 12. 2 331 §).

Lautakunta päätti merkitä Kampintorilla olevan kytkinasemarakennuksen kiinteistöluetteloon 721 000 mk:n arvoisena, vuotuisen poiston ollessa 68 600 mk, määrätä rakennuksen talo-osaston hoitoon ja antaa osaston tehtäväksi tehdä ehdotus siitä perittävän vuokran suuruudesta ja takautuvan vuokran perimisestä sekä valmistella kysymystä ko. rakennuksen kiireellisestä purkamisesta (20. 5. 935 §).

Lautakunta päätti todeta, että Kyllikinkatu 10:ssä sijaitseva Pasilan ruotsinkielisen kansakoulun käytössä ollut koulutalo siirtyi lautakunnan ja talo-osaston hallintaan 1. 7. lukien (21. 10. 1 854 §).

Kauppahallit. Kertomusvuoden aikana vuokrattiin kaupungin omistamien kauppahallien myymälöitä seuraavasti: Kauppatorinhallista 5 myymälää (Taloj. 25. 3. 58 §, 27. 5. 89 §, 2. 12. 188 §); Hakaniemen kauppahallista 14 myymälää (Taloj. 28. 1. 14 §, 25. 2. 37 §, 25. 3. 59 §, 27. 5. 86 §, 17. 6. 104 §, 16. 9. 150 §, 2. 12. 186 §); Kaartinhallista 28 myymälää (Taloj. 28. 1. 15 §, 4. 2. 25 §, 25. 2. 39 §, 25. 3. 60 §, 27. 5. 88 §, 17. 6. 105 §, 24. 6. 119 §, 26. 8. 136 §, 16. 9. 151 §, 2. 12. 187 §) sekä Hietalahden kauppahallista 17 myymälää (Taloj. 28. 1. 16 §, 25. 2. 38 §, 25. 3. 61 §, 27. 5. 87 §, 17. 6. 106 §, 26. 8. 137 §, 16. 9. 149 §).

Kauppatorinhallin kalanperkaamo päätettiin vuokrata Kalastajain Osakeyhtiölle 5 200 mk:n kuukausivuokrasta. Samalla päätettiin, että hallin kalakauppiaat saavat edelleen suorittaa myymälöissään kalojen koneellista suomustusta terveydenhoitoviranomaisten määräysten mukaisesti (12. 8. 1 445 §).

Lautakunta päätti puolestaan oikeuttaa Hakaniemen kauppahallin kauppiaat asennuttamaan omalla kustannuksellaan neonvalomainoslaitteen, joka valmistuttuaan tulee korvauksetta kaupungin omaisuudeksi, kauppahallin katon Hakaniemen risteyksen puoleiseen päähän. Laitteen asentamiseen oli anottava rakennusjärjestyksen mukainen lupa. Asennustyö oli annettava talo-osaston hyväksymän liikkeen suoritettavaksi ja laitteesta oli annettava takaus ensimmäiseksi vuodeksi. Kaupunki kustantaa mainoslaitteen sähkönkulutuksen ja vastaa sen huollosta takuuajan päätyttyä. Edelleen päätettiin, että hallimyymälöiden vuokraehtoihin oli lisättävä määräys, jonka mukaan jokainen vuokraaja, kahviloiden haltijoita lukuun ottamatta, oli velvollinen osallistumaan valomainoksen hankintakustannuksiin myymälöittensä lukumäärän mukaisella osuudella ja että näihin kustannuksiin osallistunut myymälänhaltija, joka luopuu myymälästään ensimmäisen viiden vuoden aikana, sai periä tilalleen tulevalta uudelta vuokraajalta korvauksen ko. kustannuksista seuraavasti: jos vuokraaja luopuu myymälästä v:n 1957 aikana 5/5 myymälän kustannusosuudesta, v:n 1958 aikana 4/5, v:n 1959 aikana 3/5, v:n 1960 aikana 2/5 ja v:n 1961 aikana 1/5 kustannusosuudesta. Kaupunki ei kuitenkaan vastaa siitä, että vuokraaja saa mainitun korvauksen perityksi, mutta sitoutuu myymälöitä uudelleen vuokrattaessa sisällyttämään tätä velvoitusta koskevan määräyksen vuokrasopimukseen. Lisäksi oikeutettiin talo-osasto sanomaan irti sellaisen vuokraajan, joka ei suostu mainittuun vuokraehtojen muutokseen, vuokrasopimuksen (27. 5. 1 029 §).

Kaupunginhallitukselle päätettiin esittää, että Kasarmitorilla sijaitsevan kauppahallin

nimi Kasarmitorinhalli—Kaserntorgshallen muutettaisiin nimeksi Kaartinhalli—Gardeshallen (25. 2. 495 §). Nimi muutettiin 14. 3. eo. mukaisesti.

Torikauppa. Talojaosto päätti hyväksyä torimyyntipöytien katoskankaiden väriksi oranssinpunaisen. Lisäksi määrättiin, että värisävyn oli oltava sama kuin Kaupungintalon markiiseissa ja että tämän värisiä kankaita on käytettävä sitä mukaa kuin käytössä olevat kankaat joudutaan uusimaan (Taloj. 26. 11. 185 §).

Kauppatorin liikenteen uudelleenjärjestelyn johdosta oikeutti lautakunta talo-osaston tekemään eräitä muutoksia myyntipaikkojen lukumäärään ja sijoitukseen 1. 7. lukien. Näistä arvioitiin vuokranmenetystä aiheutuvan yht. 156 550 mk (24. 6. 1 222 §). Talo-osasto oikeutettiin, aikaisemman vuokraajan anottua vapautusta ko. paikan vuokrauksesta, antamaan vuokralle yksi A-maalaisrivissä oleva perunanmyyntipaikka kertomusvuodeksi voimassa olevilla ehdoilla (28. 1. 276 §). Lisäksi oikeutettiin talo-osasto antamaan vuokralle vapaana oleva riistan myyntipaikka hunajan myyntiä varten 1 000 mk:n kuukausivuokrasta sekä sillä ehdolla että hunaja myydään valmiissa pakkauksissa terveydenhoitoviranomaisten hyväksymällä tavalla (12. 8. 1 457 §).

V:ksi 1958 oikeutettiin talo-osasto antamaan vuokralle Kauppatorin A-maalaisrivissä olevat perunanmyyntipaikat näiden paikkojen entisille vuokraajille samoilla vuokraehdoilla kuin ennenkin sekä C- ja D-maalaisriveissä olevat 22 puutarhatuotteiden myyntipaikkaa samoin entisille vuokraajille 8 000 mk:n kuukausivuokrista. Mikäli joku vuokraajista luopuisi myyntipaikastaan, saatiin se luovuttaa jollekin muulle sopivaksi katsotulle henkilölle (16. 12. 2 245, 2 248 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa talo-osaston järjestämään tuottajaviljelijäin maksuttomasti käytettäväksi väliaikaisen vihannesten ja juurikasvien tukkumyyntipaikan Hakaniementorin kestopäällystetyn osan ja vinosti torin poikki kulkevan kivetyn ajotien väliseltä alueelta (24. 6. 1 215 §). Torin kaksi perunanmyyntipaikkaa vuokrattiin v:ksi 1958 entisille vuokraajille samoilla ehdoilla kuin ennenkin (16. 12. 2 247 §).

Töölöntorin kaksi perunanmyyntipaikkaa annettiin vuokralle v:ksi 1958 entisille vuokraajille 5 000 mk:n kuukausivuokrasta ja muutenkin entisillä ehdoilla (16. 12. 2 246§).

Virvoitusjuomakioskit. Lautakunta päätti oikeuttaa talo-osaston antamaan vuokralle kaupungin omistamat virvoitusjuomakioskit kertomusvuoden myyntikaudeksi niiden entisille vuokraajille, lukuun ottamatta Ruoholahden kioskia, jota katurakennustöiden vuoksi ei voitu vuokrata, sekä Kolmikulman kioskia, josta päätöksen tekeminen siirrettiin myöhemmäksi. Ilman indeksiehtoa vuokrattavien kioskien, joita oli kuusi, perusvuokrat pysyivät samansuuruisina kuin v. 1956, muiden kioskien perusvuokrat päätettiin periä 10 % korotettuina. Kioskeista saatava vuokratulo tulisi olemaan yht. 12.334 mmk. Vuokrista erääntyi maksettavaksi 30 % 13. 4., 30 % 2. 5., 20 % 1. 6. ja 20 % 1. 7. Muussa suhteessa määrättiin noudatettavaksi entisiä vuokraehtoja. Kuitenkin lisättiin Pohjolan- ja Kullervonkadun, Porvoon- ja Viipurinkadun, Hämeentien ja Intiankadun sekä Hämeentien ja Sturenkadun kulmauksissa sijaitsevien kioskien vuokraehtoihin määräys, jonka mukaan kioskista oli, sen auki ollessa, luovutettava korvauksetta vettä raitiovaunujen ja liikennelaitoksen linja-autojen kastelua varten. Ne kioskit, joita niiden aikaisemmat haltijat eivät mahdollisesti enää haluaisi vuokralle, sai talojaosto vuokrata muille em. tavalla vahvistetuista vuokrista (25. 3. 654 §). Etel. Esplanaadikadun ja Fabianinkadun kulmassa oleva kioski, joka em. yhteydessä jäi vuokraamatta, vuokrattiin myöhemmin kertomusvuoden myyntikaudeksi 220 000 mk:n vuokrasta (Taloj. 8. 4. 67 §).

25. 3. tehtyä päätöstä muutettiin myöhemmin siten, että Kulosaaren ja Naurissaaren kioskien vuokrauksen oli tapahduttava sillä ehdolla, että talo-osastolla oli oikeus, milloin osasto katsoisi sen katurakennustöiden takia välttämättömäksi, kesken vuokrakaudenkin sanoa vuokraoikeus irti heti päättyväksi, jolloin vuokraaja ei ollut velvollinen suorittamaan vuokraa menettämältään vuokra-ajalta ja oli oikeutettu saamaan takaisin, mitä hän tältä ajalta ehkä jo oli vuokraehtojen mukaisesti suorittanut. Samalla kehotettiin talo-osastoa etsimään mainituille kioskeille uudet sijoituspaikat (8. 4. 745 §). Lisäksi päätettiin ehdottaa kaupunginhallitukselle, että Naurissaaren kioskin, jonka toiminta kertomusvuonna oli häiriytynyt sillan rakennustöiden johdosta, 80 000 mk:n suuruinen vuokra alennettaisiin 53 000 mk:aan (14. 10. 1 795 §).

Kolmikulmassa sijaitsevan kioskin vuokrauskysymystä käsiteltäessä päätettiin ehdottaa kaupunginhallitukselle, että mainittu liikennettä häiritsevä kioski saataisiin purkauttaa (8. 4. 746 §).

Helsingin- ja Fleminginkadun kulmassa oleva virvoitusjuomakioski, josta sen aikaisempi vuokraaja luopui, annettiin uudelle vuokraajalle 455 000 mk:n vuokrasta (15. 4. 790 §).

Pohjolan- ja Kullervonkadun kulmassa oleva kioski vuokrattiin 22. 8. lukien jäljellä olevaksi myyntikaudeksi uudelle vuokraajalle talo-osaston peruutettua aikaisemman vuokraajan vuokraoikeuden (26. 8. 1 517 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa talo-osaston antamaan vuokralle Pitäjänmäen rautatiealikäytävän luona sijaitsevan, kaupungin omistukseen v. 1956 siirtyneen virvoitusjuomakioskin kirjallisten tarjousten perusteella, joita pyydettäessä oli ilmoitettava pohjavuokraksi 100 000 mk, sillä ehdolla että vuokrasta maksetaan 30 % sopimusta tehtäessä, 30 % 15. 6., 20 % 1. 7. ja 20 % 1. 8. Vuokrauksen oli tapahduttava maksujen säännöstelystä johtuvin varauksin. Vuokraaja sai kustannuksellaan asentaa kioskin sähkövaloa varten tarvittavan ulkojohdon, joka jäi korvauksetta kaupungin omaisuudeksi (20. 5. 980 §). Talo-osasto vuokrasi myöhemmin kioskin kertomusvuodeksi muuten eo. ehdoilla, paitsi että kioskin sähköistäminen jäi kaupungin kustannettavaksi (24. 6. 1 216 §).

Lautakunta päätti anomuksesta muuttaa 30. 4. 1956 tekemäänsä päätöstä, jolla rva Eeva Hörkölle myönnettiin oikeus kaupungin kioskipiirustusten mukaisen virvoitusjuomakioskin rakentamiseen em. vuoden myyntikauden aikana Etelä-Kaarelaan, siten että kioski saatiin rakentaa vasta kertomusvuoden myyntikautena ja että rva Hörkön oikeus kioskin vuokravapaaseen käyttöön pidennettiin vastaavasti v:een 1960 (25. 3. 655 §).

Kioskikauppias Martta Mickelssonille myönnettiin edelleen kertomusvuodeksi lupa omistamansa kioskin pitämiseen kaupungin maalla Pakilassa Lepolan- ja Tuusulantien kulmauksessa. Korvauksesta, jonka määrä oli 40 000 mk, oli puolet suoritettava viimeistään 13. 4. ja loput 1. 6. (25. 3. 657 §).

Lautakunta päätti myöntää kauppias Meri Gustafssonille luvan hänen Tammisalossa hallitsemansa, kaupungin omistaman virvoitusjuomakioskin siirtämiseen omalla kustannuksellaan Itä-Herttoniemeen Roihuvuorentien ja Keijukaistenpolun risteykseen, sillä ehdolla että hän huolehtii siirretyn kioskin saattamisesta täysin entiseen kuntoon ja asentaa siihen kertomusvuoden kuluessa kustannuksellaan vesi- ja viemärijohdon. Kauppias Gustafssonille myönnettiin oikeus siirretyn kioskin vuokravapaaseen käyttöön v. 1957—1959 (27. 5. 1 033 §).

Makkaranmyyntipaikat. Lautakunta oikeutti talo-osaston antamaan vuokralle v:ksi 1958 makkaroiden yömyyntipaikat, lukuun ottamatta mainitun vuoden alusta lukien poistettavaa Fredrikin- ja Ison Roobertinkadun kulmassa olevaa paikkaa, niiden entisille vuokraajille muuten entisillä ehdoilla, paitsi että myyntikalusto saatiin säilyttää myyntipaikoilla kautta vuorokauden, ellei talo-osasto katsonut jossain tapauksessa olevan syytä määrätä toisin. Mikäli kaluston säilytykseen vaadittaisiin maistraatin lupa, oli vuokraajan hankittava se itse. Kaluston säilytyksessä, joko myyntipaikoilla tai muualla, oli noudatettava terveydenhoitoviranomaisten antamia määräyksiä (9. 12. 2 189 §). Fredrikin- ja Ison Roobertinkadun kulmassa oleva yömyyntipaikka päätettiin siirtää 1. 1. 1958 lukien Annankadun ja Bulevardin kulmaan ja vuokrata ko. vuodeksi entiselle vuokraajalle 35 700 mk:n kuukausivuokrasta sekä muuten em. ehdoilla (16. 12. 2 252 §).

Lautakunta päätti muuttaa 17. 12. 1956 tekemäänsä päätöstä Pohjois-Haagassa Thalian aukiolla sijaitsevan yömyyntipaikan vuokraamisesta siten, että ko. paikka vuokrattiin makkarakauppias Otto Hoffströmille (7. 1. 78 §).

V:ksi 1958 päätettiin vuokrata kaksi uutta yömyyntipaikkaa, nimittäin Herttoniemestä Eränkävijäntorilta kauppias Pirkko Tuomiselle sekä Tapanilan torilta Virvokepalvelu Oy:lle, molemmat 5 000 mk:n kuukausivuokrasta ja muuten niillä ehdoilla, jotka lautakunta oli 9. 12. hyväksynyt ko. paikkojen vuokrauksessa noudatettaviksi (16. 12. 2 253, 2 254 §).

Makkaroiden päivämyyntiä varten oikeutettiin talo-osasto antamaan vuokralle Helmi Holmström, Severi Virtapuro ja Pirkko Tuominen nimisille kauppiaille heidän entiset myyntipaikkansa v:ksi 1958. Ehdot olivat entiset, paitsi että myyntikaluston säilytys myyntipaikalla kautta vuorokauden sallittiin samoilla ehdoilla kuin yömyyntipaikkojenkin vuokrauksissa (9. 12. 2 190 §).

Jäätelönmyyntipaikat. Jäätelönmyyntipaikkojen, joita oli 94, vuokraajille oli 11. 7. 1955 myönnetty oikeus hallita myyntipaikkojaan myös v:n 1956 ja 1957 aikana. Perus-

vuokriksi oli määrätty v:n 1955 vuokrat, jotka sidottiin viralliseen elinkustannusindeksiin »lokakuu 1951 = 100». Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että hankittaisiin hintaviranomaisten päätös vuokraehtoihin sisältyvän indeksiehdon soveltamisesta.

Samalla päätettiin, että niiden vuokraajien, jotka eivät vielä olleet täyttäneet sopimuksen mukaista myyntipaikan sähköistämisvelvollisuutta, oli annettava kirjallinen sitoumus sen täyttämisestä viimeistään kertomusvuoden myyntikauden kuluessa ja siitä, että vuokraaja, mikäli tätä velvoitusta ei noudateta, viipymättä myyntikauden päätyttyä suorittaa kaupungille sähkölaitoksen arvion mukaisen korvauksen myyntipaikan sähköistämiskustannuksista. Sellaiselta vuokraajalta, joka kieltäytyi antamasta mainitunlaista sitoumusta, oli heti perittävä ko. sähköistämiskustannukset alkuperäisen vuokrasopimuksen mukaisesti (8. 4. 748 §).

Kukanmyyntipaikat. Lautakunta päätti hyväksyä kukkien myyntipaikoiksi kertomusvuonna samat paikat kuin v. 1956 ja vahvistaa näille paikoille entiset vuokrat korotettuna 10 %. Talo-osasto oikeutettiin luovuttamaan paikat niiden edellisen vuoden vuokraajille ja talojaosto antamaan vuokralle ne paikat, joita aikaisemmat vuokraajat eivät enää halunneet. Edelleen päätettiin, että myyntipaikkoihin ja niiden vuokraukseen oli muissa suhteissa sovellettava v. 1956 voimassa olleita määräyksiä. Kaupunginhallitukselle ehdotettiin, että ko. vuokrille haettaisiin sosiaaliministeriön vahvistus (18. 3. 618 §).

Myyntipaikkoja vuokrattaessa ilmeni, että kahta paikkaa eivät entiset vuokraajat enää halunneet vuokralle kertomusvuodeksi. Näistä päätettiin Bulevardin ja Yrjönkadun kulmauksessa sijaitseva paikka vuokrata Saima Heinolle 330 000 mk:n vuokrasta, mikäli tälle saataisiin vahvistus. Raision- ja Kiskontien kulmassa olevan myyntipaikan vuokrasi talo-osasto paikan ainoalle hakijalle Siviä Mäkiselle (15. 4. 791 §, taloj. 29. 4. 74 §).

Valokuvauspaikat. Lautakunta päätti määrätä kertomusvuoden valokuvauspaikat, niiden vuokrat ja muut vuokraehdot samoiksi kuin v. 1956 ja oikeuttaa talo-osaston luovuttamaan nämä paikat, Kaisaniemessä joutsenlammen luona sijaitsevaa paikkaa lukuun ottamatta, niiden entisille haltijoille (25. 2. 496 §).

Sanomalehtien myyntipaikat luovutettiin Helsingin Nuorten Miesten Kristillisen Yhdistyksen käyttöön kertomusvuodeksi entisillä ehdoilla. Paikkoja oli 130 (12. 6. 1 132 §).

Kengänkiilloituspaikat, joita oli 36, luovutettiin samoin kertomusvuodeksi em. yhdistykselle (12. 6. 1 132 §).

Turistiesineiden myyntilupa. Oy. Wersa Ab:lle myönnettiin 28. 5. — 30. 9. väliseksi ajaksi lupa turistiesineiden myyntiin Meritullintorilla Korkeasaaren laivalaiturin läheisyydessä. Luvasta oli maksettava etukäteen 10 000 mk (27. 5. 1 034 §).

Arpojen myyntiluvat. Suurarpa-nimiselle yhtymälle myönnettiin lupa arpojen myyntiin Mannerheimintien ja Simonkadun kulmassa kertomusvuonna 1. 1. — 31. 12. sekä koko v:n 1958 aikana ja Esplanaadikappelin ja Kauppatorin välisellä alueella kertomusvuonna 1. 5. — 31. 8. ja samana aikana v. 1958. Ehdot olivat entiset ja korvaus paikkaa kohden 5 000 mk kuukaudessa.

Arpayhtymälle myönnettiin arpojen myyntioikeus Hankkijan kulmassa kertomusvuonna 1. 3. — 30. 9. ja 1. 3. — 31. 5. välisenä aikana v. 1958 (2. 1. 33 §, 23. 12. 2 305 §).

Lisäksi myönnettiin myyntilupa Arpajaisyhdistykselle Linja-autoasemalla 1. 1. — 31. 12. sekä Rautatientorilla 1. 4. — 30. 9. välisinä aikoina 5 000 mk:n kuukausikorvauksesta paikkaa kohden (14. 1. 129 §) sekä korvauksetta Mannerheim-liiton Helsingin osastolle myyntiin autosta 30. 6. klo 9—22 välisenä aikana (Taloj. 1. 7. 128 §).

Joulukuusien myyntipaikoiksi vahvistettiin tähän tarkoitukseen edellisenä vuonna käytetyt paikat. Yhteismyyntipaikoista perittäväksi korvaukseksi määrättiin 500 mk/vrk ja joulukuusenjalkojen myyntiluvasta 400 mk myyntikaudelta. Talo-osasto oikeutettiin antamaan vuokralle joulukuusien yksinmyyntipaikat näiden paikkojen v:n 1956 vuokraajille ko. vuoden vuokrista. Mikäli paikkoja jäisi vapaaksi, saataisiin ne antaa vuokralle niitä haluaville joko edellisen vuoden vuokrista tai, niiden osoittautuessa liian korkeiksi, tarjousten perusteella. Samalla oikeutettiin talo-osasto, poliisilaitoksen annettua lausuntonsa kussakin tapauksessa, sijoittamaan tarvittaessa harkintansa mukaan uusia yhteismyyntipaikkoja esikaupunkialueelle. Muuten määrättiin joulukuusien myynnissä noudatettavaksi entisiä ehtoja (2. 12. 2 146 §).

Joulupöydän koristeiden myynti. Lautakunta päätti oikeuttaa talo-osaston luovuttamaan Lydia Wallinille kaksi joulupöydän koristeiden myyntipaikkaa Kolmen sepän aukiolta 15. — 24. 12. väliseksi ajaksi 20 000 mk:n korvauksesta (2. 12. 2 144 §).

Samfundet Folkhälsan i svenska Finland -nimiselle yhdistykselle myönnettiin lupa myydä joulukoristeita yms. Ravintola Royalin terassin ulkopuolelle puistoon asetettatavilta pöydiltä 13. 12. klo 10—17 välisenä aikana sekä eräillä ehdoilla (2. 12. 2 145 §).

Katujen joulukoristelu. Käyttämättä jääneestä Ison Roobertinkadun joulukoristeluluvasta sekä samaan tarkoitukseen O. Forss Oy:lle myönnetystä luvasta perittäviksi määrättyjen korvausten suorittamisvelvollisuus katsottiin rauenneeksi (2. 1. 34, 35 §).

Määräajaksi myönnettiin lupia katujen tai katuosuuksien joulukoristeluun, jouluvalaistuksen tai joulukoristeiden asettamiseen myymälän ulkopuolelle ym. Luvista perittiin korvaus ja ne myönnettiin samanlaisilla ehdoilla kuin ennenkin (11. 11. 1 988 §, 20. 11. 2 048 §, taloj. 2. 12. 189—191 §). Kansaneläkelaitokselle myönnettiin korvauksetta lupa valaistun joulukuusen pystyttämiseen Nordenskiöldinkatu 12:ssa sijaitsevan toimitalonsa pääsisäkäytävän eteen (9. 12. 2 195 §).

Pelastusarmeijan joulukeräys. Lautakunta hyväksyi talo-osaston toimenpiteen, jolla Pelastusarmeijalle v:n 1956 joulukuussa myönnettiin kaupungin puolesta lupa keräyspatojen asettamiseen ulkosalle varojen keräämiseksi vähävaraisille (2. 1. 36 §). Kertomusvuoden jouluksi myönnettiin Pelastusarmeijalle lupa keräyspatojen sijoittamiseen ulkosalle määräajoiksi 16 eri kohtaan Kantakaupungissa. Em. luvista ei peritty korvausta (16. 12. 2 243 §).

Kovaosaisten Ystävät -nimisen yhdistyksen varojenkeräys. Yhdistykselle myönnettiin korvauksetta lupa telttojen pystyttämiseen määrätyille paikoille kaupunkialuetta varojen keräämiseksi yhdistyksen toiminnan tukemiseen (14. 10. 1 804 §).

Tinanvalantapaikkoja ulkosalla vuokrattiin Eräkärpät-nimiselle yhdistykselle uudenvuodenyöksi 1956/57 sekä samoin 1957/58. Paikkoja oli viisi eri puolilla kaupunkia, korvaus paikkaa kohden oli 1 000 mk (9. 12. 2 192 §, 30. 12. 2 335 §, taloj. 7. 1. 4 §).

Vanhan varastorakennuksen purkaminen. Lautakunta päätti, mikäli kaupunginhallitus suostuu sen 29. 4. asiasta tekemään esitykseen, oikeuttaa talo-osaston luovuttamaan Fredrikinkadun varrella osittain Salomonkadun päällä sijaitsevan puisen varastorakennuksen urakoitsija Niilo Suviolle korvauksetta purettavaksi ja poistettavaksi kivijalkaan saakka. Samalla ehdotettiin, että lautakunnan käytettäväksi myönnettäisiin 340 000 mk:n määräraha kivijalan poistamista ja paikan tasoittamista varten (29. 4. 839 §, 13. 5. 931 §).

Talo-osaston hallinnassa olevien talojen talonmiesten, lämmittäjien ja siivoojien palkkauskysymykset. Talojaosto päätti, merkiten tiedoksi, että järjestelytoimistolta oli pyydetty selvitys siivousmenoista voimassa olevan järjestelmän aikana, oikeuttaa talo-osaston korottamaan työsuhteessa työskentelevän henkilökunnan kuukausipalkat taannehtivasti 1. 1. 1957 lukien seuraavasti: palkkaluokissa olevien osalta kuten vakinaisten viranhaltijain korotettiin kaupunginvaltuuston 6. 3. 1957 hyväksymässä uudessa palkkaluokituksessa; palkkaluokkien puitteissa, mutta ei palkkaluokissa olevien palkkoja samalla prosenttimäärällä, jolla palkka oli noussut kaupunginvaltuuston em. päätöksen mukaisesti lähimmässä palkkaluokassa sekä alapuolella palkkaluokittelun olevien palkkoja 2.42 %. Korotettavat palkat oli pyöristettävä korottaen lähimpään 10 mk:aan. Samalla päätettiin oikeuttaa talo-osasto korottamaan siivouskorvausten neliömetriperusteet niin ikään 1. 1. 1957 lukien 2.42 %. Vielä päätettiin, että em. korotuksissa oli soveltuvasti noudatettava kaupunginhallituksen 7. 3. 1957 tekemää päätöstä (Taloj. 8. 4. 70 §).

Ikälisää vastaava palkankorotus myönnettiin eräille työntekijöille, jotka kuuluivat 1. 3. 1952 työsuhteeseen siirrettyihin määrärahapalkkaisiin viranhaltijoihin (Taloj. 12. 6. 98 §, 24. 6. 116 §).

Ikälisää vastaavan palkankorotuksen myöntämistä, työsuhteeseen sidotun asunnon määräämistä ym. kysymyksiä käsiteltiin edellä olevan lisäksi sekä tehtiin näistä esityksiä tai annettiin lausuntoja kaupunginhallitukselle.

Eräiden kaupungin omistamien rakennusten palovakuuttaminen. Lautakunta päätti vakuuttaa Salon B-mielisairaalan rakennukset 32.5 mmk:n määrästä (2. 9. 1 547 §, 14. 10. 1 797 §) sekä Alppilan ulkoilmanäyttämön rakennelmat katsomossa olevine penkkeineen 9 mmk:n määrästä (14. 10. 1 790 §, 4. 11. 1 942 §). Lisäksi lautakunta päätti hyväksyä Tervalammen työlaitoksen palovakuutusten järjestelyn (4. 11. 1 941 §).

Kaupunginhallituksen 1. 8. tekemän päätöksen mukaisesti päätti lautakunta kehottaa talo-osastoa palovakuuttamaan Auto- ja tennistalon 15. 7. lukien 200 mmk:n määrästä (15. 7. 1 325 §, 12. 8. 1 450 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa talo-osaston suorittamaan Sipoon kunnan Massbyn kylässä olevan Päivölän lastenkotikiinteistön edellisen omistajan kiinteistölle ottamasta ainaispalovakuutuksesta jäljellä olevat kaksi 5 040 mk:n suuruista maksuerää talousarvion ao. tilillä lautakunnan käytettäväksi kiinteistöjen palovakuutusmaksuja varten varatusta määrärahasta (8. 4. 741 §).

Lisäksi tehtiin esityksiä eräiden kaupungin omistamien rakennusten palovakuuttamisesta (27. 5. 1 027 §, 17. 6. 1 172 §).

Auto- ja tennistalon piirustusten ym. hankkiminen. Talojaosto päätti oikeuttaa talo-osaston ostamaan rak. mest. Yrjö Torviselta mainitun rakennuksen piirustukset ja negatiivit 30 000 mk:n kauppahinnasta ja käyttämään tarkoitukseen kaupungin talojen korjausmäärärahoja (Taloj. 1. 7. 126 §).

Mainonta. Oy. Liikennemainos-Trafikreklam Ab:n maistraatille jättämän anomuksen johdosta, joka koski luvan saamista mainoskehysten kiinnittämiseen kannatinpylväisiin, kiinteistölautakunta pyydettynä lausuntonaan päätti ilmoittaa kaupunginhallitukselle edelleen maistraatille ilmoitettavaksi puoltavansa luvan myöntämistä yhtiölle 350 mainoskehyksen kiinnittämiseen liikennelaitoksen ja sähkölaitoksen hallinnassa oleviin kannatinpylväisiin 30. 6. asti eli siihen saakka kuin liikennelaitoksen ja yhtiön välinen sopimus on voimassa. Samalla päätettiin liikennelaitoksen lautakunnalle ilmoittaa, että kiinteistölautakunta puolestaan suostuu em. mainoskehysten kiinnittämiseen liikennelaitoksen ja em. yhtiön välisen, 30. 6. päättyvän sopimuksen mukaisesti, mutta että mahdollisen uuden, mainosten kiinnittämistä pylväisiin koskevan sopimuksen tekeminen kuuluu johtosäännön mukaan kiinteistölautakunnalle (14. 1. 125 §, taloj. 7. 1. 9 §).

Kaupunginhallituksen pyydettyä lautakunnan lausuntoa teollisuuslaitosten lautakunnan esityksestä, että sähkölaitoksen valaistuspylväiden käyttämisestä mainostukseen kaupungille kertyvät tulot tulisivat sähkölaitokselle, lautakunta päätti ilmoittaa katsovansa, että ko. tulot kuuluvat sähkölaitokselle ja tulevansa, mikäli kaupunginhallitus omaksuu tämän käsityksen, siirtämään Oy. Ulkomainos Ab:n em. esityksessä tarkoitetun sopimuksen perusteella kertomusvuonna suorittamat mainospaikkakorvaukset kiinteistöjen osaston luvun Myynti- ja toripaikkojen vuokrat tililtä Myyntipaikat sähkölaitoksen ao. tilille. Samalla ehdotettiin, ettei mainittu esitys antaisi aihetta toimenpiteisiin v:n 1956 vastaavalle tilille sähkölaitoksen valaistuspylväiden käytöstä mainostukseen suoritetun summan osalta (15. 4. 783 §).

Lautakunta päätti, mikäli sosiaaliministeriö vahvistaisi näihin sopimuksiin sisältyvät maksut, tehdä pysyvien mainospaikkojen vuokraamisesta seuraavat sopimukset:

Oy. Liikennemainos-Trafikreklam Ab:n, jonka aikaisempi mainostussopimus päättyi 30. 6., kanssa tehtävät sopimukset koskivat 1) liikennelaitoksen ja sähkölaitoksen yhteiskäytössä olevien 427 kannatinpylvään, 2) liikennelaitoksen yksinomaisessa käytössä olevien 173 kannatinpylvään sekä 3) liikennelaitoksen raitiovaunu- ja linja-autopysäkkien 15 sadekatoksen käyttämistä kaupalliseen mainontaan. Sopimusten ehdoista mainittakoon mm.: yhtiö käytti mainosten asettamisessa kaupungin omistamia kehyksiä ja kiinnityslaitteita, kuitenkin, mikäli niitä ei ollut riittävästi käytettävissä, myönnettiin yhtiölle lupa omien kehystensä ja laitteidensa käyttämiseen; poliittinen mainonta näissä pylväissä ja katoksissa oli kielletty; mainosten sijoittamiseen oli yhtiön hankittava maistraatin lupa ja noudatettava sen antamia määräyksiä; yhtiön oli toimitettava talo-osastolle mainosten sijoituksesta pylväisiin sekä mainostarkoitukseen käytettyjen katosten sijainnista kartat niihin liittyvine luetteloineen, jotka oli jatkuvasti pidettävä ajan tasalla; pylväiden ja kehysten käytöstä maksoi yhtiö vuokraa 10 200 mk pylvästä kohden vuodessa sekä omia kehyksiä käyttäessään 9 600 mk kultakin pylväältä; katosten ja mainosten kiinnityslaitteiden vuokra oli 20 000 mk kutakin pitkää (6.8 m) ja 10 000 mk kutakin lyhyttä (4 m) katosta kohden vuodessa sekä yhtiön omia kiinnityslaitteita käytettäessä vastaavasti 19 000 ja 9 000 mk, alennettua vuokraa sovellettiin kuitenkin vain milloin saman katoksen missään mainospaikassa ei käytetty kaupungin omistamia kiinnityslaitteita; jos pylväiden tai katosten lukumäärää lisättiin sopimuskauden aikana, laskettiin vuokra uusien pylväiden ja katosten osalta sen kalenterikuukauden alusta, jolloin lupa niiden mainoskäyttöön myönnettiin; vuokrien suuruus sidottiin Tilastollisen päätoimiston laskemaan kotimarkkinatavarain tukkuhintojen yleisindeksiin, siten että ne erääntyessään suoritetaan yhtä monella täydellä prosentilla korotettuina kuin erääntymiskuukau-

den indeksiluku on perusindeksinä pidettävää huhtikuun 1957 indeksilukua korkeampi ja että indeksitarkistus toimitetaan jälkikäteen aina tammi- ja heinäkuussa.

Määrättiin tarkemmin ne sadekatokset, joita saatiin käyttää mainontaan. Katosten lukumäärä nousi 16:een 1. 11. lukien.

Vielä päätettiin, että talo-osaston oli huolehdittava myös eo. sopimusten mukaan liikennelaitokselle ja sähkölaitokselle kuuluvan omaisuuden käytöstä suoritettavan vuokran perimisestä, mutta että osaston tuli viipymättä tilittää näiden laitosten yhteiskäytössä olevien pylväiden osalta suoritetut vuokrat puoleksi kummallekin laitokselle ja liikennelaitoksen yksinomaisessa käytössä olevien pylväiden sekä sadekatosten osalta maksetut vuokrat liikennelaitokselle. Lisäksi esitettiin kaupunginhallitukselle, että mainitut vuokrat saataisiin tilittää laitoksille kahdesti vuodessa näiden kanssa lähemmin sovittavina määräaikoina.

Oy. Ulkomainos Ab:lle myönsi lautakunta luvan kaupallisen ulkomainonnan harjoittamiseen seuraavilla yhtiön omistamilla mainosvälineillä: kiinteät mainospilarit ja niiden päällä olevat viirit, molempien lukumäärä 93, 3 pyörivää mainospilaria, 35 mainostaulua ja 5 mainospuhelinkioskia. Mainostaulujen lukumäärään sisältyivät myös ne 14 taulua, jotka kiinteistölautakunnan 24. 1. 1949 myöntämän luvan perusteella oli pystytetty eri paikoille Esikaupungeissa ja joista ei tähän saakka ollut peritty vuokraa. Yhtiö varasi kiinteistä mainospilareista ja mainostauluista paikat ensi sijassa teatteri- ja elokuvanäytäntöjä, esitelmätilaisuuksia, näyttelyitä yms. koskeville ilmoituksille. Lisäksi yhtiö varasi em. esikaupunkialueelle pystytetyistä mainostauluista kustakin kaksi 70 × 100 cm:n suuruista julistetilaa maksuttomasti yleisiä kuulutuksia ja aatteellisten järjestöjen tiedoituksia, ei kuitenkaan maksullisia huvitilaisuuksia koskevia, varten. Mainosvälineiden käyttö poliittiseen mainontaan oli kielletty. Yhtiö maksoi vuokraa jokaisesta kiinteästä mainospilarista 18 000 mk sekä pilarin päällä olevasta viiristä 3 000 mk, jokaisesta pyörivästä mainospilarista 54 000 mk sekä kustakin mainospuhelinkioskista 13 500 mk vuodessa. Niistä 14 mainostaulusta, jotka yhtiö oli pystyttänyt esikaupunkialueelle, perittiin jokaisesta 3 000 mk, kun taas muiden mainostaulujen vuosivuokra oli 18 000 mk/kpl. Vuokrat maksettiin neljännesvuosittain etukäteen ja sidottiin kotimarkkinatavarain tukkuhintojen yleisindeksiin. Yhtiön oli toimitettava talo-osastolle mainospaikkojen sijoituksesta 1 : 10 000 kartta siihen liittyvine luetteloineen ja pidettävä molemmat jatkuvasti tarkoin ajan tasalla.

Myöhemmin lautakunta myönsi yhtiölle luvan liittää Unioninkatu 43:n kohdalla olevan mainostaulun jatkoksi kaksi samanlaista taulua eo. sopimuksen mukaisilla ehdoilla, joten mainostaulujen lukumäärä kohosi 37:ään. Kiinteiden mainospilarien ja niiden päällä olevien viirien luku aleni 1. 1. 1958 alkaen 92:een, koska yhden pilareista todettiin sijaitsevan yksityisen omistamalla maalla.

Oy. Liikennemainos-Trafikreklam Ab:n ja Oy. Ulkomainos Ab:n eo. sopimukset olivat voimassa 1. 7. 1957—31. 12. 1960 välisen ajan ja päättyivät ilman irtisanomista (29. 4. 835 §, 29. 7. 1 389 §, 12. 8. 1 446 §, 26. 8. 1 513 §, 16. 12. 2 236, 2 242 §, taloj. 4. 2. 26 §, 10. 4. 71 §).

Lautakunta päätti, että mainitut sopimukset oli allekirjoitettava ennen 1. 7. sellaisilla varauksilla, ettei niiden mukaisia maksuja, siltä osin kuin ne ylittivät kaupungin samanlaisista mainospaikoista 29. 9. 1956 perimän maksun, saatu periä ennen kuin sosiaaliministeriö oli ne vahvistanut ja että, mikäli ministeriö ei niitä vahvistaisi, olisivat sopimukset voimassa maksujen säännöstelystä johtuvilla rajoituksilla, mutta tulisivat säännöstelyn päättymisen jälkeen noudatettaviksi eo. mukaisina (24. 6. 1 218 §). Myöhemmin merkittiin tiedoksi, että sosiaaliministeriö oli 25. 6. 1957 tekemällään päätöksellä vapauttanut mainospaikkojen vuokrat kotimaisten tarvikkeiden hintojen sekä maksujen säännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen 61—64 §:ssä tarkoittamasta säännöstelystä (29. 7. 1 387 §).

Lautakunta päätti lausuntonaan ilmoittaa maistraatille puoltavansa Oy. Ulkomainos Ab:n tekemää anomusta luvan saamiseksi niiden 250 mainoskehyksen pitämiseen sähkölaitoksen valaistuspylväissä, jotka yhtiö oli kiinteistölautakunnan kanssa 9. 7. 1956 tekemänsä sopimuksen perusteella niihin kiinnittänyt (9. 12. 2 177 §).

Oy. City Guide Ab, oli anonut lupaa saada sijoittaa ns. friisimainoksia yhtiön aikaisemmin eräisiin kaupungin omistamiin kiinteistöihin ja yleisille paikoille asettamiin karttaopaslaitteisiinsa. Friisimainoksen muodostaisi lasilla varustettu metallikehys, jonka

sisällä olisi mainostilaa 141 × 18 cm. Lautakunta päätti, oikeuttaen yhtiön edelleen pitämään paikoillaan korvauksetta poliisikomentajan neuvotteluhuoneeseen, maistraatin huoneistoon, huoneenvuokratoimistoon ja poliisilaitoksen osoitetoimistoon asettamansa opaslaitteet, suostua em. friisimainosten sijoittamiseen niihin, sillä ehdolla että yhtiö hankkii ulkosalla sijaitsevien laitteiden osalta myös rakennustarkastajan luvan. Uusien laitteiden sijoittamiseen kiinteistölautakunnan hallinnassa oleviin kiinteistöihin tai yleisille paikoille oli lupa kussakin tapauksessa hankittava etukäteen (24. 6. 1 220 §).

Firestone Rengastukku Oy. oikeutettiin pitämään 1. 1. 1958 alkaen edelleen Reijola n:o 13 -nimisen huvila-alueen kohdalle rakentamansa mainosmuuri mainosteksteineen paikoillaan, irtisanomisaika 3 kk, 24 000 mk:n vuosikorvauksesta, jonka periminen em. ajankohdasta lähtien päätettiin määrätä talo-osaston tehtäväksi (20. 11. 2 050 §).

Suomalais-englantilaiselle Kauppayhdistykselle myönnettiin lupa mainosten pitämiseen Englannin messujen yhteydessä tapahtuvaa liputusta varten asetetuissa kaupungin omistamissa lipputangoissa 6. — 22. 9. välisenä aikana 50 000 mk:n korvauksesta sekä eräillä muilla ehdoilla (Taloj. 9. 9. 148 §).

Tapaturmantorjuntayhdistyksen liikennejaostolle Taljalle myönnettiin liikenneviikon 5. — 11. 5. ajaksi eräitä lupia liikenneturvallisuusaiheiseen mainontaan (15. 4. 786, 787 §).

Tilapäiseen mainosrakennelmien pystyttämiseen tai julisteiden asettamiseen urheilukilpailujen, erilaisten näyttelyiden, ulkoilmajuhlien, hengellisten kokouksien yms. mainostamiseksi myönnettiin lupia tavanmukaisilla ehdoilla.

Käyttövaroistaan lautakunta myönsi yhteensä 55 000 mk kurssimaksujen suorittamiseksi Suomen Kiinteistöliiton isännöitsijäkursseille osallistuvien kiinteistöviraston viranhaltijain puolesta (25. 2. 489 §, 4. 3. 535 §). Lisäksi lautakunta myönsi v:n 1956 käyttövaroista 270 mk Otavantie 9—11:ssä sijaitsevan vuokrahuoneiston kerhohuoneistoksi muuttamista varten myönnetyn, riittämättömäksi osoittautuneen määrärahan lisäksi (4. 2. 342 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä mm. asioista, jotka koskivat: Kallion nuorisokodin suunnitellun piha-alueen kunnostamista (2. 1. 29 §); vanhojen tai rappeutuneiden rakennusten purkamista tai myyntiä purettavaksi (7. 1. 73 §, 28. 1. 273, 274, 278 §, 25. 2. 488 §, 20. 5. 979 §, 12. 6. 1 131 §, 17. 6. 1 173 §, 8. 7. 1 286 §, 15. 7. 1 318 §, 29. 7. 1 391 §, 11. 11. 1 991 §, taloj. 1. 7. 130 §); huoneistojen ostoa kaupungin virastoja ja laitoksia varten (14. 1. 126 §, 11. 2. 388 §, 25. 3. 653, 656 §, 12. 6. 1 134 §, 23. 9. 1 649 §, 14. 10. 1 789 §); Suomenlinnan urheilukentän pukusuojan rakentamista (14. 1. 127 §); talo-osaston viranhaltijoiden virkojen järjestelyä, palkkauskysymyksiä ym. (14. 1. 137 §, 14. 10. 1 787 §, 11. 11. 1 993 §, 23. 12. 2 321 §); huonetilojen varaamista Ilmalan vesisäiliön rakennuksesta (11. 2. 387 §); huoneiston vuokraamista Kullatorpan lastenkodin henkilökunnan virka-asunnoksi (11. 2. 396 §); lastenseimihuoneiston hankintaa talosta Hämeentie 85—89 (18. 2. 438 §); nuorisokodin ja sairaalahenkilökunnan asuntolan sijoittamista Ruusulankatu 9:ään rakennettavaan taloon (25. 2. 493 §); Kiinteistö Oy. Kirstinkatu 12:lta vuokrattujen huoneistojen vuokrasopimusten uusimista sekä kaupunginvaltuuston lainan myöntämisestä yhtiölle tekemän päätöksen muuttamista (11. 3. 580 §); eräiden Salon B-mielisairaalan alueeseen rajoittuvien alueiden ostamista kaupungille (25. 3. 650 §, taloj. 11. 3. 49 §); eräiden viemäröinti- ym. parannustöiden suorittamista Päivölän lastenkodissa (20. 5. 977 §); ansiomerkkien myöntämistä viranhaltijoille ja työntekijöille (3. 6. 1 074, 1 075 §); Tapanilassa sijaitsevan ent. turpeenhiiltorakennuksen vuokralleantoa (9. 9. 1 581 §); kaupungin omiin kiinteistöihin sijoitettujen virastojen ja laitosten tilitysvuokria koskevan kaupunginhallituksen päätöksen muuttamista (30. 9. 1 700 §); Alppilan ulkoilmanäyttämön vartioinnin järjestämistä (16. 9. 1 629 §); määrärahan saamista korttelin n:o 308 tontilla n:o 21 suoritettavaa louhintatyötä varten (7. 10. 1 743 §); varojen osoittamista G. V. Hyvösen rahastosta Kotkankatu 14—16:n tontilla olevan betonimuurin ja lauta-aidan korjaukseen (11. 11. 1 992 §); liikaa perityn vuokran palauttamista Oy. Uusi Kaivohuone Ab:lle (25. 11. 2 094 §); Alppilan ulkoilmanäyttämön katsomon penkkien ostamista pakkohuutokaupassa (25. 11. 2 104 §) sekä tilan ostoa Sipoon Kirkonkylästä (2. 12. 2 139 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja mm. asioista, jotka koskivat: yksityishenkilöiden ja yhdistysten laina- ja avustusanomuksia (2. 1. 38 §, 18. 2. 434 §, 25. 2. 491, 497 §, 4. 3. 527, 528 §, 29. 7. 1 394 §, 16. 12. 2 240 §); kertomusvuoden talousarviossa kalliosuojia varten varattujen määrärahojen siirtoa väestönsuojelulautakunnalle

(14. 1. 138 §); huoneistojen hankkimista tai varaamista kaupungin virastoja ja laitoksia varten (21. 1. 181 §, 28. 1. 279 §, 18. 2. 441 §, 25. 2. 498 §, 29. 4. 836 §, 13. 5. 915 §, 20. 5. 972 §, 12. 6. 1 127, 1 128 §, 17. 6. 1 174 §, 25. 11. 2 092 §); Kivinokan mökkialueen asunnottomien anomusta asuntojen saamiseksi kaupungin rakentamista taloista (21. 1. 184 §); viranhaltijoiden virka-asuntojen määräämistä ym. (21. 1. 190, 191 §, 12. 8. 1 449 §, 20. 11. 2 051 §, taloj. 28. 1. 12 §, 4. 3. 44 §, 9. 9. 143 §, 23. 9. 159 §); posti- ja lennätinhallituksen anomusta sijoituspaikan saamiseksi koaksiaalikaapeleiden päätelaitteiden varalaitteille (21. 1. 210 §); komitean asettamista tutkimaan häädettyjen väliaikaista sijoittamista (4. 2. 330 §); Humalluodoilla sijaitsevien kanoottivajojen arviointia ym. (18. 2. 436 §, taloj. 4. 2. 23 §); Stadionin kunnallisten ja Kumpulan uimalan harjoitussalien käytöstä perittävän korvauksen korottamista (18. 2. 437 §); Kirjoja Sokeille -nimisen yhdistyksen huoneistoanomusta (25. 2. 486 §); poikien ammattikoulun siivouksen uudelleenjärjestelyä (4. 3. 529 §); Unioninkatu 27:ssä sijaitsevan talon varaamista nuorisotaloksi (4. 3. 538 §); Puistolan alueläkäkärin virka-asuntokysymystä (25. 3. 652 §, 29. 4. 840 §, 25. 11. 2 099 §, taloj. 18. 3. 53 §); Tarvon saarella olevien suomen- ja ruotsinkielisen työväenopiston rakennusten vuokra-arvokysymyksiä, suomenkielisen opiston saamaa valtionapua ym. (25. 3. 659 §, 13. 5. 917 §, 26. 8. 1 514 §); kaupungin Suomen Taiteilijaseuralle myöntämän lainan nostamisehdoista tekemän päätöksen muuttamista (8. 4. 743 §); kaupungille asunto-osakeyhtiön osakkeenomistajana kuuluvan lunastusoikeuden käyttämistä (15. 4. 788 §); Erottajan kalliosuojasta posti- ja lennätinhallitukselle vuokrattavaksi suunnitellun osan vastineeksi rakennettavan uuden kalliosuojan sijaintia (6. 5. 876 §); varastohuoneiston rakentamista Alppilan vesisäiliön alustaan sekä näistä tiloista perittävää vuokraa (13. 5. 928 §); yksinäisten miesten majoituskysymystä (27. 5. 1 030 §); Alppilan ulkoilmanäyttämön vuokralleantoa (3. 6. 1 076 §); Päivölän lastenkodissa suoritettavia pihamaan ym. korjaustöitä (17. 6. 1 175 §); Oy. Uusi Kaivohuone Ab:n anomusta juhlavalaistuslaitteiden asentamisluvan myöntämisestä (8. 7. 1 285 §); väestönsuojelulautakunnan esitystä sisäasiainministeriön 19. 11. 1954 uudisrakennusten väestönsuojista antaman päätöksen tarkistamiseksi (8. 7. 1 288 §); huonetilojen vuokraamista Pajalahden kansakoulusta Drumsö svenska skolförening -nimiselle yhdistykselle (8. 7. 1 292 §); saunan rakentamista Tarvon saareen työväenopistojen kesäkotien tarvetta varten (15. 7. 1 317 §); häädettyjen perheiden varastoidun irtaimiston poistamista Erottajan kalliosuojasta (12. 8. 1 443 §); Etu-Töölön lastentarha- ja seimitilojen lisäämistä (9. 9. 1 580 §); rakennusviraston talorakennusosaston lämmitystarkkailijan viran järjestelyä (16. 9. 1 625§); ohjesäännön vahvistamista uutta vihannestukkutoria varten ja torin myyntipaikoista perittäviä vuokria (23. 9. 1 652 §); katuosuuksien puhtaanapitoa talvella (4. 11. 1 943 §); lastentarha- ja neuvolarakennuksen rakentamista Itä-Herttoniemeen (4. 11. 1 944 §); vanhojen tai rappeutuneiden rakennusten purkauttamista (11. 11. 1 983 §, 25. 11. 2 089, 2 090 §); sähkölaitoksen eräiden suunnittelu- ym. toimistojen tarvitsemien huoneistotilojen järjestelyä (2. 12. 2 141 §); yksityisauton säilytystä Kallion paloaseman alla olevassa väestönsuojassa (9. 12. 2 183 §); Kansakoulukatu 3:n ammattikoulutalon erään vapautuneen huoneiston käyttöä (16. 12. 2 237 §); käyttämättä olevan virka-asunnon vuokralleantoa (16. 12. 2 251 §); talossa Sofiankatu 4—6 suoritettaviksi ehdotettuja uusimis- ja korjaustöitä (23. 12. 2 316 §) sekä kysymystä moottoriajoneuvojen pesupaikan järjestämisestä poliisilaitokselle (23. 12. 2 317 §).

Huoltovirastolle arvioitiin eräitä asuinrakennuksia ja huoneistoja (14. 1. 128 §, 11. 2. 395 §, 15. 4. 785 §, 12. 8. 1 455 §, taloj. 7. 1. 3 §, 18. 3. 54 §, 25. 3. 64 §, 29. 4. 72 §, 24. 6. 110 §, 26. 8. 138 §).

---

8. Eräiden kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset

Selostus kiinteistöviraston maatalousosaston toiminnasta

Osaston henkilökunnan muodostivat kaupunginagronomi, apulaiskaupunginagronomi ja toimistonhoitaja. Maatiloilla oli 5 työnjohtajaa, 2 apulaistyönjohtajaa ja työntekijöitä vuoden lopussa 59. Maatiloilla suoritettiin vuoden aikana 23 425 työpäivää.

Omassa viljelyksessä olivat seuraavat viisi maatilaa: Fallkulla, Haltiala, Pukinmäki, Tali ja Tuomarinkylä. Näiden yhteispinta-ala oli 909 ha viljeltyä maata. Vuokralle annet-

tuna oli 652 ha. Omassa viljelyksessä olleiden peltoalueiden käyttö oli seuraava: kesantona 53 ha, rukiilla 38 ha, rypsillä 6 ha, vehnällä 238 ha, ohralla 104 ha, kauralla 160 ha, perunalla 22 ha, lantulla, rehukaalilla ja vihantarehulla 9 ha, keittiökasveilla 8 ha, heinällä 209 ha ja pelto- sekä luonnonlaitumena 62 ha. Lannoitukseen käytettiin kotieläinlantaa arviolta n. 750 t, ns. kaupunkilantaa n. 150 t ja väkilannoitteina y-lannoksia n. 310 t ja salpietaria n. 27 t. Maanviljelyskalkkia käytettiin 280 t. Tärkeimpien viljelyskasvien keskimääräiset hehtaarisadot olivat seuraavat: ruis 1 395 kg, syysvehnä 1 137 kg, syysrypsi 847 kg, kevätvehnä 1 660 kg, ohra 2 343 kg, kaura 1 953 kg, peruna 13 097 kg ja heinä 4 219 kg.

Nautakarjaa pidettiin kahdella tilalla. Eläinmäärä vuoden lopussa oli 1 sonni, 79 lehmää ja 31 nuorta eläintä. Maitoa tuotettiin kaikkiaan 301 652 kg. Yhdellä tilalla oli sikala. Sikamäärä vuoden lopussa oli 2 karjua, 17 emakkoa, 65 nuorta sikaa ja 84 porsasta. Hevosia oli kaikilla tiloilla ja luku vuoden lopussa 30. Irtaimistosta kuului pääomakalustoon 4 kuorma-autoa, 6 leikkuupuimuria, 17 traktoria ja 2 lypsykonetta. Pääomakaluston arvo vuoden lopussa oli 9 807 130 mk.

Pääomamenoja oli kaikkiaan 8 119 021 mk, mistä salaojituskustannus oli 1 496 688 mk, uudisrakennuskustannus 982 203 mk ja pääomakaluston hankinta 5 640 130 mk. Vuoden varsinaiset menot olivat 74 818 679 mk ja kokonaistulot 87 113 024 mk, joten kameraalista ylijäämää jäi 12 294 345 mk. Puhdas tuotto muodostui kaupallisen kirjanpidon mukaan seuraavaksi:

Maataloudesta	6 068 291
Maanvuokrauksesta	3 597 079
Rakennusten vuokrauksesta	294 421
Yhteensä	9 959 791

Omassa viljelyksessä olleiden tilojen keskimääräinen puhdas tuotto hehtaaria kohden oli 6 675 mk ja vuokralle annettujen viljelysmaiden 5 517 mk.

Kaupungingeodeetin selostus kaupunginmittausosaston toiminnasta v. 1957

Kaupunkimittausosaston henkilökuntaan kuuluivat seuraavat viranhaltijat: kaupungingeodeetti, apulaiskaupungingeodeetti, neljä piiri-insinööriä, geoteknillinen asiantuntija, viisi insinööriä, kartanpiirustuspäällikkö, kiinteistöluettelonhoitaja, yhdeksän mittausteknikkoa, geologi, kairausteknikko, seitsemän laskijaa, kahdeksan kartoittajaa, tonttikirjanhoitaja, toimistonhoitaja, kaksi toimistoapulaista, 45 piirtäjää tai piirtäjäharjoittelijaa, valojäljentämön hoitaja, haastemies, vahtimestari ja kaksi lähettiä. Kertomusvuoden lopussa oli osaston viranhaltijoiden lukumäärä 94. Lisäksi oli osastossa työsuhteessa olevia mittausetumiehiä, kairaustyönjohtajia, autonkuljettajia, mittausmiehiä ja kairausmiehiä. Näiden lukumäärä vaihteli vuodenajoista ja suoritettavien töiden määrästä riippuen 50—70 välillä, joista n. 25 tuli maaperätutkimusjaoksen osalle.

Osaston mittausvälinevarasto siirrettiin keväällä Kaupungintalon kellarikerroksesta kaupungin Merikatu 33:ssa omistaman talon kellariin. Osaston toimistotiloissa suoritettiin eräitä järjestelyjä, mm. oli varattava tilaa karttavalokuvaus- ja muovijäljennöslaitteita sekä laboratoriota varten, jolloin piirustushuoneiden pinta-aloja oli huomattavasti supistettava.

Kertomusvuoden aikana hankittiin osastolle Land Rover -merkkinen farmariauto perävaunuineen, joten käytössä oli kaikkiaan viisi kaupungin omistamaa autoa. Lisäksi oli käytettävänä neljä osaston henkilökunnan omistamaa henkilöautoa, jotka oli hyväksytty virka-autoiksi.

Kenttämittauskalustoon hankittiin yksi Zeiss Theo 030 -merkkinen teodoliitti ja kaksi vaakituskojetta. Kartanvalmistamoon hankittiin eräitä välineitä, kuten linko muovijäljentämistä varten, automaattinen valojäljentämiskehys lamppuineen ym. Lisäksi hankittiin karttavalokuvausta varten valokuvauskoje, jonka kasettikoko oli 60 × 60 cm sekä pinnakkaisjäljennöslaite ja järjestettiin tarvittava laboratorio laitteineen. Maaperätutkimusjaoksen tutkimuskalustoa ja -välineistöä täydennettiin. Hankinnoista mainitta-

koon timanttikairauskone, kolme maaputkikairauskonetta, kuusi pumppua ym. Lisäksi hankittiin kallioporakone sekä koetin- ja näytekairausvälineitä ym. työkaluja.

Osaston toiminnalle antoi kertomusvuoden aikana edelleen leimansa suhteellisen vilkkaana jatkunut rakennustoiminta, lisääntynyt karttojen tarve sekä asemakaavojen valmisteluun ja toteuttamiseen liittyvät tehtävät.

Tärkeimmistä työaloista mainittakoon seuraavaa: Laajasalon läntisen alueen, Villingin, Kulosaaren, Ala-Tikkurilan ja Suutarinkylän ilmavalokuvausta varten merkittiin maastoon tarvittavat tukipisteet. Ilmavalokuvauksen suoritutti maanmittaushallitus, jossa myös aloitettiin vastaavien karttojen valmistaminen stereokartoituskojeilla. Tässä työssä oli osasto mukana antaen pisteitten koordinaatteja sekä suorittaen tarkkuusvertailuja. Tätä kartoitusta varten uusittiin Ala-Tikkurilan ja Suutarinkylän monikulmioverkko sekä tehtiin täydennyksiä muilla alueilla. Villingissä täydennettiin myös kolmioverkostoa.

Rajamerkkejä mitattiin em. alueilla samoin kuin muuallakin kaupungin alueella karttojen täydentämistä ja asemakaavojen toteuttamista varten. Samoin suoritettiin kiinteistörajojen tutkimuksia.

Tarkkavaakitusmittauksia suoritettiin eri puolilla kaupungin aluetta ja määrättiin yhteensä 100 uutta korkeuskiintopistettä.

Harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta saatiin kertomusvuonna ja sitä ennen anotut tonttijaot lasketuiksi vuoden loppuun mennessä. Sitä mukaa kuin tonttijakojen laskutyöt valmistuivat, tehtiin osaston toimesta ehdotukset tonttijaoiksi. Eräissä tapauksissa, joissa tonttijaon aikaansaaminen tulevaa rakennustoimintaa silmälläpitäen näytti tarpeelliselta, laadittiin tonttijakoehdotuksia vaikkei niitä koskevia anomuksia ollut tehty. Katupiirroksia valmistettiin asemakaavoitetuilta alueilta sitä mukaa kuin katulaskuja saatiin suoritetuiksi. Myös suoritettiin kertomusvuonna anotut tontinmittaukset muutamia seuraavaan vuoteen siirtyneitä toimituksia lukuun ottamatta samoin kuin tilatut rakennuspaikkojen paalutukset ja kivijalkojen katselmuksetkin. Lisäksi suoritettiin aitojen, katujen ja sähkölinjojen paalutuksia ym. säännölliseen osaston toimintaan liittyviä tehtäviä. Eräät yleisimmät kaupunkimittausalaan kuuluvat työsaavutukset käyvät ilmi seuraavasta taulukosta, johon vertauksen vuoksi on otettu myös vastaavat v:n 1955 ja 1956 luvut.

		Mittauspiiri					Yhteensä		
							vuonna		
		Kanta-kaupunki	Haaga	Pakila	Malmi	Hertto-niemi	1957	1956	1955
Kartoitusta (etupäässä täydennysmittausta)	ha	46	314	400	54	405	1 219	298	510
Katu-, sähkö- ym. linjojen paalutusta	km	9.1	20.2	12.8	5.6	17.0	64.7	50.9	33
Kivijalkakatselmuksia	kpl	86	202	93	111	132	624	594	598
Maanmittaustoimituksia suoritettu	»	—	—	—	—	—	27	30	38
näissä erotettu tiloja	»	—	—	—	—	—	29	30	48
yhteiseltä pinta-alaltaan	ha	—	—	—	—	—	3.5	8	12
käyty rajoja	km	—	—	—	—	—	9.5	—	—
rakennettu pyykkejä	kpl	—	—	—	—	—	211	—	—
Mittakirjan jäljennöksiä	»	—	—	—	—	—	328	398	410
Monikulmiopisteitä rakennettu	»	24	146	192	130	160	652	305	274
» laskettu	»	36	146	196	170	160	708	423	292
Monikulmiosivuja mitattu	km	6.0	16.8	26.4	33.0	15.9	98.1	59.9	64
Monikulmiokulmia havaittu	kpl	53	170	297	248	178	947	585	535
Piirroksia eri tarkoituksiin	»	—	—	—	—	—	1 125	1 131	1 243
Pintavaakitusta suoritettu	ha	48.0	1.5	—	0.6	50.0	100.1	68	180
Rakennuspaikan paalutuksia	kpl	64	200	92	107	169	632	680	739
Todistuksia ja otteita	»	—	—	—	—	—	903	954	813
Tontinmittauksia suoritettu	»	78	97	115	58	23	411	492	597
Tonttijakoehdotuksia	»	23	42	24	12	11	112	173	195
Tonttikartan jäljennöksiä	»	—	—	—	—	—	193	229	204

Kaupungingeodeetin toimesta pidettävään tonttikirjaan ja tonttirekisterikarttaan tehtiin asemakaavojen ja tonttijakojen vahvistamisesta sekä tontinmittauksista johtuvat merkinnät. Tonttien rekisteröimisestä ja muista kiinteistöjaoituksen muutoksista tehtiin merkinnät myöskin muihin osastossa laadittaviin karttoihin.

Kaupungin alueella suoritetuissa maanjakotoimituksissa oli kaupunkimittausosaston edustaja saapuvilla. Maanmittaustoimituksista käytiin neuvotteluja sekä asianosaisten että maanmittausinsinöörien kanssa. Kaupungin hankkimien määräalojen lohkomisia suoritettiin tavalliseen tapaan.

Uudenmaan läänin maanmittauskonttorissa suoritettiin maanmittaustoimitusten karttoihin ja asiakirjoihin kohdistuvia tutkimuksia, jotka koskivat mm. tiealueiden omistussuhteita ja epäselviä tilanrajoja. Myös maastossa suoritettiin näitä seikkoja koskevia tutkimuksia ja mittauksia. Tutkimusten perusteella laadittiin mm. rekisterikarttoja ja tilaluetteloita asemakaavoitettavista alueista.

Katujen ja pääteiden rakennustöitä silmälläpitäen selvitettiin kertomusvuoden aikana uudisrakennustöihin ja levityksiin tarvittavien alueiden omistussuhteita sekä suoritettiin lasku- ja paalutustöitä.

Kiinteistölautakuntaa varten laadittiin lausuntoja kaupungille ostettaviksi tarjotuista tiloista. Kaupungin kiinteistökauppoja ja -vaihtoja varten laadittiin karttapiirroksia ja suoritettiin arkistotutkimuksia. Osaston toimesta suoritettiin myös tutkimustöitä niitä oikeudenkäyntejä ja neuvotteluja varten, joita kaupungilla on ollut vireillä valtion kanssa eri alueiden omistus- ja hallintasuhteista.

Kaupunkimittausosasto osallistui katumaakorvausasiain käsittelyyn täydentämällä aikaisemmin laadittuja luetteloja sekä antamalla lausuntoja kansliaosastolle rakennuslupien myöntämisen yhteydessä otettavien vakuuksien määräämistä varten. Vastaavia lausuntoja annettiin tonttiosastolle tonttien hinnan määräämistä varten.

Etelä-Haagan ja Pitäjänmäen teollisuusalueen kadun- ja viemärin rakentamiskustannusten osittelua varten laadittiin luettelot sekä suoritettiin osittelu myös Etelä-Haagan osalta. Oulunkylän sekä Malmi-Tapanilan asemakaava-alueiden kadun- ja viemärin rakentamiskustannusten jakoa varten tarvittavien luetteloiden laatiminen aloitettiin vuoden aikana.

Kertomusvuoden aikana suoritti osasto edelleen valmisteluja laatien karttoja ja luetteloita niitä katselmuksia varten, joita maistraatti pitää katujen luovuttamiseksi yleiseen käyttöön. Samoin laadittiin karttoja ja piirroksia niitä toimenpiteitä varten, joita uuden tielain maanteiden jatkoja koskeva kohta aiheutti.

Yleisten alueiden luetteloiminen ja rekisteröiminen jatkui edelleen kertomusvuoden aikana.

Kantakarttoja mittakaavassa 1 : 500 (Ka 0.5) uusittiin muovipohjalle piirtäen 318 karttalehteä, mikä vastaa n. 3 800 ha:n suuruista aluetta (ed. v. 266 lehteä ja n. 3 200 ha). Täydennysmittauksia suorittamalla täydennettiin mainittuja karttalehtiä jatkuvasti ja pidettiin ajan tasalla. Uusia kantakarttoja mittakaavassa 1 : 2000 (Ka 2) piirrettiin neljä, vastaten piirretty pinta-ala n. 640 ha. Valokuvaamalla Ka 0.5:stä Ka 2:een on näitä 1 : 2000 karttalehtiä »montteerattu» kahdeksan eli n. 1 500 ha.

Painettujen karttojen alkuperäislehtiä pidettiin jatkuvasti ajan tasalla.

Virastokartan mittakaavassa 1 : 4000 (Vi 4) 17 lehdestä otettiin uusi täydennetty painos. Kaikista Vi 4 lehdistä, eli 40 kpl:sta, valokuvattiin mittakaavaan 1 : 10000 uudet pohjakartat virastokartan Vi 10 väliaikaista painosta varten. Alustavat suunnitelmat uudistetun virastokartan vahvistamiseksi laadittiin myös kertomusvuoden aikana.

Kiinteistökartan mittakaavassa 1 : 10000 (Ki 10) osalta tehtiin suunnitelma ja koekappaleet uuden painoksen ottamiseksi siten, että siinä on esitettynä rasterilla merkittyinä myös ne kaupungin omistamat maat, jotka joko lyhyt- tai pitkäaikaisesti on ulkopuolisille vuokrattu.

Osoitekarttaa (Os 10), joka piirretään mittakaavassa 1 : 4000 ja painetaan mittakaavassa 1 : 10000, piirrettiin valmiiksi 46 karttalehteä väreineen sekä valmistettiin näistä 8 × 7 yhdistettyä paino-originaalia (6 lehteä yhdellä levyllä). Matkailijakartasta mittakaavassa 1 : 10000 (Ma 10) otettiin yksi 50 000 kpl:en suuruinen uusintapainos.

Kertomusvuoden aikana laadittiin lisäksi eräille kaupungin virastoille ja laitoksille eri mittakaavaisia karttoja ja kartogrammeja.

Valmistelut maanmittaushallituksen peruskarttatöitä varten tehtiin kaupunginalueen eteläosasta melkein valmiiksi.

Muovijäljennös- ja karttavalokuvauslaitteitten tultua asennetuiksi ja käyttökuntoon syyskesällä valmistettiin muovijäljennöksiä osaston omaan käyttöön 130, näistä useimmat yhdistettyjä kappaleita, sekä kaupungin muille virastoille ja laitoksille 231. Vastaa-

vasti suoritettiin karttavalokuvauksia omaa tarvetta varten 546 ja muille 65. Edelleen otettiin tavallisia valojäljennöksiä n. 11 000, joista osaston omaa tarvetta varten n. 5 500.

Maaperätutkimusjaoksen palveleva tutkimustoiminta jakaantui eri toimeksiantajien kesken määrärahojen käyttösuhteen mukaan seuraavasti: esikaupunkiliikenteen suunnittelukomitea n. 50 %, kiinteistövirasto n. 25 % sekä rakennusvirasto, kaupungin teknilliset laitokset, asuntotuotantokomitea ja Lauttasaaren siltakomitea 25 %.

Esikaupunkiliikenteen suunnittelukomitean toimeksiannosta suoritettiin sekä koetinkairauksia että maaputki- ja timanttikairauksia näytteenottoineen pääasiassa Kantakaupungin alueella. Kiinteistöviraston asemakaavaosaston toimeksiannosta suoritettiin asemakaavoitusta varten koetinkairauksia näytteenottoineen viidessä tutkimuskohteessa yhteensä n. 220 ha:n alueella. Lisäksi suoritettiin kiinteistöviraston muille osastoille 10 alueellisesti pienempää tutkimusta. Rakennusvirastolle suoritettiin 13 ja kaupungin teknillisille laitoksille viisi maaperä- ja pohjatutkimusta. Asuntotuotantokomitealle suoritettiin viisi pohjatutkimusta. Lauttasaaren siltakomitean toimeksiannosta suoritettiin sekä koetinkairauksia että maaputki- ja timanttikairauksia näytteenottoineen Lauttasaaren pohjoisosan liityntäteiden ja esikaupunkiratojen rakentamismahdollisuuksien selvittämiseksi. Varsinaisten maaperätutkimusten lisäksi avustettiin neuvottelemalla ja suullisilla lausunnoilla kaupungin suunnittelevia ja rakentavia viranomaisia maarakennus- ja perustuskysymyksissä.

Tutkimustulosten esittämisessä siirryttiin syksyllä muovipiirustusalustan käyttöön esikaupunkiliikenteen suunnittelukomitean ja asemakaavoitusta varten tehtävien tutkimusten osalta.

Kiinteistöluetteloon merkittiin 71 oston tai vaihdon kautta hankittua tilaa tai määräalaa, yhdeksän tonttia tai tontinosaa sekä 105 rakennusta ja poistettiin vastaavasti 17 myytyä tai vaihdettua tilaa tai määräalaa, 58 tonttia tai tontinosaa sekä 12 kiinteistön rakennukset. Uudisrakennuksia ja rakennusten peruskorjauksia merkittiin 65 ja vuotuiset poistot suoritettiin n. 2 600 rakennuksen osalta. Tonttien vuokrauksia kirjattiin 68. Asemakaavoituksen johdosta poistettiin tilojen pinta-alasta noin 76 ha, mikä kirjattiin 80 tonttina ja 35 yleisenä alueena. Diaariin merkittyjä kirjelmiä saapui kiinteistöluetteloon 399.

Kertomusvuoden aikana olivat kaupunkimittausosaston menot ilman viranhaltijain palkkoja 61 875 105 mk ja tulot 27 231 397 mk.

Kunnallisissa työväenasunnoissa ei enää kertomusvuoden aikana suoritettu muuta kuin aivan välttämättömät korjaukset, koska oli jo tiedossa, että ko. alueilla suoritettavien saneeraustöiden johdosta useimmat ko. taloista joutuisivat lähiaikoina purettaviksi. Em. syystä ei myöskään kustannusten yksityiskohtaista erittelyä suoritettu. Kunnallisten työväenasuntojen menot olivat kertomusvuonna 23 692 807 mk ja vuokratulot tilien mukaan 28 278 240 mk.

Asuntotuotantokomitea

Komitean kokoonpano. Asuntotuotantokomiteaan kuuluivat v. 1957 puheenjohtajana kiint. joht. Juho Kivistö, varapuheenjohtajana asemakaavapääll. Väinö Tuukkanen sekä jäseninä prof. Hilding Ekelund, dipl. ins. Kalevi Korhonen, kiint.virast.pääll. Alpo Lippa, dipl.ins. Kaarlo Pettinen, rak.tarkast. Aulis Salo sekä ent. kiint. joht. Väinö Salovaara. Komitean sihteerinä toimi varat. Heikki Sahrakorpi 20. 12. saakka ja sen jälkeen dipl.ins. Kalevi Laine.

Toimihenkilöt. Toimistopääll. Heikki Sahrakorven tilalle nimesi kaupunginhallitus toimiston vt. toimistopäälliköksi toistaiseksi dipl.ins. Kalevi Laineen oman toimensa ohella. Kertomusvuoden päättyessä oli toimiston palveluksessa 16 työsopimussuhteessa kuukausipalkalla olevaa toimihenkilöä sekä 4 eri rakennusohjelmien työmaavalvojaa. Palveluksesta erosi vuoden aikana 7 ja palvelukseen otettiin vastaavasti 5 henkilöä.

Kokoukset ja tarkastukset. Asuntotuotantokomitea piti kertomusvuoden aikana 42 kokousta ja teknillinen jaosto 40. Komitean nimeämät eri rakennusohjelmien työmaatoimikunnat pitivät erillisiä työmaakokouksia n. kaksi kertaa kuukaudessa kullakin työmaalla sekä osallistuivat valmistuneiden rakennusten vastaanotto- ja vuositarkastuksiin samoin kuin jälkitarkastuksiin, joista kaikista tilaisuuksista laadittiin asianmukaiset pöytäkirjat.

Rakennustoiminta. Kertomusvuonna jäljempänä mainittuina aikoina asuntotuotantokomitea sai päätökseen v:n 1956 rakennusohjelmaan kuuluvan Kiinteistö-oy. Siilitie 5:n rakennustyöt (31. 10.) sekä samoin seuraavien kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden toimesta perustettujen asunto-osakeyhtiöiden rakennustyöt: Asunto-oy. Ensikodintie 6 (15. 2.), Asunto-oy. Hämeentie 65 (28. 1.), Asunto-oy. Violankatu 6 (10. 6.), Asunto-oy. Haavikkotie 15—17 (30. 6.), Asunto-oy. Orioninkatu 10 (15. 10.), Asunto-oy. Porintie 9 (30. 9.), Asunto-oy. Ulvilantie 17 a (15. 10.) sekä Porintien Lämpökeskus Oy. (31. 10.)

Toimintansa alusta kertomusvuoden loppuun mennessä oli asuntotuotantokomitea rakennuttanut valmiiksi täyskunnallisia vuokrataloja, kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöitä yhteensä 51 rakennusohjelmaa, joihin sisältyi 177 rakennusta, yhteiseltä kuutiotilavuudeltaan 1 297 668 m³, käsittäen 4 926 asuinhuoneistoa, kokonaispinta-alaltaan yhteensä 261 989.4 m².

Kertomusvuonna ryhtyi asuntotuotantokomitea rakennuttamaan seuraavia komitean rakennusohjelmia sekä kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden toimesta perustettujen asunto-osakeyhtiöiden rakennusohjelmia:

1. Komitean toimesta perustetut kiinteistöyhtiöt:

Rakennusohjelma	Rakennusten lukumäärä	Tilavuus m³	Asuinhuoneistojen lukumäärä	Asuinhuoneistojen pinta-ala, m²	Aravan alustavasti vahvistamat rak. kustannukset mk	Rakennustöiden alkamispäivä
Kiinteistö-oy. Siilitie 9	7	52 500	247	12 324.0	495 000 000	12. 3.
» » » 11—13a	6	43 950	200	10 060.0	440 000 000	27. 9.
» » » 11—13b	6	51 010	208	10 361.7	521 610 000	1.10.

2. Kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden toimesta perustetut asunto-osakeyhtiöt:

Asunto-oy. Vellamonkatu 15	1	6 070	27	1 285.6	62 380 000	18. 6.

Edellä mainituista kuuluivat kaikki muut kertomusvuoden rakennusohjelmiin paitsi v:n 1958 rakennusohjelmaan sisältyvää Kiinteistö-oy. Siilitie 11—13:n a-rakennusohjelmaa, jolle Arava oli poikkeuksellisesti myöntänyt luvan töiden aloittamiseen kertomusvuoden syyskuussa ilman että se olisi esteenä Aravalainan myöntämiselle v. 1958.

Rakennustöiden aloittamisessa noudatettiin Aravan määräämää porrastusta. Rakennustyöt teetettiin helsinkiläisillä urakoitsijaliikkeillä ja ne annettiin halvimman tarjouksen tehneelle. Sivu-urakat alistettiin kaikissa muissa suhteissa pääurakoitsijan valvontaan paitsi maksusuorituksia, jotka asuntotuotantokomitea maksoi suoraan sivu-urakoitsijoille urakkasopimusehtojen mukaisesti.

Kirjanpito ja rakennuskustannusten rahoitus. Komitean toimistossa pidettiin kunkin rakennusohjelman osalta erillistä kortistoa maksetuista menoista, perityistä tuloista sekä nostetuista lainoista. Kortiston lisäksi oli erillinen tilasto asuntorakennustoiminnan tukemiseen talousarvion ao. tililtä myönnetyistä määrärahoista, josta kävi selville paljonko mainittuja määrärahoja eri vuosina oli varattu talousarvioon ja paljonko kaupunginhallitus oli niitä myöntänyt asuntotuotantokomitealle, kaupungin palveluksessa olevien toimesta perustetuille asunto-osakeyhtiöille, asutuslautakunnalle ja Kisakylälle. Tilikauden päättyessä verrattiin kortistot ja tilasto rahatoimiston vastaaviin tileihin.

Asuntotuotantokomitean varsinaisten rakennusohjelmien osalta olivat kertomusvuonna maksetut menot 1 305 929 241 mk ja kaupungin palveluksessa olevien toimihenkilöiden toimesta perustettujen asunto-osakeyhtiöiden osalta 687 053 820 mk sekä eri yhtiöiden ja laitosten maksamat menot, jotka eivät olleet komitean valvonnan alaisina, 119 829 550 mk, yhteensä 2 112 812 611 mk.

Asuntotuotantokomitean varsinaisia rakennusohjelmia varten rahalaitoksilta ja Aravalta nostetut lainat olivat 392 456 646 mk sekä kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden toimesta perustettuja asunto-osakeyhtiöitä varten rahalaitoksilta ja Aravalta nostetut lainavarat sekä osakkailta ja ennakkomerkitsijöiltä perityt varat 293 859 089 mk eli yhteensä 686 315 735 mk. Varsinaisia rakennusohjelmia varten käytettiin kaupungin varoista myönnettyjä lainoja ja omia varoja kertomusvuonna 913 472 555 mk sekä kau-

pungin palveluksessa olevien toimesta perustettuja asunto-osakeyhtiöitä varten 292 866 355 mk sekä eri yhtiöille ja laitoksille kaupunginhallituksen myöntämiä määrärahoja, jotka eivät olleet komitean valvonnassa, 119 829 000 mk, yhteensä 1 326 167 910 mk.

Asuntotuotantokomitean yleiskustannukset. Yleiskustannuksia maksettiin kertomusvuoden aikana kaikkiaan 19 244 715 mk. Vakuutusyhtiö Pohjolalta perittiin asiamiespalkkioita ja muita sekalaisia tuloja yhteensä 616 492 mk, joten lopullisiksi yleiskustannuksiksi jäi 18 628 223 mk. Kustannukset jaettiin neljännesvuosittain asuntotuotantokomitean toimistokustannusten ja rakennusohjelmien kesken ao. rakennusohjelman menotileiltä maksettujen menojen markkamääräsuhteessa.

Asuntorakennustoiminnan tukemiseen varatut määrärahat ja niiden käyttö. V:sta 1949 kertomusvuoden loppuun mennessä oli asuntorakennustoiminnan tukemiseen varattu määrärahoja yhteensä 8 897 836 550 mk.Näistä oli kaupunginhallitus myöntänyt asutuslautakunnalle 1 607 662 000 mk, Kisakylän rakennusohjelmalle 498 802 078 mk ja jäännös, 6 791 372 472 mk, oli myönnetty tai siirretty asuntotuotantokomitean käytettäväksi seuraavasti:

	Mk	Mk
Asuntotuotantokomitean varsinaisia rakennusohjelmia varten:		
Kaupunginhallituksen v. 1949—1957 myöntämät määrärahat	4 772 893 290	
V:n 1957 tilinpäätöksen yhteydessä tai sitä ennen sidotut määrärahat, yhteensä	885 351 562	5 658 244 852
Kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden toimesta perustettuja asunto-osakeyhtiöitä varten:		
Kaupunginhallituksen myöntämien määrärahojen saldo v:n 1957 lopussa	597 038 620	
V:n 1957 tilinpäätöksen yhteydessä tai sitä ennen sidotut määrärahat, yhteensä	416 260 000	1 013 298 620
Helsingin Kansanasunnot Oy:n, Asunto-oy. Pohjolankatu 43:n, Helsingin Invaliidien Asunto-oy:n ja Koulumatkailutoimiston:		
Rakennuskustannusten rahoitusta varten myönnetyt lainat ja omat varat		119 829 000
	Yhteensä	6 791 372 472

Em. määrärahojen lisäksi varasi kaupunginhallitus aikanaan asuntotuotantokomitean käytettäväksi kaupungin rahatoimistoon 1 mrd:n mk:n suuruisen kassareservin niiden rakennuskustannusten rahoitukseen, jotka asuntotuotantokomitea joutui maksattamaan rahatoimiston välityksellä, ennen kuin yhtiön perustamistoimenpiteet oli saatu niin pitkälle, että komitea oli voinut nostaa rahalaitosten ja Aravan lainat.

Pienehköjä heti maksettavia menoja varten oli kaupunginhallitus samoin aikoinaan myöntänyt 100 000 mk:n suuruisen käteiskassan, josta toimisto piti erillistä kirjanpitoa ja josta maksetut menot määräaikana esitettiin siirrettäviksi ao. rakennusohjelmien rakennuskustannuksiksi.

5. Hankintatoimisto

Henkilökunta. Toimistossa oli v:n 1957 alussa 18 vakinaista ja 3 tilapäistä viranhaltijaa sekä 22 työsopimussuhteessa olevaa henkilöä, vastaavat luvut vuoden päättyessä olivat 19, 4 ja 24. Henkilökunnan kokoonpanon muutoksista mainittakoon: 15. palkkaluokan varastokirjanpitäjäksi valittiin Signe Taxell 16. 10. lukien sekä kahteen 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Rakel Kaitosaari 12. 2. ja Meri Löflund 1. 12. lukien.

Toimiston monivuotinen varastokirjanpitäjä Heidi Tapper kuoli 11. 8.

Toimistossa oli vuoden aikana eräitä tilapäisiä toimistoapulaisia, monistajia ym.

Työsopimussuhteessa olevan valokopistin palkka korotettiin vuoden alusta 9. palkkaluokkaan. Toimistoharjoittelijan virka muutettiin työsopimussuhteessa olevaksi jakeluapulaisen viraksi ja sen palkkaus 11. palkkaluokan mukaiseksi.

Toimistopäällikkö Arvo Aalto osallistui Oy. Rastor Ab:n järjestämään teollisuuden osastopäälliköiden konferenssiin. Kaksi henkilökuntaan kuuluvista suoritti koulutustoimikunnan toimistoteknillisen kurssin.

Huonetilat, teknilliset välineet. Toimiston käyttöön saatiin Katariinankatu 2:sta ns. välikerros, joka kunnostettiin ja johon sijoitettiin develop-jäljentämö ja rotaprint-levyjen valmistamo.

Kertomusvuonna hankittiin postitukseen osoitepainokone ja levyt. Monistamoon hankittiin kaaviopiirrin sekä uusi monistuskone. Konekorjaamoon saatiin joulukuussa lisenssivaikeuksien johdosta viivästynyt toimistokoneiden pesukone. Uudishankintojen arvo oli yhteensä 1 855 682 mk.

Hankintojen valmistelu ym. Hankintaohjekomitean, johon toimistopäällikkö kuului jäsenenä, mietintö valmistui ja jätettiin kaupunginhallitukselle marraskuussa. Toimisto oli edustettuna kertomusvuodeksi asetetussa sairaalalautakunnan hankintatoimikunnassa sekä poikien ammattikoulutalon rakennustoimikunnassa. Samoin osallistuttiin suomen- ja ruotsinkielisten työväenopistojen rakennustoimikuntien työskentelyyn irtaimistohankintoja koskevissa kysymyksissä.

Tarjouksia v:ksi 1958 pyydettiin seuraavista tarvikkeista: vakiovalmisteiset kalusteet, toimistokoneet, valaisimet, talouskoneet, koulutarvikkeet, astiat, sälekaihtimet, harjavalmisteet, pesu- ja puhdistusaineet sekä lattiavaha, lehtiöt ja leimasimet. Lisäksi pyydettiin tarjouksia Malmin sairaalan röntgenlaitteista, kirjanpitokoneesta sairaalavirastoon sekä sidetarvikkeista ja tarjouksia toimistokoneiden huollon ja valojäljennöstöiden suorituksesta.

Hankintatoimiston käytettävissä olleista yleisen kunnallishallinnon pääluokan erinäisiin hallintomenoihin kuuluvista kaluston hankintamäärärahoista suoritettiin niiden laitosten kalustonhankinnat, joita varten ei ollut osoitettu erillistä kaluston hankintamäärärahaa. Tästä 35 mmk:n suuruisesta määrärahasta hankintatoimiston suorittamat kuukausihankinnat olivat n. 24 % eli 8 275 786 mk.

Suurin osa hankintatoimiston antamasta hankinta-avusta oli opastavaa laatua ja tapahtui puhelimitse ja neuvotteluissa. Toimisto osallistui mm. äitiys- ja lastenneuvoloiden, kirjaston, kouluhammasklinikoiden, nuorisotoimiston, kunnalliskodin ja vanhainkodin erikoiskalusteiden ja kojeiden hankintoihin sekä osoitti laitoksille edullisimmat ostopaikat ja avusti tilausvaiheessa. Toimiston käsittelemät sairaalahankinnat olivat markkamäärältään 91 217 375 mk.

Toimistokoneiden hankinta ym. Uusia toimistokoneita hankittiin seuraavasti: kirjoituskoneita 207, kirjanpitokoneita 9 sekä laskukoneita 115. Hankittujen koneiden arvo oli yhteensä 26 289 809 mk. Toimistokonekanta lisääntyi vuoden aikana 11 %:lla eli 322, josta määrästä 71 oli kansakouluille hankittuja opetuskoneita. Poistot huomioon ottaen oli konekannan lisäys n. 9 %.

Lainakonevarastossa oli kertomusvuonna käytettävissä 19 kirjoituskonetta ja 18 laskukonetta.

Laitosten käytöstä poistettuja toimistokoneita vastaanotettiin yhteensä 112, joista kirjoituskoneita oli 63, laskukoneita 41 ja muita toimistokoneita 8. Näistä saatiin uudelleen sijoitetuksi 36 kirjoituskonetta ja 30 laskukonetta.

Puhelinlaskutus siirtyi kertomusvuoden alusta Puhelinyhdistyksen hoidettavaksi, joten hankintatoimistolle jäi pistokokeiden suorittaminen tarkistusmielessä.

Yleistilauslomake suunniteltiin yhdessä järjestelytoimiston kanssa. Sen yläotsikkona ja varsinaisena tilaajana esiintyy Helsingin kaupunki, alaotsikot sen sijaan määräytyvät kunkin laitoksen mukaan. Näin ilmenee tilaaja selvästi, jolloin mm. alennuskysymykset ovat helpommat hoitaa.

Painatus- ja sidontamäärärahojen käyttö nousi kertomusvuonna 154 560 787 mk:aan (114 062 944 mk v. 1956).

Kaupungin ilmoituksista ja kuulutuksista aiheutuneet kulut olivat 14 403 716 mk.

6. Järjestelytoimisto

V:n 1957 aikana valmistui eräitä laajoja tutkimustöitä, joita on selostettu tarkemmin jäljempänä. Yleensäkin oli toiminnan pääpaino erilaisissa rationalisoimistutkimuksissa, joihin työaikatilaston mukaan meni 61 % tutkimushenkilökunnan työajasta. Muuhun rationalisoimistoimintaan meni 21 % ja lausuntojen käsittelyyn 18 % työajasta. Toimiston antamien lausuntojen määrä pysyi suunnilleen ennallaan. Kaupungin aloitetoiminnassa tehtyjen aloitteiden lukumäärä pienentyi, mutta niiden taso nousi tuntuvasti.

Laskentatehtävien koneellistamistutkimusten lisäännyttyä jouduttiin yhä enemmän käyttämään työaikaa myöskin uudistusten toimeenpanoon. Kaupungin muihin rationalisoimiselimiin pidettiin yhteyttä järjestämällä niiden päälliköiden kanssa kokouksia yhtenäisistä rationalisoimiskysymyksistä ja neuvottelemalla niiden kanssa laitosten ajankohtaisista rationalisoimisasioista.

Työtehoneuvottelukunnan kokoonpano oli sama kuin edellisenä vuonna. Neuvottelukunnalla oli kolme kokousta, joissa käsiteltiin mm. seuraavia asioita: järjestelytoimiston v:n 1956 toimintakertomus; toimiston esitys konttoritöiden koneellistamisen aiheuttamista vaatimuksista henkilökuntaan nähden ja esityksen täydentäminen konekirjanpitolisien osalta sekä ehdotus soveltuvuuskokeiden hyväksikäytöstä konekirjanpitäjiä ja laskentatehtävistä vastuullisia viranhaltijoita valittaessa; valtion kirjelomakkeen mallin mukaisen kirjelomakkeen käyttäminen aluksi verovirastossa, rahatoimistossa ja kaupungin liikelaitoksissa. Selostus pohjoismaisesta rationalisoimiskonferenssista Oslossa 4.—6. 10. 1956 merkittiin tiedoksi.

Päätettiin asettaa kolmijäseninen toimitusneuvosto, puheenjohtajana kaup.siht. Lars Johanson sekä jäseninä prof. Eino Niini ja opetusneuvos Antero Rautavaara, käsittelemään viranhaltijoille tarkoitetun rationalisoimisalan tiedoituslehden toimittamiseen ja sisältöön liittyviä kysymyksiä. Tämä neuvosto piti yhden kokouksen 10. 12. Lehteä päätettiin julkaista n. neljä kertaa vuodessa, toistaiseksi rotaprint menetelmällä. Lehden nimeksi hyväksyttiin Tehoviesti.

Järjestelytoimisto oli tehnyt ehdotuksen, joka koski kaupungin sisäisten henkilökuljetusten järjestämistä. Ehdotuksen tutkimista varten päätettiin 27. 11. asettaa jaosto, johon valittiin työtehoneuvottelukunnan jäsenet toim.joht. Janne Hakulinen, kaup.siht. Johanson, dipl.ins. Carl-Gustaf Londén sekä kaup. reviisori Sigfrid Törnqvist. Jaosto piti kertomusvuoden aikana kolme kokousta. Järjestelytoimiston esitykseen tehtiin eräitä muutos- ja lisäysehdotuksia.

Työtehoneuvottelukunta päätti esittää, ettei aloite, joka koski komitean asettamista harkitsemaan lautakunnan perustamista järjestelytoimistoa varten, antaisi aihetta toimenpiteisiin.

Henkilökunta. Järjestelytoimiston työntutkimusinsinöörin 30. palkkaluokan virkaan valittiin 16. 2. alkaen v.t. ins. Unto Valtanen. Uuteen tp. työntutkimusteknikon 25. palkkaluokan virkaan valittiin 1. 3. alkaen tekn. Jaakko Koskikallio. Uutta tp. toimistoapulaisen 12. palkkaluokan virkaa hoiti 1. 2.—15. 8. välisen ajan Dorrit Ollikainen ja 16. 10. alkaen Aliisa Ikola. Lisäksi toimistossa oli puolipäivätyössä toimistoapulainen n. 8 kk sekä tuntipalkalla oleva laskuapulainen n. kuukauden.

Tutkimuksissa esiintyvien reikäkorttialan kysymysten käsittelyä varten toimistoon palkattiin 16. 3. alkaen työsuhteessa oleva reikäkorttisuunnittelija Erkki Väliaho.

Huonetilaa saatiin lisää Unioninkatu 20 VI kerroksesta väestönsuojelutoimistolta vapautuneet neljä huonetta, yhteensä 80 m².

Ennen v. 1957 aloitettujen tutkimusten jatkaminen ja toteuttaminen

Tiedotus- ja suhdetoiminnan kehittämistä koskevan järjestelytoimiston v. 1955 tekemän aloitteen johdosta asetetun komitean mietinnön perusteella kaupunginhallitus päätti perustaa v:n 1958 alusta lukien kaupunginkansliaan tp. tiedotuspäällikön viran.

Toimistovirkojen pätevyysvaatimuksia koskeva tutkimus, jonka aineisto oli kerätty ja osittain käsitelty v:n 1956 aikana, valmistui 20. 5. Tutkimuksessa määriteltiin eri virkoihin tarvittavat pätevyydet sekä kerättiin viranhaltijain pohja- ja ammattikoulutusta koskevat tiedot. Tutkimuksen perusteella laadittiin ehdotukset toimistovirkojen yleisistä pätevyysvaatimuksista sekä näiden soveltamisesta. Asian jatkokäsittely siirtyi tarkoitusta varten asetetulle komitealle.

Kaupungin sisäisten henkilökuljetusten järjestämistä koskeva tutkimus valmistui 9. 11. Kaupungin autojen käytön järjestämisestä v. 1956 suoritetun tutkimuksen tuloksiin nojautuen selvitettiin, mitä lausuntoja olisi hankittava henkilöautojen tarvetta ja hankintaa koskevista esityksistä. Edelleen selvitettiin eri henkilökuljetustapojen taloudellisuutta ja todettiin, että olisi taloudellisinta luopua varsinaisista henkilöautonkuljettajista ja pyrkiä sellaiseen järjestelyyn, jossa viranhaltija itse ajaisi joko omaa tai kaupungin omistamaa autoa tai käytettäisiin vuokra-autoa.

Haasteiden tiedoksiantotoiminnan mahdollista kehittämistä koskevan tutkimuksen yhteenvetona todettiin, että haasteiden tiedoksiantotoiminta, monen eri viraston toimesta suoritettuna, aiheutti kaupungille tarpeettomia kustannuksia. Koska kuitenkin toiminnan uudelleen järjestämistä vaikeutti voimassaoleva lainsäädäntö, esitettiin, että kysymyksen jatkokäsittely annettaisiin ns. raastuvanoikeuden järjestelykomitean tehtäväksi, jota olisi tällöin täydennettävä. Järjestelytoimiston edustaja osallistui komitean työhön ja toimisto suoritti mm. raastuvanoikeuden ja maistraatin kaupunginpalvelijain työajan käyttöä koskevan selvityksen marraskuussa. Asian käsittely komiteassa jäi kesken.

Auroran sairaalaa avustettiin sairaaloita varten v. 1956 suunnitellun uuden röntgenosaston potilaskirjanpidon käytäntöön ottamisessa sekä tehtiin alustavia suunnitelmia osoitelevyjärjestelmän sovelluttamiseksi sairaalan vuodeosastojen potilaskirjanpitoon.

Lastensuojeluvirastoa ja sen alaisia laitoksia koskevaa rationalisoimistutkimusta varten tutustuttiin alustavasti kaikkiin kaupungin lastenhuoltolaitoksiin samoin kuin useihin lastenhuoltolaitoksiin muualla kotimaassa sekä Tukholmassa ja Göteborgissa. Kerätyn aineiston perusteella suoritettiin vertailuja ja laadittiin yhteenvetoja eri tyyppisten laitosten hoitopäiväkustannuksista ja henkilökuntavahvuuksista. Lähemmän tutkimuksen kohteeksi valittiin Hyvösen ja Kullatorpan lastenkodit sekä Sofianlehdon vastaanottokodin A II, B ja C osastot, joissa suoritettiin ajankäyttötutkimus sekä tehtiin havaintoja käytetyistä työmenetelmistä, työvälineistä ym. Taloustöitä ja talonmiesten tehtäviä koskevan tutkimuksen avulla selvitettiin erityyppisissä laitoksissa ko. töiden määrä ja kustannukset sekä töiden tarkoituksenmukainen suorittaminen. Tutkimustulosten yhteenveto ja selostuksen laatiminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Urheilu- ja retkeilytoimiston toimistotöiden tutkimusselostuksessa 28. 12. esitettiin suunnitelmat kirjanpidon uudistamiseksi konekirjanpidon avulla, kassatoiminta keskitettäväksi ja urheilutilaisuuksien pääsylippujärjestelmä tilityksineen kokonaan uudistettavaksi. Uudistukset merkitsivät ainakin yhden toimistoapulaisen työn säästöä kuusi henkilöä käsittävässä toimistossa. Ehdotusten toteuttaminen järjestelytoimiston avustuksella aloitettiin kertomusvuonna. Urheilu- ja retkeilytoiminnan organisaatiota, urheilulaitosten ja -laitteiden suunnittelua ja rakentamista sekä korjaus- ja kunnossapitotoimintaa koskevan tutkimuksen valmistuminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Suomenkielisten kansakoulujen jatkokoulun metalli- ja luonnonopillisten linjojen työpajojen hoitoa koskeva selvitys valmistui 23. 1. Sen perusteella todettiin mm., että mikäli kansa- ja jatkokoulun eri opettajaryhmien ns. ylituntien määrän osalta pyrittäisiin mah-

dollisuuksien mukaan tasapuolisuuteen, olisi sekä metalli- että luonnonopillisen linjan työpajojen hoito jaettava kaikkien ao. työpajassa toimivien opettajien kesken.

Kansakoulujen avustavien talonmies-lämmittäjien työtä koskeva tutkimus valmistui 18. 2. Tutkimuksen avulla selvitettiin, missä määrin oli mahdollista halkojen käytön vähentyessä luopua myös talvikuukausiksi tarpeellisiksi katsottujen avustavien talonmies-lämmittäjien palkkaamisesta ja todettiin mm., että aikaisempien 11 koulun asemesta tarvittaisiin talvikuukausiksi, mikäli halkojen käytöstä luovuttaisiin, ainoastaan 2 koululle avustava talonmies-lämmittäjä sekä lisäksi 2—4 koululle tilapäisapua lumitöitä varten.

Suomenkielisten kansakoulujen kansliassa suoritettu kirjanpitotehtävien koneellistamistutkimus henkilökunnan lisätarpeen vähentämiseksi johti 30. 12. jätettyyn suunnitelmaan ja esitykseen hallinnollisen kirjanpidon ja palkkakirjanpidon koneellistamiseksi sekä pankkien välityksellä tapahtuneen palkanmaksun kehittämiseksi.

Kaupungin omistamien rakennusten hallinnon ja hoidon yleisjärjestelyä koskenut tutkimus, joka valmistui 30. 12., kohdistui kaikkien muiden paitsi liikeluontoisten laitosten rakennuksiin. Sen perusteella ehdotettiin kunnossapito- ja perusparannusluontoisten töiden osalta, että kukin isännöitsijänä toimiva hallintokunta saisi huolehtiakseen rakennuttajan tehtävästä, kun sensijaan rakennusteknillinen suunnittelu sekä rakennustöiden suorittaminen säilytettäisiin edelleen keskitetysti rakennusviraston talorakennusosastolla. Siten vastuu rakennusten kunnosta ja taloudesta keskittyisi selvästi yksiin käsiin, ts. isännöitsinä toimiville hallintokunnille. Määrärahojen ja kustannusten valvontaa sekä menettelytapojen kehittämistä varten ehdotettiin rahatoimenjohtajan alaisuuteen sijoitettavaksi erityinen kunnossapitotarkastaja. Lisäksi tutkimusselostukseen sisältyi yksityiskohtainen uudelleenjärjestelyn toteuttamissuunnitelma.

Kiinteistöviraston talo-osaston organisaatiosta suoritettiin tutkimus, jonka tulos osoitti, että osaston sisäiset tehtävät tulisi ryhmitellä uudelleen, niin että syntyisi selvä taloudellinen ja toiminnallinen vastuu. Täten päädyttiin siihen, että osasto olisi jaettava isännöitsijän-, teknilliseen ja taloustoimistoon. Rakennusten ja huoneistojen ostoihin ja myynteihin liittyvät arviointitehtävät sekä tilojen järjestely kaupungin virastoille ja laitoksille olisi keskitettävä erityisen, suoraan osastopäällikön alaisen toimistorakennusmestarin tehtäväksi. Asuntojen osoitukseen liittyvät tehtävät tulisi irroittaa talo-osastolta ja keskittää sekä ne että uusien asuntojen jako saman elimen hoidettavaksi. Lopullinen tutkimusselostuksen valmistuminen siirtyi kuitenkin seuraavan vuoden puolelle. Osaston toimistotöiden uudistus toteutettiin järjestelytoimiston jatkuvasti avustamana kertomusvuoden aikana. Siivoojien kuukausipalkkojen kirjaus siirrettiin reikäkorttimenetelmälle helmikuussa, jolloin myös palkkojen maksu siirrettiin tapahtuvaksi pankin välityksellä. Kaupungille muilta vuokrattujen huoneistojen kuukausivuokrien maksaminen siirrettiin reikäkorttimenetelmälle toukokuun alusta ja kaupungin omistamien kiinteistöjen vuokrien kanto heinäkuun alusta. Hallinnollisen kirjanpidon ja viikkopalkkojen palkkakirjanpidon uudistaminen valmisteltiin suoritettavaksi kirjanpitokoneella v:n 1958 alusta lukien.

Rakennusviraston tilinpidon ja muiden laskentatehtävien uudistamiseksi tutkittiin kirjanpitokonemenetelmän lisäksi myös reikäkorttimenetelmän tarjoamat mahdollisuudet joko sellaisenaan tai kirjanpitokoneisiin liitettävien reikänauhalaitteiden välityksellä sekä laskettiin kustannukset ja koneellistamismenetelmien vaikutus henkilökunnan tarpeeseen. Lisäksi selviteltiin palkanlaskentakauden pidentämisen merkitystä palkkakirjanpidon kustannuksia vähentävänä tekijänä. Laskelmat osoittivat reikänauhalaittein täydennetyn kirjanpitomenetelmän edullisemmaksi. Se tietäisi 15—17 viranhaltijan vähentämistä. Tutkimusselostuksessa, joka valmistui 23. 12. esitettiin, että ko. menetelmään olisi kuitenkin tutustuttava lähemmin, jonka jälkeen hankittaisiin aluksi yksi ao. lisälaittein varustettu kirjanpitokone. Viraston työntekijäin palkkakautta esitettiin pidennettäväksi kahden viikon mittaiseksi puolivälissä maksettavine ennakkoineen.

Edelliseen liittyi tutkimus rakennusviraston konttoriorganisaation uudelleenjärjestelystä. Siinä ehdotettiin, että kaikki laskentatehtävät keskitettäisiin hoidettaviksi tulevassa laskentakeskuksessa ja sen välittömässä läheisyydessä olevissa elimissä. Samoin esitettiin kirjaaminen ja konekirjoitus osittain keskitettäviksi. Tili-, palkka-, henkilökunta- ja talousasioiden hoitamista varten esitettiin perustettavaksi talousosasto, joka jakaantuisi henkilöasiaintoimistoon, tilitoimistoon ja kassoihin.

Toukolan työpajan, Hernesaaren autokorjaamon ja rakennusviraston Toukolan varaston toimistotöiden uudelleenjärjestelyä koskeva tutkimusselostus valmistui 29. 3. Siinä

esitettiin suunnitelma palkka-, työ-, varasto- ym. kirjanpidon uudistamiseksi koneellisten menetelmien avulla. Rakennusviraston hankittua Toukolaan kirjanpitokoneen uudistuksia toteutettiin järjestelytoimiston avustamana.

Teurastamon laskentatehtävien uudistuksen pani järjestelytoimisto toimeen kertomusvuoden alusta lukien, jolloin laskutus, reskontrakirjanpito, hallinnollinen ja liikekirjanpito uudistettiin täydellisesti ja siirrettiin kirjanpitokoneella suoritettavaksi. Työmenetelmien uudistuksen jälkeen tutkittiin teurastamon toimiston työnjako ja organisaatio sekä tehtiin niiden uudelleenjärjestämistä koskeva alustava ehdotus teurastamon johtajalle.

Elintarvikekeskuksen kuorma-autokuljetusten edullisuutta koskeva selvitys oli valmistunut v. 1956. Kaupunginhallituksen kehotettua elintarvikekeskuksen lautakuntaa toteuttamaan asteittain mainitun ehdotuksen lautakunta kuitenkin pyysi vielä uutta vertailevaa selvitystä laitoksen omien ja ulkopuolisten kuorma-autojen keskinäisistä kustannuksista. Tämä selvitys valmistui 6. 6. ja siinä todettiin, että kustannustasossa tapahtuneet muutokset olivat tehneet omien autojen käytön vielä entistä epäedullisemmaksi ulkopuolisiin autoihin verrattuna. Järjestelytoimiston alkuperäisen selvityksen perusteella tehty ehdotus toteutettiin syyskuun alusta lukien.

Vesilaitoksen laskutustoiminnan uudistaminen järjestelytoimiston tekemien esitysten mukaisesti aloitettiin toimiston avustuksella kertomusvuonna. Siihen kuului mittarinlukijain työn uudelleenjärjestely sekä laskutustyön työmenetelmän uudistaminen kirjanpitokoneen avulla. Mittarinlukijoiden määrää vähennettiin kertomusvuoden aikana 2:lla. Työlaskutuksen uudistamiseen ei vielä ryhdytty.

Uudet tutkimukset

Hankintatoimiston varastokirjanpito-, tavaran luovutus- ja laskutusjärjestelmän uudistamista koskeva tutkimus aloitettiin joulukuussa, jolloin selvitettiin entinen menetelmä sekä tutkittiin eri koneellisten menetelmien tarjoamia mahdollisuuksia.

Rahatoimistossa suoritettiin vertaileva tutkimus niistä työmääristä, mitä kirjanpitoosaston konekirjanpidossa aiheuttavat toisaalta käytännössä ollut alitilittäjien maksuosoitusluetteloista tapahtuva kirjaaminen ja toisaalta mahdollinen suoraan tositteista tapahtuva kirjaaminen. 19. 3. annetun selostuksen mukaan merkitsisi siirtyminen suoraan tositteista tapahtuvaan kirjaamiseen yli kaksinkertaista työmäärää entiseen verrattuna.

Ulosottoviraston rekistereiden ja lomakkeiden sekä perimis- ja tilitysjärjestelmän uudistamisesta viraston uutta organisaatiota vastaavaksi suoritettiin tutkimuksia. Vuoden vaihteessa jätetty alustava esitys sisälsi mm. ehdotuksen velallisten ja velkojain reskontrakortistojen käytäntöön ottamisesta. Suunnitelma sisälsi myös ehdotuksen tilinpidon koneellistamisesta, kassarekisterikoneiden käytäntöön otosta ja järjestelmään kuuluvien lomakkeiden täydellisestä uudistamisesta.

Tuberkuloositoimiston rationalisoimistutkimus kohdistui lähinnä toimistotöihin. Sen yhteydessä tutustuttiin tuberkuloositoiminnan järjestelyyn mm. Ruotsissa ja nimenomaan Tukholmassa. Tutkimuksen suorittamisessa avusti Marian sairaalan apulaisylihoitaja. Tutkimusselostuksessa 29. 8. esitettiin mm., että potilaan joutuessa parantolahoitoon häntä koskeva tuberkuloositoimistossa syntynyt tutkimusmateriaali toimitettaisiin ao. parantolaan ja potilaan sieltä poistuessa palautettaisiin parantolassa kertyneen materiaalin ohella takaisin tuberkuloositoimistoon perustettavaan keskusarkistoon. Toimistotehtävissä oleva sairaanhoitajatyövoima esitettiin mahdollisuuksien mukaan korvattavaksi toimistohenkilökunnalla.

Sairaaloiden miespuolisen aputyövoiman tarvetta koskeva tutkimus aloitettiin kertomusvuoden aikana Auroran ja Marian sairaaloissa. Tutkimus kohdistui kone-, autonkuljettaja-, käsityöläis-, vahtimestari- ja apumieshenkilökuntaan, ko. henkilökunnan suorittamien tehtävien määrään ja niiden tarkoituksenmukaiseen suorittamiseen. Tutkimuksen valmistuminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Koskelan sairaskodin toimistotöistä 31. 12. valmistuneessa tutkimusselostuksessa esitettiin suunnitelma sairaskodin palkkakirjanpidon, hallinnollisen kirjanpidon ja varastokirjanpidon uudistamiseksi ja koneellistamiseksi. Palkanmaksu tapahtuisi pankin välityksellä siten, että pankin virkailijat tulevat sairaskodin alueelle palkanmaksupäivinä ja tarvittaessa muulloinkin. Potilaskirjanpidon ja henkilökuntakirjanpidon helpottamiseksi

esitettiin otettavaksi käyttöön ns. osoitelevymenetelmä. Samoin esitettiin työnjako järjestettäväksi uudelleen. Uudistusten avulla vältyttäisiin sairaskodin pyytämien kahden uuden toimistoapulaisen viran perustamisesta. Lisäksi ehdotettiin huoltoviraston kassa- ja tiliosastossa lopetettavaksi mm. sairaskodin osalta kaksinkertaisena tapahtuva henkilö- ja palkkakirjanpito.

Lastensuojeluviraston elatusaputoimiston kassa- ja kirjanpitotoiminnan uudelleenjärjestelyä varten suoritettiin tutkimus, jonka selostus valmistui 18. 12. Sen perusteella suunniteltiin toimistoa varten uusi koneellinen kirjanpitosovellutus, jonka avulla pystyttäisiin entistä paremmin seuraamaan lapsen, elatusvelvollisen ja kunnan tilien asemaa.

Vajaamielisten ja aivovauriolasten kuljettamista lastentarhoihin ja kansakouluun koskeva tutkimus valmistui 16. 12. Siinä selvitettiin, mitä autokuljetustapaa käyttäen lasten kuljettaminen olisi tarkoituksenmukaisinta ja samalla taloudellista edellyttäen, että ko. kuljetukset päätettäisiin suorittaa kaupungin kustannuksella.

Suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen alemman henkilökunnan tehtäviä koskeva tutkimus aloitettiin osittain kertomusvuoden aikana, mutta pääosiltaan sen suorittaminen siirtyi seuraavan vuoden puolelle.

Kaupunginkirjastoa koskevan revisioviraston kertomuksen v:lta 1955 johdosta 23. 3. annetun lausunnon yhteydessä jouduttiin selvittämään mm. useita sivukirjastojen toimintaa koskevia seikkoja. Selvitysten perusteella todettiin, että osa revisioviraston tekemistä huomautuksista oli jo otettu huomioon, mutta että vastaus useimpiin kysymyksiin saataisiin vasta perusteellisten tutkimusten jälkeen.

Kiinteistöviraston talo-osaston toimesta tapahtuvan siivouksen järjestelyä koskeva tutkimus suoritettiin pääasiassa kertomusvuoden aikana. Tutkimuksessa selvitettiin siivoustöiden järjestelyn tarkoituksenmukaisuus sekä suursiivousten vuosittainen lukumäärä. Tutkimuksen lopullinen valmistuminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Rakennusviraston katurakennusosaston uusien likavedenpuhdistamojen henkilökunnan tarvetta koskeva selvitys valmistui 1. 3. Siinä todettiin, että teknillisten parannusten avulla tapahtuva uusien puhdistamojen käyttö- ja ylläpitotehtävien työmäärän väheneminen pienentää myös henkilökunnan tarvetta.

Satamalaitoksen laskutuksen uudistamisesta suoritettiin tutkimus kertomusvuoden aikana. Tutkimusselostuksessa, joka valmistui 31. 10., esitettiin laskutus uudistettavaksi reikäkorttimenetelmän avulla, jolloin myös laskujen kirjoittaminen tapahtuisi automaattisesti. Uudistus edellyttäisi laskutustoiminnan keskittämistä ja laskutushenkilökunnan vähentämistä yhteensä 28 henkilöllä satamalaitoksen eri osastoissa. Uuden menetelmän käytäntöön otolla laskettiin voitavan saavuttaa noin 13 mmk:n vuotuinen säästö.

Teollisuuslaitosten sekä rakennusviraston katurakennusosaston työajan ulkopuolella tarvitseman puhelinpäivystyksen tarvetta ja sen järjestelyä koskeva selvitys valmistui 23. 5. Sen perusteella todettiin, että mainittuja laitoksia varten tulisi perustaa yhteinen vikakeskus sekä siihen liittyvä yhteinen radiopuhelinkeskus.

Sähkölaitoksen virka-asuntojen tarvetta koskeva selvitys valmistui 24. 5. ja siinä kiinnitettiin lisäksi huomiota niihin periaatteisiin, joita sähkölaitoksen tulisi virka-asuntojen luovuttamisessa noudattaa.

Lomakesuunnittelutoiminta liittyi kertomusvuonna kiinteästi toimiston yleisiin rationalisoimistutkimuksiin. Täydellinen lomaketutkimus suoritettiin urheilu- ja retkeilytoimistossa, tuberkuloositoimistossa ja ulosottovirastossa sekä viiden tutkimuksen yhteydessä avustettiin lomakkeiden uudistamisessa. Tutkimusten ohella suoritettiin jatkuvasti kaupungin yleislomakkeiden uudistamista, mm. laadittiin malli uudeksi kirjelomakkeeksi sekä aloitettiin lääkärintodistuslomakkeiden uudistaminen. Lisäksi suoritettiin lomakerationalisoimisneuvontaa 18 virastossa ja laitoksessa.

Lomakesuunnittelijan toimesta käsiteltiin vuoden aikana kaikkiaan 437 lomaketta, joista n. 60—70:n lopullinen uudistaminen siirtyi seuraavaan vuoteen. Kokonaislukumäärästä uudistettiin täydellisesti 369, tarkastettiin lomaketeknillisesti 42 ja suunniteltiin 26 kokonaan uutta lomaketta. Toteutettuina uudistukset merkitsevät lomakekannan vähenemistä 178:lla. Systemaattisen lomakerationalisoimisjärjestelmän luomiseksi koko kaupunkia varten laadittiin alustavia suunnitelmia.

Huoneistotutkimukset. Lopullinen esitys ns. Meritullinkadun virastotalon hyväksikäytöstä tehtiin 31. 1. Suunnitelma eräiden virastojen sijoittamisesta Työväen Säästöpankin

taloon Siltasaarenkatu 12 valmistui 20. 2. Suunnitelma ulosottoviraston väliaikaisesta sijoittamisesta Siltasaarenkatu 3:een valmistui 20. 5.

Lausunnot. Kertomusvuoden aikana annettiin yhteensä 212 lausuntoa, joista useimmat vaativat selvityksiä ja tutustumiskäyntejä ao. virastoon tai laitokseen. Pääosa lausunnoista, 93, käsitteli uusien virkojen perustamista tai virkojen vakinaistamista. Muut lausunnot koskivat seuraavia asioita: työnluokitusta ym. palkkauksen perustana olevia tietoja; vapautuvan työvoiman sijoitusta; muita työvoimakysymyksiä; organisaatiota, työmenetelmiä, työntutkimuksia, kuljetuksia ym. virkahuoneistoja ym.

Lausunnoissa esitettiin luovuttavaksi 153 uuden viran perustamisesta, minkä lisäksi 163 entistä t:p. virkaa esitettiin lakkautettavaksi. Virkojen vakinaistamisesityksistä jätettiin puoltamatta 35.

Työturvallisuustoiminta

Työturvallisuustoimikunta kokoontui kertomusvuonna neljä kertaa. Virastoissa ja laitoksissa toimi 46 työturvallisuuselintä, joissa oli 120 varsinaista ja 120 varajäsentä. Työturvallisuutta käsitteleviä kursseja, valistustilaisuuksia sekä luento- ja neuvottelupäiviä, joiden ohjelmat vaihtelivat 2—12 tuntiin, järjestettiin yli 2 400 henkilölle. Virastoille ja laitoksille sekä työturvallisuuselimien jäsenille jaettiin mm. 150 vuosikertaa Varokeinoja 158 vuosikertaa Pohjolan tapaturmantorjuntaviesti -nimistä aikakauslehteä. Työpaikoille jaettiin lisäksi julisteita, varoitustauluja, lentolehtisiä ja opaskirjasia.

Työturvallisuustarkastuksia ja niihin liittyvää neuvontaa suoritettiin virastojen ja laitosten työpaikoilla sekä koulujen oppilastyöpajoissa. Mainituissa kohteissa sattui kertomusvuoden aikana n. 63 % tapaturmien kokonaismäärästä.

Virastoille ja laitoksille sekä työturvallisuuselimille jaettiin vuoden alusta lukien neljännesvuosittain osastoittain laadittu yhteenvetotilasto tapaturmien ja sairauspäivien lukumääristä sekä tapaturmakustannuksista.

Kaupungin työmailla, työttömyystyömaat mukaan luettuna, sattui kertomusvuonna 2 943 (ed. v. 2 503) työtapaturmaa. Näiden aiheuttamien sairauspäivien määrä oli 49 969 (42 505), invaliditeettiprosenttien summa 320, minkä lisäksi 6 tapaturmaa päättyi kuolemaan. Tapaturmavakuutuslain perusteella suoritetut maksut jakautuivat seuraavasti: korvaukset ohimenevistä tapaturmista 43.7 mmk, invalidien huoltoeläkepääomat ja kertakaikkiset korvaukset 2.7 mmk sekä tapaturmaisesti kuolleiden hautausavut ja omaisten huoltoeläkepääomat 15.6 mmk eli yhteensä 62 mmk.

Aloitetoiminta

Aloitteita jätettiin järjestelytoimistoon 110, minkä lisäksi 10 käsittelemätöntä aloitetta siirtyi v:lta 1956 (147). Aloitetoimikunnassa käsiteltiin loppuun 101 (153) aloitetta, joten 19 aloitteen käsittely siirtyi v:een 1958. Käsitellyistä aloitteista palkittiin 41 (50) eli n. 41 % (33). Palkkioiden yhteismäärä oli 442 900 (265 000) mk ja niiden suuruus vaihteli 75 000 (60 000) mk:sta 800 (1 000) mk:aan. Palkkioiden keskimääräinen suuruus oli n. 10 800 (5 100) mk ja aloitteiden keskimääräinen käsittelyaika 75 (63) päivää.

Loppuun asti käsiteltyjen aloitteiden lukumäärä jakautui aiheittain:

	Tehtyjä aloitteita	%	Palkittuja aloitteita	%
Teknillisiä	85	84	35	41
Konttoriteknillisiä	7	7	5	71
Hallinnollisia	5	5	1	20
Sosiaalisia	4	4	—	—
Yhteensä	101	100	41	41

Aloitetoimikuntien luku supistettiin järjestelytoimiston ehdotuksesta neljästä yhteen kertomusvuoden alusta alkaen. Toimikunta kokoontui 14 kertaa.

Helsingin ja Tampereen kaupunkien kesken tehtiin sopimus palkittujen aloitteiden vaihtamisesta. Kaupungit lähettävät toisillensa luettelot palkituista aloitteista ja ao. laitokset kääntyvät suoraan toisen kaupungin laitoksen puoleen saadakseen lähempiä tietoja niitä kiinnostavista yksityiskohdista ja sopiakseen aloitteentekijän kanssa mahdollisesti suoritettavasta korvauksesta.

Muu toiminta

Koneellisten laskentamenetelmien käytäntöön otosta palkanlaskennassa ja mahdollisuuksista palkanlaskennan ja palkanmaksun yksinkertaistamiseen laadittiin 24. 7. selvitys, joka toimitettiin palkkalautakunnalle ja kunnantyöntekijäin keskusjärjestölle.

Kaupungin palveluksesta ilman omaa syytään vapautuvien viranhaltijain sijoitustoiminta vilkastui kertomusvuonna. Viisi huoneenvuokratoimiston viranhaltijaa saatiin sijoitetuksi kaupungin muihin virastoihin ja laitoksiin kertomusvuoden loppuun mennessä.

Tiedotuslehteä ilmestyi kolme numeroa, jotka jaettiin 950 kappaleena esimiesasemassa oleville. Lehden pääaiheina olivat kehityksen seuraamisen ja uudistusten toimeenpanon välttämättömyys, kaupungin suorittamien töiden kustannukset, esittelijän ja esimiehen työnjako, uutiset kaupungin virastoissa ja laitoksissa toimeenpannuista rationalisointitoimenpiteistä sekä työturvallisuus- ja aloitetoiminta.

Konekirjoituskokeita valvottiin kertomusvuonna 20. Hyväksytyissä kokeissa saavutti 8 000 nettolyönnin nopeuden puolessa tunnissa 8 henkilöä, 9 000 nopeuden 4 ja 10 000 nopeuden 1 henkilö.

Neuvonta- ja opastustoiminta erilaisissa rationalisointi-, organisointi-, työnjärjestely- sekä kone- ja välinekysymyksissä on jatkunut. Eräitä komiteoita avustettiin niiden pyytämillä selvityksillä.

Toimiston oman henkilökunnan koulutuksesta mainittakoon, että toimistopäällikkö sekä yksi toimistotyöntutkijoista osallistuivat alan kysymyksiä käsitteleviin kokouksiin ja neuvottelupäiviin sekä kotimaassa että ulkomailla. Kaksi toimistotyöntutkijaa teki opintomatkan tutustuakseen Kööpenhaminan, Göteborgin ja Tukholman kaupunkien kunnallisten laskentatehtävien järjestelyyn. Tutkimushenkilökunta osallistui lisäksi erilaisiin kursseihin ym.

Kaupungin muut rationalisoimiselimet. Kaupungilla oli kertomusvuonna erilliset rationalisoimiselimet rakennusvirastossa, sähkölaitoksessa, kaasulaitoksessa, sairaalavirastossa ja verovirastossa.

Järjestelytoimisto piti yhteyttä näihin neuvottelemalla yhteisistä ja ko. laitosten kulloinkin ajankohtaisista rationalisoimiskysymyksistä.

Menot. Järjestelytoimiston menot kertomusvuonna olivat seuraavat:

	Mk
Palkkiot	69 000
Vakinaiset viranhaltijat	8 060 360
Tilapäiset viranhaltijat	5 908 640
Muut palkkamenot	919 351
Vuokra	734 800
Siivoaminen	1 955
Painatus ja sidonta	182 647
Tarverahat	446 749
Aloitetoiminnan kustannukset	773 540
Työturvallisuustoiminnan kustannukset	442 958
Ulkopuolisilla suoritettavat rationalisointitutkimukset	82 000
Yhteensä	17 622 000

7. Koulutustoimikunta

Koulutustoimikunta ja sen asettaminen. Kaupunginhallitus asetti työtehoneuvottelukunnan esityksestä 1. 7. 1954 komitean tutkimaan koulutustoimintaa ja tekemään ehdotuksen siitä, mitkä toimenpiteet olisivat tarpeen kaupungin viranhaltijain koulutuksen tehostamiseksi. Komiteaan kuuluivat puheenjohtajana kaup.joht. Eero Rydman ja jäseninä toim.joht. Janne Hakulinen, huoltopääll. Kössi Kulo, leht. Aarre Loimaranta, kanslianeuvos Gunnar Modeen, kouluneuvos Jussi Saukkonen, opetusneuvos Antero Rautavaara ja kaup.reviisori Sigfrid Törnqvist. Viranhaltijoiden koulutuskomitea selvitteli vuosina 1954—1955 kaupungin viranhaltijoiden koulutusta siihen asti ja hahmotteli sen vastaista järjestelyä.

Koulutustoiminta organisoitiin uudelleen 1. 3. 1956, jolloin kaupunginhallitus koulutuskomitean ehdotuksesta asetti erityisen koulutustoimikunnan, jonka tehtävänä on koulutustoiminnan valvominen ja johtaminen sekä koulutusohjelmien ja -suunnitelmien hyväksyminen. Koulutustoimikuntaan ovat vuosina 1956—1957 kuuluneet puheenjohtajana kaup.siht. L. O. Johanson sekä jäseninä huoltotoimen toim.joht. Alpo Asteljoki, rehtori Leo Backman, toim.joht. Janne Hakulinen, leht. Aarre Loimaranta, leht. Liisa Mäkinen, sairaalatarkastaja Reino Oksanen, opetusneuvos Antero Rautavaara, järj.toimiston pääll. Alpo Salo, kouluneuvos Jussi Saukkonen sekä kaup.ins. Walter Starck.

Koulutustoimikunta kokoontui kertomusvuonna 6 kertaa. Koulutustoimikunnan työvaliokunta, johon ovat kuuluneet koulutustoimikunnan virkamiesjäsenet, kokoontui lisäksi 4 kertaa.

Koulutustoiminnan käytännöllistä järjestelyä varten kaupunginkansliaan päätettiin palkata päätoiminen koulutuspäällikkö. Uuteen 31. palkkaluokan tp. koulutuspäällikön virkaan valittiin 15. 8. 1956 alkaen valtiot.maist. Urpo Ryönänkoski.

Koulutustoiminnan yleiset suuntaviivat. Koulutustehtävät on periaatteessa koulutustoimikunnan sekä virastojen ja laitosten kesken jaettu siten, että varsinaisen ammatillisen koulutuksen järjestäminen kuuluu ao. virastoille ja laitoksille ja rationalisoimiskoulutuksen suunnittelu ja järjestäminen kuuluu järjestelytoimistolle.

Koulutustoimikunta päätti 2. 10. 1956, että koulutusta järjestetään ensisijaisesti esimiesasemassa oleville ja toimistotehtävissä toimiville viranhaltijoille.

Toimeenpannut kurssit ja muut koulutustilaisuudet. Kunnallishallinnollisia kursseja, jotka käsittävät yhteensä noin 35 luentotuntia, järjestettiin neljät. Kursseilla oli yhteensä 182 osanottajaa. Kursseihin liittyi koesuoritus ja kokeen hyväksytysti suorittaneille annettiin todistus.

Koulutustoimikunnan suunnittelema johtamistaidollinen kurssi käsittää kaksi jaksoa. Kurssin noin 40 tuntia käsittäviä I-jaksoja toimeenpantiin vuoden kuluessa kolme. Osanottajina johtamistaidollisen kurssin I-jaksolla oli yhteensä 85 esimiesasemassa olevaa viranhaltijaa. Jaksoon liittyi koesuoritus.

Noin 30 tuntia käsittäviä toimistoteknillisiä kursseja toimistonhoitajille ja sekalaisia toimistotehtäviä suorittaville toimistoapulaisille järjestettiin kahdet. Toimistoteknilliseen koulutukseen osallistui 50 viranhaltijaa. Kurssiin liittyi koesuoritus.

Yhteistoiminnassa erään konttorikoneliikkeen kanssa järjestettiin noin 20 toimisto-

apulaiselle 25 harjoitus- ja oppituntia käsittänyt sokkolaskennan kurssi kymmennäppäin-yhteenlaskukoneella.

Yhteensä noin 30 tuntia kestäneitä hallinnollisen talouslaskennan kursseja järjestettiin vuoden kuluessa kahdet. Kurssien osanottajina oli yhteensä 28 erilaisissa tilinpito- ja laskentatehtävissä toimivaa viranhaltijaa. Kursseihin liittyi koesuoritus.

Lähinnä taloudenhoitajille ja kamreereille järjestettiin kahdet noin 15 tuntia käsittävät koneellisen kirjanpidon informaatiokurssit. Osanottajia oli kursseilla yhteensä 32.

Yleisönpalvelun tehostamista varten järjestettiin virastojen ja laitosten vahtimestareille kahdet 20 tuntia käsittävät yleisönpalvelukurssit, joilla oli yhteensä 42 vahtimestaria. Yleisönpalvelukysymysten merkeissä järjestettiin niinikään 15:lle virastojen ja laitosten puhelunvälittäjälle noin 15 tuntia käsittänyt puhelunvälittäjien täydennyskurssi.

Lokakuussa järjestettiin noin 35 virasto- ja osastopäällikölle Solvallan Urheiluopistossa kaksipäiväiset neuvottelupäivät, joilla käsiteltiin johtamistaidollisia ja kunnallishallintoon liittyviä päivänkysymyksiä.

Opettajat ja koulutukseen liittyvät järjestelyteknilliset seikat. Kursseilla on toiminut tuntiopettajina yhteensä 28 kaupungin viranhaltijaa sekä 12 ulkopuolista asiantuntijaa. Kurssit on järjestetty osapäiväisinä 2—3 tuntia kerrallaan 2—3 kertaa viikossa siten, että useimpien kurssien tilaisuudet ovat olleet osaksi virka-aikana osaksi sen ulkopuolella. Kurssitilaisuuksia on oman huoneiston puuttuessa pidetty Kaupungintalon ryhmähuoneessa, poikien ammattikoulussa sekä eräissä nuorisotoimiston kerhohuoneistoissa.

8. Huoltokassa

Huoltokassan neuvottelukuntaan kuuluivat v. 1957: puheenjohtajana kaup.kamr. Einar Jernström sekä kaupunginhallituksen valitsemina jäseninä valtiot. kand. Veikko Järvinen ja kaup. ins. Walter Starck; jäsenistön valitsemina työnjoht. Aarne Lipasti ja os.pääll. Veli Molander; kaupunginhallituksen valitsemana varajäsenenä oli apul. kaup. siht. Sulo Hellevaara ja jäsenistön valitsemina varajäseninä hankinta-asiamies Leo Molander ja kirvesmies Aarne Vesanen. Sihteerinä toimi ekon. Paavo Jäntti.

Jäsenten talletusten määrä oli kertomusvuoden lopussa 59 383 105 mk, mikä merkitsi 581 008 mk:n vähennystä edelliseen vuoteen verraten. Talletuksille maksettiin vuoden aikana korkoa 3 271 365 mk ja perittiin 601 772 mk. Jäsenten tililleepanojen määrä oli kertomusvuonna 327 716 264 mk ja tililtäotot yhteensä 330 825 300 mk, joten saldo oli 51 728 219 mk. Huoltokassan tilien määrä oli vuoden lopussa 9 128, joista käytössä olevia 5 741 kpl.

Tilivelotukset lisääntyivät markkamääräisesti edellisestä vuodesta 59 838 791 mk eli 22.08 % ja tilihyvitykset 62 514 207 mk eli 23.57 %.

9. Tilastotoimisto

Virat ja palkat. Edellisen vuoden aikana vireille pantu neljän viranhaltijan palkankorotusesitys hylättiin kertomusvuonna samoin kuin kahden viranhaltijan tekemä erillinen, tilastotoimiston puoltama anomus.

Sen jälkeen kun kaupunginhallitus oli asettanut komitean sijoittamaan toimistovirat pätevyysvaatimusluokkiin, teki toimisto tälle komitealle esityksensä tilastotoimiston toimistovirkojen sijoittamisesta kaupunginhallituksen hyväksymiin luokkiin.

Henkilökunta. Toimistoapulainen Kissy Bergh erosi virastaan tammikuun 2 p:nä siirtyäkseen eläkkeelle. Toimistoapulainen Aune Bartlett (os. Seppelin), joka vuoden alusta nautti virkavapautta ulkomaanmatkan johdosta, erosi virastaan huhtikuun 30 p:nä, solmittuaan avioliiton ulkomailla.

Vakinaisiin virkoihin valittiin: 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan 1. 7. alkaen toimistoapulainen Aune Wass sekä 11. palkkaluokan toimistoapulaisen virkoihin 1. 2. alkaen rouva Anja Lapola ja 1. 10. alkaen neiti Soili Nikander.

Paitsi vakinaisia ja tilapäisiä viranhaltijoita oli toimiston palveluksessa viransijaisia sekä työsuhteen perusteella toimistoapulaisia, siivoojia ja vahtimestarin apulainen.

Virkamatkat. Toimistopäällikkö, aktuaari Åke Saxén sekä apulaisaktuaarit Salme Hyvärinen ja Marjatta Jännes osallistuivat Kansainvälisen tilastoinstituutin (ISI) istuntoon Tukholmassa elokuussa kaupunginhallituksen myönnettyä heille oikeuden virkamatkaan em. tarkoitusta varten.

Osallistuminen kursseihin. Koulutustoimikunnan toimeenpaneman kunnallishallinnon kurssin (I A/57) suoritti 2 toimistoapulaista. Vahtimestari ja apulaisvahtimestari suorittivat saman toimikunnan toimeenpanemat vahtimestareiden yleisönpalvelukurssit.

Osanotto komiteatyöhön. Toimistopäällikkö toimi edelleen Helsingin väestökirjakomitean jäsenenä ja sihteerinä. Komitea jätti joulukuussa sisäasiainministerille mietintönsä, missä esitettiin Helsingin poliisilaitoksen rekisteriosaston ja Helsingin ev.lut. seurakuntien keskusrekisterin yhdistämistä Helsingin väestökirjatoimisto -nimiseksi virastoksi.

Kaupunkiliiton ansiomerkki. Eläkkeelle siirtyneelle toimistoapulaiselle Kissy Berghille myönnettiin Suomen Kaupunkiliiton ansiomerkki 20 palvelusvuoden perusteella.

Työtapaturmat. Toimistoapulaiselle Inga Anijärvelle sattuneen tapaturman johdosta tehtiin ao. vakuutusyhtiölle ilmoitus.

Reikäkorttikoneet. Tilatut uudet lävistys- ja tarkistuslävistyskoneet myöhästyivät eikä niitä saatu kertomusvuoden aikana. Toinenkin tarkistuslävistyskone päätettiin vaihtaa uuteen malliin.

Julkaisutoiminta. Toimintavuoden aikana ilmestyivät seuraavat tilastotoimiston julkaisut:

Tammikuun	19 p:nä	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. Jälkimmäinen osa. IV + 405 s.	64.	1951.
»	24 »	Kommunal författningssamling för Helsingfors stad. XXVIII + 4 s. + 260 §§.	33.	1955.
»	30 »	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. Edellinen osa. IV + 310 s.	67.	1954.

Helmikuun	22	»	Helsingin kaupungin tilasto I. Terveyden- ja sairaanhoito. 40. 1955. Edellinen osa. IV + 243 s.
Maaliskuun	13	»	Helsingin kaupungin tilasto I. Terveyden- ja sairaanhoito. 36—38. 1951—53. Jälkimmäinen osa. IV + 56 + 117 s.
Huhtikuun	15	»	Helsingin kaupungin tilasto VI. Opetuslaitokset. 22. 1953/54. VIII + 117 + 38 s.
Toukokuun	6	»	Helsingfors stads statistik VI. Undervisningsväsendet. 21. 1952/53. VIII + 121 + 38 s.
Kesäkuun	14	»	Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. 29. 1957. XVI + 493 s.
»	14	»	Helsingfors stads kommunalkalender. 29. 1957. XVI + 492 s.
Elokuun	24	»	Helsingin kaupungin tilasto II—III. Ulkomaan kauppa ja merenkulku. 17. 1955. 21 + 44 + 128 s.
Lokakuun	29	»	Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. 34. 1956. XXIV + 6 s. + 198 §§.
Marraskuun	16	»	Helsingin kaupungin tilasto VI. Opetuslaitokset. 23. 1954/55. VIII + 118 + 38 s.
Joulukuun	3	»	Helsingfors stads statistik VI. Undervisningsväsendet. 22. 1953/54. VIII + 118 + 38 s.
»	4	»	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 67. 1954. Jälkimmäinen osa. IV + 350 s.
»	28	»	Kommunal författningssamling för Helsingfors stad. 34. 1956. XXIV + 6 s. + 198 §§.

Julkaisua »Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä» ilmestyi 12 vihkoa; yhteinen sivumäärä oli 296 (edellisenä vuonna 348).

»Helsingin kaupungin säädöskokoelma» ja »Författningshandbok för Helsingfors stad» nimisistä, irtolehtijärjestelmää noudattaen toimitetuista julkaisuista ilmestyivät osastot III ja X—XIII.

Eripainoksina myöhemmin julkaistavista teoksista ilmestyivät mm. kansakoulujen kertomukset lukuvuodelta 1955/56 suomeksi ja ruotsiksi.

Toimiston töiden rationalisointi. Reikäkorttikäsittelyyn siirrettiin tilasto lainhuudoista ja perintöverotilasto, jotka aikaisemmin oli hoidettu käsin. Edellisenä vuonna tehdyn esityksen johdosta hankittiin toimiston omien julkaisujen postituksen helpottamiseksi osoitelevyt ja painatuskone.

Reikäkorttikonepalvelu. Järjestelytoimistoa avustettiin eräässä kiinteistöviraston talo-osaston hallinnassa olevia taloja koskevassa selvityksessä. Vapaa-ajanviettokomitean pyynnöstä ajettiin reikäkorttiosastolla komitean suorittaman haastattelututkimuksen aineisto.

Kaupungin virastojen ja laitosten kirjallisuuden keskuskortisto. Kaupunginreviisorin ehdotuksesta oli kaupunginhallitus v. 1949 päättänyt perustaa em. kortiston ja antanut sen tilastotoimistolle tehtäväksi. Tarkoitusta varten oli joka vuosi talousarvioehdotukseen otettu määräraha. Kertomusvuonna esitti toimisto, että pääasiassa tätä tehtävää varten perustettaisiin vakinainen virka tilastotoimiston kirjastoon. Järjestelytoimiston annettua asiasta lausuntonsa päätti kaupunginhallitus, että kyseisen kortiston pito lopetetaan, ja tilastotoimiston talousarvioehdotuksesta poistettiin tarkoitusta varten esitetyt määrärahat. Päätöksen johdosta oli myös lopetettava tilastotoimiston julkaisema kirjauutuusmonisteiden sarja.

Asunto- ja väestölaskennat. Vuoden 1950 täydellisen laskennan yhdistelmiä valmistui edelleenkin vuoden aikana. Samoin valmistui useita v:n 1955 otantalaskennan yhdistelmiä ja tutkimuksia ja julkaistiin toimiston kuukausijulkaisussa. Liikennelaitoksessa ryhdyttiin viimeksi mainitun tutkimuksen yhteydessä saadun, liikenneoloja valaisevan aineiston kodifioimiseen »mark-sensing»-korteille.

Huoneenvuokralaskenta. Yhteistoiminnassa Sosiaalisen tutkimustoimiston kanssa, joka samaan aikaan toimitti vastaavanlaisen laskennan useilla paikkakunnilla, suoritettiin lokakuussa huoneenvuokralaskenta. Otos oli suurimmaksi osaksi sama kuin edellisessä, v. 1954 suoritetussa laskennassa, mutta sitä oli täydennetty viime vuosina rakennettujen asuntojen kohdalta. Tarkoitusta varten myönnettiin oikeus ylittää ylimääräisen työvoiman tiliä 555 000 ja tarverahatiliä 75 000 mk:lla.

Huoneistovajauslaskelmat. Väestölaskentatietojen perusteella laski toimisto huoneistovajausluvut v:lta 1955, jotka verrattiin v:n 1950 tilanteeseen. Koska kiinteistönomistajien piirissä yritettiin saada lievennyksiä huoneenvuokrasäännöstelyyn, vääristeltiin toimiston antamat tiedot ensin mainittujen sosiaaliministeriölle jättämässä kirjelmässä, joka laveasti esiteltiin myös sanomalehdistössä. Toimiston puolesta oikaistiin tiedot sanomalehdistössä, ja sosiaaliministerille annettiin hänen pyytämänsä lisätiedot. Huoneenvuokralain käsittelyn yhteydessä eduskunnassa sosiaaliministeri selosti toimiston antamat tiedot.

Työpalkkatilasto. Palkkalautakunnan toimisto suunnitteli uuden, kaupungin laitoksille lähetettävän tuntipalkkojen tiedustelulomakkeen käyttöön ottoa, joka korvaisi Sosiaaliseen tutkimustoimistoon vuosineljänneksittäin lähetetyn lomakkeen. Tilastotoimisto osallistui näihin neuvotteluihin, ja kun kaupunginhallitus sittemmin oli hyväksynyt lomakkeet ohjeineen, toimisto laski palkkalautakunnalle sen tarvitsemat tiedot laitoksilta saadun aineiston pohjalla.

Liikennelaitoksessa syntyneen työriidan yhteydessä suoritti toimisto työriitojen sovittelijan esityksestä selvityksen eräiden henkilöryhmien ansiotasosta kaupungin laitoksissa.

Viranhaltijoiden ylityöpalkkiot. Kaupungin virastoilta ja laitoksilta pyydettyjen ilmoitusten nojalla toimisto suoritti tutkimuksen viranhaltijoiden ylityö- ja komiteapalkkioista. Osa tutkimuksen tuloksista annettiin Tilastolliselle päätoimistolle, sen sijaan selvityksen julkaiseminen toimiston omassa tilastollisessa kuukausijulkaisussa siirtyi v:een 1958.

Hotellitilasto. Tilastollisessa kuukausijulkaisussa on säännöllisesti ilmestyviin taulukkoihin lisätty hotellien kapasiteettia valaiseva taulukko.

Rautatietilasto. Rautatieviranomaisten kanssa tehdyn sopimuksen mukaan on toimisto saanut otantatietoja Helsingin tavaraliikenteestä reikäkorttien duplikaattien muodossa.

Sairaalatilasto. Syksyllä käytiin alustavia neuvotteluja siitä, miten v:n 1958 alussa toimintansa alkavan Helsingin yliopistollisen keskussairaalan potilastilasto voitaisiin ottaa osittaiseen konekäsittelyyn tilastotoimistossa.

Vapaa-ajanviettohuoneistot. V. 1956 asetetun vapaa-ajanviettokomitean sekä kiinteistöviraston asemakaavaosaston pyynnöstä toimisto suoritti vapaa-ajanviettoon sopivien huoneistojen inventoinnin. Tiedot annettiin asianomaisille tilaajille tiedoksi ja yhteenveto tutkimuksesta julkaistiin kuukausijulkaisussa v. 1958.

Oppikoulun pääsytutkinto. Asianomaisilta oppikouluilta lainaksi saadun aineiston perusteella suoritti toimisto tutkimuksen oppikoulun pääsytutkinnosta ja siihen liittyvistä olosuhteista.

Vuosikertomusten laatimisohjeet. Toimiston esityksestä kaupunginhallitus antoi uudet ohjeet kaupungin virastojen ja laitosten vuosikertomusten laatimistavasta. Ohjeissa pyrittiin selvyyden ja havainnollisuuden korostamiseen siten, että rutiiniasioiden mainitsemisesta oli luovuttava ja sen sijaan uudet ja tärkeät asiat oli mainittava asianmukaisessa järjestyksessä.

Kirjaston täydentäminen. Koska toimiston kirjastossa oli havaittu puutteita, toimisto Suomen kaupungeille ja kauppaloille lähettämässään kiertokirjeessä pyysi näitä jatkuvasti lähettämään toimistolle tärkeimmät julkaisunsa.

Tärkeimmät lausunnot. Paitsi yllämainituissa asioissa toimisto antoi lausunnot kaupunginhallitukselle tilastoneuvottelukunnan asettamisesta sekä Helsingin ilmasto-nimisen julkaisun toimittamisesta, kiinteistölautakunnalle selvityksen yksinäisten mieshenkilöiden asunnontarpeesta sekä kaupunginreviisorille uimarantojen veden saastuneisuutta koskevista tilastotietojen yhdistelmistä.

Tietojen ja selvitysten antaminen. Samoin kuin edellisinä vuosina annettiin kaupungin eri virastoille, valtion virastoille ym. sopimuksen mukaisesti säännöllisesti annettavat tiedot ja tilastoyhdistelmät.

Tilapäisesti annettiin tietoja ja selvityksiä mm. seuraavasti: kiinteistövirastolle Tapanilan—Malmin seudun veroäyrimääristä, kiinteistöviraston asemakaavaosastolle, väestönsuojelutoimistolle, kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön työmarkkinatutkimusosastolle sekä seurakuntien huoltokeskukselle tietoja väestön jakautumisesta eri ryhmiin, kaupunginreviisorille tiedot eräistä piirijaoista kaupungissa, lastenpsykiatrin toimistolle laskettiin yhdistelmien merkitsevyyttä, Tilastolliselle päätoimistolle annettiin eräitä liikennetietoja, vastattiin opetusministeriön kyselyyn kuntien sivistyshallinnosta, eduskunnan kirjastolle lähetettiin tiedot ulkomaisista aikakauskirjoista toimiston kirjastossa, Suomen kirjallisuuspalvelun seuralle eräitä tietoja toimiston kirjastosta, taloudelli-

selle tutkimuskeskukselle tietoja tutkimustoimintaan käytetyistä varoista sekä ylijohtaja Aarno Niinille eräitä suurten ikäluokkien olosuhteita koskevia tietoja.

Kalustohankinnat. Kertomusvuonna hankittiin yksi tilastokirjoituskone ja Adrema-osoitepainokone sekä kalustoa 115 567 mk:n edestä. Uudishankintojen yhteisarvo oli 235 573 mk.

Kirjasto lisääntyi 882 (1956 689) numeroa. Kirjallisuuden vaihtoa lukuisten kotimaisten ja ulkomaisten virastojen kanssa jatkettiin ja laajennettiin.

Lähetysten lukumäärä oli 9 830 (10 308).

Menot ja tulot. Seuraava taulukko osoittaa tilastotoimistolle myönnettyjen määrärahojen käytön:

Talousarvion momentti	Määräraha talousarvion mukaan	Siirto- ja lisämäärärahat	Yhteensä määrärahoja	Menot	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (—)
Vakinaiset viranhaltijat	27 601 060	[1]) 1 635 255	29 236 315	29 236 315	—
Tilapäiset »	429 960	[2]) 20 760	450 720	450 720	—
Viranhalt. sunnuntai- ja ylityökorvaukset	275 000	—	275 000	231 075	+ 43 925
Muut palkkamenot	3 400 000	[2]) 170 000	3 570 000	3 914 857	[3]) — 344 857
Vuokra	6 774 780	1 412 384	8 187 164	8 187 156	+ 8
Valaistus	130 000	—	130 000	45 131	+ 84 869
Siivoaminen	200 000	—	200 000	185 732	+ 14 268
Painatus ja sidonta, s.m.	14 000 000	[4]) 6 028 155	20 028 155	17 104 746	[5]) +2 923 409
Tarverahat	2 813 760	—	2 813 760	2 867 674	[3]) — 53 914
Yhteensä	55 624 560	[4]) 3 238 399 6 028 155	64 891 114	62 223 406	— 398 771 + 143 070 [5]) +2 923 409

Toimiston tulot myydyistä julkaisuista olivat 91 603 mk.

[1]) Siitä palkkojen korotus 1 402 730 mk. — [2]) Palkkojen korotus. — [3]) Kaupunginvaltuuston hyväksymä ylitys. — [4]) Edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha. — [5]) Seuraavaan vuoteen siirtynyt määräraha.

10. Kaupunginarkisto

Henkilökunta. Henkilökunnan kokoonpanossa toimintavuoden 1957 aikana ei tapahtunut muutoksia. Kaupunginarkistonhoitajana oli siten edelleen fil.maist. Ragnar Rosén, arkistonhoitajina fil.tri Sylvi Möller ja fil.kand. Orvo Pyykkö, amanuenssina fil.maist. Sirkka Lindstedt, toimistonhoitajana neiti Aino Soura ja vahtimestarina herra Eino Parkkali sekä tp. arkistoapulaisena ylioppilas Kalevi Heikkilä. Amanuenssi Lindstedtin ollessa 1. 1.—28. 2. ja 1. 10.—30. 11. jatko-opintoja varten virkavapaana hänen sijaisinaan olivat fil.maist. Tuomo Polvinen ja fil.maist. Heikki Impola. Toimistohenkilökunnan kesälomasijaisena oli 1. 6.—31. 8. ylioppilas Matti Klinge. Arkistonhoitaja Möller ja amanuenssi Lindstedt suorittivat kaupungin matka-apurahan turvin opintomatkan Tanskaan. Ruotsiin tekemänsä virkamatkan aikana kaupunginarkistonhoitaja Rosén Tukholmassa ja Upsalassa tutki eräitä Helsingin historiaan liittyviä kysymyksiä.

Toimisto- ja arkistotilat. Kaupunginarkiston käytössä olivat koko vuoden Temppeliaukion kalliosuoja sekä vuokratilat taloissa Runeberginkatu 10 ja Mäkelänkatu 107.

Toiminta kunnallisena keskusarkistoviranomaisena

Esitykset ja lausunnot. Kaupunginarkiston tekemistä esityksistä ja sen antamista lausunnoista ja selostuksista on mainittava seuraavat: a) kaupunginhallitukselle: 27. 3. arkistonhoitaja Möllerin ja amanuenssi Lindstedtin matka-apuraha-anomuksista; 23. 4. kaupunginarkistonhoitaja Rosénin virkamatkasta Ruotsiin; 17. 6. valtioneuvos J. A. Ehrenströmin elämäkerran julkaisemista koskevasta aloitteesta; 18. 6. vuosien 1940 ja 1952 olympiakisojen arkistojen luovuttamisesta kaupunginarkistolle; 8. 7. professori Kaivon Fieandtin erään Helsinki-aiheisen tutkielman julkaisemisesta; 12.7. määrärahan myöntämisestä professori Kustavi Grotenfelt-vainajan kirjaston osittaista ostamista varten; 15. 7. sairaala-arkistojen osittaista mikrofilmaamista koskevasta aloitteesta; 19.8. eräiden arkistoainesten hävittämisestä 13. 9. 1956 annetun asetuksen nojalla; 6. 9. määrärahan myöntämisestä erään 1600-luvulta olevan asiakirjaniteen ostamista varten; 5. 10. veroviraston eräiden asiakirjojen hävittämisestä; 10. 10. kaupunginvaltuuston painettujen asiakirjojen, esityslistojen ym. inventtauksesta ja osittaisesta supistamisesta; b) toimistovirkojen pätevyysvaatimusluokkiin sijoittamista selvittelevälle komitealle: 27. 11. arkiston toimistovirkojen pätevyysvaatimuksista; c) kansainvälistä arkistokäsikirjaa suunnittelevan toimikunnan puheenjohtajalle, professori Hans Nabholzille (Zürich) lähetettiin 23. 5. tietoja Suomen ja erityisesti Helsingin arkisto-oloista.

Tarkastukset ja neuvonta. Noudattamalla v. 1956 hahmoteltua suunnitelmaa tarkastustoimintaa on jatkettu suorittamalla tarkastuksia seuraavissa virastoissa ja laitoksissa: kaupunginvaltuusto, revisiovirasto, kaupunginhallitus, esikaupunkiliikenteen suunnittelukomitea, asuntotuotantokomitea, järjestelytoimisto, kaupunginhallituksen asiamiestoimisto, rahatoimisto, tilastotoimisto, kaupunginarkisto, hankintatoimisto, verovirasto, palkkalautakunta ja palkkalautakunnan toimisto, kiinteistölautakunta ja kiinteistövirasto, yleisten töiden lautakunta ja rakennusvirasto, palolautakunta ja palolaitos, liikennelaitoksen lautakunta ja liikennelaitos, satamalautakunta ja satamalaitos, teurastamolau-

takunta ja teurastamon toimisto, elintarvikekeskuksen lautakunta ja elintarvikekeskus, puutavara- ja polttoainetoimisto, huoltolautakunta ja huoltovirasto, Koskelan sairaskoti, Kustaankartanon vanhainkoti, Tervalammen työlaitos, työtuvat, lastensuojelulautakunta ja lastensuojeluvirasto, Sofianlehdon vastaanottokoti, Metsäkummun hoitokoti, Hyvösen lastenkoti, Malmin lastenkoti, Toivolan oppilaskoti, Kallion nuorisokoti, Reijolan nuorisokoti, Kullatorpan lastenkoti, Nukarin lastenkoti, apulastentarha Aula, Lemmilän vastaanottokoti, Ryttylän koulukoti, Toivoniemen koulukoti, työnvälityslautakunta ja työnvälitystoimisto, työllisyyslautakunta, ammattioppilaslautakunta, holhouslautakunta, oikeusaputoimisto, raittiuslautakunta, väkijuomaliikkeen tarkastaja, nuorisotyölautakunta ja nuorisotoimisto, urheilu- ja retkeilylautakunta sekä toimisto, suomenkieliset kansakoulut, suom. oppivelvollisten lasten luettelo, suom. kasvatusneuvola, Aleksis Kiven koulu, Kaisaniemen koulu, Tehtaankadun koulu, Taivallahden koulu, ruotsinkieliset kansakoulut, ruots. oppivelvollisten lasten luettelo, ruots. kasvatusneuvola, Annankadun koulu, suom. työväenopisto, ruots. työväenopisto, ammattiopetuslaitosten johtokunta, valmistava poikien ammattikoulu, valmistava tyttöjen ammattikoulu, kirjapainokoulu, kähertäjäkoulu, Sedmigradskyn pientenlastenkoulu ja Marian turvakoti, lastentarhain lautakunta, Kotikallion lastentarha, Onnelan lastentarha, Pihlajan lastentarha, Tukholman päiväkoti, Barnabon lastentarha, Bertha-Maria-hemmet, Ebeneserkodin lastentarha, kotitalouslautakunta ja kotitalouslautakunnan toimisto, majoituslautakunta, väestönsuojelulautakunta, rakennustarkastustoimisto, kunnallinen keskusvaalilautakunta, asutuslautakunta, konepajatoimikunta, aloitetoimikunta, työturvallisuustoimikunta, huoneenvuokralautakunta ja huoneenvuokratoimisto sekä Malmin alatoimisto, polttoainepäällikön toimisto, ulosottolaitos, kaupunginviskaalinvirasto ja Helsingin kaupungin leski- ja orpokassa.

Poikkeuksellisen intensiivinen tarkastustoiminta on käynyt mahdolliseksi ainoastaan sen kautta, että toinen arkistonhoitajista on irroitettu miltei kaikista muista töistä arkistossa. Tarkastustoiminnan nojalla on todettu, että kaupungin virastojen ja laitosten arkistoja nykyään säilytetään 816 eri paikassa, joissa on yhteensä n. 20 750 hyllymetriä asiakirja-aineistoa. Tämä määrä — johon ei sisälly kaupunginarkistoon siirretyt arkistot ja arkistonosat, n. 5 000 hyllymetriä — jakautuu hallinnonhaaroittain seuraavasti:

Hallinnonhaara	Arkiston säilytyspaikkojen lukumäärä	Arkiston laajuus hyllymetreissä
Kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus ja välittömästi sen alaiset virastot	94	1 978
Revisiolaitos	4	18
Veroviranomaiset	49	5 177
Palkkalautakunta	5	67
Kiinteistöjen hallinto	68	340
Yleiset työt	44	810
Palotoimi	3	32
Teollisuuslaitokset	31	984
Liikennelaitos	48	824
Satamalaitos	26	752
Teurastamotoiminta ja lihantarkastus; elintarvikekeskus	7	399
Puutavara- ja polttoainetoimisto	5	110
Terveydenhoito sekä sairaanhoito sairaaloiden ulkopuolella	34	337
Sairaalat	95	2 042
Sosiaalihuolto	65	1 347
Lastensuojelutoimi	41	391
Muut sosiaalisia tehtäviä varten asetetut viranomaiset	29	307
Urheilu- ja retkeilytoiminta	6	31
Opetustoimi ja opetuslaitokset	55	385
Sivistyslaitokset	5	51
Kunnalle kuuluvia maanpuolustustehtäviä varten asetetut viranomaiset	4	6
Muut pysyvät viranomaiset ja lautakunnat	15	321
Poikkeuksellisten olojen johdosta asetetut tilapäiset viranomaiset	17	384
Oikeus- ja järjestystoimi; kaupungin virastot	61	2 617
Paikalliset valtionviranomaiset, joilla on merkitystä kunnallishallinnolle	3	1 022
Helsingin kaupungin leski- ja orpoeläkekassa	2	15
Yhteensä	816	20 747

Ohjaus- ja neuvontatoimintaa on kuten aikaisemminkin suoritettu sekä tarkastustilaisuuksissa että muulloinkin, mm. arkistojen vastuunalaisten hoitajien tutustumis- ja neuvottelukäyntien yhteydessä kaupunginarkistossa. Samaa tarkoitusta ovat palvelleet virkamiesten koulutuskurssien aikana pidetyt, arkistonhoitoa koskeneet luennot.

Toiminta asiakirjavarikkona ja tutkimuslaitoksena

Asiakirjasiirrot ja arkiston kasvu. Asiakirjoja siirsivät kaupunginarkistoon kertomusvuonna seuraavat virastot, laitokset ja virkamiehet: kaupunginkanslia; kiinteistötoimiston asemakaavaosasto; rakennusviraston kanslia- ja tiliosastot; sähkölaitos; liikennelaitos; satamalaitoksen satamarakennusosasto sekä satamakonttori; tuberkuloosiparantola; huoltoviraston hallinto- ja asiamiesosastot; lastensuojeluviraston hallinto- ja elatusaputoimistot; Sofianlehdon ja Lemmilän vastaanottokodit; Toivoniemen koulukoti; Tukholman päiväkoti; lastentarhain toimisto; lastentarha Barnabo; kaupunginorkesterin toimisto; maistraatti; investointitoimikunnan, sosiaalilääkärien palkkauskomitean, ammattikoulukomitean, kansakoululaitoksen historiakomitean, lasten kesävirkistyskomitean ja verotusvalmisteluviraston johtosääntökomitean puheenjohtajat tai sihteerit. Suomen Olympiayhdistys luovutti pysyvänä talletuksena vuosien 1940 ja 1952 olympiakisojen arkistot. Talletuksena on Helsingin Panttilainakonttori Oy:ltä vastaanotettu ent. Helsingin käsityöläisseuran eläke- ja avustuskassan arkisto. Asiakirjoja lahjoittivat lisäksi A. B. Rekolid, Tukholma; professorinrouva Anna Suolahti; dosentti Sven-Erik Åström ja kaupunginvaltuusmies F. Gröndahl. Eräältä yksityishenkilöltä ostettiin 1650-luvulta oleva Helsingin seutua koskeva asiakirjanide. Mikrofilmaamalla tai fotostatoimalla on hankittu asiakirjajäljennöksiä valtionarkistosta ja Ruotsista. Kaikkiaan uutta arkistoaineistoa toimintavuoden aikana kertyi n. 205 hyllymetriä.

Sisäiseen toimintaan kuuluvat työt. Virastoista ja laitoksista vastaanotetut asiakirjaleveranssit tarkastettiin luovutusluetteloiden mukaan sekä sijoitettiin paikoilleen. Kaikissa varastoissa jatkettiin asiakirjojen yleistä kunnostamista ja uudelleenkansiointia.

Seuraavat arkistot tai asiakirjasarjat järjestettiin osittain tai kokonaan ja luetteloitiin valmistavasti tai lopullisesti: maistraatin memoriaalipöytäkirjat liitteineen; merimieshuoneen arkiston muuan lisäerä; Helsingin Makasiini Oy; sairaalavirasto; vastaanotto- ja työkodit; Bengtsårin ja Toivoniemen koulukodit; Reijolan lastenkoti; ammattioppilaskoti; komiteain asiakirjat; eräiden kaupungin palveluksesta eronneiden virkamiesten asiakirjat; lahjoituksina tai talletuksina v:n 1957 aikana vastaanotetut pienehköt yhdistys- ym. arkistot; sekä lisäksi seuraavat arkistot tai asiakirjasarjat, joissa työ jatkui v:een 1958: maistraatille saapuneet asiakirjat; kaasulaitoksen arkisto; rahatoimiston ja liikennelaitoksen asiakirjat; kaupunginvaltuuston ja rahatoimikamarin pöytäkirjojen sekalaiset liitteet; E. Ehrströmin arkisto ja muut ns. pikkukokoelmat. Hakemistojen laatimista maistraatin ja raastuvanoikeuden pöytäkirjoihin 1700-luvulta jatkettiin. Omistusoikeudellisia selvittelyjä silmälläpitäen jatkettiin useissa eri arkistoissa jo aikaisemmin aloitettua vanhan lähdeaineiston tarkastusta. Melkoisesti työtä aiheuttivat eräät ulkomailta saapuneet talous- ja henkilöhistorian alaan kuuluvat tiedustelut. Kysymyksissä, jotka koskivat Helsingin kaupungin vaakunan käyttöä esineissä, lipuissa ja leimasimissa, kaupunginarkisto useita kertoja joutui toimimaan neuvoa-antavana elimenä. Hankintatoimiston hallussa oleva, vuosikymmenien aikana laajaksi paisunut kaupunginvaltuuston painettujen asiakirjojen ym. varasto on inventoitu ja uudelleenjärjestetty kaupunginarkiston valvoessa työn suoritusta; varastoa on samalla voitu huomattavasti supistaa.

Käsikirjasto. Tavanmukaista luettelointia jatkettiin. Painotuotteita lahjoittivat vuoden varrella: valtionarkisto; Suomen sukututkimusseura; Kunnallisvirkamiesliitto; Erhvervsarkivet (Aarhus); Suomen historiallinen seura; fil. maist. Leo Pesonen; kaupunginarkistonhoitaja Rosén; Helsingfors pantaktiebolag; arkistonhoitaja Möller; Helsingin yliopiston kirjasto; Stockholms stadsarkiv; valmistava poikien ammattikoulu; Vetenskapssocieteten i Lund; Ejnar Munksgaard A/S (Kööpenhamina); Upsalan yliopiston kirjasto; Rigsarkivet (Kööpenhamina); Riksarkivet (Tukholma). Kaiken kaikkiaan kirjastoa lahjoitusten, vaihtojen ja ostojen kautta kartutettiin 528 niteellä.

Kirjeenvaihto ja arkiston käyttö. Saapuneita kirjeitä diarioitiin 158 (edellisenä vuonna 148) ja lähetettyjä 61 (75). Jäljennöksiä, todistuksia ja kirjallisia selvityksiä annettiin 104 (112). Virastoille ja yksityisille puhelimitse annetuista selvityksistä ja tiedoista ei ole pidetty luetteloa. Tutkijain käyntejä merkittiin toimistossa 155 (159) ja Temppeliaukion arkistossa 87 (144); Mäkelänkadun arkistossa niitä oli n. 20. Asiakirjoja annettiin eri virastoille lainaksi 160 (103) yksikköä.

Tulot ja menot. Kaupunginarkiston kertomusvuoden tulot käsittivät annetuista todistuksista ym. kertyneitä lunastusmaksuja 3 320 mk (2 285 mk) ja arkiston menot nousivat, tilitysvuokrat mukaanluettuina, 12 550 773 mk:aan (10 900 174 mk). Lisäksi kaupunginarkistolle kertomusvuoden varrella myönnettiin yleisestä kalustonhankintamäärärahasta 62 390 mk uuden kirjoituskoneen ostoon ja yleisestä kalustonkunnossapitomäärärahasta 1 013 mk säleverhojen korjaamiseen sekä kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 149 983 mk tarvitun ylimääräisen arkistokansioerän maksamiseen ja 25 000 mk asiakirja- ja kirjallisuushankintoihin.

11. Verotusvalmistelu

Taksoituslautakunta

Vuoden 1956 tuloista toimitettavaa taksoitusta varten valittuun taksoituslautakuntaan kuului 66 jäsentä eli 20 enemmän kuin aikaisempina vuosina. Lautakunnan puheenjohtajana toimi varat. Torsten Nordberg ja varapuheenjohtajana isännöitsijä Väinö Ahde.

Lautakunta asetti keskuudestaan sen käsiteltäväksi kuuluvia asioita valmistelemaan 11-jäsenisen valmisteluvaliokunnan, jonka puheenjohtajana oli lautakunnan puheenjohtaja. Taksoituksen toimittamista varten lautakunta jakaantui 16 osastoon.

Lautakunta piti 5, valmisteluvaliokunta 15 ja eri osastot yhteensä 744 kokousta. Lautakunnan pöytäkirjat käsittivät 53 pykälää, valmisteluvaliokunnan 63 ja osastojen yhteensä 312 570 pykälää.

Lautakunnan kokouksissa päätettiin taksoitusta yleensä koskevista asioista, kuten mm. eräille työntekijä- ja ammatinharjoittajaryhmille työstä aiheutuneiden kustannusten arvioimisesta (9, 10, 11, 12, 13, 45 §); verovelvollisen saamien luontoisetujen arvon määräämisestä (19, 28 §); huoneiston omistajan nauttiman asuntoedun arvioimisesta (27 §); esikaupunkialueiden verotusperusteiden määräämisestä (20 §); verovelvollisen henkilön veronmaksukyvyn olennaisen alentumisen vuoksi myönnettävän vähennyksen arvioimisperusteista (31 §); käyttöomaisuudesta myönnettävistä arvonvähennyksistä (34 §); kiinteistöjen harkintataksoituksessa noudatettavista perusteista (44 §) ja veronkorotuksen määräämisestä eräissä tapauksissa (50 §). Lautakunta päätti myös Axel August Ekströmin rahaston korkovarojen jaosta (47 §).

Lautakunta teki kaupunginhallitukselle esityksen komitean asettamisesta laatimaan ehdotusta lautakunnan johtosäännöksi ja mahdolliseksi työjärjestykseksi (51 §). Esitys ratkaistiin myönteisesti ja asetettu komitea aloitti työskentelynsä vuoden lopulla.

Taksoitusta varten antoi tuloilmoituksen 285 032 verovelvollista. Tarkkailuilmoituksia oli lisäksi saapunut 4 313 sellaisen verovelvollisen saamista tuloista, jotka eivät olleet antaneet tuloilmoitusta. Taksoituksessa määrättiin 250 554 verovelvolliselle yhteensä 1 420 765 857 veroäyriä, joista kiinteistötulojen osalle tuli 50 968 453, elinkeino- ja ammattitulojen osalle 315 657 623 sekä henkilökohtaisten tulojen osalle 1 054 139 781 äyriä. Taksoitus valmistui kesäkuun alkupuolella ja siitä laadittu luettelo pidettiin verovelvollisten nähtävänä 19. 6. — 3. 7. välisenä aikana.

V:n 1957 tuloista toimitettavaa taksoitusta varten valittu taksoituslautakunta aloitti toimintansa kertomusvuoden lokakuussa.

Tutkijalautakunta

Tutkijalautakuntaan kuuluivat maistraatin jäsenistä kunnall.porm. Weio Henriksson, vt. kunnallisneuvosmiehet Elis Jokinen ja Armas Linnamaa, oikeusneuvosmies Tauno Rautio sekä taksoituslautakunnan valitsemina jäseninä isännöitsijä Väinö Ahde, reviisori Toivo Huttunen, merkonomi Eino Leino ja fil.maist. August Alenius, joka viimeksi mainittu kuitenkin kuoli ennen lautakunnan toiminnan alkamista. Lisäksi kuului lautakuntaan kaupunginvaltuuston valitsemat 8 jäsentä. Lautakunnan puheenjohtajana toimi

kunnallispormestari Henriksson. Muistutusten valmistavaa käsittelyä varten lautakunta jakaantui 4 jaostoon.

Lautakunta piti 2 ja sen jaostot yhteensä 78 kokousta. Lautakunnan pöytäkirjat käsittivät yhteensä 2 893 pykälää.

Lautakunnalle tehtiin taksoituksesta 2 888 muistutusta, joista 1 444 aiheutti muutoksen taksoitukseen. Kun hyväksytyt muistutukset vastasivat yhteensä 3 685 995 veroäyriä, aleni veroäyrien lukumäärä siten 1 417 079 862 äyriin jakaantuen seuraavasti: 50 693 386 äyriä kiinteistötulosta, 313 313 044 äyriä elinkeino- ja ammattitulosta sekä 1 053 073 432 äyriä henkilökohtaisista tuloista.

Tutkijalautakunnan päätös asetettiin nähtäville 5. 11.

Kertomusvuonna oli veroäyrin hinta, jonka kaupunginhallitus vahvisti, 12 mk.

Verolautakunta

Verolautakuntaan, jonka tehtävänä oli toimittaa kaupungissa valtion tulo- ja omaisuusverotus vuodelta 1956, kuuluivat verojohtaja varat. Erkki Sirviö puheenjohtajana, 40 valtiovarainministeriön määräämää muuta jäsentä ja 34 kaupunginvaltuuston valitsemaa jäsentä. Valtiovarainministeriön määräämistä jäsenistä oli 6 lautakunnan jaostojen puheenjohtajiksi määrättyä lisäjäsentä. Lautakunta oli jaettu 7 jaostoon.

Lautakunnan kokouksissa, joita pidettiin 2, päätettiin verotusta yleensä koskevista asioista.

Veroilmoituksen antoi 278 149 verovelvollista. Lisäksi oli saapunut tarkkailuilmoituksia 4 176 sellaisen verovelvollisen tuloista tai omaisuudesta, jotka eivät olleet antaneet veroilmoitusta. Veroa määrättiin yhteensä 196 030 verovelvolliselle.

Tulo- ja omaisuusverotuksen tuloksesta mainittakoon seuraavaa:

	Mk	Mk
Tulovero	23 355 009 362	
Omaisuusvero	3 271 509 663	
Veronkorotukset	33 436 439	
Osinkotulosta tehdyt vähennykset	298 616 981	
Jälkiverotukset	995 002 962	27 356 341 445

Koko maksuunpantu tulo- ja omaisuusvero oli siis 27 356 341 445 mk.

Palautettavat ennakkomäärät	1 574 618 219	
Ennakot, joita ei palauteta	21 522	1 574 639 741
Tuloista pidätetty veron ennakko	6 034 189 631	
Maksuunpantu veron ennakko	17 382 720 258	
Suoritettava veromäärä	5 496 060 303	
Veromäärä, jota ei peritä suoritettavan määrän pienuuden takia	111 954	
Veromäärä, joka jätetään perimättä merenkulun edistämistä tarkoittavan verolain säännösten nojalla	17 899 040	28 930 981 186

Verotus valmistui marraskuun alussa ja veroluettelon lyhennysote oli julkisesti nähtävänä 14.—27. 11. Verotuksesta tehtiin määräajassa 3 371 valitusta.

Perintöverolautakunta

Perintöverolautakunnan puheenjohtajan tehtävät hoiti verolautakunnan varapuheenjohtaja varat. Erik Blomkvist.

Lautakunnalle annettiin 2 985 perunkirjaa ja 410 lahjaveroilmoitusta. Lautakunta ratkaisi 3 085 perintövero- ja 408 lahjaveroasiaa. Perintöveroa maksuunpantiin 329 313 286 mk ja lahjaveroa 18 127 060 mk.

Verovirasto

Kaupunginhallitus päätti 1. 8. muuttaa viraston tilapäisten viranhaltijain virkanimikkeet viraston uuden johtosäännön mukaisiksi. Siten muuttui mm. jaostopäällikön virkanimike osastopäälliköksi, liikeosaston apulaisjohtajan ja kiinteistöosaston johtajan apulaisosastopäälliköksi, apulaissihteerin osastosihteeriksi, osastonjohtajan toimistopäälliköksi, apulaisosastonjohtajan apulaistoimistopäälliköksi, liiketarkkaajan ja kiinteistötarkkaajan vanhemmaksi verovalmistelijaksi sekä tarkkaajan verovalmistelijaksi.

Verojohtajana toimi varat. Erkki Sirviö ja valtion palkkaamana apulaisverojohtajana lainop.kand. Erkki Säilä. 1. 12. lukien nimitettiin kaupungin palkkaamaan apulaisverojohtajan virkaan lainop.kand. Toivo Tuunanen ja kansliaosaston päällikkönä toimivan sihteerin virkaan varat. Pentti Lappalainen. Viraston konttoripäälliköksi nimitettiin 1. 3. lukien fil.maist. Pentti Peltonen ja työntutkijaksi 1. 2. lukien valtiot.maist. Uuno Gröhn.

Virastossa oli kaupungin vakinaisia viranhaltijoita 62 ja tilapäisiä 114 sekä valtion toimenhaltijoita 130 ylimääräistä, 167 tilapäistä ja keskimäärin 110 satunnaista.

Kaupungin varoista suoritettiin palkkaa vakinaisille viranhaltijoille 38 076 425 mk ja tilapäisille viranhaltijoille 110 486 540 mk. Ylityökorvaukset ja muut palkkamenot olivat 4 047 399 mk. Valtion suorittamat viraston palkkamenot olivat yhteensä 220 388 938 mk.

Viraston toimipaikat olivat samat kuin aikaisemminkin. Talossa Mäntytie 10 toimi lisäksi kahden kuukauden ajan tilapäinen laskentaosasto, joka suoritti verokirjojen ja palkanpidätystodistusten laskemisen. Tammikuun lopulla oli virastolla käytössä eri puolilla kaupunkia huonetiloja veroilmoitusten vastaanottoa varten. Viraston käytössä olleista huoneistoista maksettiin vuokraa kaupungin varoista 14 507 585 mk ja valtion varoista 24 909 915 mk eli yhteensä 39 417 500 mk.

Vuoden päättyessä oli viraston kaluston hankinta-arvo yhteensä 40 848 321 mk. Tästä oli kaupungin varoilla ostettujen kirjoitus- ja laskukoneiden osuus 5 434 827 mk ja muun kaluston 13 510 554 mk sekä valtion varoilla ostettujen kirjoitus- ja laskukoneiden 9 145 818 mk ja muun kaluston 12 757 122 mk.

Kertomusvuonna suoritettiin virastossa v:lta 1956 toimitettavan kunnallistaksoituksen ja tulo- ja omaisuusverotuksen sekä kansaneläkevakuutusmaksun määräämisen ynnä vireillä olleiden perintö- ja lahjaverotusten valmistelu.

Verotuksen valmistelun yhteydessä virastosta lähetettiin ja sille saapui lukuisasti erilaisia kirjelmiä, joista mainittakoon verovelvollisille lähetetyt kehoitukset ja niihin annetut vastaukset sekä muiden paikkakuntien taksoitus- ja verolautakunnille lähetetyt ja niiltä saapuneet lausunnot ja tarkkailuilmoitukset. Kunnallistaksoituksesta ja kansaneläkevakuutusmaksun määräämisestä tehtyjen valitusten johdosta annettiin 2 725 selitystä lääninhallituksille ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Tulo- ja omaisuusverotuksesta sekä perintö- ja lahjaverotuksesta tehtyjen valitusten johdosta lähetettiin 5 044 valtionasiamiehen vastinetta tarkastuslautakunnille. Lisäksi saapui eri virastoilta 4 331 ja niille lähetettiin 4 907 muita asioita kuin verotuksen valmistelua koskevaa kirjelmää. Muitten virastojen käytettäväksi toimitettiin 3 590 asiaa koskevat asiakirjat.

Veroviraston esittelystä kaupunginhallituksen yleisjaosto käsitteli 1 141 kunnallisverotusta koskevaa verovapautusasiaa. Yleisjaosto poisti veron 178 tapauksessa, alensi veroa 701 tapauksessa ja myönsi pidennystä veron maksuaikaan 91 tapauksessa, jota vastoin 171 hakemusta ei antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin. Kansaneläkevakuutusmaksun alentamista ja poistamista koskevia asioita käsiteltiin kaupunginhallituksessa 161, jolloin maksu poistettiin 90 tapauksessa, sitä alennettiin 55 tapauksessa, mutta pysytettiin muuttamattomana 16 tapauksessa.

Virastolle esitettiin leimaverolain 87 §:ssä säädetyssä tarkoituksessa 10 268 arvopaperikauppaa koskevaa leimaverolaskelmaa, joiden mukaan leimaveroa oli suoritettu yhteensä 127 018 802 mk.

Viraston tarkastustoimisto suoritti 228 verovelvollisen kirjanpidon täydellisen tarkastuksen, jolloin todettiin, että näistä verovelvollisista 109 oli jättänyt verotusta varten ilmoittamatta tulojaan noin 129.5 mmk. Näiden ja tarkastustoimiston toimittamien muiden tarkastusten yhteydessä tuli lisäksi ilmi, että 211 muuta täkäläistä verovelvollista oli jättänyt ilmoittamatta tulojaan noin 32.4 mmk. Toisilla paikkakunnilla asuvien verovelvol-

listen Helsingistä saamista palkkioista ja muista tuloista, jotka tarkastuksia toimitettaessa saatiin selville, lähetettiin asianomaisille verolautakunnille 597 tarkkailutietoa.

Viraston asianvalvojan ja apulaisasianvalvojan suorittaman valmistavan tutkinnan jälkeen tehtiin rikospoliisille verosäännösten rikkomisesta 185 ilmoitusta poliisitutkintaa ja syytteeseen panoa varten. Näiden ja aikaisempina vuosina tehtyjen ilmoitusten johdosta vireille pannuissa syytejutuissa tuomittiin kertomusvuoden aikana täkäläisessä raastuvanoikeudessa ja hovioikeudessa 65 henkilöä veronkavalluksesta, 9 henkilöä rikoslain 36 luvun 10 §:ssä mainitusta rikoksesta, 87 henkilöä ennakonperintää koskevien säännösten rikkomisesta ja 5 henkilöä muista rikoksista. Tuomittu rangaistus oli 14 tapauksessa kuritushuonetta tai vankeutta ja muissa tapauksissa sakkoa. Korkein vapausrangaistus oli 2 v. 4 kk kuritushuonetta sakkorangaistusten vaihdellessa 10—150 päiväsakkoon. Tuomittujen sakkojen yhteismäärä nousi 3 419 500 mk:aan. Syytejuttujen yhteydessä tuomittiin maksettavaksi korvausta kaupungille 1 012 592 mk ja valtiolle 2 559 252 mk.

Kertomusvuotena oli edelleen voimassa v. 1955 kaupungin ja valtion välillä tehty sopimus, jonka mukaan viraston ylläpitämisestä aiheutuneista yhteisistä kustannuksista kaupunki suoritti 40 % ja valtio 60 %. Veroviraston käytettäväksi oli kertomusvuonna varattu kaupungin varoja menoarviossa 184 018 562 mk, lisämäärärahoja myönnettiin vakinaisten viranhaltijain palkkaukseen 4 257 989 mk, tilapäisten viranhaltijain palkkaukseen 19 799 496 mk sekä työnantajan kansaneläke- ja lapsilisämaksuihin 961 936 mk. Määrärahoista jäi käyttämättä 20 646 336 mk. Kaupungin ja valtion kesken jaettavat viraston menot nousivat yhteensä 453 710 608 mk:aan, josta määrästä kaupungin osuus oli 181 484 243 mk ja valtion osuus 272 226 365 mk. Lisäksi kaupunki suoritti taksoitus- ja tutkijalautakunnan kokouspalkkioita 5 617 800 mk, näistä palkkioista mennyttä lapsilisä- ja kansaneläkevakuutusmaksua 222 984 mk, veroilmoituslomakkeiden painatuskustannuksia 1 066 620 mk ja kaluston hankintakustannuksia 487 500 mk. Tuloja kertyi kaupungin evankelisluterilaisten seurakuntain taksoitusluettelon otteen ja kirkollisverolippujen valmistamisesta 2 640 000 mk, mistä 40 % eli 1 056 000 mk tilitettiin kaupungille ja 60 % eli 1 584 000 mk valtiolle, sekä toimituskirjain lunastuksista kaupungille 188 900 mk ja valtiolle 110 575 mk.

Veroviraston tilinpidon tarkastajat toimittivat kuukausitilitysten tarkastuksen välittömästi tilitysten valmistuttua, jolloin sekä lääninhallitukselle että kaupunginhallitukselle lähetettyihin tili-ilmoituksiin merkittiin asianmukainen tarkastuslausunto.

12. Leski- ja orpoeläkekassa

Kassan hallitukseen kuuluivat v. 1957 ylipormestari Eero Rydman puheenjohtajana, kaupunginvaltuuston valitsemina jäseninä veturinkulj. Bruno Gröndahl ja toimistonhoit. Selma Hiisivaara-Mörk sekä kassan jäsenistön valitsemina jäseninä varastonhoit. Elis Angelvirta, kaup.siht. Lars Johanson sekä fil.tri Mikko Saarenheimo.

Vuoden lopussa olivat eroamisvuorossa veturinkulj. Gröndahl ja varastonhoit. Angelvirta, jotka molemmat valittiin uudelleen v:ksi 1958—1960.

Hallituksen varapuheenjohtajana toimi fil.tri Saarenheimo ja sihteerinä kaup.siht. Johanson. Kertomusvuoden tilejä tarkastamaan valittiin kamreeri Ragnar Brandt ja liikennemest. Valtter Laitinen sekä varalle apul.kaup. kamreeri Oiva Vanonen ja opett. Sulo Rekola.

Kaupunki suoritti edelleenkin kassan myöntämille peruseläkkeille lisäeläkkeitä samojen perusteiden mukaan kuin kaupungin ylimääräisten eläkkeiden nauttijoille. Lisäeläkkeet korotettiin 1. 1. lukien 5.5 %. Kaupungin suorittamat lisäykset nousivat kertomusvuoden osalta yhteensä 35 034 260 mk:aan.

Kaupunginvaltuusto oli v. 1954 hyväksynyt uuden leskieläke- ja kasvatusapusäännön. Samana vuonna muutettiin leski- ja orpoeläkekassan sääntöjä siten, että kassasta muodostui suljettu kassa 1. 1. 1955 lukien.

Sosiaaliministeriö oli 4. 4. 1955 oikeuttanut kassan siirtämään ao. rahasto-osuudet kaupungille 1) jäsenen erotessa kassasta siirtyäkseen uuden leskieläke- ja kasvatusapusäännön alaisuuteen ja sitoutuessa luovuttamaan kassassa olevat rahasto-osuutensa kaupungille ja 2) niissä tapauksissa, jolloin kassan hallitus oli sääntöjen 4 §:n 2 momentin perusteella todennut jäsenyyteen perustuvan eläkeoikeuden lakanneen olemasta voimassa.

Eläkekassan hallitus hyväksyi kertomusvuoden kunkin vuosineljänneksen osalta erikseen rahasto-osuuksia koskevan kaupungille annetun tilityksen. Rahasto-osuuksina hyväksyttiin kertomusvuodelta suoritettavaksi kaupungille kaikkiaan 455 962 mk, jakautuen tämä määrä seuraavasti:

	Kpl	Mk
Eronneet miesjäsenet	19	66 405
Kuolleet jäsenet	32	301 730
Eläkkeensaajat, joiden eläkkeiden maksaminen oli lopetettu (5 leskieläkettä ja 1 lapsieläke)	—	87 827
		455 962

Leski- ja orpoeläkekassan eläkkeensaajille oli varattu mahdollisuus anoa uuden säännön mukaista eläkettä, sikäli kuin tämä osoittautuisi eläkkeensaajille edullisemmaksi, 31. 12. 1955 mennessä. Kertomusvuonna lopetettiin 5 leskieläkkeen ja 1 lapsieläkkeen maksaminen, joiden osalta kassa sai hyvityksen v:lta 1955 ja 1956.

Kertomusvuonna, joka oli kassan 20. toimintavuosi, erosi kassasta 22 jäsentä. Leskieläke- ja kasvatusapusäännön alaisuuteen siirtyi 19 jäsentä. Kassan jäsenistä kuoli vuo-

den kuluessa 46, joista 21:n jälkeen myönnettiin kassan eläke. Sääntöjen 12 §:n perusteella vapautettiin 61 jäsentä jäsenmaksujen suorittamisesta ja sääntöjen 14 §:n perusteella yksi jäsen.

Kassan jäsenistön muutokset kertomusvuonna selviävät seuraavasta.

Kertomusvuonna myönnetyt eläkkeet:

	Kuolleita	Leskiä	Eläke kk:ssa mk	Lapsia	Eläke kk:ssa mk
I	4	1	300	3	360
II	7	6	2 400	5	720
III	4	3	1 500	5	[1] [2] 884
IV	3	2	1 400	6	1 120
V	3	2	1 800	4	720
Yhteensä	21	14	7 400	23	3 804

Kertomusvuoden aikana leskieläke- ja kasvatusapusäännön alaisuuteen siirtyneet eläkkeet jakautuivat seuraavasti:

	Leskiä	Eläke kk:ssa mk	Lapsia	Eläke kk:ssa mk
I	3	900	1	[3] 120
IV	1	700	—	—
V	1	900	—	—
Yhteensä	5	2 500	1	120

Kertomusvuonna kuoli 3 eläkettä nauttivaa leskeä ja yksi solmi uuden avioliiton. Lasten eläkkeitä päättyi yhteensä 13.

Kertomusvuoden lopussa voimassaolleiden eläkkeiden määrä kuukautta kohden jakaantui seuraavasti:

	Leskiä	Mk	Lapsia	Mk	Yhteensä mk
I	152	45 600	32	4 570	50 170
II	63	25 200	34	4 934	30 134
III	40	20 000	27	5 352	25 352
IV	40	28 000	20	4 830	32 830
V	20	18 000	18	4 590	22 590
Yhteensä	315	136 800	131	24 276	161 076

Kassan tulot ja menot olivat seuraavat:

Tulot:	Mk
Eläkemaksut	3 130 779
Kaupungin osuus eläkkeisiin	1 332 860
Korot	3 870 547
Agio	10 515
Yhteensä	8 344 701

Menot:	
Kustannukset	764 872
Suoritetut eläkkeet	1 853 260
Poistot	10 158
Rahasto-osuudet, siirretty kaupungille	455 962
Siirretty vakuutusmaksurahastoon	3 415 350
Siirretty varmuusrahastoon	26 953
Ylijäämä	1 818 146
Yhteensä	8 344 701

[1]) Lapsen eläkettä jatkettiin sairauden takia. — [2]) Leskieläkkeen päätyttyä suureni lasteni eläkkeen määä. — [3]) Eläkkeen suoritus loppui lapsen täytettyä 18 v 30. 11. 1955.

13. Ulosottolaitos

Ulosottolaitoksen tarkastusosasto valvoi v. 1957 etupäässä II kaupunginvoudin. konttoria ja tarkasti tällöin jatkuvasti ulosottoapulaisten ja kassaosastojen toimintaa- Vastaavaa tarkastusta ei ollut mahdollista suorittaa muissa konttoreissa. Säännöllisesti toimitettiin kuitenkin tilikirjojen ja varojen tarkastuksia muiden kaupunginvoutien samoin kuin rikostuomioiden täytäntöönpanijan konttorissa ja maistraatin arkistonhoitajan toimistossa.

Seuraavassa annetaan tietoja II kaupunginvoudinkonttorin perittäviksi jätetyistä verolipuista sekä perimisen tuloksista kertomusvuonna.

	Verolippuja vuoden aikana, kpl			Lisäystä tai vähennystä	Perittyjä %:na v. 1957 saapuneista
	saapuneita	perittiin	palautettiin		
Kunnallisvero	33 944	12 322	21 390	+ 232	36.3
Tulo- ja omaisuusvero	24 546	16 716	12 233	— 4 403	68.1
s:n ennakkomäärät	11 292	9 597	6 099	— 4 404	85.0
Kirkollisverot	49 572	30 599	22 968	— 3 995	61.7
	119 354	69 234	62 690	—12 570	59.1

Näiden verolippujen edustama veromäärä oli seuraava:

	Kunnallisvero mk	Tulo- ja omaisuusvero mk	Kirkollisvero mk	Yhteensä mk
V. 1957 perittäviksi saapuneiden	831 302 262	1 679 968 268 [1])	171 226 942	2 682 497 472
» 1957 perittyjen .	279 566 355	1 025 948 913 [2])	106 079 442	1 411 594 710
» 1957 palautettujen	529 955 225	792 290 833 [3])	69 230 029	1 391 476 087
Lisäystä tai vähennystä	+ 21 780 682	— 138 271 478	— 4 082 529	— 120 573 325

Lisäksi perittiin kunnallisveron lisäystä 60 003 751 mk sekä tulo- ja omaisuusveron lisäystä 109 139 589 mk, johon määrään sisältyy ennakkomaksujen lisäystä 57 150 218 mk. Kerto musvuonna kunnallisverojen palautusten yhteydessä perityt veromäärät eivät sisälly ylläolevaan eikä seuraaviin taulukkoihin.

Toimeksiantajien Helsingissä perittäviksi jättämistä verolipuista palautettiin vuoden kuluessa yhteensä 62 690 kpl merkinnöin, ettei veromääriä voitu laillisesti periä seuraavista syistä:

Kunnallisvero v:lta	Verovelvolliset olivat: varattomia	löytymättömiä	Muut esteet	Virka-aputapaukset	Yhteensä
1953 ja aikaisemmin	3 213	1 381	538	981	6 113
1954	1 097	689	534	596	2 916
1955	1 028	1 209	389	1 263	3 889
Ennakkomaksut	3 356	471	3 383	1 262	8 472
	8 694	3 750	4 844	4 102	21 390
Tulo- ja omaisuusvero v:lta					
1953 ja aikaisemmin	2 336	1 485	384	760	4 965
1954	1 359	1 167	380	762	3 668
1955	868	857	611	1 264	3 600
Ennakkomaksut	2 103	389	2 789	818	6 099
	6 666	3 898	4 164	3 604	18 332
Kirkollisvero v:lta					
1953 ja aikaisemmin	5 197	3 340	415	1 729	10 681
1954	1 890	2 322	525	2 308	7 045
1955	699	567	511	3 465	5 242
	7 786	6 229	1 451	7 502	22 968

Kuten aikaisemminkin on tilasto tulo- ja omaisuusverojen osalta sikäli erehdyttävä, että perittyjen verolippujen lukumäärä tarkoittaa veroerien lukumäärää, kun sen sijaan saapuneiden ja palautettujen lukumäärät käsittävät veroliput (joissa yleensä on kaksi erää).

Edelläolevasta taulukosta ilmenee, että toimeksiantajille palautettiin v. 1957 estemerkinnöin yhteensä 62 690 Helsingin kaupungissa maksuunpantua verolippua, edustaen rahassa 1 391 476 087 mk eli 4 230 verolippua (6.3 %) vähemmän ja rahassa107 041 732 mk (7.3 %) enemmän kuin v. 1956. Nämä palautukset jakautuivat verolajeittain seuraavasti (suluissa v:n 1956 vastaavat luvut): kunnallisvero 34 (38) %, tulo- ja omaisuusvero 29 (27) % ja kirkollisvero 37 (35) %. Estelajin mukainen ryhmittely oli: varattomuus 37 (29) %, tuntemattomuus 22 (31) %, sekalaiset esteet 17 (6) % ja virka-avun pyynnöin palautettuja verolippuja 24 (33) %.

Edellä mainittujen verojäämien lisäksi perittiin toisen kaupunginvoudinkonttorin toimesta seuraavat verot ja maksut:

	Peritty veromäärä lisäyksineen, mk
Liikevaihtovero	28 317 922
Omaisuuden luovutusvero	16 575
Hissintarkastukset	31 500
Metsänhoitomaksut	3 626
Mätkäysvero	56 777
Perintö- ja lahjavero	8 157 923
Kauppayhdistyksen veloittamat maksut	1 200
Koiravero	7 317 451
Sairaalamaksut	1 208 514
Sairaankuljetusmaksut	153 447
Apteekkimaksut	2 003 691
Ruotsalaisen Olaus Petrin seurakunnan veloittamat maksut	607 739
Kreikkalais-katolisen seurakunnan veloittamat maksut	2 951 563
Juutalaisen seurakunnan veloittamat maksut	47 975
Työnantajan pidättämättä jättämät ennakot	1 530 640
Rakennusmaksut	82 437

[1]) Siitä 760 418 232 mk ennakkomaksuja. — [2]) S:n 499 172 263 mk. — [3]) S:n 221 278 506 mk.

	Peritty veromäärä lisäyksineen, mk
Työntekijältä perityt ennakon pidätykset	2 229 812
Ruotsin verot	1 094 574
Saksalaisen seurakunnan veloittamat maksut	663 487
Tonttivero	17 073
Kansaneläkemaksut	1 961 672
Ylimääräinen moottoriajoneuvovero	690 250
Palotarkastukset	5 825
Polttoainekatsastus	22 030
Puhtaanapitomaksut	964 846
Tullimaksut	706 542
Yhteensä	60 845 091

Toisen kaupunginvoudinkonttorin toimesta pakkoperittiin sekalaisia Helsingissä maksuunpantuja veroja ja maksuja rahassa 60 845 091 mk, josta määrästä liikevaihtovero tuotti 46.5 (31.8) %, mätkäysvero 0.1 (0.1) %, työnantajien pidättämättä jättämät veroennakot 2.5 (0.7) % sekä perintö- ja lahjavero 13.4 (6.3) %. Kertomusvuonna perittiin sekalaisia veroja ja maksuja 34 535 874 mk (36.2 %) vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Helsingissä maksuunpantuja kunnallis-, tulo- ja omaisuus- sekä kirkollisveroja perittiin yhteensä 69 234 verolippua edustaen tämä rahassa verolisäyksineen 1 580 738 050 mk eli verolippuja 41 919 (37.7 %) vähemmän ja rahassa 150 780 477 mk (10.5 %) enemmän kuin v. 1956.

Kunnallisverojen perintätulos osoittautui heikommaksi kuin edellisenä vuonna, sikäli että perittyjen verolippujen määrä väheni 8 071 kpl (39.5 %) ja peritty veromäärä 31 860 084 mk (10.3 %). Estetodistuksin ja virka-avunpyynnöin palautettiin 3 833 verolippua (15.2 %) vähemmän ja rahana samoin 126 264 087 mk (19.2 %) vähemmän kuin edellisenä vuonna. Tämän verolajin koko verolippumäärä nousi 232 kpl.

Tulo- ja omaisuusverojäämien pakkoperintä kehittyi v:n 1956 saavutuksiin verrattuna siten, että perittiin 8 586 verolippua (24.6 %) vähemmän mutta raha-arvoltaan 248 360 003 mk (31.9 %) enemmän kuin mainittuna vuonna. Estetodistuksin ja virka-avunpyynnöin palautettiin 139 verolippua (0.8 %) enemmän ja rahassa 222 139 495 mk (38.9 %) enemmän kuin edellisenä vuonna.

Kirkollisveroja perittiin 25 252 kpl (45.2 %) vähemmän edustaen rahassa 75 740 502 mk (41.7 %) vähemmän kuin edellisenä vuonna. Estetodistuksin tai virka-avunpyynnöin palautettiin toimeksiantajille 536 verolippua (2.3 %) vähemmän mutta rahassa 11 166 324 mk (19.2 %) enemmän kuin edellisenä vuonna. Saman veroryhmän perimättömien verolippujen lukumäärä väheni 3 995 kpl ja rahamäärä 120 573 325 mk.

Maaseudulta virka-avunpyynnöin saapuneita verolippuja perittiin 22 733 kpl ja rahassa 120 566 024 mk eli 10.7 % verolippuja ja 22.6 % rahaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Perittäväksi saapuneiden verolippujen lukumäärä oli 49 661 kpl ja rahassa 436 151 101 mk eli lukumäärältään 16.1 % ja rahassa 60.8 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Toisen kaupunginvoudinkonttorin perimien vero- ja maksujäämien kokonaismäärä oli kertomusvuonna 96 816 kpl edustaen rahassa 1 762 149 165 mk. Näin ollen perittiin 41 838 verolippua (30.2 %) vähemmän mutta rahassa 140 321 853 mk (8.7 %) enemmän kuin edellisenä vuonna.

Helsinki-Malmin ja Helsinki-Huopalahden kaupunginvoudinkonttorit

Kaupunginvoudinkonttorin tehtävänä oli verojen ja muiden ilman tuomioita tai päätöstä ulosotettavien maksujen periminen, sakkojen ja valtiolle maksettaviksi tuomittujen korvauksien perintä, muidenkin rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpano, yksityisoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpano sekä haasteiden ja muiden tiedoksiantojen toimittaminen.

Helsinki-Malmin kaupunginvoudinkonttori. Sakko-otteita saapui v. 1957 perittäväksi 8 037 kpl, haaste-, tiedoksianto- ja jättöasioita 4 690, joihin kuhunkin saattoi

sisältyä useampia toimeksiantoja sekä yksityisoikeudellisia tuomioita 1 511 kpl. Vapausrangaistusten täytäntöönpanoja oli 183. Veroja, sakkoja ja korvauksia perittiin kertomusvuonna kaikkiaan 226 067 467 mk. Yksityisoikeudellisia saatavia perittiin kaikkiaan 31 080 517 mk.

Helsinki-Huopalahden kaupunginvoudinkonttori. Sakko-otteita saapui v. 1957 perittäväksi 3 160 kpl, haaste-, tiedoksianto- ja jättöasioita 2 875, joihin kuhunkin saattoi sisältyä useampia toimeksiantoja sekä yksityisoikeudellisia tuomioita 762 kpl. Vapausrangaistusten täytäntöönpanoja oli 56. Veroja, sakkoja ja korvauksia perittiin kertomusvuonna kaikkiaan 109 055 775 mk. Yksityisoikeudellisia saatavia perittiin kaikkiaan 14 231 184 mk.

14. Rakennustarkastustoimisto

Rakennustarkastustoimisto valvoi kaupungin alueella tapahtuvaa rakennustoimintaa, suoritti rakennusjärjestyksen määräämiä katselmuksia ja lisäksi toimiston virkailijat osallistuivat eräisiin maistraatin toimesta suoritettuihin katselmuksiin.

Viranhaltijat. Toimiston päällikkönä toimi rakennustarkastaja, arkkit. Aulis Salo, lisäksi henkilökuntaan kuuluivat mm. yliarkkit. Toivo Tuovinen, yli-ins. Eero Peltonen ja lainop. siht., varat. Erik Wirén sekä 1. 2. alkaen hänen tilallaan hovioik. ausk. Olavi Joutsenlahti. Dipl. ins. Kalevi Kiianlinna erosi 28. 2, mistä lähtien dipl. ins. Simo Salmivalli määrättiin vt. rakennusinsinööriksi ja 1. 4. alkaen vakinaiseksi. Salmivallin tilalle samasta ajankohdasta määrättiin dipl.ins. Pekka Löyttyniemi.

Valvonta-alueet. Rakennuslupa-anomusten käsittelyä ja rakennustoiminnan yleisvalvontaa varten oli kaupungin alue jaettu yliarkkitehdin valvomiin kantakaupunginja teollisuusalueisiin sekä toimistoarkkitehdin valvomaan muuhun alueeseen.

Rakennuskohteissa suoritettavaa rakennusvalvontaa varten oli kaupungin alue jaettu viiteen rakennusinsinöörialueeseen sekä muuta valvontaa varten kuuteen rakennusmestarialueeseen.

Rakennuskatselmusmiehinä olivat kertomusvuonna: puh.joht. kunnallisneuvosmies Armas Linnamaa ja jäseninä rak.tarkast. Aulis Salo, kaup.lääkäri Tauno Wartiovaara, palopääll. Tor Sundquist sekä asiantuntijoina yli-ins. Eero Peltonen, asunnontarkastaja Kerttu Rytkönen ja sihteerinä 31. 1. saakka varat. Erik Wirén sekä 1. 2. alkaen hovioik. ausk. Olavi Joutsenlahti.

Rakennuslupia ym. maistraatin lupia varten toimistoon jätetyt anomukset tarkastettiin ja esiteltiin yleisvalvonta-alueittain rakennuskatselmusmiehille, jotka kertomusvuoden aikana kokoontuivat 53 kertaa ja tutkivat 1 511 anomusta sekä antoivat niistä lausuntonsa maistraatille. Näistä lupa-anomuksista oli 593 uudis- ja 353 lisärakennuksen rakennuslupaanomusta sekä 645 rakennusmuutosta koskevia maistraatin lupa-anomuksia. Em. uudis- ja lisärakennussuunnitelmat käsittivät 4 818 uutta asuinhuoneistoa, joissa oli yhteensä 13 621 asuinhuonetta sekä 294 015 m² tehdas-, varasto-, myymälä- yms. tiloja. Suunniteltujen rakennusten tilavuus oli 2 435 933 m³.

Rakennusjärjestyksen 25 §:n 2. kohdan mukaisia rakennustarkastajan lupia käsiteltiin yhteensä 342.

Kertomusvuonna suoritettiin rakennustarkastustoimiston toimesta kaikkiaan n. 2 900 *katselmusta,* joista n. 565 liittyi rakennevalvontaan ja n. 1 075 muuhun valvontaan sekä 1 273 loppukatselmusta, joista 553 katselmusta suorittivat rakennuskatselmusmiehet. Loppukatselmukset suoritettiin 530 osakatselmuksena. Lisäksi toimiston virkailijat suorittivat oma-alotteisesti tarkastuksia työkohteissa, osallistuivat maistraatin toimesta suoritettuihin julkisivujen ja kokoushuonekatselmuksiin sekä tarkastivat vanhojen rakennusten kuntoa maistraatille annettavia lausuntoja varten. Suoritetuissa loppukatselmuksissa hyväksyttiin 410 uudis- ja 199 lisärakennusta sekä 343 rakennusmuutosta eli yhteensä 962 rakennusta. Hyväksyttyjen uudisrakennusten tilavuus oli 2 129 920 m³ ja oli niissä 4 613 asuinhuoneistoa, joissa yhteensä 13 060 huonetta sekä 281 046 m² tehdas-, varasto-, myymälä- yms. tiloja.

Toimisto antoi maistraatille kertomusvuonna 172 lausuntoa rakentamiseen liittyvissä asioissa sekä eri henkilöille pyynnöstä liikevaihtoveropalautusta koskevia lausuntoja 376. Tilastotoimistolle tehtiin rakennustilastoa koskevia ilmoituksia 866 ja rahatoimistolle katualueen käyttöä koskevia ilmoituksia 230.

Kaupunginvaltuusto oli vahvistanut 20. 3. 1957 rakennusvalvontaan kuuluvista toimituksista kannettavat uudet maksut, minkä johdosta kaupungille kertyi tuloja tästä toiminnasta enemmän kuin aikaisemmin. Rakennusvalvontamaksuja tuli kaupungille kertomusvuonna 27 978 429 mk, minkä lisäksi rakentajat suorittivat rakennusaikana käyttämästään katumaasta 8 574 832 mk, joten kaupunki sai tuloja rakentajilta yhteensä 36 553 261 mk. Rakennustarkastustoimiston menot olivat vastaavana aikana 25 837 899 mk.

Julkisivujen katselmusmiehet valvoivat rakennustoimiston apuna rakennustoimintaa siinä suhteessa, että kaupungin alueelle rakennettavat rakennukset rakennustaiteellisesti täyttivät kohtuulliset vaatimukset eivätkä vaikuttaneet häiritsevästi kaupunkikuvaan.

Katselmusmiehinä toimivat virkansa puolesta rak. tarkast. Salo puheenjohtajana, asemakaavapääll. Väinö Tuukkanen ja kaup.arkkit. Lauri Pajamies, maistraatin valitsemina arkkit. Jorma Järvi varapuheenjohtajana ja arkkit. Aulis Blomstedt sekä sihteerinä ajalla 1. 1. — 31. 1. 1957 varat. Wirén ja 1. 2. lähtien hovioik. ausk. Joutsenlahti.

Kertomusvuonna julkisivujen katselmusmiehet kokoontuivat 50 kertaa ja käsittelivät rakennusten julkisivuja koskevia asioita 762.

15. Holhouslautakunta

Holhouslautakuntaan kuuluivat v. 1957 korkeimman oikeuden ent. presidentti Oskar Möller puheenjohtajana sekä jäseninä hallitusneuvos Reino Lehto, hallintoneuvos Martti Jaakkola ja varat. Aarne Kesänen. Lautakunnan sihteerinä toimi lakit. lis. Erik Elfvengren.

Lautakunta kokoontui vuoden aikana 43 varsinaiseen ja yhteen ylimääräiseen kokoukseen. Sääntömääräiset kokoukset pidettiin tiistaisin, paitsi kesä-, heinä- ja elokuussa, jolloin ne olivat kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena tiistaina. Puheenjohtajalla oli lisäksi vastaanotto perjantaisin, kesäkuukausina torstaisin. Sitä paitsi oli lautakunnassa arkipäivisin klo 9—11 asiakirjojen vastaanotto.

Kokousten pöytäkirjojen yhteinen pykälämäärä oli 1 413. Lautakunnan tarkastamien holhous- ja uskotunmiehen tilien luku oli 1 267. Sen ohessa lautakunta antoi holhoojille ja kasvattajille neuvoja holhouksenalaisten asioiden hoidossa. Lautakunnan holhouskirjaan oli vuoden alussa merkitty 1 743 holhous- ja uskotunmiehentointa, joista edellisiä oli 1 507 ja jälkimmäisiä 236; holhoustoimista oli 793 lakimääräisiä ja 714 määräykseen perustuvia. Vuoden aikana merkittiin holhouskirjaan 225 uutta holhous- ja uskotunmiehentointa sekä poistettiin näitä päättyneinä 163. Vuoden lopussa oli holhouskirjaan merkittynä 1 805 holhous- ja uskotunmiehentointa, joista lakimääräisiä holhoustoimia 810 ja määräykseen perustuvia 758 eli yhteensä 1 568 sekä uskotunmiehentoimia 237. Näihin määriin eivät sisälly kaupungin huolto- ja lastensuojelulautakunnan holhouksessa olevat henkilöt.

Lautakuntaan saapui kertomusvuonna 228 kirjettä ja lautakunnasta lähetettiin 436 kirjettä, johon vm. määrään sisältyvät lautakunnan vuoden aikana täkäläiselle raastuvanoikeudelle avioero- ja asumuserojutuissa antamat 80 lausuntoa.

---

16. Huoneenvuokralautakunnat

V. 1957 oli kaupunki edelleenkin jaettuna huoneenvuokrasäännöstelyyn nähden erillisiin piireihin siten, että Malmin—Tapanilan alue muodosti Malmin piirin, muun osan kaupunkia muodostaessa ns. varsinaisen kaupungin piirin. Varsinaisen kaupungin piirissä oli 30. 4. asti yhden varsinaisen päätoimisen huoneenvuokralautakunnan lisäksi kaksi luottamusmieslautakuntaa, jolloin päätoiminen huoneenvuokralautakunta lakkautettiin, sen jälkeen oli vain kolme luottamusmieslautakuntaa. Malmin piirissä toimi yksi huoneenvuokralautakunta. Lautakuntien yhteisenä elimenä toimi huoneenvuokralautakuntien keskuslautakunta. Huoneenvuokralautakuntien neuvottelukunta oli, kuten ennenkin toiminnassa pääasiallisesti periaate- ja tulkintakysymysten käsittelyä varten.

Kokoukset ja niissä käsitellyt asiat. Lautakuntien kokouksia oli yhteensä 801. Kokoukset jakaantuivat eri lautakuntien osalle seuraavasti:

I lk.	II lk.	III lk.	Malmin lautakunta	Keskuslautakunta	Neuvottelukunta
418	153	121	98	10	1

Keskuslautakunnan ja neuvottelukunnan kokouksia lukuun ottamatta kestivät lautakuntien kokoukset keskimäärin 1 t 25 min. Lautakunnat käsittelivät kokouksissaan toiminnanjohtajan määräämän työnjaon mukaisesti kaikkiaan 10 961 asiaa. Käsitellyt asiat jakaantuivat laatunsa mukaan seuraavasti: vuokran vahvistamisia 708, vuokrasopimusten irtisanomislupia 1 465, alivuokralaisten vuokramaksun suuruutta 92, asunnonvälitystä 4 895, asunnonsaantihakemusten ottamista ns. kiireellisten tapausten listalle 2 505, huoneistojen vapaaksi julistamista 594, keskuslautakunnan asioita 239, neuvottelukunnan asioita 3, muita asioita 460 eli yhteensä 10 961 asiaa.

Vuokrasopimusten irtisanomisia koskevat asiat. Huoneenvuokralautakunnissa käsiteltiin kertomusvuonna 1 465 asuinhuoneistoa koskevan vuokrasopimuksen irtisanomisasiaa. Mainitusta 1 465 asiasta koski 1 236 päävuokrasuhteen irtisanomista tai ns. pakkovaihtoa sekä 229 alivuokrasuhteen irtisanomista. Päävuokrasuhteen irtisanomiseen suostuttiin 468:ssa, ja päävuokrasuhteen osittaiseen irtisanomiseen 27:ssä pakkovaihtoon 170:ssä alivuokrasuhteen irtisanomiseen 124 tapauksessa. Päävuokrasuhteen irtisanominen johtui 129 tapauksessa sellaisen työsopimuksen lakkaamisesta, jonka mukaan työpalkkaan sisältyy vapaa asunto taikka jonka johdosta työntekijällä on oikeus vuokralla hallita työnantajan huoneistoa, 212 tapauksessa huoneiston omistajan tai hänen perheellisen lapsensa asunnon tarpeesta ja 127 tapauksessa muista syistä, talon purkamisesta ym. Alivuokrasuhteen irtisanomiseen on 111 tapauksessa suostuttu vuokranantajan (omistaja tai päävuokralainen) tilanahtauden vuoksi sekä 13 tapauksessa muusta syystä. Useimmista huoneenvuokralautakuntien tämänlaatuisista päätöksistä valitettiin kuitenkin vuokrantarkastuslautakuntaan.

Asunnonvälitys. Kertomusvuoden ensimmäisenä päivänä oli huoneenvuokralautakuntien — Malmin piirin huoneenvuokralautakunta mukaan luettuna — kortistoissa 7 618 voimassa olevaa luokiteltua asunnonsaantihakemusta, vastaten 23 495 henkilöä. Mainituista hakemuksista oli 6 270 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää,

käsittäen 19 904 henkilöä. Kertomusvuoden viimeisenä päivänä oli hakemusten kokonaismäärä 7 241, käsittäen 22 077 henkilöä. Välttämättömässä asunnontarpeessa olevien asunnonsaantihakemuksia oli taas 5 711, käsittäen 18 244 henkilöä. Seuraavasta taulukosta ilmenee asunnonsaantihakemusten sekä asunnonhakijoiden lukumäärä eri ajankohtina (käsittää sekä varsinaisen että Malmin piirin huoneenvuokralautakunnat):

Päivämäärä	Kaikki hakemukset		Välttämättömässä asunnontarpeessa olevat	
	Hakemusten lukumäärä	Henkilömäärä	Hakemusten lukumäärä	Henkilömäärä
1. 1. 1949	7 248	21 384	5 744	17 575
1. 1. 1950	7 804	23 804	6 681	20 898
1. 1. 1951	8 144	25 148	7 102	22 602
1. 1. 1952	8 716	26 640	7 386	23 332
1. 1. 1953	8 858	27 149	7 888	24 593
1. 1. 1954	9 336	28 179	8 251	25 310
1. 1. 1955	8 505	27 227	7 657	24 976
1. 1. 1956	8 776	26 967	7 786	24 308
1. 1. 1957	7 618	23 495	6 270	19 904
31. 12. 1957	7 241	22 077	5 711	18 244

Kertomusvuoden aikana jätettiin varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokratoimistoon 6 469 asunnonsaantihakemusta. Vuoden ensimmäisenä päivänä oli varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien kortistossa 7 242 voimassa olevaa luokiteltua asunnonsaantihakemusta, jotka käsittivät 22 365 henkilöä. Näistä hakemuksista oli 5 919 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää hakemusta, vastaten 18 872 henkilöä. V:n 1957 päättyessä oli hakemusten kokonaismäärä varsinaisen kaupungin huoneenvuokralautakuntien kortistossa 6 907, käsittäen 21 005 henkilöä. Näistä hakemuksista oli 5 404 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää, käsittäen 17 268 henkilöä. Perhesuhteiden mukaan ryhmittyivät hakemukset 31. 12. 1957 seuraavasti: perheitä, joilla vähintään 3 alle 18-vuotiasta lasta 744, perheitä, joilla 1—2 alle 18-vuotiasta lasta 3 643, lapsettomia perheitä tai perheitä, joilla 18-vuotiaita tahi sitä vanhempia lapsia 1 703 ja yksinäisiä henkilöitä 817, yhteensä 6 907.

Hakijoiden asunto-olojen mukaan ryhmittyivät hakemukset seuraavasti: päävuokralaisia 2 626, alivuokralaisia 2 173 ja matkustajakodeissa ym. tilapäismajoituspaikoissa asuvia 2 108 eli yhteensä 6 907.

Sen mukaan, mikä oli pääasiallinen syy asunnon tarpeeseen, ryhmittyivät hakemukset seuraavasti: paikkakunnalle muuttaminen 196, avioliiton solmiminen 780, perheen lisäys 648, asunnon pienuus 1 891, asunnon kehnous 1 135, asunnon epämukava sijainti työpaikkaan nähden 32, häätö edellisestä asunnosta 1 680, muu syy 545 eli yhteensä 6 907.

Asunnonhakijoista oli muuttanut varsinaisen kaupungin piirin alueelle: v. 1939—1945 580, v. 1946—1950 472, v. 1951—1956 662 ja v. 1957 42, yhteensä 1 756.

V:n 1957 aikana ovat varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakunnat välittäneet 2 467 asuinhuoneistoa ja 87 on joutunut vapaasti vuokrattaviksi kun vuokralaisiksi osoitetut eivät ole säädetyssä ajassa hyväksyneet huoneistoja. Huoneluvun mukaan ryhmittyvät välitetyt huoneistot seuraavasti: 1 huone 637, 1 huone ja keittokomero 384, 1 huone ja keittiö 620, 2 huonetta ja keittokomero 342, 2 huonetta ja keittiö 275, 3 huonetta ja keittokomero 25, 3 huonetta ja keittiö 117, 4 huonetta ja keittiö 43, 5 huonetta ja keittiö 18, 6 huonetta ja keittiö 5, 7 huonetta ja keittiö 1 eli yhteensä 2 467.

Osoituksen saaneissa on ollut 2 332 perhettä ja yhteensä 7 856 henkilöä.

V:n 1957 aikana ovat varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakunnat antaneet luvan 1 477 huoneiston vaihtoon ja hyväksyneet 219 väliaikaista vuokrasopimusta.

M a l m i n p i i r i n huoneenvuokralautakunnan kortistossa oli kertomusvuoden alussa 376 voimassa olevaa luokiteltua asunnonsaantihakemusta, jotka käsittivät 1 130 henkilöä. Hakemuksista oli 351 välttämättömässä asunnon tarpeessa olevien tekemää, vastaten 1 032 henkilöä. Vuoden lopussa oli hakemusten kokonaismäärä 334, käsittäen 1 072 henkilöä. Näistä oli 307 välttämättömässä asunnon tarpeessa olevien tekemää, käsittäen 976 henkilöä. Perhesuhteiden mukaan ryhmittyivät hakemukset 31. 12. 1957

seuraavasti: perheitä, joilla vähintään 3 alle 18-vuotiasta lasta 51, perheitä, joilla 1—2 alle 18-vuotiasta lasta 182, lapsettomia perheitä tai perheitä, joilla 18-vuotiaita tahi sitä vanhempia lapsia 75 ja yksinäisiä henkilöitä 26, yhteensä 334.

Hakijoiden asunto-olojen mukaan ryhmittyivät hakemukset seuraavasti: päävuokralaisia 151, alivuokralaisia 87, matkustajakodeissa ym. tilapäismajoituspaikoissa asuvia 96 eli yhteensä 334.

Sen mukaan, mikä oli pääasiallinen syy asunnon tarpeeseen ryhmittyivät hakemukset seuraavasti: paikkakunnalle muuttaminen 8, avioliiton solmiminen 42, perheen lisäys 37, asunnon pienuus 75, asunnon kehnous 74, häätö edellisestä asunnosta 50, muu syy 48, yhteensä 334.

Asunnonhakijoista oli muuttanut Malmin piirin alueelle: v. 1939—1945 49, v.1946—1950 56, v. 1951—1956 76 ja v. 1957 1 eli yhteensä 182.

Lautakunta on kertomusvuoden aikana välittänyt 143 huoneistoa 128 perheelle. Asunnon saaneiden lukumäärä on 463.

Kertomusvuoden aikana Malmin piirin huoneenvuokralautakunta antoi luvan 40 huoneiston vaihtoon.

Häädetyille tai häädettäville lapsiperheille voitiin osoittaa asunnot vasta useamman kuukauden kuluttua häädöstä lukien.

Huoneenvuokrasäännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen mukaan on huoneenvuokralautakunnan osoitettava vapaaksi tai vapautuvaksi ilmoitettuun huoneistoon, jota on käytetty työsopimuksen perusteella työntekijän asuntona, ensi sijassa asukkaaksi työnantajan pyynnöstä muu hänen työntekijänsä. Tämän johdosta osoitettiin varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien toimesta kertomusvuoden aikana n. 33 % välitettävistä asunnoista työsopimuksen perusteella työntekijöille. N. 7.5 % välitetyistä huoneistoista osoitettiin vapaaksi tai vapautuvaksi ilmoitetussa huoneistossa pitemmän aikaa alivuokralaisina asuneille, koska olisi ollut kohtuutonta häätää näitä huoneistosta.

Huoneenvuokratoimisto

Varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien alainen toimisto sijaitsi talossa Aleksanterinkatu 28 — Unioninkatu 27. Toimisto oli edelleenkin jaettuna kanslia- ja asunnonvälitysosastoon. Henkilökunnan lukumäärä oli kertomusvuoden alussa 68 ja vuoden lopussa 58.

Malmin alatoimisto toimi kertomusvuoden aikana Malmilla kaupungin omistamassa huoneistossa Helsingintie n:o 5:ssä. Malmin huoneenvuokralautakunta ja alatoimisto lakkautettiin v. 1958 alusta.

Huoneenvuokralautakunnilla oli kuten ennenkin lisäksi sosiaaliministeriön määräämä toiminnanjohtaja. Yksi varsinaisten lautakuntien puheenjohtajista toimi kaupunginvaltuuston valitsemana lautakuntien yhteisenä puheenjohtajana tehtävänään toimia neuvottelukunnan puheenjohtajana ja huolehtia siitä, että neuvottelukunnalle esitettävät asiat valmistellaan ja esitellään. Lautakuntien palveluksessa oli myöskin ylimääräisiä apulaissihteereitä, jotka ovat istunnoissa pitäneet pöytäkirjaa.

Melko laaja huoneenvuokrasäännöstelyä koskeva lainsäädäntö aiheutti runsaasti kyselyjä yleisön taholta. Varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien alaisen huoneenvuokratoimiston neuvonnassa olikin 4 virkamiestä, joista 2 otti vastaan yleisöä asunnonsaantiasioissa ja 2 hoiti varsinaisen lainopillisen neuvonnan, joka myös voi tapahtua puhelimitse. Neuvonnassa on kertomusvuoden aikana käynyt 39 788 henkilöä, minkä lisäksi 17 464 henkilöä on puhelimitse kääntynyt neuvonnan puoleen.

Menot ja tulot

	Määrärahat yhteensä mk	Tilien mukaan käytetty mk	Säästö (+) tai ylitys (—) mk
Palkkiot	5 479 445	5 479 445	—
Tilapäiset viranhaltijat	41 789 790	40 017 860	+ 1 771 930
Vuosilomakustannukset	104 340	75 430	+ 28 910

	Määrärahat yhteensä mk	Tilien mukaan käytetty mk	Säästö (+) tai ylitys (—) mk
Ylityökorvaukset	170 000	—	+ 170 000
Muut palkkamenot	2 149 020	2 149 020	—
Vuokra	3 342 040	3 336 050	+ 5 990
Siivoaminen	50 000	30 687	+ 19 313
Painatus ja sidonta	460 000	334 158	+ 125 842
Tarverahat	657 000	594 124	+ 62 876
Omistajan kustannuksella siirrettävän ja varastoitavan omaisuuden siirtämis- ym. kustannukset	50 000	1 680	+ 48 320
	54 251 635	52 018 454	+ 2 233 181

Pöytäkirjain lunastuksista kertyi tuloja 591 445 mk.

17. Palotoimi

Palolautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Palolautakuntaan kuuluivat v. 1957 seuraavat henkilöt: puheenjohtajana rak. mest. Onni Vanhala, varapuheenjohtajana rak. mest. Leo Vilkman, muina jäseninä palokorp. Birger Bergström, kiinteistöneuv. Robert Estlander, taloustir. Jalmari Hopeavuori, joht. Erkki Laitiala, toimits. John Lannervo, maanvilj. Lars Lindberg ja sorv. Lauri Santanen sekä itseoikeutettuna jäsenenä rak. tark. Aulis Salo. Varajäseninä olivat dipl. ins. Harry Franck, palokorp. Kauko Hautamäki, tekn. Jooseppi Kuusikoski ja kiinteistöneuv. Oiva Suvanto sekä itseoikeutettuna varajäsenenä yliarkkit. Toivo Tuovinen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli apul. kaup. joht. Hjalmar Krogius ja lautakunnan sihteerinä toimi valtiot. maist. Nils-Göran Holmquist.

Lautakunnan kokoukset ym. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 24 kertaa ja sen asettamat jaostot 3 kertaa. Kokousten pöytäkirjojen pykäläluku oli 401. Saapuneita kirjeitä oli 444 ja lähetettyjä 257.

Palolaitoksen diaariin merkittiin 611 saapunutta ja 985 lähtenyttä kirjettä.

Päätökset. Asiat, joista palolautakunta kertomusvuonna päätti lopullisesti, olivat seuraavat: laskujen, avustusten ym. maksaminen palokunnan rahaston varoista (8. 1. 4, 5 §, 5. 2. 42 §, 16. 4. 133, 137 §, 14. 5. 175 §, 28. 5. 186 §, 13. 8. 241 §, 8. 10. 307 §, 17. 12. 390, 391 §); erään nuohouspiirin hoitaminen ja nuohouspiirijaon uudelleenjärjestely (8. 1. 23 §, 19. 11. 356 §); lautakunnan kokousajat ja pöytäkirjojen pitäminen nähtävinä (22. 1. 27 §, 17. 12. 401 §); kaluston ja varusteiden hankinta ja hankintavaltuuksien vahvistaminen (22. 1. 28 §, 5. 3. 84, 93 §, 2. 4. 120 §, 16. 4. 156 §, 29. 4. 164 §, 11. 6. 215 §, 13. 8. 250 §, 17. 12. 394 §); keskuslämmityskattilan eristyskysymys niissä taloissa, joiden alakerta on rakennettu betonista (22. 1. 30 §); palokunnan rahaston pääoman kartuttaminen (5. 2. 39 §); normien hyväksyminen Helsingissä käytettäviä sprinklerlaitteita varten (5. 3. 85 §); esikaupunkialueen vapaaehtoisten palokuntien avustaminen (19. 3. 106 §); palolaitoksen v:n 1956 toimintakertomuksen hyväksyminen (29. 4. 162 §, 28. 5. 187 §); palomiesten pohjoismaisten opintopäivien osanottajien majoitus (14. 5. 176 §); yleisen palotarkastuksen suorittaminen (11. 6. 214 §, 27. 8. 277 §); asiantuntijapalkkion maksaminen pääpaloaseman hälytyskeskuslaitteiden suunnittelusta ym. (11. 6. 215 §); virka-asuntojen määrääminen (27. 8. 280 §, 29. 10. 334 §, 5. 11. 348 §); sanoma- ja aikakauslehtien tilaaminen (8. 10. 309 §); Haagan paloasemarakennuksen alustava huonetilasuunnitelma (8. 10. 317 §); laskujen ja maksumääräysten hyväksyminen sekä arvopostin kuittaaminen (17. 12. 387 §) ja virkapukua koskevien määräysten muuttaminen (17. 12. 393 §).

Esitykset. Asiat, joista palolautakunta kertomusvuonna teki esityksiä, olivat seuraavat: lisämäärärahojen ja eräiden tilien ylittämisoikeuden anominen, eräiden määrärahojen siirtäminen tai käyttäminen talousarvion perusteluista poiketen (8. 1. 6, 22 §, 5. 2. 43 §, 5. 3. 83 §, 10. 9. 284 §, 17. 12. 388, 389 §); sukellusrahan suorittaminen sammakkomiestehtävissä toimivalle miehistölle (8. 1. 8 §); eräiden avustusten myöntäminen (19. 2. 59 §, 2. 4. 123 §, 16. 4. 138 §, 13. 8. 267 §); laitoksen kiinteistöissä suoritettavia korjaustöitä varten tarvittavat määrärahat (19. 2. 61 §, 19. 3. 144 §, 29. 4. 163 §); virkahuoneistojen järjestely ja virka-asuntojen määrääminen (19. 2. 62 §, 27. 8. 280 §, 29. 10. 334 §, 5. 11.

348 §); Helsinkimitalin ja Kaupunkiliiton ansiomerkin myöntäminen (5. 3. 79 §); viranhaltijain vapauttaminen suorittamasta heille autojen yhteenajon johdosta tuomittuja korvauksia (5. 3. 81, 82 §, 11. 6. 212 §, 25. 6. 231 §, 27. 8. 275, 276 §, 22. 10. 321 §, 19. 11. 354 §); henkilöauton hankkiminen laitokselle (5. 3. 83 §); viranhaltijain lähettäminen opintomatkoille tai osallistuminen kursseille sekä määrärahojen myöntäminen ko. tarkoituksiin (22. 1. 34 §, 19. 3. 103 §, 14. 5. 177, 178 §); Lauttasaaresta palolaitoksen käyttöön vuokrattujen huonetilojen irtisanominen (2. 4. 122 §, 8. 10. 310 §); talousarvioehdotus v:ksi 1958 (28. 5. 188, 189 §, 24. 9. 295 §); uusien virkojen perustaminen (13. 8. 269 §); virkapuhelimen myöntäminen laitoksen viranhaltijalle (8. 10. 311 §); kesämajojen rakentaminen laitoksen henkilökunnan kesäkotialueelle (22. 10. 326 §); viranhaltijan yksityisauton säilytys palolaitoksen huonetiloissa (5. 11. 337 §) sekä Kallion paloaseman tontilla olevan kalliosuojan vuokraaminen kokonaan palolaitoksen käyttöön (19. 11. 355 §).

Lausunnot. Asiat, joista lautakunta kertomusvuonna antoi lausuntonsa, olivat seuraavat: hätäpuhelimien perustamiskustannukset (22. 1. 31 §); Suomen Palosuojeluyhdistykselle maksettavan kannatusmaksun korottaminen (5. 2. 44 §); eräät laitoksen viranhaltijoiden palkkakysymykset (19. 2. 60 §, 14. 5. 216 §, 25. 6. 232 §); yksityisen liikkeenharjoittajan sairaankuljetusmaksujen korottaminen (19 3. 107 §); kiinteistön Tunnelitie 11—15 käyttö kodittomien tuberkuloottisten ym. majoitukseen (16. 4. 151 §); sairaankuljetustoiminnan tehostaminen (16. 4. 155 §); ent. viranhaltijan vapauttaminen suorittamasta hänelle autojen yhteenajosta maksettavaksi tuomittua korvausta (11. 6. 216 §); ampumatarvikkeiden, tulenarkojen nesteiden ym. varastointikysymykset (11. 6. 217, 218 §, 3. 12. 380, 381 §); irtaimen ja kiinteän omaisuuden tarkastajien v:n 1956 kertomuksissa esitetyt, palolaitosta koskevat huomautukset (13. 8. 265, 266 §); palomestarin virka-asunnon vuokrausta ym. koskeva kysymys (13. 8. 268 §); öljy- ja kaasupullovaraston rakentaminen poikien ammattikoulun B-rakennukseen (22. 10. 328 §); putkikanavan rakentaminen Takkatien alitse tulenaran nesteen siirtoa varten (5. 11. 338 §); eräiden paloviranomaisten perimien katsastuspalkkioiden kuuluminen kaupungille (5. 11. 347 §); Uimahallin uimalippujen jakaminen laitoksen henkilökunnalle ja siihen tarvittava määräraha (3. 12. 382 §) sekä laitoksen toimistovirkojen pätevyysvaatimukset (17. 12. 392 §).

Lisäksi antoi lautakunta 136 lausuntoa asemakaavan ja tonttijaon vahvistus- tai muutosehdotuksista sekä 36 lausuntoa rakennuspiirustusten hyväksymisestä.

Palolaitos

Henkilökunta. Kertomusvuoden alusta lukien siirrettiin yliruiskumestarin virka 21. palkkaluokasta 22. palkkaluokkaan.

Palolautakunta valitsi avoinna oleviin paloteknikon virkoihin rak. mest. Henrik Hagelbergin 5. 3. lukien ja rak. mest. Paavo Rissasen 16. 10. lukien, avoinna olevaan ruiskumestarin virkaan palokers. Magnus Hyytiäisen 1. 3. lukien ja avoinna oleviin palokersantin virkoihin palokorpraalit Karl Laaksosen 16. 4. lukien, Veikko Hurmerinnan ja Leo Mäkisen 1. 10. lukien sekä Heikki Karuvaaran 1. 12. lukien.

Apulaispalopäällikön viransijaisena toimi palomest. Allan Harne ja palomestarin sijaisena yliruiskumest. Armas Winqvist 5. — 19. 11. ja 3. — 21. 12. välisinä aikoina. Vt. paloteknikkona toimi 1. 1. — 4. 3. välisenä aikana rak. mest. Henrik Hagelberg, vt. ruiskumestarina 1. 1. — 28. 2. välisenä aikana palokers. Magnus Hyytiäinen ja vt. palokersanttina 1. — 30. 9. välisenä aikana palokorpr. Leo Mäkinen.

Palopäällikkö nimitti palokorpraalin virkoihin 11 vanhempaa palomiestä, hyväksyi vanhemmiksi palomiehiksi 10 tp. palomiestä ja otti tp. palomiehiksi 14 uutta miestä.

Eläkkeelle siirtyivät vuoden aikana palokersantit Einar Nyberg, Väinö Wigell ja Arvid Wiren sekä palokorpraalit G. Gustafsson, A. Pilviö, F. Puttonen, A. Pääkkönen ja U. Silvennoinen. Omasta pyynnöstään erosi vuoden aikana paloteknikko Sigvard Ström 1. 9. sekä kaksi vanhempaa palomiestä ja yksi tp. palomies. Yksi tp. palomies irtisanottiin.

Tuntityössä olevien ammattityöntekijäin lukumäärä nousi yhdellä miehellä, kun palkattiin toinen autopeltiseppä, joten ammattityöntekijäin lukumäärä oli vuoden lopulla 21.

Kesäkuukausina palveli palolaitoksessa yhteensä 85 palomiehen vuosilomasijaista ja yksi toimistoapulaisen vuosilomasijainen.

Palolaitoksen koko henkilökunnan vahvuus ja sijoitus eri osastoihin sekä palo- ja palovartioasemille vuoden lopulla ilmenee seuraavasta taulukosta:

Osasto	Viranhaltijat				Työehtosopimussuhteessa olevat työntekijät	Yhteensä
	Päällystö	Alipäällystö	Miehistö	Talous- ja huoltohenkilökunta		
Palopäällikkö	1	—	—	—	—	1
Sammutusosasto	3	—	—	—	—	3
I palopiiri:	1	—	—	—	—	1
Pääpaloasema	—	12	98	—	—	110
II palopiiri:	1	—	—	—	—	1
Munkkiniemen palovartioasema	—	1	14	—	—	15
Pitäjänmäen palovartioasema	—	1	9	—	—	10
III palopiiri:	1	—	—	—	—	1
Käpylän palosema	—	3	28	—	—	31
Malmin palovartioasema	—	1	9	—	—	10
IV palopiiri:	1	—	—	—	—	1
Kallion paloasema	—	8	73	—	—	81
Herttoniemen palovartioasema	—	2	13	—	—	15
Sammutusosastot yhteensä	8	28	244	—	—	280
Teknillinen osasto	1	1	—	1	18	21
Palonehkäisyosasto	5	—	—	—	—	5
Talousosasto	1	—	—	—	—	1
Toimisto	—	—	—	4	2	6
Varusvarasto	—	—	—	3	3	6
Yhteensä	15	29	244	8	23	319

Virkavapaina joko opintomatkoja, kursseihin ja urheilukilpailuihin osallistumista tai muuta tarkoitusta varten oli vuoden aikana 42 viranhaltijaa yhteensä 203 päivää.

Kertomusvuonna sattui tulipalojen sammutushenkilökunnan keskuudessa sammutustyössä kaksi savumyrkytys- ja 11 loukkaantumistapaturmaa. Harjoituksissa tai työpalveluksessa loukkaantui 33 henkilöä. Tapaturmia, joiden aiheuttamia työpäivämenetyksiä tapaturmatoimisto tai Vakuutusosakeyhtiö Pohjola eivät korvanneet, ei ollut. Tapaturmien aiheuttamat työpäivämenetykset nousivat 545 päivään ja niistä suoritetut korvaukset 355 800 mk:aan.

Sairauden tai tapaturman perusteella myönnettiin viranhaltijoille ja vuosilomasijaisille sairauslomaa yhteensä 139 kertaa sairauspäivien lukumäärän ollessa yhteensä 1 757. Työsopimussuhteessa olevien työntekijäin vastaavat luvut olivat 14 ja 191.

Henkilökunnan eri ryhmien sairauspäivien keskimääräinen luku sairaustapausta ja henkilöä kohti oli viranhaltijaryhmässä seuraava: päällystö 11.0 ja 2.9, alipäällystö 13.1 ja 3.3 sekä miehistö 12.7 ja 6.6. Työsopimussuhteessa olevien työntekijöiden vastaavat luvut olivat 13.6 ja 8.3.

Henkilökunnan koulutus. Sammutushenkilökuntaa koulutettiin laadittujen koulutusohjelmien mukaan. Päivittäin pidettiin jokaisella paloasemalla ja palovartioasemalla kalustoharjoituksia sekä paloasemilla oppitunteja, joita myös palovartioasemien henkilökunta seurasi. Tämän lisäksi koulutettiin henkilökuntaa erilaisilla kursseilla.

Palokoulun kolmeviikkoisen A-kurssin suoritti neljä palokorpraalia ja -miestä, paloalipäällystön jatkokurssin yksi palokersantti ja kolme palokorpraalia sekä vakinaisten palomiesten jatkokurssin viisi palokorpraalia. Turun laivastoasemalla pidetyn neljä viikkoisen sukelluskurssin suoritti neljä palokorpraalia ja -miestä, jonka lisäksi palolaitoksen palokorpraali toimi kurssilla apukouluttajana. Teollisuuden työnjohto-opiston insinöörien johtamistaidollisen kurssin suoritti yksi palomestari, työnjohtajien johtamistaidollisen erikoiskurssin yliruiskumestari ja työnjohtajien johtamistaidollisen peruskurssin kaksi palokersanttia. Kaupungin koulutustoimikunnan järjestämän kunnallishallinnollisen B-kurssin suoritti yksi ruiskumestari ja johtamistaidollisen peruskurssin neljä palokersanttia, jonka lisäksi apulaispalopäällikkö ja talouspäällikkö osallistuivat johtavassa asemassa olevien viranhaltijain nk. Solvalla-kurssiin. Peruskurssin rannikkolaivurintutkintoa varten suoritti yksi palomies ja ensiapukursseihin osallistui neljä palokorpraalia ja -miestä sekä puuseppä.

Koulutustoiminnasta voidaan vielä mainita, että palopäällikkö osallistui Berliinissä

pidettyihin palosuojelupäiviin ja palomestari Carl-Walter Åström Göteborgissa pidettyyn Nordiskt Brandteknikermöte -nimiseen kokoukseen. Palotarkastaja Pertti Hallio ja palomestari Åström suorittivat virkamatkan Tukholmaan tutustuakseen Ruotsissa noudatettaviin sprinklernormeihin ja apulaispalotarkastaja Gösta Willing teki opintomatkan Ruotsiin ja Norjaan.

Kiinteistöt ja kalusto. Kiinteistöt. Suurempia uudisrakennus- tai korjaustöitä ei kertomusvuoden aikana suoritettu. Pääpaloaseman ullakolle rakennettiin varastotiloja ja savusuojeluvälineiden huoltohuone kunnostettiin. Herttoniemen palovartioaseman vesi- ja viemärijohtotyöt suoritettiin loppuun. Kallion paloaseman lukusali ja pääpaloaseman ruokasali sisustettiin uudelleen.

Kalusto. Vuoden aikana valmistui uusi letkuauto ja vanhan letkuauton muuttaminen vaahtosammutusautoksi aloitettiin. Uusi Mercedes-Benz -merkkinen sairaankuljetusauto ja Ford-Vedette -merkkinen henkilöauto saatiin vuoden aikana hankituiksi. Lisäksi hankittiin käsisammutuskalustoa, savusuojelukalustoa, letkuja, liittimiä ja suihkuputkia.

Palolaitoksen moottoriajoneuvojen ja -ruiskujen sekä ruiskuveneiden lukumäärä ja jakaantuminen eri palo- ja palovartioasemille vuoden lopulla selviää seuraavasta taulukosta:

Sijoituspaikka	Autoja												Ruiskuveneitä	Moottoriruiskuja
	Hyökkäysautoja	Ruiskuautoja	Pioneeriautoja	Vesisäiliöautoja	Letkuautoja	Tikapuuautoja	Erikoishuoltoautoja	Sairaankuljetusautoja	Kuorma-autoja	Henkilöautoja	Pakettiautoja	Yhteensä		
Sammutusosasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
Pääpaloasema	1	2	1	—	1	1	2	1	1	2	—	12	2	8
Munkkiniemen palovartioasema	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Pitäjänmäen palovartioasema	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Käpylän paloasema	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	4
Malmin palovartioasema	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Kallion paloasema	1	1	1	—	1	1	—	7	2	1	—	15	—	4
Herttoniemen palovartioasema	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
Varalla	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—
Teknillinen osasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—
Yhteensä	12	3	2	1	3	2	2	8	3	5	2	43	2	19

Palolaitoksella oli siis 23 varsinaista sammutusautoa, joista 17 pumpulla varustettua. Näistä oli seitsemässä autossa korkeapainesumupumppu. Pumpulla varustetuista autoista oli kolmessa 2 500, viidessä 2 000, yhdessä 1 700 ja yhdessä 1 000 l/min tehoinen pumppu sekä seitsemässä yhdistetyt 1 500 l/min (8 ik) matala- ja 250 l/min (46 ik) korkeapainepumppu. Edellä mainituista autoista oli kahdeksan varustettu lisäksi vaahtosammutuslaitteilla, joiden teho kuudessa autossa oli 1 000 l/min ja kahdessa 1 500 l/min.

Moottoriruiskujen lukumäärä oli vuoden lopulla 19. Näistä oli kaasuturbiinipumpun teho 2 500 l/min, kolmen ruiskun 1 500, kolmen 1 000, kahden 800, yhden 700, seitsemän 600 ja kahden 200 l/min.

Ruiskuveneen HRV 1:n pumpun teho oli 4 000 l/min ja HRV 2:n pumppujen teho yhteensä 8 000 l/min. HRV 2:ssa oli lisäksi korkeapainepumppu sekä vaahtosammutuslaitteet.

Kaikkien pumppujen yhteinen teho oli siis 59 350 l/min.

Neljässä päivystysautossa ja neljässä paloautossa sekä ruiskuveneissä oli radiopuhelimet.

Uutta paloletkua hankittiin vuoden aikana yhteensä 4 720 m, josta 2 000 m oli 3″:n ja 2 720 m 1½″:n kumitettua letkua. Käyttökelvotonta paloletkua poistettiin käytöstä 3 328 m. Letkuvarasto käsitti vuoden lopulla yhteensä 30 121 m paloletkua, josta 15 400

m 3″:n liittimellä varustettua pääjohtoa. Tämän lisäksi oli laitoksella korkeapaineletkua 1 080 m.

Paloilmoituslaitteet. Palolaitoksen palolennätinverkkoon oli kytketty 258 palolennätinkaappia, joista yksityisiä 23. Automaattisia paloilmoituslaitteita, jotka oli kytketty suoraan palolaitoksen lennätinverkkoon, oli 43 paikassa. Puhelinyhdistyksen hätäpuhelinkeskukseen, josta pääpaloasemalle ja Kallion paloasemalle oli suorat johdot, oli kytketty 634 hätäpuhelinta. Lisäksi voitiin hätäpuhelinkeskus hälyttää jokaisesta puhelimesta numerolla 000. Palolaitoksen hälytyskeskuksen hälytysnumero 005 oli yhdistetty puhelinkeskukseen viidellä johdolla. Hälytystä varten oli palo- ja palovartioasemat sekä poliisilaitos yhdistetty toisiinsa suoralla puhelinjohdolla.

Palopostit ja vedenottopaikat. Kertomusvuoden aikana valmistui 228 uutta vesijohdon palopostia, joten niiden lukumäärä vuoden lopussa oli 3 231. Kantakaupungissa oli seitsemän palokaivoa ja neljä 450 m³:n suuruista sammutusvesisäiliötä. Esikaupunkialueella oli 78 palokaivoa ja kahdeksan vesiallasta.

Sammutus-, sairaankuljetus- ja avunantotoiminta. Hälytystilasto. Palolaitos hälytettiin kertomusvuonna kaikkiaan 1 358 kertaa, joista 648 kertaa tulipalon takia, 39 kertaa nokipalon johdosta, 50 kertaa savu- tai kaasuvaaran takia, 23 kertaa happikoje- tai pulmoottoriavun antamista varten, 46 kertaa sammakkomiesavun antamista varten ja 388 kertaa vedenpumppausta ym. avunantotöiden suorittamista varten. Lisäksi hälytettiin palolaitos 57 kertaa erehdyksestä, 10 kertaa hälytyslaitteissa sattuneen vian johdosta sekä 97 kertaa ilkivaltaisuudesta.

Tulipalosta johtuvat hälytykset suoritettiin 541 tapauksessa puhelimitse ja 68 tapauksessa puhelinyhdistyksen hätäkeskuksen kautta joko hätäpuhelimesta tai muista puhelimista. Palolennättimellä suoritettiin tulipalohälytys 37 tapauksessa ja suullisesti 2 kertaa.

Tulipalot. Tulipaloja sattui kertomusvuonna kaikkiaan 648, joista tammikuussa 48, helmikuussa 43, maaliskuussa 50, huhtikuussa 46, toukokuussa 73, kesäkuussa 71, heinäkuussa 81, elokuussa 46, syyskuussa 33, lokakuussa 51, marraskuussa 47 ja joulukuussa 59. Näistä 431 sattui klo 6—18 ja 217 klo 18—6 välisenä aikana.

Tulipaloista oli pieniä eli sellaisia, jotka sammutettiin sankoruiskulla, muilla käsisammuttimilla tai paloauton säiliösuihkulla, kaikkiaan 531 eli 81.9 % ja keskikokoisia tulipaloja oli 25 eli 3.9 %. Suuria tulipaloja eli sellaisia, joiden vahingot olivat huomattavat ja joiden sammuttaminen kesti pitemmän ajan sekä vaati runsaasti kalustoa ja työtä, oli 3 eli 0.5 %. Palonalkuja, jotka oli sammutettu ennen palokunnan saapumista, oli 89 eli 13.7 %.

Kertomusvuonna sattuneista suurista tulipaloista mainittakoon seuraavaa: 31. 1. klo 19.50 hälytettiin palokunta asuin- ja tehdasrakennukseen Unioninkatu 41, jossa rakennuksen ylimmässä kerroksessa varomattomasta tupakanpoltosta oli syttynyt räjähdyksenomaisesti palo. Palokunnan saapuessa paikalle oli koko ylin kerros tulessa ja palo levisi myös alempaan kerrokseen. Molemmat kerrokset paloivat julkisivun puolelta, mutta muut osat rakennusta saatiin varjelluksi. Näissä kerroksissa olevien liikkeiden varastot ja sisustus tuhoutuivat. Alempiin kerroksiin tuli vesivahinkoja. Sammutustöihin osallistuivat pääpaloaseman, Kallion ja Käpylän paloasemien sekä Munkkiniemen palovartioaseman sammutusyksiköt. Sammutuksessa käytettiin kahta sumu-, kolmeatoista 2″:n ja kolmea kpl 3″:n suihkua. Ruiskujen työaika oli yhteensä 14 t. Jälkisammutus, johon osallistuivat pääpaloaseman, Kallion ja Käpylän paloasemien sekä Herttoniemen ja Pitäjänmäen palovartioasemien sammutusyksiköt, kesti seuraavaan iltapäivään saakka. Palovahingot nousivat n. 28.8 mmk:aan.

29. 3. klo 5.00 hälytettiin palokunta Santahaminaan ent. lentosatamaan, jossa puolustusministeriön konetehtaalla tuntemattomasta syystä oli syttynyt palo. Palokunnan saapuessa paikalle oli n. 25 × 50 m:n suuruinen tehtaana ja varikkona toimiva entinen lentokonesuoja kauttaaltaan tulessa. Sammutustyöt kohdistuivatkin lähinnä tehtaan välittömässä läheisyydessä olevien moottoritorpedoveneiden ja toisen suuren tehdasrakennuksen suojelemiseen. Sammutustyötä vaikeuttivat useat kaasupullojen ja bensiiniastiain räjähdykset ja myöskin se, että palopaikalle johtanut sivutie oli luotava vapaaksi lumesta. Sammutustyöhön osallistuivat pääpaloaseman, Kallion ja Käpylän paloasemien ja Herttoniemen palovartioaseman sammutusyksiköt, Marjaniemen ja Laajasalon vapaaehtoiset palokunnat sekä Santahaminan sotilaspalokunta. Sammutuksessa käytettiin kahtatoista 2″:n suihkua selvitettyinä säiliöautoista, kahdesta moottoriruiskusta ja kaasuturbiiniruis-

kusta. Ruiskujen työaika oli 5 t. Palossa tuhoutui tehdasrakennus melkein täydellisesti siellä olevat koneet, kymmenkunta traktoria, useita traktorimoottoreita, n. 20 mmk:n arvoinen uusi tiekarhu, raaka-aineita ym. yhteensä useamman kymmenen miljoonan markan arvosta omaisuutta.

25. 11. klo 16.08 hälytettiin palokunta Tehtaankatu 13:een, jossa rakennuksen ullakolla tuntemattomasta syystä oli syttynyt palo. Palokunnan saapuessa paikalle oli ullakko miltei kauttaaltaan tulessa ja tuli oli päässyt leviämään naapuritalon ullakollekin. Palokunta sai kuitenkin palon rajoitetuksi. Ensiksi syttynyt ullakko tuhoutui miltei kokonaan siellä säilytettyine ullakkotavaroineen. Sammutuksessa käytetty vesi vahingoitti yläkerran huoneistoja. Sammutustyöhön osallistuivat pääpaloaseman, Kallion ja Käpylän paloasemien sammutusyksiköt. Sammutuksessa käytettiin kymmentä 2 ″:n suihkua kahdesta palopostista pumppujen kautta. Ruiskujen työaika oli yhteensä noin 20 t. Jälkisammutus, johon osallistuivat pääpaloaseman, Kallion ja Käpylän paloasemien sekä Herttoniemen, Pitäjänmäen ja Munkkiniemen palovartioasemien sammutusyksiköt, päättyi 28. 11.

Kertomusvuoden tulipalot jakautuivat syttymispaikan ja syttymissyyn mukaan seuraavasti:

Syttymispaikka	Syttymissyy: Vialliset tulisija tai savujohto	Tulisijan tai savuhormin liikakuumenemin.	Nokivalkea	Savupiipusta tullut kipinä	Tulisijasta lentänyt kipinä ym.	Kuuma tuhka tai esine	Salama	Sähkölaitteiden huolimaton käsittely	Muut sähköstä aiheutuvat syyt	Tulenarkojen nesteiden huolim. käsittely	Tulitikkujen huolimaton käsittely	Tupakointi	Muu tulen huolimaton käsittely	Räjähdys	Itsesytytys	Hitsaus	Tehdastoiminnasta aiheutunut kipinä tai kaasunnuodostus ym.	Koneenosien liikakuumeneminen	Rautatie-, auto- ja höyrylaivaliikenne	Lasten tulen käsittely	Tuho- ja murhapoltto	Syy tuntematon	Yhteensä
Asuinhuone	7	3	—	—	3	1	—	12	8	1	—	16	18	2	1	7	—	—	—	2	1	2	84
Asuinrakennus	—	1	—	—	1	—	2	—	1	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	3	—	4	16
Auto, moottoripyörä ym.	—	—	—	—	—	1	—	—	39	3	—	7	2	—	2	—	—	2	1	1	—	2	60
Autotalli	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	4
Eteinen	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	1	2	1	—	1	—	—	—	1	—	—	9
Hiilivarasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	1	11
Hissi + moottori	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Hotelli, sairaala ym.	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	1	1	1	—	2	—	—	—	1	—	—	10
Kaatopaikka	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	5	—	13	—	—	—	—	2	—	7	31
Katto	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	7
Kellari	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	13	—	—	—	—	—	—	5	1	3	27
Keittiö, keittokomero	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Kioski, putka	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Laiva, moottorivene	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	3	1	1	2	—	—	—	—	—	—	9
Lautatarha	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Liikehuone	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	8
Metsä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	6	—	—	—	—	—	—	1	—	1	13
Muuntaja	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Neonvalomainos	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Nurmikko, maasto	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	11	12	—	—	—	—	—	11	25	2	10	72
Pannuhuone	—	1	—	—	2	1	—	—	—	2	—	1	2	—	1	2	—	—	—	1	—	1	14
Parakki	3	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Pesutupa	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2
Raitiovaunu	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
Rakennustyömaa	7	2	—	—	2	1	—	—	1	3	—	2	10	—	—	7	—	—	—	1	—	2	38
Rautatievaunu	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	2	—	6
Roskalaatikko	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	8	1	—	1	—	—	—	—	4	—	2	19
Sauna	—	9	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
Sähköpylväs	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Tehdaslaitos	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	14	6	—	—	—	3	26
Tervapata	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Työhuone	2	4	—	—	2	—	—	1	6	—	—	5	5	5	4	7	—	—	—	—	—	1	42
Ullakko	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	3	—	2	—	—	—	1	—	2	11
Vaja tai ulkorakennus	—	—	—	—	1	2	—	—	1	—	—	3	5	2	—	1	—	—	—	3	2	3	25
Varasto	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	1	9	1	5	2	—	—	—	4	—	8	34
Yhteensä	21	33	1	2	15	15	7	14	99	11	2	70	109	17	39	36	14	8	13	58	8	56	648

Palovahingot. Tulen välittömästi uhkaaman irtaimen omaisuuden arvo oli 5 561 260 917 mk ja kiinteän omaisuuden arvo 15 177 242 320 mk eli yhteensä 20 738 503 237 mk. Vahingon suuruuden tai palovahingon korvauksen määrä nousi irtaimiston osalta 88 793 329 mk:aan ja kiinteimistön osalta 52 800 027 mk:aan eli yhteensä 141 593 356 mk:aan, joka oli 0.7 % uhatun omaisuuden arvosta.

Palovahingon korvausprosentit v. 1948—1956 olivat seuraavat:

1948	1.1	1951	0.7	1954	0.6
1949	0.7	1952	1.6	1955	0.5
1950	0.7	1953	0.4	1956	1.0

Kertomusvuonna sattuneissa tulipaloissa kuoli 5 ihmistä, tuhoutui 4 rakennusta kokonaan ja 15 rakennusta osittain sekä 0.6 ha metsää.

Avunanto- ja pelastustyöt. Avunanto- ja pelastustöitä suoritettiin kertomusvuonna 507 tapauksessa. Tuuletusta suoritettiin savu- tai kaasuvaaran takia 50 kertaa ja happikojeita lainattiin 23 kertaa. Tämän lisäksi suoritettiin vedenpumppausta ja annettiin muuta avustusta tai lainattiin kalustoa 388 kertaa.

Palolaitoksen sammakkomiehet hälytettiin sukellustehtäviä varten 46 kertaa, jolloin 20 tapauksessa oli kysymys hukkuvan pelastamisesta tai hukkuneen etsimisestä. 13 tapauksessa ei hälytys aiheuttanut toimintaa.

Sairaankuljetustoiminta. Sairaankuljetusautoja käytettiin kertomusvuoden aikana 13 533 kertaa, joista 10 569 kertaa sairaiden ja 2 964 kertaa tapaturmaisesti loukkaantuneiden henkilöiden kuljetukseen. Vastaavat luvut v. 1956 olivat 13 270, 10 348 ja 2 922. Kuljetusten lukumäärä eneni siis 263:lla. Ajojen lukumäärä päivää kohden oli n. 37 eli 1 enemmän kuin edellisenä vuonna.

Kuljetukset jakautuivat eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Sairaustapauksia	Tapaturmia	Yhteensä
Tammikuu	929	268	1 197
Helmikuu	789	252	1 041
Maaliskuu	885	241	1 126
Huhtikuu	846	213	1 059
Toukokuu	928	246	1 174
Kesäkuu	794	253	1 047
Heinäkuu	966	273	1 239
Elokuu	807	265	1 072
Syyskuu	814	249	1 063
Lokakuu	975	241	1 216
Marraskuu	929	220	1 149
Joulukuu	907	243	1 150
Yhteensä	10 569	2 964	13 533

Kuljetusmatkojen pituus oli 171 435 km eli keskimäärin 12.67 km kuljetusta kohti. Kuljetuksista kerääntyi tulona yhteensä 5 720 541 mk (4 740 077 mk v. 1956).

Turvavartiointi. Palolaitos asetti näytäntöjen ajaksi turvavartiot Kansallisteatteriin, Ruotsalaiseen teatteriin ja Kansallisoopperaan 31. 8. asti. Muiden teattereiden turvavartioinnista huolehti Helsingin vapaaehtoinen palokunta, jolle siirrettiin 1. 9. myös edellämainittujen teattereiden vartiointi. Palolaitos asetti myös turvavartiot Messuhalliin messujen ja näyttelyiden ajaksi sekä huolehti Eläintarhanajojen ym. kilpailujen ja tilaisuuksien turvavartioinnista.

Palonehkäisytoiminta

Uudisrakennusten tarkastus. Rakennuskatselmusmiesten kokouksissa oli viikottain mukana palopäällikkö tai palotarkastaja, minkä ohessa erikoistapauksissa palolaitoksen puolesta toimitettiin piirustusten seikkaperäinen ennakkotarkastus. Myös rakennusten loppukatselmuksessa oli palolaitoksen edustaja mukana. Lisäksi suoritettiin tarkastuksia uudisrakennustyömailla.

Palotarkastukset ja valistustoiminta. Yleinen palotarkastus suoritettiin kertomusvuonna kantakaupunkialueella 7. 1. — 15. 5., saarilla ja ranta-alueen kesähuvila-alueella 1.—25. 7. sekä esikaupunkialueella 16. 9.—3. 12. välisinä aikoina. Tarkastusten johdosta annettiin kaikkiaan 687 korjausmääräystä. Jälkitarkastukset suoritettiin kunkin alueen yleisen tarkastuksen jälkeen. Tarkastusten johdosta ilmoitettiin kahdesta palotarkastusmääräyksen laiminlyönnistä maistraatille, seitsemästä laiminlyönnistä poliisiviranomaisille sekä 28 laiminlyönnistä rakennustarkastajalle toimenpiteitä varten.

Lausuntoja ja ilmoituksia annettiin palonehkäisyyn liittyvissä asioissa maistraatille 64, kauppa- ja teollisuusministeriölle 13, kaasulaitokselle 130 ja muille viranomaisille 7 sekä yksityisille 20.

Tämän lisäksi suoritettiin 1 207 pyydettyä tarkastusta sekä annettiin palonehkäisyä koskevia neuvoja ja ohjeita 477 tapauksessa.

Palomestarit suorittivat asianomaisissa palopiireissään järjestystarkastuksia.

Päällystö ja alipäällystö piti vuoden aikana sairaaloissa ja teollisuus- ym. laitoksissa sekä opintopäivillä ja kursseilla ja palokoulussa oppitunteja ja valistustilaisuuksia palo- ja henkilöturvallisuuteen liittyvistä asioista.

Nuohous

Kaupungin alue oli jaettu 21 nuohouspiiriin, joissa oli piirinuohooja, etumies ja tarpeellinen määrä nuohoojia. XI nuohouspiiriin ei piirinuohooja A. Jokisen kuoleman jälkeen määrätty uutta piirinuohoojaa, vaan sitä hoiti vuoden loppuun rva Sirkka Jokinen piirinuohooja A. N. Koposen avulla.

Palolautakunta hyväksyi V nuohouspiirin etumieheksi nuohooja Uno Virtasen ja XVI nuohouspiirin etumieheksi nuohooja Kauko Valtosen sekä oikeutti nuohooja Toivo Timon toimimaan XII nuohouspiirin etumiehenä 31. 12. saakka ja nuohooja Rainer Saarisen toimimaan XVIII nuohouspiirin etumiehenä 31. 3. 1958 saakka. Nuohoojien lukumäärä oli vuoden lopulla 85.

Yleinen nuohous suoritettiin jokaisessa piirissä 12 kertaa. Piirinuohoojat osallistuivat nuohouspiirissään yleiseen palotarkastukseen, johon kului yhteensä 388 tarkastuspäivää eli keskimäärin 18 päivää piiriä kohti. Piirinuohoojat suorittivat lisäksi piireissään 1 582 muuta tarkastusta sekä kukin vuorollaan nokipalopäivystystä pääpaloasemalla.

Palotarkastaja tarkasti jokaisen piirin nuohoustyökirjan kerran kuukaudessa.

Kertomusvuonna sattui 39 nokipaloa ja niiden lukumäärä on viimeisenä kymmenvuotiskautena ollut seuraava:

1948	94	1950	71	1952	69	1954	48	1956	58
1949	87	1951	65	1953	51	1955	40	1957	39

Palolaitoksen menot ja tulot

Palolaitoksen kertomusvuoden menot ylittivät v:n 1956 menot noin 47 mmk:lla, mikä johtui palkkojen korotuksista sekä kalustonhankintamenojen lisäyksestä.

Menot olivat seuraavat:

Menoerä	Talousarvion määrärahat yhteensä, mk	Menot mk	Säästö (+) tai ylitys (—)
Palkkiot	567 000	449 800	+ 117 200
Vakinaiset viranhaltijat	167 381 180	176 007 963	—8 626 783
Tilapäiset viranhaltijat	360 000	360 000	—
Viranhaltijain vuosilomakustannukset	9 312 025	9 323 191	— 11 166
Viranhaltijain sunnuntai- ja ylityö- sekä päivystyskorvaukset	36 720 000	37 554 204	— 834 204
Muut palkkamenot	11 000 000	12 342 559	—1 342 559
Vuokra	7 632 450	7 494 430	+ 138 020
Lämpö	8 807 030	7 788 278	+1 018 752
Valaistus	2 329 000	2 136 406	+ 192 594
Siivoustarvikkeet	230 000	220 738	+ 9 262

Menoerä	Talousarvion määrärahat yhteensä, mk	Menot mk	Säästö (+) tai ylitys (—)
Vedenkulutus	510 000	440 232	+ 69 768
Puhtaanapito	720 300	713 360	+ 6 940
Kaluston hankinta	25 229 000	25 228 632	+ 368
Kaluston kunnossapito	5 900 000	6 472 320	— 572 320
Painatus ja sidonta	250 000	142 823	+ 107 177
Tarverahat	1 400 000	1 146 764	+ 253 236
Vaatteiden pesu	652 000	651 459	+ 541
Lääkintähuolto	200 000	189 634	+ 10 366
Yleisten laitteiden kunnossapito	150 000	102 270	+ 47 730
Autojen käyttö	4 500 000	4 757 722	— 257 722
Vakuutusmaksut	260 000	338 048	— 78 048
Yhteensä	284 109 985	293 860 833	—9 750 848

Talousarvion ulkopuolella olevasta kaluston hankintaan varatuista edellisiltä vuosilta siirretystä määrärahasta, jota vuoden alussa oli 7 470 000 mk, käytettiin 3 599 893 mk.

Avustuksena jaettiin Helsingin vapaaehtoiselle palokunnalle 600 000 mk, esikaupunkialueiden vapaaehtoisille palokunnille 4 mmk ja Vakinaisten Palomiesten Osuusruokalalle 275 000 mk eli avustuksia yhteensä 4.875 mmk.

Tulot nousivat edelliseen vuoteen verrattuina noin 1.8 mmk:lla.

Tuloja kertyi sairaankuljetuksista 5 721 041 mk, luontoisetukorvauksista 2 332 182 mk sekä sekalaisia tuloja, joihin sisältyi myös tulot avunannoista, 3 942 501 mk eli tuloja yhteensä 11 995 724 mk.

Helsingin kaupungin palokunnan rahaston menot olivat kertomusvuonna 333 637 mk ja tuloja kertyi 661 839 mk. Rahaston sääntöjen mukaan siirrettiin tuloista 20 % eli 130 000 mk pääomaan, mikä vuoden lopulla nousi 1.8 mmk:aan. Käyttämättömiä varoja oli vuoden lopulla 232 340 mk.

Gösta Waseniuksen rahasto sai vastaanottaa Kaupunkien Yleisen Paloapuyhdistyksen palosuojelurahastosta 100 000 mk:n lahjoituksen. Sen korkotulot olivat 5 232 mk. Pääoma nousi vuoden lopulla 122 000 mk:aan ja käyttämättömiä varoja oli 134 583 mk.

Varapalokunnat

Sopimuksen mukaan kaupungin palotoimeen kuuluvina varapalokuntina toimi 17 vapaaehtoista palokuntaa, joiden yhteinen toimiva miesvahvuus oli 404 miestä ja kalustovahvuus seuraava: paloautoja ilman kiintopumppua 4, paloautoja kiintopumppuineen 18, kuorma-autoja 5, moottoriruiskuja 20, vesisäiliöitä 21, joiden yhteinen tilavuus oli 31 400 l, 3 ″:n letkua 5 048 m, 2 ″:n letkua 3 607 m ja 1½ ″:n letkua 1 900 m. Näiden lisäksi toimi kaupunkialueella yksi tehdaspalokunta ja yksi sotilaspalokunta.

Varapalokuntien toiminta oli kertomusvuoden aikana seuraava:

Varapalokunta	Kaupunkialueella	Kaupunkialueen ulkopuolella	Yhteensä
Helsingin	—	—	—
Degerön	12	—	12
Haagan	50	2	52
Karjalaisten	14	1	15
Kaarelan	3	8	11
Lauttasaaren	8	—	8
Malmin	25	2	27
Marjaniemen	3	—	3
Munkkiniemen	14	—	14
Oulunkylän	26	—	26
Pakinkylän	7	—	7

Varapalokunta	Kaupunki-alueella	Kaupunki-alueen ulko-puolella	Yhteensä
Pitäjänmäen	8	1	9
Puistolan	27	2	29
Pukinmäen	22	—	22
Tapanilan	28	1	29
Vanhan Käpylän	4	—	4
Vartiokylän-Mellunkylän	7	—	7
Yhteensä	258	17	275

18. Huoltotoimi [1]

Yleiskatsaus huoltotoimintaan

Kertomusvuoden ensimmäisenä päivänä tuli voimaan 17. 2. 1956 annettu huoltoapulaki, jolla kumottiin yli kolme vuosikymmentä kuntien suorittaman taloudellisen avustustoiminnan peruslakina ollut köyhäinhoitolaki. Huoltolautakunnan toiminnassa uusi laki aiheutti muutoksia lähinnä korvausten perimistoiminnan ja siihen liittyvän organisaation kohdalla kuntien välisen korvausjärjestelmän ja köyhäinhoidollisen kotipaikkaoikeussäännöstön tultua poistetuiksi ja yksityisiin kohdistuvan elatus- ja korvausvelvollisuuden tultua eräin kohdin tarkistetuksi. Osaksi huoltoapulain säännöksistä myös johtui, että sosiaaliohjesääntöön ja huoltolautakunnan alaisten laitosten ohjesääntöön jouduttiin tekemään eräitä muutoksia, jotka kaupunginvaltuusto hyväksyi 22. 5. ja sosiaaliministeriö vahvisti 8. 8. Muista huoltolautakunnan toiminta-alaan kuuluvista tapahtumista mainittakoon, että toipilasrahojen jakojärjestelmä laajennettiin kertomusvuonna käsittämään myös reumatoipilaat, sen aikaisemmin kohdistuttua yksinomaan tuberkuloositoipilaisiin.

Huoltolautakunnan toiminta-alaa koskevasta kertomusvuonna annetusta yleisestä lainsäädännöstä mainittakoon tärkeimpinä 15. 3. annettu laki hengityshalvauspotilaiden hoitokustannuksista, 29. 3., 20. 6. ja 26. 8. annetut asetukset kansaneläkeasetuksen muuttamisesta, 26. 4. annettu asetus kertomusvuoden toisen neljänneksen lapsilisän maksamisajasta, 12. 8. annettu laki kansaneläkelain muuttamisesta ja 5. 12. annettu laki kunnallisista kodinhoitajista annetun lain muuttamisesta sekä valtioneuvoston päätökset: 8. 1. Pohjoismaiden välisen sosiaaliturvasopimuksen nojalla suoritettavan lapsiavustuksen saannin eräistä edellytyksistä, 21. 2. invalidihuoltolain täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, 21. 2. kansaneläkkeiden sitomisesta elinkustannusindeksiin, 22. 5. perhelisälain toimeenpanosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta ja 30. 12. kuntien ryhmityksestä Kansaneläkelaitokselle suoritettavan tukiosan kustannusosuuden maksamiseen nähden.

Huoltoavun vaikutuspiiri, johon luetaan avustuksia saaneet yksinäiset henkilöt sekä vastaavasti perheen päämiehet aviopuolisoineen ja alle 16 vuoden ikäisine lapsineen, käsitti kertomusvuonna kaikkiaan 22 983 henkilöä eli 5.4 % väestöstä. Vastaava suhdeluku oli edellisenä vuonna 4.8 %.

Huoltolautakunnan työtuvissa huoltoperiaatteen pohjalla työskennelleiden työntekijäin määrä oli hieman alhaisempi kuin edellisenä vuonna, samoin heidän työpäiviensä luku. Raittiushuollon kohteena olleiden juopuneina tavattujen henkilöiden samoin kuin alkoholistihuollossa olleiden lukumäärät nousivat jonkin verran edellisestä vuodesta, kun sitä vastoin irtolaishuollossa olleiden luku hieman aleni. Valtion kustantamien sosiaalisten toimenpiteitten ja avustusten osalta voidaan mainita, että lapsilisää ja invalidirahaa saavien lukumäärät jonkin verran nousivat, kun taas sotilasavustusta, sotaorpojen työhuoltoa

[1] Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja huoltotoimen kertomuksen eripainoksessa.

ja kodinperustamislainoja saavien luvut alenivat. Kodinhoitoa saavien perheiden luku oli jonkin verran suurempi kuin edellisenä vuonna.

Huoltotoimen bruttomenot nousivat edellisestä vuodesta n. 174.6 mmk:lla ollen kertomusvuonna 1 754.2 mmk. Nettomenot olivat 1 049.6 mmk.

A. Huoltolautakunta ja sen toiminta

I. Kokoonpano ja kokoukset

Lautakunnan kokoonpano. Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 11 jäsentä ja 11 lisäjäsentä, varajäseniä ja varalisäjäseniä oli vastaava määrä. V:ksi 1957—1959 valittiin lautakuntaan jäseniksi valtiot. maist. Maija Björklund, yhteiskuntat.kand. Heikki Hilpi, kontt.pääll. Konsti Järnefelt, huoltosiht. Aira Koskinen, katulähetystyöntekijä Arvid v. Martens, rovasti Axel Palmgren, toimitsija Veikko Porkkala, teol. toht. Veikko Päivänsalo, kirjanpitäjä Aune Salminen, toimitsija Aune Seme sekä rva Edith Stolt; lisäjäseniksi tarkastaja Maja Ahlberg, lakit. lis. Georg Ehrnrooth, hallikaitsija Eino Hintikainen, ekon. Juhani Lampi, rva Jenny Linko, autonkulj. Oiva Lundén, rva Katri Nieminen, rva Dagmar Niklander, rva Veera Pessi, toiminnanjoht. Irma Turunen sekä valtiot. maist. Martti Valla; varajäseniksi rva Katariina Andersson, lakit. lis. Georg Ehrnrooth, pastori Erkki Ervamaa, rva Nimma Gröhn, liinavaatevaraston hoitaja Vieno Hänninen, sosion. Tor Högnäs, osastopääll. Uuno Kiukas, kirjanpitäjä Lahja Koski, työnjoht. Aarne Lipasti, fil. kand. Annikki Mäkinen sekä rva Saima Saveri; varalisäjäseniksi ompelija Elsa Heiskanen, rva Sisko Henell, sosion. Tor Högnäs, sairaanhoitaja Kirsti Järvinen, kirvesmies Karl Lampila, rva Gunnel Meinander, vaatturi Gunnar Nyman, huoltojoht. Robert Orava, kappaompelija Liina Pyykkö, rva Eva Sallavo sekä johtajatar Tyyne Särkijärvi.

Jäsen Koskisen kuoltua 19. 4. valitsi kaupunginvaltuusto 8. 5. hänen tilalleen jäljellä olevaksi toimikaudeksi varajäsen Anderssonin ja tämän tilalle vaatetustyöntekijä Mirjami Parviaisen. Lisäjäsen Niklanderin kuoltua 12. 2. valittiin 20. 3. hänen tilalleen jäljellä olevaksi toimikaudeksi rva Sylvia Honkavaara.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi jäsen Järnefelt ja varapuheenjohtajana jäsen Palmgren.

Valvontapiirit. Kaupunki oli huoltoavun antamista varten jaettu viiteen valvontapiiriin, joiden valvojina toimivat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet.

Jaostot ja huoltolaitosten johtokunnat. Sosiaaliohjesäännön mukaisesti huoltolautakunta asetti kertomusvuodeksi seuraavat 11 jaostoa: hallintojaoston, omaisuus- ja korvausjaoston, 6 huoltojaostoa, alkoholisti- ja irtolaishuoltojaoston, työhuoltojaoston sekä kodinperustamislaina- ja lapsilisäjaoston.

Hallintojaostoon kuuluivat puheenjohtajana lautakunnan puheenjohtaja Järnefelt sekä jäseninä varapuheenjohtaja Palmgren, jäsenet Päivänsalo ja Hilpi, huoltotoimen toim. joht. Alpo Asteljoki sekä huoltoviraston apul. johtajat Osmo Toivola, Yrjö Salo ja Irja Alho.

Omaisuus- ja korvausjaostoon kuuluivat puheenjohtajana toim. joht. Asteljoki sekä jäseninä Koskinen (hänen kuoltuaan Andersson) ja Ehrnrooth.

Huoltojaostoissa I—VI toimi puheenjohtajana lautakunnan määräämä huoltoviraston apulaisjohtaja sekä jäseninä yksi jäsen ja yksi lisäjäsen, nimittäin I jaostossa Lampi ja Porkkala, II jaostossa Lundén ja Salminen, III jaostossa Ahlberg ja Stolt, IV jaostossa Niklander ja Salminen, V jaostossa Linko ja Seme sekä VI jaostossa Porkkala ja Valla.

Alkoholisti- ja irtolaishuoltojaostoon kuuluivat puheenjohtajana ensimmäinen apulaisjohtaja ja jäseninä Hintikainen ja v. Martens.

Työhuoltojaoston puheenjohtajana oli apul. joht. Salo sekä jäseninä Björklund ja Pessi.

Kodinperustamis- ja lapsilisäjaoston puheenjohtajana oli apul. joht. Salo sekä jäseninä Seme ja Turunen.

Huoltolautakunnan alaisten laitosten johtokuntiin valittiin kolmivuotiskaudeksi:

Kunnalliskodin johtokuntaan Päivänsalo, Koskinen (hänen kuoltuaan Andersson) ja Turunen, joista Päivänsalo puheenjohtajana;

Tervalammen työlaitoksen johtokuntaan Hilpi, Björklund ja v. Martens, joista Hilpi

puheenjohtajana sekä työtupien johtokuntaan Palmgren, Stolt ja Lampi, joista Palmgren puheenjohtajana.

Kaupunginhallituksen edustajina huoltolautakunnassa, hallintojaostossa ja Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa oli rahatoimenjohtaja, irtolais- ja alkoholistihuoltojaostossa toimitsija Eino Saastamoinen sekä omaisuus- ja korvausjaostossa, kunnalliskodin johtokunnassa ja työtupien johtokunnassa valtiot. kand. Veikko Järvinen [1]).

Tilisäännön edellyttämiksi kassan sekä arvopaperien ja vakuuksien tarkastajiksi huoltolautakunta valitsi jäsenet Palmgrenin ja Salmisen.

Kokoukset. Huoltolautakunta kokonaisuudessaan piti vuoden kuluessa 12 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 128 asiaa. Hallintojaosto kokoontui 11 kokoukseen, joissa käsiteltiin kaikkiaan 151 asiaa. Muilla jaostoilla oli kokouksia seuraavasti:

Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku
I	26	239
II	26	313
III	24	321
IV	27	346
V	26	434
VI	35	259

Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku
Omaisuus- ja korvausjaosto	14	245
Kodinperustamislaina- ja lapsilisäjaosto	22	62
Työhuoltojaosto	26	213
Alkoholistihuoltojaosto	26	1 018
Irtolaishuoltojaosto [2])	2	28

Kunnalliskodin johtokunta kokoontui 14 kertaa käsitellen 387 asiaa. Tervalammen työlaitoksen johtokunnalla oli 30 kokousta ja niissä pidettyjen pöytäkirjojen pykäliä yhteensä 236. Työtupien johtokunta kokoontui 10 kertaa käsitellen 102 asiaa.

II. Tärkeimmät päätökset

Ravintoavustusten normit. Eräiden elintarvikkeiden hintojen nousun johdosta vahvisti lautakunta 1. 10. lukien uudet ravintoavustusten normit seuraavasti: ravintoavustusten perusnormit perhetaloudessa eläville seuraavien ikäryhmien kohdalla kuukaudessa 0—3 v 2 500 mk, 4—10 v 3 300 mk, 11—15 v 4 450 mk, 16—59 v 5 000 mk sekä 60— v 5 250 mk; yksinäisille henkilöille 16—59 v 5 250 mk ja 60— v 5 500 mk; ulkona aterioiville, iästä riippumatta, 260 mk päivässä. Lisäravinnon normit olivat kuukaudessa 7—15 v lapsille, jotka käyvät koulua eivätkä saa ilmaista kouluateriaa, enintään 1 150 mk, raskaana oleville 1 150 mk, keuhkotuberkuloottisille 950 mk, huonossa kunnossa oleville sokeritautisille 700 mk, vatsahaavaisille 700 mk, kotitehtävissä oleville äideille, joilla on hoidossaan vähintään kolme alaikäistä lasta, 1 250 mk sekä työssä käyville 1 250 mk (23. 9. 98 §).

Toipilasrahan jako-ohjeet. Koska talousarvioon toipilasrahojen jakamiseksi merkitty määräraha oli kertomusvuonna ensimmäisen kerran ulotettu tuberkuloottisten ohella koskemaan myös jälkihuoltoa tarvitsevia reumasairaita ja kun uusi kansaneläkelaki ja huoltoapulaki olivat tehneet tarpeelliseksi v. 1956 vahvistettujen toipilasrahojen jako-ohjeiden tarkistamisen, vahvisti huoltolautakunta seuraavat uudet jako-ohjeet:

1. Toipilasrahaa annetaan tarkoitukseen osoitetun määrärahan puitteissa 1. 1. 1957 alkaen toistaiseksi sellaiselle tuberkuloosin tai reuman johdosta erityisessä sairaanhoitolaitoksessa varsinaista hoitoa saaneelle varattomalle tai vähävaraiselle toipilaalle, jonka ao. parantolan tai sairaalan taikka tuberkuloositoimiston tai Kivelän sairaalan reumapoliklinikan lääkäri katsoo olevan erityisen toipumiskauden välttämättömässä tarpeessa

[1]) 8. 8. vahvistettujen sosiaaliohjesäännön sekä huoltolautakunnan alaisten laitosten ohjesäännön muutosten jälkeen omaisuus- ja korvausjaosto muutettiin omaisuus- ja holhousjaostoksi, alkoholisti- ja irtolaishuoltojaosto alkoholistihuoltojaostoksi, kodinperustamis- ja lapsilisäjaosto väestöasiainjaostoksi sekä kunnalliskodin johtokunta huoltolaitosten johtokunnaksi. — [2]) Irtolaishuoltojaosto toimi tammikuun ajan entiseen tapaan erillisenä, minkä jälkeen se yhdistettiin alkoholistihuoltojaostoon.

ja jonka voidaan katsoa toipumiskauden päätyttyä pystyvän ansiotyöllään elättämään itsensä ja perheensä.

2. Toipilasrahana maksetaan 9 000 mk kuukaudessa kuitenkin siten, että kansaneläkkeen osittaista tai täyttä tukiosaa taikka huoltoapuna kotiavustusta saavalle suoritettavan toipilasrahan määrä on 3 000 mk kuukaudessa.

3. Toipilasraha myönnetään säännönmukaisesti kolmen kuukauden toipumiskauden ajaksi parantolasta tai sairaalasta pääsystä lukien.

Jos toipilaalle päättyneenä hoitoaikana on tehty suurleikkaus ilman lohkonpoistoa tai muutoin suoritettu kirurginen hoitotoimenpide taikka hänellä on hyvänlaatuinen iso caverni, voidaan tuberkuloosihuoltotoimiston tai Kivelän sairaalan reumaosaston ylilääkärin nimenomaisen suosituksen perusteella toipumiskauden edelleen jatkamista varten myöntää toipilasrahaa edellisen lisäksi vielä enintään 3 kuukauden ajaksi.

Toipilaalle, jolle päättyneenä hoitoaikana on suoritettu lohkonpoisto- tai muu vastaava suurehko leikkaus, myönnetään toipilasraha kuitenkin aina kuudeksi kuukaudeksi, ellei ao. lääkäri jossakin tapauksessa pidä lyhyempää toipumiskautta riittävänä.

4. Toipilasraha myönnetään yleensä vain ensimmäistä kertaa parantolassa tai sairaalassa tuberkuloosin tai reuman johdosta hoidettavana olleelle potilaalle. Milloin toipilas on ollut hoidettavana hoitolaitoksessa useamman kuin yhden kerran, annetaan toipilasrahaa hänelle vain, milloin uusiutunut hoitojakso on johtanut terveydentilan olennaiseen paranemiseen.

5. Toipilasrahan saamisen edellytyksenä on lisäksi, että a) toipilas on toipilaskauden alkamista edeltäneenä vuonna Helsingissä henkikirjoitettu; b) toipilas on täyttänyt 16 vuotta; c) toipilas on varaton tai sellainen vähävarainen, jolla ei ole riittävästi varoja toipilaskauden käyttämiseksi itsensä kuntouttamiseen sekä d) hakemus toipilasrahan saamisesta on jätetty tuberkuloositoimistoon tai Kivelän sairaalan reumapoliklinikkaan yhden kuukauden kuluessa parantolasta pääsystä lukien.

6. Toipilasrahaa ei anneta sellaiselle toipilaalle, joka a) aikaisemmin jo on saanut toipilasrahan, paitsi poikkeustapauksessa milloin tuberkuloositoimiston tai Kivelän sairaalan reumaosaston ylilääkäri potilaalle suoritetun kirurgisen hoidon tai muun erityisen painavan syyn johdosta katsoo uuden toipilasrahan antamisen kuntouttamisen kannalta välttämättömäksi ja tarkoitustaan erityisesti vastaavaksi; b) toipilasaikanaan saa maksuttoman ylläpidon valtion tai kunnan ylläpitämässä tai avustamassa sairaalassa, hoito- tai huoltolaitoksessa taikka joka on otettu työ-, pakkotyö- tahi rangaistuslaitokseen; c) kurinpidollisista syistä on poistettu sairaanhoitolaitoksesta ennen hänelle tarpeellisen hoitoajan päättymistä; d) omasta aloitteestaan on ennen tarpeelliseksi harkitun hoitoajan päättymistä vastoin ao. lääkärin neuvoa poistunut tai päästetty parantolasta tai sairaalasta sekä jonka e) on todettu viettävän juopottelevaa tai hyvien tapojen vastaista taikka terveydentilaansa muutoin vaarantavaa elämää.

7. Huoltoapua saavalle toipilaalle annetaan toipilasraha lisäavustuksena eikä sitä saa ottaa huomioon huoltoavun suuruutta määrättäessä.

8. Toipilasraha suoritetaan yleensä kuukausittain rahana toipilaalle itselleen. Milloin on aihetta epäillä sen väärinkäyttöä tai milloin muusta erityisestä syystä katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, voidaan se kuitenkin suorittaa yllä tarkoitettua pienemmissäkin erissä tai luontoissuorituksena, niin myös toipilaan aviopuolisolle tai muulle hänen kanssaan yhteistaloudessa elävälle läheiselle omaiselle.

Ellei toipilasrahaerää ole nostettu kahden kuukauden kuluessa sen kuukauden päättymisestä lukien, jolta se oli nostettavissa, ei sanottua erää asianomaiselle enää suoriteta, ellei toipilas osoita nostamatta jättämiseen olleen painavia syitä.

9. Toipilasraha myönnetään huoltolautakunnalle tehtävän kirjallisen hakemuksen perusteella, jonka toipilas ennen sairaanhoitolaitoksesta poistumistaan jättää sairaalalle taikka välittömästi poistumisensa jälkeen Helsingin kaupungin tuberkuloositoimistolle tai Kivelän sairaalan reumapoliklinikalle edelleen lääkärinlausunnolla varustettuna huoltolautakunnalle toimitettavaksi.

10. Toipilasrahan maksaminen lakkautetaan jos a) toipilas otetaan hoidettavaksi edellä 6 b) kohdassa tarkoitettuun laitokseen; b) hän vaarantaa jatkuvan paranemisensa jättämällä ilmeisesti noudattamatta hänelle toipumisen edistymiseksi annettuja ohjeita ja määräyksiä tai c) toipilaan olosuhteet niin muuttuvat, ettei hänelle enää voitaisi myöntää toipilasrahaa.

11. Toipilasrahan myöntämisestä ja lakkauttamisesta päättää ao. huoltojaosto. Kiireellisissä tapauksissa toipilasrahan kuitenkin myöntää ko. apulaisjohtaja, jonka on päätöksestään ilmoitettava jaoston seuraavassa kokouksessa (21. 1. 10 §).

Kun kaupunginvaltuusto 20. 2. oli päättänyt, että toipilasrahan suuruus saatiin talousarvion perusteluista poiketen määrätä 350 mk:ksi päivältä, teki huoltolautakunta vastaavan tarkistuksen toipilasrahan ns. normaalimäärän osalta em. jako-ohjeisiin 1. 4. lukien (1. 4. 34 §).

Huoltolautakunta muutti jako-ohjeiden 2. kohdan ja 3:nnen kohdan ensimmäisen kappaleen 1. 5. lukien seuraavaan muotoon:

2. Toipilasrahana maksetaan 10 500 mk kuukaudessa kuitenkin siten, että kansaneläkkeen osittaista tai täyttä tukiosaa saavalle yksinäiselle henkilölle annettavan toipilasrahan määrä on 4 000 mk kuukaudessa ja vastaavasti perheelliselle henkilölle 5 000 mk kuukaudessa sekä huoltoapuna kotiavustusta saavalle 3 000 mk kuukaudessa.

3. Toipilasraha myönnetään säännönmukaisesti kolmen kuukauden toipumiskauden ajaksi parantolasta tai sairaalasta pääsystä lukien. Reumatoipilaalle voidaan lääkärin suosituksen perusteella myöntää toipilasraha lyhyemmäksikin, kuitenkin vähintään yhden kuukauden ajaksi (23. 4. 57 §).

Yksityisiin korvausvelvollisiin kohdistuva velkomistoiminta. Huoltolautakunta päätti antaa huoltoviraston asiamiesosastolle periaatteellisen ohjeen, että v:n 1956 aikana tai sitä ennen annetun köyhäinhoidon velkomisessa yksityiseltä korvausvelvolliselta noudatetaan huoltoapulain 28—42 §:ssä säädettyjä periaatteita; että asiamiesosastossa viipymättä aloitetaan järjestelmällinen korvausvelkojen poistamistyö 1. kohdan edellyttämien periaatteiden mukaisesti sekä että näin poistettaviksi tulevissa tapauksissa korvausvelvollisille ilmoitetaan tapahtuneesta velan poistamisesta (25. 2. 28 §).

Huoltolaitoksissa annettavan huollon korvaus. Huoltolautakunta vahvisti Koskelan sairaskodissa ja Kustaankartanon vanhainkodissa 1. 6. tai sen jälkeen annetusta hoidosta yksityisiltä perittäviin korvauksiin nähden noudatettavaksi seuraavia ohjeita: 1) hoitomaksuna Koskelan sairaskodissa ja Kustaankartanon vanhainkodissa huollettavalta itseltään peritään sosiaaliministeriön vahvistaman taksan mukainen määrä, mikäli hänellä on omia varoja, eläkkeitä tai muita tuloja niin paljon, että ne käyttövarojenkin maksamisen jälkeen riittävät taksanmukaisen määrän suorittamiseen. Muussa tapauksessa hoitomaksu asetetaan henkilön maksukyvyn mukaan noudattaen huoltolautakunnan vahvistamia velkomisnormeja; 2) perittäessä korvausta muulta yksityiseltä helsinkiläiseltä korvausvelvolliselta kuin huollettavalta itseltään Koskelan sairaskodissa tai Kustaankartanon vanhainkodissa annetusta huollosta, noudatetaan enintään 400 mk:n suuruista hoitopäivämaksua 30 ensimmäiseltä hoitovuorokaudelta ja senjälkeiseltä ajalta enintään 300 mk/vrk kuitenkin niin, että jos mainituissa huoltolaitoksissa annettu huolto on välitöntä jatkoa kaupungin sairaalassa annettuun hoitoon, viimeksi mainittu otetaan hoitoaikaa laskettaessa huomioon; 3) helsinkiläisellä korvausvelvollisella tarkoitetaan tässä henkilöä, joka on ko. hoidon antamista edeltäneenä vuotena henkikirjoitettuna Helsingin kaupungissa (17. 6. 82 §).

Kodinhoitoavusta perittävien korvausten perusteet. Lautakunta vahvisti seuraavat normit ja periaatteet, joita oli noudatettava 1. 5. lukien kodinhoitoavusta perittävästä korvauksesta päätettäessä, milloin kodinhoitoapua oli annettu muille kuin varattomille tai vähävaraisille (1. 4. 39 §):

vaus naali- un-, mk	Yksinäinen vanhus	Lapseton pariskunta	Perhe, jossa on lapsia									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Bruttotulot 1 000 mk/kk [1]											
20	20— 23	24— 27	30— 33	34— 37	38— 43	46— 49	56— 59	66— 69	76— 79	84— 87	94—97	104—107
40	24— 27	28— 31	34— 37	38— 41	44— 47	50— 53	60— 63	70— 73	80— 83	88— 91	98—101	108—111
50	28— 29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60	30— 31	32— 37	38— 43	42— 47	48— 53	54— 57	64— 67	74— 77	84— 87	92— 95	102—105	112—115
70	32— 33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
75	34— 39	38— 43	44— 49	48— 53	54— 59	58— 63	68— 73	78— 83	88— 93	96—101	106—111	116—121
00	40— 45	44— 49	50— 55	54— 59	60— 65	64— 69	74— 81	84— 89	94— 99	102—107	112—117	122—127
20	46— 51	50— 55	56— 61	60— 65	66— 71	70— 75	82— 87	90— 95	100—105	108—113	118—121	128—130
15	52—130	56—130	62—130	66—130	72—130	76—130	88—130	96—130	106—130	114—130	122—130	—

Alle 20 000 mk:n bruttotuloista ei korvausta peritä.

Eo. taulukko on tarkoitettu yleisohjeeksi ja noudatettavaksi ns. normaalitapauksissa. Mikäli kuitenkin huomattavan suuret sairausmenot, erittäin korkea vuokra, muun omaisen kuin lasten huolto, keskitasoa suuremmat työmatkakustannukset, velkojen korot ym. yleisestä tasosta poikkeavat menot huomattavasti rasittavat perheen taloutta, otetaan tällaiset menot joko kokonaan tai kohtuullisin osin yksityistapauksessa huomioon tulojen vähennyksenä. Samoin suoritetaan jokaisen yli 10-vuotiaan lapsen osalta 500 mk:n vähennys.

Yksityisten vanhainkotien tukeminen. Talousarvioon huoltolautakunnan käytettäväksi merkitystä määrärahasta yksityisten vanhainkotien tukemiseksi huoltolautakunta jakoi avustuksina kaikkiaan 26 vanhainkodin ylläpitomenoihin helsinkiläisten vanhusten hoitopäivien osalta 7 870 080 mk. Avustuksista osallisiksi tulleissa vanhainkodeissa oli yhteensä 834 hoitopaikkaa ja niissä hoidettujen helsinkiläisten vanhusten hoitopäivien luku edellisenä vuonna oli kaikkiaan 262 336 (1. 4. 43 §).

Alkoholistihuollon tehostaminen. Huoltolautakunta myönsi alkoholistihuollon tehostamiseksi merkitystä määrärahasta avustuksia AA-Kotikerholle 600 000 mk, Vapaan Alkoholistihuollon Kannatusyhdistykselle 400 000 mk ja Kansan Raittiusavulle 100 000 mk niiden suorittaman vapaaehtoisen alkoholistihuoltotyön tukemiseksi (21. 1. 8 §).

III. Esitykset

Sosiaaliministeriölle huoltolautakunta esitti, että ministeriö varaisi alkoholistien hoidosta kaupungin kanssa 23. 5. 1947 tekemänsä sopimuksen perusteella vuotuisen määrärahan ryhmäterapian järjestämistä varten Tervalammen työlaitoksessa hoidettaville alkoholisteille (1. 4. 41 §).

Kaupunginhallitukselle huoltolautakunta tai hallintojaosto tekivät esityksiä mm. seuraavista asioista: ammattiopintojen avustuslaissa tarkoitettujen apuraha- ja opintolainamäärien kiireellistä tarkistamista koskevan esityksen tekemisestä valtioneuvostolle (21. 1. 5 §); tuberkuloosi- ja reumatoipilaille jaettavan toipilasrahan päivää kohti laskettavan summan korottamisesta 300 mk:sta 350 mk:aan (21. 1. 10 §); huoltoapulain 31 §:n 3 momentissa tarkoitettujen taksojen vahvistamisesta Koskelan sairaskodin, Kustaankartanon vanhainkodin ja Tervalammen työlaitoksen osalta (25. 2. 27 §); Roihuvuoren vanhainkodin rakennusohjelman hyväksymisestä (25. 2. 29 §); kodinhoitajien ylityökorvauksen perusteiden vahvistamisesta (hall. jsto 4. 3. 30 §) sekä Helsingissä toimivien äiti- ja lapsikotien avustamisesta (23. 4. 59 §).

IV. Lausunnot

Vuoden kuluessa lautakunta antoi eri viranomaisille lukuisia siltä pyydettyjä lausuntoja, joista osan käsitteli huoltolautakunta, osan lautakunnan hallintojaosto. Kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat mm. seuraavia asioita: uuden kansaneläkelain mukaisten eläketoimikuntien perustamista kaupunkiin (28. 1. 19 §); kroonisesti sairaiden hoitokomitean mietintöä (28. 1. 20 §); sairaalalääkärien palkkauskomitean mietintöä (1. 4. 44 §); sosiaaliohjesäännön ja huoltolaitosten ohjesäännön muuttamista (1. 4. 47 §); kodinsiivoojien ateriakorvausta (hall.jsto 1. 4. 50 §); sota- ym. invalidien avustusmäärärahan jakoa (23. 4. 55 §); kaupungin edustajien nimeämistä A-klinikkasäätiön johtokuntaan (hall. jsto 6. 5. 60 §); Koskelan sairaskodin keittiö- ja keskusrakennuksen sekä uuden lämpökeskusrakennuksen luonnospiirustuksia (hall. jsto 15. 5. 63 §); Koskelan keskuspesulan luonnospiirustuksia (27. 5. 69 §); sosiaalisten apurahojen jakokomitean mietintöä (30. 8. 90 §); Koskelan sairaskodin porttirakennuksen pääpiirustuksia (30. 8. 91 §); luontoisetusäännön 5 §:n edellyttämiä virkoja (28. 10. 107 §); uuden sokeaintalon rakentamista (28. 10. 108 §); A-klinikkasäätiön ja kaupungin välistä sopimusta koskevaa ehdotusta (hall. jsto 4. 11. 130 §); mustalaiskysymystä (16. 12. 120 §); nuorison työllisyystilannetta (16. 12. 121 §); vanhusten huoltoa koskevaa vt Mäkisen ym. aloitetta (16. 12. 123 §);

seuraavien vapaiden huoltojärjestöjen toimintansa tukemiseksi anomien avustusten, halpakorkoisten lainojen ym. myöntämistä: Kotikerho (21. 1. 9 §), Kovaosaisten Ystävät (25. 2. 32 §, 17. 6. 79 §), Helsingin Ensi-Koti (23. 4. 58 §), Stiftelsen Sjukhemmet i Helsingfors (27. 5. 70 §), Helsingin Invaliidien yhdistys (30. 8. 93 §), Reumaliitto—Reumaförbundet (23. 9. 95a §), Pelastusarmeija (28. 10. 106 §), Vanhojen Huolto (25. 11. 114 §),

Helsingin Sokeat (25. 11. 115 §) ja Polio Invalidit (25. 11. 116 §) sekä 28:n eri järjestön anomuksia apurahojen saamiseksi yleishyödyllisten yritysten ja laitosten tukemismäärärahasta (23. 4. 56 §).

Eri jaostojensa toimesta huoltolautakunta antoi viranomaisille ja yksityisille huoltojärjestöille tuhansia yksityisiä henkilöitä ja huollonsaajia koskevia lausuntoja. Eniten pyysivät näitä lausuntoja Kansaneläkelaitos ja Valtion tapaturmatoimisto.

B. Huoltoviraston ja huoltolaitosten toiminta

I. Henkilökunta, huoneistot, kansliatyö

Henkilökunta. Huoltoviraston henkilökunnasta siirtyivät eläkkeelle mm. kansl. hoit. Vivi Paulin ja huoltotark. Elli Kajatsalo, Helsinki-mitali myönnettiin seuraaville eläkkeellä oleville: huoltotark. R. Bronck ja huoltosisar M. Kilpinen. Kaupunkiliiton ansiomitalin saivat eläkkeellä olevat huoltotarkastajat Iris Gröndahl ja Elli Kajatsalo.

Huoneistot ym. Huoltotoimistot pidettiin yleisöä varten avoinna arkipäivisin klo 10—13 paitsi lauantaisin ja juhla-aattoina klo 10—12. Asiamiesosastolla, pääkassalla sekä alkoholisti- ja irtolaishuoltotoimistolla oli päivävastaanottojen ohella lisäksi määräpäivinä iltavastaanottoja.

Toimistotyö. Huoltoapua, sotilasavustuksia yms. varten asetettujen huoltotoimistojen huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 23 210 kotikäyntiä huoltotapausten tutkimiseksi. Toimistojen huoltosisaret suorittivat erityisissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä lapsia, sairaita, vanhuksia tai muita erityishuoltoa tarvitsevia henkilöitä. Näitä kotikäyntejä oli yhteensä 14 260.

Rekisteritoimistossa pidetyssä avunsaajain keskusrekisterikortistossa aloitettiin vuoden alusta lukien huoltoapulain voimaantulon johdosta uusi rekisterisarja, johon kertomusvuonna kertyi 19 359 henkilökorttia. Toimistossa käsiteltiin 5 590 sairaalahoitoa koskevaa anomusta, joiden johdosta annettiin maksusitoumus sairaaloihin 4 250 tapauksessa ja 101 tapauksessa varattomuustodistus. Sairaalahoitoanomuksista aiheutui kaikkiaan 1 418 huoltotarkastajien sairaalakäyntiä. Kansaneläkelaitoksen lausuntopyyntöjä eläkehakemuksista käsitteli toimisto 3 549.

Kodinperustamislainatoimistossa otettiin vastaan 563 laina-anomusta. Asiakkaiden käyntejä toimistossa oli 4 886.

Lapsilisätoimisto suoritti sille saapuneiden ilmoitusten perusteella lain mukaiset lapsilisät niihin oikeutetuille nostajille, joiden luku vuoden viimeisenä neljänneksenä oli 60 702. Näiden lisäksi lastensuojelulautakunta ja huoltolautakunta nostivat lapsilisän huostassaan olevien tai laitoksissa hoidettavien lasten osalta.

Kodinhoitotoimistoon tehtiin kaikkiaan 3 457 pyyntöä kodinhoitoavun saamiseksi.

Työhuoltotoimisto hoiti sotaorpojen työhuoltoon, ammattiopintojen avustamiseen ja invalidihuoltoon kuuluvat tehtävät ja teki sosiaaliministeriölle esityksiä tai antoi ministeriölle lausuntoja yhteensä 1 376 sekä laati 3 849 maksuosoitusta. Toimiston huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 1 232 kotikäyntiä.

Irtolais- ja alkoholistihuoltotoimistoon ilmoitettiin kertomusvuoden aikana kaikkiaan 184 uutta irtolaistapausta, 705 uutta alkoholistitapausta sekä 553 uutta ns. raittiushuoltotapausta. Tutkimuksia, kuulusteluja ja puhutteluja suorittivat huoltotarkastajat yhteensä 24 291. Yksityiskohtainen selvitys vuoden aikana irtolaishuollossa olleista 736 henkilöstä, alkoholistihuollossa olleista 3 286 henkilöstä sekä raittiushuoltolain kohteina olleista 725 henkilöstä on edempänä ao. luvuissa.

Asiamiesosaston omaisuus- ja holhousasiaintoimistossa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 2 666 henkilön omaisuusasioita, joista kertomusvuonna vireillepantujen luku oli 1 148. Toimistossa pidetyn holhouskortiston mukaan oli holhouksessa vuoden alussa 832 ja lopussa 1 571 henkilöä.

Kuntien välisten korvausasiain toimisto esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 3 574 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 1 431 huoltolautakunnan ja 658 lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta sekä 1 485 kansaneläkkeen lisäeläkkeen kunnanosuuksista. Kokonaismäärästä oli kertomusvuonna vireillepantuja uusia köyhäinhoitoa ja lastensuojelua koskevia tapauksia 356. Toisilta kunnilta saapui toimistoon korvausvaatimuksia 2 323 henkilölle annetusta huollosta. Huoltoapu-

lain mukaisia siirtoasioita pantiin vireille 84 tapauksessa ja toisten kuntien siirtohakemuksia saapui 125 tapauksessa.

Valtioon kohdistuvien korvausasiain toimisto haki valtiolta korvauksia, ja koski niistä 116 köyhäinhoitoa, 1 lastensuojeluhoitoa, 1 alkoholistihuoltoa, 2 irtolaishuoltoa ja 246 tapauksessa oli kysymys sotasiirtolaishoidosta. Näiden lisäksi 1 379 tapauksessa oli kysymys kansaneläkkeen lisäeläkkeiden kunnanosuuksien korvaamisesta. Edelleen toimisto haki korvausta 501 henkilölle sotilasavustuslain nojalla myönnetystä huoltoavustuksesta.

Yksityisiin korvausvelvollisiin kohdistuva korvausten perimistoiminta tapahtui desentralisoidusti pääasiassa huoltotoimistoissa. Osa tehtävistä hoidettiin keskitetysti seuraavissa erikoistyöryhmissä: lastensuojeluhoidosta aiheutuvat korvaukset peri ns. Ls-ryhmä, oikeudenkäynti- ja tutkimusasiain ryhmä hoiti yksityisiä maksuvelvollisia vastaan kohdistettavat lainhakuasiat, työlaitokseen toimittamiset jne. sekä ns. eläkeasiain ryhmä hoiti huoltolautakunnalle kansaneläkkeistä aiheutuvat ja lautakunnalle maksettavaksi määrättyjä ja välitettäviä eläkkeitä koskevat asiat. Mainittakoon, että niiden henkilöiden luku, joiden eläkkeitä ko. tavalla oli hoidettavana, oli vuoden alussa 4 314 ja lopussa 4 758.

II. Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

a. Huoltoapulakiin perustuva huolto

Avunsaajat

Kertomusvuonna sai huoltoapua seuraava määrä yksinäisiä henkilöitä ja erimuotoisia perhekuntia:

	Luku	%
Yksinäiset miehet, ilman lapsia	3 316	23.9
» » lapsia huollettavana	52	0.4
» naiset, ilman lapsia	6 412	46.2
» » lapsia huollettavana	1 267	9.1
Avioparit, ilman lapsia	1 331	9.6
» lapsia huollettavana	1 499	10.8
Yhteensä	13 877	100.0

Niiden perhekuntien luku, joissa oli alaikäisiä lapsia, oli 2 818. Nämä jakautuivat lasten luvun mukaan seuraavasti:

	Perheitä, joissa lapsiluku oli											Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Yksinäiset miehet	24	21	2	3	2	—	—	—	—	—	—	52
Naimattomat naiset	277	28	7	4	1	1	—	—	—	—	—	318
Muut yksinäiset naiset (lesket, eronneet, erossa asuvat)	352	340	171	57	20	7	2	—	—	—	—	949
Aviopuolisot	449	394	292	197	89	40	25	9	2	1	1	1 499
Yhteensä	1 102	783	472	261	112	48	27	9	2	1	1	2 818

Lasten yhteinen lukumäärä näissä perheissä oli 6 276.

Huoltoapua saaneiden yksinäisten henkilöiden ja perhekuntien jäsenten luku, aviopuolisot ja lapset mukaanlukien, oli 22 983, mikä luku osoittaa huoltoavun vaikutuspiirin suuruutta Helsingissä. Kaupungin keskiväkiluvusta se oli 5.4 %. Huoltoavun (ennen v. 1957 köyhäinhoidon) vaikutuspiiri kehittyi v. 1948—1957 seuraavasti:

Vuosi	Huoltoavun (köyhäinhoidon) vaikutuspiiri Henkilöluku	% väkiluvusta
1948 ...	10 390	2.9
1949 ...	12 714	3.5
1950 ...	12 363	3.3
1951 ...	12 151	3.2
1952 ...	13 485	3.5
1953 ...	17 432	4.4
1954 ...	17 852	4.4
1955 ...	19 133	4.6
1956 ...	20 081	4.8
1957 ...	22 983	5.4

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen pääsyistä oli, kuten aikaisemminkin, hallitsevassa asemassa sairaus tai invaliditeetti (päämiehen tai perheessä esiintyvä) ja oli niiden osuus 63.2 %. Vanhuus esiintyi syynä 14.6 %:lla, epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus 9.1 %:lla ja työttömyys 7.8 %:lla.

Kymmenvuotiskautena 1948 — 1957 oli avuntarpeen syiden suhteellinen osuus seuraava:

Avuntarpeen syy	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957
Vanhuus	22.5	20.3	22.1	22.0	21.3	18.0	19.6	18.1	18.5	14.6
Mielisairaus	20.3	18.6	18.7	19.2	18.9	16.5	16.6	17.0	18.0	17.7
Muut sairaudet ja invaliditeetti	42.7	44.2	43.9	43.4	42.3	42.1	41.8	45.9	45.1	43.1
Vajaamielisyys	2.2	1.6	1.7	1.7	1.5	1.0	1.2	1.1	0.9	2.4
Aviopuolison kuolema	0.3	0.2	0.2	0.2	0.4	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1
Perheen suurilukuisuus	1.0	0.7	0.8	0.9	0.7	0.5	0.9	0.6	0.6	1.5
Epäsosiaalinen elämäntapa [1]	6.5	7.1	6.7	7.6	8.7	8.4	8.9	9.1	8.5	9.1
Työttömyys	0.8	2.5	1.4	1.0	2.3	8.8	6.4	3.7	2.2	7.8
Muut syyt	3.7	4.8	4.5	4.0	3.9	4.4	4.5	4.4	6.1	3.7
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Eri ikäryhmissä vaihteli erilaisten syiden suhteellinen osuus kertomusvuonna suuresti. Niinpä sairaus ja mielisairaus olivat hallitsevina avuntarpeen syinä alle 65-vuotiailla, kun taas yli 65-vuotiaiden pääasiallisimpana syynä olivat vanhuudesta johtuvat seikat. Erikseen on lisäksi huomattava, että 20—29 ja myös 16—19 vuotiaiden kohdalla epäsosiaalisen elämäntavan osuus avuntarpeen syynä oli huomattava. Seuraava taulukko osoittaa lähemmin avuntarpeen syiden suhteellisen osuuden prosentteina eri ikäryhmissä.

Avuntarpeen syy	16—19 v	20—29 v	30—39 v	40—49 v	50—59 v	60—64 v	65— v
Vanhuus	—	—	—	—	—	—	46.1
Mielisairaus	5.9	14.2	20.2	22.6	21.7	19.6	13.1
Muut sairaudet ja invaliditeetti	30.6	30.6	31.4	41.5	58.6	69.2	37.9
Vajaamielisyys	3.0	5.4	3.9	2.6	2.2	1.3	1.0
Aviopuolison kuolema	—	0.4	0.3	0.2	0.2	—	—
Perheen suurilukuisuus	—	1.7	4.8	3.2	0.6	0.1	0.0
Epäsosiaalinen elämäntapa	22.1	26.2	20.1	12.8	4.4	2.0	0.7
Työttömyys	14.1	15.3	13.4	12.8	8.8	5.0	0.2
Muut syyt	24.3	6.2	5.9	4.3	3.5	2.8	1.0
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Huoltoavun muodon mukaan ryhmittyivät avunsaajapäämiehet (yksinäiset tai perheelliset) seuraavasti:

[1]) Elatusvelvollisuuden laiminlyöminen, perheensä jättäminen, muu epäsosiaalinen elämäntapa.

Huoltoavun muoto	Päämiehiä kaikkiaan
Yksinomaan laitoshoito	5 085
» yksityishoito	2
» kotiavustus	6 029
Laitoshoidon lisäksi kotiavustusta	2 761
Kaikkiaan	13 877

Ikä. Avunsaajapäämiehet jakautuivat eri ikäryhmiin seuraavasti:

Ikä, vuotta	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—19	98	1.6	137	1.8	235	1.7
20—29	742	12.0	592	7.7	1 334	9.6
30—39	1 180	19.1	806	10.5	1 986	14.3
40—49	1 344	21.7	1 053	13.7	2 397	17.3
50—59	1 316	21.3	1 122	14.6	2 438	17.5
60—64	432	7.0	663	8.6	1 095	7.9
65—69	382	6.2	698	9.0	1 080	7.8
70—79	521	8.4	1 709	22.2	2 230	16.1
80—	165	2.7	917	11.9	1 082	7.8
Yhteensä	6 180	100.0	7 697	100.0	13 877	100.0

Vanhuuden rajan, 65 v, oli sivuuttanut 31.7 % päämiehistä.

Kansaneläkettä ym. saaneet. Kansaneläkkeen tukiosaa tai työkyvyttömyyseläkettä kertomusvuonna saavia yksinäisiä tai perheellisiä oli seuraavasti:

	Huoltoapua saaneiden koko luku	Näistä sai em. eläkettä yms.	
		Luku	%
Yksinäiset miehet	3 368	1 724	51.2
» naiset, ilman lapsia	6 412	4 968	77.5
» » lapsia huollettavana	1 267	114	9.0
Avioparit, ilman lapsia	1 331	841	63.2
» lapsia huollettavana	1 499	283	18.9
Kaikkiaan	13 877	7 930	57.1

Yllä mainituista 841 lapsettomasta avioparista 280 oli sellaisia, joista kumpikin sai em. eläkettä. Vastaava luku niistä 283 avioparista, joilla oli lapsia, oli 17. Jäljelle jäävissä tapauksissa vain toinen aviopuolisoista oli saanut sanottuja etuuksia.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään vielä tarkemmin selkoa eri avustusmuotoja käyttäen huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoitoa saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omissa laitoksissa olleista erikseen, yksityishoidossa olleista ja kotiavustusta saaneista.

Laitoshoito

Huoltoapulain nojalla hoidettiin avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 7 087 päämiestä ja 977 heidän perheittensä jäsentä eli kaikkiaan 8 064 eri henkilöä (ed. v. 7 677). Näiden laitoshoitopäivien kokonaislukumäärä oli 1 475 800 (1 430 467), joten henkilöä kohden tuli keskimäärin 183.0 huoltopäivää (186.3).

Seuraava taulukko osoittaa, miten hoidokit ja huoltopäivät jakautuivat erilaisten laitosten kesken [1]):

[1]) Kahdessa tai useammassa laitoksessa ollut hoidokki on otettu summaan vain kerran.

Laitos	Hoidettuja					Huoltopäiviä	
	Päämiehiä			Perheenjäseniä	Kaikkiaan	Kaikkiaan	Keskim. hoidettua kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä				
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	**2 657**	**4 430**	**7 087**	**977**	**8 064**	**1 475 800**	**183.0**
Kaupungin omat laitokset	**2 302**	**3 571**	**5 873**	**765**	**6 638**	**1 236 461**	**186.3**
Huoltolautakunnan alaiset	*746*	*1 710*	*2 456*	*106*	*2 562*	*628 479*	*245.3*
Koskelan sairaskoti laitoksineen	440	1 130	1 570	95	1 665	355 680	213.6
Kustaankartanon vanhainkoti	210	631	841	14	855	260 978	305.2
Tervalammen työlaitos	113	—	113	—	113	11 821	104.6
Sairaalat	*896*	*797*	*1 693*	*519*	*2 212*	*74 583*	*33.7*
Marian sairaala	449	360	809	75	884	22 206	25.1
Kivelän sairaala	281	311	592	94	686	25 237	36.8
Malmin sairaala	52	47	99	11	110	2 589	23.5
Auroran sairaala	94	87	181	343	524	12 316	23.5
Tuberkuloosiparantola	61	13	74	5	79	9 711	122.9
Toipumiskoti	60	49	109	2	111	2 524	22.7
Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden huoltolaitokset	*793*	*1 202*	*1 995*	*152*	*2 147*	*533 399*	*248.4*
Nikkilän sairaala	471	857	1 328	68	1 396	439 702	315.0
Kivelän sairaala	215	212	427	74	501	59 515	118.8
B-sairaala, Salo	2	75	77	1	78	22 070	282.9
Keskuskoti	—	23	23	1	24	4 836	201.5
Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema	177	161	338	27	365	7 276	19.9
Muiden omistamat laitokset	**489**	**1 060**	**1 549**	**244**	**1 793**	**239 339**	**159.5**
Vanhainkodit	*32*	*235*	*267*	*8*	*275*	*83 100*	*302.2*
Lepokodit	*18*	*40*	*58*	*8*	*66*	*5 518*	*83.6*
Erilaiset invalidikodit	*2*	*4*	*6*	—	*6*	*867*	*144.5*
Ensi-Koti	—	*73*	*73*	*3*	*76*	*4 735*	*62.3*
Solhem äitikoti	—	*1*	*1*	—	*1*	*11*	*11.0*
Pippingsköldin äitikoti	—	*58*	*58*	*10*	*68*	*4 880*	*71.8*
Emmauskoti	—	*84*	*84*	*2*	*86*	*14 533*	*169.0*
Sekalaiset turvakodit ym.	*1*	*2*	*3*	—	*3*	*576*	*192.0*
Turvakoti Väinölä	—	*23*	*23*	*1*	*24*	*1 076*	*44.8*
Uudenmaan työlaitos	*5*	*3*	*8*	—	*8*	*389*	*48.6*
Sairaalat, parantolat yms.	*326*	*465*	*791*	*207*	*998*	*31 361*	*31.4*
Yleiset ja yksityiset sairaalat	281	402	683	201	884	18 499	20.9
Työterveyslaitos	8	7	15	—	15	418	27.9
Tuberkuloosiparantolat	7	3	10	—	10	1 068	106.8
Invalidisairaalat ja -hoitolat	4	5	9	1	10	348	34.8
Sairaskodit	—	15	15	—	15	4 196	279.7
Sekalaiset hoitolat ja parantolat	28	34	62	5	67	6 832	102.0
Mielisairashoitolat ym.	*108*	*169*	*277*	*12*	*289*	*92 293*	*319.4*
Kellokosken sairaala	39	67	106	4	110	35 808	325.5
Muut mielisairaalat (paitsi Helsingin omat)	39	81	120	8	128	38 770	302.9
Rinnekoti	24	16	40	—	40	13 973	349.3
Muut vajaamielisten hoitolat	6	5	11	—	11	3 742	340.2

Edellä olevan taulukon mukaan tuli 83.8 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten oaslle sekä 42.6 % huoltolautakunnan alaisten laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku mielisairaaloissa ja muissa mielisairaanhoitoloissa oli 42.4 % kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, Koskelan sairaskodissa, Kustaankartanon vanhainkodissa ja Tervalammen työlaitoksessa hoidettiin kaikista laitoshoitoa saaneista 746 miestä ja 1 816 naista eli yhteensä 2 562 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 241 henkilön lisäystä.

Näiden laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa seuraavissa katsauksissa.

Koskelan sairaskoti laitoksineen

Sairaskodissa v. 1953 aloitetuista korjaus- ja uudisrakennustöistä valmistui kertomusvuonna yksi uusi henkilökunnan asuntolarakennus, joka otettiin käyttöön maaliskuussa. Hirvihaaran vanhainkodissa valmistui uusi sauna- ja työhuonerakennus sekä yhdistetty talli-sikala-kanala.

Henkilökunnassa tapahtuneista muutoksista mainittakoon Eeva Raekallion valitseminen tp. apulaislääkärin virkaan, Alexander Pingoudin valitseminen röntgenlääkärin palkkiovirkaan ja Gunvor Sommerschieldin valitseminen apulaisylihoitajan virkaan. Eläkkeelle siirtyivät mm. poliklinikanhoitaja Maria Väätäinen sekä osastonhoitaja Sylvi Kooni. Helsinki-mitaleja saivat eläkkeelle siirtyneet konemestari Kustaa Lehtiniemi, ruokalanhoitaja Ines Mäkelä ja keittäjä Hilda Andersson. Kaupunkiliiton ansiomerkin pitkäaikaisesta palveluksesta saivat käsityönohjaaja Anna Virta, osastonhoitaja H. Häyry, hoitaja Anni Rantala ja hoitoapulainen Anni Muukkonen.

Huollettavat. Koskelan sairaskodissa laitoksineen hoidettiin kertomusvuonna 440 miestä ja 1 225 naista, yhteensä 1 665 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 958 henkilöä ja v:een 1958 jäi 957 henkilöä. Laitoksen työhuoneissa päivisin työskennelleitä, mutta kodeissaan asuvia työtupien miespuolisia työntekijöitä ei hoidokkilukuihin ole luettu.

Hoitopäiviä oli koko vuonna 355 680 eli 213.6 päivää keskimäärin huollettavaa kohden.

Menot ja tulot. Sairaskodin menot ja tulot, lukuun ottamatta tuotantolaitoksia, ilmenevät seuraavasta asetelmasta:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Sairaskodin	352 879 070	Sairaskodin	10 711 964
Yhteiset menot	71 695 069	Luontoisetukorvaukset	7 368 905
Yhteensä	424 574 139	Yhteensä	18 080 869

Tuotannollisten laitosten yhteinen voitto oli kaikkiaan 2 796 913 mk (ed. v. 3 604 138 mk). Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli tuotantolaitosten menoja huomioon ottamatta 1 193: 69 mk. Jos vähennetään sairaskodin ja luontoisetutulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi 1 142: 86 mk. Jos otetaan huomioon myös tuotantolaitosten voitto, tulee hoitopäivän nettokustannukseksi 1 134: 99 mk. Kustannukset huollettavien ja laitoksen henkilökunnan ruokinnasta olivat henkilöä ja päivää kohden 135: 68 mk, mihin eivät sisälly ruoanvalmistuskustannukset.

Lääkärinhoito. Laitoksen laboratoriossa suoritettiin kaikkiaan 30 405 laboratoriotutkimusta. Röntgenosastolla oli kävijöitä 1 490 ja suoritettuja tutkimuksia oli 2 016. Fysikaalista hoitoa annettiin 23 123 kertaa. Poliklinikassa lääkärin vastaanotolla käyntien luku oli 1 450 ollen suurin elokuussa, 138, ja pienin heinäkuussa, 98.

Ruumiinavaus pyrittiin suorittamaan kaikissa tapauksissa, jolloin se kuolemansyyn selvillesaamiseksi oli tarkoituksenmukaista, ja toimitettiin niitä 80 tapauksessa, pääasiallisesti Patologisessa laitoksessa.

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 439 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Mp.	Np.	Yht.
Tartunta- ja loistaudit	3	2	5
Kasvaimet ja vertamuodostavien elinten taudit	16	32	48
Herkistymäsairaudet	1	1	2
Hermoston ja aistimien taudit	13	49	62
Verenkiertoelinten taudit	45	130	175
Hengityselinten taudit	35	80	115
Ruoansulatuselinten taudit	—	7	7
Virtsa- ja sukuelinten taudit	4	9	13
Tuki- ja liikuntaelinten taudit	—	3	3
Vanhuudentaudit ja epätarkasti määritellyt sairaudet	2	3	5
Tapaturmat	1	2	3
Väkivaltainen kuolema	—	—	—
Iho- ja ihonalaiskudosten taudit	—	1	1
	120	319	439

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Sielunhoitotyö Käpylän laitoksessa oli sairaalain sielunhoitotyön johtokunnan alaisen sairaalapastorin sekä Hirvihaaran, Kulosaaren ja Torpan vanhainkodeissa Kustaankartanon vanhainkodin papin tehtävänä. Jumalan-

palveluksia ja hartaushetkiä oli 587 ja ehtoollisjumalanpalveluksia 26. Niiden lisäksi pidettiin Hirvihaaran, Kulosaaren ja Torpan vanhainkodeissa jumalanpalvelus kerran kuussa.

Muuta henkistä virkistystoimintaa ylläpidettiin mm. laitoksen kirjaston avulla ja oli lainauksien luku 5 841. Huollettavien käytössä oli lisäksi 229 vuosikertaa suomen- ja ruotsinkielisiä päivä- ja aikakauslehtiä. Liikuntakyvyttömille ja huonosti liikkuville huollettaville järjestettiin askartelutoimintaa. Kanttiini tuotti niinikään huollettaville virkistystä. Eri järjestöt toimeenpanivat juhlia. Elokuvaesityksiä oli yhteensä 124 kertaa.

Työhuoneet. Puusepän- ja maalarintyöhuoneet sekä paja toimivat entiseen tapaan. Huollettavien lisäksi työskenteli niissä huoltolautakunnan työtupien työntekijöitä, keskimäärin 16 miestä päivittäin. Huollettavien työpäivien luku oli 938 ja työtupien työntekijöiden 4 576.

Kustaankartanon vanhainkoti

Vanhainkodin rakennustöiden tultua v. 1956 loppuunsuoritetuiksi toimi laitos kertomusvuonna ensimmäisen kerran koko vuoden ajan täydellä tehollaan. Vanhainkodin henkilökunnasta siirtyi eläkkeelle osastonhoitaja Linda Pyykkö.

Huollettavat. Vanhainkodissa hoidettiin kertomusvuonna 210 miestä ja 645 naista eli yhteensä 855 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 673 henkilöä ja v:een 1958 jäi 712 henkilöä.

Huoltopäiviä oli koko vuonna 260 978 eli 305.2 päivää keskimäärin huollettavaa kohden.

Menot ja tulot. Vanhainkodin menot ja tulot olivat:

Menot	Mk
Vanhainkodin	265 915 059
Yhteensä	265 915 059

Tulot	Mk
Vanhainkodin	3 575 555
Luontoisetukorvaukset	4 154 655
Aterialipukkeet	4 948 980
Yhteensä	12 679 190

Bruttokustannus huollettavaa ja päivää kohden oli 1 018: 91 mk. Jos vähennetään tulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi 970: 33 mk. Kustannukset huollettavien ja henkilökunnan ruokinnasta olivat henkilöä ja päivää kohden 139: 25 mk, mihin eivät sisälly ruoanvalmistuskustannukset.

Huollettavien työ ja askartelu. Työkykyiset huollettavat suorittivat erilaisia voimiensa mukaisia töitä taloustehtävissä, erilaisissa korjaustöissä ym. Yleensä tämä toiminta oli terapian luontoista. Askartelutöinä suoritettiin tekstiilitöitä, nahkamuotoilua, verkonkudontaa, kirjansidontaa, korinpunontaa ja muovityötä ym. Tällä tavoin valmistettujen tuotteiden myyjäiset pidettiin 6. 12.

Lääkärinhoito. Vanhainkodin 135-paikkaisessa sairasosastossa ja 13-paikkaisessa akuuttisairaiden hoitolassa oli hoidossa kertomusvuonna 513 potilasta. Poliklinikassa oli lääkärin vastaanotolla käyntien luku 5 055, ollen suurin marraskuussa, 490, ja pienin joulukuussa, 353. Laboratoriotutkimuksia suoritettiin 12 791. Fysikaalisessa osastossa annettiin hoitoa 4 215 kertaa. Röntgentutkimuksia suoritettiin 240. Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 93 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Mp.	Np.	Yht.
Verenkiertoelinten taudit	23	42	65
Hengityselinten taudit	6	7	13
Virtsaelinten taudit	3	1	4
Kasvaimet	3	4	7
Vanhuus	—	3	3
Väkivaltainen kuolema	1	—	1
Yhteensä	36	57	93

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Suomenkielisiä jumalanpalveluksia pidettiin laitoksessa 56, yhteensä 3 529 kuuntelijalle ja ruotsinkielisiä 11, yhteensä 120 kuuntelijalle. Ehtoollisjumalanpalveluksia oli 8. Lisäksi pidettiin hartaushetkiä ja jumalanpalveluksia osastoissa ja eri yhteisöt kävivät laitoksissa pitämässä hartaustilaisuuksia.

Laitoksen kirjastosta lainattiin vuoden aikana 5 423 teosta. Huollettavien käytössä oli lisäksi päivä- ja aikakauslehtiä yhteensä 322 vuosikertaa.

Muuta virkistystä laitoksen vanhuksille toivat lisäksi kanttiini, henkilökunnan ja eri järjestöjen järjestämät juhlat, ohjelmallinen askartelutuotteiden myyjäistilaisuus, 54 elokuvanäytöstä, keskusradio jne. Vanhusten omatoimisesti toimittama »Iltarusko» niminen lehti ilmestyi 10 numerona.

Tervalammen työlaitos

Huollettavat. Laitoksessa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 630 eri henkilöä, kaikki miehiä.

Huoltoapulain nojalla oli laitoksessa 113 henkilöä. Vuoden alussa oli näitä 30, v:een 1958 jäi 45.

Alkoholistilain nojalla hoidettiin vuoden aikana alkoholistihuoltolaosastossa 203 miestä. Seuraavaan vuoteen heitä jäi 51.

Lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla oli laitoksessa 314 eri miestä.

Huoltopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 57 276.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 39 570 672 mk ja bruttotulot 19 463 540 mk. Maatilan tappio oli 3 104 602 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 690: 87 mk. Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 351: 05 mk. Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan tappio, saadaan nettomenoksi 356: 47 mk hoitopäivältä.

Huollettavien työ. Huollettavat työskentelivät peltoviljelys-, puutarha-, navetta-, talli-, talous-, rakennus-, metsätalous- ym. töissä kaikkiaan 43 995 työpäivää. Huollettavien laskettiin työllään korvanneen joko itse saamaansa tai niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 4 431 175 mk:n arvosta, mistä summasta 3 635 785 mk oli lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla työlaitoksessa olevien osuutta.

Terveydenhoito. Laitoksen lääkärin vastaanotoilla kävi kaikkiaan 1 258 potilasta. Yleinen terveydentila laitoksessa oli tyydyttävä.

Henkinen huolto. Huollettavien sielunhoidosta huolehti Vihdin kirkkoherra pitämällä laitoksessa kerran kuussa jumalanpalveluksen. Lisäksi kävivät uskonnollisten järjestöjen edustajat hengellistä ohjelmaa esittämässä. Muu henkinen virkistystoiminta oli monipuolista. Huollettavien kerhoiltoja, elokuvanäytäntöjä, esitelmiä, juhlia ja illanviettoja pidettiin säännöllisesti. Useita urheilu- ym. kilpailuja järjestettiin. Vielä mainittakoon radio-ohjelmien, sanoma- ja aikakauslehtien sekä laitoksen kirjaston tarjoamat viihdytys- ja kasvatusmahdollisuudet.

Maatila. Tilalla oli peltoa ja niittyä 138.97 ha, puutarhaa 4.61 ha ja 552.76 ha metsää. Viljelystapa oli vapaa-konjunktuuriviljelyä, jossa pyrittiin voimaperäiseen puutarha- ja juurikasvien viljelyyn. Viljelykset jakautuivat eri kasvien kesken seuraavan taulukon osoittamalla tavalla, josta myös ilmenevät vastaavat satomäärät:

Kasvi	Viljelysala ha	Sato	
		Kaikkiaan kg	Hehtaaria kohden, kg
Peruna	9.66	132 750	13 742
Sokerijuurikas	3.52	61 800	17 557
Lanttu	1.75	40 650	23 228
Kaura	21.12	24 366	1 154
Herne	2.00	2 744	1 372
Ohra	15.59	45 445	2 915
Kevätvehnä	7.90	14 970	1 895
Heinä (kuivattu)	27.57	130 300	4 726

Hevosia oli vuoden aikana 9. Hevostyöpäiviä suoritettiin 2 609. Traktoreita oli laitoksella 3 kpl. Nautakarja käsitti vuoden alussa 48 ja lopussa 57 nautayksikköä. Koko karjan keskituotanto oli tarkastusvuonna 1956—1957 3 531 kg maitoa, 153 kg rasvaa, rasvaprosentin ollessa 4.3. Tilalla tuotettiin tarkastusmaitoa 163 537 kg. Sikalassa oli

vuoden alussa yhteensä 459 ja vuoden lopussa 515 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin ja teurastettiin 816 sikaa.

Sijoitus yksityiskotihoitoon

Yksityiskoteihin hoidettavaksi oli kertomusvuonna sijoitettuna 2 täysikasvuista henkilöä, molemmat miehiä.

Kotiavustukset

Aikaisemmin mainituista 13 877 päämiehestä sai kertomusvuonna huoltoapua kotiavustuksen muodossa 8 790, joista 6 029 pelkästään kotiavustusta, loppuosan ollessa sellaisia, jotka kotiavustuksen ohella olivat joko itselleen tahi jollekin perheenjäsenelleen saaneet laitoshoitoa.

Kotiavustukset annettiin osittain rahana, osittain vaatteiden, polttopuiden ym. luontoismuodossa. Kuukausittain tapausta kohden laskettu kotiavustus on viime vuosina ollut keskimäärin seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1953 ...	5 721:29	1954 ...	5 840:94	1955 ...	5 889:80	1956 ...	6 893:64	1957 ...	6 380:32

Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna työtupien työskentely tapahtui kahdeksassa työryhmässä. Huoltosuhteessa olevia työntekijöitä voitiin talousarvion mukaan sijoittaa työtupiin kaikkiaan 110 ja työsuhteessa olevia 27. Työtupien puutyöosaston työntekijät ovat jatkuvasti työskenelleet kunnalliskodin työhuoneissa.

Työtupien pääasiallisimpina töinä olivat tekstiilihankinnat kaupungin eri laitoksille. Näistä mainittakoon vähävaraisten kansakoululaisten vaatteiden, sairaaloiden ja muiden huoltolaitosten makuu- ym. vaatteiden, huoltolautakunnan avunsaajien pitovaatteiden ym. valmistaminen. Jalkineiden jakelu huoltolautakunnan avunsaajille ja vähävaraisille kansakoulunoppilaille samoin kuin vastaava kenkien korjaus oli niinikään työtupien tehtävänä.

Työntekijäin lukumäärä vaihteli eri kuukausina ollen pienimmillään, 80, syyskuussa sekä suurimmillaan, 98, helmikuussa. Työpäiviä oli koko vuonna 27 888 ilman kunnalliskodin työhuoneissa työskennelleiden työpäiviä. Työsopimussuhteessa olevien työntekijäin keskimääräinen päiväansio oli 944: 91 mk ja huollettavien keskimääräinen päiväpalkkio 306: 55 mk. Viimeksi mainitut saivat lisäksi vapaan ruoan työpäivinä.

Työtupien bruttomenot kirjanpidon mukaan olivat 88 681 302 mk ja bruttotulot 78 329 424 mk, joten nettomenoiksi kirjanpidon mukaan jäi 10 351 878 mk eli kameraalisen kirjanpidon mukaan työntekijää ja työpäivää kohden 371: 19 mk. Liikekirjanpidon mukaan laskien nettovoitto oli 175: 66 mk työntekijää ja työpäivää kohden.

Ns. ehkäisevänä huoltomuotona oli työtuvilla tietty sosiaalinen merkityksensä, koska sen avulla voitiin joukko kaupungin vakinaisia asukkaita estää joutumasta suoranaisen huoltoavustuksen varaan.

Lopuksi on mainittava, että työtuvissa työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu huollettaviin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa.

Lahjoitusrahastojen korkovaroilla avustetut

Huoltotoimen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkoja saatiin kertomusvuonna huoltolautakunnan toimesta jaettavaksi kaikkiaan 79 670 mk, joka jaettiin avustuksina 44 eri henkilölle. Mainitut rahastot olivat seuraavat: Aleksandras understöd-rahasto, Maria Bergmanin testamenttirahasto, Gustava Katarina Brobergin ym. rahastot, Vilhelm Elgin pauvres honteux-rahasto, Lisette Gardbergin rahasto, Emma Grefbergin rahasto, Hedvig Charlotta Gripenbergin rahasto, Carl Gustaf Hanellin rahasto, John Holmströmin rahasto kainojen köyhien hyväksi, Alfred Kordelinin avustusrahasto, Elsa Maria Lampan rahasto, Adolf Fredrik Sierckin rahasto, Carl Sierckenin rahasto, Valdemar Wavulinin lahjoitusrahasto ja W. J. S. Westsynthiuksen testamenttirahasto.

Kun näillä avustuksilla ei ole lain perusteella annetun huoltoavun luonnetta, ei tätä summaa ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin eikä lahjoitusvaroja saaneita henkilöitä ole otettu huomioon tämän kertomuksen tilastokatsauksissa, mikäli he eivät ole saaneet avustusta myös huoltoapulain nojalla.

b. Irtolaislakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 736 eri henkilöä, joista 284 miestä ja 452 naista. Voimassa olevan irtolaislain aikana on irtolaishuoltotoimenpiteitä eri vuosina kohdistettu seuraavaan lukumäärään eri henkilöitä:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1950	218	547	765
1938	132	359	491	1955	369	567	936
1939	176	466	642	1956	306	483	789
1940	145	551	696	1957	284	452	736
1945	71	548	619				

Kaikista kertomusvuonna huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 184, erikseen miehistä uusia 112 ja naisista 72. Eri vuosina on näiden ns. uusien irtolaisten luku ollut seuraava:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1945	41	128	169
1938	71	171	242	1950	122	112	234
1939	79	185	264	1955	117	103	220
1940	53	238	291	1956	84	74	158
				1957	112	72	184
		Yhteensä v. 1937—1957			2 023	3 117	5 140

Uusien irtolaisten eo. yhteenlaskettu määrä osoittaa niiden eri henkilöiden lukumäärän, jotka irtolaislain voimassa ollessa ovat olleet irtolaishuoltotoimenpiteiden alaisina. Miehiä oli tästä kokonaisluvusta 39.4 %, joten irtolaishuolto oli valtaosaltaan naisten huoltoa. Seuraavat selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, joissa uusien irtolaisten kohdalla olosuhteissa oli merkittävää eroa näihin verrattuna, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä.

Irtolaishuollon peruste. Ryhmittämällä irtolaishuoltoon joutuneet sen perusteen nojalla, jota on katsottu pääperusteeksi, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kuljeksiva elämä	46	16.2	56	12.3	102	13.9
Työn vieroksuminen	137	48.2	195	43.2	332	45.1
Kerjuu	5	1.8	—	—	5	0.6
Ammattihaureus	—	—	195	43.2	195	26.5
Muu peruste [1])	96	33.8	6	1.3	102	13.9
Yhteensä	284	100.0	452	100.0	736	100.0

Uusien miespuolisten irtolaisten kohdalla oli työn vieroksuminen yleisin peruste, 43.8 %, muun perusteen osuus oli 31.2 % ja kuljeksivan elämän 23.2 %. Naispuolisista uusista irtolaisista oli suurin osa, 47.2 %, joutunut huoltoon työn vieroksumisen, 27.8 % kuljeksivan elämän ja 23.6 % ammattihaureuden perusteella.

Huoltotoimenpiteet. Eri huoltotoimenpiteitä sovellettiin irtolaisiin seuraavasti ja on taulukkoa laadittaessa otettu huomioon kunkin irtolaisen kohdalla häneen kertomusvuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide:

[1]) Suurin osa näistä oli henkilöitä, jotka olivat syyllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, esim. väkijuomien luvattomaan myyntiin.

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	16	5.6	16	3.5	32	4.3
Kotikuntaan lähettäminen	18	6.3	10	2.2	28	3.8
Irtolaisvalvonta	137	48.3	138	30.5	275	37.4
Työlaitos	72	25.4	167	37.0	239	32.5
Pakkotyö	6	2.1	15	3.3	21	2.8
Jälkivalvonta	35	12.3	106	23.5	141	19.2
Yhteensä	284	100.0	452	100.0	736	100.0

Suljetussa laitoshuollossa oli siten viimeksi sovelletun huoltotoimenpiteen mukaan yli kolmasosa kaikista irtolaishuollon alaisista henkilöistä. Uusista irtolaisista jäi varoitusasteelle 16.3 %, valvonta-asteelle 55.5 %, työlaitoksessa oli 11.4 %, pakkotyössä 1.1 % ja jälkivalvonnassa 1.6 %.

Useissa tapauksissa toimitettiin irtolaisia työlaitokseen tai pakkotyöhön poliisin toimesta, koska irtolaislain mukaan poliisipäälliköllä on oikeus tehdä esitys irtolaisen huoltolaan lähettämisestä ilman edellä käyviä lievempiä toimenpiteitä, milloin tämä on kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä.

Irtolaisten huoltopäivien luku työlaitoksissa oli kaikkiaan 45 885, josta 8 254 miesten ja loput naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly huoltopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Aviosuhde ja syntyperä. Aviosuhteen mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	160	56.3	208	46.0	368	50.0
Naineita	75	26.4	135	29.9	210	28.5
Leskiä	5	1.8	12	2.6	17	2.3
Eronneita	44	15.5	97	21.5	141	19.2
Yhteensä	284	100.0	452	100.0	736	100.0

Aviottomina syntyneitä [1]) oli kaikista irtolaisista 87 eli 11.8 %. Miehistä erikseen oli aviottomia 7.4 % ja naisista 14.6 %.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteellinen osuus irtolaishuollossa olevista oli seuraava:

	18—20 v [2]) %	21—29 v %	30—39 v %	40—49 v %	50—59 v %	60v— %	Yhteensä %
Miehiä	3.5	24.7	30.6	22.5	15.9	2.8	100.0
Naisia	5.1	28.1	29.0	27.2	9.3	1.3	100.0

Muita tietoja. Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tieto jen mukaan 442 eli 60.1 % kaikista, miehistä erikseen 224 eli 78.9 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 62.0 %.

c. Alkoholistilakiin perustuva huolto

Huollettavien lukumäärä. Alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisina oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 3 286 henkilöä, joista 3 030 miestä ja 256 naista. Alkoholistihuollossa olleiden luku nousi hieman edellisestä vuodesta. Sinä aikana, jona lakimääräistä alkoholistihuoltoa Helsingin kaupungissa on suoritettu, on eri vuosina huollettu seuraavat määrät alkoholisteja:

[1]) Tietymätöntä syntyperää olevat mukaanluettuina. — [2]) Huomattava on, että irtolaiskäsittelyä ei voida soveltaa 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1950	3 076	338	3 414
1938	764	41	805	1955	3 206	276	3 482
1939	817	38	855	1956	3 017	258	3 275
1940	533	14	547	1957	3 030	256	3 286
1945	1 447	198	1 645				

Kertomusvuoden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 2 386 miestä ja 195 naista eli yhteensä 2 581 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatkohuoltoa, kun sensijaan ensi kertaa vasta kertomusvuonna alkoholistihuoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 644 miestä ja 61 naista eli kaikkiaan 705 henkilöä.

Näitä ns. uusia alkoholisteja on eri vuosina ollut seuraavasti:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1945	915	126	1 041
1938	484	24	508	1950	972	96	1 068
1939	315	8	323	1955	720	73	793
1940	150	4	154	1956	649	38	687
				1957	644	61	705
			Yhteensä v. 1937—1957		13 822	466	15 288

Uusien alkoholistien eo. yhteissumma osoittaa niiden eri henkilöiden määrää, jotka ovat joutuneet alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisiksi sinä aikana, jolloin alkoholistilaki on ollut voimassa. Naisia oli näistä kaikista vain 9.6 %.

Seuraavassa annettava selvitys kohdistuu yleensä kaikkiin kertomusvuoden aikana huollossa olleisiin alkoholisteihin, mutta on tärkeimmissä kohdin lisäksi julkaistu tietoja erikseen uusistakin alkoholisteista, varsinkin jos olosuhteet heidän kohdallaan ovat huomattavammin poikenneet yleiskatsauksesta.

Huollon peruste. Alkoholistihuoltoon ottamisen pääperusteen mukaan jakautuivat alkoholistit seuraavasti:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	60	2.0	1	0.4	61	1.9
Häiriö tai pahennus	1 155	38.1	115	44.9	1 270	38.6
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	67	2.2	3	1.1	70	2.1
Rasitukseksi joutuminen	36	1.2	4	1.6	40	1.2
Köyhäinhoidon tarve	10	0.3	1	0.4	11	0.3
Juopumuspidätykset	1 474	48.7	128	50.0	1 602	48.8
Vapaaehtoisuus	228	7.5	4	1.6	232	7.1
Yhteensä	3 030	100.0	256	100.0	3 286	100.0

Taloudellisten seikkojen, nim. elatusvelvollisuuden laiminlyömisen, omaisten rasitukseksi joutumisen tai köyhäinhoidon tarpeen johdosta joutui huoltoon 3.6 % (ed. v. 4.1 %). Uusien alkoholistien kohdalla olivat eri perusteiden suhteelliset osuudet muuten jokseenkin samansuuruiset, paitsi että juopumuspidätysten osuus oli 55.3 % ja häiriön tai pahennuksen osuus 33.5 %. Vapaaehtoisina oli huollossa 232 alkoholistia [1]).

Huoltotoimenpiteet. Alkoholistien ryhmittyminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

[1]) Vapaaehtoisina huoltoloissa hoidetuista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta sitten, kun he huoltolasta vapauduttuaan joutuvat ns. jälkivalvontaan.

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	663	21.9	51	19.9	714	21.7
Raittiusvalvonta	1 120	37.0	114	44.5	1 234	37.6
Huoltolahoito, täytäntöönpanematon	270	8.9	18	7.0	288	8.8
Huoltolahoito, täytäntöönpantu	383	12.6	26	10.2	409	12.4
Jälkivalvonta	594	19.6	47	18.4	641	19.5
Yhteensä	3 030	100.0	256	100.0	3 286	100.0

Uusista alkoholisteista jäi varoitusasteelle valtaosa eli 55.3 %, raittiusvalvontaan 31.6 %, huoltolahoitoon määrättiin 8.4 % ja jälkivalvontaan ehti vain 4.7 %.

Aviosuhde ja syntyperä. Aviosuhteen mukaan ryhmittyivät alkoholistit seuraavasti:

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	1 196	39.5	52	20.3	1 248	38.0
Naineita	1 323	43.7	120	46.9	1 443	43.9
Leskiä	62	2.0	29	11.3	91	2.8
Eronneita	449	14.8	55	21.5	504	15.3
Yhteensä	3 030	100.0	256	100.0	3 286	100.0

Aviottomana syntyneitä oli alkoholisteista 4.6 %.

Ikä. Eri ikäluokkien osuudet alkoholistihuollossa olevista olivat:

	18—20 v	21—29 v	30—39 v	40—49 v	50—59 v	60 v—	Kaikkiaan
Luku	28	426	1 033	1 078	600	121	3 286
%	0.9	13.0	31.4	32.8	18.2	3.7	100.0

Alkoholistipoliklinikan toiminta. V. 1950 aloitettua alkoholistipoliklinikkatoimintaa jatkettiin alkoholistihuollon tehostamiseen varattujen määrärahojen turvin. Poliklinikkaa johti huoltoviraston huoltolääkäri, lääket. lis. Erkki Paavilainen ja sen henkilökuntaan kuului lisäksi amanuenssilääkäri, sosiaalityöntekijä sekä kaksi sairaanhoitajaa. Vastaanotto oli kolmesti, kesäkuukausina kahdesti viikossa. Poliklinikkatyöskentely tapahtui iltaisin alkoholistihuoltotoimiston kahdessa pienessä huoneessa. Epätyydyttävät huoneisto-olosuhteet ehkäisivät poliklinikan toiminnan kehittämistä tarvetta vastaavaksi. Poliklinikan hoidossa oli vuoden aikana kaikkiaan 460 potilasta (ed. v. 401), joista miehiä 417. Uusia oli kaikista potilaista 237. Potilaitten käyntikertojen luku lääkärien luona oli 1 672, sairaanhoitajien luona 3 269 ja sosiaalityöntekijän luona 302. Potilaista oli suurin osa, 292, alkoholistihuoltotoimiston kirjoissa olevia. Pääasiallisina hoitomuotoina käytettiin poliklinikalla lääkehoitoa, psykoterapeuttista hoitoa sekä sosiaalityöntekijän johtamaa ryhmähoitoa.

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Alkoholistihuoltotoiminnan taustaa valaisevat osaltaan seuraavat tilastotiedot:

Ns. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 13 525 eri henkilöä joista miehiä 12 422 ja naisia 1 103. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 821 henkilöä enemmän. Ensi kertaa pidätettyjä oli 4 915 ja syytteeseen asetettiin 8 465 henkilöä. Pidätyskertojen luku oli kaikkiaan 32 473. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuodessa oli miesten osalta 2.39 ja naisten osalta 2.51. Eniten pidätyksiä sattui elo- ja heinäkuussa, vähiten joulu- ja marraskuussa.

Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli alkoholisteina rekisteröity 5 942, irtolaisina 989 sekä raittiushuoltolain mukaisina tapauksina 1 655.

Juopumuspidätykset v. 1937—1957 jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Vuosi	Helsingissä asuvien pidätykset huoltolautakunnan tilaston mukaan			Pidätysten luku Helsingissä poliisilaitoksen tilaston mukaan	
	Helsingissä tapahtuneet	Muualla tapahtuneet	Yhteensä	Kaikkiaan	Niistä muualla asuvien pidätyksiä
1937	16 640	1 563	18 203	20 357	3 717
1938	17 464	1 604	19 068	20 155	2 691
1939	15 711	1 573	17 284	18 031	2 320
1940	13 549	1 952	15 501	16 378	2 829
1945	24 537	2 289	26 826	27 673	3 136
1950	32 117	2 129	34 246	36 647	4 530
1955	29 879	2 291	32 170	33 934	4 055
1956	28 520	2 393	30 913	32 193	3 673
1957	30 406	2 067	32 473	34 866	4 460

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta, pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä sekä pidätyksien luvusta kunakin vuoden kuukautena on julkaistu eripainoksen taulukko-osastossa.

d. Raittiushuolto

Huollettavien lukumäärä. Raittiushuoltotoimenpiteitä sovellettiin 725 eri henkilöön, joista 714 miespuolista ja 11 naispuolista. Näistä oli 172 jo edellisenä vuonna ollut raittiushuollon kohteena.

V:sta 1947 lähtien, jolloin laki juopuneena tavattujen henkilöiden raittiushuollosta tuli voimaan, on toimenpiteitä sovellettu eri vuosina seuraaviin henkilömääriin:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1947	168	9	177	1952	743	22	765
1948	254	12	266	1953	729	13	742
1949	569	16	585	1954	685	24	709
1950	784	14	798	1955	688	20	708
1951	811	7	818	1956	607	11	618
				1957	714	11	725

Huoltotoimenpiteet, aviosuhde ja syntyperä. Viimeksi sovelletun toimenpiteen sekä aviosuhteen mukaan ryhmittyivät raittiushuollossa olleet seuraavasti:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	602	84.3	11	100.0	613	84.6
Raittiussuojelu	112	15.7	—	—	112	15.4
Yhteensä	714	100.0	11	100.0	725	100.0

Uusista tapauksista, joita oli 9 naista ja 494 miestä, sovellettiin kaikkiin naisiin huoltotoimenpiteenä varoitusta, miehistä taas 9.2 %:iin raittiussuojelua ja muille varoitusta.

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	617	86.4	9	81.8	626	86.3
Naineita	92	12.9	2	18.2	94	13.0
Eronneita	5	0.7	—	—	5	0.7
Yhteensä	714	100.0	11	100.0	725	100.0

Aviottomina syntyneitä oli 18, minkä lisäksi kolmen syntyperä oli tuntematon.

Ikä. Suurin osa, lähes ¾, raittiushuollossa olleista oli 21—24 vuotiaita. Lakia voidaan soveltaa vain alle 25 vuotiaisiin. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	18—20 v	21—24 v	Kaikkiaan
Luku	198	527	725
%	27.3	72.7	100.0

Uusista tapauksista 18—20 vuotiaiden osuus oli hieman suurempi, 32.0 %.

e. Kodinperustamislainat, lapsilisät ja sotilasavustukset

Kaupungin sosiaalisiin oloihin vaikuttavista, valtion rahoittamista, mutta huoltolautakunnan täytäntöönpanotehtäviin joko osittain tai kokonaan kuuluvista toimintamuodoista, kodinperustamislainoista, lapsilisistä ja sotilasavustuksista mainittakoon virastotoiminnasta esitettyjen numerotietojen lisäksi seuraavaa:

Kodinperustamislainoja myönsi sosiaaliministeriö kertomusvuonna 412 helsinkiläiselle nuorelle avioparille kaikkiaan 14.6 mmk. Kertomusvuoden elokuun jälkeen ei kodinperustamislainoja enää myönnetty.

Lapsilisää määrättiin huoltolautakunnan toimesta kertomusvuonna maksettavaksi kaikkiaan 1 499 047 200 mk, mutta kun siitä palautettiin virheellisiä suorituksia tai oikeudettomasti nostettuja lapsilisiä 239 220mk, jäi lopullisesti maksetuiksi 1 498 807 980 mk. Lapsilisän nostajien ja lapsilisiin oikeutettujen lasten vastaavat luvut eri vuosineljännesten aikana olivat seuraavat:

Neljännes	Yksityisiä lapsilisän nostajia	Vastaava lasten luku	Lapset, joista lastensuojelulautakunta tai huoltolautakunta nosti lapsilisän	Lapsilisää saaneiden lasten luku kaikkiaan
I	60 714	103 153	1 025	104 178
II	59 070	101 397	1 075	102 472
III	60 507	102 622	1 077	103 699
IV	60 702	103 082	1 049 [1])	104 131

Lapsilisää nostaneet yksityiset perheet (nostajat) ryhmittyivät lapsiluvun mukaan vuoden viimeisen neljänneksen aikana seuraavasti:

Lapsilisää nostettiin	Nostajia	Lapsilisää nostettiin	Nostajia
1 lapsesta	31 947	6 lapsesta	165
2 »	18 896	7 »	36
3 »	7 103	8 »	14
4 »	2 046	9 »	4
5 »	490	10 »	1
		Yhteensä	60 702

Sotilasavustusta maksettiin sotilasavustuslain nojalla asevelvollisten 485 omaiselle kaikkiaan 28.7 mmk.

f. Kodinhoitotoiminta

Kunnallisesta kodinhoitoavusta tuli osalliseksi eri kuukausina seuraava määrä perheitä:

tammikuu	406	heinäkuu	338
helmikuu	408	elokuu	357
maaliskuu	438	syyskuu	456
huhtikuu	425	lokakuu	470
toukokuu	428	marraskuu	302
kesäkuu	370	joulukuu	451

[1]) Tähän sisältyy 2 lasta, joista yksityisen lastenkodin johtaja kasvattajan ominaisuudessa nosti lapsilisän.

Kodinhoitoapua saaneiden eri perheiden lukumäärä oli koko vuonna 2 014, joista vanhuksia 257.

Kodinhoitoapua saaneissa perheissä suorittivat lautakunnan alaiset kodinhoitajat ja -siivoojat kaikkiaan 20 447 työpäivää, joista 1 258 tuli kodinsiivoojien osalle. Muille kuin vähävaraisille annetusta kodinhoitoavusta perittiin asianomaisilta yhteensä 3 664 300 mk.

g. Ammattiopintojen avustaminen, invalidihuolto, työhuolto ja toipilasraha

Ammattiopintojen avustuslaissa edellytettyä huoltoa sai kertomusvuonna 977 Helsingissä opiskelevaa henkilöä. Heille valtion varoista maksettujen avustusten, apurahojen ja lainojen yhteinen määrä oli 21.3 mmk. Lisäavustuksina suoritettiin kaupungin varoista 2.5 mmk sellaisille, joiden valtion varoista saama avustus oli riittämätön tai jotka muusta syystä joutuivat turvautumaan kaupungin avustukseen.

Invalidihuoltoa sai kaikkiaan 757 invalidia lääkintähuollon, ammattikoulutuksen, työväline- tai raaka-aineavun ym. muodossa. Invalidihuoltomenoina suoritettiin kertomusvuonna 10.8 mmk, josta kaupungin varoista maksettu osuus oli 0.6 mmk. Tämän lisäksi suoritettiin 1 223 invalidille invalidirahana 95.0 mmk valtiokonttorin välityksellä.

Sotaorpojen työhuoltomenoina suoritettiin 184 sotaorvolle kaikkiaan 6.3 mmk, minkä lisäksi 19 orpoa sai Presidentti Kallion rahaston varoista tilapäisavustuksia. Kaikkiaan 203 helsinkiläistä sotaorpoa sai muista kuin kaupungin varoista huoltoa yhteensä 6.4 mmk:n arvosta.

Kaupungin talousarvioon tuberkuloottisten jälkihuoltoa varten varatusta erillisestä määrärahasta käytettiin 297 098 mk pääasiassa työvälineiden hankintaan turberkuloositoipilaille heidän toimeentulomahdollisuuksiensa tehostamiseksi. Samasta määrärahasta myönnettiin lisäksi 300 000 mk Helsingin Tuberkuloosiyhdistykselle käytettäväksi samaan tarkoitukseen.

Tuberkuloosi- ja reumatoipilaille jaettavia toipilasrahoja varten talousarvioon merkitystä määrärahasta jaettiin 362 henkilölle yhteensä 6 937 267 mk. Tuberkuloositoipilaita oli ko. henkilöistä 316 ja reumaatikkoja 46. Toipilasrahan suuruus oli normaalitapauksissa vuoden alkupuolella 9 000 mk ja 1. 4. alkaen 10 500 mk/kk. Kansaneläkkeen tukiosan saavalle toipilasraha oli aluksi 3 000 mk ja 1. 5. alkaen yksinäiselle 4 000 mk ja perheelliselle 5 000 mk/kk. Huoltoapua kotiavustuksena saaville toipilasraha oli 3 000 mk/kk. Toipilasrahaa maksettiin säännönmukaisesti kolmen kuukauden ajalta.

III. Huoltotoimen kustannukset

a. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa osoitettiin huoltotointa varten kertomusvuodeksi varoja yhteensä 1 692 490 595 mk, josta määrästä kuitenkin 4 mmk kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomien tarpeiden varalta.

Huoltolautakunnan bruttomenot nousivat kaiken kaikkiaan 1 754 176 822 mk:aan. Kun tästä vähennetään eräille sosiaalista toimintaa harjoittaville yhdistyksille ja laitoksille jaetut avustukset (19 106 116 mk), sekä kaupunginhallituksen käytettäväksi merkitystä määrärahasta eräisiin hankintoihin, avustuksiin ym. suoritetut erät (3 901 750 mk) jäi varsinaiseen huoltotoimintaan käytetyksi 1 731 168 956 mk. Kun tästä vähennetään tulot 704 582 215 mk, jää jäljelle 1 026 586 741 mk, mikä summa siis osoittaa huoltolautakunnan varsinaisesta huoltotoiminnasta kaupungille aiheutuneet todelliset nettomenot. Edellisestä vuodesta ne alenivat 23 715 430 mk.

Nettomenot ovat kymmenvuotiskautena 1948—1957 vaihdelleet seuraavasti:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1948	228 448 069	1953	685 298 841
1949	291 800 076	1954	781 233 923
1950	357 843 589	1955	874 428 981
1951	478 825 024	1956	1 050 302 171
1952	611 778 806	1957	1 026 586 741

Seuraavat taulukot osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin kertomusvuonna:

Tulot	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan
	Markkaa	
Korvaukset annetusta huollosta	255 000 000	476 661 559
Koskelan sairaskoti laitoksineen:		
Sairaskoti	9 000 000	10 711 964
Työhuoneet	2 000 000	3 293 232
Puutarha	1 000 000	959 393
Pesula	16 000 000	22 712 010
Luontoisetujen korvaukset	11 700 000	7 368 905
Tervalammen työlaitos ja maatila:		
Työlaitos	11 531 500	12 706 940
Korvaukset valtiolta	8 168 000	6 756 600
Maatila	45 014 159	45 146 088
Työtuvat	90 000 000	78 329 424
Kodinhoitajatoiminta	15 000 000	25 631 628
Kustaankartanon vanhainkoti	8 500 000	12 679 190
Sekalaiset tulot	800 000	1 625 282
Yhteensä	473 713 659	704 582 215

Menot	Määrärahat talousarvion mukaan	Todelliset menot tilien mukaan
	Markkaa	
Huoltolautakunta sekä huoltovirasto	210 054 936	214 662 390
Koskelan sairaskoti laitoksineen:		
Yhteiset kustannukset	69 777 010	71 695 069
Sairaskoti	336 192 190	352 879 070
Työhuoneet	4 017 520	3 445 335
Puutarha	1 284 020	1 249 806
Pesulaitos	18 173 980	19 472 581
Tervalammen työlaitos	39 761 449	39 570 672
Tervalammen maatila	44 972 525	48 250 690
Työtuvat	104 398 420	88 681 302
Kustaankartanon vanhainkoti	275 184 745	265 519 059
Yksityiskotihoito	500 000	206 292
Sairaalahoito	180 900 000	186 560 873
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	17 000 000	21 969 608
Suoranaiset avustukset	300 000 000	349 253 583
Päivähoitokustannukset	600 000	573 815
Matkakustannukset	450 000	377 509
Hautauskustannukset	2 700 000	2 679 580
Alkoholistihuollon tehostaminen	4 000 000	3 639 366
Kunnallinen työhuolto	3 700 000	2 821 398
Sekalaiset menot	1 638 800	1 638 800
Laitoshuollossa olevien käyttövarat	40 000 000	46 165 175
Vanhusten kodinhoito	2 500 000	2 919 716
Tuberkuloottisten ja reumasairaiden jälkihuolto	13 000 000	6 937 267
Avustukset yksityisille laitoksille ja järjestöille	17 685 000	19 106 116
Yhteensä	1 688 490 595	1 750 275 072

Huoltotoimen bruttomenot ovat viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana olleet kutakin kaupungin asukasta kohden seuraavat:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1948	813: 64	1953	2 643: 87
1949	1 027: 54	1954	2 876: 85
1950	1 383: 98	1955	3 219: 39
1951	1 858: 50	1956	3 765: 31
1952	2 346: 54	1957	4 116: 77

Edellä esitettyjen kustannusten lisäksi kaupunki joutui kertomusvuonna suorittamaan kansaneläkkeiden tukiosien kunnanosuuksia Kansaneläkelaitokselle kaikkiaan 451 085 940 mk.

b. Annetusta huollosta perityt korvaukset

Asiamiesosaston toimesta perittiin v. 1957 rahakorvauksina annetusta huollosta 554 257 406 mk, josta 476 661 559 mk koski huoltolautakunnan ja 77 595 847 mk lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Perimistyö jakautui seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä mk
Valtiolta perityt	44 622 109	5 115 443	49 737 552
Toisilta kunnilta perityt	18 511 063	12 035 403	30 546 466
Yksityisiltä perityt	413 528 387	60 445 001	473 973 388
Yhteensä	476 661 559	77 595 847	554 257 406

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 92 mieheltä ja 6 naiselta työlaitoksessa suoritetun työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä oli kertomusvuonna yhteensä 1 064 883 mk, josta 823 241 mk huoltolautakunnalta saadun ja 241 642 mk lastensuojelulautakunnalta saadun hoidon hyvitystä.

Huoltolautakuntaa koskeva rahakorvausten yhteismäärä nousi edelliseen vuoteen verraten 183 497 999 mk eli 62.6 %. Erikseen laskien nousivat valtiolta perittyjen korvausten määrät 115.7 %, toisilta kunnilta perittyjen korvausten määrät vähenivät 58.4 % ja yksityisiltä perittyjen nousivat 81.4 %. Yksityisiltä perittyjen korvausten suhteellinen osuus kaikista perityistä korvauksista on kymmenvuotiskautena 1948—1957 kehittynyt seuraavasti:

Vuosi	%	Vuosi	%
1948	34.3	1953	47.7
1949	34.7	1954	62.3
1950	36.1	1955	64.5
1951	39.4	1956	77.8
1952	45.4	1957	86.8

Huoltolautakuntaa koskevien perittyjen korvausten kehityssuuntaa voidaan vielä ilmaista vertaamalla niiden määrää huoltotoimen bruttomenoihin. Seuraavat suhdeluvut ovat kymmeneltä viime vuodelta, mutta on tällöin otettava huomioon, että kunkin kalenterivuoden aikana perityt korvaukset koskevat yleensä ei ainoastaan samana vuonna vaan useina edellisinäkin vuosina annettua huoltoa:

Vuosi	%	Vuosi	%
1948	11.6	1953	16.8
1949	11.8	1954	16.0
1950	13.4	1955	18.8
1951	13.1	1956	18.6
1952	14.2	1957	27.2

Yllä esitettyjen perittyjen korvausten lisäksi perittiin ulkopuolella huoltotoimen varsinaisen talousarvion korvauksina kansaneläkelain mukaan suoritettujen lisäeläkkeiden kunnanosuuksista toisilta kunnilta ja valtiolta kaikkiaan 25 730 504 mk.

19. Lastensuojelu[1)]

Yleistä

V. 1957, joka oli lastensuojelulautakunnan 35. toimintavuosi, siirryttiin v:n 1922 köyhäinhoitolaista uuteen huoltoapulakiin. Se toi myös lastensuojeluun sekä hyvää että huonoa. Kuntien keskeisistä ikävistä kotipaikkaoikeusriidoista tosin päästiin, mutta saatiin tilalle käytännöllisen lastensuojelutyön kannalta ehkä vieläkin ikävämpää: jatkuvat erimielisyydet siitä, minkä kunnan kulloinkin tulee huolehtia lastensuojelutoimenpiteistä. Vaikka ennakkopäätökset tässä suhteessa selventäisivätkin käsityksiä, on ilmeistä, että lastensuojelulakia uusittaessa on syytä puuttua myös uuden huoltoapulain lastensuojelua koskeviin säännöksiin. Lastensuojelulain tarkistaminen annettiin kertomusvuonna valtion komitean tehtäväksi.

Pääkaupungin lastensuojelun tarvetta voitaneen pitää kertomusvuodenkin osalta normaalina, mikä merkitsee sitä, että kaupungin absoluuttisen väestönlisäyksen vuoksi myös alaikäisten lukumäärä jatkuvasti kasvoi, kun taas toisaalta lastensuojeluun vaikuttavia epänormaaleja tekijöitä ei ollut havaittavissa. Lähinnä lastenkotien työtä ajatellen perustettiin lastensuojeluvirastoon terveyssisaren ja lääkintävoimistelijan virat. Odotettaessa lopultakin eduskuntakäsittelyyn joutuneen vajaamielislain syntymistä virastoon perustettiin lähinnä alaikäisten vajaamielisten olosuhteita selvittelevän kuraattorin virka. Sosiaalilääkärin toimisto sai myös ensimmäisen oman sosiaalityöntekijänsä, sosiaalitarkkailijan. Näistä toimenpiteistä huolimatta voidaan todeta avohuollon kertomusvuonnakin olleen monessa suhteessa vajavaista, sillä tapausten suuren lukumäärän vuoksi käsittely jäi usein edelleenkin liian pintapuoliseksi. Aikaa vaativasta neuvonnasta ja lastensuojelutyötä ajatellen tärkeästä asiakkaiden ohjaamisesta oli yleensä luovuttava.

Lasten sijoitustoiminnasta mainittakoon, että perhesijoitusta pyrittiin edelleenkin laajentamaan paikallisasiamiesten ja tätä tarkoitusta varten lastensuojeluvirastoon palkatun työvoiman avulla. Tästä huolimatta esiintyi jatkuvasti sopivien hoitokotien puutetta. Kertomusvuonna valmistunut v:n 1958—1963 investointiohjelma osoitti lisäksi, että laitospaikkojenkin vajaus nousi kertomusvuoden päättyessä 160:een. Kun samanaikaisesti oli jatkettava vanhojen laitosten huomattaviakin muutostöitä, mikä eräissä tapauksissa merkitsi hoitopaikkojen vähentymistäkin, lasten sijoitusvaikeudet entisestäänkin lisääntyivät. Perusvajausta laskettaessa oli otettu huomioon uudet laitokset eli Kallion nuorisokoti ja Päivölän lastenkoti, jotka vihittiin tarkoitukseensa 30. 3. sekä Herttoniemen vastaanottokoti, jonka avaaminen siirtyi kuitenkin v:n 1958 puolelle. Toivolan oppilaskodissa jatkettiin oppilasosastojen rakennustöitä ja ensimmäinen 36-paikkainen asuntola voitiin myös avata kertomusvuoden aikana. Lemmilän vastaanottokoti uusittiin perusteellisesti vuoden loppuun mennessä ja näin muodostui Lemmilään suojelukasvatusta tarvitsevien poikien 15-paikkainen vastaanottolaitos. Edelleen mainittakoon, että yleisten töiden lautakunta sai kertomusvuonna kiireellisesti tehtäväkseen laatia suunnitelmat 30-paikkaisen suojelukasvatusta tarvitsevien poikien vastaanottolaitoksen sijoittamisesta Toivoniemen tilalle ja Toivoniemen koulukotia vastaavan tyttöjen vastaanottolaitoksen sijoittamisesta esikaupunkialueelle Mellunkylään.

Lastensuojelulautakunta

Lautakunnan sekä sen jaostojen ja johtokuntien kokoonpano. Sosiaaliministeriön 5. 11. 1951 vahvistaman Helsingin kaupungin sosiaaliohjesäännön mukaan lastensuojelulauta-

---

[1)] Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja lastensuojelulautakunnan kertomuksen eripainoksessa.

kuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja 7 muuta jäsentä sekä jaostoissa käsiteltäviä asioita varten tarpeellinen määrä lisäjäseniä, niin myös yhtä monta varajäsentä kuin lautakunnassa on jäseniä ja lisäjäseniä. Lisäjäseniä kuului lautakuntaan kertomusvuonna 4.

Lautakunnan kokoonpano oli seuraava: puheenjohtajana toimituspääll. Sulo Manninen, varapuheenjohtajana teol. tri Veikko Päivänsalo, jäseninä rva Eeva Aaltolahti, prof. Elsa Bruun, arkistonhoit. Anni Ikonen, rva Laila Leskinen, yhteisk.tiet.maist. Sirkka Loimaranta, varat. Göran Westerlund ja prof. Arvo Ylppö, varajäseninä ekon. Inger Ehrström, autonkulj. Seppo Halme, ylilääk. Paavo Heiniö, toimitt. Anu Karvinen, lääket. ja kir.tri Sakari Lahdensuu, rva Impi Lojander, kirj.amanuenssi Ann-Mari Mickwitz, rva Martta Parkkari sekä terv.sis. Terttu Voipio, lisäjäseninä: rouvat Margareta Aminoff, Lilja Dahl, Anni Jyrkänne ja Elina Linkopuu, varalisäjäseninä rva Svanvit Björkvist, fil.maist. Eva Palmgren sekä rouvat Ida Ristimäki ja Maija Suosalmi.

Jäljempänä mainittuihin jaostoihin määrättiin seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet puheenjohtajaksi, varapuheenjohtajaksi ja jäseneksi: lastenhuoltojaostoon: Päivänsalo, Bruun ja Jyrkänne; suojelukasvatusjaostoon: Westerlund, Leskinen ja Linkopuu; äitiysavustus- ja perhelisäjaostoon: Ylppö, Loimaranta ja Dahl sekä elatusapujaostoon: Ikonen, Aaltolahti ja Aminoff.

Lastenkotien johtokuntaan kuului puheenjohtajana Päivänsalo ja varapuheenjohtajana Bruun sekä koulukotien johtokuntaan puheenjohtajana Westerlund ja varapuheenjohtajana Leskinen. Kolmantena jäsenenä kumpaankin johtokuntaan kuului ohjesäännön mukaan toim.joht. Arvi Heiskanen sekä hänen varamiehenään lastenkotien johtokuntaan lastenhuollontark. Margit Törnudd ja koulukotien johtokuntaan nuorisonhuolt. Kaarlo Helasvuo.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa rahatoimenjoht. Eino Waronen, lastenhuoltojaostossa fil.maist. Veikko Loppi sekä muissa jaostoissa ja johtokunnissa valtiot.kand. Veikko Järvinen.

Lastensuojelulautakunnan alaisten lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten ohjesäännön mukaan lastenhuoltolaitoksissa toimivien kansakoulujen johtokunnan tehtävät kuuluivat kaupungin suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalle.

Lastensuojelulautakunnan kokoukset ja tärkeimmät päätökset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 10 kertaa, jolloin pöytäkirjoihin merkittiin yhteensä 202 (227 v. 1956) pykälää. Ilmoitusluontoiset asiakirjat, jotka eivät edellyttäneet erillistä lautakunnan päätöstä, merkittiin kokousten väliaikoina kertyneinä ryhminä pöytäkirjaan samaan pykälään, asiakirjojen ollessa asianomaisessa kokouksessa nähtävinä.

Lastenkotien johtokunta piti vuoden aikana 10 ja koulukotien johtokunta 8 kokousta. Eri jaostojen toimintaa selostetaan ao. toimiston kohdalla.

Ohjesäännön edellyttämä kaupungin kolmen sosiaalialan lautakunnan, nimittäin huoltolautakunnan, lastensuojelulautakunnan ja lastentarhain lautakunnan yhteinen neuvottelukokous pidettiin 9. 12. Kaupunginkellarissa. Läsnä oli 32 luottamusmiestä ja virkailijaa.

Lastensuojelulautakunnan päätöksistä mainittakoon seuraavat: *ulkokuntalaisille* kaupungin lasten- ja nuorisonhuoltolaitoksissa *annetusta hoidosta* päätettiin velkoa toistaiseksi 500 mk hoitovuorokaudelta (15. 1. 11 §).

Kaikilta yli 16 vuotiailta *jälkihuoltoa saavilta* päätettiin lautakunnan alaisissa laitoksissa periä ansiotuloista 120 mk:n ruoka- ja 120 mk:n asuntokorvaus. Samalla kehotettiin ao. laitosten johtajia valvomaan oppilaiden ansiotulojen käyttöä siten, että osa tuloista käytetään juokseviin menoihin ja loppuosa oppilaiden vaatetukseen ja säästöihin (15. 1. 20 §).

Päätettiin ilmoittaa asianomaisten noudatettavaksi ohje, että *korvausvelvollisen huomattavaa varallisuutta* on pidettävä sellaisena erityissyynä, jonka perusteella korvausta on perittävä sellaisessakin tapauksessa, että lapsen tai nuoren henkilön huollontarpeen syynä on tuberkuloosi, mielisairaus, vajaamielisyys, kaatumatauti tai muu pitkällistä hoitoa vaativa sairaus. Korvausta ei kuitenkaan velota syvästi vajaamielisille apulastentarhassa annetusta ruoasta tai hoidosta (29. 4. 87 §).

Sosiaaliministeriön vahvistettua 25. 1. 1956 *Kallion nuorisokodin* rakennuspiirustukset ja sosiaalihuollon piiritarkastajan hyväksyttyä 13. 11. 1956 nuorisokodin tarkoitukseen käytettäväksi laitokseen tuli 25 hoitopaikkaa. Lautakunta päätti muuttaa nuorisokodin

toimintaa toistaiseksi siten, että paikkaluku korotetaan 28:aan ja että sosiaaliministeriölle tehdään esitys nuorisokodin hyväksymisestä 28-paikkaiseksi erityislastenkodiksi sekä valtionavun myöntämisestä laitoksen perustamiskustannuksiin (1. 10. 150 §).

Viranhaltijoille tarjottavan *aterian korvaus* päätettiin korottaa lasten- ja nuorisonhuoltolaitoksissa 100 mk:aan sekä sivullisille tarjottavan aterian korvaus 175 mk:aan (1. 10. 161 §).

Päätettiin vahvistaa *yksityisten lastenkotien rakennustöiden rahoitusta* koskevia neuvotteluja varten sellainen periaateohje, että lautakunta voi puoltaa vastaisuudessa kaupungin rahoitusta määrävuosina kuoletettavana ja indeksiin sidottuna lainana, josta on suoritettava vähintään kulloinkin voimassa olevaa säästökorkoa vastaava korko, minkä vuotuinen määrä lainan vuotuisine kuoletuserineen voidaan ottaa lastenkodin asianomaisen vuoden toimintamenoksi (5. 11. 165 §).

Kaupunginhallitukselle päätettiin ilmoittaa sosiaaliministeriön 17. 10. tekemä päätös, jolla ministeriö oli päättänyt lakkauttaa *Toivoniemen koulukodin valtionavun* kertomusvuoden lopusta lukien, koska laitoksen oppilasluku on ajoittain alittanut laissa edellytetyn vähimmäismäärän 15 (5. 11. 171 §).

Kallion nuorisokodissa ja *Päivölän lastenkodissa* järjestettiin vihkiäistilaisuus 30. 3. (26. 3. 55 §).

Vajaamielisten huolto. Lautakunnan esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti 20. 3. periaatteessa osallistua diakonissalaitoksen Rinnekodin 400 uuden hoitopaikan rakentamiskustannuksiin edellyttäen, että laitoksesta luovutetaan kaupungin käyttöön 30 vuodeksi vähintään 200 uutta hoitopaikkaa, sekä suorittaa rakennuskustannusten ennakkorahoituksena 200 hoitopaikan varauksen perusteella 6 mmk ja myöntää samaa tarkoitusta varten 54 mmk:n suuruisen korottoman lainan, sillä ehdolla että ensimmäisessä rakennusvaiheessa kaupungin käytettäväksi luovutetaan vähintään 20 uutta hoitopaikkaa. Kertomusvuoden talousarvioon merkittiin rahoitusta varten 50 mmk:n suuruinen siirtomääräraha. Kun lisäksi v:n 1958 talousarvioon ehdotettiin 30 mmk:n suuruista siirtomäärärahaa, lautakunta puolestaan katsoi kaupunginhallitukselle antamassaan lausunnossa, että näin varatut määrärahat olivat riittävät vuosien 1957—1958 rakennustöiden rahoittamiseen (5. 11. 181 §).

Vajaamielisten väliaikaisen sijoituksen järjestämiseksi lautakunta lisäksi teki aloitteen Päivölän ja Kullatorpan lastenkotien paikkamäärän lisäämiseksi, siten että niistä tulisi 30-paikkaisia vajaamielislaitoksia (19. 2. 32 §). Sosiaaliministeriö hyväksyi kertomusvuonna Päivölän lastenkodin 16- ja Kullatorpan lastenkodin 11-paikkaisiksi valtionapuun oikeuttaviksi lastenhuoltolaitoksiksi. Lautakunnan esityksestä kaupunki anoi Päivölän lastenkodin n. 19.5 mmk:aan nousseihin perustamiskustannuksiin valtionavustusta, jota myönnettiin 600 000 mk.

Käytyjen neuvottelujen perusteella Aula-työkotien Kannatusyhdistys suostui huolehtimaan kertomusvuoden aikana syvästi vajaamielisten lasten kesävirkistystoiminnasta, sillä ehdolla että lautakunta suorittaa talousarvioon merkitystä määrärahasta yhdistykselle riittävän avustuksen (16. 7. 127 §).

Kaupunginhallitukselle päätettiin esittää, että lautakunta oikeutettaisiin kokeilutarkoituksessa kertomusvuoden marras-joulukuun aikana järjestämään vajaamielisten päivähoitoloiden ja erikoisluokkien lasten kuljetus linja-autolla (1. 10. 158 §).

Toivolan oppilaskotia ja Kullatorpan lastenkotia päätettiin kehottaa järjestämään puhevikaisten lasten opetusta laitoksen määrärahoja käyttäen ja päätettiin anoa kaupunginhallitukselta apulastentarha Aulan puhevikaisten lasten opetuksen järjestämistä varten määrärahaa (5. 11. 178 §).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle ja palkkalautakunnalle asioista, joista mainittakoon mm. seuraavat: Toivolan oppilaskodin toisen osastorakennuksen rakentaminen sekä talous- ja hallintorakennuksen suunnittelu (19. 2. 26 §); lastenhuoltolaitosten hoitomaksujen vahvistaminen huoltoapuasetuksen mukaan (26. 3. 70 §); leirirahan maksaminen viranhaltijoille (29. 4. 81 §); Ryttylän maatilan karja- ja maatalouden lopettaminen (29. 4. 88 §, 3. 9. 140 §); poikien vastaanottokodin sijoittaminen Toivoniemen tilalle (29. 4. 89 §); hoitohenkilökunnan palkkauksen porrastuksen välttämättömyys (28. 5. 99 §); lääkintävoimistelijan palkkaaminen liikuntavajavaisia lapsia varten (28. 5. 104 §); Nukarin lastenkodin veden laadun tutkiminen (16. 7. 126 §); tyttöjen 15-paikkaisen vastaanottokodin perustaminen Bredbackan tilalle Mellunkylään (5. 11. 766 §); lainan myön-

täminen Mustalaislähetykselle Kosken pitäjään rakennettavan uuden lastenkodin rahoittamista varten (5. 11. 168 §); määrärahan myöntäminen Lemmilän vastaanottokodin kaluston uudistamista varten (5. 11. 180 §) sekä em. vastaanottokodin hyväksyminen suojelukasvatusta tarvitsevien poikien 15-paikkaiseksi vastaanottolaitokseksi (16. 12. 191 §).

Lausunnot. Lukuisten lastensuojeluviraston antamien lausuntojen lisäksi lastensuojelulautakunta antoi etupäässä kaupunginhallitukselle yhteensä 19 lausuntoa. Näistä mainittakoon mm. seuraavia asioita koskevat: kiinteistön ostaminen Hiidenvedeltä lastenhuoltolaitostarkoituksia varten (15. 1. 18 §); virkalääkärien palkkaus (19. 2. 28 §); sosiaaliohjesäännön eräiden huoltolautakuntaa koskevien pykälien muuttaminen (29. 4. 86 §); aivovauriolasten hoito- ja koulutustoiminta (28. 5. 101 §); Lastenlinnan laajentamissuunnitelma (28. 5. 102 §); sosiaalisten apurahojen jakokysymys (16. 7. 122 §); mustalaisten sosiaalisten olojen parantaminen (3. 9. 140 §); Lastenlinnasta varattavat hoitopaikat (1. 10. 160 §) sekä viranhaltijoille määrättävät virka-asunnot (5. 11. 170 §). Lisäksi annettiin lausunto kymmenen eri yhdistyksen avustusanomuksen johdosta.

Lastensuojeluvirasto

Toimistot. Lastensuojeluvirasto jakaantui ohjesäännön mukaan kuuteen toimistoon.

1. Hallinnollinen toimisto, jonka tehtävänä oli valmistella lastensuojelulautakunnan käsiteltäväksi ja panna täytäntöön kunnallisen lastensuojelun ja -huollon sekä muiden siihen liitettyjen huoltoalojen yleiset hallinto- ja talousasiat sekä valvoa lastenhuoltolaitosten toimintaa. Toimiston johtajana sekä samalla koko lastensuojeluviraston päällikkönä ja lastensuojelun toimitusjohtajana toimi hovioik.ausk. Arvi Heiskanen. Toimistoon kuuluvina toimivat lääket.lis. Paavo Leisti lastensuojelulautakunnan lääkärinä ja sosionomi Emil Stenholm lautakunnan sihteerinä.

2. Lastenhuoltotoimisto, jonka asiat käsiteltiin lastenhuoltojaostossa. Toimiston tehtävänä oli valmistella ne tapaukset, joissa lapsen yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 kappaleen a), b), c) ja d) kohdissa mainituista syistä, sekä toimeenpanna jaoston päätökset. Lisäksi toimiston tehtäviin kuuluivat lastensuojelulain VI luvun edellyttämät kasvattilasten, äitiensä luona hoidettavien aviottomien lasten ja nuorten kotiapulaisten valvonta, kesävirkistyksen järjestäminen vähävaraisten perheiden lapsille sekä lausuntojen antaminen viranomaisille lasten holhousta ja hoitoa koskevissa asioissa. Toimiston päällikkönä oli lastenhuollontarkastaja, fil.tri Margit Törnudd apunaan apulaislastenhuollontarkastaja, fil.maist. Annikki Hytönen.

3. Suojelukasvatustoimiston tehtävänä oli valmistella suojelukasvatusjaostolle esitettäväksi ne asiat, joissa lapsen tai nuoren henkilön yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 momentin e) kohdassa tai 8 §:n 2 momentissa mainituista syistä, niin myös suorittaa ne tehtävät, jotka nuoria rikoksentekijöitä koskevissa säännöksissä on lastensuojelulautakunnalle määrätty. Toimiston päällikkönä oli nuorisonhuoltaja, fil.maist. Kaarlo Helasvuo apunaan apulaisnuorisonhuoltaja, fil.maist. Erla Frangén.

4. Elatusaputoimisto, jonka tehtävänä oli lastenhuoltotoimiston avustamana hoitaa kaikki ne tehtävät, jotka avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetussa laissa ja näiden lasten valvontaa koskevassa asetuksessa on lastenvalvojalle määrätty, kuin myös asianomaisen lapsen huoltajan tai huoltoviranomaisen pyynnöstä tapahtuva asumus- ja avioerolasten taloudellisten etujen valvonta. Toimiston päättävänä elimenä oli lautakunnan asettama elatusapujaosto. Toimiston päällikkönä oli lastenvalvoja, varat. Aili Koskenkylä apunaan apulaislastenvalvoja, lainop.kand. Veikko Nystedt.

5. Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto, joka valmisteli perhelisälain ja äitiysavustuslain mukaiset asiat ao. jaostolle esitettäviksi ja jonka tehtävänä lisäksi oli täyttää näissä laeissa ja niiden täydennyssäännöksissä lautakunnalle määrätyt tehtävät sekä järjestää ja valvoa äitiyshuoltoa. Toimiston päällikkönä toimi varanot. Selma Hiisivaara-Mörk.

6. Sosiaalilääkärin toimisto, jonka tehtäviin kuului psykiatristen ja psykologisten tutkimusten suorittaminen ja hoidon antaminen lasten- ja nuorisonhuoltotapauksissa. Toimiston päällikkönä oli lääket.lis. Sirkka Syvänne apunaan lastenpsykiatri Pirkko Roiha. Psykologeina olivat fil.maist. Helka Mäntyoja, fil.lis. Jaakko Borg ja fil.maist. Ursula Amnell. Sosiaalityöntekijänä toimi sosionomi Victoria Schauman.

Kassa-, tili- ja perimisasiat hoiti yhteinen huoltotoimen kassa- ja tiliosasto sekä asiamiesosasto.

Henkilökunta. Kertomusvuoden lopussa oli lastensuojelun palveluksessa 307 vakinaista ja 63 tilapäistä viranhaltijaa sekä 63 työsuhteessa olevaa eli yhteensä 433 henkilöä. Näistä oli lastensuojeluviraston palveluksessa 67 vakinaista ja 18 tilapäistä eli yhteensä 85 sekä loput laitosten palveluksessa.

Toimistotyö. Lastensuojeluvirastosta lähetettiin kertomusvuoden aikana 50 162 (47 735) kirjelmää. Näistä oli hallinnollisen toimiston 1 389 (1 284), lastenhuoltotoimiston 15 007 (13 310), suojelukasvatustoimiston 7 132 (6 137), elatusaputoimiston 14 287 (17 185) sekä äitiysavustus- ja perhelisätoimiston 12 347 (9 819).

Lastenhuoltolaitokset

Kertomusvuonna olivat kaupungin omistuksessa seuraavat lastenhuoltolaitokset:

Sofianlehdon vastaanottokoti. Laitos käsittää 115-paikkaisen pikkulasten (A-), 35-paikkaisen leikki-ikäisten (B-) ja 52-paikkaisen kouluikäisten (C-) osastot. Viimeksi mainitussa on tilaa 28 pojalle ja 24 tytölle. Laitoksen johtajana toimi kasvatust.kand. Hannu Timperi apunaan 102 muuta vakinaista ja 5 tilapäistä viranhaltijaa sekä 15 työntekijää.

Metsäkummun hoitokoti. Laitos on 15 paikkaa käsittävä ns. ongelmalasten tarkkailu- ja hoitokoti. Laitoksen vs. johtajana toimi tp. johtava hoitaja Taimi Talikainen apunaan 6 muuta viranhaltijaa ja 5 työntekijää.

Hyvösen lastenkoti oli tarkoitettu normaalilapsia varten ja sen paikkaluku oli 33. Kodin johtajana oli sosiaalihuoltaja Mirja Myllylä apunaan 10 muuta viranhaltijaa ja 5 työntekijää.

Malmin lastenkoti toimi 37-paikkaisena normaalilasten laitoksena. Kodin johtajana oli kasvattaja Elsa Hytönen apunaan 15 muuta viranhaltijaa sekä 4 työntekijää.

Toivolan oppilaskoti Pakilassa omine maatalouksineen oli tarkoitettu enintään 60:lle apukouluasteella olevalle turvattomalle lapselle. Laitoksessa toimi suomenkielinen ala- ja yläkansakoulu. Oppilaskodin johtajana toimi opettaja Veli Ilasmaa. Muuta henkilökuntaa oli 34 viranhaltijaa ja 2 työntekijää.

Kallion nuorisokoti. Laitos toimi 25-paikkaisena lähinnä jälkihuoltoa kaipaavia poikia varten. Lokakuussa laitos muutettiin 28-paikkaiseksi erityislastenkodiksi, jossa on ammattioppilaskoti ja koululaisosasto. Johtajana toimi sosionomi Erkki Mikonsaari apunaan 2 viranhaltijaa ja 3 työntekijää.

Reijolan nuorisokoti. Laitos toimi 18-paikkaisena jälkihuoltoa kaipaavien poikien hoitokotina. Pojat kävivät laitoksesta käsin työssä tai ammattiopissa ja suorittivat vahvistetun maksun hoidostaan laitokselle. Laitoksen johtajana oli sosionomi Olavi Kivistö. Lisäksi laitoksessa oli 2 muuta viranhaltijaa ja 1 työntekijä.

Kullatorpan lastenkodissa hitaasti kehittyviä ja sairaalloisia lastentarhaikäisten kehitystasolla olevia lapsia varten on 25 hoitopaikkaa. Kodin johtajana oli sosionomi Anna Lehto. Lisäksi oli laitoksen palveluksessa 14 muuta viranhaltijaa ja 2 työntekijää.

Nukarin lastenkoti Nurmijärvellä syvästi vajaamielisiä lapsia varten. Hoitopaikkoja oli laitoksessa 30. Kodin johtajana oli nti Rauha Ojalainen apunaan 15 muuta viranhaltijaa sekä 3 työntekijää.

Päivölän lastenkoti Sipoon pitäjän Kallbäckissä toimi 16-paikkaisena vajaamielisten lasten kotina. Johtajana toimi vajaamielishoitaja Kyllikki Grönroos apunaan 5 muuta viranhaltijaa ja 4 työntekijää.

Lemmilän vastaanottokoti Ridasjärvellä. Laitos toimi 10-paikkaisena suojelukasvatuksellisten poikien vastaanotto- ja tarkkailukotina. Laitoksessa toimi kansakoulu. Laitoksen johtajana toimi opettaja Reino Nuotio. Lisäksi oli laitoksessa opettaja, 4 tilapäistä viranhaltijaa ja 1 työntekijä.

Ryttylän koulukoti omine maatiloineen Hausjärven pitäjässä voi ottaa vastaan 64 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Laitoksen johtajana toimi kansak. op. Eetu Sutinen apunaan 34 muuta viranhaltijaa ja 2 työntekijää.

Toivoniemen koulukoti siihen kuuluvine maatiloineen Lohjan pitäjässä oli tarkoitettu 26 kansakoulu- ja jatkokouluiässä olevalle suomenkieliselle tytölle. Laitoksen johtajana, joka tarvittaessa huolehti myös kansakouluopetuksesta, toimi opettaja Hilda Laaksonen apunaan 8 muuta viranhaltijaa.

Apulastentarha Aula. Laitos toimi 75-paikkaisena vajaamielisten lasten päiväkotina, josta yksi osasto toimi Lauttasaaressa. Laitoksen johtajana oli lastentarh.op. Hillevi Hänninen apunaan 11 muuta viranhaltijaa.

Lastenhuoltolaitosten toiminta. Sen lisäksi, mitä muualla eri yhteyksissä on esitetty lastenhuoltolaitoksista, mainittakoon että laitosten välittömästä johdosta vastasi asianomainen laitoksen johtaja. Laitoksen yleisvalvontaa suoritti toimitusjohtaja. Kasvatuksellisesta valvonnasta huolehti lastenkotien, Toivolan oppilaskodin ja Aulan osalta lastenhuollontarkastaja sekä koulukotien osalta nuorisonhuoltaja.

Tietopuolinen opetus laitosten kouluissa oli järjestetty pääkaupungin kansakouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia noudattaen. Jatko-opetukseen sisältyvillä käytännöllisillä oppiaineilla oli oma, niitä varten laadittu ohjelmansa. Ruotsinkielisiä luokkia ei lautakunnan hallintaan kuuluvissa laitoksissa ollut, sillä verraten harvalukuiset ruotsinkieliset hoidokit saattoivat käydä kaupungin ruotsinkielistä kansakoulua. Opetuksen tarkastuksesta huolehtivat kaupungin suomenkielisten kansakoulujen tarkastajat.

Lääkintähuolto laitoksissa järjestettiin siten, että terveydenhoitotarkastukset suoritti lautakunnan lääkäri. Sosiaalilääkärin toimisto suoritti laitoksissa psykiatrisia tutkimuksia ja tässä suhteessa antoi hoidokkeja koskevia hoito-ohjeita. Lautakunnan lääkäri on suorittamiensa tarkastusten perusteella antanut lasten terveydentilasta mm. seuraavia tietoja: laitosten hygienisissä olosuhteissa ei ilmennyt muistuttamista; lasten ravinnon, vaatetuksen ja hammashuollon suhteen ei ole jouduttu ehdottamaan muutoksia; laitosten rokotustoimintaa tehostettiin ja aloitettiin myös polio-rokotusten antaminen.

Seuraavasta taulukosta ilmenee laitosten tautitapaukset kertomusvuonna:

Tautiryhmä	Sofianlehto A-os.	Sofianlehto B-C-os.	Metsäkumpu	Hyvönen	Malmi	Kullatorppa	Nukari	Päivölä	Toivola	Lemmilä	Ryttylä	Toivoniemi	Kallio	Reijola	Yhteensä
Tulirokko	—	3	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Tuhkarokko	5	37	—	1	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61
Vihurirokko	12	—	—	—	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	18
Vesirokko	1	—	10	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
Sikotauti	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	16
Influenssa	51	60	17	37	34	31	31	—	82	3	64	—	17	14	441
Ripuli	128	9	10	—	—	14	2	—	4	12	3	—	1	—	183
Angina	49	21	—	6	—	—	7	2	14	—	19	—	—	2	120
Kuumeiset hengityselinkatarrit	372	95	7	—	26	61	27	5	26	11	19	—	1	4	654
Keuhkokuume	8	7	—	2	—	—	2	—		—	—	—	—	—	19
Korvatulehdukset	32	10	1	4	1	3	—	1	16	—	3	—	1	1	73
Silmätulehdukset	13	1	—	—	1	1	—	—	1	—	3	—	—	—	20
Ihottumat	21	15	—	—	1	—	—	—	4	—	1	—	2	—	44
Paiseet	20	7	1	—	3	8	4	—	8	5	7	—	—	—	63
Tapaturmat	3	13	1	3	6	2	1	1	22	1	17	—	3	4	77
Suutulehdus	—	18	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	19
Muut taudit	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	9
Yhteensä	715	314	47	59	100	120	76	9	177	32	139	4	25	25	1 842
Sairaala- tai lääkärinhoito															
Tuberkuloositarkastuksessa käyneitä	11	—	—	—	1	—	—	—	73+12	—	73	—	—	—	170
Sairaalahoitoon lähetettyjä	19	6	—	—	—	1	1	—	1	1	5	—	—	—	34
Poliklinikoiden tai paikallisten lääkärien hoidossa käyneitä	26	27	5	—	21	1	—	—	18	1	29	4	3	—	135

Eri tautiryhmien kohdalla oli yleensä lukumääräistä vähennystä, mutta laaja influenssaepidemia aiheutti kuitenkin tautitapausten kokonaismäärän nousua.

Nukarin lastenkodissa kuoli kaksi lasta keuhkokuumeeseen, Toivolan oppilaskodissa sattui yksi hukkumistapaus. Sofianlehdon vastaanottokodissa kuoli neljä lasta, jotka kaikki olivat vajaamielisiä.

Lastenhuoltotoimisto

Lastenhuoltotoimistolle tehtiin kertomusvuonna 2 621 (2 829) lapsia koskevaa ilmoitusta ja virka-avunpyyntöä. Tällöin ei laskettu mukaan toimiston kirjoissa olevia kasvat-

tilapsia, valvonnassa olevia avioliiton ulkopuolella syntyneitä eikä kesäksi maalle toimitettuja lapsia, joita selostetaan toisessa kohtaa kertomuksessa. Virka-avunpyynnöistä oli 192 (165) holhousasioita koskevia. Adoptioasioista koski 29 (15) aviolapsia ja 70 (76) avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia. Oman ryhmänsä muodostivat sosiaaliministeriön lastensuojelutoimistolle annetut 4 (15) lausuntoa, jotka koskivat erinäisten helsinkiläisten luovuttamista ottolapsiksi muihin Skandinavian maihin. Ilmoitukset ja virka-avunpyynnöt jakaantuivat ilmoittajan, ilmoituksen syyn ja sen aiheuttaman toimenpiteen mukaan seuraavasti:

	0—1 v.		2—6 v.		7—15 v.		Yli 16 v.		Yhteensä		Kaikkiaan
	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	
Ilmoittaja:											
Huoltoviranomainen	8	5	60	44	37	44	2	1	107	94	201
Terveydenhoitoviranomainen	48	34	67	75	26	19	1	1	142	129	271
Kouluviranomainen	—	—	3	1	18	9	—	—	21	10	31
Poliisiviranomainen	5	2	27	26	12	11	—	—	44	39	83
Holhousviranomainen	3	1	36	34	61	48	5	4	105	87	192
Muut viranomaiset	3	3	17	23	10	24	6	1	36	51	87
Lastensuojelujärjestöt	12	14	25	26	6	7	1	—	44	47	91
Lastensuojeluvirkailijat	5	15	61	47	49	45	2	3	117	110	227
Vanhemmat	64	52	274	195	147	124	7	6	492	377	869
Muut yksityiset henkilöt	19	16	152	130	125	113	7	7	303	266	569
Yhteensä	167	142	722	601	491	444	31	23	1 411	1 210	2621
Ilmoituksen syy:											
Lapsen:											
sairaus	15	7	17	12	5	3	—	1	37	23	60
vajaamielisyys	—	—	14	7	10	7	—	—	24	14	38
sielullinen poikkeavuus	—	—	23	11	15	9	—	1	38	21	59
raajarikkoisuus	—	—	—	3	—	1	—	—	—	4	4
koulunkäynnin laiminlyönti	—	—	—	—	4	1	—	—	4	1	5
Vanhempien:											
kuolema	1	2	6	3	9	14	—	1	16	20	36
sairaus	46	42	103	94	42	36	—	1	191	173	364
mielisairaus	—	—	7	3	15	9	—	1	22	13	35
ansiotyö	9	14	15	7	7	5	—	—	31	26	57
hoidon laiminlyönti	15	14	113	95	40	30	—	—	168	139	307
kasvatuskyvyn puute	—	—	38	18	60	39	1	3	99	60	159
hylkääminen	8	3	10	8	7	6	—	1	25	18	43
huolimattomuus	2	—	13	6	6	—	—	—	21	6	27
juoppous	13	17	97	76	59	70	3	1	172	164	336
vankilassaolo	—	1	12	8	10	5	—	—	22	14	36
lapsen pahoinpitely	—	2	18	12	16	24	—	1	34	39	73
asuntovaikeudet	42	24	107	104	44	45	1	2	194	175	369
avio- ja asumusero	4	1	37	44	66	53	6	5	113	103	216
lapseen kohdistunut siveellisyysrikos	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3	3
muut syyt	12	15	92	90	76	84	20	5	200	194	394
Yhteensä	167	142	722	601	491	444	31	23	1 411	1 210	2 621
Toimenpiteet:											
Varoitus	2	1	10	12	9	7	—	—	21	20	41
Suojeluvalvonta	—	—	10	10	12	13	—	—	22	23	45
Huostaanotto:											
toistaiseksi lslain 9 § 2 kapp. c-kohdan perusteella	35	48	116	98	45	43	—	—	196	189	385
hylkäämisen tai vanhempien kuoleman perusteella	2	—	2	—	4	6	—	—	8	6	14
sopimuksen nojalla	41	31	87	74	38	28	—	—	166	133	299
vastoin vanhempien tahtoa	—	—	1	—	—	1	—	—	1	1	2
Lausunnot eri viranomaisille	6	2	48	45	75	65	7	4	136	116	252
Tutkimus- ja neuvontatoimenpiteet	65	42	355	299	245	210	11	9	676	560	1 236
Muut toimenpiteet	16	18	93	63	63	71	13	10	185	162	347
Yhteensä	167	142	722	601	491	444	31	23	1 411	1 210	2 621

Huostaanotetut lapset. Lastenhuoltotoimiston luetteloissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 3 031 (3 009) turvatonta, oman kodin ulkopuolella kasvatettavaa lasta, joista 1 488 (1 497) oli sijoitettu perheisiin ja 967 (924) yksityisiin lastenkoteihin. Kaikista huos-

tassa olevista lapsista oli 227 (233) eli 7.5 % (7.7 %) ruotsinkielisiä ja 12 (14) eli 0.4 % (0.5 %) vieraskielisiä. Kertomusvuoden aikana otettiin huostaan 963 (1 019) lasta ja poistettiin 881 (941) lasta, joten toimiston luetteloihin v:een 1958 jäi 2 150 (2 068) lasta.

Eri sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa yhteensä 106 (113) lasta 3 907 päivää, näistä yksinomaan sairaalahoitoa saaneita oli 6 lasta 407 hoitopäivää. Seuraavaan vuoteen jäi sairaaloihin 11 (12) lasta.

Vajaakykyisiä tai poikkeuksellisia lapsia oli eri laitoksissa vuoden päättyessä 365 (324) ja perhehoidossa 32 (38) lasta. Näiden huoltoa suunniteltaessa pyydettiin psykiatrin tai psykologin lausunnot viraston sosiaalilääkärin toimistosta, kaupungin kansakoulujen ja terveydenhoitolautakunnan kasvatusneuvoloista, Kivelän sairaalan hermo- ja mielitautiosastolta, Auroran sairaalan psykosomaattiselta osastolta ja Samfundet Folkhälsanin mentaalihygienisestä neuvolasta.

Poikkeuksellisten lasten lukumäärä ja sijoituspaikat selviävät seuraavasta yhdistelmästä: [1])

Sijoituspaikka	Lapsia									Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1956		Uusia		Yhteensä	Eronneita		Jäljellä v:een 1958		Kaikkiaan	Keskim. hoidokkia kohden
	P.	T.	P.	T.		P.	T.	P.	T.		
Vajaamielisten laitokset	58	51	6	3	118	7	3	56	51	40 319	341.7
Heikkomielisten lasten lastenkodit	43	24	3	1	71	10	1	37	27	23 900	336.6
Hoito- ja tarkkailukodit	10	—	7	7	24	10	5	6	2	3 725	155.2
Sairaalat	1	1	—	—	2	—	—	1	2	476	238.0
Tavalliset lastenkodit	91	45	55	47	238	34	22	112	71	65 890	276.8
Yksityisperheet Helsingissä	3	10	1	1	15	—	5	4	4	4 529	301.9
Yksityisperheet muualla	11	14	2	1	28	1	1	13	11	9 146	326.6
Yhteensä	217	145	74	60	496	62	37	229	168	147 985	298.4

Kaikista vajaakykyisistä lapsista oli syvemmin vajaamielisiä 245 (213), heikkomielisiä 151 (152) ja muuten poikkeavia 100 (94).

Kaupungin omiin laitoksiin sijoitetuista lapsista oli 133 (108) syvemmin vajaamielisiä, 99 (102) heikkomielisiä ja 64 (56) muuten poikkeavia.

Hoidokkien vaihtuminen kaupungin lastenkodeissa selviää seuraavasta yhdistelmästä:

	Sofialehdon vastaanottokoti, Osasto A	B	C	Kullatorpan lastenkoti	Malmin lastenkoti	Nukarin lastenkoti	Toivolan oppilaskoti	Hyvösen lastenkoti	Päivölän lastenkoti	Kallion nuorisokoti	Reijolan nuorisokoti	Metsäkummun hoitokoti	Yhteensä
V:sta 1956 hoitoon jääneitä	112	29	48	22	39	31	71	34	11	2	12	13	424
V. 1957 hoitoon otettuja	238	210	106	15	16	6	11	19	10	21	12	20	684
Yhteensä	350	239	154	37	55	37	82	53	21	23	24	33	1 108
Näistä:													
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen sijoitettiin:													
yksityishoitoon	31	21	12	—	2	1	—	5	—	—	—	—	72
toiseen lastenkotiin	84	81	43	8	9	3	6	7	1	2	3	5	252
sairaalaan	6	2	3	—	1	—	1	—	—	—	—	—	13
b) Toimiston hoidosta luovutettiin:													
vanhempainsa hoitoon	102	100	42	5	3	—	4	9	2	2	2	13	284
toiseen maksuttomaan hoitoon	13	5	2	—	1	—	2	—	—	2	2	3	30
toisen kunnan hoitoon	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
muihin lastenhuoltolaitoksiin	—	—	4	—	—	2	—	—	—	—	2	—	8
kuoli	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4
poistettiin muista syistä	—	—	1	—	—	—	—	—	—	5	2	1	9
Poistettuja yhteensä	239	209	107	13	16	6	14	21	3	11	11	22	672
V:een 1958 jääneitä	111	30	47	24	39	31	68	32	18	12	13	11	436

[1]) Jos lapsi on ollut useammassa sijoituspaikassa, eronneet ja seuraavaan vuoteen jääneet eivät täsmää laitoksittain, koska lapsi on merkitty sen sijoituspaikan ryhmään, jonne hän on jäänyt seuraavaan vuoteen ja kaikki huoltopäivät on laskettu mainitun ryhmän hyväksi.

Perhehoitoon sijoitetut lapset. Yksityisiin lastenkoteihin ja perheisiin sijoitettujen lasten vaihtuminen näkyy seuraavista luvuista. Kertomusvuonna hoitoon otettujen ryhmään voi sama lapsi sisältyä useampaan kertaan, jos hän vuoden aikana oli useammassa hoitopaikassa. Näin oli asianlaita maaseudulle yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuun 22 lapseen, Helsinkiin yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuun 28 lapseen sekä Helsinkiin perheisiin sijoitettuun 9 lapseen ja maaseudun perheisiin sijoitettuun 42 lapseen nähden.

	Yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuja lapsia		Perheisiin sijoitettuja lapsia		Yhteensä
	Helsinkiin	Maaseudulle	Helsinkiin	Maaseudulle	
V:sta 1956 hoitoon jääneitä	259	196	295	804	1 554
V. 1957 hoitoon otettuja	327	185	76	313	901
Yhteensä	586	381	371	1 117	2 455
Näistä:					
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen:					
siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan	18	12	6	23	59
siirrettiin kunnan lastenkotiin	10	22	9	55	96
siirrettiin yksityiseen lastenkotiin	69	33	4	11	117
siirrettiin sairaalaan	3	4	3	—	10
b) Toimiston hoidosta poistettuina:					
siirrettiin työhuolto-osastolle	—	—	—	—	—
siirrettiin suojelukasvatustoimiston huoltoon	1	1	1	—	3
luovutettiin vanhempainsa hoitoon	215	72	34	94	415
luovutettiin toisen kunnan huoltoon	—	—	2	—	2
lähetettiin muihin lastenhuoltolaitoksiin	—	1	—	1	2
pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	17	7	11	25	60
poistettiin työkykyiseksi tultuaan	2	5	18	17	42
poistettiin muista syistä	2	1	8	7	18
kuoli	3	—	1	1	5
Poistettuja yhteensä	340	158	97	234	829
V:een 1958 jääneitä	246	223	274	883	1 626

Perhehoitoon annettuja lapsia koetettiin mahdollisuuksien mukaan sijoittaa sukulaisten luo. Maaseudulla sijaitsevien hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin lautakunnan tiheimmille sijoitusalueilleen asettamien paikallisasiamiesten ja sosiaalilautakuntien sekä terveydenhoitoviranomaisten välityksellä tarpeelliset tiedot. Helsinkiin perheisiin sijoitettujen lasten hoitoa ja kasvatusta valvoivat lähinnä lastensuojeluviraston huoltotarkastajat ja lastenhoidon neuvoloiden terveyssisaret; maaseudulla tämän tehtävän suorittivat asianomaiset sosiaalilautakunnat osittain lautakunnan omien paikallisasiamiesten avustamina. Myös lastensuojeluviraston tarkastajat suorittivat tarkastuskäyntejä maaseudulle.

Kaikki kouluiässä olevat normaalikykyiset lapset kävivät kansakoulua, joista vieraille kunnille menevät koulumaksut lautakunta suoritti omista määrärahoistaan. Sitäpaitsi lautakunta järjesti 81:lle (66) kansakoulukurssin suorittaneelle lapselle tilaisuuden saada taipumusten mukaista opillista tai ammatillista jatko-opetusta käyttäen tähän tarkoitukseen yhteensä 6 104 555 mk (4 171 211 mk). Edellisen vuoden toisen vuosipuoliskon kustannusten korvauksia saatiin sosiaaliministeriöltä 578 500 mk.

Maaseudulle perheisiin sijoitettujen lasten lukumäärä oli vuoden alussa 804 (837). Näistä poistettiin 234 (316) ja uusia sijoitettiin 313 (283), joten vuoden päättyessä maaseudulle sijoitettujen lukumäärä oli 883 (804).

Palkattuja asiamiehiä lautakunnalla oli Helsingin maalaiskunnassa, Espoossa, Kirkkonummella, Vihdissä, Tuusulassa, Lohjalla, Nurmijärvellä, Sipoossa, Hyvinkäällä, Mäntsälässä, Nummella, Somerolla, Nurmossa, Jokioisissa, Kiikalassa, Pusulassa, Lopella, Orimattilassa, Marttilassa ja Koskella Tl.

Hoitomaksut perheisiin ja yksityisiin lastenkoteihin sijoitetuista lapsista vaihtelivat lasten iästä, terveydentilasta, kasvatusvanhempien sukulaisuudesta ym. asiaan vaikuttavista seikoista johtuen 1 500 mk:sta ylöspäin kuukaudelta. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntien velkomat koulumaksut sekä sairaanhoito- ja matkakustannukset kuin myös myönnetyt vaateavustukset, tulivat lautakunnan sijoittamat lapset, lukumääräl-

tään 2 455 (2 421), aikaisemmin mainitut koulutuskustannukset huomioon ottaen maksamaan yhteensä 195 013 947 mk (161 336 882 mk) eli keskimäärin 79 435 mk (66 640 mk) vuodessa kutakin lasta kohden.

Suojeluvalvonta. Suojeluvalvontaan jäi edelliseltä vuodelta 126 (92) lasta. Vuoden aikana poistettiin valvonnasta 55 (80) ja valvontaan määrättiin uusina tapauksina 78 (51) lasta, joten v:een 1958 jäi 124 (98) valvottavaa.

Au-lasten valvonta. Avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta vastasi lastenhuoltotoimisto. Kertomusvuoden aikana oli 4 156 (4 091) aviotonta lasta toimiston valvonnassa. Lasten jakautuminen sijoituspaikan ym. perusteella selviää taulukko-osasta.

Kasvattilapset. Lastensuojelulautakunnan valvonnan alaisina oli yhteensä 1 005 (794) kasvattilasta, joista poikia 461 (351) ja tyttöjä 544 (443). Näistä oli avioliiton ulkopuolella syntyneitä 543 (393) ja aviolapsia 462 (401).

Lastensuojeluviraston huoltotarkastajat huolehtivat kasvattilasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta, kukin omassa toimintapiirissään.

Jälkihuolto. Perheisiin sijoitetut lapset eivät yleensä kaivanneet jälkivalvontaa. Eräät maalta kaupunkiin siirtyneet 16 vuotta täyttäneet lapset joutuivat toimiston valvottaviksi, samoin eräät poikkeukselliset tai omaisten tukea vailla olevat laitoksista poistetut alaikäiset. Edelliseltä vuodelta jäi jälkivalvontaan 16 (17) nuorta henkilöä. Kertomusvuonna määrättiin valvontaan 11 (3) henkilöä ja poistettiin 1 (2), joten jälkihuoltoa saavia oli vuoden lopussa 26 (18). Toivolan oppilaskodin entisiä hoidokkeja valvottiin osittain laitoksesta käsin.

Nuoret kotiapulaiset. Kotiapulaislain nojalla määrättiin kertomusvuoden aikana valvontaan 15 (25) nuorta kotiapulaista ja poistettiin luettelosta 24 (15). Edelliseltä vuodelta jäi valvontaan 23 (13), joten v:een 1958 siirtyi 14 (23) valvottavaa nuorta kotiapulaista.

Lasten kesävirkistystoiminta. Tarjotakseen vähävaraisten perheiden lapsille mahdollisuuden päästä kesäksi maalle lastensuojeluvirasto jakoi rautatielippuja 15 vuotta nuoremmille lapsille ja pienten lasten saattajille. Lippuja jaettiin kaikkiaan 329 (275), joista 220 (182) lapsille ja 109 (93) saattajille. Meno- ja paluulippuja annettiin huomattavasti enemmän kuin aikaisempina vuosina. Edelleen hankittiin sellaisille lapsille, joiden vanhemmilla ei ollut sukulaisia tai tuttavia, jotka olisivat ottaneet lapset hoitoonsa ilman maksua, kesäkoteja tavallisen sijoitusmäärärahan puitteissa yhteensä 688 (554), joista 498 (387) perheisiin, jolloin lastenhuoltotoimisto välitti hoitomaksut ja vastasi kotien valvonnasta. Eräissä tapauksissa lapset saivat olla koko kesän maalla, muuten oli oleskelu lyhytaikaisempaa. Ennen lasten maalle lähettämistä toimitettiin terveystarkastus.

Kustannukset jaetuista matkalipuista nousivat 831 477 (320 000) mk:aan ja koko kesävirkistystoiminnasta 8 269 441 (6 453 070) mk:aan. 66.4 % lapsista sai ilmaisen kesäsijoituksen. Lasten vanhemmat suorittivat sijoitusmaksun kokonaan 12.2 %:n ja osan maksusta 21.4 %:n osalta.

Mainittakoon, että kesäkoteihin sijoitetuista lapsista oli 327 tyttöjä ja 361 poikia, avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia oli 77, avio- tai asumuserolapsia 212, suurperheisten lapsia 162 ja huoltoapua saavien perheiden lapsia 270.

Apulastentarha Aulan lasten kesävirkistystoiminta rahoitettiin melkein kokonaan kaupungin rahoilla ja näin 24 syvästi vajaamielistä lasta pääsi Aula-työkotien Kannatusyhdistyksen ylläpitämään kesäsiirtolaan.

Kokoukset. Lastenhuoltojaosto piti 15 (18) kokousta. Käsiteltyjen asioiden lukumäärä kesävirkistysasioita lukuun ottamatta oli 2 614 (2 321).

Suojelukasvatustoimisto

Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia ja nuoria henkilöitä koskevia ilmoituksia saapui toimistoon kertomusvuoden aikana kaikkiaan 1 734 (1 384), jotka ilmoittajan, ilmoitusten syyn sekä sen aiheuttamien toimenpiteiden mukaan ryhmittyivät seuraavasti:

	Alle 16 v.		16—17 v.		Kaikkiaan		Yhteensä
	P.	T.	P.	T.	P.	T.	
Ilmoituksen tekijä:							
Kouluviranomainen	60	26	1	3	61	29	90
Poliisi- tai oikeusviranomainen	530	79	289	99	819	178	997
Huoltoviranomainen	13	3	33	8	46	11	57
Lastensuojeluviranomainen	82	15	163	41	245	56	301
Yksityinen henkilö	108	69	64	48	172	117	289
V. 1957 saapuneita ilmoituksia yhteensä	793	192	550	199	1 343	391	1734
Ilmoituksen syy:							
Lsl. 8 § 1 mom. e-kohta:							
Luvaton ansiotoimi	—	1	2	—	2	1	3
Oppivelvollisuuden laiminlyönti	52	9	1	—	53	9	62
Lsl. 8 § 2 mom.:							
Rangaistava teko:							
Syyttäjän käsittelemättä	485	57	12	7	497	64	561
Syyttäjä jättänyt syyttämättä, LNR 2 §	4	—	2	—	6	—	6
Oikeus jättänyt tuomitsematta, LNR 3 §	29	6	82	17	111	23	134
Irtolaistapainen elämä	87	58	72	122	159	180	339
Tavattu juopuneena	37	4	219	6	256	10	266
Muu syy	99	57	160	47	259	104	363
V. 1957 saapuneita ilmoituksia yhteensä	793	192	550	199	1 343	391	1 734
V:sta 1956 jäljellä olevia ilmoituksia	192	18	61	18	253	36	289
Ilman uutta ilmoitusta käsiteltäväksi otettuja asioita	4	—	5	1	9	1	10
Kaikkiaan	**989**	**210**	**616**	**218**	**1 605**	**428**	**2 033**
Toimenpiteet:							
Osaston määräämä tai vahvistama toimenpide:							
Lsl. 9 § 2 mom. b-kohta, varoitus	72	1	116	5	188	6	194
Lsl. 9 § 2 mom. c-kohta, toistaiseksi huostaanotto	10	2	5	1	15	3	18
Lsl. 9 § 2 mom. d-kohta, toimitettu kotikuntaansa	22	12	18	22	40	34	74
toimitettu lääkärin hoitoon	6	—	4	3	10	3	13
muu toimenpide	357	33	44	14	401	47	448
Lsl. 9 § 2 mom. e-kohta, suojeluvalvojan määrääminen	41	16	14	11	55	27	82
Lsl. 9 § 1 mom., huostaanotto	1	—	—	—	1	—	1
Lsl. 11 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen sopimuksen nojalla	39	9	13	5	52	14	66
Lsl. 12 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen lastensuojelulautakunnan päätöksen nojalla	6	1	—	—	6	1	7
Nuorisonhuoltajan toimenpide	183	79	149	94	332	173	505
Ei mitään toimenpidettä	107	11	176	31	283	42	325
V. 1957 käsiteltyjä asioita yhteensä	844	164	539	186	1 383	350	1 733
V:een 1958 jääneitä ilmoituksia	145	46	77	32	222	78	300
Kaikkiaan	**989**	**210**	**616**	**218**	**1 605**	**428**	**2 033**

Ilmoitukset koskivat 1 380 (1 189) lasta ja nuorta henkilöä, joista alle 16 vuotiaita poikia oli 648 ja tyttöjä 163 sekä 16—17 vuotiaita poikia 418 ja tyttöjä 151. Juopuneina tavattujen määrää osoittavat luvut ovat huomattavasti suuremmat kuin edellisenä vuonna (164). Tämä johtuu osittain siitä, että tahranpoistoaineilla itsensä humalluttaneita koskevat ilmoitukset on osittain merkitty tähän ryhmään. Eräät poliisinkin lastensuojeluvirastolle ilmoittamat juopumuspidätykset osoittautuivat tällaisiksi tapauksiksi.

Taulukossa esitetyn lisäksi käsiteltiin toimistossa 14:n (poikia 10, tyttöjä 4) yli 18-vuotiaana ilmoitetun nuoren asiaa, joista 11:een nähden suoritettiin huoltoa (poikia 7, tyttöjä 4).

Tutkimuksen yhteydessä saatiin asiantuntija-apua lastensuojeluviraston sosiaalilääkärin toimistolta sekä eräissä tapauksissa kansakoulujen kasvatusneuvolalta ja yksityislääkäreiltä. Psykiatrista hoitoa tarvitsevia sijoitettiin mahdollisuuksien mukaan Kivelän sairaalaan, Metsäkummun hoitokotiin ja Ukonniemen hoitokotiin. Työnvälitystoimiston

ammatinvalintapsykologilta pyydettiin niinikään lausuntoja, minkä lisäksi ammatinvalintapsykologi suoritti soveltuvuustutkimuksia Ryttylän koulukodissa.

Huoltolaitokset. Suojelukasvatustoimiston kaupungin huoltolaitoksiin sijoittamien lasten ja nuorten henkilöiden vaihtuminen ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Huoltolaitos	Lapsia					Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1956	Uusia	Yhteensä	Eronneita	Jäljellä v:een 1958	Kaikkiaan	Keskim. hoidokkia kohd.
Kallion nuorisokoti	—	20	20	11	9	2 660	133.0
Lemmilän vastaanottokoti	7	43	50	36	14	4 144	82.9
Ryttylän koulukoti	55	38	93	44	49	17 330	186.3
Toivoniemen koulukoti	13	20	33	26	7	3 625	109.8
Sofianlehto, C-os.	2	12	14	14	—	302	21.6
Reijolan nuorisokoti	2	8	10	6	4	1 475	147.5
Metsäkummun hoitokoti	1	5	6	3	3	460	76.7
Toivolan oppilaskoti	1	2	3	2	1	390	130.0
Yhteensä	81	[1]148	[1]229	142	87	30 386	132.7

Muissa laitoksissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 181 lasta. Näistä oli jäljellä edellisestä vuodesta 85 poikaa ja 16 tyttöä. Vuoden kuluessa sijoitettiin niihin 63 poikaa ja 17 tyttöä. Huoltopäiviä oli 33 577.

Pysyvää koulukotikasvatusta tarvitsevat sijoitettiin suurimmaksi osaksi valtion koulukoteihin.

Yksityisperheissä oli vuoden aikana 22 lasta yhteensä 5 052 päivää. Näistä oli jäljellä edellisestä vuodesta 12 poikaa ja 1 tyttö. Seuraavaan vuoteen jäi 11 poikaa ja 2 tyttöä.

Sairaaloissa hoidettiin vuoden aikana 19 lasta yhteensä 1 965 päivää; 10 poikaa ja 2 tyttöä oli sitäpaitsi jossakin muussa laitoksessa. Seuraavaan vuoteen jäi sairaalaan 1 poika ja 2 tyttöä.

Pysyväisessä valvonnassa olleet näkyvät seuraavasta taulukosta:

	Suojeluvalvonnan alaisia		Laitoshuollon jälkivalvonnan alaisia tai perheisiin sijoitettuja		Valvottavia kaikkiaan		
	Valvojan ollessa						
	Lastensuojeluviranomainen	Yksityinen henkilö	Lastensuojeluviranomainen	Yksityinen henkilö	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Jäljellä v:sta 1956	167	27	48	5	192	55	247
V. 1957 valvontaan tulleita	54	24	17	1	62	34	96
Yhteensä	221	51	65	6	254	89	343
Näistä:							
Muutti toiselle paikkakunnalle, vihittiin avioliitton, kuoli tai valvonnan määräaika päättyi	27	2	6	—	22	13	35
Poistettiin valvonnasta myönteisin tuloksin	50	5	2	1	51	7	58
Otettiin lastensuojelulautakunnan huostaan tai sijoitettiin jälleen lastenhuoltolaitokseen	10	2	3	—	14	1	15
Valvonta lopetettiin tuloksettomana	8	1	1	—	8	2	10
Tuomittiin rikoksesta tai siirrettiin huoltolautakunnan alkoholisti- ja irtolaishuoltoosaston huollettavaksi	9	1	1	—	10	1	11
V:een 1958 jääneitä	117	40	52	5	149	65	214
Yhteensä	221	51	65	6	254	89	343

[1]) Hoidokin siirtyessä kaupungin hoitolaitoksesta toiseen tulee hän lasketuksi sekä laitoksesta eronneena että laitokseen otettuna hoidokkina ja sisältyy siis kahdesti kokonaissummaan.

Ansiotyötä koskevan luvan myönsi suojelukasvatusjaosto 45 alaikäiselle henkilölle.

Jälkihuolto. Laitoksista poistettujen tyttöjen jälkihuoltoa varten oli suojelukasvatustoimistossa vuoden loppuun saakka sosiaaliministeriön osittain palkkaama naispuolinen työntekijä. Poikien jälkihuollon hoitivat toimiston huoltotarkastajat paitsi Ryttylän koulukodin oppilaiden jälkihuoltoa, jonka suoritti koulukodin oma kuraattori.

Alaikäiset lainrikkojat. Nuorista rikoksentekijöistä annetun lain määräämät tehtävät hoiti useimmassa tapauksessa suojelukasvatustoimiston puolesta Vankeusyhdistyksen nuorisonvalvontatoimisto. Tämä suoritti henkilötutkinnat Helsingin raastuvanoikeudelle 15 vaan ei 21 vuotta täyttäneinä rangaistavan teon tehneistä, syytteeseen asetetuista ja huolehti nuorisonhuoltajan tarkastuksen alaisena ehdollisesti tuomittujen nuorten rikoksentekijäin valvonnan järjestelystä sekä, milloin tutkittava oli 15 vaan ei 18 vuotiaana tehnyt rikoksensa, lastensuojeluasetuksen määräämästä lautakunnan edustuksesta oikeudessa. Poliisikuulusteluissa oli läsnä suojelukasvatustoimiston edustaja. Tällaisia kuulusteluja oli 862 alaikäistä koskevassa asiassa.

Eräät yksityiset henkilöt toimivat kasvatuksellisen tuen tarpeessa olevien ja siveellisesti hairahtuneiden alaikäisten valvojina. Näille maksettiin palkkiota 750 mk kuukaudessa valvottavaa kohden. Samasta määrärahasta myönnettiin tilapäisiä avustuksia harrastusvälineiden hankkimiseen valvottaville tunnustukseksi hyvästä käytöksestä.

Nuorisorikollisuuden määrää Helsingissä valaisevat seuraavat tiedot rikospoliisin kertomusvuoden aikana tutkimista rikokseen syylliseksi todetuista alaikäisistä henkilöistä:

	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Alle 15-vuotiaita	524	30	554
15—17 »	336	43	379
18—20 »	261	60	321
Yhteensä	1 121	133	1 254 (1 127)

Poliisilaitoksen huolto-osastossa pidätettiin irtolaistapaisen elämän takia 134 (96) alle 18-vuotiasta henkilöä, joista poikia 49 ja tyttöjä 85. Pidätyksiä saman henkilön uusiintuneet pidätykset mukaanluettuina oli 149 (105), joista 53 poikia ja 96 tyttöjä koskevia.

Kertomusvuoden aikana saapui suojelukasvatustoimistolle seuraavat tiedot poliisin pidättämistä alle 18-vuotiaista juopuneista: pidätyksiä oli 244 (148), joista 237 poikia ja 7 tyttöjä koskevia ja pidätettynä oli 184 (121) henkilöä, joista 181 poikia ja 3 tyttöjä.

Edellä luetelluista tulivat suojelukasvatustoimiston huollettaviksi alle 15 vuotiaana rikkomuksen tehneet sekä ne 15—17 vuotiaana rikoksen tehneet, jotka nuorista rikoksentekijöistä annetun lain nojalla jätettiin syyttämättä tai tuomitsematta. Tuomituista 15—17 vuotiaana rikoksen tehneistä tuli osa suojelukasvatustoimiston huollettaviksi, pääosan jäädessä yksinomaan rikosoikeudellisten toimenpiteitten varaan tai ehdollisesti tuomittuina oikeusministeriön määräämään valvontaan. Suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulivat edelleen kaikki edellä mainitut irtolaistapaisen elämän takia ilmoitetut tai juopuneena pidätetyt, lukuun ottamatta niitä, jotka jäivät huoltolautakunnan huollettaviksi, koska olivat jo täyttäneet 18 vuotta ennenkuin toimenpiteisiin voitiin ryhtyä.

Ulkomaille matkustavan nuorison valvomiseksi ja huoltamiseksi oli suojelukasvatustoimisto yhteistoiminnassa etenkin Turun ja Tukholman lastensuojeluviranomaisten kanssa. Helsingistä Tukholmaan ja Kööpenhaminaan lähtevillä laivoilla suoritettiin kesäkautena ajoittain tarkkailua.

Kaikki suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulleet em. tapaukset sisältyvät alussa mainittuihin tilastoihin.

Poliisiviranomainen on 267 (138) tapauksessa pyytänyt lautakunnalta suostumusta siihen, että alle 21-vuotias nuori rikoksentekijä saataisiin tuomita rangaistusmääräysmenettelyin. Kaikki nämä pyynnöt ovat tulleet maaseudun poliisiviranomaisilta. 230 pyyntöön on annettu suostumus, 5 evätty, 18 oli vielä vuoden lopussa käsittelemättä ja 14 ilmoitetuista tapauksista oli sellaisia, jotka siirrettiin muiden sosiaalilautakuntien käsiteltäviksi tai muuten eivät aiheuttaneet suojelukasvatustoimiston toimenpiteitä.

Kokoukset. Suojelukasvatusjaosto piti vuoden aikana 18 kokousta.

Elatusaputoimisto

Elatusaputoimiston tärkeimpinä tehtävinä olivat avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luetteloiminen, elatusvelvollisuuden tutkiminen ja elatussopimusten tai -tuomioiden aikaansaaminen sekä elatusmaksujen periminen. Elatusaputoimiston tehtäviin kuului lisäksi välien rikkoutumisen vuoksi erillään asuvien puolisoiden lasten samoinkuin asumus- ja avioerolasten elatusavun periminen 20. 8. 1948 lapsen elatusavun turvaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain perusteella. Pääasiallinen toiminta kohdistui elatusapujen perimiseen eri tavoin, viime kädessä toimittamalla laiminlyöjät työlaitokseen maksamaan työllään lastensa elatusta. Uusia työlaitosesityksiä tehtiin lääninhallitukselle elatusavun laiminlyömisestä asumus- ja avioerolasten kohdalta 271 sekä avioliiton ulkopuolella syntyneiden kohdalta 90 tapauksessa. Lääninhallituksen päätös saatiin yhteensä 290 tapauksessa. Päätöksistä oli hylkääviä eri syistä yhteensä 10.

Lapset, äidit ja elatusvelvolliset. Toimiston kirjoihin merkittyjen avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luku oli seuraava:

V:sta 1956 jäljellä olevia	3 569	Luettelosta poistettuja	529
Uusia tapauksia	635	V:teen 1958 siirtyneitä	3 675

Seuraavat yhdistelmät valaisevat vuoden lopulla luetteloissa olleiden lasten äitien sekä elatusvelvollisten siviilisäätyä, ikää ja ammattia lasten syntyessä:

Siviilisääty	Äitejä	Elatusvelvollisia
Naimattomia	3 067	1 460
Leskiä ja laillisesti eronneita	482	319
Naimisissa olevia	98	986
Tietoja puuttuu	28	910
Yhteensä	3 675	3 675

Ikä, vuotta	Äitejä	Elatusvelvollisia
—15	2	2
16—19	411	142
20—24	1 223	789
25—29	899	749
30—34	634	528
35—39	374	366
40—49	116	292
50—		96
Tietoja puuttuu	16	711
Yhteensä	3 675	3 675

Ammatti	Äitejä	Elatusvelvollisia
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	125	300
Talonomistajia ja vuokraajia	2	—
Maatalouden ja sen sivuelinkeinojen harjoittajia	42	154
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	221	208
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	728	301
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	988	1 076
Muita työntekijöitä	203	435
Merimiehiä ja kalastajia	6	141
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	229	282
Yksityisiä palvelijoita	687	—
Muun elinkeinon harjoittajia	32	4
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia	412	774
Yhteensä	3 675	3 675

Avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten hoitoa ja kasvatusta valvoivat lastenhuoltotoimiston huoltotarkastajat ja lastenneuvolan hoitajat käyden tarkastamassa nuorempien lasten hoitopaikkoja kerran kuukaudessa ja vanhempien vähintään neljä kertaa vuodessa.

Huoltotarkastajien ja lastenneuvolain hoitajien tiedonantojen mukaan lasten hoitoolot olivat seuraavat:

Äidin luona olevista lapsista sai:	%
Hyvän hoidon	85.9
Suhteellisen hyvän hoidon	14.0
Epätyydyttävän hoidon	0.1

Kasvatusäidin luona olevista lapsista sai:	%
Hyvän hoidon	87.6
Suhteellisen hyvän hoidon	12.4
Epätyydyttävän hoidon	—

Äidin koti oli:	%
Hyvässä kunnossa	75.8
Suhteellisen hyvässä kunnossa	21.0
Epätyydyttävässä kunnossa	3.2

Kasvatusäidin koti oli:	%
Hyvässä kunnossa	77.0
Suhteellisen hyvässä kunnossa	18.6
Epätyydyttävässä kunnossa	4.4

Lastenvalvojan luetteloissa olevista lapsista kuoli vuoden aikana 24, joista 17 oli sairaalassa, 4 lastenkodissa, 1 kotona ja 2 hoitokodissa.

Kuoleman syy:	
Aivokalvokohju	1
Anginamyrkytys	1
Keskonen	11
Keuhkokuume	4
Pikku lavantauti B	1

Kuoleman syy:	
Sikiön tukehtuminen	1
Synnytyksen yhteydessä	2
Tapaturma	1
Vesipää	1
Äkillinen aivotulehdus	1

Selvitystoimenpiteet. Elatusvelvollisuuden alustavan selvityksen suoritti lastenvalvoja äitien antamien tietojen perusteella. Asianosaisten ja lastenvalvojan keskinäisissä neuvotteluissa koetettiin kussakin tapauksessa saada aikaan elatussopimus, mutta jos elatusvelvolliseksi makaajaksi ilmoitettu kieltäytyi sopimasta tai elatusavun määristä ei päästy yksimielisyyteen eikä lapsen äiti vastustanut oikeudenkäyntiä, otettiin elatusvelvollista vastaan haaste sitten, kun lastenvalvoja oli hankkinut todistusaineistoa siinä määrin, että oikeudenkäyntiin oli syytä ryhtyä.

Elatusvelvollisuus selvitettiin lopullisesti asianosaisten keskinäisellä ja lautakunnan vahvistamalla sopimuksella 213 tapauksessa, joista aikaisemmin tehtyjen sopimusten korotuksia 23.

Oikeudessa oli edelliseltä vuodelta siirtyneitä juttuja vireillä 52 ja uusia haasteita otettiin 220. Koska näistä 33 tapauksessa vastaajaa ei saatu laillisesti haastetuksi ja 28 juttua sovittiin sekä 54 siirtyi seuraavaan vuoteen, käsiteltiin oikeudessa siis 157 avioliiton ulkopuolella syhtyneen lapsen elatusapukannetta. Jutuista voitettiin 132, hävittiin 10 riittämättömien todisteiden vuoksi ja 15 tapauksessa oli oikeudenkäynnistä luovuttava toistaiseksi joko siksi, että lapsen äidiltä ei voitu saada tarpeellista lisäselvitystä tai muusta jutun käsittelyn aikana ilmenneestä erityisestä syystä, jolloin hylkäävä päätös oli selvästi odotettavissa. Kaikkiaan esiinnyttiin oikeudessa näissä jutuissa 423 kertaa. Lisäksi lastenvalvojan toimesta otetuista haasteista on muualla kuin Helsingin raastuvanoikeudessa saatu päätös viidessä elatusavun korotusasiassa.

Aviolapsia koskevissa elatusapujutuissa otettiin uusia haasteita 5. Oikeuden käsittelemistä jutuista voitettiin 4 ja luovuttiin 1 tapauksessa jutun loppuun ajamisesta. Aviolapsia koskevissa asioissa esiinnyttiin oikeudessa kaikkiaan 4 kertaa.

Lastenvalvojan toimesta haettiin alioikeuksien päätöksiin muutosta 8 tapauksessa ja 25 tapauksessa valvottiin vastaajan puhevallan käyttäminen hovioikeudessa elatusasiassa vastaajan haettua muutosta alioikeuden antamaan päätökseen.

Toimisto antoi aikaisempaan tapaan toisten kuntien lastenvalvojille ja muille sosiaaliviranomaisille virka-apua lastenvalvojien toimialaan kuuluvissa tehtävissä. Virka-apupyyntöjen kokonaismäärä oli 546. Lisäksi esiinnyttiin oikeudessa toisten kuntien lastenvalvojain puolesta 32 kertaa.

Toimiston tiliasema oli vuoden päättyessä seuraava:

Tulot:

Siirto v:sta 1956:	Aviottomien lasten puolesta mk	Aviolasten puolesta mk	Yhteensä mk
Lastenvalvojan säästötilin, postisiirtotilin ja kassan saldo	—	—	2 717 887
Valvottujen säästötilien saldo	15 253 841	437 583	15 691 424
Lapsille perityt elatusmaksut	54 306 801	56 243 492	110 550 293
Kaupungille suoritettavat hoitomaksujen korvaukset	14 094 696	2 253 585	16 348 281
Yksityisiltä perityt tilapäisten avustusten korvaukset	9 000	—	9 000
Yksityisiltä perityt oikeuskulujen korvaukset	1 148 115	392 196	1 540 311
Kaupungin suorittamat oikeuskulujen korvaukset	400 749	19 852	420 601
Korkotuloja 31. 12. 1957	925 457	34 630	960 087
Lastenvalvojan säästötilin, talletustilin ja postisiirtotilin korko	—	—	125 392
		Yhteensä	148 363 276

Menot:

	Aviottomien lasten puolesta mk	Aviolasten puolesta mk	Yhteensä mk
Huoltajille suoritetut lastenhoitokorvaukset	52 461 068	56 188 792	108 649 860
Kaupungille suoritetut hoitomaksujen korvaukset	14 094 696	2 253 585	16 348 281
Kaupungille suoritetut oikeuskulujen korvaukset	59 994	204 979	264 973
Oikeuskuluihin käytetty	1 488 870	207 069	1 695 939
Myönnetyt tilap. raha-avustukset	3 000	—	3 000
Kaupungille suoritetut tilap. avustusten korvaukset	6 000	—	6 000
Kaupungille maksettu lastenvalvojan säästötilin, talletustilin ja postisiirtotilin korko	—	—	125 392
Siirto v:een 1958			
Lastenvalvojan säästötilin, postisiirtotilin ja kassan saldo	—	—	3 553 674
Valvottujen säästötilien saldo	17 054 121	662 036	17 716 157
		Yhteensä	148 363 276

Ottolapsiksi hyväksyttiin 79 lastenvalvojan luettelossa ollutta avioliiton ulkopuolella syntynyttä lasta.

Lastensuojelulautakunnan elatusapujaosto piti kertomusvuonna 16 kokousta.

Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto

Äitiysavustukset. Äitiysavustus- ja perhelisäjaostolla oli 24 (24) kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 6 865 (6 568) äitiysavustushakemusta. Hakemuksista hyväksyttiin 6 692 (6 370) ja hylättiin 173 (198). Hylkäyspäätöksestä valitti 39 (56) hakijaa sosiaaliministeriöön. Äitiysavustuksen määrä oli edelleenkin 4 500 mk syntynyttä lasta kohden ja myönnettiin se 6 537 (6 228) sellaiselle hakijalle, joka oli käynyt lääkärin, kätilön tai äitiysneuvolan tarkastuksessa ennen neljännen raskauskuukauden päättymistä ja noudattanut tällöin saamiaan ohjeita, sekä 155 (142) hakijalle, joka oli esittänyt pätevän syyn tämän ehdon laiminlyöntiin. Äitiysavustuksen hakijoista oli 6 497 (6 212) avioliitossa ja 368 (356) naimatonta.

Hakemuksia otti vastaan lastensuojeluviraston lisäksi 45 (41) äitiysneuvolaa. Virastoon jätettiin 1 546 (1 834) ja neuvoloihin 5 319 (4 734) hakemusta.

Kertomusvuoden loppuun mennessä suoritettiin hakijoille edelliseltä vuodelta nostamatta jääneitä ja vuoden aikana myönnettyjä avustuksia yhteensä 30 010 500 (29 412 000) mk, joista luontoisavustuksina 13 171 500 (13 217 500) mk:n arvosta.

Ohjekirjasia jaettiin odottaville äideille edelleenkin kaupungin kustannuksella.

Perhelisät. Vuoden aikana käsiteltiin kaikkiaan 1 968 (1 907) perhelisähakemusta, joista 29 (22) oli kahteen kertaan kokouksessa lapsen syntymisen tms. seikan vuoksi. Hakijoista oli 369 (384) leskeä ja 167 (165) työkyvytöntä. Hakemuksista hylättiin 127 (92), joista 99 (68) tapauksessa veroäyrien määrä huomattavasti ylitti ylimmän sallitun rajan. Perhelisää saaneilla 1 812 (1 792) perheellä oli lisään oikeutettuja lapsia yhteensä 7 435 (7 296), joista 7 295 (7 149) alle 16-vuotiaita sekä 136 (144) sellaisia 16 vuotta täyttäneitä, mutta alle 20-vuotiaita, jotka otettiin huomioon perhelisää myönnettäessä koulunkäynnin ja 4 (3) sellaista 16 vuotta täyttänyttä lasta, jotka otettiin huomioon työkyvyttömyyden takia. Perhelisän määrä oli edelleenkin 4 000 mk perhelisään oikeutettua lasta kohden.

Perhelisää saaneista perheistä oli 262 (232) sellaisia, joille jaosto myönsi perhelisän harkintaoikeuttaan käyttäen, vaikka maksuunpantujen veroäyrien määrä ylittikin valtioneuvoston vahvistaman määrän.

Lapsiluvun mukaan jakaantuivat perhelisäperheet seuraavasti:

Lasta perhettä kohden	Perheitä		Lasta perhettä kohden	Perheitä	
2	276	(286)	7	49	(41)
3	153	(157)	8	14	(13)
4	812	(783)	9	4	(6)
5	356	(368)	10	3	(2)
6	144	(136)	11	1	(—)
			Yhteensä	1 812	(1 792)

Ammatin mukaan jakaantuivat perhelisän saajat seuraavasti:

Valtion, kunnan tai seurakunnan viran- ja toimenhaltijoita	188	(205)	Työnjohtoasemissa olevia	50	(39)
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia ym. yrittäjiä	77	(73)	Tehdas- ja ammattityöntekijöitä	531	(496)
Liike- ja varastoapulaisia	187	(227)	Muita työntekijöitä	473	(464)
Autonkuljettajia	129	(127)	Leskiä, työkyvyttömiä ja muita ilman ammattia	177	(161)
			Yhteensä	1 812	(1 792)

Kertomusvuonna suoritetusta koko perhelisämäärästä 11 910 998 (11 658 000) mk:sta jaettiin suurille perheille 8 156 000 (7 897 000) mk, leskien perheille 2 355 998 (2 378 000) mk ja työkyvyttömien perheille 1 399 000 (1 383 000) mk.

Perhelisän suorituksessa käytettiin edelleenkin liikkeisiin suoraan annettavia ostoosoituksia. Osan tarvikkeista hankkivat perhelisän saajat itse, esittäen niistä hyväksyttävän tilityksen toimistoon.

Perhelisävaroista käytettiin asuin- ja talousrakennusten kunnostamiseen 323 000 (396 000) mk, vuoteisiin ja vuodevaatteisiin 6 464 998 (6 264 500) mk, huonekaluihin 697 000 (854 500) mk, vaatetukseen 3 332 000 (3 059 000) mk, astioihin ja muihin taloustarvikkeisiin 504 000 (412 500) mk, ompelu- ja pesukoneisiin sekä pölynimureihin 506 000 (580 500) mk ja muihin luontoissuorituksiin 84 000 (91 000) mk.

Sosiaalilääkärin toimisto

Toimistossa tutkittiin 475 lasta. Tutkittavaksi ilmoitetuista siirtyi v:een 1958 keskeneräisinä tai tutkimusta odottamaan 33. Tutkituista oli sekä psykologisessa että psykiatrisessa tutkimuksessa 276, yksinomaan psykologin tutkittavana 159 ja psykiatrin tutkimuksessa 49. Yksilöterapiassa oli 11 lasta. Sosiaalilääkärin toimiston sosiaalityöntekijä osallistui tutkimukseen tai hoitoon 43 tapauksessa. Psykologisia kokeita suoritettiin yhteensä 810. Laitos- ym. käyntejä tekivät psykiatrit 74, psykologit 100 ja sosiaalityöntekijä 32. Tutkittujen lasten vanhempien ja laitosten henkilökunnan kanssa keskusteltiin ja ohjattiin heitä lasten kasvatusta ja hoitoa koskevissa kysymyksissä. Laitoksissa pidettiin muutamia esitelmiä ja alustuksia mielenterveyden alalta. 9 tapauksessa olivat lapsen

vanhemmat tai jompikumpi heistä sosiaalityöntekijän jatkuvassa hoidossa. Hoitotapauksista ja tarpeen mukaan myös tutkimustapauksista pidettiin työntekijöiden kesken neuvotteluja. Henkilökunnan koulutuksen ja työn syventämisen mielessä oli sosiaalilääkärin toimiston ja Metsäkummun hoitokodin henkilökunnalla n. kerran kuukaudessa tapausneuvotteluja, joihin myös tapausta seuranneet muut lastensuojeluviraston työntekijät osallistuivat. Tutkituista annettiin tarvittaessa lausuntoja lastensuojelu- ja kouluviranomaisille sekä oikeutta varten.

Sosiaalilääkärin toimiston työvoima osoittautui jatkuvasti riittämättömäksi yhä kasvaneelle tutkimusten ja hoidon kysynnälle. Tutkimustapaukset joutuivat valitettavasti jonottamaan vuoroaan pitkiäkin aikoja, polikliinistä hoitoa voitiin järjestää vain murto-osalle siihen soveltuvista tapauksista eikä laitoskäyntejäkään voitu riittävästi suorittaa. Yhä suurempaa huomiota pitäisi kuitenkin voida kiinnittää lapsen sielullisen häiriintyneisyyden ensimmäisiin oireisiin, jolloin hoitomahdollisuudet ovat paljon paremmat kuin vaikeiksi kiteytyneiden sairauden muotojen vallitessa.

Tutkimusaineisto

	Ikä								Yhteensä		Kaikkiaan
	0—6 v.		7—15 v.		16—18 v.		19-v.				
	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	
Jäljellä v:een 1957											
Lastenhuoltotoimisto ...	1	3	8	5	—	—	—	1	9	9	18
Suojelukasvatustoimisto	—	—	10	—	5	—	—	—	15	—	15
Uusia v. 1957											
Lastenhuoltotoimisto ...	44	47	88	76	2	3	3	11	137	137	274
Suojelukasvatustoimisto	—	—	104	21	39	18	1	2	144	41	185
Uudelleen ilmoitettuja											
Lastenhuoltotoimisto ...	1	—	5	1	—	—	—	—	6	1	7
Suojelukasvatustoimisto	—	—	6	1	1	1	—	—	7	2	9
Lastenhuoltotoimisto, yht.	46	50	101	82	2	3	3	12	152	147	299
Suojelukasvatustoimisto »	—	—	120	22	45	19	1	2	166	43	209
Kaikki yhteensä	46	50	221	104	47	22	4	14	318	190	508
Poistettu v. 1957	41	48	205	97	47	21	4	12	297	178	475
Jäljellä v:een 1958	5	2	16	7	—	1	—	2	21	12	33

Ilmoittajat ja ilmoittamisen pääsyy

	Lastenhuoltotoimisto	Suojelukasvatustoimisto	Yhteensä
Kehitystason määrääminen	75	5	80
Heikko koulumenestys	9	2	11
Lausunto laitossijoituksesta	31	37	68
» laitoksesta kotiuttamisesta	—	14	14
Kasvatuskotisijoitus	7	2	9
Lausunto suunnitellusta adoptiosta	25	—	25
» oikeudelle tai holhouslautakunnalle	12	5	17
Hermostolliset herkkyysoireet	26	41	67
Puhehäiriöt	3	2	5
Sopeutumisvaikeudet	33	73	106
Kastelu	17	1	18
Tuhriminen	3	1	4
Seksuaaliset vaikeudet	5	8	13
Kohtaukset	6	7	13
Sterilisaatioanomukset	2	1	3
Muut syyt	19	3	22
Yhteensä	273	202	475

Psykologisia tutkimuksia

Älykkyystutkimukset

	T-M-L	Wechsler	Yhteensä
Lastenhuoltotoimiston pojat	107	14	121
» tytöt	90	16	106
Suojelukasvatustoimiston pojat	27	23	50
» tytöt	9	15	24
Yhteensä	233	68	301

Luonnetutkimuksia

	Rorschach	C.A.T.	T.A.T.	Szondi	Oma kertomus. Käsialanäyte	Yhteensä
Lastenhuoltotoimiston pojat	58	38	5	—	—	101
» tytöt	49	28	6	—	10	93
Suojelukasvatustoimiston pojat	138	12	71	42	—	263
» tytöt	27	—	12	—	13	52
Yhteensä	272	78	94	42	23	509
Psykologisia tutkimuksia yhteensä	—	—	—	—	—	810

Eräitä yhdistelmätietoja

Lastensuojelulautakunnan täysihuollossa oli edelliseltä vuodelta jäljellä kaikkiaan 2 270 lasta. Kertomusvuoden kuluessa otettiin hoidettavaksi 1 095 lasta (1 135), joten vuoden aikana oli lautakunnan täysihuollossa yhteensä 3 365 (3 337) lasta. Näistä oli 3 023 lastenhuolto toimiston alaista ja 334 suojelukasvatusta tarvitsevaa lasta tai nuorta henkilöä. Sitä paitsi oli 8 lasta osan vuodesta lastenhuoltotoimiston ja osan vuodesta suojelukasvatustoimiston huollossa.

Lautakunnan huoltoon otetuista lapsista oli avioliitossa syntyneitä 2 138 eli 63.5 % ja aviottomia 1 227 eli 36.5 %. Lastenhuoltotoimiston alaisiin lapsiin nähden olivat vastaavat suhdeluvut 61.6 ja 38.4 sekä suojelukasvatusta tarvitseviin lapsiin nähden 80.7 ja 19.3. Kaikista aviosyntyisistä lapsista oli 1 741:llä eli 81.4 %:lla molemmat vanhemmat elossa, 335:llä eli 15.7 %:lla oli jompikumpi vanhemmista kuollut ja 62 eli 2.9 % oli täysin orpoja. Aviottomista lapsista 658:lla eli 53.6 %:lla oli sekä isä että äiti elossa, 546:lla eli 44.5 %:lla oli isä tai äiti kuollut tai isä tuntematon ja 23:lla eli 1.9 %:lla olivat molemmat vanhemmat kuolleet tai tuntemattomia.

Suurin osa lapsista oli syntynyt Helsingissä, nimittäin 2 755 eli 82.7 % niistä, joiden syntymäpaikka oli tiedossa. Pääkaupunkia ympäröivissä kunnissa oli syntynyt 36 ja muualla Uudenmaan läänissä 81, joten muualla syntyneitä oli ainoastaan 460 eli 13.8 %.

Jotta saataisiin selvitetyksi, mihin yhteiskuntaluokkiin lautakunnan huollossa olevat lapset kuuluvat, ryhmitettiin heidät vanhempainsa ammatin perusteella, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin ammatin mukaan. Sen nojalla oli mm. tehdas- ym. ammattityöntekijäin lapsia 1 528 eli 45.4 %, muiden työntekijäin 466 eli 13.8 %, palvelijoiden 252 eli 7.5 %, itsenäisten liikkeenharjoittajien 181 eli 5.4 %, liikeapulaisten ja palveluskunnan 533 eli 15.8 % sekä virkamiesten ja vapaiden ammattien harjoittajien lapsia 132 eli 3.9 %.

Kodeissa toimitettujen tutkimusten mukaan oli syynä siihen, että edellä mainitut lapset otettiin lautakunnan huostaan, useimmissa tapauksissa jokin vanhemmista johtunut seikka. Ainoastaan 641:ssä eli 19.0 %:ssa tapauksista syy johtui lapsesta; 319 lasta nimittäin otettiin sairauden, vajaamielisyyden, aistiviallisuuden tai raajarikkoisuuden ja 322 lasta pahantapaisuuden vuoksi lautakunnan huostaan. Sen sijaan 2 601:ssä eli 77.3 %:ssa tapauksista syy johtui vanhemmista, 270 eli 8.0 % lapsista otettiin huollettaviksi sen vuoksi, että vanhemmilta puuttui kasvatuskyky, 155:llä eli 4.6 %:lla oli jompikumpi tai molemmat vanhemmista kuolleet, 160 lasta eli 4.8 % oli vanhempiensa hylkäämiä, 629 lapsen eli 18.7 %:n vanhemmat olivat joko sairaita tai oli heillä muuten työkyky vähentynyt ja 129 tapauksessa, 3.8 %:ssa, vanhemmat olivat joko työhaluttomia, huolimattomia tai juoppoja.

Äidinkieli oli 3 067:llä eli 91.1 %:lla suomi, 276:lla eli 8.2 %:lla ruotsi ja 22:lla eli 0.7 %:lla jokin muu kieli.

Lastensuojelutyön rahoitus

Menot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat bruttomenot olivat lautakunnan tilinpäätöksen mukaan seuraavat:

	Mk
Lastensuojelulautakunta	67 638 727
Lastenkodit	82 077 324
Sofianlehdon vastaanottokoti	101 603 622
Toivolan oppilaskoti	34 956 979
Nuorisokodit	10 518 324
Koulukodit	40 482 419
Apulastentarha Aula	9 487 344
Sijoitus yksityishoitoon ja jatko-opetus	195 013 947
Suojelukasvatuksen alaisten hoidokkien sijoittaminen valtion laitoksiin ja yksityishoitoon	7 237 620
Palkkiot suojelukasvatustoimiston ohjauksen alaisille yksityisille valvojille sekä valvottavien tilapäiset avustukset	464 015
Tuberkuloottisten lasten erikoishoito	17 714 120
Vajaakykyisten lasten erikoishoito ja -opetus	9 675 402
Lasten kesävirkistys	7 957 365
Lastenvalvojan käyttövarat	167 533
Matkakulut	1 073 827
Suojelukasvatuksessa olevien siirrot ja hoidon tarkastus	293 223
Lastenhuoltolaitosten maatilat	17 549 581
Yksityisille lastenhuoltoyhdistyksille myönnetyt avustukset	2 875 000
Kaupungin ja yksityisten yhdistysten lastensuojelutyöhön kaupunginhallituksen päätöksellä myönnetyt varat	6 603 668
Yhteensä	613 390 040

Näiden menojen lisäksi oli yleisten töiden lautakunnan tilille viety allamainittujen lastenhuoltolaitosten rakennus- ja korjauskustannuksia seuraavat määrät:

	Mk
Sofianlehdon vastaanottokoti	2 940 610
Metsäkummun hoitokoti	117 588
Hyvösen lastenkoti	762 846
Malmin lastenkoti	1 225 195
Toivolan oppilaskoti	2 740 365
Kallion nuorisokoti	37 300
Reijolan nuorisokoti	589 420
Kullatorpan lastenkoti	1 011 777
Nukarin lastenkoti	626 731
Päivölän lastenkoti	2 302 709
Apulastentarha Aula + Lauttasaaren lastentarha	1 165 427
Lemmilän vastaanottokoti	872 172
Ryttylän koulukoti	1 299 618
Toivoniemen koulukoti	191 070
Yhteensä	15 882 828

Tulot. Lastensuojelutoiminnasta saadut tulot jakaantuivat seuraaviin eriin:

	Mk	Mk
Lastenhoidosta saatu korvaus		
Valtiolta	5 115 443	
Vierailta kunnilta	12 035 403	
Yksityisiltä korvausvelvollisilta	60 445 001	77 595 847
Huoltolaitosten valtionapu		24 868 760
Huoltolaitosten tulot		8 712 443
Maatilojen tilittämät tulot		
Toivoniemen tila	3 074 694	
Ryttylän tila	9 343 890	
Toivolan tila	4 359 939	16 778 523
Laitosten henkilökunnan suorittama luontoisetujen korvaus		5 672 920
Gustaf Valfrid Hyvösen rahaston tuotto		917 375
	Yhteensä	134 545 868

Kun nämä tulot vähennetään edellämainittujen kustannusten yhteissummasta 629 272 868 mk:sta, jää kaupungin kassaa rasittavaksi nettomenoksi 494 727 000 mk eli 82 524 242 mk enemmän kuin edellisenä vuonna.

Laitosten tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa otettiin huomioon myöskin vuoden lopussa olevat maatalousvarastot, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maatiloille suorittamat vuosivuokrat, Toivoniemessä 658 115 mk, Ryttylässä 4 685 540 mk ja Toivolassa 988 740 mk eli yhteensä 6 332 395 mk, joista kahden ensiksi mainitun laitoksen tuloihin sisältyi valtionapu, siirrettiin kaupungin kassaan kaupungin näihin laitoksiin sijoittamien pääomien korkohyvitykseksi. Näiden suoritusten sekä erinäisten maanparannus- ja maatalousrakennusten kuoletusten jälkeen maatilojen tilinpäätös osoitti tappiota Toivoniemen kohdalla 1 111 257 mk ja Toivolan kohdalla 437 494 mk. Ryttylän tilinpäätös osoitti säästöä 536 520 mk.

Eri laitosten varsinaiset nettomenot eli rakennustoimiston suorittamat korjaukset sekä henkilökunnan luontoiseduistaan suorittama korvaus bruttomenoista poisluettuina nousivat seuraaviin määriin:

Laitos	Kaikkiaan, mk	Lasta ja päivää kohden, mk	Lasta ja vuotta kohden, mk
Sofianlehdon vastaanottokoti	100 144 530	1 499	547 139
Metsäkummun hoitokoti	10 721 748	2 141	781 436
Hyvösen lastenkoti	13 621 345	1 231	449 446
Malmin lastenkoti	13 665 703	977	356 766
Toivolan oppilaskoti	34 003 254	1 326	484 056
Kallion nuorisokoti	5 478 031	690	251 981
Reijolan nuorisokoti	4 855 530	791	288 689
Kullatorpan lastenkoti	12 556 561	1 340	489 231
Nukarin lastenkoti	14 039 087	1 262	460 484
Päivölän lastenkoti	8 074 313	1 341	489 312
Apulastentarha Aula	7 090 015	562	205 174
Lauttasaaren lastentarha	2 357 289	1 271	464 083
Lemmilän vastaanottokoti	7 341 942	1 732	632 030
Ryttylän koulukoti	33 530 631	1 848	674 381
Toivoniemen koulukoti	5 973 113	1 603	584 967
Yhteensä	273 453 092	1 343	490 049

Edellä mainitut päiväkustannukset jakaantuivat seuraavalla tavalla:

Laitos	Menoerä, mk					
	Palkkaukset	Vuokra, lämpö, valo ja käyttövoima	Ruokinta	Vaatetus, kalusto ja pesu	Muut menot	Yhteensä
Sofianlehdon vastaanottokoti	971	186	182	106	52	1 499
Metsäkummun hoitokoti	1 277	321	230	215	99	2 141
Hyvösen lastenkoti	682	177	156	168	49	1 231
Malmin lastenkoti	657	39	150	108	23	977
Toivolan oppilaskoti	877	139	161	993	57	1 326
Kallion nuorisokoti	287	137	128	95	44	690
Reijolan nuorisokoti	400	119	164	67	42	791
Kullatorpan lastenkoti	892	107	173	121	47	1 340
Nukarin lastenkoti	831	136	135	104	55	1 262
Päivölän lastenkoti	763	248	158	115	56	1 341
Apulastentarha Aula	450	46	36	20	10	562
Lauttasaaren lastentarha	767	302	77	81	44	1 271
Lemmilän vastaanottokoti	1 096	195	231	81	128	1 732
Ryttylän koulukoti	1 090	403	192	88	76	1 849
Toivoniemen koulukoti	928	206	226	94	149	1 603
Keskimäärin	847	176	163	102	54	1 343

Mainittakoon, että edellisen vuoden hoitopäiväkustannukset olivat keskimäärin 1 220 mk.

Yksityisen lastensuojelutoiminnan tukeminen

Kuten edellä olevasta menojen luettelosta ilmenee, jaettiin talousarvioon merkittyinä avustuksina yksityisille lastensuojelujärjestöille yhteensä 2 875 000 mk. Tästä saivat *Aula-työkotien Kannatusyhdistys* vajaamielisten nuorten työkodin ja vajaamielisten kesäsiirtolan tukemiseksi 1 200 000 mk; *Pelastakaa Lapset* perhesijoitustoiminnan tukemiseksi 300 000 mk; *Svenska Finlands vårdanstalt för sinnesslöa* -niminen kuntainliitto 875 000 mk ja *Vankeusyhdistys* 500 000 mk.

Lastensuojelun talousarvioon merkityistä käyttövaroista kaupunginhallitus myönsi lastensuojelulautakunnan esityksestä vuoden aikana yhteensä 6 603 668 mk.

Lastensuojelurahastot

Lastensuojelulautakunnalle kuului muutamia varattomien lasten hyväksi lahjoitettuja, rahatoimiston hoidossa olevia rahastoja, joiden pääomat ja käytettävissä olevat korkovarat olivat joulukuun 31 p:nä 1957 seuraavan suuruiset:

	Pääoma mk	Korot mk
Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto	39 700	7 400
Johan Gustav Rosenbergin rahasto	12 100	1 100
Lasten kesäsiirtolan rahasto	20 700	1 875
Bergman-puolisoiden lahjoistusrahasto	60 100	5 450
L. A. Grönholmin orpolasten rahasto	11 300	805
M. Kotschakin lastenvaatetusrahasto	87 000	9 370
Aina ja Ivar Gordien lahjoitusrahasto	62 900	13 960
Yhteensä	293 800	39 960

Kertomusvuonna myönnettiin edellä mainittujen rahastojen korkovaroista avustuksina yhteensä 24 940 mk.

Hoitopaikkasopimukset

Kertomusvuoden aikana olivat edelleen voimassa seuraavat yksityisten lastenhuoltojärjestöjen tai -laitosten kanssa tehdyt hoitopaikkoja koskevat sopimukset:

Kaupunginvaltuuston päätöksen 8. 3. 1950 nojalla 22. 6. 1950 tehty ja 16. 5. 1956 pidennetty sopimus: Tallkullan lastenkodissa 28 varsinaista ja 2 eristyspaikkaa.

Kaupunginhallituksen päätöksen 2. 11. 1950 mukaisesti tehty sopimus: Suomen Lastenhoitoyhdistyksen lastenkodissa 12 hoitopaikkaa.

Kaupunginvaltuuston päätöksen 15. 12. 1954 nojalla tehdyt sopimukset: Suomen Lastenhoitoyhdistyksen lastenkodissa 12 hoitopaikkaa sekä Samfundet Folkhälsan i svenska Finland -nimisen yhdistyksen lastenkodissa 30 hoitopaikkaa.

Kaupunginvaltuuston päätöksen 21. 12. 1955 nojalla tehty sopimus: Mustalaislähetyksen lastenkodissa 10 hoitopaikkaa.

Kaupunginvaltuuston päätöksellä 29. 8. 1956 tehty sopimus: Lastenlinnassa 10 hoitopaikkaa.

20. Työnvälitys [1]

Työnvälitystoimisto kuului kertomusvuonna jatkuvasti kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön valvontaan.

Työnvälityslautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Työnvälityslautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna op.neuv. Hilja Vilkemaa ja varapuheenjohtajana os.hoit. Aarre Pulkkinen. Työnantajien edustajina kuuluivat lautakuntaan sos.joht. Eero Rusama ja joht. Martti Sorvari sekä työntekijäin edustajina valist.pääll. Kosti Lindgren ja toimitsija Vilho Pulkkinen. Varajäseniä olivat työnantajien edustajat, merikapt. Toivo Rosnell ja dipl. ins. Väinö Hintikka sekä työntekijäin edustajat, toimitsijat Hilarius Brask ja Heikki Helkavuori. Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa kaup.joht. Arno Tuurna.

Lautakunnan kokoukset. Työnvälityslautakunnalla oli kertomusvuonna 9 (ed. v. 10) kokousta ja käsiteltiin niissä yhteensä 102 (124) asiaa. Niistä mainittakoon seuraavat kaupunginhallitukselle annetut lausunnot: 27. 2. suurten ikäluokkien tulo työmarkkinoille; 22. 5. ja 16. 9. työnvälityslautakunnan ja työnvälitystoimiston ohjesääntökomitean mietintö; 16. 9. Helsingin työllisyystilanne sekä 27. 2. myönteinen lausunto Suomen Muusikkojen Liiton työnvälityslupa-anomuksesta. Erikoisosastojen toimikuntien jäsenet kolmivuotiskaudeksi 1957—1959 lautakunta nimitti 27. 3; 16. 9. lautakunta päätti suorittaa otantamenetelmää käyttäen tutkimuksen Helsingin teollisuuden työvoiman kehityksestä, jota saadun otoksen avulla oli tarkoitus tarkkailla jatkuvasti neljännesvuosittain.

Kirjeenvaihto. Työnvälitystoimiston kirjeenvaihto kertomusvuonna sekä v. 1956 selviää seuraavasta asetelmasta:

Osasto	V. 1957 Saapuneita kirjeitä	V. 1957 Lähetettyjä kirjeitä	V. 1956 Saapuneita kirjeitä	V. 1956 Lähetettyjä kirjeitä
Yleiset osastot	2 993	2 614	3 056	1 613
Henkisen työn osasto	1 932	6 489	2 528	3 334
Nuoriso-osasto	2 167	14 696	1 688	7 219
Merimiesosasto	2 763	956	3 211	1 126
Maatalousosasto	747	1 163	605	875
Ravintolaosasto	1 443	4 916	1 449	5 180
Kaikkiaan	12 045	30 834	12 537	19 347

[1]) Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja työnvälitystoimiston kertomuksen eripainoksessa.

Työnvälitystoimisto

Osastojako. Työnvälitystoimistossa oli kertomusvuoden aikana kaksi yleistä ja viisi erikoisosastoa. Yleisistä osastoista kumpikin, mies- ja naisosasto jakautuivat kolmeen alaosastoon, miesosasto rakennusammattityön, metallityön ja sekatyön alaosastoihin sekä naisosasto taloustyön, tehdastyön sekä puhdistus- ja aputyön alaosastoihin. Erikoisosastoja olivat henkisen työn, nuoriso-, merimies-, maatalous- ja ravintolaosasto.

Henkilökunta. Viraston vs. johtajana toimi koko kalenterivuoden ajan fil.maist. Yrjö Vuorjoki, kirjaajana nti Sinikka Solje ja hänen apulaisenaan rva Sirkka Siimes. Ylivahtimestarina toimi hra Arno Kauriala sekä vahtimestareina hrat Akseli Heinonen ja Artturi Vuokko.

Miesosastossa toimivat rakennusammattityön alaosaston hoitajana hra William Ahtio ja toimentajana hra Reino Ryöti, metallityön alaosaston hoitajana konemest. Väinö Lähikari ja toimentajana hra Antti Kättö, sekatyön alaosaston hoitajana hra Tor Leander ja toimentajana hra Martti Turunen.

Naisosastossa toimivat taloustyön alaosaston vs.hoitajana nti Eeva Saarela, tehdastyön alaosaston hoitajana rva Aili Ekroth sekä puhdistus- ja aputyön alaosaston vs.hoitajana nti Aili Vitikka.

Henkisen työn osaston vs.johtajana toimi varat. Holger Quick ja 1. 10. lähtien fil.lis. Herman Turja. Apulaisosastonjohtajina olivat nti Hilma Koski ja fil.maist. Kreetta Sihvonen, insinööri- ja teknikkovälityksen hoitajana ins. Jouko Mättö, osastonhoitajina rvat Verna Seppälä ja Mary Turunen, toimentajina rvat Hebe Kantola ja Rhea Salo sekä nti Helvi Venäläinen ja hra Kauko Niskala. Ylioppilasvälityksen hoitajina oli nti Anja Pirhonen ja 21. 10. lähtien valtiot. maist. Maija Liisa Uusitalo sekä toimentajana nti Helinä Patajoki. Osaston konekirjoittajana oli rva Anna-Liisa Talvio.

Nuoriso-osaston vs.johtajana toimi fil.maist. Martti Samooja fil.maist. Wolmar Mattlarin saatua edelleen virkavapautta toisen viran hoitoa varten. Tämän johdosta useita muita virkoja hoitivat jatkuvasti viransijaiset. Ammatinvalintapsykologina toimi kasvatust.kand. Kaarlo Multimäki, ammatinvalintasosiologina alun vuotta fil.lis. Herman Turja ja lopun fil.kand. Alma Hiitonen, apulaispsykologeina fil.maist. Liisa Routio ja fil.kand. Kalevi Takala, sosiaalipsykologina fil.kand. Sirkka Kamu, assistentteina fil.maist. Pehr Charpentier, hra Björn af Forselles, fil.maist. Juhani Hirvas, hrat Simo Kukkonen ja Jouko Mäkipaasi (ent. Mäkinen), valtiot. kand. Raimo Mätinki, fil.maisterit Pirkko-Anni Nöjd ja Anne Marie Palmén sekä nti Anna Maria Weckman. Alkuvuonna toimivat assistentteina fil.kand. Lauri Kuortti, hra Erkki Rutanen ja fil.kand. Lars-Johan Schalin. Nuorisovälityksen osastonhoitajana toimi hra Leo Laakso ja toimentajina sosionomi Dagny Andersson, valtiot.kand. Maija Lauroma ja rva Toini Petäjäniemi. Ammatinvalinnanohjauksen toimentajina olivat voim.op. Anja Berglund, rva Soila Hirvonen ja fil.maist. Riitta Högman sekä rva Berglundin viransijaisena lopun vuotta rva Kaarina Virtanen. Nuoriso-osaston konekirjoittajana oli rva Hillevi Rehn.

Merimiesosaston johtajana toimi ekon. Nils Mattsson ja hänen virkalomansa aikana 1. 8. — 31. 12. hra Jorma Tötterström, osastonhoitajana nti Alli Ahovaara ja toimentajina hrat Jorma Tötterström ja Kaarle Vajo.

Maatalousosaston johtajana toimi metsänhoit. Martta Valtonen, tp. toimentajana rva Siiri Huttunen.

Ravintolaosaston johtajana toimi hra Ensio Auer, vs. toimentajina neidit Irja Hieta ja Eeva-Liisa Luoto sekä rva Anneli Hukkanen.

Huoneistot. Yleiset osastot, maatalousosasto ja ravintolaosasto olivat Aleksanterinkadun 1:ssä ja merimiesosasto Satamakadun 2:ssa. Henkisen työn osasto ja nuorisoosasto toimivat Unioninkadun 20:ssä. Ylioppilasvälitys toimi edelleen Suomen Ylioppilaskuntien Liiton huoneistossa Uudessa Ylioppilastalossa.

Työmarkkinat

Useita vuosia kestänyt taloudellinen nousukausi päättyi kertomusvuonna. Tosin oli merkkejä sen hidastumisesta alkanut näkyä jo v:n 1956 aikana, kun sahateollisuus joutui supistamaan tuotantoa vientivaikeuksien tähden. Investointien väheneminen aiheutti

nimenomaan yksipuolisen työllisyysrakenteen alueilla työllisyyden tason heikkenemisen. Helsingin työmarkkinoillakin saattoi huomata määrättyä pidättyvyyttä v:n 1956 loppupuoliskolla, ja se jatkui kertomusvuoden alkuosan aikana, mutta kehittyi vasta loppuvuonna työllisyyden huomattavaksi huononemiseksi, joka voitti molemmat sotienjälkeisen ajan siihenastiset heikoimmat työllisyyden kaudet vuosina 1949—1950 ja 1952—1953. Työttömyys ulottui myös monipuolisen työllisyysrakenteen alueille. Sen aiheuttajana olivat talouspoliittisen tilanteen kärjistyminen, valtion kassakriisi ja maan taloudellisen kilpailukyvyn heikkeneminen ulkomaisilla tavaramarkkinoilla.

Helsingin työmarkkinoilla tämä kehitys näkyi kaikilla aloilla pidättyvyytenä työvoiman otossa sekä tämän suoranaisena vähentämisenä. Alityöllisyyden paineeseen joutuivat varsinkin rakennus- ja tehdasteollisuuden työvoima sekä seka- ja aputyöntekijät. Merimiesten tavanomaiset maissaoloajan tilapäistyöt supistuivat vähiin. Yleinen rahankireys lisäsi ravintola-alan kausityöttömyyttä, ja henkisen alan työnantajien pidättyvyys hidastutti normaalia työvoiman vaihtoa. Nuoriso sai kokea työllisyystilanteen kiristymisen miltei kaikilla ammattialoilla ensi työpaikkaa hakiessaan.

Työnvälityksen ns. yleinen rasitusluku, työnhakemusten luku 100 työpaikkatarjousta kohden (ks. liitetaulukko 4) oli 195.4 eli melkein yhtä korkea kuin v. 1953, joka kauttaaltaan oli heikon työllisyyden vuosi. Ero v:n 1956 lukuun verrattuna, joka oli 134.3, osoittaa työllisyyden jyrkän heikkenemisen.

Kertomusvuoden alku- ja loppuvuoden välinen ero näkyy selvästi työnvälitystilastossa. Niinpä työnhakemuksia tehtiin vuoden alkupuoliskon kuukausina 36 182 ja loppukuukausia 40 519. Työpaikkatarjoukset sitä vastoin vähenivät 21 719—17 537. Työnvälitykset vähenivät myöskin alkuvuodesta loppuvuoteen, vaikka vähennys, 16 940—15 104, oli suhteellisesti pienempi kuin työpaikkatarjousten väheneminen. Työssä olleiden työnhakijoiden luku verrattuna koko työnhakijalukuun oli neljännesvuosittain seuraava: 5. 1. 19.2 %, 6. 4. 14.4 %, 6. 7. 20.4 % ja 5. 10. 13.5 %.

Työnhakemukset. Työnhakemus on voimassa, mikäli työhönsijoitusta tai työnhakijan ilmoittamaa peruutusta ei tapahdu, ilmoittautumisviikkoa seuraavan viikon loppuun asti. Jos hakemus tämän ajan umpeenkuluttua, mutta saman kalenterikuukauden aikana uudistetaan, merkitään kuukausitilastoon uusi työnhakemus saman henkilön osalta. Samoin menetellään, jos työnhakija on osoitettu niin lyhytaikaiseen työhön, että hän saman kalenterikuukauden tai jo saman viikon aikana uudistaa työnhakemuksensa. Jos työnhakemus on voimassa kuukauden vaihteessa, se merkitään siirtona seuraavan kuukauden tilastoon.

Työnhakemusten luku koko toimistossa oli kertomusvuonna 76 701 (ed. v. 54 297), josta miesten hakemuksia 39 855 eli 52.0 % (28 412, 52,3 %) ja naisten 36 846 eli 48.0 % (25 885 eli 47.7 %). Työnhakemusluvun lisäys oli 22 404 eli 41.3 %. Miesten luvussa oli lisäystä 11 443 eli 40.3 % ja naisten luvussa 10 961 eli 42.3 %. Naisten lisäysprosentin suuremmuus osoittaa naistyöttömyyden esiintymisen. Sekä miesten että naisten työnhakemusluku oli suurempi kuin minään vuonna sotien jälkeen (ks. liitetaulukkoa 4). Erikoisosastojen työnhakemuksissa tapahtuneet muutokset käsitellään erikseen näiden osastojen kohdalla. Yleisten osastojen alaosastoilla muuttuivat työnhakemusluvut seuraavasti v. 1956—1957: rakennusammattityön alaosasto 3 273—6 900, metallityön alaosasto 2 099—4 698, sekatyön alaosasto 6 252—8 330, taloustyön alaosasto 565—1 114, tehdastyön alaosasto 1 144—2 923, puhdistus- ja aputyön alaosasto 4 195—7 228.

Työnhakijat. Eri työnhakijoiden luku oli koko toimistossa 36 340 (ed. v. 27 861), josta miehiä 19 583 eli 53.9 % (14 639 eli 52.5 %) ja naisia 16 757 eli 46.1 % (13 222 eli 47.5 %). Miesten luvussa oli lisäystä 4 944 eli 33.8 % ja naisten 3 535 eli 26.7 %. Myös työnhakijalukujen muutokset osoittavat samansuuntaista kehitystä kuin mikä työnhakemuslukujen kohdalla nähtiin. Tämä koskee erikseen sekä erikois- että yleisiä osastoja.

Työpaikkatarjoukset. Työpaikkatarjousten koko luku oli 39 256 (ed. v. 40 417), josta miehille 15 945 eli 40.6 % (ed. v. 18 845 eli 46.6 %) ja naisille 23 311 eli 59.4 % (21 572 eli 53.4 %). Kokonaisluvussa oli vähennystä 1 161 eli 2.9 %. Miesten luvussa oli laskua 2 900 eli 15.4 %, mutta naisten luvussa nousua 1 739 eli 8.1 %. Kokonaisluvun laskun pienuus, verrattuna työnhakemusten osoittaman työllisyyden heikkenemiseen johtui siitä, että tämä heikkeneminen toi mukanaan työvoiman lisätarjonnan sellaisilla aloilla, joilla siitä oli aikaisemmin ollut huomattavaa puutetta ja antoi työnantajille mahdollisuuden saada sitä työnvälityksen kautta. Tällaisia olivat ensinnäkin seuraavat naisten alat:

taloustyö, tehdastyö sekä puhdistus- ja aputyö, lisäksi erikoisosastojen alueella esim. konekirjoitus ja kielitaitoa vaativat konttorityöt.

Työnvälitykset. Kaikkiaan toimitettiin työnvälityksiä 32 046 (ed. v. 30 713), joista miesten 14 345 eli 44.8 % (16 031 eli 52.2 %) ja naisten 17 701 eli 55.2 % (14 682 eli 47.8 %). Miesten luku laski 1 686 välityksellä eli 10.5 %, mutta naisten nousi 3 019:llä eli 4.3 %. Miesten luvun lasku oli pienempi kuin työpaikkatarjousten vastaava lasku ja naisten luvun nousu suurempi kuin vastaava nousu työpaikkatarjouksissa. Tämä vahvistaa jo ennen todettua huomiota, että heikkoina työllisyysaikoina on kehitys työnhakemuspuolella yleensä epäedullisempi kuin työpaikkatarjousten ja välitysten kohdalla. Mutta lisäksi on mielenkiintoista, että työnvälityksen teho tarjottujen työpaikkojen ja työnvälitysten suhteessa paranee. Tämä käy selville liitetaulukko 4:stä. Taloudellisen lamakauden vuosina 1953 ja 1957 tehtiin 100 työpaikkatarjousta kohden 82.3 ja 81.6 välitystä, taloudellisesti edullisina välivuosina vähemmän. Yleisten alaosastojen välityksissä olivat muutokset v. 1956—1957: rakennusammattityön 477—711, metallityön 1 311—985, sekatyön 5 180—3 965, taloustyön 407—925, tehdastyön 641—885, puhdistus- ja aputyön 3 563—5 622.

Kustannukset. Työnvälitystoimiston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 62 568 853 mk (ed. v. 54 407 986 mk). Ne menot, joihin anotaan valtion osallistumista työnvälityslain mukaan, olivat 61 672 695 mk (53 943 715 mk).

Ylioppilasvälityksen, joka toimi henkisen työn osaston alaisena, luvut sisältyvät eri osastojen välitystilastoihin siten, että sen työnhakijat kuuluvat henkisen työn osaston työnhakijoihin, mutta työpaikkatarjoukset ja välitykset on merkitty eri osastojen tilastoihin työpaikan laadun mukaan. Ylioppilasvälityksen toimittamia välityksiä oli kaikkiaan 1 076 (1 055), ja ne jakautuivat eri osastoille seuraavasti: henkisen työn osasto 720 (658), metallityön alaosasto 132 (193), taloustyön alaosasto 120 (91), sekatyön alaosasto 41 (43), tehdastyön alaosasto 22 (39), ravintolaosasto 23 (27), rakennustyön alaosasto 7 (2), puhdistus- ja aputyön alaosasto 7 (1) ja maatalousosasto — (1).

Erikoisosastot. Erikoisosastojen toimintaa valvovat työnvälityslain ja työnvälitystoimiston ohjesäännön mukaan erityiset toimikunnat puheenjohtajanaan lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajanaan lautakunnan varapuheenjohtaja.

Henkisen työn osaston (henkisen työn välityskeskus) toimikunnan varsinaiset jäsenet olivat: työnantajien edustajina varat. Åke Heiniö ja kauppan. Aulis Kauppinen sekä työntekijäin edustajina järjestösiht. Kunto Kaski ja valtiot.maist. Yrjö Raita. Varajäsenet olivat: työnantajien edustajina varat. Eero Mattlar ja kanslian. Wilhelm Sjöberg sekä työntekijäin edustajina toimits. Akseli Sainio ja fil.maist. Olavi Suominen. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kolme kertaa.

Henkisen työn osaston johtajana oli varat. Holger Quick 1. 1.—30. 9. sekä hänen erottuaan fil.lis. Herman Turja 1. 10. lähtien vuoden loppuun.

Virkamiesvälityksessä ei tapahtunut mitään jyrkkiä muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna. Valtion rahatilanteen heikkeneminen tuntui kuitenkin jo vuoden alusta lähtien mm. siten, että naisille tarkoitettuja valtion paikkoja oli entistä vähemmän tarjolla ja joitakin miesten paikkoja jouduttiin peruuttamaan määrärahojen puutteessa. Työnhakijain määrä nousi edelliseen vuoteen verrattuna 14.6 %.

Akateemisten alojen kohdalla voidaan todeta, että varsinkin naispuolisilla valtiotieteen kahdidaateilla oli sijoittumisvaikeuksia, vaikka tämän alan opiskelijain valmistumismäärä laskikin lukuun 97 edellisen vuoden poikkeuksellisen suuresta määrästä 148.

Kansakoulunopettajapulan lievenemisestä johtuen oli epäpätevien viransijaisten kysyntä entistä vähäisempi.

Alemman oikeustutkinnon suorittaneita valmistui kertomusvuonna niin vähän (24), ettei heillä ollut sijoittumisvaikeuksia. Sitävastoin ylemmän oikeustutkinnon saavuttaneille ei tilanne ollut yhtä hyvä, vaikka tämän loppututkinnon suorittaneiden lukumäärässä muutaman viime lukuvuoden aikana oli tapahtunut laskua (145/lukuv. 1954—1955; 122/1955—1956 ja 112/1956—1957).

Insinööri- ja teknikkovälityksessä taloudellisen tilanteen huononeminen näkyi selvästi. Työnhakijain lukumäärä ylitti kertomusvuoden jälkipuoliskolla edellisen vuoden määrän n. 12 %, jyrkimmän nousun (n. 73 %) ollessa rakennusmestareiden kohdalla. Merkille pantavana seikkana todettakoon, että työnhakijain ammatillinen ja opillinen taso osoitti

laskua mahdollisesti siitä syystä, että työttömyysvaiheessa heikoin ja viimeksi työhön tullut työvoima joutuu ensimmäisenä etsimään uutta työtä. Rakennusalan työllisyystilanteen heikkeneminen vaikutti samaan suuntaan muillakin siihen liittyvillä aloilla. Teknillisen alan paikkojen tarjonta väheni vuoden jälkipuoliskolla niin, että yhteisvähennys oli n. 34 %; myöskin paikkojen välitykset vähenivät lukuun ottamatta insinöörejä, joiden osalta välitysten määrä nousi n. 10 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Konttorihenkilöstönkin kohdalla työnhakijain määrä nousi, työpaikkatarjoukset vähenivät ja välitysten yhteismäärä laski siitä huolimatta, että kone- ja pikakirjoittajien välitysluku nousi jonkin verran. Tämä nousu johtui ilmeisesti siitä syystä, että työllisyystilanteen huonontuessa hakijoiden joukkoon ilmaantui entistä enemmän päteviä hakijoita.

Myynti- ja mainoshenkilöstön kohdalla oli paikanhakijoiden lisäystä yli 57 %, työpaikkatarjousten vähenemistä n. 14 % ja välitysten yhteiskasvua n. 18 %. Naispuolista myymälähenkilökuntaa oli työnhakijoina yli 60 % enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Mm. tästä johtuen heille asetetut vaatimukset varsinkin kielitaitoon nähden nousivat huomattavasti.

Ylioppilasvälityksen toiminnassa ei tapahtunut sanottavia muutoksia, paikanhakijain määrä väheni n. 10 %, samoin oli vähäistä paikkojen tarjonnan vähenemistä ja lievää välitysten nousua. Välitykset jakautuivat seuraavasti: opetustoimi 183 (118), teknilliset alat 4 (16), liike- ja toimistoalat 504 (485), terveyden- ja sairaanhoito 4 (24), julkiset yhdyskunnat ja järjestöt 2 (3), kirjallinen ja taiteellinen toiminta 23 (12).

Muusikko- ja taiteilijavälityksen toiminta vilkastui jonkin verran edelliseen vuoteen verrattuna, työnhakijoitten kokonaisluku nousi vain hyvin vähän, työpaikkatarjousten ja välitysten kohotessa n. 10 %.

Työnhakemukset. Osastolle tehtyjen työnhakemusten yhteismäärä oli 17 781 (13 774), josta miesten 7 250 eli 40.8 % (5 644 eli 41.0 %) ja naisten 10 531 eli 59.2 % (8 130 eli 59.0 %). Työnhakemusten yhteisluvun nousu edellisestä vuodesta oli 4 007 eli 29.1 %, josta miesten kohdalla 1 606 eli 28.5 % ja naisten kohdalla 2 401 eli 29.5 %.

Työnhakijat. Osaston työnhakijain luku oli 9 507 (8 292), josta miehiä 3 657 eli 38.5 % ja naisia 5 850 eli 61.5 % (3 157 eli 38.0 %, 5 138 eli 62.0 %). Miesten lukumäärän nousu oli siis 503 eli 15.9 % ja naisten 712 eli 13.9 %. Alaosastoittain tapahtuivat seuraavat muutokset: konttorihenkilöstön työnhakijaluku nousi 3 715—4 296, myynti- ja mainoshenkilöstön 891—1 401, insinööri- ja teknikkovälityksen 888—1 018, taiteilijavälityksen 606—680, kun taasen ylioppilasvälityksen laski 1 552—1 394.

Työpaikkatarjoukset. Työpaikkatarjouksia tehtiin yhteensä 6 130 (6 749), joista miehille 2 163 eli 35.3 % (2 227 eli 33.0 %) ja naisille 3 967 eli 64.7 % (4 522 eli 67.0 %). Miehille tarjottujen paikkojen luku laski 64:llä ja naisten paikkojen 555:llä eli 12.3 %.

Työnvälitykset. Työnvälityksiä suoritettiin 5 002 (4 837), josta määrästä oli miesten paikkoja 1 848 eli 36.9 % (1 794 eli 37.1 %) ja naisten 3 154 eli 63.1 % (3 043 eli 62.9 %). Miesten paikkojen välitysluku nousi siis 54:llä eli 3.0 % ja naisten 111:lla eli 3.6 %.

Alaosastoittain tapahtui työnvälitysten lukumäärissä seuraavat muutokset edelliseen vuoteen verrattuna: nousua virkamiesvälityksessä 207—241, myynti- ja mainoshenkilöstön välityksessä 461—544, taiteilijavälityksessä 1 248—1 364 ja ylioppilasvälityksessä 1 055—1 076 sekä laskua konttorihenkilöstön välityksessä 2 107—2 010 ja insinööri- ja teknikkovälityksessä 156—122.

Osaston toiminta oli vilkkainta toukokuussa, hiljaisin aika oli heinäkuussa. Toukokuussa jätettiin eniten työnhakemuksia, yhteensä 3 123 (miesten 1 514 ja naisten 1 609), oli eniten työnhakijoita, yhteensä 2 670 (miehiä 1 300 ja naisia 1 370), työpaikkatarjousten yhteismäärä oli suurin, 839 (miesten 298, naisten 541), sekä suoritettiin myös eniten välityksiä, yhteensä 711 (miesten paikkoihin 268 ja naisten 443). Heinäkuussa oli hakemusten yhteisluku 1 703 (miesten 837, naisten 866), hakijoita yhteensä 1 529 (754 ja 775), työpaikkatarjouksia yhteensä 321 (106 ja 215). Heinäkuun välitysluvut olivat 265 (78 ja 187).

Verrattaessa kertomusvuoden lukuja edellisen vuoden vastaaviin lukuihin todetaan yleistilanteen selvä huononeminen. Sekä työnhakemusten ja hakijain lukumäärien huomattava nousu toisaalta että tarjottujen työpaikkojen luvun pieneneminen yhdessä korostavat työvoiman tarjonnan ja kysynnän keskinäisen suhteen muuttumista huonommaksi. Eri sukupuolien keskinäisessä lukumääräisessä suhteessa ei tapahtunut sanottavia

muutoksia muuten kuin työpaikkatarjousten osalta, vähennys oli nimittäin miesten paikkojen kohdalta 2.9 %, naisten paikkojen osalta 12.3 %.

Kaikesta huolimatta tapahtui työnvälitysten pientä nousua, saavutettiinpa uusi ennätyskin sivuuttamalla ensi kertaa 5 000 välityksen raja. Selityksenä tähän lienee osittain se, että joillekin aloille, joilla on vuosikausia vallinnut pätevän työvoiman puutetta, oli työllisyystilanteen huonontuessa sitä ilmaantunut ja se, että joillakin muillakin aloilla oli saatavissa entistä parempaa työvoimaa, joka sijoittui sopiviin tehtäviin.

Kertomusvuonna oli 100 työpaikkatarjousta kohden 290.1 työnhakemusta (204.1), 100 työnhakemusta kohden oli välityksiä 28.1 (35.1) sekä 100 työpaikkatarjousta kohden 81.6 (71.7) välitystä.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 13 591 787 mk (11 703 392 mk).

Nuoriso-osaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina ekon. Pekka Kestilä ja varat. Eero Mattlar, työntekijäin edustajina toimitsijat Heikki Helkavuori ja Leo Piitulainen sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustajana reht. Mikko Rusama. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina sos.nev. Akseli Kaskela ja varat. Tarmo Sivula, työntekijäin edustajina toimitsijat Hilarius Brask ja Vieno Mustonen sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustajana toimitt. Erkki Wiksten. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna viisi kertaa.

Erityisesti ammatinvalinnanohjaustoimintaa kehittävänä elimenä oli edelleen kaupunginhallituksen asettama ammatinvalintakomitea, jonka puheenjohtajana oli rahatoim. joht. Eino Waronen. Komitea ei kokoontunut, koska työnvälityslautakunnan ja -toimiston uutta ohjesääntöehdotusta, jonka mukaan ammatinvalintakomitean tehtävät siirtyivät laajennetulle nuoriso-osaston toimikunnalle, edelleen käsiteltiin.

Nuoriso-osaston johtajana toimi fil.maist. Martti Samooja.

Osaston harjoittama työnvälitystoiminta kohdistui alle 18-vuotisiin nuoriin. Sen sijaan tästä ikärajasta ei pidetty kiinni muun toiminnan yhteydessä. Osaston asiakkaina esiintyi siten myös aikuisia henkilöitä, joille annettiin heidän ammatinvalintaansa koskevia ohjeita ja neuvoja, usein yksilöllisen soveltuvuustutkimuksen jälkeen.

Yleisohjaus. Yhteistyössä koulujen kanssa järjestettiin kansakoulujen jatkoluokilla ja kaupungissa toimivien oppikoulujen keskikouluasteen ylimmillä luokilla ammatinvalintaa palvelevaa valistustoimintaa. Tässä työssä käytettiin opetusvälineinä julkaisuja »Valitsemme ammattia» (»Vi väljer yrke»), »Minä ja ammatit» (»Yrket och jag»), »Ammatillinen koulutus kansakoulun jälkeen» (»Yrkesutbildning efter folkskolan») sekä »Keskikoululaisen ammatinvalinta» (»Yrkesvalet i mellanskolan»). Kansakouluissa käytettiin lisäksi yhteiskuntaopin ja työtiedon oppikirjoja.

Oppilaiden tutustuttaminen em. aineistoon tapahtui kansakoulujen jatkoluokilla opetusohjelman puitteissa luokan opettajan toimesta, keskikouluissa sen sijaan pääasiallisesti varsinaisen opetusohjelman ulkopuolella erityisten yhdysopettajien ja osaston ohjausvirkailijoiden avulla. Ammatinvalinnanohjauksen virkailijat aloittivat säännöllisesti valistustoiminnan pitämällä kouluissa toiminnan tarkoitusta selostavia oppitunteja, yhteensä 232 (336).

Valistustoimintaa täydennettiin osaston organisoimalla laajalla koululaisretkeilyllä teollisuus- ym. laitoksiin sekä elokuva- ja rainaesityksillä. Kertomusvuoden aikana toimeenpantiin kaikkiaan 885 (881) eri koululaisretkeä 126 (123) retkikohteeseen. Kevät- ja syyslukukauden aikana osallistui näihin retkiin 10 658 (9 447) oppilasta. Elokuva- ja rainaesityksiä pidettiin 253 (338).

Osaston hallussa oli 7 suomalaista ja 13 Asla-varoilla saatua amerikkalaista kaitaelokuvaa, 43 rainaa ja 2 kuultokuvasarjaa. Mykkäelokuviin ja rainoihin liittyivät joko monistetut tai painetut tekstivihkoset.

Yleisohjaukseen liittyivät myös vanhempien illoissa pidetyt esitykset ammatinvalinnanohjauksesta sekä vanhempien vastaanotot henkilökohtaisen ohjauksen yhteydessä. Edellisiä oli kertomusvuonna 20 (15).

Soveltuvuuden selvittäminen. Koulua käyvien ohjattavien soveltuvuuden selvittämiseksi suoritettiin kertomusvuoden aikana psykologisia joukkokokeita 2 249 (2 155) oppilaan kohdalla. Lisäksi suoritettiin 335 (252) yksilötutkimusta ns. erillisohjattaville. Viimeksi mainittuun lukuun sisältyi pääasiallisesti koulunsa päättäneitä henkilöitä. Työvoiman riittämättömyyden takia piti osa yksilötutkimukseen pyrkiviä henkilöitä käännyttää takaisin. Lääkärinlausunnot hankittiin 2 218 (3 061) koululaisesta. Opettajat antoivat

omia lausuntojaan 2 218 (3 061) jatkokoulun ja oppikoulun oppilaasta sekä lisäksi 174 (588) työhön pyrkivästä ammattikoulun oppilaasta. Kaikki koululaiset saivat lisäksi opettajien ohjaamina ja yhteistyössä vanhempiensa kanssa kirjallisesti esittää ammatintoiveensa perusteluineen henkilökohtaisen ohjauksen pohjaksi.

Kansakoulujen 8-luokkalaisten testaus suoritettiin kertomusvuonnakin vasta kevätlukukaudella.

Ohjauskeskustelu ja muu neuvonta. Edellä mainittujen selvitysten ja toimenpiteiden pohjalta osaston virkailijat antoivat kouluissa käydessään henkilökohtaista ohjausta 2 446 (3 004) jatkokoulun ja keskikoulun oppilaalle. Muita ensikertalaisia ohjattavia oli 972 (903), joista jatko-ohjattavia 201. Uusintakäyntejä osastolla oli 672 (683), edustajan kautta neuvoa pyytäneitä 387 (455), kirjeellisesti neuvottuja 847 (439), joista jatko-ohjattavia 592, ja puhelimitse neuvottuja 1 719 (1 741) eli kaikkiaan 7 043 (7 224).

Nuorison työnvälitys. Nuoriso-osaston harjoittama työnvälitys kohdistui yksinomaan alle 18-vuotisiin nuoriin, jotka esiintyvät seuraavassa työnvälitystilastossa riippumatta siitä, olivatko he saaneet ammatinvalinnanohjausta vai ei. Ohjauksen saaneista hakeutuu huomattava osa eri kouluihin kartuttamaan tietojaan eikä ole siis välittömästi työhönsijoitustoimenpiteen tarpeessa.

Seuraavia tilastoja tarkasteltaessa on huomattava, että työnhakijoiden lukumäärä osoittaa, montako eri henkilöä on käynyt toimistossa vuoden kuluessa. Sama henkilö saattaa tehdä useampia työnhakemuksia, mikä käy ilmi hakemuksien määrästä. Sen sijaan toimistossa suoritettujen käyntien ja keskustelujen määrä ei käy ilmi ko. luvuista, mutta se on arviolta noin kolme kertaa suurempi kuin työnhakijoiden luku.

Työnhakemukset. Työnhakemuksia esitettiin nuoriso-osastolle kertomusvuonna 7 318 (5 646), joista poikien tekemiä 3 522 eli 48.1 % (2 905 eli 51.5 %) ja tyttöjen tekemiä 3 796 eli 51.9 % (2 741 eli 48.5 %).

Työnhakemusten määrä lisäytyi poikien osalta edelliseen vuoteen verrattuna 617:lla eli 21.2 % ja tyttöjen osalta 1 055:llä eli 38.5 %. Kokonaislisäys oli 1 672 eli 29.6 %.

Työnhakijat. Työtä hakeneita henkilöitä oli nuoriso-osastolla kertomusvuonna 4 585 (3 780), joista poikia 2 154 eli 47.0 % (1 862 eli 49.3 %) ja tyttöjä 2 431 eli 53.0 % (1 918 eli 50.7 %).

Työnhakijat lisääntyivät edelliseen vuoteen verrattuna poikien osalta 292 eli 15.7 % ja tyttöjen osalta 513 eli 26.7 %. Kokonaislisäys oli 805 eli 21.3 %.

Työnhakijoiden pyrkimystä eri aloille kuvaa seuraava taulukko:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	6	0.3	3	0.1	9	0.2
Metsätalous	1	0.0	—	—	1	0.0
Teollisuus ja käsityö	733	34.0	110	4.5	843	18.4
Rakennustyöt	13	0.6	—	—	13	0.3
Henkinen työ	144	6.7	1 072	44.1	1 216	26.5
Liikenne	289	13.4	—	—	289	6.3
Ravintola ja hotelliliike	3	0.2	46	1.9	49	1.1
Taloustoimet	—	—	235	9.7	235	5.1
Erinäiset toimet [1])	965	44.8	965	39.7	1 930	42.1
Yhteensä	2 154	100.0	2 431	100.0	4 585	100.0

Kuukausittain käyneiden työnhakijoiden yhteenlasketusta määrästä (8 972) oli vieraskuntalaisia 2 581 eli 28.8 %, jolloin sama henkilö saattoi esiintyä työnhakijana useamman kuukauden tilastossa ja siten tulla useamman kerran lasketuksi mukaan ko. lukuun. Työtä hakeneiden henkilöiden luku 4 584 osoittaa uusien eri työnhakijoiden lukumäärää. Koska vieraskuntalaisten luku 2 581 ei osoita uusien eri vieraskuntalaisten lukua, on ko. lukua verrattava vastaavaan työnhakijain kokonaislukuun 8 972.

Työpaikkatarjoukset. Työpaikkatarjousten lukumäärä oli 4 256 (4 509), joista pojille tarkoitettuja paikkoja 1 673 (1 982) eli 39.3 (44.0) % ja tytöille tarkoitettuja 2 583 (2 527) eli 60.7 (56.0) %. Edelliseen vuoteen verrattuna työpaikkatarjousten lukumäärä laski

[1]) Erinäisten tointen kokonaissummasta 1 930:stä oli läheteiksi pyrkineitä 1 079.

253:lla eli 5.6 % (poikien kohdalla vähennys 309 eli 15.6 % ja tyttöjen kohdalla lisäys 56 eli 2.2 %).

Tarjotut työpaikat jakautuivat ammattialoittain seuraavasti:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	8	0.5	2	0.1	10	0.2
Metsätalous	—	—	—	—	—	—
Teollisuus ja käsityö	367	21.9	147	5.7	514	12.1
Rakennustyöt	16	0.9	—	—	16	0.4
Henkinen työ	83	5.0	722	27.9	805	18.9
Liikenne	117	7.0	—	—	117	2.7
Kalastus	—	—	—	—	—	—
Ravintola- ja hotelliliike	3	0.2	96	3.7	99	2.3
Taloustoimet	—	—	756	29.3	756	17.8
Erinäiset toimet [1])	1 079	64.5	860	33.3	1 939	45.6
Yhteensä	1 673	100.0	2 583	100.0	4 256	100.0

Kertomusvuonna oli 100 työpaikkatarjousta kohden 171.9 työnhakemusta (v. 1956 125.4 ja v. 1955 125.5).

Työnvälitykset. Työnvälitysten yhteissumma oli kertomusvuonna 2 836 (2 684), josta poikien välityksiä 1 325 eli 46.7 % (1 327 eli 49.4 %) ja tyttöjen 1 511 eli 53.3 % (1 357 eli 50.6 %). Välitykset lisääntyivät edelliseen vuoteen verrattuna 152:lla eli 5.7 %, poikien osalta ne vähenivät 2:lla eli 0.2 % ja tyttöjen osalta lisääntyivät 154:llä eli 11.3 %.

Työnvälitykset jakautuivat eri ammattialoittain seuraavasti:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	6	0.5	—	—	6	0.2
Metsätalous	—	—	—	—	—	—
Teollisuus ja käsityö	307	23.2	100	6.6	407	14.4
Rakennustyöt	15	1.1	—	—	15	0.5
Henkinen työ	69	5.2	499	33.0	568	20.0
Liikenne	107	8.1	—	—	107	3.8
Ravintola- ja hotelliliike	3	0.2	76	5.0	79	2.8
Taloustoimet	—	—	254	17.5	264	9.3
Erinäiset toimet [2])	818	61.7	572	37.9	1 390	49.0
Yhteensä	1 325	100.0	1 511	100.0	2 836	100.0

Kertomusvuonna toimitettiin 100 työnhakemusta kohden 38.8 (47.5) välitystä ja 100 työpaikkatarjousta kohden 66.6 (59.5) välitystä. Välityksistä oli varsinaisia oppilaspaikkoja pojille 372 eli 28.1 % (432 eli 32.6 %) kaikista poikien välityksistä ja tytöille 632 eli 41.8 % (700 eli 51.6 %) kaikista tyttöjen välityksistä. Yhteensä siis välitettiin 1 004 (1 132) henkilöä varsinaiseen oppilaspaikkaan, mikä on 35.4 (42.2) % välitysten kokonaismäärästä. Tilapäistöihin välitettiin 60 poikaa ja 36 tyttöä, yhteensä 96 eli 3.4 % (74 eli 2.8 %) kaikista välityksistä.

Mainittakoon, että tarjottuja työpaikkoja ilman kotiapulais- ja lastenhoitajapaikkoja oli 3 500 (4 256—756). Vastaavia välityksiä oli 2 572 (2 836—264), eli 100 työpaikkatarjousta kohden 73.5 välitystä. 100 kotiapulais- ja lastenhoitajapaikkatarjousta kohden toimitettiin 34.9 välitystä.

Jälkitarkkailu ja jatko-ohjaus. Osaston tehtävänä oli myös ammatinvalinnanohjausta saaneiden sekä työhön sijoitettujen että jatko-opintoja harjoittavien menestyksen seuraaminen.

Helmikuussa lähetettiin työpaikkaa koskevat tiedustelut 1 830 (1 769) henkilölle, jotka keväällä 1955 (1954) olivat saaneet ohjausta. Vastauksia saatiin 1 342 eli 73 %. Toi-

[1]) Erinäisten tointen kokonaissummasta 1 939:stä oli lähetin paikkoja 1 298. — [2]) Erinäisten tointen kokonaissummasta 1 390:stä oli lähetin paikkoja 855.

messa oli 958 (961) vastanneista. Toukokuussa pyydettiin 897 henkilöstä esimieslausunnot, joita saatiin 573 (709) eli 64 % (74 %). Työnantajat kehottivat näistä 68 % jatkamaan alallaan, 9 % ei kehotettu jatkamaan ja 23 %:n suhteen oltiin epävarmoja. Suurin osa epävarmoista tapauksista oli lähetin töissä. Henkilökohtaista jatko-ohjausta annettiin 112 (63) henkilölle ja kirjeellisesti ohjattiin 290 henkilöä, jotka tarvitsivat lisäohjausta tai apua uuden työpaikan valinnassa ja hankinnassa.

Lokakuussa lähetettiin työpaikkaa koskevat tiedustelut 1 887 henkilölle, jotka keväällä 1956 olivat saaneet ohjausta. Vastauksia saatiin 1 424 eli 75.5 %. Toimessa oli 938 vastanneista. Esimieslausuntojen pyytäminen siirrettiin v:een 1958. Henkilökohtaista jatko-ohjausta annettiin 89 henkilölle ja kirjeellisesti ohjattiin 302 henkilöä.

Osaston uusi organisaatio ja työtehtävien rationalisointi. Osasto kiinnitti kahden kertomusvuotta edeltäneen vuoden aikana järjestelmällisesti huomiota nimenomaan ohjauksen antamisen tehostamiseen ja syventämiseen.

Vuoden aikana saatiin osaston uusi sisäinen organisaatio valmiiksi. Aikaisemmin toimi sosiaalipsykologi jälkitarkkailun ja jatko-ohjauksen esimiehenä, mutta nyt jälkitarkkailussa toimi vain yksi assistentti ja yksi toimentaja. Sosiaalipsykologi toimi oppikouluryhmän lähimpänä esimiehenä osallistuen varsinaisen ammatinvalinnanohjauksen antamiseen täydellä panoksella. Tähän ryhmään kuului hänen lisäkseen kolme assistenttia, jotka kaikki toimivat suomenkielisissä oppikouluissa sekä ruotsinkieliset assistentit oppikoulutoimintansa osalta.

Ammatinvalintasosiologi toimi aikaisemmin suurimmalta osalta audio-visuaalisen aineiston hankinnassa ja hieman myös valmistamisessa sekä sen hoitamisessa. Kertomusvuonna hänet siirrettiin samoin kuin sosiaalipsykologikin helpottamaan kouluissa annettavaa ohjausta ja hän toimi varsinaisen ohjaustyön lisäksi kansakouluryhmän lähimpänä esimiehenä. Tähän ryhmään kuului lisäksi kolme suomenkielisissä kansakouluissa toimivaa assistenttia sekä ruotsinkieliset assistentit kansakoulutoimintansa osalta.

Ruotsinkielisissä kouluissa toimi kaksi em. ohjaajaa, joista toinen hoiti ruotsinkieliset kansa- ja oppikoulutytöt ja toinen vastaavasti pojat. Ryhmän pienuuden vuoksi pidettiin tällaista jakoa parempana kuin koulun mukaan suoritettua.

Kaksi apulaispsykologia toimi osaksi oppikouluohjauksessa, mutta pääosaltaan heidän työnään oli soveltuvuustutkimuksen tehtävät, koska soveltuvuustutkimuksen assistentit oli siirretty mukaan koulutoimintaan. Ammatinvalintapsykologin tehtävät olivat lähinnä apulaisosastonjohtajan tehtäviä.

Jo edellisen vuoden aikana saatiin kokemuksia siitä, että informaatioaineiston valmistaminen on tuloksellista, kun siihen voivat osallistua muutkin kuin tähän tehtävään nimenomaan määrätty henkilö. Samoin jälkitarkkailun ja jatko-ohjauksen hoitaminen ei ole kärsinyt yhden henkilön vähennyksestä, koska samanaikaisesti on siirrytty järjestelmään, jonka mukaan asiakkaan aikaisemmin ohjannut henkilö hoitaa myös hänen jatko-ohjauksensa.

Uutta menetelmää voisi nimittää asiakaskeskeiseksi entisen ohjaajakeskeisen vastakohtana. Asiakas joutui kosketukseen yleensä vain yhden psykologin kanssa haastattelu- ja tutkimusvaiheessa, ohjauskeskustelussa ja jatko-ohjauksessa. Ohjaajilta uusi järjestelmä vaati aikaisempaa enemmän ja monipuolisempaa tietoa ja taitoa.

Työtehtävien rationalisoinnissa oli lisäksi suuri merkitys sillä, ettei soveltuvuuskokein enää tutkittu niitä keskikoululaisia, jotka joka tapauksessa jatkoivat lukiossa. Nämä oppilaat osallistuivat kuitenkin kaikkeen muuhun ammatinvalinnanohjaustoimintaan. Valtakunnalliselle ammatinvalinnanohjaukselle kuuluvat tehtävät voitiin siirtää ministeriöön helmikuussa perustetulle ammatinvalinnanohjaustoimistolle. Samoin ei enää suoritettu ammattikoulujen valintakokeita. Ammattikoulujen kanssa sovittiin siitä, että koulut täyttävät poislähtevistä oppilaistaan nuorisovälityksen työnhakijakortin, joka jätetään nuorisovälityksen käyttöön ja että ammatinvalinnanohjaus pitää oppitunteja ammattikoulun lopettaville oppilaille.

Uuden organisaation ja tehtävien rationalisoinnin tuloksista voitaneen mainita pari lukua. Ohjauskeskustelu, jossa ohjattavalle annetaan varsinaiset ohjeet ja neuvot, kesti aikaisemmin n. 15 minuuttia, nyt tämä aika saatiin pidennetyksi keskimäärin puoleen tuntiin. Samanaikaisesti siirryttiin kertomusvuoden syksyllä ohjaustoimintaan mukaan tulleiden haastattelun suorittamiseen ennen lausunnon laatimista. Tämä haastattelu kestää puoli tuntia. Täten voidaan siis aikaisempi ohjaajan ja ohjattavan kahdenkeskinen

kosketus pidentää 15 minuutista yhteen tuntiin. Tätä 300 %:n korotusta on pidettävä ohjauksen syventämisen ja sen merkityksen kannalta välttämättömänä.

Keväällä kouluissa ohjattavia tuli aikaisemmin yhtä ohjaajaa kohti jopa maksimaalinen 800. Siirtämällä useampia ohjaajia käytännölliseen kouluohjaustyöhön voitiin tätä lukua pudottaa n. 60 %. Ns. erillisohjattavien vastaanottoa voitiin huomattavasti lisätä.

Suhdetoiminta. Kertomusvuoden aikana kiinnitettiin edelleen huomiota osaston suhteiden solmimiseksi ja sen työn tunnetuksitekemiseksi. Osasto järjesti neuvottelukokouksia omien virkailijoidensa sekä lastensuojeluviraston suojelukasvatustoimiston ja sosiaalilääkärin toimiston edustajien kesken. Samanlainen kokous järjestettiin myös nuorisokotien johtajille ja apukoulujen kuraattoreille. Uudesta yhteistoiminnasta sovittiin ammattikoulujen tarkastajan sekä valmistavien ammattikoulujen rehtoreiden kanssa pidetyssä kokouksessa. Toiminta esiteltiin ja yhteistyömahdollisuudet selvitettiin Helsingin trikookomiteassa. Helsingin nuorisotyötoimikunnassa selvitettiin nuorten työllisyystilannetta ja nuorisovälitystoimintaa.

Nuorten huolestuttavan työllisyystilanteen johdosta tehtiin kaupunginhallitukselle ehdotus toimenpiteistä nuorisovälityksen tehon lisäämiseksi sekä nuorten työttömien ammattikoulutuksen järjestämiseksi. Viimeksi mainittu ehdotus tuottikin positiivisen tuloksen.

Useat retkikunnat kävivät tutustumassa toimistoon. Osaston virkailijat osallistuivat vuoden aikana sekä esitelmin, radioesiintymisin että artikkelein toiminnan tunnetuksi tekemis- ja valistustyöhön. Näistä mainittakoon osastonjohtajan esitys ammatinvalinnanohjaajien valtakunnallisilla neuvottelupäivillä nuorisovälityksen kehittämismahdollisuuksista.

Apuvälineiden ja menetelmien kehittely sekä tutkimustyö. Lähes neljälletuhannelle työnantajalle lähetettiin kyselylomake, jonka avulla uusittiin työnantajakortistoon tulevat tiedot. Mainitun kortiston käytössä siirryttiin Viscard-käyttökansioihin. Samalla osasto uusi kortistointijärjestelmäänsä nuorisovälityksessä siten, että aikaisempi työnantajan tilauskortti ja työnantajakortin lisälomake korvattiin suunnitellulla yhdellä uudella kortilla.

Osaston tärkeimmät tutkimukset ja selvitykset käyvät ilmi seuraavasta luettelosta: abiturienttitestistön laadinta ja kokeilu (200 abiturientille); keskikoululaistestistön valmistelu ja kokeilu; testitutkimuksia (uusien testien laatimista, ulkolaisten soveltamista, reliabiliteetti- ym. laskuja); lukiossa jatkamisen perusteet (jatkotutkimus); ammatintoiveiden suhde soveltuvuuslausuntoihin; eri koulutusteille ohjattujen mahdollisuus sijoittua Helsingin ao. oppilaitoksiin; ylioppilaiden jatko-opintotiet; abiturienttitiedustelu (kaikille Helsingin abiturienteille); erillisohjattavien käsittely ammatinvalinnanohjauksessa; ammatinvalinnanohjauskurssilaisten ohjausnäytteiden järjestely ja arvostelu; työnantajatiedustelu (3 847 työnantajalle); ammatinvalintaan osallistuneiden osuus nuorisovälityksessä; työpaikansaantitavan suhde työssä viihtymiseen. Lisäksi uusittiin nuorisovälityksen kortistoa ja kortistointijärjestelmää.

Julkaisujen toimittaminen kuului keskuselimen tehtäviin, mutta osasto antoi tässä työssä myös apuaan. Kaksi uutta rainaa valmistettiin.

Lukioluokkalaisten ammatinvalinnanohjaus. Osaston tarkoituksena on pyrkiä antamaan ohjausta niille oppilaille, jotka keskikouluvaiheessa soveltuvuuskokeisiin osallistumatta jatkavat lukiossa, sitten kun he ovat oppikoulun viimeisellä luokalla. Tätä silmälläpitäen osasto laati testisarjan, jonka se esitti 200 abiturientin otokselle. Kevätkaudella lähetettiin kaikille helsinkiläisille abiturienteille tiedustelulomake, jolloin saatiin arvokkaita tietoja. Yhdessä Töölön Rotaryklubin kanssa järjestettiin viisi esitelmätilaisuutta, joihin osallistui seitsemättäsataa abiturienttia. Esitelmien aiheet määrättiin suoritetun tiedustelun perusteella abiturienttien ammatintoiveista. Aiheet suosituimmuusjärjestyksessä olivat: opetusala, liikeala, tekniikka, lääkintäala sekä laki ja hallinto.

Sisäinen koulutustoiminta. Johtuen osaston työn monipuolisuudesta ja vaikeusasteesta on sisäistä koulutustoimintaa pidettävä tärkeänä. Osasto piti neuvottelukokouksia, joihin se kutsui myös ulkopuolisia asiantuntijoita esitelmöimään.

Menot. Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 26 736 531 mk (ed. v. 23 146 498 mk).

M e r i m i e s o s a s t o n toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina lakit. kand. Nikolai Flittner ja os. pääll. Lars Lindström sekä

työntekijäin edustajina Suomen Merimies-Unionin siht. Berndt Joahnsson ja asiamies Holger Löfström. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina merikapt. Toivo Rosnell ja merkikapt. Alf Korhonen sekä työntekijäin edustajina Suomen Merimies-Unionin 2. siht. Olavi Keitele ja opintosiht. Esko Vainio. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kolme kertaa.

Merimiesosaston johtajana oli ekon. Nils Mattsson. Hänen ollessaan virkavapaana 1. 8. lähtien vuoden loppuun oli vs. osastonjohtajana toimentaja Jorma Tötterström.

Välitystoiminta saavutti saman tason kuin v. 1954, mutta osoitti kahteen edelliseen vuoteen verrattuna n. 15 % laskua. Koko alkuvuoden, aina kesäkuuhun asti, paikkoja oli tarjolla jonkin verran vähemmän kuin edellisenä vuonna, mutta heinäkuussa tapahtui tuntuva lasku. Tämä johtui pääasiallisesti siitä, etteivät merimiehet enää jättäneet tai vaihtaneet laivapaikkoja niin runsaasti kuin edellisinä kesinä, joten paikkojen vaihtamisen kiertonopeus väheni tuntuvasti. Työpaikkojen tarjonta väheni kesän aikana, mutta toisaalta paikat saatiin paremmin ja tehokkaammin täytetyiksi, eikä kokeneista merimiehistä ollut enää niin kovaa puutetta kuin edellisinä kesinä. Loppuvuoden aikana paikkojen määrä oli jatkuvasti pienempi kuin edellisen vuoden vastaavana aikana. Tähän vaikutti edellä mainitun lisäksi se, että jo syyskuun alussa ruvettiin laivoja poistamaan liikenteestä. Puutavarakuljetusten vähetessä loka-marraskuussa seisomaan joutuneiden alusten luku kasvoi nopeasti ja oli vuoden lopussa 29 alusta.

Työnhakijoiden kuukausittainen lukumäärä pysytteli alkupuolella vuotta aina toukokuuhun asti keskimäärin samana kuin edellisenä vuonna. Kesäkuusta lähtien oli jokaisena kuukautena työnhakijoita kirjoissa enemmän kuin edellisenä vuonna, vaihdellen lisäys eri kuukausina 10—40 %. Tähän oli syynä se, että kesän aikana laivoista poisjääneet merimiehet ilmoittautuivat syksyä silmälläpitäen melko pian vuoroluetteloihin, ja kun työtilaisuuksien saanti syksyllä vaikeutui maissa, se aiheutti lisäystä työnhakijoiden määrään. Loppupuolella vuotta liikenteestä pois joutuneiden laivojen miehet lisäsivät myös työnhakijoiden määrää. Työnhakijoiden kokonaismäärä koko kertomusvuonna oli kylläkin melkein sama kuin edellisenä vuonna, mutta koska jokainen työnhakija joutui odottamaan työpaikkaa huomattavasti pitemmän ajan kuin aikaisemmin, oli loppuvuoden kuukausien työnhakijoiden lukumäärä suurempi edelliseen vuoteen verrattuna ja yhteismäärä suurempi kuin koskaan aikaisemmin. Tästä määrästä oli kokeneiden merimiesten prosentuaalinen osuus tuntuvasti suurempi kuin v. 1956 ja ensi kertaa merelle pyrkivien määrä vastaavasti pienempi, mikä johtui siitä, että näille selostettiin jo etukäteen, että heillä tuskin oli mahdollisuuksia laivapaikan saantiin vaikean työttömyystilanteen tähden.

1. 10. tuli kuluneeksi vuosi Suomen Merimies-Unionin työttömyyskassan perustamisesta, ja tällöin aloitti kassa työttömyysavustusten jakamisen jäsenilleen. Kun avustusten hakijoista joudutaan pitämään erityistä luetteloa sekä muutenkin tarkistamaan lukuisia työttömyystodistuksen antamiseen vaikuttavia seikkoja aiheutui tästä tuntuva lisä merimiesosaston toimintaan.

Laivapäällystövälityksen hoitajan virka perustettiin kertomusvuonna, mutta sen täyttäminen siirtyi seuraavan vuoden puolelle.

Helsingin satamaan saapuneiden suomalaisten alusten luku oli kertomusvuonna satamalaitoksesta saadun tiedon mukaan 1 168 (41 % kaikkien saapuneiden alusten luvusta) ja niiden vetoisuus 1 172 936 nettorekisteritonnia (ed. v. 966 alusta, 1 076 236 n.rek.-tonnia).

Työnhakemuksia oli kertomusvuonna 4 400 (ed. v. 4 752), joista miesten työnhakemuksia 3 737 eli 84.9 % (4 109 eli 86.5 %) ja naisten työnhakemuksia 663 eli 15.1 % (643 eli 13.5 %). Vähennys edelliseen vuoteen verrattuna oli 352 eli 7.4 %. Miesten työnhakemusten kohdalla oli vähennystä 372 eli 9.1 % ja naisten kohdalla lisäystä 20 eli 3.1 %.

Suurin työnhakemusten kuukausimäärä oli elokuussa, 954 työnhakemusta ja pienin tammikuussa, 503 työnhakemusta (ed. v. toukokuu, 859 ja maaliskuu, 439).

Työnhakemukset jakautuivat ammattialoittain seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 639 eli 37.3 % (1 808 eli 38.1 %), konehenkilökuntaa 1 561 eli 35.5 % (1 767 eli 37.2 %), taloushenkilökuntaa 1 172 eli 26.6 % (1 156 eli 24.3 %), joista miesten työnhakemuksia 509 ja naisten 663 (513 ja 643) sekä muuta henkilökuntaa 28 eli 0.6 % (21 eli 0.4 %).

Työtähakeneiden henkilöiden luku oli 2 920 (3 049), joista miehiä 2 545 eli 87.2 % (2 670 eli 87.6 %) ja naisia 375 eli 12.8 % (379 eli 12.4 %). Kokonaisvähennys edelliseen

vuoteen verrattuna oli 129 eli 4.2 %. Miesten kohdalla oli vähennys 125 eli 4.7 % ja naisten kohdalla 4 eli 1.1 %.

Ammattialoittain työnhakijaryhmät jakautuivat seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 154 eli 39.5 % (1 210 eli 39.7 %), konehenkilökuntaa 1 042 eli 35.6 % (1 127 eli 37.0 %), taloushenkilökuntaa 701 eli 24.0 % (697 eli 22.9 %), joista miehiä 326 ja naisia 375 (319 ja 379) sekä muuta henkilökuntaa 23 eli 0.8 % (15 eli 0.4 %).

Kuukausittain toimistossa käyneiden työnhakijoiden lukumäärä, siirrot edellisiltä kuukausilta mukaanluettuina, oli 8 391 (7 507). Näistä oli vieraskuntalaisia 4 441 eli 52.9 % (54.1 %). Miesten luku oli 7 278, joista vieraskuntalaisia 4 151 eli 57.0 % ja naisten luku 1 113, joista vieraskuntalaisia 290 eli 26.0 ....

Työpaikkatarjouksia oli kertomusvuonna 3 648 (ed. v. 4 442), joista miesten paikkoja 3 025 eli 82.9 % (3 846 eli 84.7 %) ja naisten paikkoja 623 eli 17.1 % (696 eli 15.3 %). Vähennys edelliseen vuoteen verrattuna oli 894 eli 19.6 %. Miesten työpaikkatarjouksia oli 821 eli 23.2 % vähemmän ja naisten 73 eli 10.4 % vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 123.5 työnhakemusta (104.6). Vähennys edellisestä vuodesta osoittaa työllisyyden heikentymisen.

Työpaikkatarjouksia oli eniten toukokuussa, 470, ja vähiten marraskuussa ,112 (ed. v. heinäkuun 688 ja maaliskuu 162).

Työpaikkatarjoukset jakautuivat eri aloille seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 301 eli 35.7 % (1 641 eli 36.1 %), konehenkilökuntaa 1 027 eli 28.1 % (1 407 eli 31.0%), taloushenkilökuntaa 1 194 eli 32.7 % (1 339 eli 29.5 %), joista miesten paikkoja 571 ja naisten 623 (643 ja 696) sekä muut 126 eli 3.5 % (155 eli 3.4 %). Ryhmä »muut» käsittää satamissa olevissa laivoissa suoritettavat korjaus-, puhdistus- ym. työt, joiden suorittamiseen käytetään laivatöihin tottunutta työvoimaa.

Työnvälityksiä toimitettiin kertomusvuonna 3 441 (ed. v. 4 047), joista miesten välityksiä 2 848 eli 82.8 % (3 425 eli 84.6 %) ja naisten välityksiä 593 eli 17.2 % (622 eli 15.4 %). Vähennys edelliseen vuoteen verrattuna oli 606 eli 15.0 %. Miesten kohdalla oli vähennystä 577 eli 16.8 % ja naisten kohdalla 29 eli 4.7 %. Nuoriso-osaston tilastoon on merkitty 69 merimiestoimeen välitettyä, jotka eivät sisälly edellä mainittuihin lukuihin.

Muihin kuntiin toimitettiin välityksiä yhteensä 964, mikä on 28.0 % kokonaismäärästä (980 eli 24.2 %). Tilapäisiin toimiin välitettiin yhteensä 139, mikä on 3.1 % kokonaismäärästä (109 eli 2.7 %).

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 78.2 välitystä (85.2) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 94.3 välitystä (89.1).

Työnvälityksiä oli eniten toukokuussa, 498, ja vähiten marraskuussa, 150 (ed. v. heinäkuu 602 ja maaliskuu 149).

Työnvälitykset jakautuivat ammattialoittain seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 214 eli 35.3 % (1 417 eli 35.0 %), konehenkilökuntaa 980 eli 28.5 % (1 293 eli 32.0 %), taloushenkilökuntaa 1 125 eli 32.7 % (1 190 eli 29.4 %), joista miesten välityksiä 532 ja naisten 593 (568 ja 622) sekä muut 122 eli 3.5 % (147 eli 3.6 %).

Menot. Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 3 999 466 mk (ed. v. 3 668 105 mk).

Maatalousosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajien edustajina agr. Viljo Sirkiä ja kapt. Ruben Norrback sekä työntekijäin edustajina puh. joht. Emil Auer ja liittosiht. Keijo Vähätalo. Varajäseninä työnantajien edustajina agr. Erkki Halme ja maat. ja metsät. kand. Göran Engström sekä työntekijäin edustajina toimitsija Niilo Jeminen ja puutarhuri Arvo Karasvuo. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kolme kertaa.

Maatalousosaston johtajana oli metsänhoit. Martta Valtonen.

Maatalous. Sääsuhteet olivat kasvukauden alkaessa edulliset ja sadosta odotettiin hyvää, mutta syyskauden epäedulliset sääsuhteet huononsivat sadon laatua. Viljasato saatiin määrältään suurempana kuin edellisenä vuonna, heinäsato ja samoin juurikassato saatiin suurempi, mutta peruna- ja hernesato vähän pienempi kuin edellisenä vuonna.

Työvoimaa oli koko vuoden melko hyvin saatavissa, loppupuolella oli tilapäistyövoimasta liikatarjontaakin. Suuriperheisten sijoitusvaikeuksia oli jatkuvasti, sillä työnantajat haluavat pieniperheisiä ja sellaisia työntekijöitä, joista mies ja vaimo voivat osallistua talon töihin. Naiskarjakot ja navetta-apulaiset hakivat työtä aivan Helsingin läheltä huo-

mattavasti enemmän kuin paikkoja oli, ja kauempana olevia paikkoja ei aina voitu täyttää sopivien hakijoiden puutteessa.

Metsätalous. Sahojen sahatavaravarastojen jyrkän supistumisen ja ostajamaiden sahatavarakauppojen vilkastumisen johdosta saha- ja vaneripuiden hinnat kohosivat ja kauppa vilkastui. Paperipuun ja selluloosan vientisuhdanteet jatkuivat samanlaisina kuin edellisenäkin vuonna. Pinotavaraa tehtiin samat määrät kuin edellisenä vuonna, mutta koska ainespuiden hakkuut olivat tänä kesäkautena laajemmat kuin ennen, saatiin tavoitteet jo syksyyn mennessä suurin piirtein hakatuiksi. Muiden alojen, varsinkin rakennustöiden työttömiä hakeutui kesän kuluessa runsaasti metsätyömaille. Metsätyömiesten liikatarjontaa oli pitkin vuotta.

Työnhakemukset. Työnhakemuksia oli kertomusvuonna 5 684 (4 207), joista miesten 4 370 eli 76.9 ... (3 174, 75.4 %) ja naisten 1 314 eli 23.1 % (1 033, 24.6 %). Työnhakemusluvuissa oli lisäystä 1 477 eli 35.1 %. Miesten luvussa oli kasvu 1 196 eli 37.7 % ja naisten luvuissa 281 eli 27.2 %.

Työnhakijat. Eri töitä hakeneiden luku oli 2 978 (2 453), joista miehiä 2 210 eli 74.2 % ja naisia 768 eli 25.8 % (1 794 eli 73.1 % ja 659 eii 26.9 %). Työtä hakeneiden henkilöiden luvussa oli lisäystä 525 eli 21.4 %, joista tuli miesten osalle 416 eli 23.2 % ja naisten osalle 109 eli 16.5 %. Heikontuneet työmarkkinat olivat ilmeisesti suurentaneet työnhakijain ja -hakemusten määrää. Työnhakijoista oli vieraspaikkakuntalaisia n. 80.0 % (80.0 %).

Eniten työnhakijoita, 845 eli 28.4 % (645 eli 26.3 %) työnhakijoiden kokonaismäärästä kuului ammattiryhmään »hakkuumiehet», Lähinnä suurimmat ryhmät olivat »muut maanviljelystyöntekijät» 757 eli 25.4 % (622 eli 25.4 %), »karjakot ja navetta-apulaiset» 548 eli 18.4 % (429 eli 17.4 %) ja perheelliset maatyömiehet (mukana myös traktorinajotaitoiset) 408 eli 13.7 % (320 eli 13.0 %).

Työpaikkatarjoukset. Osastolla oli tarjottuja työpaikkoja 3 357 (3 357) eli täsmälleen sama määrä kuin viime vuonna. Työpaikoista tuli miesten osalle 2 560 eli 76.3 % (2 489 eli 74.1 %) ja naisten osalle 797 eli 23.7 % (868 eli 25.9 %). Miesten luvuissa oli nousua 71 eli 2.9 %, mutta naisten luvuissa laskua 71 eli 8.2 %, mikä johtunee siitä, että naiset olivat arempia vaihtamaan paikkaa huonojen työmarkkinasuhdanteiden vallitessa.

Tarjotuista työpaikoista kuului ryhmään »muut maanviljelystyöntekijät» 1 109 eli 33.0 % (1 063 eli 32.0 %), ryhmään »hakkuumiehet» 985 eli 29. 3% (886 eli 26.0 %) »karjakoiden ja navetta-apulaisten» ryhmiin 450 eli 13.4 % (460 eli 14.0 %) ja perheellisten maatyömiesten ryhmään 316 eli 9.4 % (330 eli 10.0 %).

Työnvälitykset. Kaikkiaan oli työnvälityksiä 2 877 (2 723), joista miesten 2 350 eli 81.7 % (2 210 eli 81.2 %) ja naisten 527 eli 18.3 % (513 eli 18.8 %). Miesten luvussa oli nousua 140 eli 6.3 % ja naisten luvussa 14 eli 2.7 %.

Menot. Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 2 314 444 mk (ed. v. 1 776 710 mk).

Ravintolaosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajien edustajina johtaja Paavo Väyrynen ja Leo Vuoristo sekä työntekijöiden edustajina toimitt. Y. Karisalmi ja siht. Ahti Fredriksson. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina johtajat Mikko Salmi ja Einar Örn sekä työntekijöiden edustajina toimitsijat Heikki Ahonala ja vahtimest. Veikko Merikoski. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kolmekertaa. Osastonjohtajana toimi hra Ensio Auer.

Kertomusvuoden tammi-toukokuussa kehittyi osaston toiminta suotuisasti: työpaikkatarjouksia oli 9.2 %, työnhakijoita 18.5 % ja välityksiä 17.3 % enemmän kuin vastaavasti edellisenä vuonna. Kesä-elokuussa oli työpaikkatarjouksia 16.0 % ja työnhakijoita 5.8 % vähemmän kuin vastaavasti vuotta aikaisemmin lähinnä sentähden, että v. 1956 kesäkuussa tilattiin runsaasti tilapäistä keittiö- ja tarjoiluhenkilökuntaa Suurkisojen ajaksi. Välityksiä oli sitävastoin suunnilleen saman verran (1 393—1 392), sillä eräillä muilla aloilla työttömiksi joutuneita, aikaisemmin ravintolatyössä olleita naisia sijoitettiin melko runsaasti esim. keittiöapulaisiksi ja astianpesijöiksi. Syksyllä olivat välitysmahdollisuudet huomattavasti heikommat kuin vastaavana aikana v. 1956, jolloin Länsi-Saksan teollisuusmessujen yhteydessä toimineeseen baijerilaiseen ravintolaan toimitettiin suurehko määrä tilapäistä tarjoilu- ja keittiöhenkilökuntaa. Kertomusvuoden viimeisinä kuukausina alkoivat taloudellisen lamakauden haitalliset seuraukset näkyä myös ravintola-alalla ja asiakkaat vähenivät erityisesti anniskeluravintoloissa. Työnantajat eivät sanottavammin lisänneet henkilökuntaa, vaan joutuivat eräissä tapauksissa jopa vähentä-

mään sitä. Työpaikkatarjoukset vähenivät syys-joulukuussa peräti 36.6 % ja välitykset 26.7 % edelliseen vuoteen verraten. Välitysten kokonaismäärä jäi kertomusvuonna hyvästä alkuvuodesta huolimatta 0.9 % edellisen vuoden välityslukua pienemmäksi.

Suhteet alan työmarkkinajärjestöihin, Alkoholiliikkeeseen ja Kulutusosuuskuntien Keskusliiton sekä Yleisen Osuuskauppojen Liiton toimenvälitysjaostoihin olivat hyvät. Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto julkaisi kertomusvuonnakin auliisti osaston toimittamia kirjoituksia työnvälityksestä »Ravintolahenkilökunta» -nimisessä äänenkannattajassaan.

Suomen Hotelli- ja Ravintolakoulun uuden koulutalon rakennustyöt saatiin päätökseen kertomusvuoden elokuussa. Koulu aloitti toimintansa uusissa suojissa syyskuun alussa.

Osasto harjoitti mainostoimintaa mm. sanomalehti-ilmoitusten ja -kirjoitusten välityksellä. Ohjelmalehtisiä ja mainoskortteja jaettiin asiakkaille.

Lähetettyjen kirjeiden ym. postilähetysten lukumäärä oli 4 909 (ed. v. 5 180) ja saapuneiden postilähetysten 1 443 (1 449). Tilattuja ulkolinjapuheluja oli kaikkiaan 773 (854). Lähetettyjen sähkeiden lukumäärä oli 7.

Työnhakemusten luku oli kertomusvuonna 10 325 (8 390), joista miesten 1 048 eli 10.2 % (956, 11.4 %) ja naisten 9 277 eli 89.8 % (7 434, 88.6 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verraten oli 1 935 eli 23.1 %. Miesten työnhakemukset lisääntyivät 92:lla eli 9.6 % ja naisten 1 843:lla eli 24.8 %. Huonot työnsaantimahdollisuudet kertomusvuoden loppupuolella lisäsivät huomattavasti työnhakemuksia: syys-joulukuussa niitä oli 14.1 % enemmän kuin vastaavasti edellisenä vuonna. Erityisesti vanhat ja sopeutumattomat tai usein työpaikkaa vaihtamaan joutuneet työnhakijat, joihin työnantajat yleensä suhtautuivat torjuvasti, lisäsivät työnhakemuksia.

Työnhakemuksia oli eniten toukokuussa, 1 050, ja vähiten joulukuussa, 631.

Työnhakemukset jakautuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 618 (miehet 142, naiset 476) eli 6.0 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 4 181 (367, 3 814) eli 40.5 %, keittiöhenkilöstö 4 999 (178, 4 821) eli 48.4 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellisiivoojat 485 (327, 158) eli 4.7 % ja muut 42 (34, 8) eli 0.4 % työnhakemusten em. kokonaismäärästä.

Työnhakijoiden luku oli 3 951 (3 851), joista miehiä 425 eli 10.8 % (416, 10.8 %) ja naisia 3 526 eli 89.2 % (3 435, 89.2 %). Kokonaislisäys oli edelliseen vuoteen verrattuna 100 eli 2.6 %. Miesten luku lisääntyi 9:llä eli 2.2 % ja naisten 91:llä eli 2.6 %.

Työnhakijoita oli enemmän kuin edellisenä vuonna. Näiden määrää lisäsivät henkilökunnan vähennysten takia työttömiksi joutuneet työntekijät ja ravintola-alalla aikaisemmin toimineet henkilöt, jotka työnsaannin vaikeuduttua eräillä muilla aloilla, kuten esim. ompelimoissa ja tehtaissa, pyrkivät takaisin ravintola-alalle. Jälkimmäisiä työnhakijoita ilmoittautui eniten maaseudulta.

Työnhakijoita oli eniten toukokuussa, 1 004, ja vähiten joulukuussa, 724.

Työssä olevia työnhakijoita oli 22.3 % (25.6 %) kaikista työnhakijoista. Vieraskuntalaisia oli koko työnhakijamäärästä 25.3 % (22.8 %).

Työnhakijat jakautuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 320 (miehet 67, naiset 253) eli 8.1 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 1 470 (123, 1 347) eli 37.2 %, keittiöhenkilöstö 1 945 (86, 1 859) eli 49.3 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellisiivoojat 199 (137, 62) eli 5.0 % ja muut 17 (12, 5) eli 0.4 % työnhakijoiden em. kokonaismäärästä.

Johtohenkilöstön kohdalla oli työnhakijoita 28.5 % enemmän kuin edellisenä vuonna, sillä esim. hovimestareiden vähäinen kysyntä ja irtisanomiset kertomusvuoden viimeisinä kuukausina lisäsivät työnhakijoita tässä ryhmässä. Myös emäntien kohdalla esiintyi ylitarjontaa. Kuvaavaa tilanteelle oli, että eräät vuosikausia anniskeluravintoloissa toimineet emännät menivät pätevyyttään vastaavien työpaikkojen puutteessa emänniksi työllisyystyömaiden ruokaloihin.

Huoltoviraston ja mielitautisairaaloiden taholta kehotettiin kertomusvuonnakin sairaalahoidossa olleita, toipilasasteella olevia naisia pyrkimään osaston välityksellä esim. astianpesijöiksi ravintolaan. Kokemus on osoittanut, että työterapialla ei päästä ravintola-alalla suinkaan myönteisiin tuloksiin, sillä työn rasittavuus panee toipilaan hermoston usein liian kovalle koetukselle johtaen hänet helposti uudelleen sairaalahoitoon.

Työnvälitystoimistot ja työasiamiehet tiedustelivat erityisen ahkerasti työpaikkoja

kirjoissaan olleille työnhakijoille. Kun aikaisempina vuosina oli kysymys melkeinpä yksinomaan keittiöhenkilökunnan paikoista, tiedusteltiin kertomusvuonna työtilaisuuksia myös esim. anniskeluravintolain tarjoilijoille.

Työpaikkatarjousten luku oli 6 298 (6 872), joista miehille 423 eli 6.7 % (420, 61.0 %) ja naisille 5 875 eli 9.3 % (6 452, 93.9 %). Kokonaisvähennys oli 574 eli 8.4 %. Työpaikkatarjoukset lisääntyivät miesten kohdalla 3:lla eli 0.7 % ja vähenivät naisten kohdalla 577:llä eli 8.9 %.

Ylioppilasvälitykselle jätetyt 37 työpaikkatarjousta sisältyivät eo. lukuihin.

Työpaikkatarjouksia oli eniten toukokuussa, 787, ja vähiten joulukuussa, 306.

Työpaikkatarjoukset jakautuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 238 (miehet 75, naiset 163) eli 3.8 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 2 102 (154, 1 948), eli 33.6 %, keittiöhenkilöstö 3 741 (101, 3 640) eli 59.8 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellisiivoojat 124 (63, 61) eli 2.0 % ja muut 56 (24, 32) eli 0.8 % työpaikkatarjousten kokonaismäärästä, joka oli 6 261 (417, 5 844). Näihin lukuihin tulevat lisäksi ylioppilasvälityksen jo aikaisemmin mainitut työpaikkatarjoukset: miehet 6, naiset 31.

Keittiöhenkilöstön ryhmässä vähenivät työpaikkatarjoukset 10.2 % edelliseen vuoteen verraten. Tämä johtui mm. siitä, että esim. keittiöapulaiset ja astianpesijät vaihtoivat työttömiksi joutumisen pelossa tavallista harvemmin työpaikkaa kertomusvuoden viimeisinä kuukausina.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 163.9 (ed. v. 122.1) työnhakemusta. Tämän ns. yleisen rasitusluvun nousu osoittaa työllisyystilanteen heikentymisen.

Työnvälitysten luku oli 4 797 (4 843), joista miesten välityksiä 313 eli 6.5 % (307, 6.3 %) ja naisten 4 484 eli 93.5 % (4 536, 93.7 %). Kokonaisvähennys oli 46 eli 0.9 %. Miesten välitysluku lisääntyi 6:lla eli 2.0 % ja naisten väheni 52:lla eli 1.1 %.

Ylioppilasvälityksen 25 välitystä sisältyivät eo. lukuihin.

Helsingin ulkopuolelle toimitettuja välityksiä oli yhteensä 459 eli 9.6 % (526, 10.9 %) kaikista välityksistä.

Välitykset jakautuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 137 (miehet 44, naiset 93) eli 2.9 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 1 767 (138, 1 629) eli 37.0 %, keittiöhenkilöstö 2 758 (66, 2 692) eli 57.8 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellisiivoojat 81 (47, 34) eli 1.7 % ja muut 31 (12, 19) eli 0.6 % välitysten kokonaismäärästä, joka oli 4 774 (307, 4 467). Näihin lukuihin tulevat lisäksi ylioppilasvälityksen em. välitykset: miehet 6, naiset 23.

Vastuunalaisia hoitajia, hovimestareita ja emäntiä välitettiin 45.7 % enemmän kuin edellisenä vuonna erityisesti vilkkaan alkuvuoden ansiosta. Näiden työnhakijoiden taso oli monessa tapauksessa korkea, jota osoittaa sekin, että osaston tarjoama ehdokas valittiin usein toimeen silloinkin, kun työnantaja ilmoitti paikasta sanomalehdessä.

Kertomusvuoden viimeisinä kuukausina oli varsinkin keski-iän ylittäneiden naistarjoilijoiden sijoittaminen työhön poikkeuksellisen vaikeaa.

Keittiömestarit, kokit, keittäjät ja kylmäköt voitiin yleensä sijoittaa nopeasti työhön vuodenajasta riippumatta. Keittiöapulaisten saanti työllisyystyömaiden ruokaloihin oli suhteellisen helppoa. Sensijaan päteviä emäntiä ja keittäjiä tarjoutui näihin ruokaloihin kertomusvuonnakin aivan liian vähän.

Työttömiksi joutuneita konttoristeja ja kauppaedustajia pyrki eteisvahtimestariksi ja portieriksi. Kun varsinkin eteisvahtimestareiden ryhmässä oli kautta vuoden huomattavaa liikatarjontaa, ei muiden alojen edustajille voitu välittää näitä paikkoja.

Työpäivää kohden oli 15.9 (16.1) välitystä. Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 76.2 (70.5) välitystä ja sataa työnhakemusta kohden 46.5 (57.7) välitystä.

Menot. Osaston kokonaismenot olivat 3 929 597 mk (3 526 276 mk).

21. Oikeusaputoimisto

Oikeusapulautakuntaan kuuluivat v. 1957 puheenjohtajana oikeusneuvosmies Gunnar Nybergh, varapuheenjohtajana oikeusneuvosmies Henrik Boehm sekä jäseninä varat. Eeva Hämäläinen, lainop. kand. Matti Mehto, hänen tilallaan 13. 11. lukien asent. Pentti Kauhanen, ja varat. Helvi Sipilä. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli edelleen pankinjoht. Eero Harkia.

Lautakunnalla oli vuoden aikana 6 kokousta, joiden pöytäkirjojen pykäläluku oli 50. Kirjelmiä saapui 103 ja lähetettiin 64.

Juoksevien asioiden ja toimiston hallintoon yleensä liittyvien asioiden lisäksi joutui lautakunta vielä kertomusvuodenkin aikana käsittelemään oikeusaputoimiston uudelleenjärjestelyä koskevia asioita.

Muista lautakunnan käsittelemistä asioista mainittakoon mm.: rahavarojen perimisen ja hoidon sekä kirjanpidon järjestely oikeusaputoimistossa; toimiston huoneistokysymys; lisäkaluston, opastinlaitteiden sekä uusien asiakaskorttien hankkiminen toimistoon sekä yleisön vastaanottoajan muuttaminen 1. 1. 1958 lukien alkavaksi klo 9.

Kaupunginhallitukselle annettiin lausunto toimistoapulaisten virkojen sijoittamisesta pätevyysvaatimusluokkiin.

Oikeusaputoimisto. Apulaisoikeusavustajana toiminut varat. Martti Nukari erosi 1.7. ja virkaan valittiin varat. Olli Hämäläinen. Lisäksi valittiin 1. 3. lukien uuteen 25. palkkaluokan tp. notaarin virkaan varanot. Alma Lindgren, 16. palkkaluokan toimistonhoitajan virkaan valittiin ekon. Inna Tötterman sekä perustettuun 12. palkkaluokan tp. toimistoapulaisen virkaan Airi Kirjavainen.

Kuten jäljempänä esitetyistä tilastotiedoista ilmenee, tehostui oikeusaputoimiston työ kertomusvuoden aikana tuntuvasti. Vaikka vähävaraisilla henkilöillä v:n 1956 alussa voimaantulleen lain mukaan oli mahdollisuus saada maksutonta apua tuomioistuimissa myös yksityisiltä asianajajilta, ei tämä asiantila kuitenkaan vähentänyt toimiston työmäärää, vaan vieläpä oikeudenkäyntien lukumääräkin lisääntyi huomattavasti.

Kertomusvuonnakin sai oikeusaputoimisto toimeksiantoja paitsi kotimaassa toimivilta oikeusaputoimistoilta myös Ruotsin oikeusapulaitoksilta.

Uusia asioita rekisteröitiin 1 595 (1 260 v. 1956). V:lta 1956 siirtyi asioita 28, joten kertomusvuonna käsiteltiin yhteensä 1 623 (1 283) asiaa, joista suurin osa (381) oli edelleenkin työ- ja palkkariitoja. Niistä saatiin sovituksi 231 ja oikeudenkäyntiin ryhdyttiin vain 3 asiassa. Sikseen jätetyistä 129 asiasta lienee melkoinen osa sovittu asianosaisten kesken. Avioero- ja asumuseroasioiden kohdalla oli havaittavissa selvää nousua edelliseen vuoteen verrattuna. Sikseen jätettyjen perheoikeuteen kuuluvien juttujen määrä oli suhteellisen suuri (78), josta voidaan päätellä, että toimiston suorittama aviopuolisoiden välisten riitojen sovittelutyö oli johtanut entistä suotuisampiin tuloksiin.

Erilaisia asiakirjoja, kirjelmiä ym. laadittiin 2 185 (1 356). Näistä oli hakemuskirjoja 442 (386).

Oikeudenkäyntiin ryhdyttiin 461 (313) asiassa, joista vuoden kuluessa saatiin päätökseen 349 (262) juttua. Näistä voitettiin joko kokonaan tai pääosaltaan 337 (251) ja hävittiin kokonaan 12 (11).

Maksutonta oikeudenkäyntiä anottiin 291 asiassa. Anomuksia hyväksyttiin 269 ja hylättiin 18. Ennen anomuksen käsittelyä peruutettiin 4 juttua.

Vuoden aikana esiinnyttiin kaupungin raastuvanoikeudessa 742 (529) kertaa, Helsingin käräjäkunnan kihlakunnanoikeudessa 2 kertaa ja kaupungin huoneenvuokralautakunnassa 6 kertaa. Eri tuomioistuimissa esiinnyttiin vuoden kuluessa 223 (184) päivänä.

Asiakkaiden käyntejä oli vuoden aikana 9 983, v. 1956 niitä oli 8 868 ja v:n 1955 aikana 9 152.

Käynnit jakaantuivat eri kuukausien osalle seuraavasti:

Kuukausi	Vastaanottopäiviä	Käyntejä Kaikkiaan	Käyntejä Päivää kohden	Kuukausi	Vastaanottopäiviä	Käyntejä Kaikkiaan	Käyntejä Päivää kohden
Tammikuu	26	816	31.4	Heinäkuu	27	1 038	38.4
Helmikuu	24	648	27.0	Elokuu	27	1 003	37.1
Maaliskuu	26	817	31.4	Syyskuu	25	790	31.6
Huhtikuu	25	759	30.4	Lokakuu	27	904	33.5
Toukokuu	26	933	36.0	Marraskuu	25	855	34.2
Kesäkuu	23	787	34.2	Joulukuu	23	633	27.6
				Yhteensä	304	9 983	33.0

Käyntien lukumäärä päivää kohden oli siis 33.0 (29.4). Suurin lukumäärä käyntejä yhden päivän osalle oli 68, pienin 3.

Säätynsä, ammattinsa ja sukupuolensa mukaan kävijät ryhmittyivät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	4	3	7
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	1	—	1
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	33	85	118
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	207	130	337
Muita työntekijöitä	137	190	327
Merimiehiä ja kalastajia	1	—	1
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	17	30	47
Yksityisten palvelijoita	1	47	48
Muun elinkeinon harjoittajia	5	2	7
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia, leskiä, opiskelijoita ym.	8	217	225
Yhteensä	414	704	1 118

Käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittyminen laatunsa mukaan selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Asumuseroja	104
Sovitteluja	3
Avioeroja	243
Osituksia	14
Elatusapuasioita	156
Muita perheoikeuteen kuuluvia asioita	13
Holhousasioita	32
Perintö- ja testamenttiasioita	40
Vuokra-asioita	118
Muita esineoikeuteen kuuluvia asioita	8
Työ- ja palkkariitoja	381
Vahingonkorvaus- ja muita saamisoikeuteen kuuluvia asioita	98
Tapaturmakorvauksia	27
Veroasioita	145
Erinäisiä kyselyjä, hakemuksia, valituksia ym.	160
Rikosasioita	34
Toimeksiantoja	47
Yhteensä	1 623

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteistä riippui, vuoden aikana lopullisesti käsitellyksi tai kirjoista poistetuksi 1 576, kuten näkyy seuraavista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	504	Annettu eri viranomaisille	442
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	349	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut perille	65
Erinäisistä syistä jätetty sillensä	216		
		Yhteensä	1 576

Eri viranomaisille jätetyt em. 442 asiaa, joihin ei sisälly Helsingin raastuvanoikeuteen otettuja haasteita, jakaantuvat näiden viranomaisten kesken seuraavasti:

Tasavallan presidentti	4	vuokrantarkastuslautakunta	13
Korkein oikeus	10	eräät muut virastot	14
Korkein hallinto-oikeus	12	Helsingin hovioikeus	41
Eduskunnan oikeusasiamies	1	Vakuutusoikeus	20
Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö	2	Valtion tapaturmatoimisto	3
Puolustusministeriö	3	Muiden kaupunkien raastuvanoikeudet	3
Sosiaaliministeriö	8	Helsingin kihlakunnanoikeus	1
Ulkoasiainministeriö	4	» tuomiokunnan tuomari	1
Valtiovarainministeriö	12	Muiden tuomiokuntien tuomarit	3
Uudenmaan lääninhallitus	91	Tuusulan, Kannuksen, Pielisjärven ja Ruokolahden piirien nimismiehet	4
Muiden läänien lääninhallitukset	19	Helsingin I kaupunginvouti	3
Uudenmaan läänin valtion verojen tarkastuslautakunta	15	Muiden kaupunkien kaupunginvoudit	3
Muiden läänien valtion verojen tarkastuslautakunnat	3	Kansaneläkelaitoksen lisätty hallitus	11
Helsingin kaupungin:		Helsingin ev.luterilaisten seurakuntien kirkkohallintokunta	11
kaupunginhallitus	35	Sotaeläkekomitea	1
maistraatti	12	Perhe-eläkevirasto	1
raastuvanoikeus	37	Keskinäinen Vakuutusyhtiö Teollisuus-Tapaturma	1
huoneenvuokralautakunta	35	Eräät sosiaalilautakunnat	5
		Yhteensä	442

Kirjeitä lähetettiin toimistosta vuoden kuluessa 1 284.

Oikeusaputoimiston menot kertomusvuonna olivat 4 827 801 mk.

Maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain nojalla tuomittiin toimiston lakimiehille vuoden aikana asianajopalkkioita 1 257 500 mk, mistä kaupungille voitiin ennen vuoden loppu tilittää 1 084 500 mk.

22. Urheilu- ja retkeilytoiminta

Urheilu- ja retkeilylautakunnan ja sen jaostojen kokoonpano, kokoukset ym. Lautakunnan puheenjohtajana v. 1957 oli liikennetark. Väinö Soininen, varapuheenjohtajana ins. Bertil Oljelund sekä jäseninä varanot. Salme Katajavuori, huoltotoiminnan ohjaaja Aarne Leskinen, dipl.ins. Jaakko Ollila, voim.op. Liisa Orko, jaostosiht. Eino Peuhkuri, autonkulj. Taisto Pääkkö sekä ekon. Alf-Bertel Storskrubb. Lautakunnan sihteerinä oli toimistosiht. Pekka Lehtonen. Kaupunginhallitusta edusti kaup. joht. Arno Tuurna.

Eläintarhajaostoon kuuluivat puheenjohtajana ins. Oljelund sekä jäseninä varanot. Katajavuori, huoltotoiminnan ohjaaja Leskinen, jaostosiht. Peuhkuri, voim. op. Orko ja ekon. Storskrubb. Retkeilyjaostoon kuuluivat puheenjohtajana liikennetark. Soininen sekä jäseninä varanot. Katajavuori, dipl.ins. Ollila, autonkulj. Pääkkö sekä ekon. Storskrubb (11. 1. 4 §, 18. 1. 20 §).

Lautakunnalla oli kertomusvuoden aikana 27 kokousta, joiden pöytäkirjojen pykälä-luku oli 416. Saapuneita kirjeitä oli 533 ja lähetettyjä 156.

Eläintarhajaostolla oli 4 kokousta ja pöytäkirjoihin merkittiin 15 pykälää. Retkeilyjaoston vastaavat luvut olivat 4 ja 13.

Apurahojen jako. Uimakoulujen apumaksuiksi varattu 1.3 mmk:n suuruinen määräraha jaettiin seuraavasti: Helsingin Työväen Uimarit 306 750 mk, Helsingin Uimarit 157 570 mk, Helsingfors Simsällskap 272 995 mk, Vetehiset 160 135 mk, Marjaniemen Uimarit 124 535 mk ja Helsingin Jyryn uimaosasto 122 185 mk. Mustikkamaan uimakoululaisten kuljettamiseen käytettiin 128 800 mk ja Uunisaaren 27 030 mk (10. 5. 174 §, 11. 10. 334 §).

Luistinseurojen apumaksuiksi varattu 2.5 mmk:n määräraha jaettiin seuraavasti: Karhu-Kissat 202 520 mk, Helsingin Luistelijat 511 370 mk, Helsingfors Skridskoklubb 259 830 mk, Idrottsföreningen Kamraterna 571 600 mk ja Kallion luistinrata 954 680 mk (11. 1. 17 §, 28. 3. 121 §).

Piirien kurssitoiminnan avustamiseen varattu 300 000 mk:n määräraha jaettiin seuraavasti: Suomen Voimistelu- ja Urheiluliiton Helsingin piiri 96 000 mk, Työväen Urheiluliiton Helsingin piiri 96 000 mk, Finlands Svenska Centralidrottsförbund, Helsingin piiri 44 000 mk, Suomen Palloliiton Helsingin piiri 44 000 mk, Suomen Käsipalloliiton Helsingin piiri 10 000 mk ja Suomen Jousiampujainliiton Helsingin piiri 10 000 mk (31. 5. 213 §).

Voimistelu- ja urheiluseurojen työn tukemiseen varatulla 4 mmk:n määrärahalla avustettiin yhteensä 160 seuraa (15. 3. 91 §). Urheiluseurojen nuorten leiritoiminnan tukemiseen varatulla 500 000 mk:n määrärahalla avustettiin 18 seuraa (4. 11. 360 §). Lisäksi jaettiin avustuksia kaupungin virastojen ja laitosten henkilökunnan urheilutyön tukemiseksi 20 viraston tai laitoksen urheiluseuralle yhteensä 400 000 mk (31. 5. 212 §), ulkoilmakonsertteja varten 17 kuorolle tai orkesterille yhteensä 750 000 mk (26. 4. 155 §) sekä 5 kalastusseuralle kalavesien hoitotoimenpiteitä varten yht. 200 000 mk (29. 11. 392 §).

Vuokraukset. Tärkeimmistä vuokrauksista mainittakoon seuraavat: lautakunta päätti vuokrata Mustikkamaan kansanpuiston ravintola-alueen v:ksi 1957—1961 virallisen elinkustannusindeksiin sidotusta 16 500 mk:n vuosivuokrasta sekä Hiekkarannan

virvoitusjuomakioskin v:ksi 1957—1959 13 000 mk:n vuosivuokrasta, molemmat Helsingin Työväenyhdistykselle (12. 4. 139 §);

vuokrata Hakaniemen Palloilijat -nimiselle yhdistykselle n. 600 m²:n suuruisen alueen Kivinokan kansanpuistosta pienoisgolfkenttää varten 10 000 mk:n vuosivuokrasta v:ksi 1957—1960 (12. 4. 140 §);

purkaa kaupunginvaltuuston 8. 5. tekemän päätöksen mukaisesti Oy. Yhtyneet Ravintolat Ab:n kanssa 1. 11. 1938 kanssa tehdyn Munkkiniemen tenniskenttäaluetta koskevan vuokrasopimuksen sekä vuokrata ko. alueen Lawn-Tennis Club 33 -nimiselle yhdistykselle ajaksi 1. 5. 1957—30. 4. 1972 elinkustannusindeksiin sidotusta 35 000 mk:n vuosivuokrasta (24. 5. 195 §);

vuokrata Helsingfors Lawn-Tennis Klubb -nimiselle yhdistykselle Pallokentän tenniskentät rakennuksineen 1. 5. — 31. 12. väliseksi ajaksi 5 000 mk:n vuokrasta (26. 4. 149 §);

vuokrata Korkeasaaren ravintolan vuodeksi 1958 Korkeasaaren Ravintola Oy:lle entisillä ehdoilla (17. 12. 409 §);

vuokrata Sotainvalidien Veljesliiton Helsingin Sotainvalidit -nimisen yhdistyksen Naisjaostolle Hietarannan kaksi kioskia sekä pukusuojarakennuksen 1. 5. 1957—15. 9. 1961 väliseksi ajaksi 100 000 mk:n elinkustannusindeksiin sidotusta vuosivuokrasta mm. sillä ehdolla, että vuokraaja kustannuksellaan suorittaa pukusuojan osittaisen muuttamisen kesäkahvilaksi laadittujen piirustusten mukaisesti (26. 4. 154 §) sekä

sanoa irti Veikkaustoimisto Oy:n kanssa 5. 11. 1952 tehdyn Ruskeasuon ratsastushallin talliosastoa n:o 5 koskevan vuokrasopimuksen päättyväksi 16. 11. 1957 (13. 9. 299 §).

Lisäksi päätettiin Kivinokan, Tullisaaren, Pihlajasaaren ja Mustasaaren kesähuvilain vuokraamisesta (28. 3. 118 §, 26. 4. 156 §), kioskien sekä virvokkeiden ym. myyntioikeuksien vuokraamisesta (12. 4. 133, 141 §), valokuvauspaikkojen vuokraamisesta (28. 3. 112 §), moottoriveneliikenteen hoidon antamisesta (28. 3. 119 §) sekä uimaloiden kioskien vuokraamisesta (10. 5. 176 §), kaikki em. kertomusvuoden kesäkaudeksi, Pallokentän ja Eläintarhan urheilukentän pukusuojien vuokraamisesta kertomusvuoden kesäksi sekä talvikaudeksi 1957/58 (10. 5. 167, 169 §, 30. 8. 284 §, 27. 9. 315, 316 §), uimaloiden luovuttamisesta uimaseurojen hoitoon kertomusvuoden kesäksi sekä talvikaudeksi 1957/58 (10. 5. 174, 177, 181 §, 27. 9. 319 §), luistinratojen luovuttamisesta luistinseurojen hoitoon talvikaudeksi 1957/58 (18. 10. 343 §) sekä virvokkeiden myyntioikeuden ja maksullisen kenkien ym. säilytysoikeuden vuokraamisesta luistinradoilla talvikaudeksi 1957/58 (13. 12. 403 §).

Majoitusmaksut lautakunnan hallinnossa olevissa retkeilymajoissa päätettiin korottaa ja ottaa uudet maksut käytäntöön 1. 10. lukien. Samoin päätettiin korottaa saunan käytöstä ja vuodevaatteista perittävät maksut (16. 8. 234 §).

Lautakunta päätti määrätä Pallokentän harjoitustilaisuuksien kausikortin hinnaksi 100 mk ja kertamaksuksi 10 mk (10. 5. 168 §). Samoin määrättiin kentän jääkiekkoradan käyttömaksut, milloin oli kysymys harjoittelusta tai otteluista ilman pääsymaksua, edellisistä 500 mk/t ja jälkimmäisistä 500—700 mk/1 ½ t. Pääsymaksullisista otteluista oli perusmaksu 2 000 mk + pääsylippujen myyjät ja järjestysmiehet, minkä lisäksi bruttotulosta, joka ylitti em. kulut nelinkertaisesti, perittiin 25 % (13. 12. 402 §).

Velodromin nurmikentällä suoritettavien palloiluottelujen perusmaksuksi määrättiin 3 000 mk 1. 6. lukien (31. 5. 207 §).

Ruskeasuon ratsastushallissa pidettävien ratsastuskilpailujen ja -näytösten vuokramaksut määrättiin 1. 12. lukien toistaiseksi seuraaviksi: pyhäpäivisin klo 12:n jälkeen pidettävät kilpailut ja näytökset, joihin oli vapaa pääsy tai enintään 100 mk:n suuruinen pääsymaksu, 6 000 mk; paikalliset kilpailut ja näytökset 15 000 mk; kansalliset kilpailut 20 000 mk sekä kansainväliset kilpailut 20 % bruttotuloista (29. 11. 387 §). Lisäksi määrättiin kertomusvuoden loppuun saakka ne maksut, jotka perittiin hallin palloilusalin käytöstä kori-, käsi- ja lentopallo-otteluista (13. 9. 298 §).

Jääkenttäsäätiön kanssa päätti lautakunta tehdä sopimuksen Pallokentän jääkiekkoalueen käytöstä talvikautena 1957/58 sekä eräiden laitteiden myymisestä säätiölle (29. 11. 386 §).

Lautakunta oikeutti Rolac Oy:n järjestämään yleisölennätyksiä helikopterilla Pallokentällä 18. — 24. 9. välisenä aikana 70 000 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta (13. 9. 300 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: valaistuksen

järjestämistä Kumpulan uimalaan johtaville kulkuväylille (11. 1. 11 §); Pohjoismaiden pääkaupunkien museonäyttelyn aikaansaamista Helsinkiin, Osloon ja Tukholmaan joko v:n 1957 tai 1958 kevättalvella (11. 1. 13 §); urheilu- ja retkeilylautakunnan puheenjohtajan palkkion korottamista (18. 1. 26 §); Humallahden uimalaitoksen hyppytornin purkamista (1. 2. 54 §); sotatoimien johdosta 1939—1944 surmansa saaneiden helsinkiläisten siviilihenkilöiden muistomerkin aikaansaamista (1. 2. 55 §); Korkeasaaren kivikokoelman lahjoittamista Geologiselle tutkimuslaitokselle (15. 2. 66 §); Lauttasaaren urheilupuiston asemakaavan muutosehdotusta (1. 3. 76 §); Hietarannan pukusuojan eteläpään muuttamista kahvilaksi (28. 3. 110 §); uuden toimistohuoneen varaamista urheilu- ja retkeilytoimistolle (28. 3. 123 §); pienten kelkkamäkien ja luistinratojen siirtämistä lastentarhain lautakunnan hallintoon ja rakennusviraston puisto-osaston hoitoon (10. 5. 182 §); Ruskeasuon ratsastushallin ulkopihan järjestelyä (10. 5. 184 §); alueiden varaamista urheilupuistoja varten (30. 8. 286 §); määrärahan merkitsemistä v:n 1958 talousarvioon Pirkkolan urheilupuiston suunnittelukilpailua varten (30. 8. 287 §); lautakunnan johtosäännön 2 §:n 6l)- ja 14)-kohtien muuttamista (13. 9. 301 §); kansakoulusalien pianojen ja voimistelukaluston luovuttamista ulkopuolisten käyttöön (11. 10. 335 §); määrärahan myöntämistä eräitä Pallokentän jääkiekkoalueella suoritettavia töitä varten sekä eräiden laitteiden myymistä Jääkenttäsäätiölle (11. 10. 337 §); venelaitureiden ja veneiden talvisäilytyspaikkojen järjestämisen ja niiden käytön valvonnan siirtämistä lautakunnan hoidettavaksi (4. 11. 362 §) sekä hiihtokeskuksen aikaansaamista Kasavuoren alueelle tutkimaan asetetun neuvottelukunnan muuttamista toimikunnaksi (29. 11. 389 §).

Yleisten töiden lautakunnalle tehtiin esitys asiasta, joka koski v:n 1958 uudisrakennus- ja korjaustyöohjelmaa urheilukentillä ja -laitoksilla (7. 6. 224 §, 23. 8. 274 §).

Toimistovirkojen pätevyysvaatimusluokkiin sijoittamista selvittelevälle komitealle tehtiin urheilu- ja retkeilytoimiston toimistovirkojen sijoittamista pätevyysvaatimusluokkiin koskeva esitys (29. 11. 388 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: kertomusvuoden veikkausvoittovaroista urheilulaitosten rakentamistarkoituksiin myönnettävien avustusten hakemista (11. 1. 9 §); tontin varaamista Munkkiniemestä urheilu- ja kerhotaloa varten (18. 1. 28 §); Talonpoikaiskulttuurisäätiön kirjelmää Helsingin matkailunähtävyyksiä käsittelevien tietojen antamisesta myöhemmin julkaistavaa teosta varten (18. 1. 32 §); ehdotusta Lauttasaaren vanhojen linnoituslaitteiden sekä ns. tuntemattoman sotilaan haudan merkitsemisestä ja hoitamisesta (18. 1. 34 §); aloitetta Hesperian kentän kuntoonsaattamiseksi (1. 2. 44 §); eräiden seurojen avustus- tai laina-anomuksia (1. 2. 45 §, 16. 8. 248 §, 23. 8. 277 §, 11. 10. 333 §, 18. 10. 344 §); allasuimalan aikaansaamista Kaivopuistoon (1. 2. 52 §); Munkkiniemen tenniskenttäalueen siirtämistä urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintoon ja kenttien vuokralleantoa (15. 2. 64 §, 12. 4. 144 §); Lauttasaaren hiihtomäen, urheilukentän pukusuojan sekä tenniskenttien ja jääkiekkoradan rakentamista (1. 3. 77 §); Eteläisellä ja Pohjoisella Humalluodolla sijaitsevien kanoottivajojen myymistä Merimelojat ja Helsingfors Kanotklubb nimisille yhdistyksille (15. 3. 88 §); voimistelu- ja urheiluseurojen työn tukemiseen varatun määrärahan jakoperusteiden muuttamista (15. 3. 90 §); Lauttasaaren hyppyrimäkikysymystä (15. 3. 92 §, 17. 12. 406 §); kaupungin hiihtomäkien rakentamista ja hoitoa (28. 3. 108 §); oppikoulujen asemaa Stadionin kunnallisten harjoitussalien vuokrauksessa (28 3. 113 §); Espoon kunnan Bodomin kylässä sijaitsevan Spångfall-nimisen tilan määräämistä urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintoon (12. 4. 138 §); urheilukentän rakentamista Itä-Herttoniemeen (26. 4. 150 §); Lauttasaaren uimarantaolojen parantamista (10. 5. 171 §, 7. 6. 226 §); pukusuojarakennuksen rakentamista Herttoniemen urheilukentälle (24. 5. 199 §); kaupungin nähtävyyksien mainostamista päivälehdissä (31. 5. 215 §); Helsingin Nuorisotyötoimikunnan esitystä määrärahan merkitsemisestä v:n 1958 talousarvioon retkeilymajan rakentamiseksi Helsinkiin (31. 5. 216 §); eräiden parannustöiden suorittamista Vartiokylän urheilukentällä (7. 6. 225 §); sosiaalisten apurahojen jakokomitean mietintöä (16. 8. 246 §); tenniskenttien rakentamista Käpylän urheilupuistoon (16. 8. 247 §); vesipostin rakentamista ja luistinradan kunnostamista Maunulaan ns. Suursuon pikakentälle (16. 8. 252 §); Rastilan saunarakennuksen pääpiirustusten hyväksymistä ym. (16. 8. 253 §); ulkoilmakonserttien järjestämistä esikaupunkialueella (16. 8. 255 §); irtaimen ja kiinteän omaisuuden tarkastajain kertomuksia v:lta 1956 (23. 8. 268, 269 §); 750 000 mk:n lisämäärärahan myöntämistä Pallokentän hiekkakentän rinnekatsomoa var-

ten (30. 8. 282 §); Talin ratsastushallin saamista uudelleen ratsastuskäyttöön (30. 8. 285 §); aloitetta hiihtokeskuksen aikaansaamiseksi kaupunkiin (13. 9. 302 §); esitystä lastenkahlaamon rakentamisesta Pakilan urheilukentän yhteyteen (13. 9. 303 §); uimarannan aikaansaamista Strömsinlahden rannalle (27. 9. 313 §); Mechelininkadulla Rajasaarentien ja Kammionkadun välillä olevan ratsastustien päällystämistä ajoradaksi (11. 10. 330 §); Lauttasaaren urheilupuiston yleissuunnitelman hyväksymistä (18. 10. 346 §); Autoja tennistalossa olevien tennishallien käyttöä (4. 11. 359 §); Työväen Pursiseuran anomusta Kulosaaressa Brändöntien päässä olevan railosillan luovuttamisesta anojan käyttöön (4. 11. 363 §) sekä määrärahan merkitsemistä vuoden 1958 talousarvioon Pirkkolan urheilupuiston suunnittelukilpailua varten (13. 12. 401 §).

Kiinteistölautakunnalle annettiin lausunto Häggvik-nimisen tilan myyntitarjouksesta (18. 10. 350 §) sekä kiinteistövirastolle lausunnot anomuksesta saada ostaa kaupungin omistamasta Rastbölen tilasta 15 × 50 m:n suuruinen määräala (1. 2. 56 §) ja eräiden Kirkkonummen ja Espoon kunnissa sijaitsevien tilojen ostamisesta kaupungille (1. 3. 81 §).

Lisäksi annettiin eräitä lausuntoja kaupunginreviisorille.

Yleistä. Urheilu- ja retkeilylautakunta on kertomusvuoden aikana pyrkinyt edelleen kehittämään urheilu- ja ulkoilumahdollisuuksia Helsingissä. Kun Kantakaupungin urheilupaikkatilannetta yleensä on pidettävä varsin tyydyttävänä, lukuun ottamatta eräiden sisäurheilumuotojen kilpailutiloja sekä koulujen liikuntatoiminnan edellyttämiä harjoituspaikkoja ja parannusten aikaansaaminen viimemainitussa suhteessa on Kantakaupungin alueella asemakaavallisista syistä jo lähes mahdotonta, on päähuomio kiinnitetty jatkuvasti kasvavien esikaupunkialueiden urheilupaikkojen suunnitteluun, rakentamiseen ja kunnostamiseen urheilupuistosuunnitelman puitteissa. Sen toteuttamisen ensimmäisenä vaiheena tulee olemaan Pirkkolan urheilupuistoa koskevan arkkitehtuurikilpailun järjestäminen. Esikaupunkialueiden pahinta urheilupaikkojen puutetta poistamaan ovat tarkoitetut myös ns. pikakentät, joita on kertomusvuoden aikana suunniteltu ja osittain rakennettukin eri puolille kaupunkia.

Uusia urheilulaitoksia suunniteltaessa on entistä enemmän pyritty ottamaan huomioon se, että ne tasapuolisesti tyydyttäisivät mahdollisimman monia eri urheilunaloja sekä että laitokset ainakin jossakin muodossa olisivat ympärivuotisessa käytössä. Niinikään on yhdessä rakennusviraston kanssa pyritty löytämään entistä taloudellisempia rakenteita (esim. asfalttipintaiset tenniskentät), jotta hoito- ja huoltokustannukset saataisiin pienemmiksi.

Ulkoiluun soveltuvia alueita on kaupungin omistuksessa jatkuvasti aivan liian vähän, minkä vuoksi uusien alueiden hankkiminen tähän tarkoitukseen on edelleen ollut tähtäimessä.

Urheilu- ja retkeilytoimisto

Henkilökunta. Kertomusvuoden aikana oli vakinaisten viranhaltijain lukumäärä 36 ja tilapäisten kaksi, minkä lisäksi oli kesällä toimistotehtävissä kahteen otteeseen yksi vuosilomasijainen sekä 1. 1. — 18. 2. välisen ajan urheilunohjaajan tehtäviä hoitamassa yksi viransijainen.

Työntekijäin lukumäärä oli korkeimmillaan heinäkuussa (227) ja alimmillaan maaliskuussa (51).

Avoinna olleeseen 11. palkkaluokan tp. toimistoapulaisen virkaan valittiin 16. 3. alkaen rva Armi Lindblom (15. 2. 65 §, 15. 3. 85 §).

Eläkkeelle siirtyivät puistonsiivooja B. Vilkman 1. 5. lukien, eläintenhoitaja J. Kanerva 12. 6. lukien sekä lipunmyyjä A. Korjula 16. 6. lukien.

Korkeasaaren ent. saarenvartijalle R. Partaselle ehdotettiin myönnettäväksi Kaupunkiliiton hopeinen ansiomerkki 25 vuoden palveluksesta.

Virka- ja opintomatkoja tekivät kertomusvuoden aikana Korkeasaaren intendentti Curt af Enehjelm (28. 3. 107 §, 26. 4. 146 §), lautakunnan jäsen, autonkulj. Pääkkö, tp. toimistosihteeri Lehtonen (16. 8. 249 §, 30. 8. 280 §) sekä toimistopääll. Esko Palmio (13. 9. 305 §, 11. 10. 329 §, 18. 10. 342 §).

Sairauslomaa nautti 15 viranhaltijaa yhteensä 204 päivää ja 30 työntekijää yhteensä 668 päivää.

Urheilutoiminta

Talvikausi. Urheilu- ja retkeilytoimiston hallinnossa oli yhteensä 33 luistinrataa, minkä lisäksi 15 pienempää rataa siirrettiin kertomusvuoden aikana lastentarhain lautakunnan hallintoon ja rakennusviraston puisto-osaston hoitoon. Em. 33 radan yhteinen pinta-ala oli n. 21.7 ha. Näistä yhdeksän esikaupunkiradan hoito oli annettu Salaojitustyö Oy:n urakalla suoritettavaksi, minkä ohessa neljän jäljempänä mainitun radan hoidosta vastasivat eräät helsinkiläiset luisteluseurat.

Seurojen hoitamilla luistinradoilla kävi opettajien johdolla yhteensä 127 523 koululaista jakaantuen eri ratojen osalle seuraavasti: Kallio 69 668, Kaisaniemi 26 092, Väinämöinen 20 596 ja Johannes 11 167.

Suurkelkkamäkiä (rinnemäkiä) oli yhteensä neljä. Kertomusvuoden syyskauden alussa siirrettiin 46 pientä telinekelkkamäkeä lastentarhain lautakunnan hallintoon ja rakennusviraston puisto-osaston hoitoon.

Pallokentällä pelattiin kaksi pääsymaksullista mestaruussarjan jääpallo-ottelua, joissa oli katsojia yhteensä 3 740. Piirisarjojen otteluja, joita oli yhteensä 167, pelattiin eniten seuraavilla radoilla: Käpylä 31, Vallila 30, Messukenttä 29, Käpylän urheilupuisto 19 ja Kulosaari 17.

Kesäkausi. Pallokentällä aloitettiin kesätoiminta 22. 4. (hiekkakenttä) ja 16. 5. (ruohokentät), jolloin pelattiin ensimmäiset jalkapallo-ottelut. Viimeinen peli suoritettiin ruohokentillä 20. 10. Mestaruussarjan otteluita pelattiin kaikkiaan 13, joissa oli katsojia yhteensä 32 121. Suomi-sarjan osalta vastaavat luvut olivat 26 ja 21 023. Varsinaisen urheilutoiminnan lisäksi kentällä järjestettiin syksyllä eräitä Englannin messuihin liittyviä tilaisuuksia (laivaston soittokuntien ns. iltasoitto) sekä helikopterilennätyksiä yleisölle. Kertaharjoituslippuja kentälle myytiin 7 462 ja harjoituskortteja 575. Kertomusvuoden lopussa saatiin Pallokentän alueelle Jääkenttäsäätiön toimesta rakennetun tekojääradan työt lähes valmiiksi (myöhemmin asennettavia koneistoja ja eräitä niihin liittyviä rakennelmia lukuun ottamatta). Rataa, johon kaupunki hankki säätiön myöhemmin lunastettavaksi valaistuslaitteet, puureunuksen ja tilapäisen pukusuojaparakin, ei kuitenkaan saatu käyttökuntoon kertomusvuoden aikana.

Käpylän urheilupuistossa pelattiin kesän aikana runsaasti jalkapalloilun sarja- ym. otteluita. Yleisurheilun, ravi-, moottoripyörä- sekä palvelus- ja opaskoirakilpailujen lisäksi urheilupuistossa pelattiin maahockeytä, käsipalloa ja pesäpalloa, sekä harjoitettiin jousiammuntaa ja erilaatuista koululaisurheilutoimintaa.

Jalkapalloilun piirisarjojen otteluita pelattiin eri kentillä yhteensä 899, joista eniten Väinämöisen kentällä (184), Kallion kentällä (142), Käpylän urheilupuistossa (123) ja Käpylän kentällä (95).

Ratsastushallin ratsastukseen varatut tilat olivat edelleen vuokrattuina kuudelle ratsastajajärjestölle. Kertomusvuoden syyskauden alkuun mennessä valmistui poikittain keskellä hallia välilattian päällä oleva uusi palloilusali pukusuoja- ym. tiloineen. Sitä käytettiin vilkkaasti käsi- ja koripalloilun harjoitus- ja ottelupaikkana. Hallin itäparvekkeen eteläpää vuokrattiin syksyllä jousiampujain käyttöön. Koko hallin eteläpää oli lokakuun alusta lukien luovutettuna tilitysvuokraa vastaan liikennelaitoksen linja-autojen säilytyspaikaksi.

Soutustadionin soutuallasta käytettiin vuoden aikana 2 320 vuoroa ja melonta-allasta n. 1 000 vuoroa. Kesällä järjestettiin sekä soutu- että melontakilpailuja. Soutumiehet -niminen yhdistys aloitti soutuveneiden vuokraustoiminnan yleisölle 10 veneellä. Lisäksi Soutustadionilla järjestettiin lukuisia yhteislaulutilaisuuksia, hengellisiä virsilauluiltoja sekä juhannusjuhla. Hallintorakennuksen yläkertaa käyttivät eri seurat, piirit ja liitot kokousten, luentojen sekä kurssien pitoon ja voimisteluun.

Pallokentän tekojääradan ensimmäisen rakennusvaiheen valmistuttua ei Hesperian kenttää enää syyskauden alusta lukien luovutettu käytettäväksi jääkiekkorataa varten.

Munkkiniemessä Sigurd Steniuksen puistossa sijaitseva tenniskenttäalue siirrettiin lautakunnan hallintoon (15. 3. 101 §), samoin 1. 1. 1958 alkaen Auto- ja tennistalossa sijaitsevat tennishallitilat (29. 11. 383 §).

Urheilunneuvonta. Eri sisä- ja ulkoharjoituspaikoissa tapahtuneessa kunnallisessa urheilunneuvonnassa, mikä käsitti lapset, koulunuorison ja aikuiset, olivat edustettuina seuraavat liikunta- ja koulutusmuodot: hiihto, mäenlasku, taito- ja pikaluistelu, kaunoluis-

telu, painonnosto, naisten ja miesten kuntovoimistelu, perheenemäntien, lasten ja kaupungin virkanaisten voimistelu, naisten kesäkauden voimistelu, tyttöjen ja poikien telinevoimistelu, tyttöjen ja poikien uimahypyt, uimakoulutyö, kenttäurheilu, palloilu ja liikuntaleikit.

Neuvontatilaisuuksia, uimakoulutoimintaa lukuun ottamatta, oli yhteensä 870, neuvontakohteita 55, ohjaajia 53 ja osanottajia 20 900.

Talvikautena järjestettiin urheilunneuvontaa kaunoluistelussa 12 radalla, osanottajia oli 3 161, taitoluistelussa yhdellä radalla, osanottajia 140, pikaluistelussa yhdellä radalla, osanottajia 420, mäenlaskussa neljässä mäessä, osanottajia 1 108, lapsille ja nuorisolle hiihtokurssit hiihtoloman aikana 10 puistossa, osanottajia 2 436.

Hiihtolatujen kunnostusta ja huoltoa tehostettiin asettamalla 4-miehinen latupartio, joka talvikauden aikana piti huolta latujen raivauksesta, kunnostuksesta ja tarkkailusta. Paikallislatuja viitoitettiin 130 km sekä näiden lisäksi kaukoretkilatu Helsingistä Pirttimäen kautta Solvallan urheiluopistoon. Molempia latuja varten painatettiin latukartat.

Sisätoimintakauden urheilunneuvonta talvi- ja kevätkautena 15. 1. — 13. 5. sekä syyskautena 15. 9. — 30. 12. tapahtui pääasiallisesti kunnallisissa harjoitussaleissa Stadionilla. Neuvontaa annettiin miesten kuntovoimistelussa, osanottajia oli 2 000, perheenemäntien ja vuorotyössä käyvien naisten voimistelussa, osanottajia 3 000, lasten voimistelussa, osanottajia 1 500, kaupungin virkanaisten voimistelussa, osanottajia 500, tyttöjen telinevoimistelussa, osanottajia 1 000 ja voimailussa, osanottajia 1 140.

Kesäkauden urheilunneuvonta kentillä tapahtui pojille kuudessa neuvontakohteessa 1—3 kertaa viikossa, osanottajia 4 890. Tyttöjen vastaavaa urheilutoimintaa ohjattiin seitsemällä eri kentällä, osanottajia oli 1 500. Lisäksi annettiin pojille kolme kertaa ja tytöille kaksi kertaa viikossa ohjausta telinevoimistelussa Stadionin takana sijaitsevalla voimistelun ulkoharjoituspaikalla, osanottajia 1 050, sekä uimahypyissä Uimastadionilla ja Kumpulan uimalassa, osanottajia 200. Naisille järjestettiin kesäkuukausina voimistelua kunnallisissa harjoitussaleissa kaksi kertaa viikossa, molemmilla kerroilla kaksi peräkkäistä tuntia, osanottajia oli 3 000.

Uimakoulutoimintaa järjestettiin aikana 24. 6. — 17. 8. 15 koulutuspaikassa, joissa oli opettajia 23 ja oppilaita yhteensä 1 607. Uimastadionilla vihittiin 16. 8. uimamaistereita ja kandidaatteja 788 (307+481). Promootiossa olivat kaupungin uimakoulujen lisäksi mukana uimaseurat HTU ja HU. Promoottorina toimi kaup.joht. Lauri Aho.

Kunnalliset harjoitussalit Stadionilla olivat vuoden aikana, kesä-, heinä- ja elokuuta lukuun ottamatta, 25 viikkotuntia voimistelijain, palloilijain ja voimailijain käytössä 100 mk:n maksusta sisätoimintakaudelta harjoituskortin haltijaa kohti. Vapaaharjoitusvuorojen käyttäjiä oli 500. Kunnalliset salit olivat maksusta vuoden aikana 56:n eri seuran, koulun tai laitoksen käytössä. Valvontatehtäviä hoiti kaksi vahtimestaria. Kumpulan uimalan molemmat pukusuojat olivat sisäharjoitustiloina 5:n eri seuran käytössä iltaisin aikana 1. 1. — 30. 4. ja 1. 10. — 30. 12. Valvonnasta vastasi yksi vahtimestari.

Kunnallisten urheilulaitosten käytön ja niillä tapahtuvan ohjaustoiminnan tunnetuksi tekemiseksi valmistettiin kaksi lyhytfilmiä. Kuvauksen suoritti Veikko Laihanen Oy. Filmit, nimeltään Uimisen iloa — auringon kiloa ja Ulkoilusta uutta voimaa, esitettiin kutsuvieraille 10. 12. Vastaavien talvitoimintaa esittelevien lyhytfilmien kuvaus Suomi-Filmin toimesta aloitettiin luistelukauden alkaessa marraskuussa ja jatkui seuraavan vuoden puolelle.

Kansanpuistot ja uimalat

Kesä oli suurimmalta osalta sateinen ja kolea. Hietarannalla oli kävijöitä yhteensä n. 100 000 henkeä. Rannan kunnostus suoritettiin tavalliseen tapaan kevättalvella, minkä lisäksi korjattiin uimasillat ja maalattiin syvyysmerkit, pelastusveneet sekä osittain ravintolakalustoa. Henkilökunnan lukumäärä oli 10. Pukusuojien käytön vähennyttyä vuosien varrella suuresti, vuokrattiin pukusuojarakennus Sotainvalidien Veljesliiton Helsingin Sotainvalidien Naisjaostolle, sillä ehdolla että se omalla kustannuksellaan suoritti rakennuksen eteläpään muuttamisen kesäkäyttöiseksi kahvilaksi sekä hoiti vaatteiden vastaanoton pukusuojaksi jäävässä pohjoispäässä. Rakennustöiden viivästymisen vuoksi kahvila valmistui vasta syksyllä.

Uimastadion avattiin yleisölle 22. 5. ja suljettiin 15. 9. Uimalassa kävi yhteensä 242 293

henkeä, joista aikuisia 125 446, lapsia 103 457 ja alennuskortilla kävijöitä 13 390 (1 339 kpl à 10 kertaa). Pääsy- ja säilytysmaksut olivat ennallaan, nim. aikuiset 60 mk, lapset alle 15 v 20 mk, alennuskortit 500 mk/10 kertaa ja arvoesineiden säilytys 20 mk. Veden lämpö pidettiin altaissa n. 19—21-asteisena. Henkilökunnan lukumäärä oli 40. Ravintola oli edelleen vuokrattuna Al Casare Oy:lle, samoin uimatarpeiden myymälä Osuusliike Elannolle. Lisäksi vuokrattiin Annan Salonki -nimiselle liikkeelle naisten pukusuojasta tila kampaamotoimintaa varten. Kesän aikana järjestettiin Uimastadionilla mm.Eesti—Suomi maaottelu 16. — 17. 7., pohjoismaiset uintimestaruuskilpailut 11. — 12. 8. sekä lukuisia muita kilpailuja, näytöksiä ja vesipallo-otteluita.

Kumpulan uimala avattiin 18. 5. ja suljettiin 15. 9. Kävijöiden lukumäärä oli yhteensä 108 015, josta aikuisia 48 021, lapsia 56 464 ja alennuskortilla kävijöitä 3 530 (353 kpl à 10 kertaa). Kesän yleisöennätys saavutettiin 16. 7., jolloin uimalassa kävi 3 276 henkeä. Pääsy- ja säilytysmaksut olivat samat kuin Uimastadionilla. Veden lämpö oli keskimäärin 22 astetta. Henkilökunnan lukumäärä oli 22. Uimalassa järjestettiin kesän aikana lukuisia uinti- ja vesipallokilpailuja sekä näytöksiä.

Mustikkamaan kävijämäärä oli n. 70 000 henkeä. Liikennettä hoiti edelleen Moottorinkuljettajat-niminen yhdistys.

Pihlajasaaren liikenne, jota hoiti edelleen Saaristomatka Oy., aloitettiin 9. 6. kävijämäärän ollessa kesän aikana n. 33 000 henkeä. Syksyllä rakennettiin saarelle uudet yleisökäymälät ja viisi rantamajaa.

Varsasaaressa kävi yhteensä n. 60 000 henkeä.

Lauttasaaren kansanpuistoon kunnostettiin kertomusvuoden syksyyn mennessä turisteja varten tarkoitettu campingalue keittiökatoksineen, ruokailu- ja pesutiloineen sekä käymälöineen. Alueella kävi n. 1 000 ulkomaalaista turistia.

Kivinokassa kävi yleisöä parhaimpina kesäsunnuntaina keskimäärin 3 000—3 500 henkeä sekä arkipäivisin n. 1 000—1 400 henkeä. Tavanomaisten korjaustöiden lisäksi pysäköintipaikka kunnostettiin ja laajennettiin.

Tullisaaren kävijämäärä oli sunnuntaisin tavallisesti 400—500 henkeä. Campingalueella, jonne rakennettiin vastaavanlainen keittiökatos kuin Lauttasaareen, kävi yli 700 ulkomaalaista turistia.

Retkeily, matkailu, kotiseututyö, loma- ja vapaa-ajan vietto sekä kalastus

Kotiseututyö. Kotiseututuntemuksen ja -kiintymyksen lisäämiseksi retkeilyosaston toimesta oltiin yhteydessä eri kotiseutuyhdistyksiin. Kotiseutuesitelmiä ja opastuksia järjestettiin eri puolille kaupunkia kuusi kertaa. Yhdessä Suomen Luonnonsuojeluyhdistyksen kanssa järjestettiin luonnontieteelliset kurssit, jotka käsittivät 35 tilaisuutta ja joissa oli yhteensä 420 kuulijaa. Yleisöä palveltiin jatkuvasti kotiseutukysymyksissä.

Matkailu. Osasto huolehti edelleen Helsinkiin saapuvien matkailijoiden ja retkeilijöiden ohjelmista, majoituksesta, muonituksesta ja ennen kaikkea opastuksesta. Osasto julkaisi opaskirjasen »Helsinki—Helsingfors» suomen-, ruotsin-, englannin- ja saksankielisenä, yhteensä 37 000 kpl:n painoksena. 16. 4. — 31. 5. välisenä aikana järjestettiin opaskurssit, joilla oli yhteensä 186 osanottajaa. Edellisinä vuosina kurssin suorittaneille oppaille järjestettiin suomen- ja ruotsinkielistä jatkokoulutusta.

Ulkomaisiin ja kotimaisiin julkaisuihin lähetettiin erilaista materiaalia.

Helsingin majoitustilanteen helpottamiseksi oltiin yhteistyössä Helsingin Yleisen Matkailijayhdistyksen hotellikeskuksen kanssa, joka vuoden aikana järjesti majoituksen yli 16 000 matkustajalle.

Retkeily. Osaston hoidossa oli kaksi retkeilymajaa. Pirttimäen retkeilymajassa yöpyi vuoden aikana 745 henkilöä. Erilaisiin kursseihin ja kilpailuihin otti osaa 3 240 henkeä. Saunaa käytti 1 062 retkeilijää. Metsäalueen telttamajoituksessa oli lisäksi 2 550 henkeä. Rastilan retkeilymajassa yöpyi vuoden aikana 1 251 henkeä. Päiväkäynnillä oli n. 5 000 henkilöä. Haagan urheilumajassa kävi vuoden aikana n. 8 000 retkeilijää, etupäässä hiihtäjiä ja suunnistajia. Sauna lämmitettiin 10 kertaa. Herttoniemen hiihtomajassa kävi n. 7 000 henkilöä. Helsingin retkeilykerhojen käyttöön oli jatkuvasti luovutettuna telttailualue Laajasalosta Hevossalmen rannalta. Taivalniemellä oleva kanoottisuoja oli vuokrattuna Helsingin retkeilykerhojen toimikunnalle. Haagan ja Herttoniemen sekä Pirttimäen maastossa oli edelleen käytössä jokamiehen suunnistusrata.

Loma- ja vapaa-ajan vietto. Osaston hoidossa olivat Lauttasaaren, Mustasaaren, Mustikkamaan, Pihlajasaaren, Satamasaaren, Seurasaaren, Tullisaaren ja Varsasaaren kansanpuistot, joissa oli vuoden aikana 1 349 majaa ja 132 telttaa. Majojen kausivuokra oli 1 000 mk ja telttojen 600 mk. Lisäksi osaston hoidossa olivat Pirttimäen, Rastilan ja Uutelan ulkoilualueet, joissa oli useampia tuhansia tilapäistelttailijoita. Rastilassa oli lisäksi 16 kaupungin omistamaa viikonloppumajaa, joista 4 kahden hengen ja 12 neljän hengen. Kaikissa kansanpuistoissa ja kaikilla ulkoilualueilla suoritettiin erilaisia korjaus-, etupäässä maalaustöitä ja pienempiä uudisrakennustöitä.

Espoon kunnan Bodomin kylässä sijaitseva Spångfall-niminen tila siirrettiin kertomusvuoden aikana lautakunnan hallintoon (10. 5. 165 §).

Osaston toimesta myönnettiin kaupungin palveluksessa olevien suuriperheisten ja vähävaraisten virkamiesten ja työntekijäin perheenäideille ja lapsille sekä muillekin äideille ja lapsille ilmainen 14 vrk:n oleskelu Lomaliiton, Virkamiesliiton ja Svenska Semesterförbundetin lomakodeissa. Ko. äitien lukumäärä oli 125 ja lasten 162.

Viihdytystilaisuuksia järjestettiin useampia. Hietarannan juhannusjuhlassa oli yleisöä 6 100 henkeä. Ulkoilmakonsertteja järjestettiin 76, yhteislaulutilaisuuksia kahdeksan. Ulkoilmanäytäntöjä oli neljä, joissa kävi n. 4 000 katsojaa.

Helsinki-propaganda. Em. Helsinkiä esittelevän lehtisen julkaisemisen lisäksi pyrki osaston päällikkö puhein ja esitelmin eri tilaisuuksissa, mm. kaupungin viihdytystilaisuuksissa, lähentämään kuntalaisia ja kunnan laitoksia toisiinsa.

Matkailu-, retkeily- ja kotiseutuasioissa oltiin jatkuvasti yhteydessä näiden alojen järjestöjen sekä urheiluseurojen, koulujen, teollisuus- ja liikelaitosten sekä eri virastojen kanssa.

Kalastus. Kalastuslupia myytiin 5 936 kpl, joista kertyi tuloa 1 584 400 mk (ed. v. 4 755 kpl, 1 316 700 mk). Lisäksi myytiin kalastuskarttoja 841 kpl, joista kertyi tuloja 42 050 mk (774 kpl, 38 700 mk).

Turontekokursseja ja -talkoita pidettiin neljät, joissa tehtiin yhteensä 140 kuhaturoa, jotka laskettiin Vanhankaupungin selälle, Laajalahdelle ja Seurasaaren selälle. Yhteistoiminnassa eri kalastusseurojen ja -kerhojen kanssa laskettiin lisäksi 50 kuha- ja ahventuroa eri puolille kaupungin ympäristövesiä.

Kaupungin vesialueelle istutettiin kaikkiaan 285 000 hauen poikasta, josta määrästä kaupunki istutti 185 000 sekä seurat ja kerhot etupäässä kaupungin myöntämien avustusten turvin 100 000. Hauenpoikaset istutettiin alueelle Tapiolanlahti — Itä-Villinki. Lisäksi istutettiin 30 siianpoikasta kaupungin omistamalle järvialueelle.

Osasto järjesti yleisen kalamiesillan ja esitelmätilaisuuden Suur-Hokin Kaivosalissa 6. 11. Tilaisuudessa selosti metsänhoitaja P. Sainio kalastusmahdollisuuksia valtion vesialueilla, dipl.ins. S. Hämäläinen kansainvälistä uistimenheittokilpailujen pistelaskutapaa ja kalastuksenvalvoja vuoden aikana suoritettuja kalavesien hoitotoimenpiteitä. Tilaisuudessa oli 150 osanottajaa. Lisäksi esitelmöi kalastuksenvalvoja 26:ssa eri seurojen ja kerhojen järjestämässä tilaisuudessa.

Vuoden aikana on kaupungin alueelle perustettu kaikkiaan neljä uutta kalastusseuraa ja kerhoa, joiden lukumäärä vuoden päättyessä oli 37.

Entiseen tapaan järjestettiin yhteistoiminnassa Helsingin Skish-kerhon kanssa kaupungin alulle panema uistimen pituus- ja tarkkuusheittokilpailu Töölönlahdella ja Pallokentällä 6. 10. Osanottajia oli 58.

Yhteistoiminnassa poliisin, merivartiolaitoksen ja muutamien vapaaehtoisten kalastusvartioiden kanssa tarkastettiin vuoden aikana kaikkiaan 280 venekunnan ja kalamiehen kalastusluvat. Tarkastuksen perusteella asetettiin syytteeseen kahdeksan henkilöä ja takavarikoitiin erilaisia luvattomia pyydyksiä. Tarkastusten yhteydessä suoritettiin ohjausta ja neuvontaa järjestyksen aikaansaamiseksi kalavesillä.

Yhteistoiminta kalastusseurojen ja -kerhojen välillä pyrittiin edelleen pitämään hyvänä. Ilmoitukset kalavesien hoitotoimenpiteistä ja muut tiedonannot annettiin seuroille kiertokirjeillä ja lehdistön välityksellä.

Korkeasaaren eläintarha

Korjaukset. Kettu- ja puumahäkit korjattiin perusteellisesti ja varustettiin mm. sementtilattioilla, minkä lisäksi kettuhäkit siirrettiin kokonaan uuteen paikkaan. Vesi-

lintulammikoiden ympäristö tasoitettiin. Moottorivenettä varten rakennettiin telakka. Lisäksi suoritettiin lukuisia pienempiä korjauksia.

Uudisrakennukset. V. 1954 aloitetun apinatalon ympäristö tasoitettiin, talon yhteyteen rakennettiin ulkohäkit sekä aita koko laitoksen ympärille. Apinatalon pääsisäänkäytävän kohdalta rakennettiin uusi tie suoraan lautalta ravintolaan johtavalle päätielle. Lisäksi rakennettiin uusi varastorakennus ja sen yhteyteen iso puolikatos poroille.

Eläinkanta. Ostoina, vaihtoina tai lahjoina saatiin vuoden kuluessa seuraavat eläimet: 35 apinaa (9 lajia), 7 ahmaa, 1 saukko, 4 minkkiä, 1 faraokissa, 1 tiikerikissa, 3 naalia, 2 mustakettua, 2 kodiakkarhua (lainaksi), 3 hirveä, 1 kuusipeura, 1 eurooppalainen piisoni, 1 kultajänis, 18 kaniinia, 12 kuukkelia, 2 sininärheä, 58 pikkulintua, 14 papukaijaa, 4 amherstfasaania, 3 kuningasfasaania, 2 kanahanhea, 10 kyhmyjoutsenta, 9 huuhkajaa, 5 pöllöä ja 3 haukkaa.

Lisäksi syntyi 2 kauluskarhua, 4 sutta, 3 frettiä, 139 kaniinia, 70 merisikaa, 392 hamsteria, 4 saksanhirveä, 3 japanilaista hirveä, 2 kuusipeuraa, 8 poroa, 2 harjalammasta, 6 mufflonlammasta, 3 alppikaurista, 2 kääpiövuohta, 2 laamaa, 17 villisikaa, 11 riikinkukkoa, 21 ankkaa ja 27 pikkulintua.

Seuraavat eläimet vaihdettiin tai myytiin: 3 puumaa, 2 maakarhua, 6 ahmaa, 2 saukkoa, 1 villisika, 2 harjalammasta, 5 mufflonlammasta, 4 alppikaurista, 9 poroa, 1 poni, 2 jänistä ja 5 kuukkelia.

Vuoden aikana kuoli tai teurastettiin 1 maakarhu, 1 nenäkarhu, 6 apinaa, 3 sudenpentua, 1 kodiakkarhu, 2 sinikettua, 2 naalia, 6 ahmaa, 2 mäyrää, 3 minkkiä, 1 hilleri, 2 frettiä, 1 kärppä, 1 erämaailves, 1 hirvi, 1 saksanhirvi, 3 kuusipeuraa, 1 poro, 1 vuohi, 3 alppikaurista, 1 harjalammas, 1 mufflonlammas, 3 kameelia, 1 työhevonen, 25 villisikaa, 1 rusakkojänis, 6 jänistä, 136 kaniinia, 387 hamsteria, 4 silkkikanaa, 1 helmikana, 1 kalkkuna, 1 hokkokana, 11 viiriäistä, 4 kuningasfasaania, 3 kultafasaania, 5 amherstfasaania, 5 hopeafasaania, 2 kyhmyjoutsenta, 2 niilihanhea, 1 merihanhi, 1 magellanhanhi, 1 kyhmyhanhi, 2 kanadanhanhea, 10 sorsaa, 2 ankkaa, 1 pingviini, 2 kurkea, 1 huuhkaja, 2 pöllöä, 8 haukkaa, 2 korppia, 7 kuukkelia, 21 papukaijaa, 2 kyyhkystä ja 65 pikkulintua.

Tulot. Leijonalinnan pääsymaksutulot olivat 1 781 500 mk ja kävi siellä 168 780 henkilöä, näistä 93 760 aikuista ja 75 020 lasta. Vastaavat luvut karhulinnan osalta olivat 3 328 410 mk, 235 668 henkilöä, näistä 143 338 aikuista ja 92 330 lasta.

Ravintolasta saadut vuokratulot olivat kaikkiaan 642 108 mk.

Lautta »Korkeasaari—Högholmen» kuljetti kesän aikana yhteensä 284 610 henkilöä, näistä 188 367 aikuista ja 96 243 lasta. Korkeasaaren osuus lautan tuloista oli 1 635 670 mk.

Vuokramoottorit ja Korkeasaaren moottorivene kuljettivat yhteensä 19 400 henkilöä, josta Korkeasaarelle kertyi tuloja 215 000 mk.

Menot ja tulot

Kertomusvuoden talousarvioon varattuja määrärahoja käytettiin yhteensä 245 124 935 mk, josta 13 770 193 mk tuli lautakunnan ja toimiston, 69 602 298 mk kansanpuistojen, 48 489 771 mk urheilulaitosten, 7 431 337 mk retkeilyn ja kalastuksen, 4 146 248 mk urheilunneuvonnan, 92 685 088 mk rakennusten, urheilukenttien ja -laitteiden ym. sekä 9 mmk avustusten osalle. Lisäksi käytettiin edelliseltä vuodelta siirrettyjä määrärahoja 6 967 706 mk.

Tulot olivat kokonaisuudessaan 49 043 865 mk, josta kansanpuistoista 12 707 343 mk, urheilulaitoksista 29 869 434 mk, retkeilystä ja kalastuksesta 1 997 505 mk, luontoiseduista 919 220 mk, sekalaisista kohteista 450 363 mk sekä veikkausvoittovaroista saatavat avustukset 3.1 mmk.

23. Väestönsuojelu

Lautakunta

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Väestönsuojelulautakuntaan kuuluivat v. 1957 puheenjohtajana fil. maist. Victor Procopé, varapuheenjohtajana pääjoht. Pietari Salmenoja sekä jäseninä dipl. ins. Aare Leikola 18. 12. saakka ja sen jälkeen hänen tilalleen valittuna toim.joht. Brynolf Liusvaara, lainop. kand. Mauno Tamminen 5. 6. saakka ja sen jälkeen hänen tilallaan lainop. yliopp. Taisto Johteinen sekä maj. evp. Olavi Wiias. Varajäseninä olivat asent. Pekka Kurillo, varat. Gustaf Laurent sekä maj. evp. Kalle Vaarnas. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli tekn. joht. Hjalmar Krogius. Lautakunnan sihteerinä toimi ev. luutnt. evp. Kosti Lyly.

Lautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 18 kertaa. Pöytäkirjojen pykälien lukumäärä oli 234. Kirjelmiä lähetettiin 252 ja saapui 402.

Lautakunnan päätöksiin sisältyivät mm. seuraavat asiat: kalliosuojien vuokrauskysymykset (9. 2. 35 §, 26. 2. 48 §, 12. 10. 198 §); diakonissalaitoksen kalliosuojan sisäänpääsytien leventäminen ja Käenkujan kalliosuojan sisäänkäyntiaukon suurentaminen (23. 3. 76 §, 27. 4. 112 §); kalliosuojien lämpö- ja kosteusmittarien hankkiminen (25. 5. 131 §); Aabio Oy:n vuokrasopimuksen siirto-oikeus (12. 10. 205 §) sekä toimiston eräiden virkojen täyttämiskysymykset (23. 11. 229 §, 29. 11. 234 §).

Esitykset. Lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemiin esityksiin sisältyivät seuraavat asiat: Kruununhaan virastotalon ja sosiaalivirastotalon väestönsuojakysymykset (26. 1. 21, 22 §); Malmin sairaalan sidonta-asemasuunnitelma (26. 1. 23 §); kalliosuojien hoitoa varten perustetun koneenhoitajan viran siirto väestönsuojelutoimistoon ja ko. viran täyttäminen (9. 2. 33 §, 6. 4. 96 §); yhteistoiminta väestönsuojelutoimiston ja muiden kaupungin virastojen ja laitosten välillä (9. 2. 34 §); väestönsuojelun investointisuunnitelma v. 1958—1963 (9. 2. 36 §); uusien virkojen perustaminen toimistoon (23. 3. 65 §); lautakunnan ohjesäännön 6 §:n muutos (23. 3. 77 §) sekä yhteissuojia koskeva aloite (12. 10. 204 §).

Palkkalautakunnalle esitettiin oikeuden myöntämistä väestönsuojelunohjaaja Harald Öhquistille virassa pysymiseen yhden vuoden yli säädetyn eroamisiän (29. 11. 231 §).

Lisäksi tehtiin esityksiä palolautakunnalle ja yleisten töiden lautakunnalle eräideu väestönsuojeluvalmiuden tehostamiseksi tarpeellisten määrärahojen sisällyttämisestä ao. lautakuntien v:n 1958 talousarvioon (11. 5. 121—123 §).

Lausunnot. Lautakunnan kaupunginhallitukselle antamiin lausuntoihin sisältyivät seuraavat asiat: tiedot väestönsuojelun valmistelusta, kuntien väestönsuojelulautakunnista ja -päälliköistä (26. 1. 26 §); koaksiaalikaapelin päätelaitteiden suojaamiskysymykset (26. 1. 27 §, 6. 4. 97 §); Suomen Punaisen Ristin Helsingin ja Uudenmaan piirien avustaminen (23. 3. 64 §, 4. 9. 184 §); viranhaltijan siirto huoneenvuokratoimistosta väestönsuojelutoimiston virkaan (23. 3. 66 §); elintarvikekeskuksen juurikasvaraston luonnospiirustusten hyväksyminen (5. 6. 147 §); Aabio Oy:n vuokra-ajan pidentäminen (9. 7. 166 §); kirurgisen sairaalan kalliosuojan varavoimalaitteen asentaminen (9. 7. 167 §) sekä toimistovirkojen pätevyysvaatimusluokittelu (29. 11. 233 §).

Väestönsuojelutoimisto

Henkilökunta. Tp. hallinn. apul. Väinö Heinikainen oli virkavapaana 31. 8. saakka, jolloin hänelle myönnettiin ero tästä virasta. Virkaa hoiti ev. luutn. Kosti Lyly 1. 12. saakka viransijaisena ja siitä alkaen tilapäisenä. Tp. 22. palkkaluokan II hallinnollisen apulaisen virkaan siirtyi huoneenvuokratoimistosta ev. luutn. Erik Sandström 1. 5. lukien; 1. 12. lukien valittiin hänet tp. 26. palkkaluokan I suunnittelijan virkaan. Tp. 25. palkkaluokan valmentajan virkaan valittiin maj. Väinö Ojanne 1. 12. lukien. Tp. 25.palkkaluokan suunnittelupäällikön virkaan valittiin eversti Pekka Jokipaltio ja tp. 26. palkkaluokan II suunnittelijan virkaan eversti Väinö Karanko, molemmat 1. 1. 1958 lukien.

Henkilökunnan palkkauksessa tapahtuneista muutoksista mainittakoon, että 1. 5. lukien siirrettiin väestönsuojelunohjaajan virka 26. palkkaluokasta 30. palkkaluokkaan, hallinnollisen apulaisen ja teknillisen apulaisen virat 22:sta 26. palkkaluokkaan sekä hallinnollisen toimentajan ja teknillisen toimentajan virat 15:stä 18. palkkaluokkaan.

Toimisto siirtyi 16. 10. Unioninkatu 20:stä suurempaan huoneistoon Korkeavuorenkatu 21:ssä.

Väestönsuojelunohjaajan toiminta. Kertomusvuoden aikana keskittyi väestönsuojelunohjaajan toiminta pääasiallisesti samojen tehtävien hoitoon kuin edellisenäkin vuonna. Niinpä oli toimiston töiden ohjauksen ja valvonnan ohella edelleen tarpeellista varata huomattavasti aikaa esitelmien pitoon ym. valistustyöhön.

Valtioneuvoston v. 1955 asettama väestönsuojeluneuvottelukunta, johon väestönsuojelunohjaaja kuului, jätti keväällä valtioneuvostolle ehdotuksen uudeksi väestönsuojelulaiksi. Mietintöön liitetyssä eriävässä mielipiteessä esitti väestönsuojelunohjaaja mm., että tekniikan nopean kehityksen ja poliittisen tilanteen alituisten vaihtelujen takia puolustusvalmiutta koskevien säännösten muuttamisen pitäisi tapahtua mahdollisimman joustavasti. Lakiin, jonka suhteen on noudatettu perustuslain säätämisjärjestystä, ei pitäisi sisällyttää muita säännöksiä kuin ne, jotka ehdottomasti kuuluvat siihen, sillä muuten ei ole mahdollista pitää lainsäädäntöä jatkuvasti kehityksen tasalla. Koska lakiehdotuksessa väestönsuojelunohjaajan mielestä sitä paitsi oli eräitä muitakin oleellisia puutteellisuuksia, hän lausui, että sen hyväksyminen ehdotetussa muodossa tuottaisi väestönsuojelulle enemmän vahinkoa kuin hyötyä. Edelleen väestönsuojelunohjaaja esitti, että väestönsuojeluvalmiuden kannalta olisi pätevän johtajakaaderin luominen kiireellisempi ja tärkeämpi tehtävä kuin ko. lainsäädännön uusiminen.

Sisäasiainministeriön 12. 12. 1956 antama lupa saada varata henkilöstöä sodanaikaisia väestönsuojeluelimiä ja -muodostelmia varten ei vielä kertomusvuonna sanottavasti vaikuttanut toimiston työhön, koska se virka, jonka tehtäviin mainitun henkilöstön varaaminen kuuluu, saatiin täytetyksi vasta vuoden lopulla. Kuitenkin voitiin jo syksyn kuluessa evakuointisuunnittelutyön yhteydessä havaita, että henkilöstön varaaminen suunnitellulla tavalla, nim. että sodanaikaisen organisaation kaikkiin tärkeimpiin toimiin koetettaisiin saada vain vapaaehtoisesti ilmoittautuvia, tuskin tulisi onnistumaan.

Rakenteellisen suojelun kehittämistä vaikeutti edelleenkin se, että suuri määrä perustavaa laatua olevia kysymyksiä, jotka vaatisivat yhdenmukaista ratkaisua koko valtakunnan puitteissa, oli yhä avoinna, johtuen tämä väestönsuojelun ylimmän johtoelimen täysin riittämättömästä työvoimasta.

Hallinnollisen jaoston työ keskittyi kertomusvuonnakin etupäässä lautakunnan käytännöllisten töiden sekä toimiston juoksevien asioiden hoitoon. Kuitenkin ehdittiin vuoden kuluessa mm.: tarkistaa kaupungin suojelun alueellinen jako; hahmotella kaupungin investointisuunnitelmaan sisällytetty väestönsuojelullinen minimi-investointi v. 1958—1963 ja 1964—1970 varten; järjestää kaupungin virastojen ja laitosten sekä väestönsuojelutoimiston keskeinen yhteistyötapa suojelusuunnitelmien kehittämiseksi, virastojen ja laitosten tarvitsema tärkein henkilövaraus poikkeusoloja varten sekä perussuojeluvalmius kaikkien tärkeimpien toimipaikkojen osalta; suunnitella kaupungin väestönsuojelullisen suurevakuoinnin ylimalkainen kokonaisjärjestely sisäasiainministeriön ohjeiden mukaisesti; laadituttaa alustava yleissuunnitelma kaupungin palosuojelun järjestelyksi poikkeusoloissa sekä järjestää vapaaehtoinen väestönsuojelullinen ensiapukoulutus kaupungin tarvetta silmälläpitäen Suomen Punaisen Ristin Helsingin ja Uudenmaan piirin kanssa ja kouluttaa tehokas kouluttajakaaderi ja yli 1 000 ensiavun suoritushenkilöä.

Teknillinen jaosto. Kalliosuojien tultua kertomusvuoden alusta toimiston hoidetta-

vaksi on niiden kunnostamisessa pyritty siihen, että niillä säännöllisissä oloissa olisi myöskin tuloatuottava käyttötarkoitus. Suurin osa, 42 %, korjauskustannuksista aiheutui sähkövirran muutoksesta, koneiden ja lämmityskattiloiden korjauksiin meni 36 % ja rakenteellisiin korjauksiin 22 %.

Talonsuojien lisääntyminen ja jakaantuminen kertomusvuonna kaupungin eri alueille sekä suojiin mahtuva henkilömäärä ilmenee seuraavasta taulukosta:

Sijaintipaikka	Lisääntyminen			Yhteensä vuoden lopussa		
	suojien luku	m²	henkilöä	suojien luku	m²	henkilöä
Ruskeasuo	1	13	22	1	13	22
Kantakaupungin itäosa	18	1 124	1 946	57	3 980	6 716
» eteläosa	4	334	578	29	2 512	4 358
» länsiosa	1	142	248	6	395	683
Lauttasaari	13	436	667	39	1 333	2 217
Munkkiniemi	34	2 061	3 390	84	3 972	6 690
Haaga—Pitäjänmäki	26	1 210	2 008	78	2 999	5 098
Maunula—Pakila	3	146	252	8	382	657
Oulunkylä—Vartiokylä	2	100	173	10	319	538
Länsi-Herttoniemi	13	707	1 161	52	2 554	4 351
Itä-Herttoniemi	8	545	826	50	2 194	3 666
Yhteensä	123	6 818	11 271	414	20 653	34 996

Ulkohälyttimiä oli kunnostettuna ja paikoilleen asennettuna vuoden lopussa 61. Tasasähköhälyttimiä muutettiin vaihtosähköhälyttimiksi 30, mutta ei vielä asennettu paikoilleen.

Menot ja tulot. Lautakunnan menot kertomusvuonna olivat seuraavat: Palkkiot 174 000 mk, Tilapäiset viranhaltijat 6 964 730 mk, Muut palkkamenot 82 675 mk, Vuokrat 784 923 mk, Valaistus 10 935 mk, Siivoaminen 13 086 mk, Tarverahat 114 540 mk, Arvaamattomat menot 296 898 mk, Hälytys- ja viestiverkosto 3 030 932 mk ja Tähystys- ja viestikaluston hankinta 530 000 mk.

Kalliosuojien hoidon ja hallinnon siirryttyä kertomusvuoden alusta kiinteistölautakunnalta väestönsuojelulautakunnalle, siirtyivät myös vastaavat talousarviomomentit lautakunnan käyttöön. Kalliosuojamomenttien menot olivat: Muut palkkamenot (lämmittäjien palkat) 3 500 797 mk, Lämpö 778 407 mk, Valaistus ja tuuletus 1 499 213 mk, Vedenkulutus 135 290 mk, Puhtaanapito 194 683 mk sekä Korjaukset 4 072 259 mk.

Kalliosuojien käteisvuokratulot olivat 10 376 361 mk ja tilitysvuokratulot 3 006 590 mk.

24. Asutuslautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Asutuslautakuntaan kuuluivat v. 1957 puheenjohtajana maatalousneuvos Sven Österberg sekä jäseninä toimitsija Unto Ailio, ent. veturinkulj. Bruno Gröndahl, maat. ja metsät. kand. Niilo Korpela sekä lasinleikkaaja Kauno Reijonen. Varapuheenjohtajana oli maatal.tekn. Teuvo Haaksi sekä varajäseninä agron. Uno Forss, osastonhoit. Tauno Hietanen, dipl.ins. Esko Mäkelä ja esimies Leo Oksanen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli kiinteistöjoht. Juho Kivistö. Sihteerinä toimi varat. Eino Kihlberg.

Lautakunnalla oli kertomusvuonna 24 kokousta, niiden pöytäkirjojen pykäläluku oli 200.

Asutustoimistosta lähetettiin yhteensä 1 881 kirjelmää ja sinne saapui 925 kirjettä.

Varsinaisen asutuslainsäädännön piiriin kuuluvia tehtäviä ei kertomusvuonna juuri ollut, lukuun ottamatta asuttamislainojen siirtoa varten sekä eräissä muissa tarkoituksissa annettavia lausuntoja sen selvittämiseksi, että asianomainen kuului asutuslain 1 §:ssä tarkoitettuun tilattomaan väestöön tai oli sellaiseen henkilöön verrattavissa. Tiheissä asumusryhmissä olevien vuokra-alueiden lunastamislainsäädännön mukaisina uskottuina miehinä olivat lautakunnan jäsenet Gröndahl ja Reijonen. Lautakunta käsitteli myös eräiden vuokrasuhteiden pidentämistä sekä maanvuokrasuhteita koskevia asioita.

Lautakunnalla ei ollut hoidossaan asutuskassaa.

Lautakunnan toiminta keskittyi pääasiassa maanhankintalainsäädännön piiriin. Asutustoimenpiteiden turvaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain ja sitä täydentävän asetuksen mukaisesti lautakunta valvoi ko. laissa säädettyjen rajoitusten ja ehtojen noudattamista kaupungin alueella olevilla maanhankintalain mukaan muodostetuilla sekä maan vapaaehtoisen hankkimisen järjestelystä annetun lain nojalla hankituilla asutustiloilla ja -tonteilla, siirtoväkeen kuuluvien alueita lukuun ottamatta. Näistä tiloista ja tonteista pidettiin luettelokortistoa. Lautakunta käsitteli useita em. rajoitusten alaisten alueiden luovutusta sekä rajoitusten poistamista koskevia asioita.

Asutustoimiston toimistopäällikkönä oli edelleen varat. Eino Kihlberg. Muu toimiston henkilökunta käsitti lainopillisen apulaisen, kaksi rakennusmestaria ja kolme toimistoapulaista.

Asutustoimiston varsinaisista tehtävistä olivat tärkeimpiä kaupungin alueella olevien maanhankintalain mukaisten asutusalueiden rakennus- ja kunnostamissuunnitelmien laatiminen, rakennusten ja tonttien kunnostamistöiden valvonta, lausuntojen antaminen valtion asuttamislainoja hakeneille maansaajille, lainavarojen oikean käytön ja lainaehtojen noudattamisen valvonta, hallintasopimuksien siirrot, niiden lakkauttamistoimenpiteet sekä hallintasopimusasuntotonttien myynti ym. Edelleen asutustoimistossa suoritettiin maanhankintalain mukaisten kerrostaloyhtiöiden suunnittelu, perustaminen ja osakkaiden sijoittaminen niihin sekä lainoitusten järjestely. Periaatteelliset tai muut tärkeät asiat, joista asutustoimisto ei voinut lopullisesti päättää, käsitteli ja ratkaisi asutuslautakunta.

Omakotirakennustoiminta kaupungin alueella olevilla maanhankintalainsäädännön mukaisilla tonteilla oli edelleen suhteellisen vilkasta. Vuoden aikana valmistui 216 asuinrakennusta, kuutiotilavuudeltaan 110 480 m^3, jotka sisälsivät 223 huoneistoa ja 1 010 asuinhuonetta. Rakennusten rahoitukseen myönnettiin valtion varoista ns. rahoituslain

mukaisia asuttamislainoja keskimäärin 650 000—700 000 mk rakennusta kohti eli yhteensä n. 139 mmk, kokonaiskustannusten noustessa n. 1.8 mmk:n mukaan rakennusta kohti laskettuna n. 289 mmk:aan. Rakennuspiirustuksia jaettiin asukkaille 210 kpl. Rakennussuunnitelmia hyväksyttiin 77, laadittiin 85 lopullista ja 155 lisäkustannusarviota sekä annettiin 228 kirjallista lausuntoa rakennuslainan tarpeellisuudesta.

Kaupungin alueella muodostettuja maanhankintalain mukaisia asuntotontteja oli 31. 12. yhteensä 2 907 kpl.

Rakennustilanne tonteilla oli sanottuna ajankohtana seuraava:

	Hallintasopimuksella saadut tontit		Vapaaehtoisella kaupalla saadut		Yhteensä	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Valmiita	610	48	847	51	1 457	50
Rakenteilla	138	11	203	12	341	12
Rakentamatta	506	41	603	37	1 109	38
Yhteensä	1 254	100	1 653	100	2 907	100

Rakennustarkastuksia suoritettiin toimiston valvonnassa olevilla asutusalueilla kertomusvuonna 565, luopumisista johtuneita paikan päällä tehtyjä arvioita 25 ja hallintasopimuksien siirrosta johtuneita arviointeja 11 sekä hallintasopimustonttien myynnin yhteydessä tehtyjä tarkastuksia 31.

Kertomusvuoden aikana muodostettiin ja luovutettiin maansaajien hallintaan 208 uutta asuntohallintasopimustonttia.

Hallintasopimustonttien myynti asukkaille jatkui edelleen. Vuoden loppuun mennessä oli tehty kaikkiaan 693 myyntiesitystä, joista 663 tontin kauppakirjat allekirjoitettiin. Suurin osa myydyistä tonteista oli valmiiksi rakennettuja.

Kerrostalotoiminta. Maanhankintalain mukaista kerrostalorakennustoimintaa jatkettiin edelleen. Heinä—elokuun aikana valmistui asuttavaan kuntoon v. 1956 aloitettu rakennusohjelma, joka käsitti 6 talon ryhmän Pohjois-Munkkiniemessä, Asunto Oy. Ulvilantie 27, jossa oli asuntoja yhteensä 235, sekä Oulunkylässä Asunto Oy. Pikalähetintie 14 ja 18, jossa valmistui 120 asuntoa. Lähemmät tiedot kertomusvuoden loppuun mennessä valmistuneista kerrostaloista selviävät tähän kertomukseen liitetystä yhteenvedosta.

Kertomusvuoden kevättalvella pantiin alulle kaksi kerrostalorakennusyritystä, toinen 3 taloa ja 108 asuntoa käsittävä Pajamäen alueelle (Asunto Oy. Pajamäentie 1, 3 ja 5) ja toinen samoin 3 taloa ja 36 asuntoa käsittävä Etelä-Haagaan (Asunto Oy. Isonnevantie 10-12-14).

Asunto Oy. Pajamäentie 1, 3 ja 5:n rakennukset suunnitteli arkkit. Else Aropaltio ja pääurakoitsijana oli Rakennustoimsto Arcus Oy.

Asunto Oy. Isonnevantie 10-12-14:n rakennukset olivat Arkkitehtitoimisto Heikki Sysimetsän suunnittelemia ja niiden pääurakoitsijana oli Insinööritoimisto Väinö E. Koskinen. Eo. rakennusten valmistuminen siirtyi v:een 1958.

Näiden rakennusyristysten rahoitussuunnitelma oli seuraava: Asunto Oy. Pajamäentie 1, 3 ja 5:n osakkaat rahoittivat n. 10 % hankintahinnasta. Rahalaitoksilta saadut ensisijaiset lainat olivat 20 % ja kaupungilta saadut 5 % hankintahinnasta; toissijaisia lainoja saatiin kaupungilta 25 % ja valtiolta 40 % hankintahinnasta. Asunto Oy. Isonnevantie 10-12-14:n osakkaat rahoittivat 25 % hankintahinnasta. Ensisijaiset lainat olivat: rahalaitoksilta 20 % ja kaupungilta 5 % hankintahinnasta; toissijaiset lainat kaupungilta 15 % ja valtiolta 35 % hankintahinnasta.

Talvityöllisyysnäkökohdat huomioon ottaen pantiin kertomusvuoden marraskuussa alulle rakennustyöt Etelä-Kaarelassa 7 rakennusta ja 181 asuinhuoneistoa käsittävällä rakennustyömaalla (Asunto Oy. Kannelmäki), jonka rakennukset suunnitteli Arkkitehtitoimisto Irmeli ja Markus Visanti ja jonka pääurakoitsijaksi hyväksyttiin Rakennus- ja Insinööritoimisto Yrjö Karjalainen Oy. Yrityksen rahoitussuunnitelma oli samanlainen kuin Asunto Oy. Pajamäentie 1, 3 ja 5:n rakennusten.

Kertomusvuoden aikana aloitetut rakennusyritykset:

Asunto Oy.	Rakennusten lukum.	Huoneistojen lukum.	Kokonaistilavuus m³	Asuntojen lattiapinta-ala, m²	Alustavat kokonaiskustannukset mk
Pajamäentie 1, 3 ja 5	3	108	28 300	6 227	250 825 000
Isonnevantie 10-12-14	3	36	10 500	2 228	93 746 500
Kannelmäki	7	181	43 975	9 504	433 200 000
Yhteensä	13	325	82 775	17 959	777 771 500

Kaupungin varojen käyttö maanhankintalain mukaisten kerrostalojen lainoitukseen per 31. 12. 1957:

Vuosi	Ensisijaiset lainat, mk	Toissijaiset lainat, mk	Osakkaille osakkeiden merkitsemiseen myönnetyt lainat, mk	Yhteensä mk
1951	48 555 750	124 407 750	—	172 963 500
1952	56 823 125	147 740 125	—	204 563 250
1953	21 339 188	138 704 725	36 780 000	196 823 913
1954	23 577 735	153 259 890	39 056 500	215 894 125
1955	30 452 025	197 938 160	51 573 100	279 963 285
1956	50 281 125	263 660 625	44 168 600	358 110 350
Yhteensä	231 028 948	1 025 711 275	171 578 200	1 428 318 423
1957	16 137 298	138 741 307	14 634 500	169 513 105
Kaikkiaan	247 166 246	1 164 452 582	186 212 700	1 597 831 528

Rakennusurakoitsijat valitsi kukin asunto-osakeyhtiö tarjousten perusteella, pääurakoitsijat hyväksyi maatalousministeriö ja asutuslautakunta.

Asutuslautakunta nimesi maanhankintalain mukaisten asunto-osakeyhtiöiden hallituksiin kaupungin edustajan ja hänen varamiehensä.

Asutuslautakunta maksatti asunto-osakeyhtiöiden rakennusten lainoitukseen kaupungin varoista myönnettävät lainoitusosuudet rakennusvaiheiden edistymisen mukaan. Valtion lainoja hoitavana rahalaitoksena oli Suomen Hypoteekkiyhdistys. Kertomusvuoden päättyessä oli Helsingissä tyydyttämättömiä maansaajia vielä n. 700, joista v. 1958 valmistuviin kerrostaloihin tulisi sijoitettavaksi 321.

Menot. Kokous- ym. palkkiot sekä asutustoimiston henkilökunnan palkkamenot olivat yhteensä 5 774 575 mk ja muut menot 902 017 mk eli yhteensä 6 676 592 mk.

Valtioneuvoston päätöksen mukaan korvaa valtio asutustoimiston menot kaupungille vuosittain jälkikäteen. Tähän mennessä oli valtio korvannut kaupungille asutustoimiston kulut kokonaisuudessaan.

25. Raittiuslautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Lautakunnan kokoonpano v. 1957 oli seuraava: puheenjohtajana past. Martti Voipio, varapuheenjohtajana hallimest. Antero Saarinen sekä jäseninä fil.maist. Margit Borg-Sundman, siht. Allan Kaspio, ins. Felix Kreander, katulähetystyöntekijä Arvid v. Martens, tarkast. Urho Merilinna, tal.hoit. Voitto Saarinen ja leht. Hilja Vilkemaa. Kaupunginhallituksen edustajana oli rva Hellä Meltti. Sihteerinä toimi neuvoja Mauno Merilinna.

Lautakunnalla oli kertomusvuonna 19 kokousta, joiden pöytäkirjoissa oli yhteensä 233 pykälää.

Lautakunnan toimistoon saapuneiden kirjeiden lukumäärä oli 282 ja lähteneiden 4 566.

Lautakunnan tärkeimmistä päätöksistä mainittakoon mm.: lautakunnan toimiston laatiman kertomusvuoden työohjelman hyväksyminen (11. 1. 9 §);

juhlakilpailujen järjestäminen raittius-, nuoriso- ja urheilujärjestöille (11. 1. 10 §), kertomusvuoden kurssiohjelman hyväksyminen (25. 1. 22 §), ehdotuksen hyväksyminen työväen raittiuspäivän vietosta 7. 4. (8. 2. 33 §), prof. Alvar Wilskan kirjoittaman kirjasen ostaminen ja jakaminen kaikille kaupungin raittius-, nuoriso- ja urheilujärjestöille (8. 3. 56 §), v:n 1958 talousarvioehdotus (24. 5. 114 §), maan viiden suurimman kaupungin raittiuslautakuntien neuvottelukokouksen pitäminen 14.—15. 9. Helsingissä ja kokouksen ohjelman hyväksyminen (26. 4. 91 §, 24. 5. 115 §, 6. 9. 140 §), piirustus- ja maalauskilpailun järjestäminen kansakoululaisille ja kirjoituskilpailun järjestäminen aikuisille helsinkiläisille raittiusviikon aikana (6. 9. 145 §, 20. 9. 158 §), palkintojen jakaminen oppikoululaisten raittiuskilpakirjoituksista (6. 9. 146 §), raittiusviikon viettosuunnitelma (20. 9. 157 §) sekä sanoma- ja aikakauslehtien tilaaminen v:ksi 1958 (6. 11. 191 §);

eräiden lyhytelokuvien sekä kaitaelokuvakoneen hankkiminen toimistoon (25. 1. 24 §, 8. 3. 58 §, 24. 5. 118 §, 6. 9. 148, 149 §, 6. 11. 193 §);

50 000 mk:n suuruisen määrärahan varaaminen leikin, näytelmien, kansantanhujen ja askartelun tp. ohjaajien palkkaamista varten raittiusjärjestöille, erityisesti oppikoulujen raittiusyhdistyksille (11. 1. 12 §), palkkioiden suorittaminen eräiden esitelmien pitämisestä luentopäivillä, oppikouluissa ym. (22. 3. 66 §, 5. 4. 79, 80 §), osallistuminen 27. 4. pidetyn raittiuskongressin illanvieton järjestämiseen ja 20 000 mk:n määrärahan myöntäminen siitä aiheutuviin kuluihin (5. 4. 78 §) sekä 80 000 mk:n suuruisen summan myöntäminen ruotsinkielisen toivonliittotyön kulujen peittämiseksi (6. 9. 147 §);

lautakunnan v:n 1956 toimintakertomuksen hyväksyminen (26. 4. 89 §);

kokousselostuksen hyväksyminen sekä eräiden kokouksessa tehtyjen aloitteiden toteuttamista koskevien esitysten antaminen toimiston tehtäväksi (4. 12. 214 §);

neuvottelutilaisuuden, johon kutsuttaisiin huoltolautakunnan alkoholijaoston, nuorisotyölautakunnan sekä sosiaaliministeriön edustajia, ja jossa keskusteltaisiin väkijuomia käyttävän nuorison auttamisesta, järjestäminen v:n 1958 alussa Kaupunginkellarissa (20. 11. 203 §).

Suomen Raittiusjärjestöjen Liiton tiedusteluun päätettiin vastata, ettei lautakunta pitänyt uuden raittiuslehden perustamista tarpeellisena (24. 5. 116 §).

Lisäksi päätti lautakunta kehottaa toimistoa yhteistyössä työllisyyslautakunnan ja paikallisten piirijärjestöjen kanssa suunnittelemaan työmuotoja, joiden avulla toimin-

taa työttömyystyömailla esiintyvän juopottelun torjumiseksi voitaisiin kehittää (7. 6. 128 §). Samoin annettiin toimiston tehtäväksi ottaa yhteys Suomen Opiskelevan Nuorison Raittiusliittoon ja Suomen Opettajain Raittiusliittoon sekä harkita näiden järjestöjen kanssa keinoja raittiusopetuksen aikaansaamiseksi helsinkiläisiin ammattikouluihin (6. 11. 190 §).

Esitykset. Lautakunta teki kaupunginhallitukselle esityksiä asioista, joista mainittakoon seuraavat: avustuksen myöntäminen Vallilan Sos.-dem. Naisyhdistyksen raittiusjaostolle raittiustilaisuuden järjestämistä varten Lauttasaaren palokunnantalossa (25. 1. 23 §); Tampereella pidettävään raittiuslautakuntien yhteistyötoimikunnan kokoukseen osallistuvan kahden viranhaltijan matkakulujen korvaaminen (22. 3. 67 §); lautakunnan talousarvioehdotus v:ksi 1958 (24. 5. 114 §); määrärahan myöntäminen maan viiden suurimman kaupungin raittiuslautakuntien neuvottelukokouksen järjestämistä varten (24. 5. 115 §) sekä Kaupunginkellarin luovuttaminen lautakunnan järjestämää neuvottelukokousta varten (20. 11. 203 §).

Lausunnot. Lautakunnan kertomusvuonna antamiin lausuntoihin sisältyivät mm. seuraavat asiat: Raittiusyhdistysten Keskustoimikunnan anomus saada varoja kerhohuoneiston hankkimiseksi (11. 1. 11 §, 25. 1. 20 §); raittiuslautakunnan ja nuorisotyölautakunnan välinelainaustoiminnan keskittäminen vain jommankumman lautakunnan toimistoon (25. 1. 21 §); ravintoloiden ja kerhojen anniskeluoikeuden myöntämistä tai muuttamista koskevat anomukset (8. 2. 32 §, 24. 5. 113 §, 6. 9. 141 §, 20. 12. 226 §); raittiustyön tukemiseen varatun määrärahan jakaminen (5. 4. 76 §); yhdistysten avustusanomukset (5. 4. 77 §, 7. 6. 129 §, 6. 9. 143 §); Alkoholiliikkeen anomus, joka koski 7 uuden väkijuomamyymälän perustamista sekä eräiden muutoksien suorittamista jo toimivissa myymälöissä v. 1957—1960 (7. 6. 126 §); eräiden raittiusjärjestöjen kirjelmä, joka koski liikennelaitoksen kulkuneuvoissa tapahtuvan väkijuomamainonnan kieltämistä (4. 10. 167 §); sosiaaliministeriön raittius- ja alkoholiosaston kirjelmä, jossa tiedusteltiin lautakunnan mielipidettä siitä, voitaisiinko nuorten henkilöiden raittiushuolto siirtää sosiaalilautakunnilta raittiuslautakunnille (4. 12. 212 §) sekä Eerikinkatu 2:ssa sijaitsevan olut- ja viinimyymälän siirtäminen Runeberginkatu 5:een, jolloin siinä myytäisiin kaikkia väkijuomia ja yksinomaan olutmyymälän avaaminen Eerikinkatu 5:ssä (20. 12. 227 §).

Lautakunnan virkailijat. Lautakunnalla oli neljä päätoimista virkailijaa, nimittäin neuvoja Mauno Merilinna, raittiustyön ohjaaja fil.maist. Kerttu Varjo, rva Ines Viitasalo ja ruotsinkielisen raittiustyön ohjaaja Nils Lindholm.

Teknillinen välineistö. Toimiston käytössä oli neljä äänielokuvakonetta, joista yksi, Ampro-Stylist -merkkinen, poistettiin käytöstä kertomusvuonna, magnetofoni, sanelukone, rainakone sekä telineellä varustettu elokuvakangas, 56 kaitafilmiä ja 32 rainaa.

Järjestely- ja neuvontatyö. Toimiston virkailijat suorittivat kaupungin raittius- ym. järjestöjen tilaisuuksissa ja kouluissa yhteensä 286 ohjauskäyntiä.

Lautakunnan ja sen virkailijoiden toimesta pidettiin puheita, alustuksia ja esitelmiä kaikkiaan 114.

Kertomusvuoden aikana järjestettiin seuraavat kilpailut: raittius-, nuoriso- ja urheilujärjestöjen välinen juhlakilpailu, joka koski 28 juhlaa; kansakouluille raittiusaiheinen piirustuskilpailu, johon otti osaa 35 kansakoululuokkaa 17 eri koulusta; kirjoituskilpailu 21 v täyttäneille helsinkiläisille, johon osallistui 30 kirjoittajaa sekä toimintakilpailu raittiusjärjestöjen varhaisnuoriso-osastoille. Suomen Opettajain ja Suomen Opiskelevan Nuorison Raittiusliiton raittiuskilpakirjoituksiin osallistuneille parhaille kirjoittajille jaettiin lautakunnan erikoispalkintoina yhteensä 251 kirjaa.

Lautakunta järjesti lisäksi seuraavat kurssit: ruotsinkielinen kerhonjohtajakurssi, Toivonliiton opettajain kurssi, kokoustekniikkakurssi, kaksi teknillisten välineiden käyttökurssia, kaksi leikinohjauskurssia sekä viikonloppukursseja eräille nuorisojärjestöille.

Järjestöille lähetettiin juhlien järjestämistä varten ohjeita sekä pyydettäessä kirjallista ohjelma-aineistoa.

Ohjelma- ja valistustoiminta. Lautakunta hankki eri oppikouluihin näiden tilauksesta raittiustutkintoja varten kirjoja, joiden arvo oli yhteensä 201 624 mk.

Lautakunnan kustannuksella jaettiin kansakoulujen VI luokkien oppilaille näiden oman valinnan mukaisesti eri raittiuslehtiä, yhteensä 2 187 vuosikertaa. Keskikoululaisille tilattiin Pohjantähti-nimistä lehteä 939 vuosikertaa. Yliopistossa ja muissa korkeakouluissa opiskeleville ylioppilaille tilattiin 2 500 vuosikertaa Raitis Ylioppilas -nimistä

julkaisua. Ylioppilaskokelaille jaettiin keväällä Valkolakki ja Hembygden nimisiä julkaisuja yhteensä 230 vuosikertaa.

Lisäksi levitettiin vankiloihin, joukko-osastoihin, työmaaruokaloihin ja sairaaloihin eri raittiuslehtiä 875 vuosikertaa.

Lautakunnan toimisto järjesti vuoden aikana kolme tiedotus- ja neuvottelutilaisuutta sekä lisäksi maan viiden suurimman kaupungin raittiuslautakuntien yhteisen neuvottelukokouksen 14.—15. 9.

Lautakunnan hallussa olevia elokuvakoneita käytettiin vuoden aikana 490 kertaa ja elokuvalainauksia oli kaikkiaan 3 150, näistä raittiusfilmejä 1 070, muita opetusfilmejä 866 ja piirrettyjä filmejä 1 214. Rainakonetta lainattiin 15 ja rainoja 105 kertaa. Kansantanhu- ja näyttämöpukuvarastosta tehtiin lainauksia 220 kertaa.

Raittiusviikon vietto. Raittiusviikkotoimikunta, jonka työntekijöinä toimivat toimiston virkailijat, järjesti raittiusviikon avajaisjuhlan Kauppakorkeakoulun juhlasalissa 27. 10., nuorisojuhlan Työväenyhdistyksen juhlasalissa 29. 11. ja ruotsinkielisen nuorisojuhlan 2. 11. Balderin juhlasalissa. Lisäksi järjestettiin eri järjestöjen ja koulujen toimesta 54 muuta tilaisuutta, joissa oli yhteensä 17 450 henkeä.

Kaupungin sanomalehdille jaettiin pääkirjoitusaineistoa. Lautakunta painatti 15 000 raittiusviikon ohjelmalehtistä, joiden jako tapahtui kansakoululaisten välityksellä koteihin. Lisäksi sijoitettiin kaupungin alueelle viisi mainosrakennelmaa sekä kiinnitettiin raittiusviikon yleismainoksia raitiovaunuihin ja kaupungin linja-autoihin. Samoin järjestettiin elokuvamainontaa.

Työväen raittiuspäivää vietettiin 7. 4., jolloin kiinnitettiin kahden viikon ajaksi Raittiusjärjestöjen Liiton julkaisemaa yleismainosta liikennelaitoksen sekä Pohjois-Haagan liikenteen kulkuneuvoihin. Kaupungin työpaikoille jaettiin näitä mainosjulisteita 300 kpl ja tämän mainoksen pohjalla laadittua valomainosta esitettiin elokuvateattereissa.

Menot. Lautakunnan käytettäväksi oli kertomusvuoden talousarvioon merkitty 6 495 455 mk. Lisäksi siirtyi edelliseltä vuodelta 107 210 mk. Kaikkiaan käytettiin vuoden aikana 6 772 210 mk.

Tuloja ei raittiuslautakunnalla kertomusvuonna ollut.

26. Nuorisotyö

Nuorisotyölautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Lautakuntaan kuuluivat v. 1957 puheenjohtajana pastori Erkki Ervamaa, varapuheenjohtajana toimittaja Erkki Wiksten ja hänen erottuaan 29. 10. lukien sähköasentaja Tenho Hovi sekä muina jäseninä fil.maist. Henry Backman, lainop.yliopp. Orvo Kontio, rovasti Axel Palmgren, työntekijä Juho Pääkkönen, toimitsija Mauri Reutsalo ja valtiot.maist. Juha Rihtniemi. Jäsen Wikstenin tilalle valitsi kaupunginvaltuusto teknikko Esko Soinisen 23. 10.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli op. ja sair.as.joht. Eino Uski, suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan edustajana kansak. tarkastaja Aarne Huuskonen, ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan edustajana kansak.joht. Torsten Häggström sekä lastensuojelulautakunnan edustajana fil.maist. Kaarlo Helasvuo.

Lautakunnalla oli kertomusvuonna 11 kokousta, joiden pöytäkirjojen pykäläluku oli yhteensä 112.

Kirjeitä saapui kaikkiaan 1 802 ja lähetettiin 13 930. Lisäksi lähetettiin 12 kiertokirjettä nuorisojärjestöille.

Lautakunnan tärkeimmät päätökset. Lautakunnan päätöksistä mainittakoon mm. askarteluhuoneiden vuokran määrääminen (22. 1. 9 §); työsuhteessa olevan henkilökunnan palkkojen korottaminen 1. 1. lukien samassa suhteessa kuin vastaavien viranhaltijoiden palkat (29. 4. 41 §); nuorisotyölautakunnan v:n 1956 toimintakertomuksen hyväksyminen (29. 4. 45 §); nuorisokahvilan tp. isännän viran täyttäminen (27. 8. 65 §); nuorisokahvilan vuosikortin hinnan määrääminen (15. 10. 85 §) sekä jaoston asettaminen valmistelemaan nuorisokahvilan ohjelmaa (29. 10. 92 §).

Esitykset. Lautakunnan tekemistä esityksistä mainittakoon mm. seuraavia asioita koskevat: huone- ja varastotilojen vuokraaminen lautakunnan käyttöön (22. 1. 10, 13 §, 26. 3. 34 §, 28. 5. 53 §, 15. 10. 84 §); talon Unioninkatu 27 tilojen käyttö tilapäisenä keskustan nuorisotalona (22. 1. 14 §); leirialueen ostaminen Vådöstä (12. 2. 23 §); kaupungin edustajien osallistuminen Moskovassa vietettävän ns. nuorison ystävyysviikon viettoon (26. 3. 35 §); lautakunnan talousarvioehdotus v:ksi 1958 (28. 5. 54 §); uuden jäsenen valitseminen eronneen tilalle vapaa-ajanviettokomiteaan ym. (15. 10. 83 §); Limingantie 96:ssa olevan, lautakunnan käytöstä vapautuneen kerhohuoneiston luovuttaminen jollekin nuorisojärjestölle (29. 10. 91 §); edustajan nimeäminen työnvälitystoimiston nuoriso-osaston toimikuntaan (17. 12. 107 §) sekä nuorisotyöttömyyden torjuntakysymys (17. 12. 112 §).

Lausunnot. Lautakunnan antamista lausunnoista mainittakoon mm. seuraavia asioita koskevat: kaupungin kiinteän omaisuuden ja vuositilintarkastajien v:n 1956 kertomukset (29. 4. 39 §, 27. 8. 62 §); reviisori Einar Lehdon tarkastuskertomus (29. 4. 40 §); kertomusvuoden nuorisomäärärahojen jako (29. 4. 44 §); aloite Vallilan nuorisotalon rakentamiseksi (28. 5. 55 §) sekä sosiaalisten apurahojen jakoperusteita harkitsevan komitean mietintö (27. 8. 60 §).

Nuorisotyölautakunnan lainavarasto. Kertomusvuonna hankittiin lainavarastoon uusia välineitä seuraavasti: Royal- sekä B & H merkkiset elokuvakoneet, Grundig-merkkinen magnetofoni, Zett 150 -merkkinen rainakone, 2 kpl valonheittimiä sekä 50 kpl pohjavaatteita.

Seuraavat luvut osoittavat lainavaraston käyttöä:

Lainattuja välineitä	Varastossa v. 1956	Varastossa v. 1957	Lainauskertoja v. 1956	Lainauskertoja v. 1957
Telttoja ja niiden pohjia	353	349	830	1 406
Kenttäkeittiöitä	22	20	61	77
Keittiövälineitä	827	94	1 187	424
Työkaluja	91	31	181	55
Teknillisiä välineitä	36	36	2 160	2 140
Äänilevyjä	574	596	2 365	1 840
Muita välineitä	245	225	723	794
Yhteensä	2 148	1 351	7 507	6 736

Kerhohuoneistot. Kerhokeskuksien toiminta oli jo suurelta osalta saavuttanut vakiintuneet muodot, mutta joitakin pieniä vuokraus- ym. kysymysten tarkistuksia jouduttiin kuitenkin suorittamaan. Entisestä käytännöstä poikkesi eniten kertomusvuoden alusta käytäntöön otettu laskutustapa, jonka mukaan huoneiston käyttäjä joutui suorittamaan korvauksen kaikista varaamistaan vuoroista huolimatta siitä, käytettiinkö niitä vai ei. Aikaisemmin oli laskutettu ainoastaan todella käytetyistä tunneista.

Kantakaupungissa ja myöskin joillakin esikaupunkialueilla ilmeni jatkuvasti kokoontumistilojen puutetta. Varsinkin tilaa vaativia tai muita ryhmiä häiritseviä toimintamuotoja, kuten tanhuja tai musiikkia harrastaville ryhmille ei pystytty osoittamaan läheskään riittävästi toimintatilaa.

Kertomusvuoden aikana suoritettiin Pasilan ja Karjalankadun parakeissa täyskorjaus ulko- ja sisämaalauksineen. Pieniä kunnostustöitä tehtiin Vallilan, Käpylän, Mäkelän, Stadionin ja Merimiehenkadun kerhokeskuksissa, Oulunkylän retkeilykeskuksessa ja Vattuniemen kesäkodissa.

Vuoden aikana aloittivat toimintansa Etu-Töölön ja Tapanilan kerhokeskukset sekä nuorisokahvila.

Etu-Töölön kerhokeskusta varten vuokrattiin SNNKY:n Liitolta Pohj. Rautatiekatu 23:sta juhlasali aputiloineen. Huoneisto oli kuitenkin yhtenä iltana viikossa luovutettava Helsingin Torvisoittokunnan käyttöön. Huoneisto oli 14 eri järjestön käytössä yhteensä 895 t.

Intiankadun kerhokeskusta käytti 4 järjestöä yhteensä 356 t.

Itä-Herttoniemen kerhokeskuksen käyttö vilkastui jatkuvasti. Käyttötunteja oli 514 ja käyttäjiä yhteensä 7 järjestöä.

Karhulinnan kerhokeskuksen kerhohuoneita käytettiin toimintavuoden aikana 2 413 t. Siellä toimineita järjestöjä oli 13.

Karjalankadun kerhokeskus oli syyskaudella kokonaan Mäkelän kerhokeskuksen poikakerhojen käytössä. Huoneiston muina käyttäjinä oli 4 järjestöä. Käyttötunteja oli 408.

Kirkkomäen kerhokeskuksessa kokoontui 12 eri järjestöä. Huoneistoa käytettiin yhteensä 2 850 t.

Kulosaaren kerhokeskukseen saatiin kertomusvuoden kesällä rakennetuksi yksi kerhohuone lisää entisestä autotallista. Kerhohuoneita oli siten kolme, joiden lisäksi oli yksi askarteluhuone. Kerhokeskusta käytti 7 järjestöä yhteensä 925 t.

Kumpulan kerhokeskukseen kuuluvasta Limingantien kerhohuoneesta päätettiin sen pienuuden ja kylmyyden takia luopua vuoden lopussa. Kerhokeskusta käytti 5 järjestöä ja käyttötunteja oli 528.

Kumpulan Uimalan kerhokeskus oli käytössä ainoastaan vuoden alusta huhtikuun loppuun saakka, minkä jälkeen vuokra-aikaa ei enää saatu jatketuksi. Huone oli 6 seuran käytössä yhteensä 357 t.

Käpyrinteen kerhokeskuksen huoneistossa, joka oli käytössä viitenä arki-iltana ja sunnuntaisin päivällä, kokoontui 10 järjestöä. Käyttötunteja oli yhteensä 2 117.

Lauttasaaren kerhokeskuksen huoneistoa käytti 5 järjestöä yhteensä 897 t. Tämä toimintavuosi oli kerhokeskuksen ensimmäinen.

Liisankadun kerhokeskuksen juhlasalia käytettiin yksinomaan näyttämötoimintaa harrastavien seurojen, nuorisoteatterin ja lautakunnan näyttämökurssien harjoitus- ja esityspaikkana. Se oli käytössä kaikkina viikonpäivinä. Kerhokeskuksen huoneiston käyttötunteja oli yhteensä 1 571 ja siellä toimineita järjestöjä 17.

Malmin kerhokeskuksen molemmat huoneet olivat kunakin kertana saman käyttäjän hallussa. Huoneita käytti 5 eri järjestöä yhteensä 509 t.

Maunulan kerhokeskuksen kahta huonetta ei myöskään voitu luovuttaa samanaikaisesti eri käyttäjille. Huoneistossa toimineita järjestöjä oli 8 ja käyttötunteja 623.

Merimiehenkadun kerhokeskus oli jatkuvasti eteläisten kaupunginosien ainoa kerhokeskus ja siitä johtuen ylikuormitettu. Toimintavuonna saatiin lisää yksi huone, joka sisustettiin valokuvauslaboratorioksi. Huoneistossa toimi 21 eri järjestöä yhteensä 2 287 t.

Mäyränlinnan kerhokeskuksessa toimi 7 järjestöä yhteensä 675 t.

Pitäjänmäen kerhokeskuksessa toimi 7 järjestöä yhteensä 514 t.

Pohjois-Haagan kerhokeskuksessa, jota käytettiin vain iltaisin, toimi 12 järjestöä yhteensä 3 562 t.

Pukinmäen kerhokeskuksen käyttäjinä oli 4 järjestöä. Käyttötunteja oli yhteensä 596.

Päijänteentien kerhokeskuksen huoneistoa käytti 12 järjestöä. Edellisenä vuonna alkanut hiljainen kausi jatkui edelleen, mutta toiminta vilkastui kuitenkin osittain syyskaudella.

Ruskeasuon kerhokeskuksessa toimi 3 järjestöä. Käyttötunteja oli yhteensä 460.

Siltasaaren kerhokeskuksen käyttö jatkui vilkkaana. Huoneistossa toimi kaikkiaan 20 järjestöä yhteensä 1 920 t.

Stadionin kerhokeskuksen pöytätennissalin ja valokuvauslaboratorion kysyntää ei voitu tyydyttää. Sama koski osittain myös luentosalia, jota vuokrattiin vain, mikäli oma kurssitoiminta sen salli. Kerhokeskuksessa toimi kaikkiaan 42 järjestöä. Käyttötunteja oli 3 490.

Tapanilan kerhokeskus saatiin osittain valmiiksi lokakuussa ja toiminta siellä voitiin aloittaa aivan vuoden lopulla. Kerhokeskus, jossa oli kaksi huonetta, sijaitsi Tapanilan Erä -nimisen yhdistyksen urheilu- ja kerhotalossa. Huoneistossa toimi kaksi järjestöä yhteensä 37 t.

Töölön kerhokeskuksen kerhohuoneiden kysyntä ylitti huomattavasti sijoitusmahdollisuudet. Yksi huoneista oli varattu yksinomaan järjestöjen tilapäiseen käyttöön, mutta sekin oli melkein poikkeuksetta varattu. Yhteensä oli huoneiston eri käyttäjiä 60, joista 24:llä oli vakinaisia vuoroja. Käyttötunteja oli kaikkiaan 2 002.

Unioninkadun kerhokeskuksen kaksi huonetta ja valokuvauslaboratorio kuuluivat eniten käytettyihin huoneistoihin. Kertomusvuoden lopulla saatiin tietää, että huoneistosta joudutaan luopumaan. Kerhokeskuksessa toimi 18 järjestöä yhteensä 1 750 t.

Eläintarhan askarteluparakeissa oli toiminta puutyöpuolella vilkasta, mutta metallipuolella jäi vuoroja käyttämättä. Askartelukeskusta käytti 6 järjestöä yhteensä 391 t.

Pasilan askarteluparakissa oli yksi huone sisustettu puutyöverstaaksi ja toinen pienempi huone valokuvauslaboratorioksi. Koska huoneiston kysyntä oli vähäinen, käytettiin sitä ns. avoimen linjan kokoontumispaikkana, jolloin pojat parakin hoitajan johdolla harrastivat erilaista askartelutoimintaa. Kertomusvuoden aikana oli parakki Pasilan seurakunnan käytössä 309 t.

Oulunkylän retkeilykeskuksen päärakennus kunnostettiin kertomusvuonna myös talvikäyttöiseksi. Yöpymistilaa oli 12 hengelle. Retkeilykeskusta käytti 10 seuraa.

Vattuniemen kesäkoti siihen kuuluvine alueineen luovutettiin samana iltana ainoastaan yhdelle järjestölle. Kaikkia sinne pyrkiviä järjestöjä ei kuitenkaan voitu ottaa vastaan. Kesäkotiin hankittiin kertomusvuonna 2 valasvenettä, jotka saatiin kuitenkin niin myöhään, että niillä ennätettiin suorittaa vain 5 retkeilyä. Järjestöjen tilaisuuksia oli kesäkodissa yhteensä 56, kävijöiden lukumäärä oli 1 654.

Kerho- ja askartelukeskuksissa oli vakinaisia vuoroja 297 kerholla, minkä lisäksi huoneistoja luovutettiin myös tilapäiskäyttöön. Varauksien mukaan laskutettu kokonaistuntimäärä oli 32 270 ja kertyi niistä 2 058 796 mk.

Nuorisokahvilaa (Haka-kerho) varten vuokrattiin Osuusliike Elannolta Siltasaarenkatu 6:ssa sijaitseva kahvilahuoneisto. Kahvila avattiin nuorisolle 3. 10. Sen isännäksi oli valittu 1. 10. Martti Nevalainen.

Haka-kerho, jonka nimisenä kahvila toimi, oli avoinna klo 18—22.30; sisäänpääsyn ehtona oli liittyminen kerhon jäseneksi. Ikärajana oli 15—21 v, jäsenmaksun suuruus oli 50 mk. Kertomusvuoden aikana liittyi kerhoon 1 799 jäsentä. Kerhossa järjestettiin ohjelmaa n. kolmena iltana viikossa, lisäksi siellä vieraili mm. musiikkiyhtyeitä. Kerhossa oli mahdollisuus tutustua päivän sanomalehtiin ja erilaisiin aikakauslehtiin sekä harrastaa

sitä varten varatussa huoneessa erilaisia pelejä, kuten koronaa, fortunaa, shakkia, pienois-biljardia ym.

Nuorisotyölautakunnan omat kerhokeskukset. Käpylän kerhokeskuksessa toimi 89 poikaa ja 101 tyttöä, eli yhteensä 190 kerholaista. Kerhoja oli 25 ja niillä vuoden aikana kaikkiaan 1 016 tilaisuutta.

Hiihtoleiri pidettiin Pirttimäessä 27. 2.—4. 3., osanottajia oli 25. Kesäleiri oli Bengtsårissa 4.—15. 7. ja siihen osallistui 37 kerholaista.

Kerhokeskuksen johtajana oli edelleen hopeaseppä Heikki Kauppala. Tyttötyönjohtajana toimi 30. 4. saakka liikunnanohj. Tuulikki Valkama ja sen jälkeen nuorisonohj. Kyllikki Paturi. Muina ohjaajina toimivat Aira Kauppala, Raimo Hartikainen, Pentti Siimelä, Pauli Gröhn, Pirkko Poikolainen, Marjatta Kaukonen ja Veikko Silvennoinen.

Mäkelän kerhokeskuksessa toimi 73 poikaa ja 71 tyttöä, yhteensä 144 kerholaista. Kerhoja oli 18 ja niillä vuoden aikana yhteensä 548 tilaisuutta.

Talvileiri pidettiin Vihdin Pirtillä 23.—27. 2., osanottajia oli 29. Kesäleiri oli Bengtsårissa 15.—25. 7., osanottajia 39.

Kerhokeskuksen johtaja oli nuorisonohj. Sirkka-Liisa Luoto. Muina ohjaajina toimivat Aino Rytkönen, Airi Saarinen, Pentti Tirkkonen, Erkki Silvennoinen, B. Hyttinen, Olavi Varma, Meri Tammi, Maija Tavia, Olavi Joki, Risto Viljakka ja Elvi Saarnio.

Vallilan kerhokeskuksen toiminta jatkui entiseen tapaan yhteistyössä Kalliolan työkeskuksen kanssa. Kerhokeskuksessa toimi 441 poikaa ja 122 tyttöä, yhteensä 563 kerholaista. Kerhoja oli 45 ja niillä vuoden aikana kaikkiaan 2 563 tilaisuutta.

Kerhokeskuksen johtajana oli nuorisotyönohj. Toivo Harto. Tyttökerhojen ohjaajana toimi Kalliolan tyttötyöntekijä Hilkka Rantanen. Edellisten lisäksi oli 28 muuta ohjaajaa.

Bengtsårin leirialuetta käyttivät kertomusvuoden aikana Käpylän ja Mäkelän kerhokeskukset, Sofianlehdon vastaanottokoti sekä eräät yhdistykset ja järjestöt.

Vierailut. Vuoden aikana kävi nuorisotoimistossa runsaasti vieraita eri puolilta maailmaa tutustumassa nuorisotyöhön. Vieraista mainittakoon erityisesti Moskovan kaupungin lähettämä nuorisovaltuuskunta.

Kurssitoiminta. Kertomusvuonna järjestettiin seuraavat suomen- ja ruotsinkieliset kurssit:

25 suomenkielistä kurssia:	Aika	Osanottajia	Kurssin johtaja
Näyttämöohjaajakurssi	1. 1.—30. 5.	30	Aino Lehtimäki
Elokuvakoneenkäyttäjien kurssi	31. 1.—14. 2.	18	Heikka Niittynen
Nahkamuotoilukurssi	6. 2.—15. 2.	18	Erkki Silvennoinen
Kotikasvatuksen luentosarja	15. 2.— 5. 3.	110	G. v. Weissenberg
Taloudenhoitajakurssi	18. 2.— 8. 3.	14	Veikko Niemi
Nuorisonohjaajien peruskurssi	9. 3.—10. 3.	38	Kerttu Varjo
Teknillisten välineiden käyttökurssi	18. 3.— 1. 4.	28	Heikka Niittynen
Hyvän käytöksen kurssi	2. 4.—11. 4.	31	Tuomi Elmgren-Heinonen
Suunnistamiskurssi	16. 4.— 9. 5.	15	Heikka Niittynen
Retkeilykurssi	15. 5.—19. 5.	17	» »
Leirinjohtajakurssi	23. 5.— 6. 6.	18	» »
Moottoripyöräkurssi	11. 6.— 2. 7.	28	Dick Lundin
»	12. 6.— 5. 7.	30	Eino Smolander
»	4. 7.—30. 7.	22	Dick Lundin
»	10. 7.— 2. 8.	18	Eino Smolander
»	1. 8.—27. 8.	23	Dick Lundin
»	7. 8.—30. 8.	20	Eino Smolander
»	29. 8.—24. 9.	22	Dick Lundin
»	4. 9.—27. 9.	18	Eino Smolander
Elokuvakoneenkäyttäjien kurssi	24. 9.— 8. 10.	23	Heikka Niittynen
Kotiseudun tuntemuskurssi	9. 10.—20. 10.	14	Leo Pesonen
Teknillisten välineiden käyttökurssi	23. 10.— 6. 11.	18	Heikka Niittynen
Lelujen yms. valmistuskurssi	23. 10.— 4. 11.	24	Toini Niemi
Leikkikurssi	4. 11.—26. 11.	23	Kerttu Varjo
Teatterikurssi	1. 9.—31. 12.	45	Aino Lehtimäki

7 ruotsinkielistä kurssia:	Aika	Osanottajia	Kurssin johtaja
Elokuvakoneenkäyttäjien kurssi	13. 2.—27. 2.	15	Kurt Forsman
Vanhojen tanssien kurssi	25. 3.— 5. 4.	20	Olof Lindqvist
Valokuvauskurssi	1. 4.—12. 4.	14	P.-O. Jansson
Teknillisten välineiden käyttökurssi	15. 4.—29. 4.	18	Kurt Forsman
S:n	7. 10.—29. 10.	23	» »
Viikonloppukurssi	5. 12.— 6. 12.	12	» »
Teatterikurssi	1. 9.—(jatkui)	20	Henake Schubak

Nuorten moottoripyöräkoulutus. Kaupunginhallitus oli oikeuttanut lautakunnan järjestämään kursseja nuorten moottoripyöräkoulutusta varten sekä myöntänyt varoja tarkoitukseen. Etelä-Haagaan rakennettiin harjoitusradat ja koulutusparakki. Moottoripyörät saatiin lainaksi eräiltä liikkeiltä sekä tarvittava polttoaine lahjoituksena. Koulutus tapahtui 11. 6. —27. 9. välisenä aikana, jolloin järjestettiin 8 iltakurssia. Opetukseen osallistui n. 200 nuorta, iältään 16—21 v. Kouluttajina toimivat Dick Lundin ja Eino Smolander.

Kaupunkiin muuttavan nuorison opastustoimisto. Toimiston mainoksia pidettiin jatkuvasti rautatie- ja linja-autoasemilla. Samoin esitettiin opastustoimiston diapositiivilevyjä elokuvissa. Kertomusvuonna lähetettiin opastustoimiston esittelykortti 5 162:lle kaupunkiin muuttaneelle 15—23-vuotiaalle.

Toimistossa kävi vuoden aikana 580 uutta asiakasta, joista miehiä oli 288 ja naisia 292. Entisistä asiakkaista kävi uudelleen 117 miestä ja 143 naista, yhteensä 260 henkilöä. Kaikkiaan kävi asiakkaita 840. Puhelinohjauksia oli 700.

Uudet asiakkaat jakautuivat käyntinsä syyn perusteella seuraavasti:

Käynnin syy	% kaikista käynneistä	Käynnin syy	% kaikista käynneistä
Opiskelu	30.0	Vapaa-ajan harrastus	15.0
Työasiat	20.0	Muut asiat	27.0
Asuntoasiat	8.0	Yhteensä	100.0

Uusista miespuolisista asiakkaista oli 64 % sekatyöntekijöitä, 10 % ammattityöntekijöitä sekä ammatti-, keski- tms. koulun käyneitä 26 %. Naisista oli kotiapulaisia 60 %, ravintola- tai sairaala-apulaisia 15 %, ammatti-, keski- tms. koulun käyneitä 7 % sekä sellaisia, joiden ammatti oli tuntematon 18 %.

Menot ja tulot. Nuorisotyölautakunnan menot kertomusvuonna olivat yhteensä 43 445 228 mk. Tuloja oli seuraavasti: askartelutarvikkeiden korvaukset 141 476 mk, kerhohuoneiden vuokrat 2 058 796 mk, lainavaraston sakkomaksut 3 800 mk sekä kesä- ja talvileirien osanottomaksut 69 600 mk, yhteensä 2 273 672 mk.

27. Ammattioppilaslautakunta

Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna puheenjohtajana dipl.ins. Eino Söderman sekä työnantajien edustajina varareht. Erkki Mielonen ja toim.joht. Klaus Vartiovaara, työntekijäin edustajina liittovarapuh.joht. Viljo Kuukkanen ja liittopuh.joht. Erkki Nissilä. Edellisten varajäseninä olivat toim.joht. Väinö Jokivaara ja reht. Antero Rautavaara sekä jälkimmäisten toimitsija Heikki Helkavuori ja asiamies Otto Turunen. Sihteerinä toimi hallintoneuvos Torsten Törnblom.

V. 1957 solmittiin eri ammattialoilla oppisopimuksia seuraavasti: 181 kirjapainoalan, 75 kähertäjäalan, 97 metallialan, 73 sähköalan, 3 ompelualan, 8 hienomekaanikkoalan, 19 leipomoalan, 3 hammasteknikkoalan ja 7 valokuvausalan oppisopimusta, eli yhteensä 466 sopimusta.

Edellisiltä vuosilta oli jäljellä 1 552 oppisopimusta, vuoden kuluessa päättyi 136 sopimusta, purettiin 29, poistettiin vanhentuneina 153 sopimusta sekä solmittiin 466 uutta oppisopimusta. Näin ollen oli vuoden lopussa yhteensä 1 700 voimassa olevaa oppisopimusta, joista 1 452 oli miehiä ja 248 naisia koskevia sopimuksia.

28. Kotitalouslautakunta

Kunnallinen kotitaloustoiminta Helsingissä alkoi 1. 10. 1927, jolloin sosialilautakunnan alaisen kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunnan ensimmäiset opettajat astuivat virkaansa. Merkkivuoden johdosta järjestettiin 26. 10. Koskelantie 27:n opetuskeittiössä yksinkertainen juhla, jossa oli läsnä kaupungin viranomaisia, valtuuston jäseniä ja sanomalehdistön edustajia. Tilaisuudessa lautakunnan puheenjohtaja kansanedust. Elli Nurminen jakoi Kaupunkiliiton hopeiset ansiomerkit eläkkeelle siirtyneille käsityönneuvoja Alvi Kautoselle ja Laina Lehtoselle.

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Kaupunginvaltuuston valitsemina kuuluivat kotitalouslautakuntaan v. 1957 puheenjohtajana kansanedust. Elli Nurminen, varapuheenjohtajana tarkastaja Tyyne Alanko sekä jäseninä talousop. Alli Häggman, rouvat Ida Jussila ja Hilma Liuhta, talousop. Märta Schauman, reht. Kerttu Sihvonen, fil.maist. Maisi Tamminen ja rva Rauha Vuorinen. Kaupunginhallituksen edustajana oli kansanedust. Lempi Lehto. Sihteerin tehtäviä hoiti kotitalousneuvonnan tarkastaja Irja Grotenfelt.

Lautakunta kokoontui vuoden kuluessa 10 kertaa ja pöytäkirjoihin merkittiin 132 pykälää. Lähetettyjen kirjelmien lukumäärä oli 474 ja saapuneiden 344. Laskuja hyväksyttiin 892.

Kotitalouslautakunta kuuluu jäsenenä Kunnallisten Kotitalouslautakuntien Keskus -nimiseen keskusjärjestöön, jolle lähetettiin sen pyytämä selvitys opettajien ja neuvojien työajoista ja palkoista.

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle lähetettiin pyydetyt lausunnot eräiden laitosten ja järjestöjen avustusanomuksista (8. 5. 7 §, 3. 9. 3 §, 28. 11. 106 §). Samoin annettiin kaupunginreviisorille ja palkkalautakunnalle niiden pyytämät lausunnot.

Toimihenkilöt. Lautakunnan palveluksessa oli 17 vakinaista opettajaa, nimittäin kotitalousneuvonnan tarkastaja, kuusi talousopettajaa, kodinhoidonopettaja, kaksi kotitalousneuvojaa, neljä käsityönopettajaa ja kolme käsityönneuvojaa sekä seitsemän tuntiopettajaa: talousopettaja, kaksi käsityönopettajaa, modistiopettaja sekä kolme muuta henkilöä.

Opettajien kokouksia pidettiin 5 ja käsiteltiin niissä kurssitoimintaa koskevia asioita.

Toimistossa Mäkelänkatu 45 oli yksi toimistoapulainen.

Opetus- ja perhepesuloissa toimi neljä pesulanhoitajaa. Siivoojia ja vahtimestareita eri toimipaikoissa oli yhteensä kuusi.

Toimipaikat. Lautakunnan toiminta tapahtui 25 eri paikassa, nimittäin omissa opetushuoneistoissa: Helsinginkatu 26:ssa, Mäkelänkatu 45:ssä, Fredrikinkatu 16:ssa, Koskelantie 27:ssä ja Rajametsäntie 32:ssa sekä Haagan, Herttoniemen, Lauttasaaren, Malmin, Munkkiniemen, Oulunkylän, Pakilan, Pitäjänmäen, Puistolan, Pukinmäen ja Tapanilan kansakouluissa ja Tapanilan, Puistolan, Malmin, Oulunkylän ja Pitäjänmäen äitiys- ja lastenneuvoloissa sekä nuorisotoimiston kerhohuoneissa Nordenskiöldinkatu 12:ssa ja Pohjois-Haagassa.

Pesulatoiminta tapahtui kahdessa lautakunnan hallinnassa olevassa opetus- ja perhepesulassa Mäkelänkatu 86:ssa ja Susitie 2—6:ssa.

Kotitalouslautakunnan toiminnan laajentumista rajoitti jatkuvasti huoneistotilojen puute ja ahtaus. Helsinginkatu 26:ssa olevan työväenopiston rakennuksen korjaus- ja muutostöiden takia voitiin siellä syksystä alkaen järjestää ompelunopetusta ja havaintoesityksiä vain pari kertaa viikossa. Toimisto toimi myös hyvin vaikeissa ja epätyydyttävissä oloissa. Fredrikinkatu 16:ssa olevan opetushuoneiston vuokrasopimus saatiin uusittua työkauden 1958/59 loppuun. Ruotsinkielisen opetuksen järjestämisestä ruotsinkielisen työväenopiston uudisrakennukseen Dagmarinkatu 3:ssa tehtiin periaatepäätös.

Toiminta jakaantui ruoanvalmistuksen-, ompelun-, käsityön-, kodinhoidon- ja pesunopetukseen. Sitä annettiin erilaisilla käytännöllisillä kursseilla ja havaintokursseilla sekä luento- ja havaintoesityksinä. Kurssit havaintoesityksineen olivat suosittuja ja osanotto näihin vilkasta. Ruotsinkieliset ruoanvalmistuskurssit pidettiin Fredrikinkatu 16:n ja Koskelantie 27:n opetuskeittiöissä sekä Lauttasaaren ja Munkkiniemen kansakouluissa; ompelunopetusta järjestettiin Koskelantie 27:ssä. Luentoja ja havaintoesityksiä kodinhoidossa järjestettiin 34 kertaa eri ruoanlaitto- ja käsityökurssien oppilaille. Kansakoulun jatkoluokkien ja ammattikoulun oppilaat saivat ammatinvalinnan ohjauksen yhteydessä tutustua eräisiin keittiöihin ja opetuspesuloihin, joissa opettajat selostivat heille lautakunnan järjestämää opetusta.

Kurssitoiminta

	Kurssien lukumäärä	Oppilasmäärä
Ruoanlaitonopetus:		
Erilaisia ruoanlaittokursseja (5—12 kertaa)	106	1 074
Leipomakursseja	44	314
Havaintokursseja	12	373
Havaintoesityksiä	100	2 579
» neuvoloissa	66	678
Säilöntäneuvontaa	30	219
		5 237
Kodinhoidonopetus:		
Kodinhoitoluentoja ja havaintoesityksiä	12	422
Pesuluentoja ja havaintoesityksiä	16	284
		706
Käsityönopetus:		
Käsityönneuvontakursseja (10—16 kertaa)	86	982
Pukuompelukursseja	44	487
Hattukursseja	36	361
Joululahja-, hansikas-, revinnäis- ja peitekursseja	24	245
		2 075

Muut toimintamuodot:

Kerhot. Kotitalouslautakunnalla oli kolme omaa kerhoa, joiden yhteinen jäsenmäärä oli n. 220. Kerhoilloissa käsiteltiin kerhotoimintaa koskevat viralliset asiat, lisäksi oli ohjelmassa laulua, luentaa, keskusteluja ja esitelmiä, joista mainittakoon: Kertomus Amerikan matkasta, Pääsiäisestä ja pääsiäistavoista, Kodin naisesta ja velvollisuuksista kodissa. Sitä paitsi järjestettiin myyjäisiä ja juhlia, käytiin teatterissa ja retkeiltiin.

Pesulatoiminta. Molemmat opetus- ja perhepesulat olivat vuoden aikana ahkerassa käytössä itsepalvelupesuloina. Pesuloiden toiminnasta aiheutui jatkuvasti paljon työtä ja huolta lautakunnalle; niiden hoidossa ilmenneitä epäkohtia ja väärinkäytöksiä ei vielä kertomusvuoden aikana saatu selvitetyksi. Pesuloiden yhteinen asiakasmäärä oli 6 974 ja vuoden aikana pesty vaatekilomäärä 144 380.

Menot. Lautakunnan menot olivat 29 061 389 mk jakautuen seuraavasti:

Menoerä	Mk
Palkkiot	145 800
Vakinaiset viranhaltijat	12 860 265
Tilapäiset viranhaltijat	1 153 024
Muut palkkamenot	1 338 420
Vuokra	3 438 806
Lämpö	144 318
Valaistus	185 330
Siivoaminen	548 751
Kaluston hankinta	445 025
Kaluston kunnossapito	94 072
Painatus	86 160
Tarverahat	421 351
Tarveaineet	1 294 482
Opetus- ja perhepesulat	6 905 585

Tuloja kertyi kurssitoiminnasta 1 396 290 mk ja pesulatoiminnasta 6 567 702 mk, yhteensä 7 963 992 mk.

29. Kaupunginkirjasto [1]

Kirjastolautakunta

Kirjastolautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat v. 1957 puheenjohtajana huoltopääll. Kössi Kulo, varapuheenjohtajana, prof. Elsa Bruun sekä muina jäseninä opett. Kaija Airola, fil. maist. Lauri Hyvämäki, opett. Hannes Koivu, fil. maist. Klaus Sallavo, fil. maist. Maija Savutie-Myrsky, rva Siiri Taipale ja fil. maist. Jarl Tallqvist. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli opetus- ja sairaala-asiain johtaja Eino Uski. Sihteerinä toimi varat. Reino Parviainen, ja hänen sairautensa aikana varat. Martti Hämesalo.

Lautakunta kokoontui vuoden kuluessa 14 kertaa. Pöytäkirjat käsittivät yhteensä 237 pykälää, saapuneita kirjelmiä oli 362 ja lähetettyjä kirjelmiä 295.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: valtion kirjastotoimiston edesmenneen johtajan, maist. Mauno Kannisen hautajaistilaisuudesta aiheutuneita kustannuksia (28. 1. 16 §); kirjastolautakunnan alaisten yleishyödyllisten laitosten ja yritysten v:n 1956 avustusmäärärahojen käytön valvontaa (25. 2. 37 §); Herttoniemen uuden sivukirjaston kalustamista (25. 2. 39 §); eräiden Kallion sivukirjastossa tarvittavien muutos- ja korjaustöiden suorittamista (25. 2. 45 §); Herttoniemen sivukirjastoa varten perustettavia kahta kirjastoamanuenssin ja siivooja-vahtimestarin virkaa (25. 3. 60 §); Helsinki-mitalin luovuttamista kaupunginkirjaston viranhaltijoille (25. 3. 68 §); matka-apurahan saamista yleiseen kirjastokokoukseen Kuopiossa osallistuville kirjastovirkailijoille (29. 4. 85 §); eräiden kaupunginkirjaston viranhaltijain palkkauskysymyksiä (29. 4. 93 §, 27. 5. 112 §); äänilevysoittimien hankkimista pääkirjaston ja Kallion sivukirjaston musiikkikerhoja varten (27. 5. 113 §, 16. 12. 226 §); pääpaloaseman ja Kallion paloaseman kirjastojen lakkauttamista (19. 8. 143 §); puhelimen hankkimista Töölön, Kulosaaren ja Suomenlinnan sivukirjastoihin (19. 8. 145, 146 §, 16. 9. 167 §); uuden painokoneen hankkimista kaupunginkirjastolle (19. 8. 158 §); rakennusliike Vilamo Oy:n tarjousta sopivista huonetiloista eteläistä sivukirjastoa varten (4. 10. 173 §); varastotilojen ja sanomalehtilukusaliksi sopivan huoneiston vuokraamista (21. 10. 192 §); sairaalasivukirjaston Nikkilän osaston kirjakuljetuksia varten myönnetyn määrärahan korottamista (16. 12. 230 §) ja suuremman huonetilan saamista sairaalasivukirjaston tuberkuloosiparantolan osastolle (16. 12. 231 §).

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka koskivat: tontin varaamista Etu-Töölön sivukirjastoa varten korttelista 412a ja luopumista Ruusulankatu 9:ään kohdistuneesta sijoitussuunnitelmasta (25. 3. 66 §, 15. 4. 75 §); Herttoniemen sivukirjastojen lukumäärää (29. 4. 81 §); kirjastolautakunnan alaisten yleishyödyllisten laitosten kertomusvuoden avustusanomuksia (29. 4. 82 §); hankintatoimiston esitystä kaupunginkirjaston kirjaostoistaan saamista alennuksista (17. 6. 129 §); vuositilintarkastajien ja irtaimen omaisuuden tarkastajien v:n 1956 kertomuksia (19. 8. 140, 144 §); Lauttasaaren sivukirjaston siivooja-vahtimestarin viran lakkauttamista ja apulaisvahtimestarin viran perustamista (19. 8. 155 §) sekä vt Christoffer Schildtin aloitetta kirjasakkoina kertyneitten varojen käyttämisestä (29. 11. 217 §).

---

[1]) Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja kaupunginkirjaston kertomuksen eripainoksessa.

Kirjaston toiminta

Henkilökunta. Kertomusvuonna perustettiin Maunulan sivukirjastoon sivukirjastonhoitajan virka ja Herttoniemen sivukirjastoon kaksi kirjastoamanuenssin virkaa, Lauttasaaren sivukirjaston siivooja-vahtimestarin virka lakkautettiin ja tilalle perustettiin apulaisvahtimestarin virka 1. 1. 1958 lukien.

Kertomusvuoden päättyessä oli kaupunginkirjaston palveluksessa 172 vakinaista viranhaltijaa ja 11 tilapäistä viranhaltijaa. Tuntipalkkaisia kirjastoapulaisia oli työssä 21 257 t ja muuta tuntipalkkaista työvoimaa 16 806 t.

Kaupunginkirjastoon nimitettiin seuraavat uudet viranhaltijat: taloudenhoitajaksi sosion. Uuno Kuokkanen 16. 2. lukien, järjestelyapulaiseksi yliopp. S. Koivu 1. 3. lukien, Kallion sivukirjaston opiskelunneuvojaksi fil. maist. Helvi Holmström 1. 6. lukien, järjestelyapulaiseksi U. Eronen 1. 6. lukien, Maunulan sivukirjastonhoitajaksi fil. maist. Urpo Lehtonen 1. 9. lukien, osastonhoitajaksi pääkirjastoon fil. maist. Rakelmaria Engman-Enari 1. 10. lukien, kirjastoamanuensseiksi ylioppilaat Gun Forslund ja Kaisa Salo 1. 12. lukien, fil. maist. Irma Nummiala 16. 12. lukien ja yliopp. Annikki Aro 1. 1. 1958 lukien.

Seuraavat henkilöt siirtyivät eläkkeelle: os. hoit. Karin Lesch 17. 6. lukien ja päällysvaatteiden vartija A. Laakso 7. 12. lukien.

Virkaero myönnettiin järjestelyapul. Sirkku Koivulle 1. 8. lukien, kirj. aman. Maija-Leena Purolalle 1. 9. lukien ja järjestelyapul. U. Nikkaselle 1. 1. 1958 lukien.

Viranhaltijoille myönnettiin sairauden, tapaturman ja synnytyksen vuoksi virkavapautta yhteensä 2 761 päivää.

Opintoja ja tutkimustöitä varten myönnettiin lisäksi eräille viranhaltijoille palkatonta virkavapautta: fil. lis. Sven Hirnille 1. 3.—15. 5. ja 1. 11. 1957—31. 3. 1958, sivukirj. hoit. Anelma Talvelalle 24. 6.—31. 7., fil. maist. Maija-Leena Purolalle 1. 6.—31. 7.

Kirjastokokoukset ja opintomatkat. Yhteiskunnallisen Korkeakoulun opintokurssille »Neuvonta» 2.—4. 5. osallistuivat sivukirj. joht. Eila Wirla, sivukirj. hoit. Vieno Lumme, opisk. neuvojat Helvi Holmström ja Gunvor Sandström sekä kirj. amanuenssit Elna Elonheimo, Gun Forslund, Irja Kahma ja Eila Luotola. Sivukirj. joht. Wirla piti kurssilla näytetunnin kirjaston esittelemisestä kansakoululuokalle ja sivukirj. hoit. Sirkka-Liisa Meri luennon kirjastoneuvonnan psykologisista perusteista.

XVII yleiseen kirjastokokoukseen Kuopiossa 2.—4. 6. osallistui yksi sivukirjastonjohtaja, kuusi sivukirjastonhoitajaa, yksi osastonhoitaja sekä kahdeksan kirjastoamanuenssia. Sivukirj. hoit. Sirkka-Liisa Meri esitti kokouksessa alustuksen yleisen kirjaston ohjelmasta sekä piti sairaalakirjastojaoston kokouksessa esitelmän sairaalakirjastojen perustamiseen liittyvistä näkökohdista.

Sivukirj. hoit. Rakelmaria Engman-Enari oli kirjasto-opintomatkalla Ruotsissa 1. 1.—28. 2.

Virkailijavaihto. Kirj. hoit. Mary Hurworth Lontoon Westminster Public Library'sta toimi vaihtovirkalijana pääkirjaston ruotsin- ja vieraskielisen kirjallisuuden lainausosastolla 15. 9.—15. 12. Tilapäinen kirjastoapulainen, kirj. hoit. Kristina Fagerholm oli hänen tilallaan Lontoossa 15. 9.—30. 11.

Vierailut ja kirjaston esittelyt. Pääkirjastossa ja monissa sivukirjastoissa kävi kertomusvuoden aikana useita sekä koti- että ulkomaisia vierailijoita, joille eri osastojen esittelyn yhteydessä selostettiin kirjaston historiaa ja toimintaa. Mm. prof. ja rouva Wendell Cole, Stanford University, USA, tutustuivat pääkirjaston eri osastoihin sekä Kallion, Lauttasaaren ja Käpylän sivukirjastoihin. Kirj. hoitajat Colston M. Hartley Liverpoolista ja R. Antony A. O'Neal Derbystä tekivät tutustumiskäynnin pääkirjastoon ja Kallion sivukirjastoon. Sekä pääkirjastoa että monia sivukirjastoja esiteltiin lukuisille opettajiensa johdolla opintokäynnillä olleille kansa- ja oppikoulujen luokille. Kallion kansakoulun kaikkien luokkien kirjastotunnit pidettiin Kallion sivukirjastossa. Kirjastotuntien pitäjinä olivat sivukirj. joht. Eila Wirla ja os. hoit. Kaija Salonen. Myös Lauttasaaren sivukirjastossa pidettiin kirjastonkäytön oppitunteja. Lisäksi esiteltiin pääkirjastoa ja sivukirjastoja monille yksityisille henkilöille ja matkailijaryhmille; näiden joukossa oli runsaasti eri paikkakuntien kirjastonhoitajia.

Uudet sivukirjastot ja kirjastohuoneistot. Maunulan sivukirjasto aloitti toimintansa 20. 5. kansakoulun siipirakennuksessa Haavikkotie 5. Kirjaston pinta-ala on n. 250 m².

Sisustus on arkkit. Taina Laineen suunnittelema. Suomenlinnan sivukirjasto avattiin 15. 10. rakennuksessa C 31. Kirjastohuoneen pinta-ala on 88 m² ja sen historiallissävyinen sisustus arkkit. Anja Jämsän käsialaa. Molempien uusien sivukirjastojen käyttö oli alusta asti erittäin vilkasta.

Herttoniemen sivukirjasto muutti syyskuussa uuteen avarampaan huoneistoon Siilitie 5:ssä. Vuoden lopulla saatiin kirjastoon järjestetyksi erilliset lasten- ja aikuistenosastot. Kulosaaren sivukirjasto muutti samoin syyskuussa uuteen huoneistoon Kulosaarentie 4—8:ssa. Koska uusi huoneisto oli entistä huomattavasti pienempi, täytyi osa kirjaston kirjoista siirtää muihin sivukirjastoihin. Pääkirjaston siipirakennuksen rakennustyöt aloitettiin kertomusvuoden aikana. Niiden vuoksi jouduttiin sanomalehtilukusali sulkemaan 11. 11. alkaen toistaiseksi. Sinne tulevat sanomalehdet siirrettiin Kallion ja eteläisen sivukirjaston sanomalehtisaleihin sekä osa pääkaupungingin lehtiä pääkirjaston yleiseen lukusaliin.

Korjaustyöt ja kalustouudistukset. Pääkirjastoon hankittiin »High Fidelity»-laittein varustettu levysoitin sekä luetteloimisosastolle uusi käsikäyttöinen painokone. Kallion sivukirjaston opintosaliin hankittiin uudet lukupöydät ja tuolit sekä tarpeellista lisähyllystöä; entiset pöydät ja tuolit siirrettiin sanomalehtisaliin. Lastenosaston työhuoneeseen saatiin varastohyllyt sekä kaapisto. Lauttasaaren sivukirjaston sisustaminen saatiin kertomusvuoden aikana loppuunsuoritetuksi. Herttoniemen sivukirjaston kalusto uusittiin muuton yhteydessä miltei kokonaan. Sisustussuunnitelman laati arkkit. Anja Jämsä. Kulosaaren sivukirjastoon hankittiin myös uutta kalustoa, mm. tuoleja ja pöytiä. Lisäksi siirrettiin sinne osa Herttoniemen sivukirjaston entisestä kalustosta. Toukolan sivukirjastoon saatiin uudet lainauspöydät ja tuolit. Maunulan sivukirjastossa yritettiin yhdessä huoneessa toimimisen aiheuttamia epäkohtia lievittää erottamalla aikuisten ja lasten lukutilat toisistaan matalalla näyttelytilana käytettävällä seinällä. Vallilan ja Eteläisen sivukirjaston sanomalehtisalit maalattiin. Vallilan sivukirjastoon hankittiin uusi lainauspöytä. Pitäjänmäen sivukirjaston lattiaan saatiin linoleumpäällys. Lisäksi suoritettiin pääkirjaston kaikilla osastoilla sekä useimmissa sivukirjastoissa kiinteistön korjaus- ja maalaustöitä, kaluston kunnostamista ja vähäisempiä kalustohankintoja.

Näyttelyt ja kirjallisuusesittelyt. Tieteen ja taiteen eri aloja koskevia näyttelyitä sekä kotimaisen ja maailmankirjallisuuden klassikkojen tuotannon esittelyjä järjestettiin pääkirjaston kaikilla lainausosastoilla ja yleisessä lukusalissa, Kallion sivukirjaston aikuisten- ja lasten lainausosastoilla, eteläisen ja Lauttasaaren sivukirjastojen aikuisten- ja lastenosastoilla, Töölön, Vallilan ja Toukolan sivukirjastojen aikuisten lainausosastoilla sekä Pasilan, Haagan, Herttoniemen, Maunulan, Malmin, Pakilan, Tapanilan, Pitäjänmäen ja Pukinmäen sivukirjastoissa. Pääkirjaston suomalaisella lainausosastolla esiteltiin erityisellä taululla »Viikon kirja» ja Malmin sivukirjastossa »Radion kuukauden kirjailija». Näyttelyiden ja kirjallisuusesittelyjen aihevalinnassa kiinnitettiin erityistä huomiota ajankohtaisiin sivistyselämän tapahtumiin ja kulttuurihenkilöiden merkkipäiviin. Kallion sivukirjaston opintolukusalin taidekirjallisuushyllyllä esiteltiin eri aikojen ja maiden taidetta. Sekä aikuisten että lasten lukusalien käyttäjiä varten järjestettiin kirjaston yläaulaan eri tiedonalojen näyttelyjä, joihin usein liittyi luettelo lukusaleissa saatavissa olevasta, näyttelyn aihetta käsittelevästä kirjallisuudesta. Lapsia ja nuoria varten laadittiin värikuvin varustettuja vihkoluetteloja eri alojen kirjallisuudesta. Pääkirjaston lasten lainausosastolla ja lukusalissa, Kallion sivukirjaston lasten lukusalissa sekä Vallilan, Eteläisen ja Toukolan sivukirjastojen lastenosastoilla järjestettiin eriaiheisia kuvanäyttelyjä lapsille. Useimmissa kirjastoissa yritettiin helpottaa yleisön kirjavalintaa asettamalla hyvää tieto- ja kaunokirjallisuutta erityisille tähän tarkoitukseen varatuille suositteluhyllyille.

Tietokilpailut ja satutunnit. Kallion sivukirjaston lasten- ja nuorison lukusalissa järjestettiin kouluikäisille 2 tietokilpailusarjaa, johon kumpaankin kuului 5 eri kilpailua. Kevätkaudella pidetty kilpailusarja koski Suomen historiaa ja tarkoituksena oli esitellä eri historiallisten ajanjaksojen tärkeimpiä sivistyksellisiä, taloudellisia ja valtiollisia tapahtumia; syyskaudella pidetyn aiheena oli Aasia, sen maantiede, historia, kulttuuri ja nykyiset olot. Lasten lainausosastolla pidettiin satuikäisille 30 satuiltaa, osanottajia oli joka illassa keskimäärin 36. Lasten ja nuorison lainausosastolla pidettiin päivittäin kuvakirjatunteja pienimmille kirjastonkäyttäjille. *Töölön sivukirjaston* lastenosastolla

järjestettiin kouluikäisille 2 tietokilpailusarjaa, joista kevätkaudella pidetty sisälsi kysymyksiä sivistyssanoista sekä vanhempien suomalaisten kirjailijoiden ja runoilijoiden elämäkerroista ja tuotannosta. Syyskauden aiheet käsittelivät lintutiedettä, meteorologiaa, geologiaa ja maantiedettä. Satutunteja pidettiin kerran viikossa. Osanottajia oli keskimäärin 8. *Eteläisen sivukirjaston* nuoriso-osastolla pidettiin 4 tietokilpailua, joiden aiheet olivat yleistietouden, keksintöjen ja löytöretkien, urheilun ja eläintieteen piiristä. *Lauttasaaren sivukirjaston* lastenosastolla järjestettiin hakuteosten käytön kilpailusarja, johon kuului 4 toisiinsa liittyvää Helsinki-aiheista kilpailua. Kevätkaudella järjestettiin kertomustunteja joka toinen viikko. Osanottajia oli keskimäärin 76. *Malmin sivukirjastossa* pidettiin 5 tähtitieteeseen ja Suomen maantieteeseen liittyvää tietokilpailua.

Muu toiminta. Sivukirjastokeskus auttoi edelleenkin sivukirjastoja niiden töissä; sen toimesta huolehdittiin mm. kirjojen poistoista ja kirjasiirroista sekä eräiden sivukirjastojen sitomolähetyksistä. Maunulan ja Suomenlinnan uusia sivukirjastoja kuntoon saatettaessa sivukirjastokeskuksen virkailijat mm. järjestivät kirjat paikoilleen ja kortistot kuntoon. He olivat myös auttamassa Herttoniemen ja Kulosaaren sivukirjastojen muutoissa. Luetteloimisosastolta toimitettiin kirjalähetyksiä sivukirjastoille säännöllisesti kaksi kertaa viikossa. Kirja-auton kulkukertojen lisääntyessä paranivat myös sivukirjastojen mahdollisuudet saada ajoissa tarvitsemaansa tarvike- ym. täydennystä pääkirjastosta.

Kertomusvuoden aikana vallinnut taloudellinen lamakausi vaikutti kirjaston toimintaan kahdella tavalla: toisaalta kirjaston käyttö lisääntyi huomattavasti, mikä on tyypillinen taloudellisen ahdinkoajan ilmiö, ja toisaalta kirjaston mahdollisuudet palvella tehokkaasti käyttäjäkuntaansa vähenivät entisestään. Vuosilomasijaisten määrärahan supistamisen johdosta oli pakko pitää osa sivukirjastoja kesäaikana puolipäivää suljettuna, ja kirjallisuusmääräraha osoittautui aivan riittämättömäksi tyydyttämään lisääntyneen käyttäjäkunnan kirjallisuuden tarvetta. Tilannetta pahensi huomattavasti syyskuussa toimeenpantu devalvaatio. Kirjojen vähyys aiheutti eniten valituksia sivukirjastojen taholta, mutta vaikein oli tilanne kuitenkin pääkirjaston suomenkielisellä lainausosastolla, jonne lainausmäärään nähden saatiin vähiten uusia kirjoja. Nuorison käyttäytymistavat ja heidän yrityksensä aikaansaada järjestyshäiriöitä aiheuttivat kirjaston henkilökunnalle runsaasti ylimääräistä työtä, ja lisätyövoiman tarve tuli täten yhä tuntuvammaksi.

Kirjavarasto. Kirjavaraston luetteloista poistettiin 16 933 loppuunkulunutta nidosta, joista 6 974 pääkirjastoon, 2 519 Kallion, 1 335 Töölön, 840 Vallilan, 62 Käpylän, 499 eteläisen, 56 Pasilan, 118 Toukolan, 174 Haagan, 577 Herttoniemen, 219 Kulosaaren, 829 Lauttasaaren, 408 Munkkiniemen, 358 Malmin, 152 Oulunkylän, 356 Pakilan, 514 Puistolan, 368 sairaala-, 506 Tapanilan, 52 Pitäjänmäen ja 17 Vartiokylän sivukirjastoon kuuluneita kirjoja.

Kirjastoon hankittiin ja luetteloitiin 62 286 uutta nidettä. Näistä tuli 14 980 pääkirjastoon, 6 506 Kallion, 4 990 Töölön, 2 131 Vallilan, 2 481 Käpylän, 2 189 Eteläisen, 569 Pasilan, 1 207 Toukolan, 2 525 Haagan, 3 343 Herttoniemen, 599 Kulosaaren, 3 754 Lauttasaaren, 2 323 Munkkiniemen, 1 208 Malmin, 539 Oulunkylän, 942 Pakilan, 884 Puistolan, 2 467 sairaala-, 767 Tapanilan, 695 Pitäjänmäen, 308 Vartiokylän, 591 Pukinmäen, 3 335 Maunulan, 2 748 Suomenlinnan, 131 palokunnan ja 74 poliisilaitoksen sivukirjastoon.

Luetteloitu kirjavarasto käsitti kertomusvuoden alussa 610 773 nidosta ja vuoden lopussa 656 126 nidosta. Viimeksi mainituista oli 422 521 eli 64.4 % suomenkielistä, 188 626 eli 28.7 % skandinaavista ja 44 979 eli 6.9 % muunkielistä kirjallisuutta.

Kirjavaraston arvo arvioitiin kertomusvuoden alkaessa 198 448 111 mk:ksi ja vuoden päättyessä 219 261 131 mk:ksi. Kertomusvuoden päättyessä kirjavarasto jakaantui eri luokkiin seuraavasti:

Kirjallisuusluokka		Nidoksia	%
000	Ensyklopedia	12 303	1.9
100	Filosofia, kulttuuri, kasvatustiede	20 193	3.1
200	Uskonnot, mytologia	12 048	1.8
300	Yhteiskuntatiede	20 590	3.1
400	Maantiede, matkat, kansatiede	30 823	4.7

Kirjallisuusluokka		Nidoksia	%
500	Matematiikka, luonnontieteet	23 493	3.6
600	Lääketiede, tekniikka, talous	34 993	5.3
700	Taide, liikuntakasvatus	32 004	4.9
800	Kirjallisuushistoria, kielitiede	30 952	4.7
900	Historia, elämäkerrat, sukututkimus	35 765	5.5
0—9	Kaunokirjallisuus	245 238	37.4
I	Uskonnot	7 910	1.2
II	Historia, arkeologia ja elämäkerrat	20 827	3.2
III	Maantiede, kansatiede, antropologia ja matkakertomukset	8 771	1.3
IV	Romaanit, kertomukset ja sadut	33 666	5.1
V	Runot, näytelmät, albumit sekä kirjallisuushistoria ja taide	23 825	3.6
VI	Luonnontiede, matematiikka, lääketiede ja teknologia	9 636	1.5
VII	Oikeus- ja valtiotiede, yhteiskunnalliset kysymykset ja talous	13 598	2.1
VIII	Kielitiede	2 040	0.3
IX	Filosofia, siveysoppi, kasvatus, kirja- ja kirjastotiede, urheilu sekä muut sekalaiset aineet	11 665	1.8
X	Lukusaleihin sijoitettu kirjallisuus (hakuteokset, sidotut aikakaus- ja sanomalehdet ym.)	25 786	3.9
	Yhteensä	656 126	100.0

Pääkirjaston ja sivukirjastojen kesken kirjavarasto jakaantui seuraavasti:

Lainauspaikka	1957		1956		Lainauspaikka	1957		1956	
	Nidoksia	%	Nidoksia	%		Nidoksia	%	Nidoksia	%
Pääkirjasto	228 582	34.8	220 576	36.1	Malmin	12 586	1.9	11 736	1.9
Sivukirjasto:					Oulunkylän	6 544	1.0	6 157	1.0
Kallion	108 113	16.5	104 126	17.1	Pakilan	6 745	1.0	6 159	1.0
Töölön	42 203	6.4	38 548	6.3	Puistolan	5 463	0.8	5 093	0.8
Vallilan	33 178	5.1	31 887	5.2	Sairaala-	31 662	4.8	29 563	4.8
Käpylän	32 006	4.9	29 587	4.9	Tapanilan	6 480	1.0	6 219	1.0
Eteläinen	22 055	3.4	20 365	3.3	Pitäjänmäen	5 484	0.8	4 841	0.8
Pasilan	11 120	1.7	10 607	1.7	Vartiokylän	3 059	0.5	2 768	0.5
Toukolan	6 636	1.0	5 547	0.9	Pukinmäen	3 686	0.6	3 095	0.5
Haagan	12 698	1.9	10 347	1.7	Maunulan	5 551	0.9	2 216	0.4
Herttoniemen	10 189	1.6	7 423	1.2	Suomenlinnan	2 769	0.4	21	0.0
Kulosaaren	10 615	1.6	10 235	1.7	Palokunnan	2 324	0.4	2 193	0.4
Lauttasaaren	24 259	3.7	21 334	3.5	Poliisilaitoksen	1 530	0.2	1 456	0.2
Munkkiniemen	20 589	3.1	18 674	3.1	Yhteensä	656 126	100.0	610 773	100.0

Kirjalahjat ym. Kertomusvuonna vastaanotti kaupunginkirjasto kirjastolahjoituksia seuraavilta: Alankomaiden suurlähetystö; Belgian lähetystö; Brasilian lähetystö; Britannian suurlähetystö; Bulgarian Kansantasavallan lähetystö; Intian pääkonsulaatti; Intian suurlähetystö, Tukholma; Puolan Kansantasavallan suurlähetystö; Ranskan suurlähetystö; Romanian Kansantasavallan lähetystö; Saksan Liittotasavallan kauppaedustusto; Tanskan suurlähetystö; Unkarin Kansantasavallan lähetystö; Venetzuelan ulkoministeriö; Yhdysvaltain Tiedoitustoimisto; American Philosophical society, Philadelphia; the British Council, Helsinki; Karlstads stadsbibliotek; Lunds universitetsbibliotek; Nordisk Handelskalender, København; Odense Centralbibliotek; Oslo universitetsbibliotek; Preuves, Paris; Revista del instituto Nacional de Cultura, Cuba; Turkish Press, Broadcasting and Tourist Department, Ankara; Unesco; Upsala universitetsbibliotek; Georg Westermann Verlag Braunschweig/A. Tammekann; Eduskunnan kirjasto; Osakeyhtiö Emmauksen johtokunta, Tampere; Finlands svenska centralidrottsförbund; Finlands Utrikeshandelsförbund; Grankulla samskola; Helsingin kaupunginarkisto; Invaliidisäätiö—Invalidstiftelsen; Oy. Konttorityö; Kustannusosakeyhtiö Otava; Maalaiskuntien Liitto; maatalousministeriön asutusasiainosasto; Joh. Nyholm, Aktiebolag, Lovisa; puolustusministeriö; Societas pro fauna et flora fennica; Suomen Historiallinen Seura; Suomen Kouluhistoriallinen Seura; Suomen Pankki; Suomen

Trikoo Oy., Ab.; Suomen Ulkomaankauppaliitto; Suomi-Kiina-Seura; Suomi-Neuvostoliitto-Seura; Suomi-Puola-Yhdistys; Svenska Litteratursällskapet i Finland; Svensk-Österbottniska samfundet, Vasa; Tampereen kaupunginkirjasto; Tapaturmantorjuntayhdistyksen liikennejaosto Talja; Tehokkaan Tuotannon Tutkimussäätiö; Turun kaupungin tilastotoimisto; Turun Yliopiston kirjasto; Valtion iltaoppikoulu; Valtion kirjastotoimisto; Väkijuomakysymyksen Tutkimussäätiö; Yhtyneet Paperitehtaat Osakeyhtiö, Valkeakoski; Yliopiston kirjasto; J. L. Arismendi; mrs Alice Franklin Bryant; John Cameron, Toronto; Theodora de Koning, Haag; kirj. joht. Lionel R. Mc Colvin, Lontoo; tohtorinna Adele Bock; kirj. Karl-Heinz Bolay; hra Erik Ekroth; merikapt. H. Evander; fil. maist. Raija Hall; koulul. Pähr Hartman; tohtorinna K. Hildén; kirj. vaiht. Saija Holmstén; koulul. Gun Johansson; hra O. Koivisto; nti Anja Korjula; eversti C. G. v. Kraemer; leikkaaja Meri Laaksonen; hra Otto Lappalainen; koululaiset Harri ja Markku Leinonen; fil. maist. Kaarina Lindblad; yliopp. Ulla Nikkanen; fil. maist. Kyllikki Nohrström; rva Vera Nyberg; tohtorinna Aino Nylander; sivukirj. hoit. Aune Petra; rovasti Elis Selin; toimitt. N.-B. Stormbom; fil. maist. J. O. Tallqvist; koulul. Riikka Vauhkonen; lakit. lis. Allan Viranko; prof. Aarni Voipio; hra August Pielo ja kirj. aman. Taimi Ylitalo.

Kallion sivukirjaston entisen kirjastonhoitajan fil. maist. Edvard Gröönroosin perikunta lahjoitti Kallion sivukirjastolle Kallion kirjastorakennuksen kohokuvalla varustetut seinälampetit, jotka kirj. hoit. Gröönroos täysinpalvelleena virastaan erotessaan oli saanut muistolahjaksi kirjaston henkilökunnalta.

Aukioloajat. Pääkirjaston sekä Kallion, Töölön, Vallilan [1]), Käpylän[1]), eteläisen [1]), Haagan [1]), Herttoniemen [1]), Lauttasaaren [1]), Munkkiniemen [1]), Malmin [1]), Pakilan [1]), Puistolan [1]) ja Tapanilan [1]) sivukirjastojen lainausosastot olivat avoinna arkipäivisin klo 10—20; Pasilan, Kulosaaren [2]), Pitäjänmäen, Oulunkylän, Toukolan, Pukinmäen ja Maunulan [3]) sivukirjastojen lainausosastot maanantaisin, tiistaisin, torstaisin ja perjantaisin klo 15—20 sekä keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 13—18; Vartiokylän maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 17—20; Suomenlinnan [4]) maanantaisin, tiistaisin, torstaisin ja perjantaisin klo 16—19, keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 14—17.

Sairaalasivukirjasto oli henkilökuntaa varten avoinna Kivelän ja Marian sairaaloissa keskiviikkoisin klo 18—20.30, Malmin sairaalassa tiistaisin klo 14—15, Auroran sairaalassa keskiviikkoisin klo 13—20.30, Nikkilän sairaalassa maanantaisin klo 18—20.30 ja torstaisin klo 14—16 sekä keskiviikkoisin klo 14—16 perhehuoltopotilaille.

Juhannus- ja jouluaattoina lainausosastot olivat suljettuina.

Pääkirjaston sekä Kallion, Töölön ja Käpylän sivukirjastojen aikuisten lukusalit olivat avoinna sekä arkisin että sunnuntaisin klo 10—22; lasten lukusalit olivat avoinna arkisin klo 10—20 sekä sunnuntaisin klo 15—20. Pyhä- ja juhlapäivinä lukusalit olivat avoinna seuraavasti: uudenvuodenpäivänä, pitkänäperjantaina, pääsiäispäivänä ja helluntaina, klo 15—20, vappuna ja itsenäisyyspäivänä klo 10—20, juhannusaattona ja juhannuspäivänä sekä jouluaattona ja joulupäivänä suljettuina, muina pyhäpäivinä niinkuin sunnuntaisin. Lauttasaaren sivukirjaston lukusali oli avoinna vain arkipäivisin klo 10—22 (suljettuna juhannus- ja jouluaattona).

Sanomalehtilukusalit olivat avoinna seuraavasti: pääkirjastossa sekä arkisin että sunnuntaisin klo 8—20 [5]); Kallion sivukirjastossa klo 8—22, Käpylän sivukirjastossa klo 10—22; Vallilan sivukirjastossa arkisin klo 10—22; sunnuntaisin klo 16—19, 1. 12. lukien klo 9—15; eteläisessä sivukirjastossa arkisin klo 8—21, sunnuntaisin klo 8—14; Pasilan sivukirjastossa arkisin klo 10—21, sunnuntaisin klo 19—16. Juhannusaattona, juhannuspäivänä, jouluaattona ja joulupäivänä suljettuina, muina pyhä- ja juhlapäivinä kuten sunnuntaisin paitsi uudenvuodenpäivänä, pitkänäperjantaina, pääsiäispäivänä ja helluntaina, vappuna ja itsenäisyyspäivänä, jolloin Kallion ja Käpylän sanomalehtisalit suljettiin klo 20.

---

[1]) Aikana 1.6.—31. 8. avoinna tiistaina, torstaina ja perjantaina klo 15—20 ja keskiviikkona ja lauantaina klo 13—18.
[2]) Aikana 1. 7. — 31. 7. suljettuna (28. 1. 21 §).
[3]) 20. 5. alkaen.
[4]) 15. 10. alkaen.
[5]) Suljettuna rakennustöiden vuoksi 11. 11. alkaen.

Lainaus. Kirjalainojen lukumäärä v. 1957 ja 1956 oli seuraava:

Lainauspaikka	1957			1956		
	Lainauspäiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden	Lainauspäiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden
Pääkirjasto	300	578 845	1 929	300	525 327	1 751
Sivukirjasto:						
Kallion	300	348 420	1 161	300	313 286	1 044
Töölön	300	140 357	468	299	134 493	450
Vallilan	300	113 190	377	300	103 312	344
Käpylän	300	103 172	344	300	99 048	330
Eteläinen	300	77 491	258	300	72 500	242
Toukolan	299	16 426	55	299	23 052	77
Pasilan	299	24 537	82	299	15 390	51
Haagan	300	63 355	211	300	51 315	171
Herttoniemen	298	72 737	244	300	55 673	185
Maunulan	183	45 465	248	—	—	—
Kulosaaren	271	10 142	37	299	10 375	35
Lauttasaaren	300	86 978	290	297	76 005	256
Munkkiniemen	300	75 470	252	300	65 042	217
Malmin	300	42 028	140	300	39 860	133
Oulunkylän	299	18 298	61	298	18 201	61
Pakilan	299	36 447	122	299	36 660	123
Puistolan	300	33 925	113	297	31 916	107
Tapanilan	300	33 104	110	292	31 815	109
Pitäjänmäen	299	24 882	83	294	21 259	72
Vartiokylän	149	4 639	31	149	4 169	28
Sairaala-	300	116 249	387	300	118 116	394
Pukinmäen	299	14 111	47	184	7 763	42
Suomenlinnan	61	6 527	107	—	—	—
Poliisilaitoksen	135	1 074	8	132	973	7
Palokunnan	98	990	10	99	1 143	11
Yhteensä	—	2 088 859	6 963	—	1 856 693	6 189

Suurin määrä annettuja kirjalainoja oli 12 479 oltuaan v. 1956 11 462.

Aikuisten sekä lasten ja nuorison suhteellinen osuus lainausliikkeeseen oli eri lainauspaikoilla seuraava:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat %	Lasten ja nuorison kirjalainat, %	Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat %	Lasten ja nuorison kirjalainat, %
Pääkirjasto	71.0	29.0	Munkkiniemen	56.1	43.9
Sivukirjasto:			Malmin	45.9	54.1
Kallion	65.6	34.4	Oulunkylän	37.3	62.7
Töölön	64.1	35.9	Pakilan	47.1	52.9
Vallilan	56.3	43.7	Puistolan	43.8	56.2
Käpylän	53.9	46.1	Sairaala-	84.7	15.3
Eteläinen	44.2	55.8	Tapanilan	36.9	63.1
Pasilan	51.7	48.3	Pitäjänmäen	42.9	57.1
Toukolan	53.0	47.0	Vartiokylän	39.5	60.5
Haagan	50.0	50.0	Pukinmäen	37.2	62.8
Herttoniemen	41.8	58.2	Suomenlinnan	29.2	70.8
Maunulan	26.4	73.6	Palokunnan	100.0	—
Kulosaaren	39.7	60.3	Poliisilaitoksen	100.0	—
Lauttasaaren	54.6	45.4	Yhteensä	60.4	39.6
			(v. 1956)	63.2	36.8

Kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden välinen suhde selviää seuraavasta taulukosta, jossa myöskin on otettu huomioon aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen lainain välinen ero:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat					Lasten ja nuorison kirjalainat					Kirjalainat kaikkiaan				
	Kauno-kirjallisuus		Tieto-kirjallisuus		Yh-teensä	Kauno-kirjallisuus		Tieto-kirjallisuus		Yh-teensä	Kauno-kirjallisuus		Tieto-kirjallisuus		Yh-teensä
	luku	%	luku	%	luku	luku	%	luku	%	luku	luku	%	luku	%	luku
Pääkirjasto	228 150	55.6	182 540	44.4	410 690	148 246	88.2	19 909	11.8	168 155	376 396	65.0	202 449	35.0	578 84
Sivukirjasto:															
Kallion	145 409	63.6	83 232	36.4	228 641	105 366	88.0	14 413	12.0	119 779	250 775	72.0	97 645	28.0	348 42
Töölön	56 168	62.4	33 796	37.6	89 964	44 578	88.5	5 815	11.5	50 393	100 746	71.8	39 611	28.2	140 35
Vallilan	40 965	64.3	22 775	35.7	63 740	44 566	90.1	4 884	9.9	49 450	85 531	75.6	27 659	24.4	113 19
Käpylän	34 939	62 9	20 630	37.1	55 569	43 184	90.7	4 419	9.3	47 603	78 123	75.7	25 049	24.3	103 17
Eteläinen	23 490	68.6	10 767	31.4	34 257	39 021	90.3	4 213	9.7	43 234	62 511	80.7	14 980	19.3	77 49
Pasilan	6 024	71.0	2 468	29.0	8 492	7 064	89.0	870	11.0	7 934	13 088	79.7	3 338	20.3	16 42
Toukolan	8 860	68.1	4 149	31.9	13 009	10 721	93.0	807	7.0	11 528	19 581	79.8	4 956	20.2	24 53
Haagan	21 958	69.4	9 680	30.6	31 638	29 119	91.8	2 598	8.2	31 717	51 077	80.6	12 278	19.4	63 35
Herttoniemen	19 980	65.7	10 446	34.3	30 426	38 532	91.1	3 779	8.9	42 311	58 512	80.4	14 225	19.6	72 73
Maunulan	8 809	73.5	3 172	26.5	11 981	31 209	93.2	2 275	6.8	33 484	40 018	88.0	5 447	12.0	45 46
Kulosaaren	2 843	70.7	1 181	29.3	4 024	5 590	91.4	528	8.6	6 118	8 433	83.1	1 709	16.9	10 14
Lauttasaaren	31 405	66.2	16 041	33.8	47 446	35 215	89.1	4 317	10.9	39 532	66 620	76.6	20 358	23.4	86 97
Munkkiniemen	28 221	66.7	14 109	33.3	42 330	28 817	87.0	4 323	13.0	33 140	57 038	75.6	18 432	24.4	75 47
Malmin	12 339	64.0	6 957	36.0	19 296	20 571	90.5	2 161	9.5	22 732	32 910	78.3	9 118	21.7	42 02
Oulunkylän	4 628	67.9	2 191	32.1	6 819	10 608	92.4	871	7.6	11 479	15 236	83.3	3 062	16.7	18 29
Pakilan	11 475	66.9	5 690	33.1	17 165	17 644	91.5	1 638	8.5	19 282	29 119	79.9	7 328	20.1	36 44
Puistolan	8 804	59.3	6 045	40.7	14 849	17 484	91.7	1 592	8.3	19 076	26 288	77.5	7 637	22.5	33 92
Sairaala-	57 026	57.9	41 396	42.1	98 422	15 385	86.3	2 442	13.7	17 827	72 411	62.3	43 838	37.7	116 24
Tapanilan	8 056	65.9	4 163	34.1	12 219	18 916	90.6	1 969	9.4	20 885	26 972	81.5	6 132	18.5	33 10
Pitäjänmäen	7 518	70.4	3 166	29.6	10 684	13 153	92.6	1 045	7.4	14 198	20 671	83.1	4 211	16.9	24 88
Vartiokylän	1 407	76.8	424	23.2	1 831	2 684	95.6	124	4.4	2 808	4 091	88.2	548	11.8	4 63
Pukinmäen	3 582	68.3	1 665	31.7	5 247	7 960	89.8	904	10.2	8 864	11 542	81.8	2 569	18.2	14 11
Suomenlinnan	1 387	72.8	517	27.2	1 904	4 200	90.9	423	9.1	4 623	5 587	85.6	940	14.4	6 52
Palokunnan	569	57.5	421	42.5	990	—	—	—	—	—	569	57.5	421	42.5	99
Poliisilaitoksen	616	57.4	458	42.6	1 074	—	—	—	—	—	616	57.4	458	42.6	1 07
Yhteensä	774 628	61 3	488 079	38.7	1 262 707	739 833	89.6	86 319	10.4	826 152	1 514 461	72.5	574 398	27.5	2 088 85
(v. 1956)	718 246	61.2	455 988	38.8	1 174 234	609 445	89.3	73 014	10.7	682 459	1 327 691	71.5	529 002	28.5	1 856 69

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaiseva taulukko:

Lainauspaikka	Suomenkielinen kirjallisuus		Skandinaavinen kirjallisuus		Muunkielinen kirjallisuus		Kirjalainat kaikkiaan	
	luku	%	luku	%	luku	%	luku	%
Pääkirjasto	415 109	71.7	136 849	23.6	26 887	4.7	578 845	27.7
Sivukirjasto:								
Kallion	321 109	92.2	25 125	7.2	2 186	0.6	348 420	16.7
Töölön	104 957	74.8	31 112	22.2	4 288	3.0	140 357	6.7
Vallilan	101 600	89.8	11 211	9.9	379	0.3	113 190	5.4
Käpylän	88 912	86.2	10 728	10.4	3 532	3.4	103 172	4.9
Eteläinen	66 320	85.6	10 950	14.1	221	0.3	77 491	3.7
Pasilan	15 530	94.6	890	5.4	6	0.0	16 426	0.8
Toukolan	20 454	83.4	3 783	15.4	300	1.2	24 537	1.2
Haagan	54 253	85.6	8 798	13.9	304	0.5	63 355	3.0
Herttoniemen	65 919	90.6	5 933	8.2	885	1.2	72 737	3.5
Maunulan	42 458	93.4	2 897	6.4	110	0.2	45 465	2.2
Kulosaaren	5 163	50.9	4 928	48.6	51	0.5	10 142	0.5
Lauttasaaren	66 706	76.7	18 686	21.5	1 586	1.8	86 978	4.2
Munkkiniemen	58 231	77.2	15 235	20.2	2 004	2.6	75 470	3.6
Malmin	40 117	95.5	1 803	4.3	108	0.2	42 028	2.0
Oulunkylän	15 736	86.0	2 466	13.5	96	0.5	18 298	0.9
Pakilan	35 643	97.8	701	1.9	103	0.3	36 447	1.7
Puistolan	32 220	95.0	866	2.6	839	2.4	33 925	1.6
Sairaala-	99 319	85.4	14 788	12.7	2 142	1.9	116 249	5.6
Tapanilan	31 513	95.2	1 543	4.7	48	0.1	33 104	1.6
Pitäjänmäen	20 310	81.6	4 475	18.0	97	0.4	24 882	1.2
Vartiokylän	4 432	95.5	207	4.5	—	—	4 639	0.2
Pukinmäen	12 897	91.4	1 214	8.6	—	—	14 111	0.7
Suomenlinnan	6 342	97.2	185	2.8	—	—	6 527	0.3
Poliisilaitoksen	1 049	97.7	25	2.3	—	—	1 074	0.1
Palokunnan	933	94.2	57	5.8	—	—	990	0.0
Yhteensä	1 727 232	82.7	315 455	15.1	46 172	2.2	2 088 859	100.0
(v. 1956)	1 500 031	80.8	311 985	16.8	44 677	2.4	1 856 693	100.0

Lukusalit olivat avoinna seuraavasti:

Kirjasto	Avoinna päivää
Pääkirjasto:	
opintosali	361
yleinen lukusali	361
sanomalehtisali	361
lasten lukusali	361
Sivukirjastot:	
Kallio:	
opintosali	361
yleinen lukusali	361
sanomalehtisali	361
lasten lukusali	361
Töölö:	
aikuisten lukusali	361
lasten lukusali	300
Vallila:	
sanomalehtisali	361
lasten lukusali	300
Käpylä:	
aikuisten lukusali	347
sanomalehtisali	361
lasten lukusali	300
Eteläinen:	
sanomalehtisali	361
lasten lukusali	300
Pasila	299
Toukola	299
Haaga	299
Maunula	183
Kulosaari	271
Lauttasaari	300
Munkkiniemi	300
Malmi	300
Pakila	299
Puistola	300
Tapanila	300
Pitäjänmäki	299

Lukusalikäyntien lukumäärä v. 1957 ja 1956 käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Kirjasto	Opinto-salit	Aikuisten lukusalit	Sanoma-lehtisalit	Lasten lukusalit	Käyntejä kaikkiaan	Päivää kohden
Pääkirjasto	43 948	65 007	87 805	50 153	246 913	684
Sivukirjasto:						
Kallio	—	44 011	164 000	81 862	289 873	803
Töölö	—	—	19 905	36 582	56 487	156
Vallila	—	—	61 253	35 864	97 117	269
Käpylä	—	5 377	40 403	48 494	94 274	261
Eteläinen	—	—	64 013	20 918	84 931	235
Pasila	—	—	12 010	2 914	14 924	50
Toukola	—	—	6 778	11 196	17 974	60
Haaga	—	—	8 038	13 486	21 524	72
Maunula	—	—	1 626	7 258	8 884	49
Kulosaari	—	—	1 625	3 341	4 966	18
Lauttasaari	—	—	25 831	31 042	56 873	189
Munkkiniemi	—	—	35 784	37 337	73 121	244
Malmi	—	—	8 228	13 557	21 785	73
Pakila	—	—	5 944	10 625	16 569	55
Puistola	—	—	3 629	16 498	20 127	67
Tapanila	—	—	5 842	17 560	23 402	78
Pitäjänmäki	—	—	3 364	6 534	9 898	33
Yhteensä	43 948	114 395	556 078	445 221	1 159 642	3 212
(v. 1956)	37 995	108 195	535 316	433 536	1 115 042	3 080

Vuoden kuluessa ilmestyneitä aikakaus- ja sanomalehtiä oli yleisön käytettävänä seuraavat määrät:

Kirjasto	Aikakauslehtiä		Sanomalehtiä		Kirjasto	Aikakauslehtiä		Sanomalehtiä	
	luku	kpl	luku	kpl		luku	kpl	luku	kpl
Pääkirjasto	295	321	54	78	Oulunkylä	17	17	—	—
Sivukirjasto:					Pakila	28	28	1	1
Kallio	187	212	66	83	Puistola	25	25	—	—
Töölö	100	100	—	—	Sairaalasivukirjasto:				
Vallila	69	81	28	31	Nikkilä	5	29	7	53
Käpylä	73	78	23	26	Salon B-sairaala	1	1	6	6
Eteläinen	76	87	25	32	Malmi	3	3	—	—
Pasila	18	19	18	18	Tuberkuloosiparantola	—	—	5	36
Toukola	59	59	—	—	Aurora	9	14	—	—
Haaga	51	51	—	—	Tapanila	25	25	2	2
Herttoniemi	31	33	—	—	Pitäjänmäki	27	27	2	2
Maunula	29	29	1	1	Vartiokylä	12	12	—	—
Kulosaari	35	35	—	—	Pukinmäki	12	12	1	1
Lauttasaari	113	115	1	1	Suomenlinna	17	17	—	—
Munkkiniemi	64	64	—	—	Poliisilaitos	10	10	—	—
Malmi	41	41	—	—	Yhteensä	1 432	1 545	240	371

Kerhotyö. Vuoden aikana toimivat seuraavat kirjastokerhot: pääkirjastossa filosofian ja logiikan kerhot, kirjallisuuskerho, svenska litteraturcirkeln, Bibliothekszirkel Deutsche Literatur, cercle de littérature française, circulo español, Eesti kultuuri ring, esperantokerho ja musiikkikerho; Kallion sivukirjastossa kirjallisuuskerho, psykologian kerho, musiikkikerho ja nuorisokerho; Malmin sivukirjastossa yleisaiheinen kirjastokerho sekä Nikkilän sairaalan kirjastossa yleisaiheinen kirjastokerho ja musiikkikerho.

Pääkirjasto. *Filosofian kerhon* puheenjohtajana toimi prof. Uuno Saarnio. Kerho kokoontui kerran viikossa läpi vuoden. Osanottajia oli kaikkiaan 308, joista kokouksissa oli läsnä keskimäärin 31. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: pater A. Bonduelle, O. P.: Tuomas Akvinolainen, Sanctus Dominicus; lääket. tri Kai Evola: Psykoterapian teoriasta; lääket. tri Erkki Huhmar: Mitä on kybernetiikka?; prof. Gustaf Järnefelt: Eräitä kosmologisia kiistakysymyksiä nykyisten käsitystemme valossa; lääket. kand. Anja Kauppala: Mielenterveys, Mielenterveys yksilöllisenä ja sosiaalisena tavoitteena; yliopp. Hilkka Kauppi: Leikin olemuksesta; fil. lis. Raili Kauppi: Iamblikhos Proklos, Logiikan merkitys ihmiselle, Skolastiikan synty, Leibnizin logiikka, Uusplatonilaisuus ja matematiikka, Aristoteleen oppi sielusta, Augustinus, Ykseyden ja luvun probleema skolastisessa filosofiassa, Identiteetin käsite Leibnizin ajattelussa, Descartes, Luvut ja luvun käsite, Leibnizin etiikka, Aristoteleen logiikka; fil. lis. Sirkka-Liisa Meri: Alkoholikysymys sosiaalipsykologisena ongelmana, Nykykulttuurin perusongelmia, Ihmisten välisen vuorovaikutuksen ongelmia, Henkisen terveyden käsite, Mitä on sivistys?; Suomen Akatemian jäsen, prof. Rolf Nevanlinna: Eräistä käsitemuodostuksen johtavista periaatteista; prof. Aarni Penttilä: Kieliopin teoria; prof. Yrjö Reenpää: Heidegger: metafysiikasta ja tieteestä; prof. Lauri Saarnio: Psykobiologian peruskysymyksiä; prof. Uuno Saarnio: Logiikan synty, Transfiniittiset järjestysluvut, Cantorin lukujono, Kriitilliset luvut, Epsilon-luvut I, II, laskutoimistusten merkintä Behmannin mukaan, Etiikan peruskäsitteistä, Kontemplaatio ja normi etiikassa, Etiikan idea, Desimaaliluvut, Reaaliluvut ja maailmankatsomus; yliopp. Simo Sivenus: Hans Kayser ja pythagoralaisuus, Pythagoraan harmoniaoppi, Sivistys ja sivistystyö, Leibnizin perusoliot; prof., Aarre Tuompo: Muistista ja oppimisesta; rehtori Touko Voutilainen: Psykologia ja etiikka, Kasvatuksen päämäärä. Joulujuhla joulukuun 8 pnä vietettiin kerhon 15-vuotisjuhlana.

Logiikan kerho kokoontui fil. lis. Raili Kaupin johtamana kerran viikossa läpi vuoden. Osanottajia oli kaikkiaan 45, joista kokouksissa oli läsnä keskimäärin 9. Kerhossa opiskeltiin logiikkaa A. N. Whiteheadin ja B. Russelin teoksen Principia mathematica perusteella.

Kirjallisuuskerho kokoontui kerran kuussa. Puheenjohtajana toimi kirjailija Lasse Heikkilä. Kokouksissa oli läsnä keskimäärin 21 henkeä. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät, joiden pohjalla keskusteltiin: fil. maist. Pekka Lounela: Kiven näytelmät; fil. maist. Kai Laitinen: Franz Kafka; fil. maist. Aarne Laurila: F. E. Sillanpään maailmankatsomus; kirjailija Elvi Sinervo: Nordahl Grieg; fil. lis. Sirkka-Liisa Meri: Psykologisesta kirjallisuudentutkimuksesta; fil. lis. Raili Kauppi: Filosofia ja kirjallisuus; fil. lis. Bo Carpelan: Gunnar Björling; prof. Wendell Cole, Stanford University, USA: The theory of theatre; fil. tri Aatos Ojala: Oscar Wilden draamat; fil. maist. Huugo Jalkanen: Draamasta; kirjailija Arvo Turtiainen: Wladimir Majakovski; fil. maist. Kari Salosaari: Ranskalainen draama.

Svenska litteraturcirkeln aloitti toimintansa marraskuussa fil. maist. Rakelmaria Engman-Enarin johdolla. Kerho kokoontui 2 kertaa. Jäseniä oli kaikkiaan 27, joista kokouksissa oli läsnä keskimäärin 16. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: H. G. Gröndahl: Camus; fil. maist. Rakelmaria Engman-Enari: Pär Lagerkvists väg till Sibyllan.

Deutsche Literatur-kerhon puheenjohtajana toimi vuoden alussa kirjailija Karl-Heinz Bolay ja myöhemmin kirjailija Clarisse Autti. Kerhossa oli 182 jäsentä, joista kokouksiin osallistui keskimäärin 19. Kerho kokoontui 24 kertaa, ja kokouksissa pidettiin seuraavat esitelmät: kirjailija Clarisse Autti: Heimito von Doderer, Leben und Werke; Gertrud Fussenegger, Leben und Werke; Sprachgefühl durch grosse Vorbilder; Friedrich Schreyvogl, Leben und Schaffen; Ilse Langner, eine führende Dramatikerin; Gottfried Benn, der umstrittene Dichter und Denker; Marie von Ehner-Eschenbachs Erbe; In Memoriam Josef Leitgeb; Weihnachten in Dichtung und Malerei; kirjailija Karl-Heinz Bolay: Land und Leute in Suomi; Herman Hesse liest sein Gedicht »Der Dichter» (äänilevy); Die Gegenwartsliteratur in der deutschen Schweiz; Streitgespräch der Literaturkritik; prof.

R. Guiton, Stuttgart; Der Mensch im Wohlfartsstaat; tri Hans Wenz: Egon Friedell und seine kulturhistorischen Werke; Erwin Guido Kolbenheyer als Dichter und Denker; Ina Seidel, Leben und Werke; Der Dichter und Denker Paul Ernst; Der Dichter Herman Stehr; Der Erzähler Wilhelm Schäfer; Balladendichtung; Die Lyriker Wilhelm Lehmann und Oskar Loerke; Waldermar Bonsels, ein lyrischer Erzähler; Elisabeth Langgässer.

Cercle de littérature française, jonka puheenjohtajana toimi M. Maurice Girod, kokoontui vuoden aikana 24 kertaa. Kokouksissa oli läsnä keskimäärin 30 henkeä. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: M. M. Barth: Y-a-t-il une jeunesse européenne?; M. M. Girod: Introduction à J.-P. Sartre, Victor Hugo (kokouksessa esitettiin elokuva Victor Hugo), Théories de l'histoire, La société féodale, Héritiers de Bysance — sommes nous . . .?, Ouverture de l'année (elokuvat Dr Calmette ja Paris accueille une reine), Descartes, Voltaire, Voltaire le patriarche de Ferney, Contes de Noël; M. A. Hubert: Romain Rolland, L'affaire Minou Drouet, Les 3 Dumas, Pierre MacOrlan, Colette, sa vie, son oeuvre, La société française contemporaine, Pascal; M. J. Le Louarn: Le théatre d'Anouilh, La peinture moderne française, Causerie littéraire, Promenade à Paris (elokuva L'évangile du pierre), La Bruyère (elokuva Bonjour, M. La Bruyère), Vercors.

Circulo espanol'in johtajana oli kevätlukukaudella prof. Francisco García Góngora ja syyslukukaudella lehtori Elena Talavera y Seco. Kerholla oli 15 kokousta, joissa oli läsnä keskimäärin 22—23 jäsentä koko jäsenmäärän ollessa 112. Kokouksissa pidettiin seuraavat esitelmät: prof. F. Garcia Góngora: La mujer de España según Ganivet, Contraste de costumbres finlandesas y españolas, Don Quijote y Sancho Panza de actualidad permanente, España ante el problema de Gibraltar, Caracteres generales de la literatura hispánica, Los ultimos capítulos de la historia española contemporánea, Ferias y fiestas en Españana, La musica española, La situación actual de la economia hispano-finlandesa, Afinidades complementarias hispano-finlandesas, Dos escritores actuales: Julio Camba y Zunzunegui; lehtori Elena Talavera y Seco: España prerromana, España romana, Sr. José Luis Carpintero Velasco: Arte hispanico prerromanico, Arte hispano-romano.

Eesti kultuuri ring, jonka johtajana oli fil. maist. Esmo Ridala, aloitti kertomusvuonna toimintansa vasta syyskuussa. Seuraavat esitelmät pidettiin: prof. Ants Oras: Eesti kirjanduse tölkimisest vöörkeeltesse; fil. maist. Esmo Ridala: Mart Saare osatähtsus Eesti musikas, Eesti saatus Soome memuaarkirjanduses, Juhan Liivi kirjanikuprofiil. Kuulijoita oli keskimäärin 13.

Klubo esperanta kulturo kokoontui fil. maist. Vilho Setälän johtamana kerran viikossa syyskuun alusta lähtien. Kerhossa pidettiin seuraavat esperantokieliset esitelmät: opett. Hannes Koivu: Esperantoliike 1887—1905, Zamenhofin elämästä, Esperantoliikkeen varhaista historiaa; fil. tri Erkki Kääriäinen: Suomen maaperän nousu; fil. maist. Vilho Setälä: Eri käsityksiä kielen synnystä, Mikä aiheuttaa kielen kehityksen?, Suomen kielen varhaisimmista edeltäjistä, Kansainvälinen koe esperanton opettamiseksi, esitelmäsarja Historiaa sanojen takana, joka käsitti seuraavat 4 esitelmää: Vanhin aika, Suomalaisugrilainen aika, Kantasuomalainen aika sekä Miten suomi on rikastunut, Suuri kulttuurivirta, Kuvailmauksia esperantossa. Kokouksissa oli läsnä keskimäärin 10 kerhon jäsentä.

Musiikkikerhon puheenjohtajana toimi fil. lis. Bo Carpelan. Kerho järjesti vuoden aikana 10 konserttia, joissa oli keskimäärin 60 kuulijaa. Konserteissa esiteltiin lyhyesti asianomainen säveltäjä, jonka jälkeen hänen sävellyksiään kuultiin äänilevyiltä. Seuraavien säveltäjien teoksia esitettiin, kaikkiaan 27 teosta: Beethoven, Vivaldi, Prokofjev, Šostakovitš, Mozart, Brahms, Berg, Bach, Scarlatti, Haydn. Säveltäjät esitteli fil. lis. Bo Carpelan, Alban Bergin säveltäjä Einar Englund.

Kallion sivukirjasto. *Kirjallisuuskerhoa* johti fil. maist. Eila Wirla. Kerho kokoontui 4 kertaa ja kokouksissa oli läsnä keskimäärin 35 jäsentä. Kirjallisuuskerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: opetusn. Yrjö Kallinen: Mahatma Gandhi I, II; ohjaaja Matti Kassila: Kotimainen kirjallisuus ja suomalainen elokuva; kirjailija Eeva Joenpelto: »Haastattelu».

Psykologian kerhoa johti kevätkaudella fil. maist. Helena Kanerva ja syyskaudella fil. maist. Helvi Holmström. Kerho kokoontui 6 kertaa. Jäseniä oli kokouksissa läsnä keskimäärin 29. Kertomusvuonna pidettiin seuraavat esitelmät: opetusn. Yrjö Kallinen: Intia tänään; fil. maist. Eila Luotola: Mustasukkaisuudesta; fil. maist. Annikki Toikka-Karvonen: Miten taiteilijan luonnetyyppi ilmenee hänen tauluissaan; opett. Kaarlo Lip-

sanen: Parapsykologisista ilmiöistä; past. Risto Nivari: Salattu ihminen käsialansa valossa; prof. Uuno Saarnio: Etiikan monismi.

Musiikkikerhoa johti laulajatar Esteri Parviainen. Kerho kokoontui 8 kertaa, ja kokouksissa oli läsnä keskimäärin 60 jäsentä. Musiikkikerhossa pidettiin seuraavat esitelmät, joihin liittyi musiikkiesitys äänilevyiltä: yliopp. Kari Rydman: Hindemith; pianotait. Anna-Liisa Mäki-Nyblom: Bartók; pianotait. Erik Tavaststjerna: Stravinski; fil. maist. Matti Rautio: Šostakovitš; sävelt. Seppo Nummi: Hugo Wolf; pianotait. Kurt Waldén: Vanhaa italialaista ja ranskalaista pianomusiikkia; sävelt. Joonas Kokkonen: J. N. David, K. A. Hartman; yliopp. Ilkka Ryömä: Renessanssin musiikkia.

Nuorisokerhoa johti fil. maist. Eila Wirla. Kerho kokoontui 6 kertaa, ja jäseniä oli läsnä keskimäärin 23. Fil. maist. Eila Wirla piti kerhossa seuraavat esitelmät: Lääketieteen historiaa ja lääketieteen suuret keksinnöt, Kainuu ja Vuokatti ympäristöineen, Tekniikan historiaa ja tekniikan suuret keksinnöt, Viulunrakentajista ja viulun mestareista, Löytöretkien historiaa ja maineikkaista löytöretkeilijöistä, Päijänne ja Koli ympäristöineen.

Malmin sivukirjasto. *Kirjastokerhossa,* jonka puheenjohtajana toimi sivukirj. hoit. Anelma Talvela, luettiin kevätkaudella loppuun Rafael Koskimiehen teos Elävä kansalliskirjallisuus III (ss. 191—430). Kirjailijain tuotannosta esitettiin näytteitä. Syyskaudella luettiin Arvo Lehtovaaran teosta Johdatus ihmistuntemukseen (ss. 1—99). Keskustelukokouksissa pidettiin seuraavat esitelmät: yht. kuntat. maist. Kaisa Väisänen: Matkahavaintoja Sveitsistä; kirj. hoit. Anelma Talvela: Martin Andersen Nexön »Ditte ihmislapsi»; fil. maist. M. Kailari: Sensuurioloistamme Venäjän vallan loppuaikoina; fil. maist. U. Peltoniemi: Yleisen mielipiteen syntyminen; fil. maist. K. Ruokonen: Jan Fridegård. Osanottajien lukumäärä oli 26, keskimääräinen osanottajaluku 6.

Nikkilän sairaalakirjaston potilaille tarkoitettu *kirjastokerho* jatkoi toimintaansa kokoontuen kerran viikossa. Kerhon puheenjohtajana toimi kirj. aman. Kyllikki Lindeqvist. Kerhossa oli 72 jäsentä, joista 38 kerhoiltaan osallistui keskimäärin 17 henkeä. Kerhossa pidettiin mm. seuraavat esitelmät, joiden johdosta keskusteltiin: opetusn. Yrjö Kallinen: Nyky-Intia; kirj. aman. Kyllikki Lindeqvist: Eyvind Johnson, Ivar Lo-Johansson, F. v. Schiller, G. B. Shaw; rva Heidi Parland: Intian historiasta; kirj. aman. Anni Ruuskanen: Minna Canth, Elias Lönnrot, J. H. Pestalozzi, Fredrika Runeberg; ylihoit. E. Unkila: Dante, Goethe, Tolstoi; yliopp. Leena Vasama: Kansanrunouden tutkimuksesta, Pentti Haanpää; yliopp. Laila Vuori: Unto Seppäsen myllytarinoista. Lisäksi pitivät sairaalassa potilaina olevat kerholaiset esitelmiä. Kalevalanpäivän, Aleksis Kiven päivän ja pikkujoulun merkeissä pidettiin juhla.

Musiikkikerhoa johtivat yliopp. Leena Vasama, kirj. aman. Kyllikki Lindeqvist ja yliopp. Laila Vuori. Kirjastokonsertteja, joissa pidettiin lyhyt esittely esitettävistä sävellyksistä, pidettiin kaikkiaan 41, osanottajia oli keskimäärin 20 henkeä. Esiteltiin äänilevyiltä seuraavien säveltäjien tuotantoa: Bach, Beethoven, Brahms, Hatšaturjan, Haydn, Honegger, Händel, Mozart, Prokofjev, Rimski-Korsakov, Schuman, Šostakovitš, Sibelius, Tšaikovski.

Tulot. Kaupunginkirjaston tulot nousivat kertomusvuonna 3 322 840 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

	mk
Kirjasakot ja sekalaiset tulot	2 880 563
Kaupunginkirjaston valtionapu	150 000
Henkilökunnan luontoisedut	201 665
Henkilökunnan käteisvuokrat	90 612
Yhteensä	3 322 840

Menot. Kertomusvuoden talousarvioon oli kaupunginkirjaston menoja varten merkitty 183 275 424 mk, siirrot yhteismäärärahoista olivat 12 534 506 mk, joten käytettävissä oli 195 809 930 mk. Menot nousivat 196 568 737 mk:aan ja v:een 1958 siirtyi 1 002 939 mk. Menot jakaantuivat seuraavasti:

Menoerä	mk
Palkkiot	204 000
Vakinaiset viranhaltijat	102 860 030
Tilapäiset viranhaltijat	4 057 725
Viranhaltijain vuosilomakustannukset	3 544 946
Viranhaltijain sunnuntai- ja ylityö- sekä päivystyskorvaukset	2 584 790
Muut palkkamenot	9 185 490
Vuokrat	12 942 015
Lämpö	2 244 763
Valaistus	3 313 651
Siivous	683 361
Vedenkulutus	33 360
Puhtaanapito	472 785
Kaluston hankinta	6 477 921
Kaluston kunnossapito	810 824
Painatus	1 198 609
Kirjallisuus ja sidonta	44 153 574
Tarverahat	1 800 893
Yhteensä	196 568 737

30. Kaupunginmuseo

Museolautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Lautakuntaan kuuluivat v. 1957 puheenjohtajana fil.tri Eino Suolahti sekä jäseninä tekstiilitait. Rauha Aarnio, rva Aino Keto, toiminnanjoht. Martta Salmela-Järvinen ja prof. Nils Wickberg. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli rva Hellä Meltti. Varapuheenjohtajakseen valitsi lautakunta prof. Wickbergin (28. 1. 6 §). Lautakunnan sihteerinä oli museonhoitaja Helmi Helminen.

Lautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 10 kertaa. Pöytäkirjojen pykäläluku oli 99. Kirjeitä saapui 183 ja lähetettyjä kirjeitä oli 230.

Museolautakunnan kaupunginhallitukselle tekemät esitykset. Lautakunta uudisti aikaisemman esityksensä Vanhan kirkon puistossa olevien vanhojen lyhtypylväiden säilyttämisestä, koska nämä olivat ainoat kaupungin kaasuvalaistuksen ajalta jäljellä olevat lyhtypylväät (29. 4. 41 §).

Tuomarinkylän kartanon vapauduttua kaupungin käyttöön esitti lautakunta, että kartano ja sitä ympäröivä puisto- ja piha-alue säilytettäisiin ja päärakennus kunnostettaisiin sen historiallista arvoa vastaavalla tavalla (17. 12. 96 §).

Lisäksi tehtiin esityksiä asioista, jotka koskivat: tri Sven-Erik Åströmin kirjoittaman »Samhällsplanering och regionsbildning i kejsartidens Helsingfors» -nimisen teoksen lähettämistä vaihtokirjallisuutena Pohjoismaiden pääkaupunkien kaupunginmuseoille (16. 12. 97 §); varasto- ja lisätilojen järjestämistä kaupunginmuseolle (6. 8. 61 §, 16. 9. 67 §) sekä eräiden kaupunginmuseon virkojen palkkauksen järjestelyä (29. 4. 39 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja asioista, jotka koskivat: yhteispohjoismaisen pääkaupunkien museoiden näyttelyn uusimista kertomusvuonna tai v. 1958 Helsingissä, Oslossa ja Tukholmassa (28. 1. 15 §, 25. 2. 21 §); Suomenlinnassa olevien varsinaisten historiallisten kohteiden hoidon ja entisöimistöiden suunnittelun vaatimia toimenpiteitä (29. 3. 32 §, 29. 4. 42 §); naistyövoiman työttömyyskysymystä ja sen torjumiseksi tarvittavia toimenpiteitä (28. 10. 74 §) sekä toimistovirkojen sijoittamista pätevyysvaatimusluokkiin (3. 12. 86 §).

Palkkalautakunnalle annettiin lausunto museon talonmies-vahtimestarin virka-asunnon määräämisestä (28. 10. 74 §).

Helsinki-Seuran esityksestä myönnettiin sille oikeus saada painatusta varten käyttöönsä museon omistamat Rudolf Åkerblomin Helsinkiä koskevat käsikirjoitukset.

Henkilökunta. Museonvartija-siivooja Helmi Hiltuselle myönnettiin ero sairauden vuoksi 31. 7. lukien. Toimeen valittiin sitä sijaisena hoitanut Ritva Veijonen 16. 9. lukien.

Museon toimistoapulainen osallistui kunnallishallinnolliseen kurssiin 5. 2. — 20. 3.

Varastotilat. Kertomusvuoden syksyllä joutui museo luopumaan 170 m²:n suuruisesta päävarastostaan Eteläsataman III tullikamarin yläkerroksessa sekä Erottajan kalliosuojassa olleesta 40 m²:n varastotilasta. Näiden tilalle saatiin 1. 9. lukien varastotilaa 370 m² Jääkärinkatu 8:sta.

Kokoelmien karttuminen. Kaupunginmuseon kokoelmiin saatiin tai hankittiin ostamalla yhteensä 337 esinettä sekä kuva-arkistoon 17 099 valokuvanegatiivia, valokuvaa ja mikrofilmiä. Esineet jakaantuivat eri pääryhmiin seuraavasti: kirjallisuutta 56, karttoja 4, rakennus- ja mittapiirustuksia 5, öljymaalauksia 4, kupari-, kivi- ja puupiirroksia 5, vesivärimaalauksia ja piirroksia 14, veistoksia 6, kunnia-, virka- ym. merkkejä 25, mitaleja

tai rahoja 38, sinettejä tai leimasimia 4, aseita 4, huonekaluja ja sisustusesineitä 21, kulta-, hopea- ja tinaesineitä 9, posliini-, lasi- ja kivimassaesineitä 22, talous- tai työkaluja 19, puvustoa ja käsitöitä 41, leluja, pelejä ja koriste-esineitä 24, maalöytöjä 3 sekä arkistoainesta 33. Valokuvanegatiivejä oli 16 651, valokuvia ilman negatiiveja 392, värivalokuvia 4, mikrofilmejä 52 sekä lisäksi kuvalaattoja 335.

Museon kokoelmiin tekivät lahjoituksia kertomusvuoden aikana seuraavat henkilöt, virastot, laitokset ja yhtymät: tekstiilitait. Rauha Aarnio, hra Oskar Broström, rva Tyyne Domander, rva Olly Donnerin perilliset, Antikvaario I. Gordin, valokuvaaja C. Grünberg, maist. Terttu Helminen, rva Hilda Henriksson, Helsingin Kauppakamari, kaupunginhallitus, kaupunginarkisto, huoltovirasto, rakennusviraston talorakennusosasto, Valmistava poikien ammattikoulu, neidit Greta ja Thyra Höijer, hra Lasse Ihander, professorinrva Ellinor Ivalon omaiset, opett. Kosti Kalliovaara, valokuvaaja Olavi Karasjoki, apul. osastopääll. J. Keto ja rva Anna-Liisa Keto, koululainen Veikko Laiho, hra Onni Lehtinen, työnjoht. Unto Lehtovirta, nti Kitty Linder, opett. Armas Lindström, tri Aune Lindström, eversti T. H. Luukko, konemest. S. A. Lyytikäinen, rva Anna Malmio, Muinaistieteellinen Toimikunta, vapaaherratar Ruth Munck, tri Sylvi Möller, neuvostoliittolainen museovaltuuskunta, sosiaalitarkastaja A. Paasonen, nti Taimi Partanen, Pienolan lastentarha, sorvaaja Onni Piironen, hra Lauri Pulkkinen, kuvanveistäjä Gerda Qvistin omaiset, hra Paavo Ronkanen, nti Lisa Sjöberg, tarkast. Erkki Stenij, nti Magdalena Sundman, taiteilija Olof Sundström, Suomen Punaisen Ristin keskustoimisto, nti Siiri Timgren, taiteilija Huldra Törnudd, rva Greta Walmari, antiikkikaupp. V. Varonen, rva Margareta Wegge, rva Ritva Veijonen, hra Viktor Wigren ja Ässä-rykmentti.

Museolle lähettivät jatkuvasti julkaisujaan Göteborgs Museum, Helsingin Lääkäriyhdistys, Koldinghus Museet, Kulutuskuntien Keskusliitto, København Bymuseum, Nordiska Museet, Oslo Bymuseum, Osuusliike Elanto, Stockholms Stadsmuseum, Oy. Stockmann Ab., Suomen Filmikamari, Suomen Osuuskauppojen Keskusosuuskunta ja Warbergs Museum.

Lahjoituksista mainittakoon muutamia esimerkkejä: taiteilija Olof Sundströmin lahjoitus sisälsi 16 000 valokuvanegatiivia v:n 1911—1936 väliseltä ajalta. Pääosan kokoelmasta muodostivat Helsingin katu- ja rakennuskuvat, lisäksi oli kuvia kodinsisustuksista Helsingissä ym.

Antikvaario I. Gordinilta saatu kaksiosainen teos »A Residence on the Shores of the Baltic. Described in a Series of Letters in two Volumes. London 1841» sisältää eloisan matkakuvauksen 1840-luvun Helsingistä. Sodanaikaisen Ässä-rykmentin nimissä tehtyyn lahjoitukseen sisältyi mm. taiteilija Unto Pusan öljymaalaus »Koukkaus». Pienolan lastentarhasta luovutettiin museolle vanha kalusto, joukko leluja ja kuva-ainesta v:n 1916—1940 väliseltä ajalta. Koululainen Veikko Laiho lahjoitti Kaartin kasarmin raunioista löydettyjä muistorahoja. Katumaasta Mariankatu 13:n kohdalta löydettiin vanhat jauhinkivet ja renessanssilusikan pesä ym., jotka saatiin museolle. Lisäksi saatiin tri Sylvi Möllerin lahjoittaman Maila Talvion promotiopuku v:lta 1950, neideiltä G. ja T. Höijer arkkitehti Th. Höijerille kuulunutta esineistöä, Ellinor Ivalon omaisilta mitali- ja kunniamerkkikokoelma, rva Margareta Weggeltä ins.ev.luutn. Peter Weggelle kuulunut taffelipiano ja apul.os.pääll. J. Kedolta kaup. joht. J. Kedon työhuoneen kalustoon kuulunut sohva. Lahjoituksista mainittakoon vielä kauppaneuvoksetar Sinebrychoffin kapionenäliinat ja muut puvustoesineet. Museon tekstiilikokoelmiin tekivät lahjoituksia myös nti Magdalena Sundman, nti Lisa Sjöberg, fil. tohtorit Aune Lindström ja Irja Maliniemi, taiteilija Huldra Törnudd ja rva Greta Walmari.

Muinaistieteellisen toimikunnan historiallinen osasto luovutti museolle kokoelman kirkollisia esineitä, jotka olivat korjaustöiden yhteydessä löytyneet v. 1954 Vanhasta kirkosta. Kokoelmaan kuului 3 puuveistosta, 2 kolehtihaavia v:lta 1743, raudoitettu tammiarkku ja kynttilänsammuttaja.

Ostoista mainittakoon mm. Arvid Mörnelle kuulunut sohva ja rva Olga Donnerin kodin salongin ikkunaverhot. Kertomusvuoden määrärahoilla hankittiin museon ns. siniseen huoneeseen 1700 -luvun lopulla tehty kristallikruunu ja yläkertaan johtavaan portaikkoon messinkikruunu.

Hopeakokoelmiin ostettiin helsinkiläisten kultaseppien töitä seuraavasti: R. Mellinin v. 1841 valmistamat kynttiläsakset ja kalalapio, Pontus Kilian Karpin tekemä kermakko sekä C. F. Ekholmin rintasolki v:lta 1864. Saman mestarin käsialaa ovat myös koru-

kannet kreivitär A. Adlerbergille kuuluneessa albumissa, joka on hankittu museolle. Helsingin leima on myös v. 1841 valmistetuissa hopeisissa yökynttilänjaloissa ja hopeakauhassa, joka on 1820-luvulta.

Ainoa täydennys museon kultakokoelmiin oli R. Mellinin valmistama rintakoru.

Helsingissä valmistettuja ja leimattuja kupariteoksia saatiin 6 kpl. Lisäksi mainittakoon kaunis rokokootyylinen kahvipannu, jonka sangassa on vuosiluku 1763 ja tekijän nimileima sekä kaksi valurautaista uurnaa, joissa on vuosiluku 1790. Lasikokoelmiin ostetuista esineistä hauskimpia oli korkea monikerroksinen hedelmä- ja makeismaljakko.

Taideostoista tärkeimmät olivat kuparipiirrokset, jotka J. A. Cordier v. 1798—1806 kaiversi Louis Belangerin maalausten mukaan ja jotka kuvaavat mm. kaupungille kuuluvaa Nukaria ja kaupungin lähiympäristöä. Lisäksi ostettiin Albin Kaasisen puuveistokset »Stritsapoika» ja »Teini». Ison vihan vaiheita esitteleviin kokoelmiin ostettiin vanha muotokuva Pietari Suuresta. Muut hankitut maalaukset ja piirrokset esittävät jo hävinneitä Helsingin näkymiä.

Valokuvaukset ja kuvahankinnat. Museon toimesta valokuvattiin mm. Kampin alueen ja Punavuoren tienoon rakennuksia sekä Porvoonkadun vanhoja puutaloja. Hra Oskar Broströmin negatiivit, joita on useita satoja, ja valokuvaaja C. Grünbergin valokuvat täydensivät monia rakennuskuvaston aukkoja. Kaupungin toimesta hävitetyistä rakennuksista kuvattiin ennen niiden purkamista mm. Viikin torppa ja talon Kasarmikatu 21 ullakkokerros vanhoine tukirakenteineen. Samoin kuvattiin eräitä suuria rakennustyömaita. Kaupungin ympäristön kartanoita ja huviloita esittävään kuvaryhmään saatiin täydennykseksi Sinebrychoffin rakennuttaman Karhusaaren huvilan rakennuksia ja sisustusta esittävä kokoelma sekä uusia valokuvia kunnostetusta Kulosaaren kartanosta.

Henkilökuvia saatiin lahjoina n. 200. Kokoelma talon Kasarmikatu 21 rakennuspiirustuksia jäljennettiin mikrofilmaamalla. Puistokatu 4:n talon koristemaalatut katot ja eräitä seinäpintoja värivalokuvattiin.

Kertomusvuonna valokuvattiin museoesineistöä luettelointia ja suunnitteilla olevia julkaisuja varten. Kaikki hopea- ja kultaesineet, joukko puvustoesineitä sekä kertomusvuonna ostetut lasi- ja kupariesineet, maalaukset ja piirrokset valokuvattiin.

Museon kuva-arkiston luettelointi jatkui edelleen koko vuoden. Sanomalehtileikearkiston ja sen sisältämän lehtikuva-aineiston järjestelyyn käytettiin n. kaksi kuukautta. Taiteilija Sundström järjesti ja luetteloi alustavasti museolle lahjoittamaansa 16 000 negatiivia sisältävän kokoelman.

Museon apteekkiosaston luetteloimistyö saatiin kertomusvuonna valmiiksi. Piirros- ja maalauskokoelmien luettelointia jatkettiin. Vuotuisen hopea-, kulta- ja tinaesineiden puhdistustyön yhteydessä valokuvattiin nämä esineet ja luetteloitiin uudelleen. Samoin inventoitiin huonekalusto ja sisustusesineet, joista valtaosa oli varastoituna. Taiteilija Oskari Niemi kunnosti 5 öljymaalausta sekä kunnosti ja puhdisti kokoelmiin saadut kirkolliset esineet. Ensimmäisenä linja-autoasemana 1920-luvulla käytetystä bensiinikioskista Simonkadun ja Mannerheimintien kulmassa tehtiin mittapiirustukset ennen sen purkamista lokakuussa.

Kertomusvuonna ei ollut käytettävänä työvoimaa tekstiilikorjauksiin.

Opastukset ja käynnit museossa. Opinto- ym. ryhmille järjestettiin opastuksia ja luentoja, joista 22 tilaisuutta oli muulloin kuin museon aukioloaikana. Opastuksesta huolehti museonhoitaja, joka tarvittaessa muulloinkin selosti kokoelmia yksityisille opiskelijoille ja tutkijoille. Omasta aloitteestaan järjestivät ryhmäkäyntejä museoon mm. Martta-yhdistykset ja partiolaiset torstai-iltaisin.

Ulkomaisista ryhmistä mainittakoon Vermlannin suomalaisten retkikunta, neuvostoliittolainen nuorisotyövaltuuskunta sekä museovaltuuskunta ja Länsi-Saksan Helsingissä olevan kaupallisen edustuksen henkilökunta.

Museon kokoelmiin tutustui kertomusvuoden aikana kaikkiaan 9 113 henkilöä, joista maksavia kävijöitä oli 4 699. Kaupungin kansakoulujen luokkia kävi museossa 51, oppilasmäärän ollessa yhteensä 1 328. Oppikouluista kävi 17 luokkaa, joiden oppilasmäärä oli 511. Maaseudulta tuli lisäksi 5 luokkaa, yhteensä 105 oppilasta.

Kokoelmat olivat avoinna päivittäin klo 12—16, tämän lisäksi torstaisin klo 18—20, jolloin pääsy museoon oli maksuton. Lauantaisin kokoelmat pidettiin suljettuina. Vapaakävijöitä oli eniten maalis-, huhti- ja toukokuussa, maksavia kävijöitä taas heinä- ja elokuussa.

Tulot. Pääsymaksuista, jota aikuisilta perittiin 50 mk ja lapsilta 20 mk, kertyi tuloja yhteensä 196 970 mk. Museon opaskirjoista saatiin 42 090 mk ja postikorteista 6 880 mk. Tulot kertomusvuonna olivat yhteensä 245 940 mk.

Menot. Museon menot kertomusvuonna olivat yhteensä 9 741 768 mk.

Julkaisut. Helsingin Kaupungin Museon kokoelmien esittely -nimisestä opaskirjasta ilmestyi kertomusvuonna 2. painos sekä suomen- että ruotsinkielisenä.

31. Musiikkilautakunta

Musiikkilautakunnan kokoonpano, kokoukset, päätökset ym. Musiikkilautakuntaan kuuluivat v. 1957 puheenjohtajana fil.maist. Veikko Loppi, varapuheenjohtajana sosiaalipääll. Kalle Koponen sekä jäseninä fil.tri Ester-Margaret v. Frenckell, fil.maist. Patrik Lilius, diigelipainaja Margit Merra, kamarineuvos Frans Rautio, hallitusneuvos Arvo Salminen, fil.maist. Martti Turunen ja toimittaja Ontro Virtanen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli fil.maist. Loppi. Lautakunnan sihteerinä toimi oikeusneuvosmies Kurt Walldén.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 11 kertaa ja kokousten pöytäkirjojen pykäläluku oli 246. Lähetettyjä kirjeitä oli 182. Kaupunginorkesterin intendentin hoidettavana olevan koti- ja ulkomaisen kirjeenvaihdon lähetettyjen kirjeiden lukumäärä oli 244 ja saapuneiden kirjeiden määrä 237.

Kaupunginorkesterin intendenttinä toimi fil.tri Nils-Eric Ringbom, taloudenhoitajana Doris Nordblom, kirjastonhoitajana fil.maist. Veikko Helasvuo ja toimistoapulaisena Raija Berkan.

Musiikkilautakunnan ohjelmajaoston muodostivat kaupunginorkesterin johtaja Tauno Hannikainen, intendentti Ringbom sekä lautakunnan jäsenet v. Frenckell, Lilius, Turunen ja Virtanen. Prof. Yrjö Selin osallistui kokouksiin kaupunginorkesterin edustajana ilman äänioikeutta, varamiehenään orkesterin jäsen Yrjö Syrjälä.

Koesoittoarvostelulautakuntaan kuuluivat puheenjohtajana prof. Hannikainen, sihteerinä intendentti Ringbom sekä lautakunnan edustajina jäsenet Lilius ja Turunen, Suomen Kansallisoopperan kapellimestari ja Suomen Muusikkojen Liiton edustaja; lisäksi kuului arvostelulautakuntaan viisi orkesterin jäsentä, jotka edustivat orkesterin valtuuskuntaa ja ao. ääniryhmiä.

Lautakunta oikeutettiin maksamaan kertomusvuonna eri teattereille, musiikki- ym. taidelaitoksille ja -yhdistyksille avustuksina yhteensä 80 756 000 mk. Edellisenä vuonna avustuksia saaneet, Suomen Työväenteatterin Kannatusyhdistystä lukuun ottamatta, olivat lähettäneet toimintakertomuksensa lautakunnalle, jonka määräämät valvojat perehdyttyään avustusmäärien käyttöön puolsivat avustusten myöntämistä asianomaisille myös v:ksi 1958.

Kaupunginhallitus oli myöntänyt Helsingin Työväen Lapsilaulajille 150 000 mk:n ja Arbetets Vänner i Tölö -nimiselle yhdistykselle 50 000 mk:n suuruiset avustukset ja velvoittanut lautakunnan 1. 4. 1958 mennessä antamaan selostuksen näiden varojen käytöstä. Lautakunta antoi selostuksensa myös v. 1956 myönnettyjen vastaavanlaisten varojen käytöstä.

Oy. Yleisradio Ab:n ja musiikkilautakunnan välisen sopimuksen perusteella jatkui kaupunginorkesterin konserttien radiointi kertomusvuonna samoin kuin aikaisemminkin.

Suomen Kansallisoopperan ja lautakunnan kesken oli solmittu sopimus kertomusvuotta varten, jonka mukaan kaupungin oopperalle myöntämä avustus oli korotettu 16 733 000 mk:ksi ja oopperan kaupungille maksama korvaus kaupunginorkesterin käytöstä 18 mmk:ksi.

Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teoston ja lautakunnan välinen kertomusvuodeksi

tehty sopimus oli samansisältöinen kuin aikaisempikin sopimus. Sen mukaan suoritettiin kaupunginorkesterin esittämistä tekijänoikeuslain alaisista sävellyksistä Teostolle 175 000 mk:n vuotuinen kokonaiskorvaus.

Helsingin Torvisoittokunnan ja musiikkilautakunnan välisen, kertomusvuoden alusta voimaantulleen sopimuksen mukaan huolehti soittokunta sen haltuun uskotuista kaupungin omistamista soittokoneista ja nuotti- ym. materiaalista sekä sitoutui esiintymään korvauksetta 30 ulkoilmakonsertissa kesän aikana. Kaupunki puolestaan varasi soittokunnalle huoneiston korvauksetta. Soittokunnalle myönnettiin myös avustus kaupungin varoista.

Lausunnot, esitykset ym. Lautakunta antoi kaupunginhallitukselle useita lausuntoja eri teattereiden, taidelaitosten, kuorojen ym. avustusanomuksista, puoltaen näitä useimmissa tapauksissa. Hylkäävän lausunnon antoi lautakunta seuraavien yhdistysten avustusanomuksista: Brage, Suomen Työväenteatterin Kannatusyhdistys ja Helsingin Naisorkesteri.

Lautakunta puolsi Suomen Työväenteatterin Näyttelijäyhdistyksen anomusta saada käyttöönsä kertomusvuoden kesäksi Alppipuiston kesäteatterin rakennelmat; samoin puollettiin ko. yhdistykselle tästä aiheutuneen tappion korvaamista.

Lautakunta ehdotti neuvotteluihin ryhtymistä Oy. Yleisradio Ab:n kanssa siitä, että kaupunki osallistuisi uuteen, suunnitteilla olevaan radiotaloon sijoitettavan konserttisalin kustannuksiin. Kaupunginorkesterin intendentin laatima muistio, joka koski samaa asiaa päätettiin antaa lautakunnan ja Yleisradion välistä yhteistyötä tutkimaan asetetun toimikunnan valmisteltavaksi.

Urheilu- ja retkeilytoimistolle antamassaan lausunnossa puolsi lautakunta ulkoilmakonserttien järjestämistä myös esikaupunkialueilla.

Kaupunginorkesteri. Kaupunginorkesterin johtajana toimi edelleen prof. Tauno Hannikainen. Konserttimestarina oli viulutait. Naum Levin.

Kertomusvuoden aikana perustettiin orkesteriin kaksi sellonsoittajan virkaa ja IV lyömäsoitinten soittajan virka, joten vuoden lopussa orkesterin vahvuus oli 79 soittajaa.

Koevuoden jälkeen nimitettiin vakinaisesti virkoihinsa seuraavat orkesterin jäsenet: II viulunsoittaja Fritz Kilanto 1. 9., tuubansoittaja Raimo Pesonen 1. 10. sekä oboensoittaja Ilmari Varila 6. 11. lukien.

Eläkkeelle siirtyi 1. 5. lukien sellonsoittaja Martti Heiniö. Orkesterista erosi harpunsoittaja Vera Lönnroth 1. 9.

Orkesterin jäsen, IV klarinetinsoittaja Mauno Hirvonen kuoli kertomusvuonna.

Koevuodeksi tai määrätyksi koeajaksi nimitti lautakunta koesoiton perusteella virkoihin seitsemän soittajaa.

Orkesterin valtuuskuntaan valitsivat jäsenet keskuudestaan soittokaudeksi 1956/57 seuraavat henkilöt: puheenjohtajaksi Aarne Viljavan sekä jäseniksi Eino Rautasuon ja Vili Pullisen, varalle valittiin Yrjö Selin ja Reino Salo. Orkesterin järjestysmiehenä toimi edelleen Armas Karsti.

Musiikkilautakunnan ja liikemies Einar Lindstedtin välinen sopimus konserttiohjelmien julkaisemisesta ja myynnistä jatkui edelleen ilman irtisanomista kertomusvuoden aikana. Liikemies Lindstedtin kaupungille suorittama 150 000 mk:n korvaus sekä sinfoniakonserttien ja matineoiden ohjelmien hinnat, 50 ja 25 mk/kpl, olivat samat kuin edellisenäkin vuonna.

Sinfoniakonserttien sävellyksiä ja niiden säveltäjien henkilöllisyyttä koskevista selostuksista, jotka liittyivät ohjelmiin painettuina lisälehtinä, huolehti edelleenkin kaupunginorkesterin intendentti eri korvauksesta.

Orkesterille hankituista uusista soittimista oli huomattavin Neupert-merkkinen cembalo. Orkesterin kirjastoon hankittiin vuoden kuluessa 49 uutta teosta.

Kertomusvuoden aikana pidettiin Yliopiston juhlasalissa 29 varsinaista sinfoniakonserttia, jotka jakautuivat A- ja B-sarjaan. Kausitilaajilla oli mahdollisuus lunastaa entisiä kausikorttejaan vastaavat uudet kausikortit. Sen johdosta, että kaupunginorkesteri kertomusvuonna täytti 75 vuotta, järjesti lautakunta 4. 10. ylimääräisen sinfoniakonsertin juhlakonserttina. Konsertin jälkeen pidettiin Kaupungintalossa juhlaillalliset, joihin osallistui edustava kutsuvierasjoukko.

Päiväkonsertit, yhteensä 20, pidettiin Konservatoriossa ja jakautuivat ne sekä kevät-

että syyskaudella kahdeksi sarjaksi. Näiden lisäksi järjestettiin tavanmukainen vappumatinea.

Varsinaisiin sinfoniakonsertteihin myytiin pääsylippuja kaikkiaan 18 371 eli keskimäärin 633 lippua konserttia kohden (684 lippua v. 1956), vappumatineaan 775, 75-vuotisjuhlakonserttiin 173 ja koululaiskonsertteihin 9 621 lippua eli keskimäärin 481 (464) lippua konserttia kohden. Myytyjen konserttilippujen kokonaismäärä oli siis 28 943 (31 256).

Kausikortteja myytiin seuraavasti: sinfoniakonserttien A-sarja 1 008 ja B-sarja 807, yhteensä 1 815; koululaiskonsertteihin kevätkaudella 927 ja syksykaudella 672, yhteensä 1 599.

Sinfoniakonserttien lippujen hinnat olivat samat kuin v:n 1956 syyskaudella, nimittäin 500, 400 ja 300 mk/kpl. Näiden konserttien kausikorttien ostajille myönnettiin 10 %:n alennus.

Kaupunginorkesteri avusti vuoden aikana 167 oopperanäytännössä ja viidessä konsertti- tai juhlatilaisuudessa. Orkesteri avusti maksutta Sibelius-viikon avajaisissa 8.6. sekä kahdessa konsertissa 10. ja 13. 6. Yhteistoiminta Suomen Laulu, Svenska Oratorieföreningen, Akateeminen Laulu ja Cantores minores nimisten kuorojen kanssa jatkui samoin entiseen tapaan siten, että orkesteri ja kuorot vuorotellen avustivat toisiaan eri tilaisuuksissaan.

Kaupunginhallituksen suostumuksella luovutettiin kaupunginorkesteri esiintymään 3. 1. Suomen Kansakoulunopettajain liiton kulttuuripäivien avajaistilaisuudessa. Hyväntekeväisyystarkoituksiin ei orkesteria kertomusvuoden aikana luovutettu.

Kertomusvuodeksi oli kaupunginorkesteria varten anottu valtionavustusta 9 mmk. Sitä myönnettiin kuitenkin vain 2.1 mmk.

Kaupungin kustannuksella pidetyistä ulkoilmakonserteista kertomusvuoden kesän aikana huolehti urheilu- ja retkeilytoimisto, jolle musiikkilautakunta kuitenkin antoi eräitä konserttien järjestelyä koskevia lausuntoja.

32. Konepajatoimikunta

Konepajatoimikunnan kokoonpano v. 1957 oli seuraava: puheenjohtaja kaup.ins. Walter Starck sekä jäsenet liikennelaitoksen konepajapääll. Veikko Martola, rakennusviraston työpajains. Erkki Katajisto, vesilaitoksen työpajan esimies Adolf Lindgren, kaasulaitoksen käyttöins. Reinhold Succo, sähkölaitoksen työpajamestari Pentti Oraste, vesilaitoksen mittarintarkistaja Jonnu Kallio, rakennusviraston koneasentaja Otto Päivinen ja liikennelaitoksen esimies Erkki Timonen.

Varapuheenjohtajana toimi konepajapääll. Martola.

Työvaliokuntaa ei asetettu. Konepajatoimikunta kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa. Toimikunnan sihteerinä toimi apul.kaup.ins. Lemmitty Salmensaari.

Konepajatoimikunnan käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavaa:

Toimikunta piti asiaan tutustuttuaan dieselmoottorien koepöydän hankkimista rakennusviraston konekorjaamolle tarpeellisena. Sensijaan se katsoi, että olisi tutkittava mahdollisuutta käyttää liikennelaitoksen hinausautoja ennen kuin ryhdyttäisiin hankkimaan omaa hinausautoa rakennusviraston autokorjaamolle.

Keskustellessaan poikien ammattikoulun autoalan opetukseen liittyvästä käytännöllisestä harjoittelusta toimikunta päätti suositella vaihtoehtoa, jonka mukaan koulun oppilaita olisi sijoitettava harjoittelijoiksi rakennusviraston autokorjaamoon.

Toimikunta tutustui toimenpiteisiin paikkojen varaamiseksi Tennistalon autosuojista kaupungin autoja varten. Edelleen toimikunta harkitsi v:n 1958 talousarvion koneiden ja kaluston hankintamäärärahaehdotuksia ja totesi ne tarkoituksenmukaisiksi.

33. Yleiset työt

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Yleisten töiden lautakuntaan kuuluivat v. 1957 puheenjohtajana liikennemest. Valtter Laitinen, varapuheenjohtajana yli-ins. Harald Backman sekä jäseninä varat. Gustaf Laurent, lehtori Aarre Loimaranta, joht. Fritiof Sundqvist, rakennusneuvos Heikki Sysimetsä, kaup. joht. Arno Tuurna, viilaaja Veikko Vanhanen ja pääluottamusmies Erkki Westerlund. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli tekn. joht. Hjalmar Krogius. Lautakunnan sihteerinä toimi varat. Tauno Lehtinen.

Lautakunta kokoontui 48 kertaa ja käsitteli kokouksissaan 1 756 asiaa. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 527.

Lautakunnan lopulliset päätökset. Yleisten töiden lautakunnan kertomusvuoden aikana tekemistä lopullisista päätöksistä mainittakoon seuraavat tärkeimmät:

Katurakennusosaston toimialaa koskevat. Lautakunta päätti oikeuttaa katurakennusosaston tilaamaan Herttoniemen pudhistamoa varten lietteenlämmittimen Oy. Tekno-Montan Ab:ltä samoin kuin myöskin puhdistamolla tarvittavat ilmastusilman siirto- ja hajoituslaitteet sekä lietepumput ja esi-ilmastuslaitteet (6. 5. 623§) sekä lietteensekoittimen ja lieteveden poistolaitteet Oy. G. W. Berg & Co:lta toiminimien tarjousten mukaisilla ehdoilla (18. 3. 363 §); lietteenkäsittelylaitteet ja töiden suoritus sekä lämpö-, vesi-, viemäri- ja ilmanvaihtolaitteiden työt oikeutettiin osasto tilaamaan Keskuslämpö Oy:ltä tarjousten mukaisesti (8. 4. 469 §, 2. 12. 1 625 §). Lautakunta hyväksyi osaston ehdotuksen toisen Talin puhdistamoa varten tilatun kaasusäiliön sijoittamisesta Herttoniemen puhdistamolle (20. 5. 692 §).

Katurakennusosasto oikeutettiin hankkimaan kertomusvuonna tarvitsemansa bitumiemulsiomäärä katujen ja teiden päällystämiseen ja korjauksiin toiminimiltä Oy. Colas Ab., Oy. Ikopal Ab., Asfaltti Oy. Lemminkäinen ja Rakennus Oy. Cultor tarjousten mukaisilla ehdoilla ja siinä laajuudessa kuin osaston tarve antoi aihetta (29. 4. 570 §).

Edelleen katurakennusosasto oikeutettiin antamaan kertomusvuoden alkukesällä suoritettavat katupäällystystyöt tarjouksia jättäneille liikkeille seuraavasti: Matkamiehentie Valtatie Oy:lle, Mäkelänkatu, Eläintarhantie, välillä Mäntymäki—alikäytäväsilta sekä välillä ylikäytäväsilta—Porthaninrinne Rakennus Oy. Cultor'ille, Ehrenströmintie ja Eliel Saarisentie Oy. Viarecta Ab:lle, Siilitie ja Ulvilantie Asfaltti Oy. Lemminkäiselle (13. 5. 658 §).

Muut ko. työt lautakunta päätti oikeuttaa katurakennusosaston antamaan eri liikkeiden suoritettaviksi, huomioon ottaen tarjousten edullisuuden kaupungille. Eräiden töiden edellytyksenä oli, että kaupunginhallitus myöntäisi määrärahojen käyttöoikeuden (12. 8. 1 072 §).

Tarvontien syväsalaojitustyön katurakennusosasto sai tilata Pohjanvahvistus Oy:ltä sen tarjouksessa lähemmin esitetyillä ehdoilla (13. 5. 661 §).

Kyläsaareen suunnitellun jätteiden polttolaitoksen arkkitehtipiirustusten laadinta annettiin arkkit. Ruben Lindgrenin tehtäväksi (13. 3. 666 §).

Rajasaaren puhdistamon laajentamiseksi tarvittavien maatöiden suorittaminen annettiin Oy. I. A. Fagerström-nimiselle toiminimelle (3. 6. 789 §) ja rakennustyöt Yleinen Insinööritoimisto Oy:lle (19. 8. 1 121 §). Puhdistamoon tarvittavat esiselkiyttämöiden liet-

teenkeräyslaitteet päätettiin tilata Oy. Tekno-Montan Ab:ltä (7. 10. 1 345 §). Lietteenhautomon putkisto ja sen asennus- ja eristystyöt tilattiin vesilaitokselta (25. 11. 1 580 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa katurakennusosaston tilaamaan pyörivällä seulalla varustetun kompostitehtaan koneiston A. Ahlström Oy:ltä toiminimen tarjouksessa mainituilla ehdoilla (1. 7. 937 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa katurakennusosaston antamaan Kadetintien ja Laajalahdentien osittaiset rakennustyöt Viarecta Oy:n suoritettavaksi (14. 10. 1 382 §).

Eräiden Esikaupungeissa sijaitsevien luistinratojen kunnossapito- ja valvontatehtävät päätettiin antaa Salaojitus Oy:n suoritettavaksi yhtiön tarjousten mukaisesti talvikautena 1957/58, sillä ehdolla että yhtiö käyttää työntekijöinä henkilöitä, joiden kotipaikka on Helsinki.

Puhtaanapito-osaston toimialaa koskevat. Puhtaanapito-osasto oikeutettiin ostamaan talven aikana lisää tarvittava määrä katuhiekkaa (25. 2. 259 §). Lisäksi päätti lautakunta tilata katuhiekkaa 57 500 m³ J. V. Karlssonilta hintaan 585 mk/m³ seuraavaa talvikautta varten sekä oikeuttaa puhtaanapito-osaston tekemään asiasta hankintasopimuksen (6. 5. 606 §).

Talorakennusosaston toimialaa koskevat. Lautakunta päätti antaa jäljempänä mainittujen rakennusten suunnittelun tavanmukaisesta arkkitehtipalkkiosta seuraavien arkkitehtien suoritettavaksi: tuberkuloosiparantolan tuberkuloositoimistorakennus, arkkitehtitoimisto Blomstedt & Lampén (28. 1. 163 §); Marian sairaalan uusi sairaalarakennus, arkkitehtitoimisto Reino Koivula & Mikko Heliövaara (11. 3. 340 §); Roihuvuoren vanhainkodin uudisrakennus ja siihen liittyvä asuinrakennus, arkkit. Olli Saijonmaa (1. 4. 428 §) sekä Taka-Töölön kirjastorakennus, arkkit. Aarne Ervi (1. 4. 432 §). Taloissa Katariinankatu 1 ja 3 sekä Unioninkatu 27 suoritettavien muutos- ja korjaustöiden suunnitelmien laatiminen annettiin arkkit. Oiva Ruusuvuorelle (3. 6. 779 §) sekä sähkölaitoksen asentajain keskuksen arkkitehtoonisten suunnitelmien laatiminen arkkitehtitoimisto H. Leka & K. Arajärvelle (17. 6. 874 §).

Lautakunta päätti antaa Koskelan sairaskodin keittiö- ja keskusrakennuksen lämpökeskuksen ja keskuspesularakennuksen sähköasiantuntijantyön ja rakennusten suur- ja pienjänniteverkon suunnittelun Insinööritoimisto Tauno Nissisen tehtäväksi (18. 3. 371 §). Sairaskodin ja keskuspesulan yhteisen lämpökeskuksen korkeapainehöyrykattilat päätettiin tilata A. Ahlström Oy:ltä 73.3 mmk:n hintaan (17. 6. 873 §).

Lautakunta päätti, ettei sen jäsenen Vanhasen lautakunnalle osoittama kirjelmä talorakennusosaston suorittamasta ilmanpuristimen luovutuksesta yksityisurakoitsijan käytettäväksi anna aihetta toimenpiteisiin, mutta päätti kehottaa kaupungininsinööriä laatimaan lautakunnalle ehdotuksen yksityisille urakoitsijoille luovutettavia koneita koskeviksi maksuiksi sekä niiden palvelussuoritusten maksuiksi, joita kaupunki eräissä tapauksissa yksityisille suorittaa (25. 3. 403 §).

Hanasaaren voimalaitoksen rakennustyömaan maan- ja kallionpoistourakka päätettiin antaa Maa- ja Kallio Oy:n suoritettavaksi (18. 3. 379 §) ja voimalaitoksen välppärakennuksen rakennustyöt Vesi- ja Silta Oy:lle 21.6 mmk:n urakkahintaan (16. 9. 1 234 §). Oy. Kreuto Ab. päätettiin vapauttaa voimalaitoksen kytkin- ja huoltorakennusta, kalustosuojarakennusta ja öljysäiliön peruspaalutustyötä koskevan urakkasopimuksen mukaisista myöhästymissakoista eräillä edellytyksillä (3. 6. 776 §).

Vallilan kytkinlaitoksen louhintatyöt päätti lautakunta antaa Elovuori ja K:ni Oy:n suoritettavaksi kokonaisurakkahintaan 21.89 mmk (15. 4. 495 §).

Suomenkielisen työväenopiston rakennustyömaan maan- ja kallionpoistourakka päätettiin antaa Maa- ja Kallio Oy:lle (15. 4. 498 §) sekä lisärakennuksen rakennusteknilliset työt Suomen Tehdas- ja Asuinrakennus Oy:n suoritettavaksi hintaan 133 553 000 mk (19. 8. 1 112 §). Rakennuksen lämpöjohtotyöt tilattiin Keskuslämpö Oy:ltä hintaan 10 982 000 mk (26. 8. 1 141 §).

Sähkölaitoksen 19 muuntajan rakentaminen annettiin Rakennusliike Viisas & Limon tehtäväksi yhteishintaan 27.57 mmk (6. 5. 616 §).

Lautakunta päätti tilata tuberkuloositoimistotalon lämpö-, ilmanvaihto- ja saniteettiteknillisten laitteiden suunnitelmat Voima- ja Polttoainetaloudelliselta yhdistykseltä Ekonolta (17. 6. 860 §).

Lautakunta päätti antaa virastotalon, Meritullinkatu 12 b., louhintatyöt yksikköhintaurakkana Maa- ja Kallio Oy:n suoritettavaksi (17. 6. 870 §). Talon rakennusteknillisten

töiden suoritus annettiin Oy. Contracta Ab:lle 91.8 mmk:n suuruisesta hinnasta (7. 10. 1 337 §).

Malmin sairaalan lisärakennuksen lämpöjohtotyöt tilattiin Vesijohtoliike Huberilta hintaan 14 352 000 mk sekä vesi- ja viemärijohtotyöt vesilaitokselta (1. 7. 918 §).

Lautakunta päätti hyväksyä talorakennusosaston toimenpiteen, jonka mukaan osasto oli asian kiireellisyyden vuoksi tilannut elintarvikekeskuksen juurikasvaraston louhintatyön halvimman tarjouksen tehneeltä Maa- ja Kallio Oy:ltä hintaan 17.2 mmk (29. 7. 1 015 §).

Tervalammen työlaitoksen työpaja- ja autotallirakennuksen rakentamisen päätti lautakunta antaa rakennusliike Eino A. Hovin suoritettavaksi hintaan 14 431 000 mk (16. 9. 1 235 §).

Vallisaaren kansakoulun rakennus-, kone- ja sähköteknillisten töiden suorituksen päätti lautakunta antaa Rakennusliike Eino A. Hoville hintaan 16 238 000 mk, sillä ehdolla että kaupunginhallitus hyväksyy ko. rakennuksen pääpiirustukset, antaa työn aloittamisluvan ja oikeuttaa talorakennusosaston allekirjoittamaan työstä tehtävän sopimuksen sekä lisäksi eräillä muilla ehdoilla (18. 11. 1 544 §) sekä Rastilan retkeilymajan saunan rakennus-, kone- ja sähköteknillisten töiden suorituksen em. liikkeelle hintaan 4.48 mmk, sillä ehdolla että lautakunnan esityksen mukaisesti saunan rakennustyötä varten varattaisiin kertomusvuoden talousarvioon merkityn määrärahan lisäksi v:n 1958 talousarvioon 1.2 mmk:n suuruinen määräraha tai että saataisiin oikeus kertomusvuoden määrärahan ylittämiseen em. summalla (25. 11. 1 574 §).

Huopalahden poliisivartioaseman rakennusteknillisten töiden suoritus päätettiin antaa Rakennustoimisto Laatubetoni Oy:lle hintaan 59 mmk (2. 12. 1 629 §).

Oy. Strömberg Ab:n tehtäväksi annettiin Nikkilän sairaalan voimalaitoksen 20 kW:n kojeiston hankinta. Talorakennusosasto oikeutettiin allekirjoittamaan hankinnasta tehtävä sopimus, sillä ehdolla että kaupunginhallitus antaa luvan ko. työn ja siihen liittyvien hankintojen suorittamiseen (30. 12. 1 740 §).

Hankintaosaston toimialaan kuuluvat. Lautakunta päätti hyväksyä hankintaosaston tekemät sopimukset Oy. Esso Ab:n kanssa polttoöljyn n:o 4 toimittamisesta Suvilahden voimalaitokselle siten, että 1 000 tn öljyä toimitetaan hintaan 5: 18 mk/kg, johon on lisättävä valtameririahti ja 2 000 tn hintaan 17: 10 mk/kg vapaasti toimitettuna putkijohdon kautta Suvilahden voimalaitokselle (28. 1. 176 §).

Hankintaosasto oikeutettiin tilaamaan Oy. Julius Tallberg Ab:lta 15 Atlas-merkkistä kallioporakonetta lisälaitteineen hintaan 1 338 900 mk ja Rautakonttori Oy:ltä 10 Tampella-merkkistä kallioporakonetta samoin lisälaitteineen hintaan 1 537 500 mk sekä eräillä muilla toimitus- ym. ehdoilla (11. 2. 239 §) sekä Oy. Suomen Sisu Ab:lta viisi Nalle-Sisu -merkkistä kuorma-auton alustaa hintaan n. 940 000 mk/kpl liikevaihtoveroineen vapaasti Helsingissä (25. 3. 410 §).

Edelleen hankintaosasto oikeutettiin tilaamaan Oy. Rolac Ab:lta Jussi 65—90 -merkkinen kaivukone pisto- ja kuokkakauhoineen hintaan 10 253 000 mk ja samanlainen kaivukone ilman kuokkakauhaa hintaan 9 275 000 mk, molemmat hinnat liikevaihtoveroineen vapaasti rautatievaunussa Varkaudessa (3. 4. 306 §) sekä myymään varastoissaan oleva käytöstä poistettu irtaimisto huutokaupalla osaston tarkemmin määräämänä päivänä (20. 5. 710 §);

tilaamaan Valtameri Oy:ltä 640 tn betonirautaa yhteishintaan 31 576 750 mk liikevaihtoveroineen vapaasti Hanasaaren voimalaitostyömaalla (12. 8. 1 056 §) ja ostamaan Oy. Axel von Knorringin teknilliseltä toimistolta Priestman Tiger V -merkkinen kaivukone 500 l:n pisto- ja kuokkakauhoiheen yhteishintaan £ 7 735, mihin lisättäisiin tulli-, liikevaihtovero-, kuljetus-, huolinta- ym. kustannukset. Kone päätettiin tilata toimitettavaksi syyskuussa Helsingissä pidettäviltä Englannin teollisuusmessuilta ja siten, että maksu suoritetaan koneen tultua toimitetuksi (2. 9. 1 174 §).

Lisäksi lautakunta päätti oikeuttaa hankintaosaston tekemään Oy. Shell Ab:n kanssa hankintasopimuksen 150 000 litrasta petroolia hintaan 21: 35 mk/l liikevaihtoveroineen vapaasti toimitettuna kaupungin laitosten säiliöihin (2. 9. 1 176 §) sekä ostamaan kaasulaitokselta bentseeniä tarvittavat määrät sekoitettavaksi polttoaineena käytettävään bensiiniin. Bentseenin hinta sidottaisiin bensiinin hintaan siten, että se olisi sitä aina 1 mk halvempi. Bentseenin kuljetusmaksun suorittaa hankintaosasto (16. 12. 1 684 §).

Lautakunta päätti tilata Kyläsaareen rakennettavan jätteiden polttolaitoksen poltto-

uunit, kattilat sekä mekaaniset laitteet ja sähkölaitteet Oy. W. Blomberg & Co Ab:lta, joka edusti toiminimeä L. von Roll Ag., hintaan n. 403 065 000 mk lopullisten tarjouksien mukaisilla ehdoilla (20. 3. 681 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehdyt tärkeimmät esitykset, jotka on ryhmitelty viraston eri toimialojen mukaan, koskivat seuraavia asioita:

katurakennusalaan kuuluvia: Pajamäen ja Etelä-Kaarelan asuntoalueiden viemärisuunnitelmien ja katupiirustusten sekä Etelä-Haagan erään osan viemärisuunnitelman vahvistamista (25. 2. 256, 257 §, 1. 7. 938 §, 30. 12. 1 751 §); ikälisiä vastaavien korotusten maksamista tuntipalkalla työskenteleville osaston mittausmiehille (4. 3. 292 §); eräiden katu- ja viemäritöiden suorittamista Lauttasaaressa (1. 4. 436 §, 29. 7. 1 040 §); Lahden pikatien ja Östersundomintien risteyksen järjestelyä koskevan suunnitelman vahvistamista sekä sitä varten tarvittavan maa-alueen hankkimista kaupungin omistukseen (15. 4. 509 §); Rajasaaren puhdistamon laajentamisehdotuksen hyväksymistä (15. 4. 513 §); katujen ja teiden päällystämiseen varattujen määrärahojen käyttöä (13. 5. 657 §, 12. 8. 1 071 §); Herttoniementien Kulosaaren ja Naurissalmen siltojen välisen osan asema- ja leikkauspiirustusten vahvistamista (26. 8. 1 146 §); Myllypuron kokoojajohdon piirustusten vahvistamista sekä sopimuksen tekemistä Kulutusosuuskuntien Keskusliiton kanssa ko. kokoojajohdon ja likaveden pumppuaseman rakentamisesta ja pitämisestä yhdistyksen omistamalla alueella (23. 9. 1 259 §); työneuvoston päätöksen, joka koski työaikaa rakennusviraston töissä pimeänä vuodenaikana, voimassaoloajan pidentämistä toistaiseksi ja ainakin v:n 1960 helmikuun loppuun (21. 10. 1 411 §); katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjaukseen ja kunnossapitoon Esikaupungeissa kertomusvuonna varatun määrärahan ylittämistä (11. 11. 1 498 §); Konalan kokoojajohdon suunnan vahvistamista katurakennusosaston piirustusten mukaisesti sekä viemärin katsomista sellaiseksi kokoojaviemäriksi, jota tarkoitettiin kaupunginvaltuuston 26. 11. 1952 tekemän, kadun ja viemärin rakennuskustannusten jakoa koskevan päätöksen B 3 kohdassa (2. 12. 1 616 §); viemärin rakennuskustannusten jakamista eräällä Etelä-Haagan alueella tontinomistajain kesken sekä näiden ja kaupungin välillä (30. 12. 1 752 §) sekä korvauksen suorittamista niille puhtaana- ja kunnossapitovelvollisille, joiden katuosuuksilla on linja-autopysäkkejä tai vuokra-autoasemia (30. 12. 1 755 §);

puhtaanapito-osaston toimialaan kuuluvia: eräiden v:n 1956 ja 1957 puhtaanapitomäärärahojen ylittämisoikeutta (14. 1. 72 §, 2. 9. 1 177 §, 23. 9. 1 253 §);

talorakennusosaston toimialaan kuuluvia: seuraavien luonnos- tai pääpiirustusten hyväksymistä: Malmin sairaalan lisärakennuksen (28. 1. 162 §), Meritullinkatu 12:een rakennettavan virastotalon (4. 2. 208 §, 17. 6. 869 §), Kivelän sairaalan mielitautien osaston vastaanottoaseman ja huoltotoimiston (4. 3. 298 §), suomenkielisen työväenopiston lisärakennuksen (1. 4. 427 §), Suomenlinnan kansakoulun (29. 4. 578 §), katurakennusosaston Malmin piirin tiehoitokoneiden säilytyshallin laajentamistyön (29. 4. 563 §), Nikkilän sairaalan perheasuntorakennusten, sikalan hoitajien asuntorakennuksen sekä sikalarakennuksen (29. 4. 584 §, 1. 7. 920 §, 12. 8. 1 114 §), Koskelan sairaskodin keittiö- ja keskusrakennuksen, lämpökeskusrakennuksen sekä L-rakennuksen (6. 5. 610 §, 29. 7. 1 011 §), Toivolan oppilaskodin toisen osastorakennuksen (6. 5. 611 §), elintarvikekeskuksen juurikasvivaraston (20. 5. 700 §), Toukolan konekorjaamon lisärakennusten (20. 5. 701 §, 16. 9. 1 237 §), Vallilan kytkinlaitoksen (20. 5. 703 §), Vallisaaren kansakoulu-, kirjasto- ja nuorisotyötarkoituksiin suunnitellun rakennuksen (3. 6. 774 §), Marian sairaalan vanhan osan korjaus- ja muutostöiden sekä uuden kirurgisia osastoja käsittävän siipirakennuksen (4. 6. 796 §, 27. 5. 737 §), Oulunkylän kansakoulun (17. 6. 868 §, 30. 12. 1 741 §), pääkirjaston muutos- ja lisärakennustöiden (17. 6. 871 §), Auroran sairaalan rakennuksen n:o VI muutos- ja lisärakennustöiden (17. 6. 872 §), Vartiokylän kansakoulun (1. 7. 917 §), Rastilan retkeilymajan saunarakennuksen (1. 7. 924 §), Hanasaaren höyryvoimalaitoksen (19. 8. 1 111 a §, 7. 10. 1 331 §), Huopalahden poliisivartioaseman (7. 10. 1 332 §), rakennusviraston virastotalon (25. 11. 1 570 §) sekä Taka-Töölön kirjastorakennuksen (16. 12. 1 700 §); sosiaalivirastotalon ja sen ympäristön suunnittelua koskevan yleisen kilpailuohjelman luonnoksen sekä siihen liittyvän rakennusohjelman hyväksymistä, palkintolautakuntaan jäseniksi valittavia henkilöitä sekä kilpailun järjestämistä yleisenä pohjoismaisena kilpailuna (4. 2. 205 §); Sofianlehdon lastenkodin henkilökunnan asuntolarakennuskysymystä (4. 2. 206 §); määrärahojen myöntämistä,

ylittämistä tai käyttöoikeutta mm. seuraaviin tarkoituksiin: tuberkuloositoimistotalon suunnittelu- ja rakennustöihin (4. 2. 207 §), Alppipuiston ulkoilmanäyttämön viemäröinnin järjestämiseen (29. 4. 572 §), Auroran sairaalan VIII rakennuksen peruskorjaustöihin sekä asuntoalueen ja uuden tien valaistuksen järjestämiseen (29. 4. 581 §, 26. 8. 1 139 §), sähkölaitteiden uusimiseen ja muihin korjaustöihin keskuspoliisin huoneistossa Sofiankatu 4 (29. 4. 587 §), Toivolan oppilaskodin toisen osastorakennuksen rakennustyön aloittamiseen (13. 5. 654 §), Koskelan sairaskodin V asuntolan rakennustöiden saattamiseksi loppuun (13. 5. 655 §), Snellmannin kansakoulun korjaus- ja muutostöiden saattamiseksi loppuun (19. 8. 1 116 §), Oulunkylän kansakoulun ulkopuolisten vesi- ja viemärijohtojen rakentamiseen (9. 9. 1 213 §), Malmin sairaalan uutta poliklinikkarakennusta varten (16. 9. 1 236 §), Toukolan konekorjaamon lisärakennuksia varten (16. 9. 1 246 §), Huopalahden poliisivartioaseman tontilla ja Vihdintiellä suoritettaviin maan täyttötöihin (7. 10. 1 333 §) sekä kansakoulurakennuksen rakentamiseen Vartiokylään (30. 12. 1 738 §); suomenkielisen työväenopiston rakennuksen vanhan osan muutospiirustusten hyväksymistä (1. 4. 427 §); selostuksen painattamista Käpylän ruotsinkielisen sekä Taivallahden, Meilahden ja Pakilan suomenkielisten kansakoulujen rakennuksista ym. kertomusvuoden kesällä pidettävää pohjoismaista koulukokousta varten (29. 4. 571 §); kaupungin laitosten keskuspesulan luonnospiirustusten hyväksymistä ja louhintatöiden aloittamista jo sitä ennen sekä pesulan suunnittelutoimikunnan ehdotusta siitä, ettei perhepesulaa olisi liitettävä ko. laitospesulaan (20. 5. 702 §, 11. 11. 1 491 §); Koskelan sairaskodin puisto-, aita- ja tietyösuunnitelman hyväksymistä (29. 7. 1 011 §); toimenpiteisiin ryhtymistä eräiden rakennustarvikkeiden hintaan sisältyneen liikevaihtoveron takaisin saamiseksi (16. 9. 1 232 §, 21. 10. 1 405 §, 28. 10. 1 434 §); ent. apul.kaup.joht. Pekka Railon käyttämistä asiantuntijana Herttoniemen vanhusten asuntolaa suunniteltaessa (30. 9. 1 288 §) sekä Nikkilän sairaalan voimalaitoksen uusimis- ja laajennustöiden aloittamista ja siihen liittyvien hankintojen suorittamista jo ennen työtä koskevan valtionapuanomuksen vireillepanoa (30. 12. 1 739 §);

puisto-osaston toimialaan kuuluvia: kahden uuden piiripuutarhurin viran perustamista osastoon 1. 6. lukien (4. 3. 285 §); eräiden sopimusten perusteella hoidettavien istutusten, jotka ovat vain osaksi tai ei lainkaan yleisön käytössä, kunnossapitomaksujen korottamista 25 % (15. 4. 489 §) sekä tavallisen puiston rakentamista Väinämöisenkadun länsipuolella sijaitsevalle, arboretumiksi varatulle alueelle ja eräiden määrärahojen käyttöoikeutta tähän tarkoitukseen (19. 8. 1 110 §).

Muista tärkeimmistä esityksistä mainittakoon: apulaiskaupungininsinöörin viran järjestely v:n 1958 alusta, viran täyttäminen ym. (13. 5. 644 §); rakennusviraston johtosäännön muuttaminen kaupunginvaltuuston 8. 5. tekemän päätöksen mukaisesti (13. 5. 645 §); hankintaosaston henkilökunnan tehtävien ja palkkauksen järjestelykysymys (20. 5. 682 §); tontin n:o 7 varaaminen Kasarmikadun varrelta korttelista n:o 48 rakennusviraston virastotaloa varten (27. 5. 730 a); lautakunnan v:n 1958 talousarvioehdotus (4. 6. 798 §); työsopimussuhteessa olevan henkilökunnan vuosilomia varten varatun määrärahan ylittäminen (14. 10. 1 366 §); luvan myöntäminen Sotainvalidien Veljesliitolle ns. salkokilpien kiinnittämiseen Tähtitorninmäellä sijaitsevan lippusalon jalustaan (14. 10. 1 369 §) sekä ehdotus viraston toimistovirkojen pätevyysvaatimusluokitteluksi (16. 12. 1 678 §).

Lausunnot. Lautakunnan kaupunginhallitukselle antamat, sen omaa toimialaa silmälläpitäen tärkeimmiksi katsottavat lausunnot, jotka on ryhmitelty rakennusviraston eri toimialojen mukaisesti, koskivat seuraavia asioita:

katurakennusalaan kuuluvia: Vattuniemen pientelakka-alueen sekä Maunulan asemakaavaehdotusten hyväksymistä (14. 1. 73 §, 16. 12. 1 690 §); eräiden esikaupunkialueen teiden kestopäällystämistä ja parantamista (4. 3. 291 §, 30. 12. 1 750 §); uusien asemakaavoitettujen alueiden kadun- ja viemärinrakennuskustannusten jakoehdotuksen antamista kiinteistöviraston suoritettavaksi, joten rakennusvirastolle jäisi vain ao. katu- ja viemärisuunnitelmien ja niiden kustannusarvioiden sekä rakennustöiden suoritus (4. 3. 293 §); vanhan maratonradan pohjoisen silmukan kunnostamisesta moottoripyöräilijäin koulutuspaikaksi aiheutuvia kustannuksia (11. 3. 331 §); kolmen pintavirran kehittämen hankkimista Hietarannan uimaveden parantamiseksi (11. 3. 334 §); eräiden katujen ja teiden rakennustöitä, määrärahojen käyttöä ao. tarkoituksiin ym. (1. 4. 437 §, 8. 4. 471 §, 29. 7. 1 034, 1 035 §); Otaniemen—Lehtisaaren—Kuusisaaren kylätiehoito-

kunnalle myönnetyn kaupungin avustuksen viimeisen erän maksamista (8. 4. 475 §); eräiden kaupunkien edustajien neuvottelukokouksen kirjelmää, joka koski uuden tielain mukaista tienpitotehtävää (15. 4. 511 §); Paloheinän asutusalueen teiden sekä Jollaksen tien jatkon hoitoa (29. 4. 564 §, 17. 6. 850 §); erään Keravanjoen yli rakennetun sillan rakennuslupakysymystä (29. 4. 567 §); lasten liikennekaupungin rakentamista Laakson kentälle (6. 5. 621 §); Lauttasaaren katu- ja viemärikustannusten osittelua (13. 5. 664 §); Vartiokylän seurakunnallisen työkeskuksen viemäröintikysymystä (17. 6. 844 §); aloitetta kalliosuojien aikaansaamiseksi (17. 6. 845 §); anomusta linja-autolinjojen 54 ja 55 jatkamiseksi (29. 7. 1 039 §); Lapinmäentien ja Vihdintien risteyksen sekä sen lähiristeysten järjestelyä (19. 8. 1 118 §); alikäytävän rakentamista Pitkänsillan pohjoispäähän ja Pitkänsillan rinnakkaissillan suunnittelua (16. 9. 1 241, 1 244 §); Helsingin Rakennusmestariyhdistyksen esitystä rakennusainesatamista (30. 9. 1 302 §); Pasilan—Kumpulan—Sörnäisten rautatien suunnan vahvistamista (28. 10. 1 440 §); Paraisten Kalkkivuori Oy:n anomusta maa-ainesten poistamisesta yhtiön tontin läheisyydestä Vilhovuoren puistossa (11. 11. 1 500 §); Pohjoisrannan leventämistä (2. 12. 1 618 §); vihannestukkutorin kunnostamistyön jatkamista (2. 12. 1 623 §); Oy. Airam Ab:n anomusta saada johtaa teollisuusalueensa jätevedet yksityisen viemärijohdon ja puhdistamon kautta Keravanjokeen (2. 12. 1 624 §) sekä esikaupunkiliikenteen suunnittelukomitean esitystä ratojen alustavan suunnitteluohjeen vahvistamiseksi (16. 12. 1 687 §);

puhtaanapito-osaston toimialaan kuuluvia: Helsingin Asuntokeskuskunnan eräiden katuosuuksien puhtaanapitoa koskevaa anomusta (11. 2. 238 §);

talorakennusosaston toimialaan kuuluvia: tuberkuloosiparantolan talousrakennusta koskevaa valtionavustusanomusta (28. 1. 160 §); kilpailun järjestämistä Kaisaniemen puiston uudelleenjärjestelyä varten (28. 1. 165 §); tekojääratasuunnitelmaa (11. 2. 246 §); komitean asettamista suunnittelemaan häädettyjen perheiden ns. läpikulkutaloa (11. 2. 247 §); elintarvikelaboratorion huoneistokysymystä (11. 3. 335 §); huonetilojen varaamista sokeiden äänikirjastoa varten (18. 3. 372 §); rakennus-, muutos-, korjaus- ym. töiden suorittamista kasvatusneuvolan huoneistossa (18. 3. 376 §), kunnalliskodin kirkkorakennuksessa (18. 3. 377 §), Lemmilän vastaanottokodissa (8. 6. 466 §), Kammion sairaalassa (21. 10. 1 406 §) sekä Snellmanin kansakoulussa (28. 10. 1 435 §); talorakennusosaston lämmitystarkkailijan virkaa (25. 3. 402 §); seuraavien piirustusten hyväksymistä: Auroran sairaalan portinvartijan rakennuksen (15. 4. 493 §), tuberkuloositoimiston rakennuksen (29. 4. 577 §), Katajanokan varastorakennuksen no 2 (3. 6. 791 §) sekä Vartiokylän kansakoulun (16. 12. 1 701 §); ammattiopetuslaitosten johtokunnan tyttöjen ammattikoulun kellaritiloja koskevia kirjelmiä (6. 5. 613 §); Humallahden uimalan hyppytornin purkamista (17. 6. 863 §); komitean asettamista ruotsinkielisen työväenopiston sisustuksen suunnittelua varten (1. 7. 916 §); Auroran sairaalan lastenosaston rakentamisen yhteydessä maksettavia asiantuntijapalkkioita (19. 8. 1 113 §, 2. 9. 1 170 §); aloitetta uusien kansakoulujen henkilökunnan työ- ja asuinhuoneiden tarkoituksenmukaisuuden ja pihamaiden siisteyden ym. parantamiseksi (9. 9. 1 209 §); viittaja nimikilpien hankkimista urheilu- ja retkeilylautakunnan alaisia laitoksia ja alueita varten (23. 9. 1 260 §); aloitetta toimenpiteisiin ryhtymiseksi kaikkien suunnittelun alaisten rakennustöiden aloittamisesta työllisyystilanteen huomioon ottaen (14. 10. 1 364 §); kaupungin konservaattorin viran perustamista kaupunginmuseoon (30. 12. 1 435 §); lisäksi annettiin eräitä piirustuksia ym. koskevia lisäselvityksiä (15. 4. 494 §, 30. 9. 1 296 §, 18. 11. 1 543 §, 16. 12. 1 694 §);

puisto-osaston toimialaan kuuluvia: aloitetta puistojen hoito- ja kunnostustöiden järjestämiseksi suhteellisesti eri kaupunginosissa (28. 1. 166 §); puistoalueen kunnostamista ja kahluualtaan rakentamista Pohjois-Haagaan (28. 1. 167 §); anomusta lammikon sijoittamiseksi Munkkiniemeen (13. 5. 647 §); pienten kelkkamäkien ja luistinratojen hallintoa ja hoitoa (19. 8. 1 109 §); eräiden Laajalahden asuntoalueen osien varaamista nuorisotalo-, puisto- ja luonnonsuojelualueeksi (30. 9. 1 284 §); Kaisaniemen ja Eläintarhantien rantojen kunnostamista (7. 10. 1 321 §); määrärahan varaamista v:n 1958 talousarvioon Pirkkolan urheilupuiston suunnittelukilpailun toimeenpanemista varten (14. 10. 1 380 §) sekä leikkikenttäkomitean mietintöä (11. 11. 1 487 §).

Muut tärkeimmät lausunnot koskivat: aloitetta suunnitelman laatimiseksi eri laitosten työkalujen ja koneiston hankkimiseksi (28. 1. 156 §); korvauksen anomista tielain 91 §:n mukaan valtiolta kaupungin alueella olevien maantiejatkojen kun-

nossapidosta (4. 2. 202 §); työttömyystyömaiden työntekijöiden esitystä eräiden ko. työmailla vallitsevien epäkohtien poistamiseksi (18. 2. 276 §); omakotitonttien rakennusoikeuden laajuutta ja huoneistolukua pohtimaan asetetun komitean mietintöä (17. 6. 835 §); kaupungin kiinteän ja irtaimen omaisuuden tarkastajien v:n 1956 kertomuksia (12. 8. 1 050, 1 051 §); yksinomaan helsinkiläisten kuorma-autoilijoiden käyttämistä koskevan ehdon sisällyttämistä kaupungin yksityisten urakoitsijoiden kanssa tekemiin sopimuksiin (30. 9. 1 280 §); työttömyyden torjumista ja työttömyyskortiston avaamista koskevaa välikysymystä (21. 10. 1 400 §); museolautakunnan ehdotusta Suomenlinnan varsinaisten historiallisten kohteiden hoidon ja entisöimistöiden vaatimista toimenpiteistä (21. 10. 1 400 §); aloitetta suunnittelevan työvoiman, arkkitehtien ym., työolojen selvittämiseksi (2. 12. 1 608 §); alusten aiheuttamien öljyvahinkojen estämiseksi annetun lain 5 §:n voimaantuloa (16. 12. 1 677 §) sekä kiinteistökirjanpitotoimikunnan mietintöjä ja lopullista ehdotusta (30. 12. 1 728 §).

Kaupunginhallitukselle päätettiin lisäksi lähettää niiden laitosten ym. investointiohjelmien kustannusarviot, joiden rakennus- ym. sijoitusmäärärahat sisältyvät yleisten töiden lautakunnan talousarvioon (4. 3. 280 §). Samoin lähetettiin investointiohjelmaan liittyvät sijoitustiedustelukaavakkeet täytettyinä sekä perusteluineen (4. 3. 281 §).

Rakennusvirasto

Lautakunnan alaisena toimi kaup.ins. Walter Starckin johdolla rakennusvirasto, joka jakautui kanslia-, katu-, puhtaanapito-, talorakennus-, puisto-, hankinta- ja tiliosastoon ja johon lisäksi kuuluivat kone- ja autokorjaamot sekä konevarasto.

Rakennusvirastoon saapuneiden kirjeiden lukumäärä oli 588 ja viraston lähettämien kirjeiden 530.

Viranhaltijat. Avoimena olleisiin virkoihin valittiin eri osastoihin kertomusvuonna seuraavat viranhaltijat:

Kansliaosastoon: kahteen 23. palkkaluokan työntutkijan virkaan kapt. evp. Matti Mesterton 1. 3. alkaen sekä rak.mest. Aimo Metsola 6. 3. alkaen, 11. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Anelma Vilska 16. 3. alkaen sekä tp. 13. palkkaluokan toimistoapulaisen puolipäivävirkaan 1. 3. alkaen Terttu Jokinen.

Katurakennusosastoon: 35. palkkaluokan II apulaiskaturakennuspäällikön virkaan dipl.ins. Paavo Hyömäki 1. 8., 34. palkkaluokan yli-insinöörin virkaan dipl.ins. Martti Anttila 1. 10., 33. palkkaluokan piiri-insinöörin virkaan dipl.ins. Paavo Nuutila 1. 9., 32. palkkaluokan insinöörin virkaan dipl.ins. Esko Mäkelä 1. 12., 30. palkkaluokan insinöörin virkaan dipl.ins. Aulis Siirala 1. 10., 28. palkkaluokan insinöörin virkaan dipl.ins. Eino Pietikäinen 1. 12., kahteen 25. palkkaluokan puhdistamon hoitajan virkaan ylikonemest. Reino Pietilä 1. 8. ja konemest. Pekka Ekfors 15. 9., 26. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan Bertel Sjöblom 1. 10., kahteen 24. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak. mestarit Lauri Antman 1. 7. ja Paavo Toivola 1. 12., kahteen 22. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mestarit Pekka Purhonen 1. 7. ja Allan Vainio 1. 8., kolmeen 20. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mestarit Aarne Kujala 16. 2., Toivo Pakarinen 1. 9. ja Jalo Pirjala 1. 10., 24. palkkaluokan mittausteknikon virkaan rak.mest. Paavo Aarnio 1. 1., 22. palkkaluokan mittausteknikon virkaan Vilho Salo 1. 1., viiteen 21. palkkaluokan konemestarin virkaan ylikonemestarit Martti Rannanmäki 1. 8., Elis Karppi 16. 8. ja Veikko Suvanto 15. 8. sekä konemestarit Väinö Kunttu ja Matti Posa, molemmat 1. 9. alkaen, 18. palkkaluokan koneenhoitajan virkaan alikonemest. Oiva Ahlberg 15. 8., 14. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Gertrud Strömberg 1. 6., kahteen 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Taisia Uusitalo 1. 5. ja Lilja Kuutti 1. 8. sekä 11. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan merkon. Raili Tuominen 1. 10. lukien.

Talorakennusosastoon: 26. palkkaluokan osastosihteerin virkaan lainop.kand. Olavi Juuti 1. 12., 26. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mest. Otto Rautio 16. 12., 24. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mest. Anders Finnberg 1. 5., kahteen 22. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mestarit Mauri Laitakari 1. 5. ja Tuurikki Lampo 1. 10. lukien, 21. palkkaluokan piirtäjän virkaan rak.mest. Anselmi Pulkkonen 16. 3. sekä 13. palkkaluokan vahtimestarin virkaan Allan Stolt 1. 4. alkaen.

Puhtaanapito-osastoon: 33. palkkaluokan käyttöinsinöörin virkaan dipl.ins. Erkki

Peltomäki 1. 11., 20. palkkaluokan piirityönjohtajan virkaan työnjoht. Torsten Roos 1. 9. sekä 11. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Annikki Rekola 1. 2. alkaen.

Puisto-osastoon: 31. palkkaluokan kaupunginpuutarhurin virkaan agron. Jonne Törmä 1. 7. lukien.

Hankintaosastoon: 16. palkkaluokan toimentajan virkaan Klaus Peltonen 1. 8., 14. palkkaluokan varastokirjanpitäjän virkaan Simo Syrjänen 1. 8. sekä 11. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Sinikka Suutari 1. 5. alkaen.

Konevarikkoon: 29. palkkaluokan autokorjaamon päällikön virkaan ins. Veikko Kiviniemi 16. 6., autokorjaamon 22. palkkaluokan työnjohtajan virkaan konetekn. Bruno Eliasson 1. 5. sekä 22. palkkaluokan konevarastonhoitajan virkaan konetekn. Henry Friberg 16. 4. alkaen.

Rakennusviraston eri osastoista erosivat tai siirtyivät eläkkeelle seuraavat henkilöt: kansliaosastosta työntutkija Jaakko Koskikallio 1. 3.; katurakennusosastosta piiri-ins. Pellervo Suomela 1. 7. sekä toim.apulaiset Rose Lindström 2. 4., Armi Lindblom 16. 3., Elsa Lindroos 1. 5. ja Hilkka Leinonen 17. 6.; talorakennusosastosta osastosihteeri Holger Qvick 1. 10., I apul.kaup.arkkit. Claus Tandefelt 1. 12. sekä rak.mest Karl Salonen 1. 12.; puhtaanapito-osastosta piirityönjoht. Frans Färm 16. 7.; puisto-osastosta kaup.puutarhuri Bengt Schalin 30. 6.; hankintaosastosta toimentaja Jaakko Etelä 5. 5. sekä toim. apulaiset Sisko Kauppinen 28. 2. ja Riitta Orttenvuori 9. 4. sekä tiliosastosta toim.apul. Ebba Bäcklund 25. 3.

Katurakennusosaston rak.mest. Adolf Visaheimo kuoli kertomusvuoden aikana.

Työntekijäin vuosilomat. Vuosilomaa myönnettiin 4 367 työntekijälle yhteensä 83 383 päivää seuraavasti:

Lomapäivien luku	Katu-rakennus-osasto	Puhtaana-pito-osasto	Talo-rakennus-osasto	Puisto-osasto	Hankinta-osasto	Kone-varikko	Yhteensä
1	30	2	290	95	—	6	423
2	25	5	172	68	2	8	280
3	22	2	88	70	—	6	188
4	16	9	63	59	—	2	149
5	16	12	56	71	—	3	158
6	16	15	20	34	1	4	90
7	10	—	15	12	—	4	41
8	10	1	9	6	—	2	28
9	1	3	8	5	—	4	21
10	11	2	7	2	—	2	24
11	2	5	7	7	—	—	21
12	9	29	24	18	—	13	93
13	1	2	2	1	—	1	7
14	1	1	2	2	—	2	8
15	5	2	11	6	—	1	25
16	3	1	3	7	—	—	14
17	5	1	2	4	—	—	12
18	9	21	21	15	1	13	80
19	2	1	2	—	—	—	5
20	10	—	11	2	—	1	24
21	26	62	51	15	2	14	170
22	3	—	6	1	—	4	14
23	1	—	1	—	1	—	3
24	6	31	12	2	2	6	59
25	22	20	37	2	—	7	88
26	34	35	31	15	—	6	121
27	297	203	327	101	26	97	1 051
28	5	—	1	1	—	—	7
29	5	—	1	1	—	—	7
30	455	194	—	69	30	64	812
31	15	—	167	1	—	—	183
32	24	4	—	5	—	—	33
33	31	1	1	11	2	1	47
34	7	1	—	1	—	—	9
35	2	—	—	—	—	—	2
36	61	—	1	7	—	1	70
Lomaa nauttineita yhteensä	1 198	665	1 449	716	67	272	4 367
Lomapäiviä yhteensä	30 347	16 114	20 381	8 614	1 809	6 118	83 383

Tapaturmat. Kertomusvuoden aikana vahingoittui tapaturmaisesti 1 045 työntekijää, joille tämän perusteella suoritettiin vahingonkorvausta 23 867 406 mk. Työntekijät olivat vakuutetut Vakuutusyhtiö Pohjolassa siten, että kaupunki vastasi kaikista vakuutuksista aiheutuneista menoista.

Työntekijäin lukumäärä. Seuraavasta taulukosta ilmenee rakennusviraston työntekijäin lukumäärä kunkin kuukauden lopussa:

Kuukausi	Katu-rakennus-osasto	Puhtaana-pito-osasto	Talo-rakennus-osasto	Puisto-osasto	Hankinta-osasto	Kone-varikko	Yhteensä
Tammikuu	1 409	1 096	794	181	233	—	3 713
Helmikuu	1 655	1 267	787	167	233	—	4 109
Maaliskuu	1 691	1 229	779	157	234	—	4 090
Huhtikuu	1 651	902	811	242	70	240	3 916
Toukokuu	1 424	682	878	584	70	254	3 892
Kesäkuu	1 185	689	1 038	648	68	264	3 892
Heinäkuu	1 198	680	1 109	626	67	267	3 947
Elokuu	1 171	665	1 002	548	68	269	3 723
Syyskuu	1 157	661	975	464	66	267	3 587
Lokakuu	1 238	690	1 038	427	67	263	3 723
Marraskuu	2 129	767	1 082	417	67	263	4 725
Joulukuu	2 274	1 145	1 062	255	68	256	5 060

Katurakennusosasto

Henkilökunta. Kertomusvuoden alussa kuuluivat osastoon katurakennuspäällikkö, apulaiskaturakennuspäällikkö, yli-insinööri, seitsemän piiri-insinööriä, kahdeksan insinööriä, seitsemän apulaisinsinööriä, tp. insinööri, kaksi kemistiä, kolme laboraattoria, 56 rakennusmestaria, seitsemän mittausteknikkoa, ylikonemestari, asemakonemestari, seitsemän konemestaria, kolme koneenhoitajaa, viisi piirtäjää, osastosihteeri, osastokamreeri, 18 toimistoapulaista ja tp. apulaisvahtimestari.

Vuoden alussa oli avoinna kolme apulaisinsinöörin virkaa sekä rakennusmestarin ja piirtäjän virat.

Kertomusvuoden aikana perustettiin osastoon II apulaiskaturakennuspäällikön virka, kaksi puhdistamon hoitajan ja kuusi konemestarin virkaa ja koneenhoitajan virka.

Vuoden lopussa oli osastossa avoinna insinöörin virka, neljä apulaisinsinöörin virkaa, rakennusmestarin virka, kolme konemestarin virkaa, piirtäjän virka ja kaksi toimistoapulaisen virkaa.

Osaston palveluksessa oli vuoden alussa työsopimussuhteessa olevia kuukausipalkkaisia henkilöitä seuraavasti: 18 rakennusmestaria, viisi työnjohtajaa, neljä konemestaria, puhdistuslaitoksen hoitaja, tuntikirjuri, mittausteknikko, kahdeksan mittausmiestä ja harjoittelija sekä vuoden lopussa 54 rakennusmestaria, neljä työnjohtajaa, neljä konemestaria, puhdistuslaitoksen hoitaja, tuntikirjuri, mittausteknikko, kahdeksan mittausmiestä ja harjoittelija.

Yksi mittausteknikoista nautti koko vuoden virkavapautta toisen kaupungin viran hoitamista varten.

Osaston kirjoissa olevien ns. vakinaisten työntekijäin lukumäärä oli vuoden alussa 1 061 (ed. v. 1 089), lopussa 1 122 (1 053) ja keskimäärin 1 100 (1 088). Lukumäärä oli suurin 1 198 (1 129), viikolla 21.—27. 7. ja pienin, 1 051 (1 053), viikolla 17.—23. 3. Työssä oli keskimäärin 918 (874), suurimman määrän ollessa 1 074 (1 006) viikolla 8.—14. 9. 57 ja pienimmän 564 (556) viikolla 14.—20. 7.

Työttömyystöissä oli 1. 1.—15. 6. välisenä aikana keskimäärin 459 työntekijää, suurimman määrän 644 ollessa viikolla 17.—23. 3., sekä 21. 10.—31. 12. välisenä aikana keskimäärin 783 työntekijää, suurimman määrän 1 192 ollessa viikolla 22.—28. 12.

Vuosilomaa oli vakinaisilla työntekijöillä yhteensä 30 347 (28 595) työpäivää. Varsinaisena lomakautena 1. 5.—30. 9. oli samanaikaisesti lomalla keskimäärin 204 (177) työntekijää, ollen suurin määrä 561 viikolla 7.—13. 7. (496 viikolla 15.—21. 7.). Sairauslomalla, tapaturmat mukaanluettuna, oli vuoden I kolmanneksella keskimäärin 98 (86), II kolmanneksella keskimäärin 78 (70) ja III:lla keskimäärin 101 (92). Koko vuoden keskiarvo oli 93 (83).

Prosenteissa laskettuna oli sairauslomalla kirjoissa olevasta määrästä keskimäärin 8.41 % (7.61 %) ja työssä olevasta määrästä keskimäärin 10.07 % (9.48 %).

Vakinaisten työntekijäin keski-ikä oli 44 (47) ja työttömyystöissä olleiden 44 (46) vuotta.

Tapaturmien lukumäärä oli 234 eli 25.49 % työssä olleiden vakinaisten työntekijäin keskimäärästä 918:sta. Työttömyystöissä oli tapaturmien lukumäärä 155. Tapaturmien aiheuttamia poissaoloja oli 3 887 työpäivää (3 007), joka vastaa 1.4 % keskimääräisen vakinaisen työntekijämäärän mukaan lasketusta työpäivien summasta 277 236 päivästä. Työpäivien luku oli 302 (302). Kertomusvuonna tehtiin tapaturmailmoituksia 398 (222) ja selvitettiin eläkkeitä 71.

Osastolle tuli kaikkiaan 2 207 (1 681) kirjelmää, joista 612 oli yleisten töiden lautakunnalta, 369 kaupunginhallitukselta, 9 palkkalautakunnalta, 41 maistraatilta, 18 hankinta-osastolta, 44 kaupungininsinööriltä tai muilta rakennusviraston osastoilta, 555 kaupungin muilta virastoilta tai lautakunnilta, 8 muilta kunnilta, 54 valtion virastoilta ja 497 yksityisiltä.

Osastolta lähetettiin 1 851 (1 789) kirjelmää, joista 310 oli lausuntoa yleisten töiden lautakunnalle, 541 kaupungininsinöörille tai rakennusviraston omille osastoille, 291 kaupungin muille virastoille, 35 valtion virastoille, 5 muille kunnille ja 669 yksityisille.

Saapuneita laskuja oli 9 200 (5 979) ja lähetettyjä 1 119 (1 225). Kirjoihin vietiin lisäksi 52 (52) jakolistaa, 53 (52) tarveainevaraston laskua ja 6 (12) kirjoitustarvikelaskua. Lisäksi tehtiin laskut kuukausittain katurakennusosaston varastoistaan ostamista tarveaineista.

Sairausavustusten maksumääräyksiä oli 1 976 (1 765), lopputilejä 1 373 (95), vuosilomien maksumääräyksiä 618 (624), hautausavustuksia 5 (8) sekä muita ylimääräisiä maksuja 216 (78).

Suunnittelutoimistossa laadittiin 421 (260) piirustusta. Muualta tulleita piirustuksia oli 998 (895). Viemärin korkeusilmoituksia annettiin alan liikkeille vesilaitosta varten yhteensä 998 (405). Viemäriliittämisiä suoritettiin viemäriliittämisilmoitusten mukaan 203 (191). Kadun aukaisemislupia annettiin yksityisille rakentajille 218 (255).

Kadut ja tiet. Tielaboratorion toiminta jatkui entiseen tapaan. Laboratorion tutkimukset kohdistuivat pääasiassa kestopäällystetöiden valvontaan sekä kiviaines-, maalaji- ja betoniputkitutkimuksiin.

Vuoden aikana tutkittiin yhteensä 461 näytettä, jotka jakaantuivat eri tutkimusalojen kesken seuraavasti: kestopäällysteet 103, sideaineet 10, kiviainekset betonia varten 68, betoniputket 60, betonisuhteitukset 7, maalajinäytteet 99, jätenäytteet Pasilan kaatopaikalta 104 sekä sekalaiset näytteet 10.

Em. näytteistä suoritettiin yhteensä 1 134 eri analyysiä tai määritystä, jotka jakaantuivat tutkimusaloittain seuraavalla tavalla: kestopäällysteet 413, sideaineet 35, kiviainekset ja maalajit 299, betoniputket ja betonit 164 sekä muut näytteet 223.

Mittaus- ja tutkimustöihin käytettiin kertomusvuonna yhteensä 12 446 060 mk. Näissä töissä oli kuusi mittausteknikkoa, kahdeksan kuukausipalkkaista ja kymmenen tuntipalkkaista mittausmiestä, viisi maankairaajaa 7 kk pohjatutkimustöissä sekä varastonhoitaja ja autonkuljettaja. Kesäkuukausina oli lisäksi neljä harjoittelijaa sekä kahdeksan tilapäistä mittausmiestä. Em. määrärahoilla suoritettiin yhteensä 406 eri mittaus- ja tutkimustyötä.

Liikenteen järjestelyä varten oli kertomusvuonna käytettävissä määrärahoja 20 703 076 mk, josta ko. tarkoitukseen käytettiin 12 539 366 mk. Ajokaistojen ja korokkeiden merkitsemiseen varatusta 14 857 230 mk:sta käytettiin 869 655 mk.

Katujen ja teidän päällystyksien korjaukseen, kunnossapitoon ja uusimiseen käytettiin bitumiemulsiota 826 621 kg, jolla päällystettiin kanavia 4 178 m², suoritettiin paikkauksia 65 587 m² ja pintausta 62 139 m². Paikkausmassaa käytettiin kiireellisiin paikkauksiin 220 724 kg. Uutta nupukiveystä tehtiin ja vanhaa korjattiin yhteensä 8 143 m² sekä vanhaa ja uutta noppa- eli konekiveystä 6 916 m². Vanhaa kenttäkiveystä laskettiin uudelleen 335 m². Uutta betonikäytävää tehtiin 792 m² ja vanhaa korjattiin 357 m². Vanhan laattakäytävän korjausta suoritettiin 448 m². Uutta reunakiveä laskettiin 10 903 jm, vanhaa oikaistiin ja laskettiin uudelleen 2 442 jm.

Lisäksi suorittivat yksityiset liikkeet osaston tilauksesta ajoratojen kestopäällystystä

168 382 m² sekä jalkakäytävien ja polkupyöräteiden päällystystä 15 452 m². Kanavia päällystettiin 39 008 m².

Yksityiset liikkeet suorittivat myös vanhan nupukiveyksen korjausta 9 391 m², vanhan kenttäkiveyksen korjausta 128 m², vanhan laattakäytävän korjausta 428 m², uuden reunakiven laskua 3 941 jm, vanhan oikaisemista ja uudelleen laskua 4 118 jm.

Kertomusvuoden talousarvioon oli katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjauksiin ja kunnossapitoon Kantakaupungin alueella varattu 66 . 1 mmk, josta käytettiin 58 959 098 mk. Esikaupunkialuetta varten oli vastaavaan tarkoitukseen myönnetty varoja 55 454 550 mk, ja saatu 10 mmk:n ylitysoikeus, eli yhteensä 65 454 550 mk, josta käytettiin 65 156 622 mk. Katujen ja teiden päällystyksen uusimiseen oli kertomusvuoden talousarvioon merkittyjä ja edelliseltä vuodelta siirtyneitä määrärahoja kaikkiaan 56 596 405 mk, josta käytettiin 37 050 015 mk.

Talousarvioon merkityillä ja kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämillä sekä edellisiltä vuosilta siirtyneillä määrärahoilla suoritettavia uusia katu- ja tietöitä sekä näihin laskettavia muita töitä varten oli kertomusvuonna käytettävissä yhteensä 1 066 008 629 mk, josta käytettiin 536 098 152 mk.

Kertomusvuoden aikana suoritetuista katu- ja ja tietöistä ja niiden kustannuksista mainittakoon: Tarvon pikatien rakennustöiden jatkaminen 46 858 274 mk, Pohjois-Munkkiniemen asuntoalueen katujen tasoitus- ja päällystystöiden jatkaminen 26 056 238 mk, Pajamäen asuntoalueen katujen tasoitus- ja päällystystöiden aloittaminen 17 778 987 mk, Pitäjänmäen pohjoisen teollisuusalueen katujen tasoitus- ja päällystystöiden jatkaminen 8 481 777 mk, Etelä-Kaarelan kerrostaloalueen katujen tasoitus- ja päällystystöiden aloittaminen 49 654 220 mk, Muurimestarintien tasoitus- ja päällystystöiden aloittaminen 17 682 436 mk, Herttoniementien tasoitus- ja päällstystöiden aloittaminen 44 048 540 mk, Helsinki-Lahden valtatien rakentamisen jatkaminen 52 691 268 mk, asemakaavalain 31—32 §:ien mukaiset katutyöt 51 334 881 mk, Sörnäisten rantatien ajoradan leventäminen ja liikennejärjestelyt 32 072 975 mk, Otaniemen-Lehtisaaren-Kuusisaaren kylätien rakentaminen; kaupungin avustus, loppuerä 5 mmk, Herttoniemen läntisen asuntoalueen katutyöt 24 731 269 mk, ja itäisen asuntoalueen katutyöt 29 045 881 mk sekä Pitäjänmäentien tasoitus- ja päällystystöiden jatkaminen 15 863 649 mk.

Katuvalaistukseen Kantakaupungin alueella ja sinisen alueen satamavalaistukseen käytettiin yhteensä 111.092 mmk.

Esikaupunkialueen katuvalaistuskustannukset olivat 52 343 000 mk.

Yleiset vesipostit ja suihkukaivot. Yleisten vesipostien ja Kauppatorin ym. suihkukaivojen vedenkulutukseen, hoitoon, kunnossapitoon ym. oli määrärahoja käytettävissä 4.4 mmk, josta käytettiin 3 631 026 mk.

Viemärien korjaukseen ja kunnossapitoon Kantakaupungin aluetta varten oli talousarvioon varattu 20 655 450 mk. Esikaupunkialueella oli vastaava määräraha 4 mmk. Kustannukset olivat Kantakaupungissa 17 159 515 mk ja Esikaupungeissa 3 981 002 mk.

Viemäriveden puhdistuslaitosten käyttö- ja hoitokustannuksiin oli varattu 44 885 700 mk ja käytettiin 33 706 533 mk. Kustannukset jakautuivat eri laitosten kesken seuraavasti:

Laitos	Käyttö- ja korjauskustannukset sekä tonttien vuokrat, mk	Vakinaisen henkilöstön palkat, mk	Yhteensä mk
Alppilan	1 009 421	—	1 009 421
Savilan	4 335 587	1 906 192	6 241 779
Nikkilän	938 629	—	938 629
Rajasaaren	12 528 962	4 155 810	16 684 772
Kyläsaaren	10 430 651	[1]) 6 642 960	17 073 611
Talin	3 840 771	1 648 391	5 489 162
Toivolan	235 733	—	235 733
Heporaudan	386 779	—	386 779
Herttoniemen	284 025	—	284 025
Yhteensä	33 706 533	14 637 378	48 343 911

[1]) Summaan sisältyy puhdistuslaitosten kemistin palkka.

Puhdistuslaitoksista oli tuloja seuraavasti: Rajasaaren puhdistuslaitos, lietteestä 39 400 mk sekä Kyläsaaren, puhdistuslaitos, kaasusta 1 310 134 mk ja lietteestä 39 800 mk, eli yhteensä 1 389 334 mk.

Rajasaaren mekaanisesti puhdistettu vesimäärä oli 7 738 334 m³ (9 033 790 m³), josta biologisesti puhdistettiin 5 204 674 m³ eli 67 %. Sokeritehtaan lauhdevesi saatiin erotetuksi puhdistamon viemäristöstä 1. 10. 1956.

Kyläsaaren mekaanisesti puhdistettu vesimäärä oli 3 935 860 m³ (3 500 529 m³), josta biologisesti puhdistettiin 2 561 006 m³ eli 65 %. Osa likavedestä joutui virtaamaan kokonaan puhdistamatta laitosten edessä olevien tulvakynnysten ylitse.

Alppilan ja Nikkilän puhdistuslaitosten puhdistustuloksia tarkkailtiin pistokokein 6 kertaa kertomusvuoden aikana. Keskimääräiset tulokset olivat: Alppilan puhdistuslaitoksessa viiden vuorokauden biokemiallisen (5 vrk BHK) hapenkulutuksen mukaan oli laitokseen tulevan likaveden arvo 138 mg/l, mekaanisesti puhdistetun 123 mg/l sekä biologisesti puhdistetun veden 26 mg/l. Nikkilän puhdistuslaitoksessa olivat vastaavat luvut: 170 mg/l, 126 mg/l sekä 27 mg/l. Alppilassa oli koko laitoksen puhdistusteho 81 % ja Emscher-kaivojen 11 %, Nikkilässä vastaavasti 84 % ja 26 %.

Laitosten ja niiden osastojen vesimääristä ja veden likaisuutta osoittavista BHK-arvoista saadaan kertomalla lukuja, jotka osoittavat vedessä olevien orgaanisten aineiden biologiseen hajoittamiseen tarvittavia happimääriä.

Rajasaaren puhdistuslaitokseen tulleen veden koko likamäärä (ilmaistuna veden biokemiallisena hapenkulutuksena) oli 2 151 tn, Kyläsaaressa 1 527 tn; mekaanisesti poistettiin Rajasaaressa lika-aineita 572 tn ja biologisesti 656 tn ja Kyläsaaressa vastaavasti 441 tn ja 571 tn. Mereen johdettiin lika-aineita Rajasaaressa 923 tn ja Kyläsaaressa 515 tn. Puhdistusteho oli Rajasaaressa 57 % ja Kyläsaaressa 66 %.

Laitokseen jääneet liukenemattomat aineet:

Laitos	m³	kg	Orgaanisia aineita, kg	Kivennäisaineita, kg
Rajasaari				
Viemärivedestä	34 275	1 371 000	973 410	397 590
Ylijäämälietteestä	266 310	1 065 240	597 590	467 650
Yhteensä	300 585	2 436 240	1 571 000	865 240
Kyläsaari				
Viemärivedestä	29 125	1 310 630	1 048 500	262 130
Ylijäämälietteestä	101 509	304 530	228 400	76 130
Yhteensä	130 634	1 615 160	1 276 900	338 260

Rajasaaren metaanikaasutuotanto oli 531 587 m³, joka käytettiin laitoksessa. Kyläsaaren tuottama metaanikaasu, 182 129 m³, myytiin kaasulaitokselle.

Kuivattua lietettä valmistui Rajasaaressa 13 986 m³, Kyläsaaressa 6 280 m³, Alppilassa 173 m³ ja Nikkilässä 336 m³, yhteensä 20 775 m³. Tästä myytiin 792 m³ ja kuljetettiin muualle 1 222 m³.

Kertomusvuonna saatettiin loppuun Rajasaaren puhdistuslaitoksen lämpöjohtoverkoston korjaustyöt sekä uusittiin saman laitoksen yhden ilmastusaltaan ilmanhajoittajalevyt. Muut korjaustyöt olivat tavallisia jokavuotisia pienempiä vuosikorjaustöitä.

Heporaudan pumppuasema oli rakennettu viimeistelyvaiheeseen saakka jo v. 1955, mutta sen jälkeen voitiin rakentamista jatkaa vasta asemakaavalain 40 §:n tultua 17. 7. muutetuksi sellaiseen muotoon, että se turvasi kaupungin oikeuden korvauksen saamiseen tontinomistajilta rakennuskustannuksista. Pumppuasema otettiin käyttöön kertomusvuoden aikana syyskuussa.

Herttoniemen likavedenpuhdistamon varsinaiset rakenteelliset työt aloitti urakoitsija Suomen Tehdas- ja Asuinrakennus Oy. tammikuun aikana. Vuoden loppuun mennessä valmistui konekeskus, asuin- ja laboratoriorakennus sekä pääosiltaan vesiasema ja lietteenhautumo. Kertomusvuonna asennettiin paikoilleen likavesipumput moottoreineen sekä imu- ja paineputkineen, esipuhdistamoon luukut ja jätteiden repijä sekä vesiaseman esilaskeuttamoiden putkistot. Kustannukset vuoden loppuun mennessä olivat 160 024 643 mk.

Talin likavedenpuhdistamossa suoritettiin kertomusvuoden aikana rakennusten viimeistelytöitä, alueen aitausta, tasausta ja täyttöä, tietöitä, koneiston ja putkiston asennustöitä sekä lietelavojen rakennustyöt. Puhdistamon rakentamiseen oli vuoden loppuun mennessä käytetty kaikkiaan 413 685 074 mk. Laitos otettiin käyttöön ja likaveden puhdistus aloitettiin syyskuussa. Vuoden lopussa oli vielä suorittamatta joitakin koneistoasennusten ym. viimeistelytöitä ja alueen tasaus- sekä tietöitä.

Rajasaaren puhdistamo rakennettiin aikanaan 40 000 henkilön likavesimäärää varten. Kun puhdistamon vaikutusalueella asuvien luku on sen jälkeen noussut n. 80 000:een, on puhdistamo ollut kovasti ylikuormitettu. Tulevaisuudessa alueelta tulevan likavesimäärän voidaan arvioida vastaavan n. 100 000 henkilön asutusta ja tämä asukasmäärä otettiin nyt tehtävän laajennuksen mitoitusperustaksi.

Laajennustyöt aloitettiin kertomusvuoden kesäkuussa. Maanpoisto- ja kallionlouhintatyöt valmistuivat kertomusvuoden loppuun mennessä. Maata poistettiin 8 953 m³ ja kalliota 11 012 m³. Lisätyönä urakoitsija suoritti mm. suojapadon rakentamisen.

Vesi- ja lieteaseman sekä lietteenhautumon rakennustöistä saatiin vuoden aikana suoritetuksi lietteenhautumon betonityöt. Lieteaseman perustustöiden vaikeudesta johtuneet lisätyöt viivästyttivät betonoimistöitä, mutta nekin saatiin suoritetuksi 16. 1. 1958 mennessä. Laajennustyön kustannukset kertomusvuoden osalta tekivät yhteensä 54 189 475 mk.

Talousarvioon sisältyviä kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä ja edellisiltä vuosilta siirtyneitä määrärahoja oli kertomusvuonna käytettävissä uusiin viemäreihin sekä puhdistuslaitosten uudisrakennuksiin yhteensä 1 158 081 871 mk, josta käytettiin 577 538 639 mk.

Kertomusvuonna valmistui kaupungin kustannuksella rakennettuja, käyttöön otettuja yleisiä viemäreitä seuraavat määrät: ø 4″ 80 m, ø 9″ 590 m, ø 12″ 6 537 m, ø 15″ 1 714 m, ø 18″ 113 m, ø 40 cm 292 m, ø 50 cm 554 m, ø 60 cm 452 m, ø 70 cm 120 m, ø 80 cm 1 547 m, ø 90 cm 977 m, ø 100 cm 106 m, ø 110 cm 78 m ja ø 130 cm 88 m, yhteensä 13 248 m sekä 241 tarkastuskaivoa ja 100 sadevesikaivoa.

Yksityisten kustannuksella rakennettuja yleisiä viemäreitä valmistui seuraavasti: ø 9″ 38 m, ø 12″ 832 m ja ø 15″ 152 m, yhteensä 1 022 m sekä 27 tarkastuskaivoa ja 11 sadevesikaivoa.

Kertomusvuoden aikana suoritetuista viemäritöistä mainittakoon aikaisemmin selostettujen puhdistuslaitostöiden lisäksi seuraavat työt kustannuksineen: Pajamäen asuntoalueen viemärit 12 477 001 mk, Pitäjänmäen pohjoisen teollisuusalueen viemärit 13 162 185 mk, Etelä-Kaarelan kerrostaloalueen viemärit 34 317 794 mk, Marttilan kokoojajohdon jatkaminen 89 518 270 mk, asemakaavalain 31—32 §:ien mukaiset viemärien rakennustyöt 35 679 166 mk, Talin puhdistuslaitoksen kokoojajohtojen jatkaminen 12 545 441 mk sekä Herttoniemen puhdistuslaitoksen kokoojajohdon rakentamisen aloittaminen 13 536 729 mk.

Viemärien uusimisiin oli kertomusvuonna käytettävissä 79 665 090 mk, josta käytettiin 44 554 388 mk.

Uusittujen viemärien pituus oli yhteensä 2 299 m, josta määrästä oli ø 12″ 2 068 m, ø 40 cm 60 m, ø 45 cm 61 m, ø 50 cm 105 m ja ø 60 cm 5 m.

Suunnitelluista palokaivoista (55) jäi vielä rakentamatta 9 kaivoa. Kertomusvuonna ei rakennettu ainoatakaan kaivoa osittain sen vuoksi, ettei vielä löydetty kelvollisia vedenottopaikkoja ja osittain siitä syystä, ettei maanomistajien kanssa päästy sopimukseen kaivoja varten tarvittavien maa-alueiden hinnasta.

Urheilulaitteet. Urheilulaitteiden korjaus- ja kunnossapitotöitä varten oli kertomusvuoden talousarvioon varattu Kantakaupungin alueelle 54.4 mmk, josta käytettiin 49 266 754 mk ja Esikaupungeissa 20 mmk, josta käytettiin 17 877 070 mk.

Urheilulaitteiden uudistöitä varten oli talousarvioon sisältyviä, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä ja edellisiltä vuosilta siirtyneitä määrärahoja kertomusvuonna käytettävissä yhteensä 71 351 700 mk, josta käytettiin 50 720 123 mk.

Suurin osa urheilulaitteiden uudistyökohteista oli sellaisia, joissa työt jatkuivat vielä v. 1958.

Kertomusvuonna valmistuneista huomattavimmista töistä ja niiden kustannuksista mainittakoon Ratsastushallin koripallokentät ym. 8 593 553 mk, Herttoniemen urheilukenttä 7 753 018 mk, Pohjois-Haagan palloilukenttä 2 320 000 mk, Pirkkolan uimalan

parannustyöt 4 890 000 mk, Kulomaan urheilu- ja leikkialue 6 200 999 mk sekä Taivalsaaren palloilukentät ja urheilupaikat 484 012 mk.

Työttömyystöitä suoritettiin kertomusvuonna aikana 1.1.—15. 6. ja 21. 10.—31. 12. Näiden töiden kustannukset tekivät yhteensä 553 315 609 mk. Huomattavimpiin työttömyyskohteisiin käytettiin varoja seuraavasti: Muurimestarintien rakennustyöt 126 213 958 mk, Lahdentien rakennustyöt 58 045 850 mk, Meripuistotien vesijohtotyöt 18 675 038 mk, Viikin vesijohdon rakentaminen 52 162 000 mk, Malmin vesijohdon rakentaminen 64 206 601 mk, Pitkäkosken vesijohdon rakentaminen 53 785 879 mk, Kivalterintien-Kannunvalajantien-Rajametsäntien vesijohtotyöt 28 501 618 mk, Vartiokylän vesijohdon rakentaminen 24 481 923 mk, Herttoniementien rakennustyöt 15 161 115 mk sekä Pukinmäen vesijohdon rakentaminen 10 549 632 mk.

Tilaustyöt. Katurakennusosasto suoritti kaupungin muille laitoksille ja osastoille, Puhelinyhdistykselle ja yksityisille tilaustöitä, joista asianomaisia laskutettiin yhteensä 284 617 457 mk.

Tarveaineiden valmistus. Pasilan kivivarastoon ostettiin yksityisiltä hankkijoilta katujen päällystykseen tarvittavia kiviä seuraavista hinnoista: reunakiviä 24 648.5 jm 33 999 146 mk, kaarrekiviä 2 161.3 jm 3 375 055 mk, noppakiviä 57 320 kpl 668 750 mk, nupukiviä 326 m^2 549 625 mk sekä kaivokiviä 46 sarjaa 345 000 mk, yhteensä 38 937 576 mk.

Pasilan kivimurskaamossa valmistettiin sepeliä yhteensä 70 367.5 m^3 (ed. v. 48 042.5 m^3). Lisäksi valmistettiin sepeliä Herttoniemen kivimurskaamossa 1 864 m^3. Pasilan murskaamon kustannukset olivat 55 078 520 mk ja Herttoniemen murskaamon 947 614 mk.

Putkivalimossa valmistettiin kertomusvuonna erilaisia betonituotteita seuraavat määrät: muhviputkia ø 4″—16″ 7 534 kpl (12 421 kpl), uurreputkia ø = 50—110 cm, 4 149 kpl (2 091 kpl), kaivonrenkaita ø 100 cm 830 kpl, kaivonkansia ø 100 cm 290 kpl, eli kaivonosia yhteensä 1 120 kpl, sadevesikaivon pohjaosia 115 kpl, samojen lukko-osia 135 kpl, yläosia 227 kpl, väliosia 208 kpl sekä tulppia 1 kpl ja kaidepylväitä 45 kpl.

Putkivalimossa käytettiin sementtiä 548 694 kg (572 860 kg), betonisoraa 1 641 m^3 (1 555 m^3), sepeliä n:o 1 51 m^3 (25.5 m^3) ja n:o 2 313 m^3 (147 m^3), hienoa hiekkaa 26 m^3 (52 m^3), terästä raudoitukseen 65 729 kg (47 770 kg) sekä sidelankaa 169 kg (175 kg). Sähkön kulutus oli 28 701 kwh, valokaasun 1 984 m^3, vesijohtoveden 1 537 m^3 ja lämmityshöyryn 978.3 tn.

Putkivalimon kustannukset olivat 34 994 011 mk.

Tarveaineiden valmistus- ja hankintakustannukset olivat yhteensä 133 925 407 mk.

Kaikkien em. töiden kustannukset, tilaustöiden kustannuksia ja talousarvioon sisältyviä palkkoja lukuun ottamatta, olivat yhteensä 2 365 038 112 mk.

Puhtaanapito-osasto

Osasto huolehti kaupungille kuuluvien katujen ja teiden, yleisten paikkojen ja satamaalueitten puhtaanapidosta, yleisistä mukavuuslaitoksista, jätteiden kaatopaikoista sekä lumenkaatopaikoista. Talvikaudeksi tehtiin yksityisten kiinteistönomistajien kanssa ns. auraussopimuksia, joiden perusteella osasto huolehti puhtaanapitovelvollisten suorittamaa maksua vastaan heille kuuluvien ajoratojen aurauksesta ja tasoittamisesta. Täydellistä puhtaanapitoa, joka käsittää sekä ajoradat että jalkakäytävät, hoitaa osasto, milloin tontin omistajana on kaupunki itse, Suomen valtio, kaupungissa toimivat seurakunnat ja vieraiden valtioiden lähetystöt. Kesäaikana huolehtii osasto myös yksityisten katuosuuksien puhtaanapidosta, mikäli ne rajoittuvat em. katuosuuksiin.

Osasto jakaantui toimistoon, katupuhtaanapito-osastoon, joka talvella huolehtii lumenkaatopaikoista sekä kiinteistöpuhtaanapito-osastoon, johon kuuluvat yleiset mukavuuslaitokset ja jätteiden kaatopaikat. Kertomusvuoden alussa oli osastolla oma auto- ja työkalukorjaamonsa, mutta huhtikuun alusta tämä siirrettiin rakennusviraston konevarikon alaiseksi.

Toimisto. Kertomusvuoden aikana muutettiin apulaispuhtaanapitopäällikön virka käyttöinsinöörin viraksi. Henkilökuntaan kuuluivat osastopäällikkö, kaksi käyttöinsinööriä, joista toinen sääntöpalkkainen ja toinen ylimääräinen, osastokamreeri, toimentaja ja viisi toimistoapulaista, joista yksi toimi kirjanpitäjänä, kaksi laskuttajina ja kaksi

työntekijäkortiston hoitajina. Osastossa työskenteli vielä kaksi tiliosaston alaista toimistoapulaista, toinen kassanhoitajana, kirjaajana ja konekirjoittajana, toinen laskuttajana ja kantokirjojen hoitajana sekä lähetti. Henkilökunnasta oli kahdeksan sairauslomalla yhteensä 232 päivää.

Osastolle saapui kertomusvuonna 318 kirjelmää, joista kaupunginhallitukselta 64, kaupungininsinööriltä ja muilta rakennusviraston osastoilta 115, kaupungin muilta virastoilta 75, valtion virastoilta 6 sekä yksityisiltä toiminimiltä ja henkilöiltä 58. Osastolta lähetettiin 356 kirjelmää, joista kaupungininsinöörille ja rakennusviraston muille osastoille 142, kaupungin muille virastoille 62, valtion virastoille 11 ja yksityisille 141. Lisäksi käsiteltiin 26 lähetettä ja muita asioita, joista annettiin lausunnot. Näistä oli 14 korvausanomusta, jotka koskivat osaston työkoneiden aiheuttamia ym. vahinkoja.

Maksumääräyksiä hyväksyttiin 4 591, joista 1 902 sairausavustusta, vuosilomaa ja tapaturmamaksua koskevaa. Suoritetuista puhtaanapitotöistä lähetettiin 17 850, myydyistä jätteistä 21 ja sekalaisista töistä 1 270 laskua.

Katupuhtaanapito-osasto. Kaupunki oli jaettu 19 puhtaanapitopiiriin. Töiden valvonnasta huolehti yhdeksän sääntöpalkkaista ja kymmenen ylimääräistä työnjohtajaa. Työntekijäin keskimääräinen luku viikkoa kohden oli seuraava:

	Kesätöissä	Talvitöissä
Puhtaanapitotyöntekijöitä, miehiä	295	553
» naisia	17	52
Autonkuljettajia, kaupungin autojen	45	114
» oman auton	—	35
Ajureita, oman hevosen	1	21
Yhteensä	358	775

Työntekijäin lukumäärä oli suurin 3.—9. 3., jolloin se nousi 945:een ja pienin 30. 6.—6. 7., jolloin se oli 280. Työnjohtajista oli kuusi sairauslomalla yhteensä 238 päivää.

Osasto hoiti läpi vuoden 267 kiinteistön täydellisen katupuhtaanapidon. Näistä 134 oli kaupungin omaa ja 133 valtion, seurakuntien ja lähetystöjen kiinteistöä. Lisäksi hoidettiin It. Kaivopuistossa ja 6. kaupunginosan huvila-alueella 121 kiinteistön katuosuudet. Näistä töistä ei tehty sopimuksia, vaan jaettiin kokonaiskustannukset rakennusjärjestyksen mukaan tontinomistajien kesken tonttien pinta-alojen mukaisessa suhteessa. Em. katuosuuksien yhteinen pinta-ala oli 502 247 m². Pirkkolan, Maunulan ja Pakilan tontinvuokrasopimuksiin oli otettu määräys ajoteiden aurauksen antamisesta puhtaanapito-osaston hoidettavaksi. Kustannukset jaettiin tontin vuokraajien kesken pinta-alojen mukaan laskettujen suhdelukujen perusteella. Näitä katuosuuksia oli osaston hoidossa 322, yhteiseltä pinta-alaltaan 64 420 m². Kesäpuhtaanapitosopimuksia tehtiin 12 yksityiskiinteistön kanssa, joiden puntaanapidettävä pinta-ala oli 15 541 m². Talvikaudeksi tehtiin 1 429 auraussopimusta yksityisten kiinteistönomistajien kanssa. Kun tästä työstä laskutetaan käytetyn työajan perusteella, ei näiden ajorataosuuksien pinta-aloja mitattu.

Kertomusvuoden talvikausi oli osaston kannalta vaikea ja aiheutti määrärahaylityksiä yhteensä 136 mmk. Työt aloitettiin maan paljaana ollessa klo 7 ja talvella klo 5, mutta vaikeimpina päivinä olivat osaston työkoneet läpi vuorokauden työssä.

Roskia kerättiin ja kuljetettiin kaatopaikoille 42 960 m³. Katujen kasteluun ja kauppatorien huuhteluun käytettiin 43 373 m³ vettä. Katujen ja teiden hiekoittamiseen käytettiin hiekkaa 38 396 m³. Lumenkaatopaikkoja oli eri puolilla kaupunkia 26 ja niihin kuljetettiin osaston toimesta autoilla 282 793 ja hevosilla 36 642 eli yhteensä 319 435 m³ lunta.

Kiinteistöpuhtaanapito-osasto. Osaston toiminta oli jaettu viiteen piiriin. Itäinen piiri käsitti Pitkänsillan pohjoispuolella olevat kaupunginosat ja piiriasema oli ns. Agroksen alueella. Läntinen piiri käsitti Pohj. Rautatiekadun pohjoispuolella ja rautatiealueen länsipuolella sijaitsevat kaupunginosat sekä Kruununhaan ja Katajanokan. Piirin asema oli Nordenskiöldinkadun varrella. Eteläiseen piiriin kuuluivat eteläiset kaupunginosat. Piirin asema oli Esson huoltoaseman rakennuksessa Kampin alueella. Pohjoinen piiri hoiti pohjoiset Esikaupungit ja sen asema oli Pasilan kaatopaikalla. Viides piiri huolehti makkilannan kuljetuksesta ja kaivojen tyhjentämisestä kaupungin koko alueella. Piiriasema oli yhteinen itäisen piirin kanssa. Tähän piiriin kuului sulatusvaja Kyläsaaren

luona, missä jäätyneet makkiastiat talvisin sulatettiin. Muita jätteitä varten oli osastolla kolme kaatopaikkaa: pääkaatopaikka Pasilan suoalueella ja Malmin sekä Vartiokylän kaatopaikat. Viimeksi mainitussa oli jäteöljystä kertomusvuoden kesäkautena suurta haittaa. Öljy tunkeutui paikkaa rajoittavan hiekkaharjun läpi sen alapuolella olevaan metsikköön ja sieltä pelto-ojia pitkin aina Marjaniemen uimarantaan asti. Asia saatiin parannetuksi väliaikaisilla toimenpiteillä, mutta lopullista ratkaisua pulmaan ei löydetty.

Töiden valvonnasta huolehti kolme vakinaista ja kuusi ylimääräistä työnjohtajaa, joista neljä toimi piiriasemien päivystäjinä ja kirjureina. Työnjohtajista oli kertomusvuonna kolme sairauslomalla yhteensä 39 päivää.

Työssä olleiden työntekijäin lukumäärä oli viikkoa kohden keskimäärin seuraava: autonkuljettajia, kaupungin autojen, 68, kuljettajia, oman auton, 8, autonapumiehiä 88, muita työntekijöitä 16 sekä mukavuuslaitosten siivoojia 22, yhteensä 202 työntekijää.

Puhtaanapidettyjen kiinteistöjen lukumäärä oli seuraava:

Kaupungin kiinteistöt:		Yksityiset kiinteistöt:	
Vuosisopimukselliset	107	Vuosisopimukselliset	1 583
Muut	217	Uudisrakennukset	149
Yleiset käymälät	32	Muut	1 770
Vedenheittopaikat	64		

Hajoituskaivojen tyhjennys suoritettiin 2 099 talossa ja sadevesikaivojen tyhjennys 155 talossa.

Kertomusvuonna taloista kuljetettu jätemäärä ilmenee seuraavasta taulukosta:

Laatu	Kaato-paikoille	Kaupungin maatiloille	Yksityisille	Yhteensä
	m³			
Rikkoja, talous- ja paperijätteitä	384 676	—	2 063	386 739
Makkilantaa	—	3 130	60	3 190
Hajoituskaivojätteitä	—	2 167	—	2 167
Tuhkaa	45 205	—	—	45 205
Yhteensä	429 881	5 297	2 123	437 301

Vartiokylään kuljetettiin ja kuopattiin sinne 4 115 eläinten raatoa, joista koiria oli 417, kissoja 706, kyyhkysiä 2 965 ja sekalaisia 27.

Osaston moottoriajoneuvo- ja työkonekanta oli vuoden lopussa seuraavanlainen: kuorma-autoja 104, kasteluautoja 5, kaivontyhjennysautoja 3, lakaisukoneita 3, tiehöyliä 29, auraustraktoreita 39, harjatraktoreita 18 sekä kuormauskauhalla varustettuja traktoreita 19.

Talorakennusosasto

Osaston vakinaiseen henkilökuntaan kuuluivat kertomusvuoden lopussa: kaupunginarkkitehti, I apulaiskaupunginarkkitehti, II apulaiskaupunginarkkitehti, yliarkkitehti, työpäällikkö, kahdeksan 33. palkkaluokan, kuusi 30. palkkaluokan ja neljä 28. palkkaluokan arkkitehtia, neljä 33. palkkaluokan, yksi 30. palkkaluokan sekä yksi 27. palkkaluokan rakennusinsinööriä, yksi 33. palkkaluokan, yksi 31. palkkaluokan sekä yksi 29. palkkaluokan koneinsinööriä, viisi piirtäjää, lisäksi lämmöntarkkailija, osastosihteeri, osastokamreeri, kirjanpitäjä, kanslisti sekä yhdeksän toimistoapulaista. Kaksi 28. palkkaluokan arkkitehdin virkaa oli avoinna.

Osaston palveluksessa oli lisäksi tilapäisesti arkkitehtejä, sisustusarkkitehtejä, insinöörejä, opiskelijoita, toimistoapulaisia, maalarimestari, puhelinkeskuksen hoitaja ja vahtimestari, palkattuna tilapäisen työvoiman määrärahasta tai työmäärärahoista. Henkilökuntaan kuului vielä 35 vakinaista rakennusmestaria sekä vaihteleva määrä ylimääräisiä, työmäärärahoista palkattuja rakennusmestareita.

Eräiden kiireellisten rakennuskohteiden suunnittelu oli edelleen uskottava yksityisten

arkkitehtitoimistojen tehtäväksi. Samoin oli käytettävä urakoitsijaliikkeitä eräiden töiden suorituksessa.

Kertomusvuonna suoritettiin loppuun uudis-, muutos- ja lisärakennustöitä mm. seuraavissa laitoksissa, rakennuksissa ym.: Auroran sairaalan rakennus n:o 8; tuberkuloosiparantolan uusi muuntamo ja talousrakennus; Nikkilän sairaalan poliklinikkarakennus ja vesitorni; Koskelan sairaskodin uudet henkilökunnan asuntolat, V vaihe; Pirttimäen retkeilymajan sauna- ja varastorakennus; Rastilan saunarakennus; Tervalammen työlaitoksen henkilökunnan asuinrakennus sekä sauna-, perhepesula- ja palokalustorakennus; Porolahden, Snellmanin ja Cygnaeuksen kansakoulut; Vallilan poliisiasemarakennus; Toivolan koulukodin uusi osastorakennus sekä Oulunkylän lastentarharakennus.

Uudisrakennustöitä sekä suuria muutos- ja lisärakennustöitä, jotka jatkuivat v:een 1958, suoritettiin kertomusvuonna seuraavissa laitoksissa, rakennuksissa ym.: Auroran sairaalan rakennus n:o 6 sekä portinvartijan rakennus; Malmin sairaalan poliklinikkarakennus; Porolahden kansakoulun kirjasto; poikien ammattikoulun C osasto; suomenkielisen työväenopiston lisärakennus; ruotsinkielinen työväenopisto; Huopalahden poliisivartioasema; Toivolan koulukodin II uusi osastorakennus; Toukolan konekorjaamon lisärakennukset; virastotalo Meritullinkatu 12:ssa; pääkirjaston lisärakennus sekä elintarvikekeskuksen juurikasvarasto.

Muiden laitosten laskuun suoritetuista ja kertomusvuonna valmistuneista uudis- ja lisärakennuksista mainittakoon Suomenlinnan kirjasto, Länsisataman huoltorakennus, Malmin piirin tiekonetalli, Suvilahden höyryvoimalaitoksen huolto- ja kytkinrakennus sekä 19 tornimuuntamorakennusta. V:een 1958 jatkuivat rakennustyöt seuraavissa kohteissa: Suvilahden höyryvoimalaitoksen autovaja, Vallilan kytkinlaitos sekä Hanasaaren höyryvoimalaitos.

Lisäksi suoritti talorakennusosasto kertomusvuoden aikana huomattavan määrän korjaus- ja kunnostamistöitä kaupungin eri laitoksissa.

Työvoima vaihteli, ollen 756 työntekijää tammikuun ensimmäisellä viikolla ja 1 008 joulukuun viimeisellä viikolla ja oli suurin, 1 049, 17. — 23. 11. välisellä viikolla. Työvoiman viikkokeskimäärä koko vuoden aikana oli 850 (847) työntekijää.

Kaupungille kuuluvien rakennusten ja huoneistojen korjausta ja kunnossapitoa varten oli talousarvioon merkitty yhteensä 304 051 200 mk:n suuruinen määräraha. Korjaus- ja kunnossapitotöiden kustannukset nousivat 287 624 356 mk:aan, joten säästö oli 16 426 844 mk.

Uudis- ja muutosrakennustöitä varten oli talousarvioon varattu 2 230 667 200 mk:n suuruinen määräraha. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 1 116 801 521 mk:aan.

Tämän lisäksi siirrettiin v:lta 1956 määrärahoja yhteensä 1 160 623 610 mk. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 560 966 092 mk:aan. Säästöstä, 599 657 518 mk, siirrettiin 415 683 031 mk v:een 1958 ja jäännös, 183 974 487 mk, palautettiin kaupunginkassaan.

Vuoden aikana suoritettiin edellisten lisäksi töitä, joita varten määräraha oli myönnetty kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen käyttövaroista. Kaupungin muille virastoille ja laitoksille suoritetuista töistä laskutettiin yhteensä 514 379 485 mk.

Kokonaiskustannukset talorakennusosaston töistä kertomusvuonna nousivat 2 482 079 486 (1 892 776 272) mk:aan.

Suorittamatta jääneitä töitä varten siirrettiin 1 506 841 854 mk v:een 1958.

Osasto käsitteli 1 216 diariin vietyä asiaa ja antoi niistä lausuntoja yleisten töiden lautakunnalle ja muille kunnan hallintoelimille.

Kesälomaa myönnettiin 1 449 (1 320) työntekijälle, yhteensä 20 381 päivää. Lomien kustannukset nousivat 40 560 854 (35 434 794) mk:aan. Sairauslomien kustannukset olivat 22 346 113 (20 053 114) mk. Hautausapuina maksettiin 611 490 (206 122) mk. Kustannukset vapaapäiväpalkoista nousivat 3 071 535 (2 567 933) mk:aan.

Puisto-osasto

Puisto-osaston henkilökunnan muodostivat kaupunginpuutarhuri, apulaiskaupunginpuutarhuri, työnjohtajien esimies, yhdeksän piiripuutarhuria, piirtäjä, kaksi toimistoapulaista, ylimääräinen toimistoapulainen sekä neljä työmäärärahoista palkattua työn-

johtajaa. Kaupunginpuutarhurin virkaa hoiti tilapäisesti ent. kaup.puutarhuri Bengt Schalin 30. 6. saakka. 1. 7. nimitettiin ko. virkaan agron. Jonne Törmä.

Kertomusvuoden aikana kuoli piiripuutarhuri Artturi Pekkala.

Työntekijäin lukumäärä oli kertomusvuoden alussa 189. Näistä oli työttömyystyöntekijöitä 42. Vuoden lopussa oli 255, joista työttömyystyöntekijöitä 68. Keskimäärin oli viikottain 395 työntekijää. Suurin lukumäärä oli 646 kesäkuussa.

Vuoden aikana kuoli kuusi työntekijää ja eläkkeelle siirtyi seitsemän.

Sairaustapauksia oli 314. Sairauslomapalkkoja maksettiin 6 251 548 mk. Vuoden kuluessa sattui 65 tapaturmaa.

Osastolle saapui kaikkiaan 413 ja sieltä lähetettiin 162 kirjelmää, joista 32 lausuntoa tai esitystä yleisten töiden lautakunnalle. Saapuneita laskuja oli 1 244 ja lähetettyjä 553. Maksumääräyksiä kirjoitettiin 1 167.

Toimistossa laadittiin 46 puutarhasuunnitelmaa ja kahdeksan muuta piirustusta.

Kasvihuoneissa ja lavoissa kasvatettiin 48 000 kasvia kukkaryhmiä varten. Kasvihuoneiden lämmityslaitteet muutettiin öljykäyttöisiksi. Lämmitykseen käytettiin 76 500 kg koksia ja antrasiittia, 513 m³ halkoja ja 61 104 kg polttoöljyä n:o 2.

Taimistossa lisättiin ja sieltä siirrettiin puistoihin seuraavat määrät kasveja:

	Istutettu puistoihin kpl	Myyty kpl	Hävitetty kpl	Lisätty kpl	Vuoden lopussa kpl	Lajikkeita
Lehtipuita	436	129	—	3 770	10 880	92
Havupuita	65	37	300	—	1 470	14
Koristepensaita .	7 300	2 742	10 500	—	57 730	279
Köynnöskasveja .	200	33	—	1 510	7 150	20
Perennoja	8 452	2 166	14 700	—	37 480	410
Kukkasipuleita ..	5 000	375	—	11 150	19 710	65

Kukkaryhmiin istutettiin 38 171 yksivuotista kukkaa.

Osaston hoidossa oli vuoden lopussa: 220 yleistä puistoa Kantakaupungissa ja 33 esikaupunkialueilla, 49 erinäisten kaupungin laitosten puistoa sekä 24 sopimuksen perusteella hoidettavaa puistoa.

Istutuksiin kohdistuneista vahingonteoista perittiin korvausta kaikkiaan 147 713 mk.

Viiden uuden leikkikentän rakentamnen aloitettiin vuoden kuluessa. Kolme aikaisemmin rakennettua leikkikenttää aidattiin.

Uusia sekä osaksi aikaisemmin rakennettuja leikkikenttiä varten tehtiin 10 betonista lasten hiekkalaatikkoa, 10 kiipeilytelinettä sekä 15 erilaista keinua. Kahluualtaat rakennettiin Maunulan ja Toukolan leikkipuistoihin.

Edellisinä vuosina keskeneräiseksi jääneiden puistojen rakentamista jatkettiin. Lopullisesti saatiin kuntoon Inarintien leikkikenttä, Kulosaaren kartanon puisto, leikkikenttä korttelin n:o 35 pohjoispuolelle, Thalian aukio, Pormestarinrinteen kulma, Lumpeisen ranta Kulosaaressa, Kylänevan puisto, Keuruuntien ja Suvannontien välinen alue, kaksi kolmiota Portimonpolulla, Ilmattaren kallio, leikkikenttä Malmille, Martinkallio Haagassa, Ida Ekmannin puisto, Auroran sairaalan luona oleva leikkikenttä, Sokeritehtaan aidan ja Eläintarhantien välinen osa sekä Työmiehenkadun jatkeella oleva leikkikenttä. Kertomusvuoden kuluessa aloitettiin 23 uuden puiston rakentaminen.

Puisto-osasto suoritti lisäksi tilauksesta töitä rakennusviraston eri osastoille, kaupungin muille laitoksille sekä yksityisille. Näistä töistä olivat huomattavimmat Olunkylän lastentalon, Herttoniemen kansakoulun ja muuntajien ympäristöt, Auroran sairaalan eräät puistoalueet sekä Käpylän ruotsinkielisen kansakoulun, Pakilan ja Taivallahden kansakoulujen ympäristöt.

Ruokamultaa ajettiin puistoihin 36 551 m³ ja käytäväsoraa hankittiin 952 m³.

Talousarvioon oli kertomusvuonna merkitty yleisten töiden pääluokan luvun Istutukset korjaus- ja kunnossapitotileille määrärahoja yhteensä 105 124 960 mk. Ylitysoikeutta em. tileille myönnettiin 9 220 490 mk. Menot tilien mukaan olivat 111 133 091 mk, joten lopullinen ylitys oli 6 008 131 mk. Tuloa tuottamattomien pääomamenojen luvun Istutukset kohdalla oli kertomusvuonna varattu määrärahoja 83 893 800 mk. Menot tilien mukaan olivat 67 952 820 mk. Ylitysoikeutta saatiin em. tileille 750 000 mk. Tuloa

tuottamattomille pääomatileille merkityistä siirtomäärärahoista siirtyi seuraaville vuosille yhteensä 21 943 336 mk.

Kaupunginpuutarhan tulot kasvien, mullan ym. myynnistä olivat 1 932 800 mk. Korvaus kaupungille kuulumattomien istutusten kunnossapidosta oli 993 521 mk.

Hankintaosasto

Hankintaosaston päätoimiston henkilökuntaan kuuluivat hankintapäällikkö, apulaishankintapäällikkö, osastokamreeri, varastokirjanpitäjä, toimentaja, inventoija, kahdeksan vakinaista toimistoapulaista sekä yksi tilapäinen ja yksi työmäärärahoilla palkattu toimistoapulainen.

Päävarastossa, Malminkatu 5, oli varastonhoitaja, apulaisvarastonhoitaja, varastoesimies, varastokirjanpitäjä, kaksi vakinaista toimistoapulaista sekä yksi tilapäinen ja yksi työmäärärahoilla palkattu toimistoapulainen. Kussakin alavarastossa, Hakaniemessä, Ruoholahdessa, Töölössä, Toukolan puutavaravarastossa ja Herttoniemen varastossa toimi esimiehenä varastoesimies. Näistä oli neljä vakinaista ja yksi työmäärärahoilla palkattu. Työntekijöitä oli kaikissa varastoissa 31. 12. yhteensä 68.

Henkilökunnan lukumäärä oli em. suuruinen vasta 1. 4. alkaen. Vuoden ensimmäisellä neljänneksellä sisältyivat siihen myös kaikki työpajan palveluksessa olleet henkilöt. Kun työpaja erotettiin hankintaosastosta ja siirrettiin apulaiskaupungininsinöörin johdon alaisuuteen, siirtyivät myös kaikki työpajan tehtäviä ja töitä suorittaneet henkilöt hankintaosastosta työpajalle.

Varastossa 1. 1. olleiden rakennusaineiden ja muiden tarvikkeiden arvo oli 179 573 363 mk. Vuoden aikana niitä ostettiin 834 499 982 mk:n arvosta ja annettiin käytettäväksi 852 146 862 mk:n arvosta. V:een 1958 siirtyneiden rakennusaineiden ja tarvikkeiden arvo oli 161 926 483 mk. Kun tavarain saanti edelleen helpottui, oli osaston jatkuvana tavoitteena tavaravaraston pienentäminen ja vuoden lopussa se olikin jokseenkin minimimäärässään.

Varastosta annettujen tavaroiden määrät jakautuivat rakennusviraston eri osastojen ja kaupungin muiden laitosten sekä yksityisten kesken raha-arvon mukaan seuraavasti: katurakennusosasto 218 469 261 mk, talorakennusosasto 355 309 078 mk, puhtaanapito-osasto 64 133 683 mk, puisto-osasto 5 358 713 mk, hankintaosasto 9 720 958 mk, rakennusvirasto ja tiliosasto 888 355 mk, konevarikko 94 645 992 mk, satamalaitos 46 224 695 mk, muut kaupungin laitokset 49 100 717 mk, yksityiset 2 059 438 mk sekä erinäiset hyvitykset ja palautukset 6 235 970 mk, yhteensä 852 146 862 mk.

Rakennusaine-, kone-, kalusto- ja kulutustarvikehankintojen kokonaisarvo kertomusvuoden aikana oli 1 034 527 099 mk.

Muille kaupungin laitoksille ja virastoille tehtyjä hankintoja hoidettiin joko hankintasopimuksilla ja tilauksilla, jolloin tavara toimitettiin liikkeestä suoraan ao. laitokselle tai virastolle, tai tavaratoimituksina hankintaosaston varastoista. Sopimuksilla toimitettujen hankintojen arvo nousi vuoden aikana 150 343 094 mk:aan ja varastosta toimitettujen tavaroiden 95 325 412 mk:aan. Konevarikolle tilattiin aikana 1. 4.—31. 12. tavaroita suoraan liikkeistä 33 881 427 mk:n arvosta.

Vuokratuloja vieraille lainatuista työkaluista, työkoneista ja lipuista oli 3 061 315 mk.

Hankintaosaston kokonaisliikevaihto oli kertomusvuonna 1 221 812 935 mk.

Osastolle saapui 2 494 kirjettä ja lähetettiin 1 478. Laskuja saapui 7 959 ja lähetettiin 3 477.

Konevarikko

Kokouksessaan 23. 1. päätti kaupunginvaltuusto erottaa 1. 4. lukien rakennusviraston hankintaosastosta konekorjaamon ja puhtaanapito-osastosta autokorjaamon, jotka yhdessä saman päätöksen mukaisesti muodostetun konevaraston kanssa alistettiin apulaiskaupungininsinöörin johdon alaisuuteen. Konevarastoon kuului myös raaka-aine- ja varaosavarasto.

Samalla perustettiin 29. palkkaluokan autokorjaamon päällikön, 22. palkkaluokan työnjohtajan ja 22. palkkaluokan konevaraston hoitajan virat, sekä siirrettiin hankintaosastosta konekorjaamoon työpajainsinöörin virka, kaksi työnjohtajan virkaa, piirtäjän, toimistoesimiehen ja kirjanpitäjän virat, yksi 14. ja yksi 11. palkkaluokan toimistoapulai-

sen virka sekä kaksi 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa ja konekorjaamon työsopimussuhteessa oleva henkilökunta. Vielä siirrettiin hankintaosastosta konevarastoon 17. palkkaluokan varastoesimiehen virka ja lakkautettiin osastosta 27. palkkaluokan apulaisinsinöörin virka.

Puhtaanapito-osastosta siirrettiin autokorjaamoon 25. palkkaluokan esimiehen virka työnjohtajan nimikkeellä.

Kone- ja autokorjaamon sekä konevaraston yhteiseksi toimistoksi määrättiin hankintaosaston entinen työpajantoimisto. Toimistoon kuului toimistoesimies, kirjanpitäjä, kolme vakinaista ja kaksi työsopimussuhteessa olevaa toimistoapulaista, tilapäinen toimistoapulainen, lähetti sekä lisäksi työsopimussuhteessa oleva tuntikirjuri.

Konekorjaamon henkilökuntaan kuului työpajainsinööri konekorjaamon päällikkönä, kaksi vakinaista ja neljä työsopimussuhteessa olevaa työnjohtajaa, vakinainen piirtäjä ja työsopimussuhteessa olevat suunnittelija sekä talonmies-lämmittäjä.

Autokorjaamossa oli autokorjaamon päällikkö, kolme työnjohtajaa, joista yksi työsopimussuhteessa oleva, tuntikirjuri ja kirjuri, molemmat työsopimussuhteessa.

Konevarastossa oli konevaraston hoitaja ja varastoesimies.

Työntekijöitä oli vuoden lopussa konekorjaamossa 167, autokorjaamossa 84 ja konevarastossa viisi.

Konekorjaamon tuotantokomiteaan kuuluivat varsinaisina jäseninä työnantajan edustajina kaup. ins. Walter Starck, hankintapääll. Mikko Pulkkinen ja työpajains. Erkki Katajisto sekä työntekijäin edustajina seppä Urpo Järvinen, puuseppä Leo Kotro, viilaaja Arvi Rantanen, koneasentaja Otto Päivinen sekä viilaaja Pentti Ukkola. Puheenjohtajana toimi kaup. ins. Starck, varapuheenjohtajana hankintapääll. Pulkkinen, sihteerinä seppä Järvinen ja varasihteerinä asent. Päivinen. Varajäseninä olivat työnantajan edustajina katurak. pääll. Yrjö Virtanen, piirtäjä Vilho Virtanen ja apul. hankintapääll. Unto Tervonen sekä työntekijäin edustajina sorvaaja Nils Lauraeus, asent. Paavo Makkonen, viilaaja Svante Leppänen, asent. Olavi Linnoaro ja asent. Eino Sainio.

Autokorjaamon tuotantokomitean varsinaisina jäseninä olivat työnantajain edustajina puhtaanapitopääll. Bror Ax ja käyttöins. Bruno Kajander, työntekijäin edustajina asent. Vilho Miettinen, kirvesmies Väinö Roine ja asent. Hugo Westerlund sekä toimihenkilöiden edustajana työnjoht. Vihtori Haaparanta. Puheenjohtajana toimi kirvesmies Roine, varapuheenjohtajana asent. Miettinen, sihteerinä käyttöins. Kajander sekä varasihteerinä työnjohtaja Haaparanta. Varajäseninä olivat työnantajan edustajina katurak. pääll. Virtanen ja ins. Aleksander Myhrman. Työntekijäin edustajina olivat asent. Adolf Niskanen, peltiseppä Eemeli Ropponen ja maalari Jalmari Kunnas. Toimihenkilöiden edustajana oli tuntikirjuri Nils Johansson.

Kertomusvuoden kuluessa suunniteltiin ja pantiin alulle konekorjaamon laajennustyöt.

Korjaamoissa suoritetut työt aikana 1. 4. — 31. 12. jakaantuivat rakennusviraston eri osastojen ja kaupungin muiden laitosten kesken markkamääräisesti seuraavasti: katurakennusosasto 11 118 341 mk, talorakennusosasto 28 810 939 mk, puhtaanapito-osasto 44 001 069 mk, puisto-osasto 2 941 923 mk, hankintaosasto 84 919 409 mk, rakennusviraston muut osastot 610 648 mk, satamalaitos 17 539 858 mk, muut laitokset 18 818 264 mk eli yhteensä 208 960 451 mk. Vuoden ensimmäisen neljänneksen laskutus tapahtui hankintaosaston kautta.

Varastossa oli 1. 4. tarvikkeita 62 719 938 mk:n arvosta. Vuoden kolmen neljänneksen aikana ostettiin tarvikkeita 53 080 062 mk:lla ja luovutettiin käyttöön 39 169 784 mk:n arvosta. V:een 1958 siirtyneiden tarvikkeiden arvo oli 76 630 270 mk.

Toimistoon saapui 4 326 laskua ja lähetettiin 1 133. Tilitositteita oli 6 370 ja työtilauksia 4 874.

Tiliosasto

Tiliosaston kassavirastona toimi rahatoimisto.

Tiliosaston henkilökunnan muodostivat kamreeri, pääkirjanpitäjä, kirjanpitäjä, kassanhoitaja, kahdeksan toimistoapulaista, joista kaksi työskenteli puhtaanapito-osastolla ja lähetti.

Henkilökunnasta oli 6 viranhaltijaa sairauslomalla yhteensä 215 päivää.

Tilitodisteita oli vuoden aikana 54 459, maksumääräyksiä 34 392, kassatositteita 10 527 ja muistiotositteita 5 108 sekä laskutuksia 25 916 ja lähetettyjä kirjelmiä 1 339.

Tiliosaston laajuus selviää seuraavasta menojen ja tulojen erittelystä: siirtyvät työmäärärahat 2 178 934 973 mk, talousarviotyöt 4 236 581 018 mk, lähetetilin menot 6 798 019 672 mk, lähetetilin tulot 1 976 574 216 mk, ennakkovarat 92 289 225 mk, kaupungin muiden laitosten tilit 1 311 693 421 mk, ylimääräiset työt 411 702 471 mk, tarveaineet ja konepaja 1 524 424 133 mk, tuloveroennakko 505 092 797 mk, huoltokassa 92 001 084 mk, leski- ja orpoeläkekassa 431 380 mk, menojäämät 190 437 190 mk, tulojäämät 54 322 689 mk sekä rakennusviraston tulot 802 277 435 mk.

Rakennusviraston käteiskassan rahanvaihto vuoden aikana nousi 369 774 473 mk:aan sekä työntekijäin palkat 2 754 398 776 mk:aan.

34. Liikennelaitos [1]

Liikennelaitoksen lautakunta

Liikennelaitoksen lautakuntaan kuuluivat puheenjohtajana kaup.joht. Erik v. Frenckell ja varapuheenjohtajana kenr. Paavo Talvela sekä jäseninä varat. Erkki Hara, toimitsija Arvo Hautala, siht. Aarne Koskinen, tarkastaja Väinö Laine, dipl. ins. Carl-Gustaf Londen, jaostopääll. Juho Turunen ja toim.joht. Kaarlo Urho. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa toimi kiint. joht. Juho Kivistö.

Lautakunnan kokousten lukumäärä oli kertomusvuonna 29 ja pöytäkirjain pykäläluku 736. Lautakunnalle saapuneiden kirjeiden lukumäärä oli 769, lähetettyjen kirjeiden 405 ja lautakunnan pöytäkirjanotteiden 1 638.

Päätökset. Lautakunnan lopullisiin päätöksiin sisältyivät mm. seuraavat asiat: vastuuvakuutussopimuksen uudistaminen (18. 1. 59 §); jaoston asettaminen laatimaan ehdotusta lautakunnan lausunnoksi liikennelaitoksen uudesta organisaatiosta ja jaoston jäsenten valitseminen (8. 2. 107 §); laitoksen hankintojen arvon ylärajan määrääminen 5 mmk:ksi (8. 2. 113 §); jaoston asettaminen käsittelemään henkilökunnan omavastuukysymystä, jäsenten valitseminen jaostoon (22. 2. 141 §); laitoksen v:n 1958—1963 sijoitusohjelman hyväksyminen (22. 2. 142 §); laitoksen ja löytötavararahaston v:n 1956 tilinpäätöksen sekä laitoksen v:n 1958 talousarvioehdotuksen ja pääomamenoarvion hyväksyminen (22. 2. 148, 149 §, 20. 6. 437 §, 6. 9. 517 §); linja-autolinjan n:o 14 siirtäminen entiselle reitilleen Fredrikinkadulla (22. 2. 151 §); linja-autoissa ja raitiovaunuissa olevan mainostilan vuokralleanto (1. 3. 171 §); raitiovaihteiden, raitiovaunuja varten tarvittavien telien, korien ja pyörärenkaiden, linja-auton alustojen ja korien sekä kaasuöljyn tilaaminen (22. 3. 220 §, 5. 4. 260 §, 20. 6. 425 §, 20. 9. 552 §, 27. 9. 565 §, 13. 12. 715 §); kuukausilippujen ja koululaisille myönnettyjen alennuslippujen myynti-, käyttö- ja kelpoisuusohjeiden hyväksyminen (22. 3. 230 §, 26. 4. 307 §, 10. 5. 332 §, 20. 6. 436 §); käytetyn kaluston myynti (5. 4. 262, 263 §); rahastajien virkapukumääräyksen muuttaminen (24. 5. 372 §); Koroistentieltä ratsastushalliin johtavan raitiotieradan ym. purkaminen (20. 6. 427 §); raitiovaunujen ilmanpuristimia koskevan, Oy. Karia Ab:n kanssa tehdyn hankintasopimuksen toteuttaminen sekä toimituksen vakuudeksi annettujen sitoumuksien hyväksyminen (9. 8. 473 §); jaoston asettaminen tutkimaan Ruskeasuon liikenteen parantamismahdollisuuksia (23. 8. 493 §); liikennelaitoksen aikataulujen painattaminen ja myynti (23. 8. 502 §); rahastajan viereisen penkin varaaminen laitoksen kulkuneuvoissa ensisijaisesti invalideille, vanhuksille tai sairaille (11. 10. 583 §); hankintasopimuksen edellyttämän osakorvauksen suorittaminen Oy. Helsingin Autokoritehdas Ab:lle (13. 12. 712 §) sekä raitiolinjan n:o 4V perustaminen liikennöitäväksi arkisin tungosaikoina (17. 12. 733 §).

Eräiden pysäkkien sijainnista tai niiden poistamisesta teki lautakunta useita päätöksiä (8. 2. 110 §, 22. 3. 227 §, 24. 5. 361 §, 20. 6. 433—435 §, 23. 8. 496, 497, 500, 501 §).

Esitykset. Lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemiin esityksiin sisältyivät mm. seuraavat asiat: eräiden määrärahojen käyttö- tai ylittämisoikeuden myöntäminen (4. 1. 7 §, 18. 1. 55 §, 25. 1. 95 §, 9. 8. 460, 461 §, 11. 10. 582 §, 18. 10. 600 §, 5. 12. 681 §); liikennelaitoksen eräiden virkojen palkkaluokkien korottaminen, uusien virkojen perustaminen laitokseen ym. (4. 1. 11 §, 24. 5. 368, 369 §, 7. 6. 399 §, 5. 7. 448 §); liikenteessä sattuneiden vahinkojen korvausten maksaminen (4. 1. 13 §, 25. 1. 97 , 98 §, 5. 4. 265 §, 7. 6. 393, 397 §); liikennelaitoksen kannattavuus- ja kustannustutkimuksen suorittamistapa (4. 1. 17 §); raitio- ja linja-autolinjojen reittien jatkaminen tai muuttaminen, reittien numeroinnin muuttaminen sekä liikennesuunnitelman hyväksyminen (18. 1. 56 §, 5. 4. 261 §, 10. 5. 330 §, 24. 5. 362, 363 §, 6. 9. 514 §, 15. 11. 640 §, 5. 12. 701 §); vuosi-, kuukausi- ja sarjalippujen hintakysymykset ym. (22. 3. 231 §, 26. 4. 302 §, 10. 5. 331 §, 5. 12. 692 §, 17. 12. 731 §); alueen varaaminen liikennelaitoksen halleja ja korjaamoita varten Ruskeasuolta (26. 4. 298 §); Korkeasaaren liikenteen maksujen korottaminen (26. 4. 303 §); linja-autojen kääntöpaikan rakentaminen Roihuvuoren- ja Strömsintien kulmaan (7. 6. 395 §); pysäköinnin ja pysähtymisen kieltäminen eräillä kadunosilla (7. 6. 396 §, 20. 6. 424, 433 §,

[1] Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja liikennelaitoksen kertomuksen eripainoksessa.

6. 9. 515 §); korttelin n:o 494 varaaminen liikennelaitoksen hallintorakennusta varten (20. 6. 432 §, 5. 12. 690 §) sekä määrärahan varaaminen lämmityskattiloiden hankkimiseksi ja pannuhuoneen lattian vahvistamiseksi Töölönkatu 49:ssä (6. 9. 516 §).

Lisäksi teki lautakunta kaupunginhallitukselle pysäkkikorokkeiden rakentamista tai siirtämistä koskevia esityksiä (7. 6. 394 §, 23. 8. 498, 499 §).

Lausunnot. Lautakunnan kaupunginhallitukselle antamiin lausuntoihin sisältyivät mm. seuraavat asiat: eräiden katujen risteyksen järjestely (4. 1. 4 §, 8. 3. 189 §, 15. 11. 631 §); yksityisten liikennelinjojen liikennemaksut, liikennelupien uudistaminen, aikataulun vahvistaminen, työntekijäin kuljetusluvat ym. (4. 1. 5 §, 18. 1. 52, 53 §, 25. 1. 93 §, 22. 2. 143—145 §, 22. 3. 216 §, 26. 4. 296 §, 7. 6. 388, 389, 391 §, 23. 8. 491 §, 6. 9. 513 §, 20. 9. 546 §, 11. 10. 572, 573, 578 §); liikennelaitoksen liikennelinjojen perustaminen tai reitin jatkaminen (18. 1. 51 §, 10. 5. 326 §, 6. 9. 512 §); kaksikerroksisen lontoolaisen linja-auton liikennöiminen englantilaisen teollisuusnäyttelyn aikana (8. 2. 109 §); sairaalalääkärien palkkauskomitean II mietintö (8. 3. 188 §); linja-autopysäkkialueiden merkitsemisesitys (8. 3. 190 §); Pohjoisrannan liikenneväyläsuunnitelma (8. 3. 191 §); satamalautakunnan ym. ehdotus Lauttasaaren sillan aukaisuaikojen muuttamiseksi (22. 3. 215 §); poliisilaitoksen aloite eräiksi liikennemerkkijärjestelyiksi (22. 3. 217 §); liikennelaitoksen uusi organisaatio sekä laitoksen ja lautakunnan uusi johtosääntöehdotus (12. 4. 280 §, 24. 5. 366 §); Hakaniementorin ja sen lähiympäristön liikennejärjestely (10. 5. 324 §); aloite liikennelaitoksen liikennetiheyksien parantamiseksi kesäaikana (10. 5. 327 §); kysymys väkijuomien mainostamisesta liikennelaitoksen kulkuneuvoissa (20. 6. 422 §); liikennelaitoksen liittyminen mahdollisesti perustettavaan kaupungin laitosten yhteiseen vikakeskukseen (20. 6. 423 §); kaupungin kiinteän omaisuuden tarkastajien sekä vuositilintarkastajien v:n 1956 kertomukset (9. 8. 459 §, 23. 8. 492 §); Suomen Kenttäratsastusseuran anomus Talin kartanon alueella sijaitsevan ratsastushallin saamisesta käyttöönsä (20. 9. 548 §); liikennelaitoksen käyttöomaisuuden korkoa ja sen laskemisen perusteita koskeva aloite (27. 9. 562 §); Pitkänsillan rinnakkaissillan poikkileikkausehdotus (27. 9. 563 §); Hietalahdentorin järjestely (11. 10. 574 §, 5. 12. 679 §); pysäköimisen ja pysähtymisen kieltäminen ym. (11. 10. 577, 579 §, 15. 11. 632 §); laitoksen eräiden virkojen täyttäminen (25. 10. 612 §, 22. 11. 672 §, 17. 12. 730 §); anomus Jollaksentien jatkon ottamiseksi kaupungin kunnossapidettäväksi (15. 11. 630 §); liikennevalojen asettaminen Siltasaarenkadun ja Hakaniementorin kulmaan (15. 11. 633 §); kiinteistökirjanpitotoimikunnan mietintö (15. 11. 634 §); Munkkiniemen liikenteen järjestelyehdotus (15. 11. 635 §); laitoksen vaunuhallien ja autokorjaamon sijaintipaikka (15. 11. 636 §) sekä toimistovirkojen sijoittaminen pätevyysvaatimusluokkiin (13. 12. 713 §).

Sekä liikennelaitoksen että yksityisen linja-autoliikenteen pysäkkien järjestelystä annettiin kaupunginhallitukselle useita lausuntoja (4. 1. 6 §, 18. 1. 54 §, 22. 2. 146, 147 §, 22. 3. 214 §, 7. 6. 390, 392 §, 11. 10. 575—577 §, 15. 11. 629 §).

Kiinteistövirastolle annettiin lausunto liikennelaitoksen pylväiden ja sadekatosten käytöstä mainostukseen (1. 3. 170 §) sekä ulkomainonnasta kertyvien vuokratulojen perimistä koskevasta asiasta (5. 7. 449 §).

Liikennelaitos

Hallinto, organisaatio ym.

Kaupunginvaltuusto vahvisti 19. 6. laitoksen lautakunnalle ja laitokselle uudet johtosäännöt, jotka perustuvat pääasiallisesti ratkaisuvallan siirtämistoimikunnan ehdotukseen. Uusien johtosääntöjen mukaan on laitoksen toiminta pyritty järjestämään mahdollisimman joustavaksi siirtämällä ratkaisuvaltaa niin paljon kuin mahdollista kaupungin korkeimmilta elimiltä lautakunnalle ja laitokselle. Samassa yhteydessä mainittu toimikunta on laatinut laitokselle ja sen eri osastoille uuden organisaation, jonka toimeenpano saataneen suoritetuksi loppuun v:n 1958 aikana.

Henkilökunta. Kaupunginhallitus valitsi 4. 12. liikennelaitoksen toimitusjohtajaksi kauppat.maist. Karl Alakarin, joka tuli virkaan 15. 12.

Talousjohtajan, liikennejohtajan ja teknillisen johtajan uudet virat julistettiin haettaviksi kertomusvuoden aikana, mutta niitä ei täytetty ennen vuoden loppua.

Toimitusjohtajan virkaa hoiti apul.joht. Niilo Koskinen 1. 1. — 15. 12. välisenä aikana. Kaupallisena apulaisjohtajana toimi samana aikana laitoksen asiamies, varat. Orvo Kos-

kinen, asiamiehenä apulaisasiamies, varat. Lauri Kotiniemi ja apulaisasiamiehenä lainop. apul., varat. Risto Laine. Liikennepäällikön virkaa hoiti dipl.ins. Teuvo Riittinen koko vuoden.

Laitoksen henkilökuntaan kuului v:n 1956 päättyessä 3 956 ja v:n 1957 päättyessä 4 029 henkilöä seuraavasti ryhmitettyinä:

	1956	1957
Pääkonttori, lippukassat, vahtimestarit ja konttorisiivoojat	68	68
Raitioliikenne	1 395	1 339
Linja-autoliikenne	1 245	1 334
Rataosasto	239	238
Vaunuhallit ja korjauspajat	975	1 016
Vaatehtimo	28	28
Sairaanhoito	5	5
Laivaliikenne	1	1
	3 956	4 029

Eläkkeensaajia oli v:n 1956 päättyessä 663 ja v:n 1957 päättyessä 716.

Vakinaisen henkilökunnan ollessa kesälomalla 15. 5. — 15. 9. välisenä aikana työskenteli laitoksen eri osastoilla ylimääräistä henkilökuntaa. Laivamiehistöön kuului purjehduskautena 27. 4. — 13. 10. moottorilautalla Korkeasaari—Högholmen 8 miestä.

Lääkärien toiminta. Laitoksen poliklinikalla käyneiden potilaiden lukumäärä oli 21 533 (v. 1956 21 441). Sairaanhoitajien kotikäyntien lukumäärä oli 254. Rahastajakursseilla pidettiin kaksi ensiapua ja terveydenhoitoa koskevaa luentoa. Kertomusvuonna suoritettiin tuberkuloositoimiston toimesta jälleen henkilökunnan keuhkoröntgentutkimuksia, jolloin todettiin 12 keuhkotuberkuloositapausta. Lisäksi todettiin poliklinikalla kertomusvuoden aikana 9 tuberkuloositapausta, joten tuberknolositapausten kokonaislukumäärä oli 21.

Yhteensä 2 583 henkilölle suoritettiin näköseulaus ja kuulotutkimus. Työhygieniset tarkastukset suoritettiin voimassa olevien ohjeiden mukaisesti kaikissa halleissa, ruokaloissa, puku- ja pesuhuoneissa sekä käymälöissä. Tarkastuksista laadittiin pöytäkirja.

Eniten potilaita, aamupäivävastaanotolla 2 383 ja iltapäivävastaanotolla 2 428, oli loka—marraskuussa, jolloin korkein sairaidenluku oli 299 henkilöä päivässä johtuen silloin vallinneesta influenssaepidemiasta.

Henkilökunnan huoltokonttori. Kertomusvuoden päättyessä oli huoltokonttorin jäsenmäärä 3 022. Tililleepanojen yhteismäärä oli 233 768 421 mk ja ottojen 235 740 180 mk. Talletettuja varoja oli 31. 12. 64 027 328 mk. Kertomusvuoden aikana myönnettiin 3 440 lainaa. Niiden yhteissumma nousi 24 768 000 mk:aan. Vientejä kirjattiin n. 170 000.

Löytötavaratoimisto. Talteenotettujen esineiden luku oli 11 926. Niistä voitiin 3 209 toimittaa takaisin ao. omistajalle.

Tilastollinen yleiskatsaus. Jäljempänä olevassa taulukossa on tietoja kertomusvuoden raitio-, linja-auto- ja johdinautoliikenteestä v:n 1956 vastaaviin lukuihin verrattuna:

	Laskettu vaunukilometrimäärä [1]	Matkustajia	Tuloja, mk		Menoja, mk	
			Kaikkiaan	Liikenteestä	Kaikkiaan	Liikenteestä [2]
V. 1956	26 131 940	133 986 439	2 677 649 339	2 639 357 664	3 661 359 179	2 563 557 280
V. 1957	29 365 183	139 800 740	3 381 607 000	3 340 743 204	4 057 826 303	2 960 050 767
Erotus	+3 233 243	+5 814 301	+703 957 661	+701 385 540	+396 467 124	+396 493 487
%	+ 12.4	+ 4.3	+ 26.3	+ 26.6	+ 10.8	+ 15.5

Laivaliikenteestä oli tuloja kertomusvuonna 13 681 538 mk, edellisenä vuonna 10 218 343 mk, joten lisäys oli 3 463 195 mk eli 33.9 %. Menoja oli 5 285 340 mk, edellisenä vuonna 4 683 478 mk, lisäystä siis 601 862 mk eli 12.9 %.

Raitiotiet

Liikenne. Raitioliikenne jatkui samana kertomusvuoden alusta 2. 12. saakka v:n 1956 lopussa voimassa olleen liikennesuunnitelman mukaisesti pieniä muutoksia lukuun otta-

[1]) Tähän sisältyy moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimatkasta.— [2]) Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

matta ja oli vaunujen lukumäärä 142 moottori- ja 100 perävaunua. Liikenteestä poistettiin 2. 12. alkaen 2 tungosajan vuoroa, joten kertomusvuoden lopussa oli liikenteessä 140 moottori- ja 100 perävaunua. Kesän ajaksi 3. 6. — 1. 9. poistettiin tavallisuuden mukaan 5 vakinaista ja 7 tungosajan junaa sekä lisäksi 2 perävaunua.

Linjanmuutoksia suoritettiin kertomusvuonna seuraavasti: 20. 7. lähtien pidennettiin linja 15 Töölön tullista Kuusitielle; 2. 9. alkaen: pidennettiin linja 10 Erottajalta Kirurgille; perustettiin tungos- ja yölinja 10 N reitille Erottaja — Ruskeasuo; muutettiin linjan 12 reitti kulkemaan diakonissalaitokselta Rautatientorin kautta Kuusitielle ja linja 15 lakkautettiin.

Yksityiskohtaiset tiedot linjoista, niiden vaunumääristä ja liikennetiheyksistä sekä muutoksista vuoden kuluessa selviävät seuraavasta taulukosta:

Linja		Aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
N:o	Päätepysäkit		Vakinaiset	Tungosaika-	Yö-	6.00—9.00 15.30—18.00	9.00—15.00 18.00—19.30	19.30—23.00	23.00—1.30
			junat						
1	Kauppatori—Käpylä	1. 1.— 2. 6.	8	4	4	6.7 (E)[1]	6.7	7.5	15.0
		3. 6.—31.12.	8	2	3	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
1A	Perämiehenkatu—Käpylä	1. 1.— 2. 6.	—	6	—	6.7 (E)	—	—	—
		3. 6.— 1. 9.	—	5	—	6.7 (E)	—	—	—
		2. 9.—31.12.	—	8	—	6.7 (E)	—	—	—
3B	Eira—Porvoonkatu	1. 1.—12. 5.	8	2	4	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
		13. 5.— 7. 7.	7	1	3	6.7	6.7	7.5	15.0
		8. 7.— 1. 9.	8	—	3	6.7	6.7	7.5	15.0
		2. 9.—31.12.	8	3	3	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
3T	Eira—Porvoonkatu	1. 1.—12. 5.	8	6	4	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
		13. 5.— 2. 6.	7	4	3	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
		3. 6.— 7. 7.	7	1	3	6.7	6.7	7.5	15.0
		8. 7.— 1. 9.	8	—	3	6.7	6.7	7.5	15.0
		2. 9.—31.12.	8	5	3	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
4	Hietalahti—Munkkiniemi ..	1. 1.— 2. 6.	12	—	—	5.0	5.0	7.5	—
		3. 6.— 1. 9.	9	1	—	6.0	6.0	7.5	—
		2. 9.—31.12.	8	1	—	6.7	6.7	6.7	—
4A	Erottaja—Munkkiniemi	1. 1.— 2. 6.	—	5	3	10.0	—	—	15.0
		3. 6.— 1. 9.	—	3	3	12.0	—	—	15.0
		2. 9.—31.12.	—	3	3	E	—	—	15.0
4S	Kauppatori—Munkkiniemi	1. 1.— 2. 6.	—	5	—	10.0	—	—	—
		3. 6.— 1. 9.	—	4	—	12.0	—	—	—
		2. 9.—31.12.	—	9	—	6.7	—	—	—
5	Katajanokka—Messuhalli .	1. 1.—31.12.	8	—	—	5.0	5.0	7.5	—
6	Maria—Arabia	1. 1.— 2. 6.	12	3	4	5.0 (E)	5.0	7.5	15.0
		3. 6.— 1. 9.	10	3	4	6.0 (E)	6.0	7.5	15.0
		2. 9.—31.12.	9	6	4	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
7A	Arkadia—Harjutori ...	1. 1.—31.12.	5	—	—	6.7	6.7	7.5	—
7B	Arkadia—Harjutori	1. 1.—31.12.	5	—	—	6.7	6.7	7.5	—
8	Salmisaari—Vallila	1. 1.—31.12.	8	—	—	6.7	6.7	7.5	—
8K	Salmisaari—Käpylä	1. 1.—31.12.	—	2	—	E	—	—	—
9	Kauppatori—Vallila	1. 1.— 1. 9.	6	—	—	6.7	6.7	7.5	—
		2. 9.—31.12.	6	—	—	6.7	6.7	—	—
10	Erottaja—Ruskeasuo	1. 1.— 1. 9.	7	1	—	6.7 (E)	6.7	6.7	10.0
	Kirurgi—Ruskeasuo	2. 9.—31.12.	7	1	—	6.7	6.7	6.7	—
10A	Käpylä—Ruskeasuo	1. 1.—31.12.	—	9	—	10.0	—	—	—
10N	Erottaja—Ruskeasuo	2. 9.— 1.12.	—	3	3	E	—	—	15.0
		2.12.—31.12.	—	2	3	E	—	—	15.0
10S	Kauppatori—Ruskeasuo ...	1. 1.—31.12.	—	7	—	6.7	—	—	—
12	Kirurgi—Kuusitie	1. 1.— 1. 9.	7	—	—	6.7	6.7	7.5	—
	Diakonissalaitos—Kuusitie	2. 9.—31.12.	8	1	—	6.7	6.7	7.5	—
15	Diakonissalaitos—Töölön tulli	1. 1.—19. 7.	5	—	—	10.0	10.0	10.0	—
	Diakonissalaitos—Kuusitie	20. 7.— 1. 9.	6	—	—	10.0	10.0	10.0	—

Oy. Karia Ab:n ja Valmet Oy:n toimittamat moottoritelivaunut voitiin sijoittaa vakinaiseen liikenteeseen linjoille 3B ja 3T 17. 3. alkaen, linjalle 7A 29. 9. alkaen ja linjalle 7B 10. 11. alkaen.

[1]) E-kirjain ilmaisee, että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin.

Sunnuntai- ja pyhäpäivinä ylläpidettiin samaa harvaa liikennettä kuin aikaisempinakin vuosina.

Kertomusvuoden aikana suoritettiin vaunujen kuormitustarkkailu ja liikenteen valvonta kuten edellisenäkin vuonna.

Liikenteenohjauskeskuksen ja partioautojen toiminnasta mainittakoon, että ne mm. poistivat yhteensä 217 auto- ja 820 raitioliikennehäiriötä sekä suorittivat autojen pikkukorjauksia 2 229, sairaankuljetuksia 182 ja vastaamisia aikataulutiedusteluihin 14 191. Hätäpuhelimeen vastaanotettiin kaikkiaan 1 160 hälytysilmoitusta.

Yksityiskäyttöön vuokrattiin 2 raitiojunaa ja 2 moottorivaunua (ed. v. vastaavasti 17 ja 7).

Liikennehenkilökunnan peruskoulutus tapahtui voimassa olevien määräysten mukaisesti. Raitiovaununkuljettajille pidettiin kahdet kurssit. Sitäpaitsi pidettiin lyhyt kuljettajankurssi huoltomiehille ja auravaununkuljettajille sekä annettiin jatkokoulutusta uusien moottoritelivaunujen ajamisessa. V tarkastajakurssi alkoi 10. 12. 1956 ja päättyi 30. 4. 1957 ja sen oppilaista nimitettiin 11 tarkastajan virkaan 1. 11. Edelleen järjestettiin opetustilaisuuksia kuljettajien perehdyttämiseksi uusiin 1. 12. voimaan tulleisiin liikennemääräyksiin.

Kertomusvuoden aikana pidettiin ainoastaan yksi rahastajankurssi. Sitäpaitsi annettiin lyhennetty rahastajankoulutus uudelleen palvelukseen otetuille entisille rahastajille sekä autonkuljettajille yhdenmiehenpalvelua silmälläpitäen.

Liikennehenkilökunnan virantoimitusta koskevia päiväkäskymääräyksiä julkaistiin 191.

»Helsingin kulkuneuvojen» julkaiseminen lopetettiin, sen sijaan myytiin esikaupunkilinjojen aikataululehtiä hintaan 10 mk kpl.

Seuraavassa taulukossa esitetään raitioliikennettä koskevia tilastollisia tietoja vv:lta 1956 ja 1957:

	Laskettu vaunukilometrimäärä [1]	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk [2]		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1956	11 114 899	69 477 638	6.25	1 313 294 194	118: 16	1 322 483 353	118: 98	19: 03
V. 1957	11 404 385	68 980 071	6.05	1 586 753 976	139: 14	1 449 217 834	127: 08	21: 01
Erotus	+ 289 486	— 497 567	— 0.20	+ 273 459 782	+ 20: 98	+ 126 734 481	+ 8: 10	+ 1: 98
%	+ 2.6	— 0.7	— 3.2	+ 20.8	+ 17.8	+ 9.6	+ 6.8	+ 10.4

Liikkuva kalusto. Kertomusvuoden aikana tilattiin 30 moottoritelivaunua siten, että Oy. Karia Ab:ltä tilattiin 15 täydellistä vaunua ja Tampereen Pellava- ja Rautateollisuus Oy:ltä 15 teliä, joihin korit tilattiin Valmet Oy:ltä. Sähkövarusteet kaikkiin 30 vaunuun tilattiin Oy. Strömberg Ab:ltä.

Oy. Karia Ab:ltä v. 1956 tilattuja 30 teliperävaunua ei toimitettu vuoden aikana.

Erikoisajoneuvoja ja kuormavaunustoa lisättiin seuraavasti: Land-Rover-merkkinen vaihteiden puhdistusauto, Citroen pakettiauto ja Willys Jeep CJ-5/2060 -57-merkkinen pakettiauto, Austin A 55 henkilöauto, Lokomo tiehöylä, Fordson diesel-merkkinen kauhakuormatraktori sekä Austin pakettiauto.

Rataosaston vaunustosta vähennettiin vuoden kuluessa yksi asennustornivaunu, yksi Studebaker- ja yksi Federal-merkkinen kuorma-auto sekä Standard-Vanguard henkilöauto.

Vuoden aikana romutettiin 14 moottorivaunua ja yksi raitiovaununalusta sekä 20 perävaunua, 11 moottorivaunua muutettiin työvaunuiksi ja 2 umpikuorma-autoa myytiin.

Kertomusvuoden lopussa käsitti raitiovaunusto 223 moottori- ja 130 perävaunua sekä 12 huolto-osaston työmoottorivaunua. Moottorivaunuista oli 17 kpl 37 vuotta vanhoja, 67 kpl 27—33 vuotta, 139 kpl 1—16 vuotta. Perävaunuista oli 50 kpl 27—33 vuotta, 80 kpl 8—18 vuotta.

Rata- ja ilmajohto-osaston vaunusto käsitti vuoden lopussa 21 raitiotie-lumiauraa, 2 lumenkuljetusvaunua, 2 kiskonhiomavaunua, 3 asennustornivaunua, asennuslinja-auton, 7 kuorma-autoa, 4 pakettiautoa, kiskojen kaarteiden voiteluauton, 2 kiskonpuhdistusautoa, 5 tiehöylää, 8 traktoria, kauhakuormatraktorin, 3 kuljetettavaa sähkönosturia,

[1] Tähän sisältyy moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimatkasta. —
[2] Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

2 moottorijyrää sekä henkilöauton eli yhteensä 38 moottoriajoneuvoa ja lisäksi 15 muuta ajoneuvoa ja auraa.

Muu liikkuva kalusto käsitti vuoden lopussa 2 kalustoautoa, 3 kuorma-autoa, umpikuorma-auton, 8 pakettiautoa, 3 puolitraktoria sekä 3 henkilöautoa, yhteensä 20 moottoriajoneuvoa.

Raiteet. Vallilan hallipihalle rakennettiin uutta yksinkertaista rataa 131 m.

Katurakennustöiden takia siirrettiin hallipiharaiteistoa Mannerheimintiellä Ruskeasuon hallien kohdalla kadun sivuun. Tähän kuului 6 vaihdetta risteyskappaleineen ja kaarineen.

Ruskeasuon halleilla vaihdettiin 22.3 kg/m kiskot 43.5 kg/m käytettyihin kiskoihin raiteilla n:o 7 ja 10 ja radat rakennettiin pölkkyalustalle.

Ruskeasuon ratsastushallille menevä rata purettiin tarpeettomana. Raiteistoon kuului 7 vaihdetta risteyskappaleineen, 180 m pitkä kääntösilmukka urakiskorataa sekä 565 m 43.5 kg/m ratakiskorataa.

Hämeentiellä Vallilan hallien kohdalla rakennettiin uudet raideristeykset vaihteineen ja kaarineen. Myös Mannerheimintien ja Nordenskiöldinkadun kulmassa sekä Hakaniementorilla rakennettiin uudet raideristeykset vaihteineen ja kaarineen.

Kuluneita urakiskoja vaihdettiin eri paikoissa rataverkostoa yhteensä 6 736 jm ja Vignol-kiskoja 280 jm. Raiteita nostettiin ja tuettiin 4 820 m:n matkalla yksinkertaista rataa. Ratapölkkyjä käytettiin 833 kpl ja sepeliä 1 670 m³.

Kiskojen vaihdon ja radan korjausnoston yhteydessä levitettiin raide-etäisyys 2.5 m:stä 3 m:iin 1 158 m:n matkalla kaksiraiteista rataa. V:sta 1950 lähtien suoritetut levitykset huomioon ottaen on kaksiraiteista rataa levitetty yhteensä 30.7 km.

Vuoden päättyessä oli raiteiden yhteenlaskettu pituus yksinkertaista rataa 92 150 m, mistä määrästä Vignol-kiskorataa 9 268 m. Ratapiha- ja halliraiteiden yhteenlaskettu pituus oli 15 260 m yksinkertaista rataa, mistä määrästä Koskelan halleilla 6 018 m Vignol-kiskorataa. Kertomusvuoden aikana asennettiin rataverkostoon 20 vaihdetta ja poistettiin 26. Kertomusvuoden päättyessä oli radoilla 173 vaihdetta, joista sähköllä käännettäviä 40. Rata- ja hallipihoilla oli 142 vaihdetta. Vaihteiden kokonaismäärä oli 315, joista 63 ratakiskovaihteita.

Uusia raideristeyksiä asennettiin 6 ja poistettiin 5. Vallilan hallipihalle asennettiin yksi raideristeys. Raideristeyksien kokonaisluku oli vuoden lopussa radoilla 72, Koskelan hallipihalla 4, Töölön hallipihalla yksi ja Vallilan hallipihalla yksi, eli yhteensä 78.

Nupukivipäällysteisiä katuosuuksia uusittiin 33 171 m² ja asfalttipäällysteisiä 740 m². Paikkaukseen käytettiin 227 070 kg massaa. Koskelan hallien pihamaita kivettiin 3 960 m². Uusia raitiotiekorokkeita rakennettiin 11 ja linja-autokorokkeita 4, eli yhteensä 15, joista 11 puusta. Korokkeita poistettiin kaikkiaan 9. Kertomusvuoden aikana pystytettiin 9 uutta suojakatosta ja poistettiin yksi. Vuoden päättyessä oli suojakatoksien kokonaisluku 17.

Kertomusvuoden aikana pystytettiin sähkölaitoksen ja liikennelaitoksen yhteiseen käyttöön kaikkiaan 72 pylvästä, joista sähkölaitos toimitti 34 ja pystytti 42, liikennelaitos toimitti 38 ja pystytti 30. Mainituista 72 pylväästä oli 58 vaihdettua ja 14 uutta, Sähkölaitoksen huollettavalla alueella vaihdettiin 38 pylvästä ja pystytettiin 10 uutta, liikennelaitokselle kuuluvalla alueella vaihdettiin 20 ja pystytettiin uusia 4. Lisäksi vaihdettiin liikennelaitoksen omia pylväitä 2 ja pystytettiin uusia 6, yhteensä 8 pylvästä. Tyhjiä pylväitä, yllämainitut vaihdot mukaan luettuna, poistettiin kaikkiaan 189.

Rataosaston konepajalla valmistettiin, kuten edellisinäkin vuosina, mm. raideristeyksiä, vaihteita, johdinpylväitä, vaihteiden sähkölämmityslaitteita ja puisia korokkeita.

Ilmajohto. Uutta raiteistoa varten Vallilan hallipihalla asennettiin uutta ilmajohtoa 131 m. Ilmajohtoa poistettiin yhteensä 4 000 m. Kulunutta johtoa vaihdettiin 11 420 m. Matkalle Porthaninkatu—V linja—Kaarlenkatu 5 asennettiin kaksoisjohtoa 600 m suunnassa Hakaniemi—Kallio. Kaksoisjohdon pituus kertomusvuoden lopussa oli 1 640 m. Uusia apusyöttöjohtoja ei asennettu vuoden aikana, mutta apusyöttöjohtoa Kl 5 varten laitettiin uusi kytkinkaappi Mäkelän- ja Sturenkadun kulmaan samoin johtoa Kt 2 varten Iso-Robertinkadulle. Vuoden lopussa mitattiin kaikkien apusyöttö- ja ilmajohtojen eristysvastus. Virtavuotoja ei sattunut.

Raide-etäisyyttä levennettäessä 3 m:iin siirrettiin vastaavasti ilmajohtoa 1 158 m:n pituudelta. Ilmajohtoverkoston pituus oli kertomusvuoden päättyessä 103 663 m, mistä

määrästä 15 260 m vaunuhalleissa ja rataosuuksilla, joita ei liikennöity vuoden aikana 2 300 m. V. 1955 aloitettua vaihteiden sähkölämmityslaitteiden asentamista jatkettiin, jolloin vuoden kuluessa 50 vaihdetta muutettiin sähköllä lämmitettäviksi, joten sähkölämmitysvaihteita oli kaikkiaan 83. Katuristeyksien sähkömerkkivalolaitteita oli edelleen 29.

Ilmajohtovikoja sattui kertomusvuonna kaikkiaan 36, joista 20 aiheutti liikennekeskeytyksen yhteensä 13 t:n 25 min:n ajaksi.

Linja-autot

Liikenne. Liikenne eri linja-autoilla jatkui vuoden alkaessa 27. 8. 1956 voimaan tulleen liikennesuunnitelman mukaisesti.

Kesälinjaa 31 Sörnäinen—Kivinokka liikennöitiin 18. 5. — 15. 9. välisenä aikana.

Kesän ajaksi 3. 6. — 1. 9. vähennettiin 11 kokopäivä- ja 13 tungosaikavaunua.

Linjan 34 Rautatientori—Pohjois-Herttoniemi reitti muutettiin 27. 6. alkaen kulkemaan Herttoniementieltä pitkin Siilitietä linjan entiselle Pohjois-Herttoniemessä olevalle päätepysäkille.

Linjan 100 Kuusitie—Ruskeasuo reittiä jatkettiin 16. 8. lähtien Naistenklinikalle asti.

Linjat 27 A Ruskeasuo—Etelä Kaarela, 35 A Rautatentori—Kulosaari ja 35 V Rautatientori—Itä-Herttoniemi lopetettiin 1. 9.

Linja 30 Rautatientori—Kulosaari aloitettiin 2. 9. ja linja 20 Rautatientori—Lauttasaarentie ulotettiin kulkemaan Isokaaren kulmaan asti samoin 2. 9. lähtien.

Kesäajan päätyttyä lisättiin 2. 9. alkaen eri linjoille yhteensä 9 kokopäivä- ja 45 tungosaikavaunua.

Kertomusvuoden alussa oli arkipäivinä liikenteessä 208 ja vuoden päättyessä 237 vaunua.

Yksityistilauksia suoritettiin turistiautolla 38, mistä oli tuloja 271 610 mk, sekä muilla linja-autoilla 100 tulojen ollessa 1 556 273 mk.

Autonkuljettajakursseja pidettiin 8.

Autolinjat, niiden vaunumäärät ja vuorojen keskimääräiset ajotiheydet vuoden eri aikoina selviävät seuraavasta taulukosta:

Linja		Aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
N:o	Pääteasemat		Vakinaiset	Tungosaika-	Yö-	6.00—9.00 15.30—18.00	9.00—15.30 18.00—19.30	19.30—23.00	23.00—1.30
			vaunut						
13	Kauppatori—Apollonkatu	1. 1.—17. 2.	3	—	—	7.5	7.5	10	—
		18. 2.— 2. 6.	4	—	—	6	6	6.7	—
		3. 6.— 1. 9.	3	—	—	6.7	6.7	10	—
		2. 9.—31.12.	4	—	—	5	5	6.7	—
14	Eira—Naistenklinikka	1. 1.— 2. 6.	15	3	—	2	2.4	3.7	—
		3. 6.— 1. 9.	10	—	—	3.6	3.6	4	—
		2. 9.—31.12.	12	6	—	2	3	4	—
16	Eira—Kruununhaka	1. 1.—17. 2.	5	—	—	6.5	6.5	7.5	—
		18. 2.— 2. 6.	6	—	—	5.5	5.5	6	
		3. 6.— 1. 9.	5	—	—	6.5	6.5	7.5	—
		2. 9.—31.12.	7	—	—	5	5	7.5	—
17	Merikatu—Aleksis Kivenk.	1. 1.—17. 2.	6	—	—	7.5	7.5	7.5	—
		18. 2.— 2. 6.	9	—	—	4.6	4.6	6	—
		3. 6.— 1. 9.	7	—	—	6	6	6	—
		2. 9.—23. 9.	9	2	—	4	5	6	—
		24. 9.—31.12.	9	4	—	4 (E)[1]	5	6	—
18	Kirkkokatu—Lastenlinna	1. 1.—17. 2.	6	—	—	7.5	7.5	7.5	—
		18. 2.— 2. 6.	9	—	—	5	5	7.5	—
		3. 6.— 1. 9.	7	—	—	6	6	6	—
		2. 9.—31.12.	9	2	—	4	5	6	—
19	Eläintarhantie—Pasilantori	1. 1.— 3.11.	1	—	—	12	12	12	—
		4.11.—31.12.	1	—	—	13.3	13.3	15.0	—
20	Rautatientori — Lauttasaarentie	1. 1.—31.12.	3	—	—	12	12	20	—
21	Erottaja—Seurasaari	1. 1.—31.12.	1	—	—		40	40	—

[1]) E-kirjain ilmaisee, että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin.

Linja		Aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
N:o	Pääteasemat		Vakinaiset	Tungosaikavaunut	Yövaunut	6.00—9.00 15.30 18.00	9.00—15.30 18.00—19.30	19.30—23.00	23.00—1.30
23	Erottaja—Isokaari	1. 1.— 2. 6.	6	—	3	6	6	6	12
		3. 6.— 1. 9.	6	—	3	6	6	6	12
		2. 9.—31.12.	6	—	4	6	6	6	10
23A[2])	Erottaja—Sankarihaudat	1. 1.— 2. 6.	—	11	—	3	—	—	—
		3. 6.— 1. 9.	—	9	—	3.5	—	—	—
		2. 9.—31.12.	—	13	—	2.5	—	—	—
24	Rautatientori—Etelä-Lauttasaari	1. 1.— 2. 6.	3	1	—	2 (E)	12	20	—
		3. 6.— 1. 9.	3	3	—	3	12	20	—
		2. 9.—31.12.	3	3	—	2 (E)	12	20	—
31	Sörnäinen—Kivinokka	18. 5.—15. 9.	1	—	—	30	—	—	—
51A	Rautatientori — Olympiakylä	1. 1.— 2. 6.	—	9	—	4 (E)	—	—	—
		3. 6.— 1. 9.	—	6	—	6	—	—	—
		2. 9.—31.12.	—	8	—	4.5	—	—	—
100	Kuusitie—Ruskeasuo	1. 1.—15. 8.	1	—	—	13.3	13.3	13.3	—
	Naistenklinikka-Ruskeasuo	16. 8.—31.12.	1	—	—	20	20	20	—
22	Ruskeasuo—Etelä-Haaga	1. 1.—31.12.	3	—	—	6.7	6.7	10	—
25	Ruskeasuo-Malmin kartano	1. 1.—31.12.	2	—	—	20	20	60	—
26	Ruskeasuo—Konala	1. 1.—31.12.	2	—	—	20	20	60	—
27	Ruskeasuo—Kaarela	1. 1.—20. 3.	2	2	1	6.7 (E)	20	20	30
		21. 3.— 1. 9.	2	3	1	6.7	20	20	30
		2. 9.—31.12.	2	4	1	6.7	20	20	30
27A	Ruskeasuo—Etelä-Kaarela	1. 1.— 1. 9.	—	1	—	20	—	—	—
29	Ruskeasuo—Laurinmäki	1. 1.—31.12.	1	—	—	20	20	60	—
30	Rautatientori—Kulosaari	2. 9.—31.12.	2	—	—	20	20	20	—
32	Rautatientori—Eränkävijäntori	1. 1.— 1. 9.	5	12	—	2 (E)	10	10	—
		2. 9.—31.12.	5	16	—	2 (E)	9	9	—
32A	Rautatientori—Kulosaari—Eränkävijäntori	1. 1.—17. 2.	—	—	3	—	—	—	20
		18. 2.—31.12.	—	—	3	—	—	—	15
33	Rautatientori—Marjaniemi	1. 1.— 1. 9.	2	1	—	20 (E)	30	30	—
		2. 9.—31.12.	2	2	—	15	30	30	—
34	Rautatientori—Pohjois-Herttoniemi	1. 1.—17. 2.	2	—	—	30	30	30	—
		18. 2.—10. 3.	2	—	—	20	20	20	—
		11. 3.— 1. 9.	2	—	—	20	20	25	—
		2. 9.—31.12.	4	3	—	6 (E)	12	16	—
35	Rautatientori—Kulosaari—Itä-Herttoniemi	1. 1.—17. 2.	4	—	—	—	—	15	—
		18. 2.—10. 3.	3	—	—	—	—	15	—
		11. 3.— 1. 9.	4	—	—	—	—	12	—
	Rautatientori—Itä-Herttoniemi	2. 9.—31.12.	4	8	2	4 (E)	12	12	20
35A	Rautatientori—Kulosaari	1. 1.— 1. 9.	2	—	—	20	20	—	—
35V	Rautatientori—Itä-Herttoniemi	1. 1. 17. 2.	3	4	2	5 (E)	15	—	30
		18. 2.—20. 3.	—	4	2	3 (E)	12	—	20
		21. 3.— 1. 9.	—	6	2	3	12	—	20
36	Rautatientori—Jollas	1. 1.—31.12.	2	2	—	15	30	30	—
37	Rautatientori—Hevossalmi	1. 1.— 1. 9.	3	1	1	20 (E)	20	20	60
		2. 9.—31.12.	2	2	1	15	30	30	60
38	Rautatientori—Hålvik	1. 1.—31.12.	1	—	—	60	60	60	—
41	Rautatientori—Mellunkylä	1. 1.—14. 4.	4	—	—	15	15	15	20
		15. 4.—31.12.	4	—	—	16	16	16	20
41A	Rautatientori—Vartiokylä	1. 1.—17. 2.	—	11	—	5 (E)	—	—	—
		18. 2.— 1. 9.	—	10	—	5 (E)	—	—	—
		2. 9.—31.12.	—	9	—	8 (E)	—	—	—
50	Rautatientori—Koskela	1. 1.— 1. 9.	3	1	—	10	15	15	—
		2. 9.—31.12.	2	2	—	10	20	20	—
51	Rautatientori—Oulunkylä	1. 1.— 2. 6.	8	2	—	6 (E)	6	6	—
		3. 6.— 1. 9.	8	—	—	6	6	6	—
		2. 9.—31.12.	8	—	—	6	6	7.5	—
52	Rautatientori—Pirkkola	1. 1.— 2. 6.	5	10	2	3 (E)	12	12	30

E-kirjain ilmaisee, että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin.

[1]) Liikennöity ainoastaan aamutungosaikana.

Linja N:o	Pääteasemat	Aika	Lukumäärä Vakinaiset	Tungosaika-	Yö-	Vuorotiheys minuuteissa n. klo 6.00—9.00 15.30 18.00	9.00—15.30 18.00—19.30	19.30—23.00	23.00—1.30
			vaunut						
		3. 6.— 1. 9.	5	8	2	4 (E)	12	12	30
		2. 9.— 3.11.	5	11	3	3 (E)	11	11	20
		4.11.—31.12.	5	9	3	3 (E)	11	11	20
53	Rautatientori—Itä-Pakila .	1. 1.— 2. 6.	3	3	—	10	20	20	—
		3. 6.— 1. 9.	3	5	—	7.5 (E)	20	20	—
		2. 9.—31.12.	3	3	—	10	20	20	—
54	Rautatientori—Länsi-Pakila	1. 1.—20. 3.	5	8	3	3 (E)	12	12	20
		21. 3.— 2. 6.	5	9	3	3	12	12	20
		3. 6.— 1. 9.	5	7	3	4 (E)	12	12	20
		2. 9.— 3.11.	5	12	4	2.5 (E)	11	11	15
		4.11.—31.12.	5	11	4	2.5 (E)	11	11	15
54A[2])	Rautatientori—Itä-Maunula	1. 1.— 2. 6.	—	4	—	12	—	—	—
		3. 6.— 1. 9.	—	1	—	24 (E)	—	—	—
		2. 9.—31.12.	—	4	—	12	—	—	—
55	Ruskeasuo—Länsi-Pakila ..	1. 1.—31.12.	2	2	—	10 (E)	20	20	—
56	Rautatientori—Mestarintie	1. 1.—17. 2.	2	1	—	20 (E)	30	30	—
		18. 2.— 1. 9.	2	2	—	15 (E)	30	30	—
		2. 9.—31.12.	2	3	—	10	30	30	—
62	Rautatientori—Viikinkylä .	1. 1.—17. 2.	2	—	—	30 (E)	30(E)	60	—
		18. 2.— 1. 9.	2	1	—	10—20	30(E)	60	—
		2. 9.—31.12.	2	2	—	10—20	30(E)	60	—
63	Rautatientori—Malmin lentoasema	1. 1.—31.12.	1	—	—	60	60	60	—

Seuraavasta taulukosta ilmenevät eräät autoliikennettä koskevat tiedot v:lta 1956 ja 1957:

	Vaunukilometrimäärä	Matkustajia Kaikkiaan	Vkm kohden	Liikennetuloja, mk Kaikkiaan	Vkm kohden	Liikennemenoja, mk [3]) Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1956	13 954 123	57 101 961	4.09	1 191 082 712	85: 36	1 143 028 770	81: 91	20: 02
V. 1957	16 854 408	63 149 999	3.75	1 583 521 453	93: 95	1 397 635 049	82: 92	22: 13
Erotus	+ 2 900 285	+ 6 048 038	— 0.34	+ 392 438 741	+ 8: 59	+ 254 606 279	+ 1: 01	+ 2: 11
%	+ 20.8	+ 10.6	— 8.3	+ 32.9	+ 10.1	+ 22.3	+ 1.2	+ 10.5

Johdinautoliikenteen vastaavat luvut v:lta 1956 ja 1957 ovat seuraavat:

	Vaunukilometrimäärä	Matkustajia Kaikkiaan	Vkm kohden	Liikennetuloja, mk Kaikkiaan	Vkm kohden	Liikennemenoja, mk [3]) Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1956	1 062 918	7 406 840	6.97	134 980 758	126: 99	98 045 157	92: 24	13: 24
V. 1957	1 106 390	7 670 670	6.93	170 467 775	154: 08	113 197 884	102: 31	14: 76
Erotus	+ 43 472	+ 263 830	— 0.04	+ 35 487 017	+ 27: 09	+ 15 152 727	+ 10: 07	+ 1: 52
%	+ 4.1	+ 3.6	— 0.6	+ 26.3	+ 21.3	+ 15.5	+ 10.9	+ 11.5

Linja-autovaunusto. Kertomusvuoden aikana toimitettiin liikennelaitokselle yhteensä 70 diesel-linja-autoa, joista 53 oli Scania-Vabis B 7159 -merkkistä. Oy. Helsingin Autokoritehdas Ab. valmisti 17 kpl näiden linja-autojen koreista, Ajokki Oy. 18 kpl ja Valmet Oy. 18 kpl. Lisäksi toimitti Valmet Oy. korit 17:ään Volvo B 63508-merkkiseen alustaan.

Sitäpaitsi tilattiin kertomusvuoden aikana 16 Sisu B 74 SP/5900 -merkkistä alustaa Oy. Suomen Autoteollisuus Ab:ltä ja näihin korit. Uusi Autokoriteollisuus Ab:ltä sekä Valmet Oy:ltä 11 Volvo B 63508 -merkkisen linja-auton korit. Oy. Suomen Autoteollisuus

E-kirjain ilmaisee, että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin. — [2]) Liikennöity ainoastaan aamutungosaikana. — [3]) Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

Ab:ltä v. 1956 tilattuja 10:tä täydellistä Sisu B 74/5900 SP-merkkistä linja-autoa ei kertomusvuoden aikana toimitettu.

Kaikkiaan 9 linja-autoa romutettiin.

Linja-autoja oli vuoden päättyessä 316, joista 191 suurta, 124 keskikokoista ja yksi turistiauto. Näistä oli vuoden päättyessä 304 rekisteröitynä.

Johdinautovaunusto. Johdinautovaunustoon kuului vuoden päättyessä 23 vaunua, jotka kaikki olivat liikennekelpoisessa kunnossa ja rekisteröitynä.

Johdinautojen johtoverkosto. Fredrikinkadun rautatiesillan uudelleen rakentamisen johdosta v. 1955 Arkadiankadun ja Kampintorin väliltä Runeberginkadulle siirretyt johdot muutettiin takaisin Fredrikinkadulle. Koska vanhat johdot siltatöiden johdosta monessa kohden oli katkaistu, asennettiin uutta johtoa kaikkiaan 710 m, jottei muodostuisi epävarmoja liitoskohtia. Arkadian- ja Runeberginkadun kulmassa poistettiin tilapäiset linjaristikot ja asennettiin uudet kaarresegmentit. Fredrikin- ja Arkadiankadun kulmaan asennettiin uudet parannetut linjaristikot. Kampintorilla vedettiin johdot suoraan pitkin Fredrikinkatua kääntösilmukan muuten jäädessä entiselleen vastaisen varalle. Tämän lisäksi suoritettiin ainoastaan vakinaisia kunnossapitokorjauksia.

Johtoverkoston kokonaispituus oli edelleen 11 075 m.

Uusia apusyöttöjohtoja johdinautoverkostoa varten asennettiin Viiskulmaan (Kt 11) ja Runeberginkatu 4:n kohdalle (Km 7), edellinen Bulevardin—Merikadun ja jälkimmäinen Salomonkadun—Töölöntorin johdostoa varten, mutta niitä ei kytketty vuoden aikana.

Johtovikoja sattui kaikkiaan 30 kertaa, joista 14 aiheutti liikennekeskeytyksen yhteensä 7 tunnin ajaksi.

Laivaliikenne

Moottorilautta Korkeasaari—Högholmen oli purjehduskautena 27. 4. — 13. 10. liikenteessä Korkeasaaren—Pohjoissataman reitillä. Yhteensä kuljetettiin 601 521 matkustajaa, joista 210 998 oli lapsia.

Rakennustyöt

Töölö. Raitiovaunuhalliin rakennettiin kompressorin betonialusta. Hallin ulko-ovet korjattiin ja julkisivujen rappaus uusittiin. Varasto-osastolla ja rataosaston toimistossa suoritettiin korjauksia. Rataosaston miehistölle siirrettiin Vallilasta puurakennus puku- ja pesutiloiksi ja tähän asennettiin vesi- ja viemärijohdot. Mannerheimintien ja Eino Leinonkadun puoleiset portit uusittiin.

Vallila. Varastoon tehtiin tuulikaappi ovineen ja luukkuineen. Eurantiellä, linja-autojen sisäänajopaikan kohdalla alennettiin jalkakäytävää n. 0.5 m. Lisäksi suoritettiin Vallilan rakennuksissa sekalaisia maalaus- ja korjaustöitä.

Koskela. Varasto-osastolle rakennettiin puku- ja pesuhuone. Alapihamaan kiveyksen yhteydessä valettiin pihalle betonipilarit. Koskelan rakennuksissa suoritettiin sekalaisia korjaus- ja maalaustöitä.

Ruskeasuon puiset hallit. Kolmea hallin ovea korotettiin. Lisäksi suoritettiin hallissa pienempiä korjaustöitä.

Liikennekioskit. Myöskin liikennekioskeissa suoritettiin vuoden aikana tavanomaisia korjaustöitä.

Asuntokiinteistöt. Mannerheimintie 76:ssa suoritettiin paitsi sekalaisia korjaus- ja maalaustöitä, 16:ssa eri huoneistossa korjauksia. Töölönkatu 49:ssä asennettiin 3 uutta Aqua n:o 5 -merkkistä kattilaa ja muutettiin lämmitysmenetelmä pumppukäyttöiseksi. Korjauksia suoritettiin kaikkiaan 10 huoneistossa. Lisäksi suoritettiin kiinteistössä sekalaisia korjaus- ja maalaustöitä. Porvoonkatu 12:ssa suoritettiin maalaus- ja seinien paperointityötä yhteensä 7:ssä eri huoneistossa ja pihamaalla tehtiin korjauksia. Hämeentie 54:ssä suoritettiin pienempiä korjaus- ja maalaustöitä.

Konepajat

Raitiovaunukonepajat. Konepajoissa korjattiin perusteellisesti ja uudistettiin 15 vanhaa moottorivaunua ja 2 perävaunua. 62 moottori- ja 27 perävaunua korjattiin täydelli-

sesti ja 307 moottori- ja 79 perävaunua osittain. Ratamoottoreiden täyskorjauksia suoritettiin 99. Moottoreissa esiintyi sähkövikoja 75 kertaa ja mekaanisia vikoja 33 kertaa. Tarkastuskorjauksia oli 273. Moottorigeneraattoreita korjattiin 29 ja kompressorin moottoreita 64. Pyöräkorjauksia tehtiin 161 kertaa moottorivaunuissa ja 59 kertaa perävaunuissa. Akselinkatkeamia ei esiintynyt kertomusvuoden aikana. 21 moottorivaunua ja 16 perävaunua maalattiin kokonaan, pesumaalaus suoritettiin 5:ssä moottori- ja 4:ssä perävaunussa ja kolhiomaalauksia 336:ssa moottori- ja 47:ssä perävaunussa. Yksityisessä korjaamossa suoritettiin kahden moottorivaunukorin peruskorjaukset.

Varsinaisen huollon lisäksi suoritettiin huoltokorjauksia 18 849 sekä sarjaluontoisia parannus- ja muutostöitä n. 10 000. Vikoja korjattiin linjalla olevissa vaunuissa 9 791 kertaa.

Johdinvaunuhuollossa suoritettiin varsinaisen huoltotyön lisäksi 1 128 huoltokorjausta sekä vaunuissa niiden ollessa linjalla 821 korjausta. Vaunujen korikorjaukset tehtiin autokorjaamon koriosastolla.

Linja-autokonepajat. Kertomusvuoden aikana suoritettiin alustakorjauksia 2 177, korikorjauksia 785 ja maalauksia 191. Moottoreiden osakorjauksia suoritettiin 1 087 ja täyskorjauksia 99.

Moottoriajoneuvokolhioita oli yhteensä 1 286. Tilanpuutteen vuoksi jouduttiin antamaan osa kolhiokorjauksista yksityisille korjaamoille. Peruskorjauksia suoritettiin omassa korjaamossa 3 ja muissa korjaamoissa 12. Sarjatyönä aloitettiin 5 vaunun peruskorjaus.

Varsinaisen huollon lisäksi suoritettiin 31 700 huoltokorjausta.

Työpaikkojen järjestelytyöt. Koskelassa rakennettiin A-hallin yhteyteen akkulataamo. Vallilassa lisättiin autokorjaamon alustakorjaamoon 8 korjauspaikkaa ja sähkö-osastolle rakennettiin oma työhuone entiseen korikorjaamoon. Samaan huoneeseen siirrettiin vaihdelaatikoiden ja moottorikansien korjaajat. Raitiovaunukorjaamon sähköosastolla suoritettiin uudelleenjärjestelyjä. Valaistusta parannettiin molemmissa korjaamoissa.

Töölön raitiovaunukorjaamossa jatkettiin paineilmaputkiston asennustyötä sekä parannettiin valaistusta.

Kertomusvuoden aikana saatiin käyttöön Ruskeasuon ratsastushalliin rakennettu autohalli, johon sopii n. 50 kaupunkilinja-autoa.

Loppuvuodesta aloitettiin lämmityslaitteiden asennus toiseen Ruskeasuon puisista halleista.

Konepaja- ja huolto-osastojen kalustoa lisättiin vuoden kuluessa seuraavasti: yksi sikkikone, yksi imuri syklooneineen pyörähiomakoneeseen, yksi jarrutehostajien koepenkki ja kaksi nauhahiomakonetta.

Alukset

Moottorilautalla Korkeasaari—Högholmen suoritettiin tavanomainen vuosikorjaus ja tarkastus. Purjehduskauden aikana suoritti lautta 3 102 kaksoisvuoroa. Kaasuöljyä käytettiin kaikkiaan 21 346 kg. Apumoottoreihin ja lämmitykseen käytettiin 1 906 kg kaasuöljyä. Käyttöhäiriöitä ei purjehduskauden aikana esiintynyt.

Matkalippujen hinnat ja myynti

Matkalippujen hinnat. Kertomusvuoden alussa olivat lippujen hinnat eri liikennelinjoilla samat kuin v. 1956. Sosiaaliministeriön hyväksymänä tuli 1. 4. voimaan uusi tariffi, jonka mukaan hinnat eri liikennelinjoilla olivat:

Kaikilla raitiolinjoilla, sisäisillä autolinjoilla sekä autolinjoilla keskustasta Lauttasaareen, Seurasaareen, Haagan eteläosaan, Käpylään, Olympiakylään, Kumpulaan, Annalaan, Kulosaareen ja Kivinokkaan (I vyöhyke)	kertalippu	30
	sarjalippu, 9 matkaa	200
Keskustasta Pitäjänmäelle, Konalaan, Marttilaan, Laurinmäkeen, Huopalahden asemaseudulle, Etelä-Kaarelaan, Maunulaan, Pirkkolaan, Länsi-Pakilaan, Metsälään, Koskelaan, Oulunkylään, Vanhaankaupunkiin, Viikiin, Herttoniemeen ja Laajasalon Yliskylään (II vyöhyke)	kertalippu	40
	sarjalippu, 11 matkaa	300

Keskustasta Malminkartanoon, Kaarelan pohjoisosaan, Itä-Pakilaan ,Malmille, Marjaniemeen, Vartiokylään, Mellunkylään, Hålvikiin, Hevossalmeen ja Jollakseen (III vyöhyke)	kertalippu	50
	sarjalippu, 9 matkaa	300

Yöliikenteessä perittiin maksut kaksinkertaisina.

Liput oikeuttivat 10 mk:n hintaisen siirtolipun lunastamiseen, joka puolestaan oikeutti yhteen siirtomatkaan kaikilla linjoilla, ei kuitenkaan sen vyöhykkeen ulkopuolelle, jolla perusmatka päättyi.

Maksullisen siirron lisäksi myönnettiin ilmainen siirto Pasilan autolinjalta raitiolinjalle 3 ja päinvastoin, Ruskeasuon suunnan liityntäautolinjoilta raitiolinjalle 10 ja päinvastoin sekä autolinjalta 100 raitiolinjoille 10 ja 12 ja päinvastoin.

Matkustajalta, joka ajoi kauemmaksi kuin hänen lippunsa oikeutti, perittiin 10 mk:n vyöhykelisämaksu jokaisen seuraavan vyöhykerajan ylittämisestä.

Alle 13-vuotiaitten lasten kertalippu maksoi kaikilla vyöhykkeillä 10 mk.

Koululaisten, invalidien ja sokeain alennuslippujen hinta oli 14. 4. asti sama kuin v. 1956. 15. 4. lähtien oli hinta kaikilla vyöhykkeillä 60 mk oikeuttaen 8 matkaan. Matkojen suurin sallittu lukumäärä kuukaudessa alennuslipuin oli koululaisille 72, invalideille ja sokeille 112. Niille koululaisille, jotka koulumatkallaan joutuivat siirtymään toiselle linjalle, saatiin kuitenkin 1. 5. alkaen myydä alennuslippuja 144 matkaa varten kuukaudessa.

Henkilökohtaiset, määrättyä linjaa varten annetut kuukausiliput otettiin käytäntöön 1. 4. ja oikeuttivat ne rajoittamattomaan määrään matkoja kalenterikuukauden aikana. Yhden linjan kuukausilippu maksoi kaikilla vyöhykkeillä 1 600 mk. Kuukausilippuja kahdelle linjalle, joista toiselle vain määrättyä yhtä vyöhykettä varten, myytiin 1 900 mk:sta. Yövaunussa oli kuukausilipun haltijan suoritettava siinä ajamastaan matkasta yksinkertainen maksu.

Kuukausilipun haltijalla oli 1. 7. alkaen oikeus 10 mk:n lisämaksulla matkustaa muulla kuin lippuun merkityllä linjalla, kuitenkin vain yhden vyöhykkeen rajoissa.

Henkilökohtaisia vuosilippuja saivat kaupungin virastot ja laitokset lunastaa 20 000 mk:n hinnasta kappaleelta. Posti- ja lennätinlaitokselle sekä eräille muille virastoille ja järjestöille myytiin vuosilippuja vuoden alussa 20 000 mk:n ja 1. 4. alkaen 24 000 mk:n vuosihinnasta. Poliisilaitokselle myytiin vuosilippuja, jotka eivät olleet henkilökohtaisia, 20 000 mk:n hinnasta. Muille valtion virastoille ja laitoksille sekä järjestöille myytiin vuoden alussa vuosilippuja 23 000 mk:n ja 1. 4. alkaen 28 000 mk:n vuosihinnasta. Yksityiset henkilöt maksoivat puolen vuoden lipuista vuoden alussa 15 000 mk ja 1. 4. alkaen 18 000 mk.

Laivalinjalla Korkeasaari—Pohjoissatama olivat lippujen hinnat purjehduskauden alussa samat kuin v. 1956, mutta 25. 5. alkaen seuraavat: aikuisten 70 mk edestakaisesta matkasta ja 35 mk yksinkertaisesta matkasta, 4—14-vuotiaitten lasten vastaavasti 20 ja 10 mk. Korkeasaaren, Palosaaren ja Hylkysaaren asukkaat maksoivat edelleen yksinkertaisesta matkasta 10 mk, lapset 5 mk. Retkeilyryhmiin osallistuvat lapset ja invalidit maksoivat edestakaisesta matkasta 15 mk.

Kuukausi-, vuosi-, koululais- ja invalidilippujen myynti. Kuukausilippuja myytiin huhti—joulukuun aikana yhteensä 40 419, joista yhden linjan lippuja 30 424 ja kahden linjan 9 995. Vuosilippuja myytiin 1 915, puolivuosilippuja 1. vuosipuoliskolla 378 ja 2. vuosipuoliskolla 390.

Koulukortteja, jotka oikeuttivat koululaisten alennuslippujen ostoon (à 72—144 matkaa kuukaudessa), annettiin kevätlukukaudeksi 1 520 ja lukuvuodeksi 1957/58 22 476 oppilaalle. Invalidien alennuslippujen ostoon (à 112 matkaa kuukaudessa) oikeuttavia kortteja annettiin kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan, yhteensä 14 144 korttia.

Koululaisille myytiin alennuslippuja yhteensä 6 694 848 matkaa varten, invalideille ja sokeille yhteensä 4 191 568 matkaa varten.

Menot ja tulot

Liikennelaitoksen menot nousivat kertomusvuonna yhteensä 4 063 111 643 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

		Mk	Mk
Yhteiset kustannukset:			
Hallinto		28 041 162	
Kassa- ja tilivirasto		39 542 556	
Yhteiset sekalaismenot:			
Vuokrat	5 098 820		
Vakuutusmaksut	11 004 041		
Konttorikaluston hankinta	2 049 343		
Hallintorakennusten kunnossapito	3 843 357		
Eläkkeet	206 595 900		
Lapsilisä- ja kansaneläkemaksut	92 102 986		
Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut	7 324 433		
Muita liikennemenoja	4 439 789	332 458 669	
Lautakunnan käyttövarat		603 578	400 645 965
Raitioliikennekustannukset:			
Palkkaus ym.		732 914 636	
Sähkövoima		132 760 209	
Raitiovaunuston kunnossapito		328 621 177	
Ratojen ja ilmajohtojen kunnossapito		160 344 799	
Puvut, liput, yhteiset palkat ym osuus		48 683 182	
Käyttörakennusten kunnossapito		45 893 831	1 449 217 834
Linja-autoliikennekustannukset:			
Palkkaus ym.		642 563 663	
Polttoaine, öljy		100 768 161	
Vaunusto, renkaat		46 609 001	
Vaunuston kunnossapito		384 239 801	
Autoverot ja vakuutukset		113 934 032	
Puvut, liput, yhteiset palkat ym. osuus		71 152 343	
Käyttörakennusten kunnossapito		38 368 048	1 397 635 049
Johdinautoliikennekustannukset:			
Palkkaus ym.		58 342 979	
Sähkövoima		15 107 928	
Vaunusto, renkaat		3 596 857	
Vaunuston kunnossapito		21 740 284	
Ilmajohtojen kunnossapito		2 953 544	
Autoverot ja vakuutukset		3 961 400	
Puvut, liput, yhteiset palkat ym. osuus		4 993 146	
Käyttörakennusten kunnossapito		2 501 746	113 197 884
Laivaliikennekustannukset			5 285 340
Asuntokiinteistökustannukset			9 577 371
Korot ja kuoletukset:			
Laskennalliset korot		202 515 076	
Konttokurantti- ym. korot		101 535 802	
Kuoletukset		383 501 322	687 552 200
		Yhteensä	4 063 111 643

Raitioliikenteen matkustajapaikkakilometrien määrä oli 1 029 586 395, linja-autoliikenteen 910 918 900 ja johdinautoliikenteen 67 790 275, yhteensä 2 008 295 570. Jos yhteiset menot 518 730 481 mk, yhteisten käyttörakennusten ja laitteiden sekä yhteisen

kaluston pääomavelan korot ja poistot sekä konttokuranttitilin ja sekalaiset korot mukaanluettuina, jaetaan suhteessa paikkakilometrimäärään, tulee raitioliikenteen osalle 265 935 878 mk, linja-autoliikenteen osalle 235 284 789 mk ja johdinautoliikenteen osalle 17 509 814 mk. Raitioliikenteen kokonaismenot, pääomavelan korot ja poistot mukaanluettuina, nousivat 2 003 065 760 mk:aan, linja-autoliikenteen 1 879 686 854 mk:aan ja johdinautoliikenteen 155 561 194 mk:aan.

Raitioliikenteen vaunukilometrimäärä oli 13 965 435, linja-autoliikenteen 16 854 408 ja johdinautoliikenteen 1 106 390, yhteensä 31 926 233. Jos yllämainitut yhteiset menot, 518 730 481 mk, jaetaan näitten lukujen mukaan, on raitioliikenteen osuus 226 907 346 mk, linja-autoliikenteen 273 846 751 mk ja johdinautoliikenteen 17 976 384 mk, ja eri liikennemuotojen kokonaismenot ovat: raitioliikenne 1 964 037 228 mk, linja-autoliikenne 1 918 248 816 mk ja johdinautoliikenne 156 027 764 mk.

Menoerät laskettuna 100 paikkakilometriä sekä vaunukilometriä kohden olivat seuraavat:

	Raitioliikenne	Linja-autoliikenne	Johdinautoliikenne	Raitioliikenne	Linja-autoliikenne	Johdinautoliikenne
	mk/100 paikkakm			mk/vaunukm		
Käyttörakennusten kunnossapito	4: 458	4: 212	3: 690	3: 286	2: 276	2: 261
Käyttövoima, polttoaine, öljy ...	12: 895	11: 062	22: 286	9: 506	5: 979	13: 655
Palkat, virkapuvut, liput ym.	72: 930	75: 826	90: 327	53: 768	40: 981	55: 344
Sairausapu	4: 908	3: 583	3: 968	3: 618	1: 937	2: 432
Radat ja johdot	14: 863	—	4: 357	10: 957	—	2: 670
Renkaat	—	5: 117	5: 306	—	2: 765	3: 251
Vaunusto, korjaukset ja huolto ...	30: 704	41: 124	31: 204	22: 637	22: 226	19: 119
Autoverot ja -vakuutukset	—	12: 508	5: 844	—	6: 760	3: 580
Pääomavelan korko	12: 217	6: 348	7: 387	9: 007	3: 431	4: 526
Käyttörakennusten, vaunuston, ratojen, johtojen ja kaluston poistot	15: 747	20: 742	29: 276	11: 609	11: 210	17: 938
	168: 722	180: 522	203: 645	124: 388	97: 565	124: 776
Yhteiset menot	25: 829	25: 829	25: 829	16: 248	16: 248	16: 248
Yhteensä mk	194: 551	206: 351	229: 474	140: 636	113: 813	141: 024

Yhteiset menot ilmaistuna markkoina 100 paikkakilometriä kohden jakaantuvat seuraavasti: hallinto 1: 396, kassa- ja tilivirasto 1: 969, eläkkeet 10: 287, lapsilisä- ja kansaneläkemaksu 4: 587, sekalaisia menoja 1: 710 sekä yhteiset korot ja poistot 5: 880.

Liikennelaitoksen tulot nousivat yhteensä 3 395 288 538 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

	Mk	Mk
Liikennetulot:		
Raitioliikenteestä	1 586 753 976	
Linja-autoliikenteestä	1 583 521 453	
Johdinautoliikenteestä	170 467 775	
Laivaliikenteestä	13 681 538	3 354 424 742
Asuntokiinteistötulot		13 526 145
Sekalaisia tuloja		27 337 651
Tilivuoden tappio		667 823 105
	Yhteensä	4 063 111 643

Omaisuustase joulukuun 31 p:nä 1957

Vastaavaa:		
Rahaa, saamisia:		
Kassat	11 992 883	
Tili- ym. saamiset	31 306 853	43 299 736
Tarveaineet ja valmisteet		558 519 662
Nostamattomat määrärahat		947 636 252
Keskeneräiset uudishankinnat		452 365 217

Laitoksen pääoma-arvo:		
Liikennekiinteistöt	1 467 595 926	
Asuntokiinteistöt	149 682 157	
Radat	751 661 839	
Ilmajohdot	84 182 821	
Raitiovaunusto	1 707 386 669	
Linja-autot	1 044 641 882	
Johdinvaunusto	82 686 000	
Henkilö- ja pakettiautot	4 626 548	
Lautta	11 139 000	
Kalusto	132 754 071	
Puhelinosuudet	8 700 000	5 445 056 913
Tilivuoden tappio		667 823 105
	Yhteensä	8 114 700 885

Vastattavaa:		
Tili- ym. velat		230 425 213
Konttokuranttivelka kaupungille		1 491 582 507
Siirtyvät määrärahat:		
Vapaat määrärahat	502 937 251	
Hankkijain tilille sidotut	444 699 001	947 636 252
Pääomavelka kaupungille		5 445 056 913
	Yhteensä	8 114 700 885

Liikennelaitoksen pääoman arvon muutokset v. 1957

	Arvo 1. 1. 1957 mk	Tili-siirrot, mk	Myyty tai romu-tettu omaisuus, mk	Arvon-lisäys uudishan-kintojen kautta, mk	Kuole-tukset, mk	Arvo 31.12.1957, mk
Liikennekiinteistöt	1 484 837 583			26 831 926	44 073 583	1 467 595 926
Asuntokiinteistöt	149 226 311			3 944 157	3 488 311	149 682 157
Radat	673 769 564			117 925 839	40 033 564	751 661 839
Ilmajohdot	79 836 099			9 345 821	4 999 099	84 182 821
Raitiovaunusto	1 755 717 154	— 911 000	136 000	36 977 669	84 261 154	1 707 386 669
Linja-autovaunusto	725 061 874	911 000	5 202 000	478 816 882	154 945 874	1 044 641 882
Johdinvaunusto	100 913 000				18 227 000	82 686 000
Henkilö- ja pakettiautot	4 263 000		1 088 000	2 579 548	1 128 000	4 626 548
Lautta	12 419 000				1 280 000	11 139 000
Kalusto	153 608 309			4 037 482	24 891 720	132 754 071
Puhelinosuudet	8 400 000	300 000				8 700 000
Yhteensä	5 148 051 894	300 000	6 426 000	680 459 324	377 328 305	5 445 056 913

35. Satamahallinto

Satamalautakunta ja sen alainen satamalaitos

Lautakunnan kokoonpano. Satamalautakuntaan kuuluivat v. 1957 kontra-amir. Svante Sundman puheenjohtajana, toimist. hoit. Urho Ilmanen varapuheenjohtajana sekä jäseninä: joht. Rote Hellström, dipl. ins. Ossian Kivelä, toim. joht. Jalmari Laakso, toimits. Olavi Laine, luottamusmies Yrjö Roth, toim. joht. Kalervo Tamminen ja rak. mest. Jaakko Tiilikainen.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli kaupungin teknillinen johtaja Hjalmar Krogius.

Lautakunnan kokoukset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 26 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 764, kanslian diaariin merkittyjen asiain luku 1 050 ja lähetettyjen kirjeiden luku 810; pöytäkirjaotteita annettiin 1 071.

Komiteoissa oli satamalaitos edustettuna seuraavasti: talviliikennetoimikunnassa satamakapt. Georg Häggström puheenjohtajana ja jäsenenä satamarak. päall. Boris Backberg; komiteassa, jonka tehtävänä oli tutkia tullihuoneistoja koskevaa kysymystä, satamajoht. Kristian Eiro sekä komiteassa, jonka tehtävänä oli laatia paloturvallisuusmääräykset kaupungin alueella olevia tulenarkojen nesteiden varastoalueita varten, samaten satamajoht. Eiro.

Satamalautakunnan jaostot. Lautakunta asetti jäsentensä Kivelän ja Tiilikaisen muodostaman jaoston tutkimaan arkkitehtien J. Cedercreutzin ja H. Railon laatimia, 5. 9. päivättyjä Katajanokan II varastorakennuksen pääpiirustuksia (9. 9. 518 §).

Varastoalueiden vuokrausta yms. asioita käsittelevää jaostoa ei kertomusvuodeksi asetettu.

Satamatyöntekijäin huoltorakennukset. Länsisataman satamatyöntekijäin huoltohuoneiston hoito luovutettiin Oy. Åkerman Ab:lle kertomusvuoden loppuun asti (12. 8. 467 §). Huoltorakennuksen ruokalanpito-oikeus luovutettiin Helsingin Satamaväen Osuusruokalalle 5. 8. 1957 — 31. 7. 1962 väliseksi ajaksi 90 000 mk:n suuruisesta kuukausivuokrasta (12. 8. 468 §).

Sörnäisten huoltorakennuksen rakentamiseen sosiaaliministeriö 30. 4. antamallaan päätöksellä myönsi pidennystä 1. 9. 1959 saakka, rakennussuunnitelma oli kuitenkin hyvissä ajoin ja viimeistään 1. 5. 1958 mennessä toimitettava ministeriölle vahvistettavaksi.

Vuokra-asioita ym. Vuokraehtojen tarkistamista varten irtisanottujen Oy. Esso Ab:n 755 m²:n ja 28 194 m²:n sekä Oy. Shell Ab:n 19 655 m²:n suuruisten Sörnäisten varastoalueiden vuokraoikeudet sekä Oy. Shell Ab:n oikeus pitää öljyjohtoa päätettiin pidentää 1. 6. lukien pääasiallisesti aikaisempien sopimusten mukaisin ehdoin kuitenkin siten, ettei alueilla saanut varastoida I:n ja II:n luokan tulenarkoja nesteitä (28. 1. 58 §).

Osuusliike Elannon ruokalanpito-oikeus Katajanokan satamatyöntekijäin ruokalan osalta päätettiin irtisanoa päättyväksi 31. 3. (25. 2. 149 §). Entinen ruokalahuoneisto, yhteensä n. 150 m², päätettiin luovuttaa 1. 4. lukien I tullikamarin käyttöön lentorahtitavarain säilytystiloiksi (11. 3. 183 §).

Oy. Hiilentuonti Ab:n Länsisataman korttelin n:o 254 varastoalueen vuokrasopimusta päätettiin muuttaa siten, että vuokra-aika oli viisi vuotta 1. 4. lukien sekä että vuokraajalle myönnettiin vuokraoikeuden vapaa siirto-oikeus (8. 4. 255 §).

Länsisataman huoltorakennuksen ruokalanpito-oikeus päätettiin antaa rakennuksen valmistuttua Helsingin Satamaväen Osuusruokalalle tarkemmin sovittavin ehdoin (8. 4. 257 §).

Humallahden Venekerho oikeutettiin pitämään kertomusvuoden kesäkaudesta alkaen kahta tulenaran nesteen jakelulaitetta vuokraamallaan venelaiturilla Humallahdessa 21 000 mk:n vuosivuokrasta, johon liitettiin indeksiehto, irtisanomisaika oli 3 kk (23. 4. 281 §).

Sähkölaitos oikeutettiin rakentamaan putkien kannatussilta putkineen Suvilahden voimalaitokselta Hanasaaren voimalaitokselle (23. 4. 288 §).

Oy. Turistilaiva Ab. oikeutettiin pitämään kertomusvuoden kesäkautena lipunmyyntikioskia Kauppatorin rannassa 15 000 mk:n suuruisesta korvauksesta (23. 4. 302 §).

Jalokala Oy:lle vuokrattu Verkkosaaren varastoalue n:o 15 päätettiin laajentaa 1. 9. alkaen 1 776 m²:n suuruiseksi (12. 8. 452 §).

Helsingin Satamaväen Osuusruokalalle luovutettiin Länsisataman huoltorakennuksen ruokalanpito-oikeus 5. 8. 1957 — 31. 7. 1962 väliseksi ajaksi 90 000 mk:n suuruisesta kuukausivuokrasta sekä muuten tavanmukaisin ehdoin (12. 8. 468 §).

Oy. Telko Ab. oikeutettiin luovuttamaan Oy. Putkivarasto Ab:n käyttöön varastotilaa Saukonkadun varrella sijaitsevasta varastoalueestaan.

36 118 m²:n suuruinen Hanasaaren voimalaitostontti siirrettiin 31. 12. lukien sähkölaitoksen hallintoon ja merkittiin sen pääoma-arvoksi 46.4 mmk (7. 10. 561 §).

Sähkösisu Oy. oikeutettiin sijoittamaan sähköjakokeskus Bensiinikadun viereiselle raidealueelle (18. 11. 665 §).

Kertomusvuoden aikana lautakunta teki edellä mainittujen lisäksi seuraavat vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Pinta-ala, m²	Vuokrakausi	Indeksilukua vastaava perusvuokra vuodessa m²:ltä	Päätös
Kaasulaitos	Hanasaaren alue C	25 670	1. 4. 1957 alk. 6 kk irtis.	260 mk/1951 = 100	23. 4. 282 §
»	Hanasaaren alue E	24 920	S:n	400 mk/1951 = 100	S:n
»	Parrukadun pohjoispuolen alue	3 000	1. 4. 1957 alk. 31. 12. 1957 asti	260 mk/1951 = 100	»
Puutavara- ja polttoainetoimisto	Hanasaaren alue B	2 000	1. 5. 1957 alk. 6 kk irtis.	260 mk/1951 = 100	»
Oy. Mercantile Ab.	Hanasaaren alue A	9 030	S:n	260 mk/1951 = 100	»
Oy. Mercantile Ab.	Ruoholahden varastoalue n:o 55	15 840	1. 6. 1957 alk. 31. 5. 1962 asti	250 mk/1951 = 100	23. 4. 286 §
Oy. Ford Ab.	Hernesaaren teollisuuskortteli n:o 236, tontit n:o 1, 3 ja 5	8 640	1. 4. 1957 alk. 31. 3. 1990 asti	270 mk/1951 = 100	6. 5. 305 §
Oy. Mercantile Ab.	Ruoholahden varastoalue n:o 51	1 600	1. 7. 1957 alk. 31. 5. 1962 asti	250 mk/1951 = 100	20. 5. 336 §
Oy. Lars Krogius Ab.	Länsisataman kortteli n:o 264, alue d	524	16. 10. 1957 alk. 6 kk irtis.	260 mk/1951 = 100	7. 10. 553 §
Oy. Telko Ab.	Länsisataman kortteli n:o 264, alue hg	844	16. 10. 1957 alk. 3 kk irtis.	260 mk/1951 = 100	S:n

Kertomusvuoden aikana irtisanottiin tai purettiin seuraavat vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Vuokraoikeus päättyy	Päätös
Kaasulaitos	Hanasaaren alue	31. 3. 1957	23. 4. 282 §
Oy. Mercantile Ab.	Ruoholahden varastoalue n:o 55	31. 5. 1957	S:n
Sähkölaitos	Ruoholahden varastoalue n:o 54	S:n	»
Oy. Mercantile Ab.	Länsisataman kortteli n:o 268	»	»
Oy. Ford Ab.	Hernesaaren teollisuuskortteli n:o 236, tontit n:o 1 ja 5	31. 3. 1957	6. 5. 305 §
Oy. Ikopal Ab.	Hernesaaren teollisuuskortteli n:o 236, tontti n:o 3	S:n	S:n
Oy. Axel Holmström Ab.	Rahapajanrannan katualue	31. 8. 1957	20. 5. 334 §
Puutavara- ja polttoainetoimisto	Ruoholahden varastoalue n:o 51	30. 6. 1957	20. 5. 335 §
Oy. Huolintakeskus Ab.	Kanavakadun alue	30. 9. 1957	12. 8. 449 §
Puunvälitys Oy.	Sörnäisten varastoalue n:o 6	30. 11. 1957	9. 9. 506 §
Oy. Termo	Ruoholahden varastoalue n:o 39	31. 10. 1957	7. 10. 554 §
Kreuto Oy.	Ruoholahden varastoalue n:o 24	30. 11. 1957	4. 11. 635 §

Rakennusten ja varastotilojen vuokraukset. Helsingin Satamaväen Osuusruokalalle päätettiin 1. 3. lukien vuokrata Katajanokan kappaletavara-aseman rakennuksesta 18 m²:n suuruinen toimistohuone n:o 1, irtisanomisaika 7 vrk, 7 500 mk:n kuukausivuokrasta (25. 2. 148 §). Oy. O. J. Dahlbergille Katajanokan varastorakennus 6:sta vuokratun varastotilan D III:n vuokraoikeus merkittiin päättyväksi 31. 10. (7. 10. 555 §).

Laiturihuoltotoiminnasta aiheutuneet korvaukset. Laiturihuollon vastuulla olleista, puuttumaan jääneistä tai vahingoittuneista tavaroista päätettiin suorittaa tavaranomistajille korvauksia 25 tapauksessa yhteensä 469 041 mk.

Hyväksytyt piirustukset. Lautakunta hyväksyi kertomusvuoden aikana seuraavat rakennuspiirustukset: Osuustukkukaupan, Osuusliike Elannon ja Kontio & Kontio Oy:n Verkkosaarelle rakennuttaman kalanjalostuslaitoksen muutostöiden (14. 1. 25 §), Osuustukkukaupan, Osuusliike Elannon ja Kontio & Kontion yhteisen, Verkkosaaren alueelle n:o 2 rakennetun varastorakennuksen muutostöiden (25. 3. 236 §), Oy. Hiilentuonti Ab:n Länsisataman varasto- ja huoltorakennuksen (8. 4. 255 §), Savustekalat Oy:n Verkkosaaren savustamo- ja varastorakennuksen muutostöiden (6. 5. 320 §), Jalokala Oy:n Verkkosaaren varastosuojan (12. 8. 452 §), Farming Oy:n Lapinniemen varastorakennuksen (9. 9. 507 §), Oy. Mercantile Ab:n Hanasaareen suunnitellun konttorirakennuksen ja varastosuojan (9. 9. 508 §), Riihimäen Saha Oy:n Ruoholahden varastoalueelle rakennettavan kolmen rakennuksen (21. 10. 589 §), Bröderna Udd Ab:n rakennuspiirustukset (18. 11. 667 §) sekä Farming Oy:n Itämerenkadulla olevan varastorakennuksen muutostöiden (16. 12. 758 §).

Taksojen ja maksujen muutokset ja korotukset. Sisäasiainministeriön 3. 8. 1924 vahvistamassa satamamaksutaksassa tarkemmin määrätyt maksut kannettiin kaupunginvaltuuston 9. 1. tekemän ja sisäasiainministeriön 14. 2. vahvistaman päätöksen mukaisesti 13-kertaisina 14. 2. lukien (25. 2. 151 §).

Kaupunginvaltuuston 9. 1. hyväksymää ja sisäasiainministeriön 14. 2. vahvistamaa liikennemaksutaksaa alettiin soveltaa 14. 2. lukien (25. 2. 151 §).

Lautakunnan 17. 11. 1947 vahvistaman satamalaitoksen alusten käyttämisestä kannettavia korvauksia koskevan taksan mukaiset maksut päätettiin muuttaa satamalautakunnan 3. 12. 1956 tekemän päätöksen mukaisesti siten, että satamalaitoksen alusten talvikautena antamasta hinausavusta peritään sama maksu kuin avovesikautena (25. 3. 216 §).

Sosiaaliministeriö oli vapauttanut 19. 11. antamallaan päätöksellä jäljempänä mainitut maksut hintasäännöstelystä 1. 12. lukien, minkä jälkeen lautakunta päätti korottaa ko. maksut ja taksat seuraavista ajankohdista lähtien: hinausmaksutaksan ja koneellisten tavaransiirtolaitteiden käyttötaksan sekä vesimaksut 1. 1. 1958 alkaen ja yleisten talletusvarastojen työ- ja varastomaksut 15. 12. alkaen (2. 12. 703, 704, 705, 706 §).

Sosiaaliministeriön vapautettua niinikään 19. 11. maanvuokrat hintasäännöstelystä 1. 12. alkaen päätettiin ko. vuokrat korottaa siten, että vanhimpaan indeksiin sidotut vuokrat kannetaan 1 340 %:lla korotettuina eli 14.4 kertaisina ja uusimpaan sidotut vuokrat 20 %:lla korotettuina 1. 1. 1958 alkaen.

Sompasaaren ja Nihtisaaren siirtäminen satamalautakunnan hallintoon. Kaupunginhallitus päätti 7. 3. siirtää Sompasaaren ja Nihtisaaren kiinteistölautakunnan hallinnosta satamalautakunnan hallintoon 1. 4. alkaen. Suomalaiselle Pursiseuralle vuokrattua Nihtisaarta ja Osuusliike Elannolle vuokrattua Sompasaarta koskevat sopimukset merkittiin siirtyneiksi satamalaitoksen vuokrasopimusten luetteloon sekä Osuusliike Elannon vuokraoikeus irtisanottiin päättyväksi 31. 10. 1957 (8. 4. 247 §).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle mm. seuraavista asioista, jotka koskivat: satamalaitoksen kansliaosaston autonkuljettaja-vahtimestarille henkilöauton hoidosta suoritettavan palkkion korottamista (14. 1. 18 §); satama-alueiden asemakaavan muuttamista (28. 1. 58 §); indeksiehtoisten vuokrasopimusten vuokrien korottamista (11. 2. 106 §); nestemäisen polttoaineen jakelupaikan sijoittamista Katajanokan tavara-aseman eteläpäähän (11. 2. 107 §); Sompasaaren ja Nihtisaaren siirtämistä satamalautakunnan hallintoon (11. 2. 109 §); Länsisataman Jaalalaiturilla sijaitsevan nosturin myymistä (11. 2. 112 §); dipl. ins. Erik Ehnbergin prokuravaltuuden peruuttamista ja sen myöntämistä varastoimistoimen apul. joht. Veikko Mieloselle (25. 2. 152 §, 20. 5. 342 §); luvan saamista irtaimen omaisuuden myyntiin (25. 2. 153 §); posti- ja lennätinhallituksen Länsisataman J-makasiiniin rakentaman toimistokopin ostamista (25. 2. 154 §); v:n 1956 työttömyys-

töiden kustannuksia (25. 2. 155 §); dipl. ins. Arthur Lagerqvistin anomusta lievennyksen saamisesta kielitaitovaatimuksesta (25. 2. 164 §); työttömyystöiden antamista yksityisen rakennusliikkeen suoritettavaksi (25. 2. 170 §); tulipalossa tuhoutuneen omaisuuden poistamista ja korvaamista (11. 3. 180 §); matka-apurahan myöntämistä mittausteknikolle (25. 3. 235 §); Katajanokan korttelin n:o 190 kiinteistölautakunnan hallintoon siirtyneen osan pääoma-arvon määräämistä (8. 4. 250 §); kahden insinöörin oikeuttamista käyttämään omia autojaan virka-ajoissa (8. 4. 252 §); eräiden vakinaisten virkojen lakkauttamista (8. 4. 253 §); ehdotusta kaupungin uudeksi satamajärjestykseksi (8. 4. 258 §); sataman kannattavaisuuslaskelman tarkistamista eräiden satamaomaisuuden arvostuserien osalta (8. 4. 259 §); eräiden satamalaitoksen viranhaltijain lähettämistä virkamatkalle (8. 4. 274 §, 9. 9. 521 §); sosiaaliministeriön vahvistuksen saamista laiturihuoltotaksan korotetuille maksuille ja yleisen talletusmakasiinin työmaksujen sekä sataman koneellisten tavaransiirtolaitteiden käyttötaksan maksujen korotuksille (23. 4. 283, 284, 285 §); varastosuojan ostamista Oy. Mercantile Ab:ltä (23. 4. 286 §); käytöstä poistettavan moottoriveneen myymistä (23. 4. 289 §); raskaan nosturin hankkimista Länsisataman Jätkäsaaren laiturille (6. 5. 327 §); vuosilomakorvauksen suorittamista satamarak. päall. Backbergille (20. 5. 344 §); Suomen Meripelastusseuran avustamista (20. 5. 345 §); Katajanokan II varastorakennuksen piirustuksia (27. 5. 357 §, 3. 6. 371 §, 23. 9. 540 §); nosturihankintojen valvojan palkkaamista (3. 6. 377 §); yksityisraiteen rakentamista Oulunkylään (17. 6. 392 §); Länsisataman huoltorakennuksen järjestysmiehen virka-asuntoa (17. 6. 393 §); Pitkänsillan leventämistä (24. 6. 421 §); hiilisatamassa vaurioituneen auton korjauskustannusten korvaamista (12. 8. 440 §); Kulosaaren sillan teräsrakenteiden ja kaiteiden maalausta (12. 8. 471 §); Pasilan-Kumpulan-Sörnäisten ratasuunnitelmaa (26. 8. 483 §); Sörnäisten rantatien raiteiston järjestelyä (26. 8. 485 §); Kulosaaren sillan rakennusmäärärahan ylittämisoikeutta (23. 9. 539 §); Pohjoisrannan leventämistä (7. 10. 550 §); satamakamreerin viran avoimeksi julistamista (7. 10. 558 §); auto- ja tennistalossa II tullikamaria varten suoritettavia korjaustöitä (21. 10. 579 §); Kulosaaren sillan harjannostajaisia (21. 10. 591 §); lisämäärärahojen saamista tai määrärahojen käyttöä (21. 10. 600 §, 4. 11. 634 §, 2. 12. 708, 709 §); ylitöiden teettämisluvan anomista (4. 11. 645 §); eräiden Sörnäisten rantatien varrella olevien laitureiden purkamista (18. 11. 663 §) sekä Humallahden laiturin rakentamista (2. 12. 693 §).

Palkkalautakunnalle tehtiin esityksiä, jotka koskivat: palkattoman virkavapauden myöntämistä eräille satamalaitoksen viranhaltijoille (14. 1. 19, 20 §, 12. 8. 470 §); jäänsärkijäin henkilökuntaan kuuluvien palkkauskysymyksiä (25. 2. 147 §, 16. 12. 756 §) sekä laitoksen viranhaltijoiden oikeuttamista pitämään sivutointa eräissä tapauksissa (7. 10. 559 §, 21. 10. 598 §, 16. 12. 757 §).

Kiinteistölautakunnalle tehtiin esityksiä asioista, jotka koskivat: Oy. Trustivapaa Bensiinin anomusta saada rakentaa öljy- ja höyryputket Herttoniemen öljysatamaalueelle (25. 3. 213 §); Salmisaaren Veneveistämön anomusta alueen vuokraamisesta Lauttasaaresta (8. 4. 249 §); Oy. Rudus Ab:n anomusta saada vuokrata alue betonitehtaan paikaksi (26. 8. 482 §) sekä Oy. Skanoil Ab:n anomusta rautatien tasoristeyksen siirtämiseksi Herttoniemen Bensiinikadulla (7. 10. 572 §).

Lausuntoja. Kaupunginhallitukselle annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: satamajäänsärkijöiden hinausmaksujen korottamista (14. 1. 13 §); lisäalueiden vuokraamista Oy. Ford Ab:lle (14. 1. 15 §, 25. 2. 146 §); varastoimistoimen johtajan viran täyttämistä (14. 1. 27 §); talviliikennetoimikunnan täydentämistä ja mietintöä (28. 1. 54§, 21. 10. 585 §); valitusta satamalautakunnan päätöksestä, joka koski Hanasaaren laiturille sijoitettavien kahden kahmarinosturin hankintaa (28. 1. 56 §); Länsisataman Hietasaarenkadun raiteistonjärjestelyä (28. 1. 59 §, 12. 8. 437 §); eräiden asuntotonttien siirtämistä satamalautakunnan hallinnosta kiinteistölautakunnan hallintoon (28. 1. 86 §); lisäkorvauksen maksamista tavaranmerkitsijöille suojapeitteiden käsittelystä ja hoidosta (11. 2. 110 §); Oy. Shell Ab:lle Laajasalosta vuokrattavan alueen rajojen määräämistä (11. 2. 111 §); hiekanpurkauspaikkojen järjestämistä (25. 2. 144 §); Hiilentuonti Oy:n anomusta 20 v:n vuokra-ajan myöntämisestä ja piirustusten hyväksymisestä (25. 2. 145 §); tuulaakikysymystä (25. 2. 168 §); työttömyystöiden työntekijöitä (11. 3. 179 §); kiinteän omaisuuden tarkastajien ja vuositilintarkastajien v:n 1956 kertomuksia (25. 3. 212 §, 26. 8. 493 §); tullikäsittelyä rautatieasemalle perustettavassa tullaustoimistossa (25. 3. 217 §); lisäalueen vuokraamista Laajasalosta Oy. Esso Ab:lle (25. 3. 232 §); purjehdussataman

järjestämistä Vattuniemeen (25. 3. 234 §); Pohjoisrannan muuttamista pääliikneneväyläksi (25. 3. 238 §); kalliosuojien rakentamista (8. 4. 248 §); lisäalueen vuokraamista Wärtsilä-yhtymän Hietalahden Telakalle (6. 5. 318 §, 9. 9. 503 §); Katajanokan II varastorakennuksen uusittuja luonnospiirustuksia (27. 5. 357 §, 3. 6. 371 §); Vantaan siltojen leventämistä (3. 6. 369 §); Hanasaaren voimalaitoksen tonttia (17. 6. 401 §); liikennöimistä ylipainoisella kuorma-autolla kaupungin alueella (17. 6. 402 §); satamatoimintaan liittyvien maksujen ja taksojen tarkistamista (17. 6. 403 §); Pitkänsillan pohjoispään tunnelinrakentamissuunnitelmaa (24. 6. 420 §) ja rinnakkaissillan suunnittelua (24. 6. 422 §); Salmisaaren voimalaitoksen laiturin kiinnityslaitteita (12. 8. 431 §); Malmin-Tapaninkylän pesulautan eristämistä uimarannasta (12. 8. 433 §); katujen ja viemärien rakentamista v. 1958 (12. 8. 434 §); raiteiden rakentamista Kyläsaaren alueelle (12. 8. 435 §, 2. 12. 698 §); venepaikkojen korvaamista uusilla (12. 8. 436 §); rakennusainesatamia (12. 8. 438 §); alueen varaamista autojen huoltoasemaa varten Lapinniemeltä (12. 8. 450 §); Sörnäisten raiteiston muutoksista aiheutuvia toimenpiteitä (26. 8. 484 §); alusten aiheuttamien öljyvahinkojen estämistä tarkoittavan lain voimaanastumisaikaa (26. 8. 491 §); asuntolaivan sijoittamista Pohjoissatamaan (9. 9. 502 §); kaukolämmitysjohdon rakentamista Sörnäisten rantatielle (7. 10. 551 §); vt Saarisen ym. välikysymystä (7. 10. 573 §); suunnittelevan työvoiman työ-, palkka- ym. olosuhteiden selvittämistä (21. 10. 584 §); Lauttasaaren sillan liikennöimistä raskailla autoilla (21. 10. 586 §); m/s Korkeasaaren ajonopeutta sisäsatama-alueella (21. 10. 587 §); helsinkiläisten kuorma-autoilijoiden käyttämistä kaupungin autokuljetuksissa (21. 10. 588 §); ehdotusta Siltasaaren rantaosuuden kunnostamisesta (4. 11. 630 §); aloitetta Hakaniemen rannan järjestelystä (4. 11. 631 §); Mekaanikonkadun ja Valajankadun kunnostamista (18. 11. 658 §); venelaiturin rakentamista Herttoniemeen (18. 11. 659 §); Stansvikin kartanon päälaiturin kunnostamista (18. 11. 660 §); aloitetta Eläintarhanlahden rannan kunnostamisesta (18. 11. 661 §); Helsingin Kauppakamarin satamaoloihin kohdistamia huomautuksia (18. 11. 669 §); Hevossalmen uuden kääntösillan rakentamista (2. 12. 701 §); Oy. Rudus Ab:n betonitehtaan paikkaa (16. 12. 738 §); satamakamreerin viran täyttämistä (16. 12. 763 §) sekä työturvallisuutta alusten lastauksessa ja purkauksessa (16. 12. 764 §).

Kiinteistölautakunnalle annettiin lausunnot Oy. Renlund Ab:n anomuksesta saada rakentaa lastaussilta tehdastontilleen Pitäjänmäellä (6. 5. 321 §).

Investointitoimikunnalle annettiin lausunto vuosien 1958—1963 sijoitusohjelmasta (28. 1. 85 §).

Satamalaitos

Satamalaitoksen ja sen osastojen päälliköt. Satamalaitosta johti satamajoht. Kristian Eiro ja osastopäällikköinä toimivat kansliaosastolla siht. Veikko Mielonen 1. 6. asti, 1. 6. —30. 9. välisenä aikana vs. siht. Osmo Merimaa sekä 1. 10. lähtien siht. Holger Quick, kassa- ja tilivirastossa satamakamr. Eero Candolin kuolemaansa 24. 9. asti sekä sen jälkeen vs. satamakamr. Mainio Kauppala, satamakonttorissa satamakapt. Georg Häggström, varastoimis- ja laiturihuolto-osastolla varastoimistoimen joht. Erik Ehnberg eläkkeelle siirtymiseensä 1. 2. asti ja sen jälkeen joht. Tauno Teräs sekä satamarakennusosastolla satamarak. pääll. Boris Backberg.

Henkilökunta

Kansliaosasto. Haettavana olleeseen sihteerin virkaan nimitettiin varat. Holger Quick 1. 10. lukien (9. 9. 510 §).

Kassa- ja tilivarasto. Henkilökunnasta kuoli satamakamr. Eero Candolin 24. 9.

Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto. Varastoimistoimen johtajan virkaan nimitettiin 24. 1. varastoimistoimen apul. joht. Tauno Teräs. Varastoimistoimen apulaisjohtajan virkaan nimitettiin satamalaitoksen siht. Veikko Mielonen 1. 6. lukien (6. 5. 329 §).

Eläkkeelle siirtyneelle dipl. ins. Arthur Lagerqvistille myönnettiin ero virastaan 1. 7. lukien (3. 6. 377 §) ja virkaan nimitettiin dipl. ins. Veikko Heinonen 1. 9. lukien (12. 8. 443 §). Virka siirrettiin 30. palkkaluokasta 31. palkkaluokkaan 1. 10. alkaen.

Sairauslomat. Viranhaltijoille ja työsuhteessa oleville myönnettiin virkasäännön mukaisia sairauslomia kertomusvuoden kuluessa 303 tapauksessa. Sairauslomapäivien luku-

määrä oli 5 094, joista 3 757 päivää täysin palkkaeduin, 1 298 päivää 2/3 palkkaeduin ja 39 päivää ilman palkkaa.

Henkilökunnan lukumäärä. Satamalaitoksen palveluksessa oli 31. 12. henkilökuntaa seuraavasti: virkasuhteessa olevia 578, työsuhteessa kuukausipalkkaisia 140 ja tuntipalkkaisia 646. Henkilökunta jakaantui satamalaitoksen eri osastoille seuraavasti:

		Työsuhteessa	
	Virkasuhteessa	Kuukausi-palkkalaisia	Tunti-palkkalaisia
Kansliaosasto [1])	7	—	—
Kassa- ja tilivirasto	44	—	—
Satamakonttori	36	22	—
Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto	428	72	9
Satamarakennusosasto	63	46	637
Yhteensä	578	140	646

Henkilökunnasta oli miespuolisia 1 261 ja naispuolisia 103 viranhaltijaa tai työntekijää.

Varastorakennukset, laituripituus ym.

Eteläsataman varastorakennusten lattiapinta-ala oli kertomusvuoden päättyessä 79 610 m² ja Länsisataman varastorakennusten 42 760 m². Katajanokan laiturin I varastorakennus, lattiapinta 2 560 m², otettiin käyttöön syyskuun lopulla. Ensimmäinen alus purki lastinsa tähän varastosuojaan 29. 9. Länsisataman varastorakennusten lattiaala lisääntyi 460 m²:llä, kun Oy. Mercantile Ab:ltä lunastettiin sen vuokra-alueella sijainnut varastorakennus 400 000 mk:n hinnasta kaupunginhallituksen myönnettyä tarkoitukseen määrärahan.

Kaupungin omistamien, vähintään 2 m:n syvyisten varsinaisten meriliikennelaiturien pituus oli kertomusvuoden päättyessä 5 734 m, johon määrään ei siis sisälly saaristoliikennelaitureita eikä purkauslaitureita, vaikka niiden syvyys olisi yli 2 m.

Satamien rautatieraiteiden pituus oli kertomusvuoden lopussa 64 569 m, johon määrään ei sisälly Katajanokalle ja Länsisatamaan rakenteilla olevia uusia raiteita, näiden alueiden raiteistojen järjestelyn ollessa vielä keskeneräinen.

Vesialueita täytettiin yhteensä 47 110 m², josta sataman varsinaisen maa-alueen lisäys oli 21 520 m².

Kone Oy:ltä v. 1956 tilatuista 20 kappaletavaranosturista vastaanotettiin Katajanokalle 10 nostokyvyltään 1.5/3 tonnin nosturia, joista yksi vaurioitui rautatievaunujen ja nosturien 14. 10. sattuneessa yhteentörmäyksessä.

Wärtsilä-yhtymä Oy. Crichton-Vulcanilta tilattiin 25 tonnin nosturi sijoitettavaksi Länsisatamaan Jätkäsaaren laiturille (6. 5. 327 §).

Satamalaitoksen kaksi Vedette-merkkistä henkilöautoa luovutettiin, toinen sähkölaitokselle ja toinen terveydenhoitovirastolle.

Jaalalaiturilla sijainnut 1.5 tonnin nosturi myytiin romutettavaksi.

Kertomusvuoden päättyessä satamalaitoksella oli 63 laiturinosturia [2]), 13 autonosturia, 33 haarukkatrukkia ja seitsemän vaununsiirtotraktoria.

Satamaliikenne

Jäätalvi 1956/57 oli erittäin edullinen. Satama oli avoinna koko talven, joten liikenne sujui häiriöittä. Helmikuun loppuun asti oli satama melkein jäätön, joten Otso oli ensimmäisen kerran töissä 5. 3. Talvella ja keväällä oli satamassa ennätysmääräisesti laivoja, joskus lähes 50, joista kuitenkin osa joutui odottamaan laituriin pääsyä. Kesän ja syksyn kuluessa oli liikenne hiljaisempi kuin vastaavana aikana edellisenä vuonna.

Satamaan saapui kertomusvuoden aikana 6 645 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 794 343 rekisteritonnia, ja sieltä lähti 6 633 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 778 876 rekisteritonnia. Edellisenä vuonna saapui 6 353 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 573 496

[1]) Satamajohtaja mukaanluettuna.
[2]) Vaurioitunut nosturi on luettu mukaan.

rekisteritonnia ja lähti 6 339 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 573 966 rekisteritonnia. Kertomusvuoden aikana saapuneiden alusten lukumäärä lisääntyi 292 aluksella ja vetomäärä 220 847 rekisteritonnia eli 8.6 %, lähteneiden alusten lukumäärä lisääntyi 294 aluksella ja vetomäärä 204 910 rekisteritonnia eli 8.0 %.

Helsingin satamassa käyneiden alusten luku- ja vetomäärä eri kuukausina oli seuraava:

Kuukausi	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia
Saapuneet alukset:						
Tammikuu	210	219 327	22	7 318	232	226 645
Helmikuu	154	152 377	10	2 522	164	154 899
Maaliskuu	152	129 372	—	—	152	129 372
Huhtikuu	222	196 948	12	6 441	234	203 389
Toukokuu	244	203 024	383	37 944	627	240 968
Kesäkuu	286	239 971	509	42 789	795	282 760
Heinäkuu	288	229 200	636	59 980	924	289 180
Elokuu	282	247 106	505	45 234	787	292 340
Syyskuu	270	209 429	678	53 978	948	263 407
Lokakuu	259	193 804	496	43 549	755	237 353
Marraskuu	253	206 559	413	42 437	666	248 996
Joulukuu	254	211 658	107	13 376	361	225 034
Koko vuosi	2 874	2 438 775	3 771	355 568	6 645	2 794 343
Kotipaikka:						
Helsinki	817	875 927	592	126 557	1 409	1 002 484
Muualla kotimaassa	350	296 787	3 179	229 011	3 529	525 798
Ulkomailla	1 707	1 266 061	—	—	1 707	1 266 061
Lähteneet alukset:						
Tammikuu	216	223 103	22	7 318	238	230 421
Helmikuu	150	146 592	10	2 522	160	149 114
Maaliskuu	163	141 614	—	—	163	141 614
Huhtikuu	203	185 855	12	6 441	215	192 296
Toukokuu	256	222 129	371	37 283	627	259 412
Kesäkuu	285	232 802	521	43 450	806	276 252
Heinäkuu	289	231 080	636	59 980	925	291 060
Elokuu	289	252 248	505	45 234	794	297 482
Syyskuu	259	195 225	584	52 954	843	248 179
Lokakuu	272	207 878	590	44 573	862	252 451
Marraskuu	252	205 279	410	42 305	662	247 584
Joulukuu	228	179 503	110	13 508	338	193 011
Koko vuosi	2 862	2 423 308	3 771	355 568	6 633	2 778 876
Kotipaikka:						
Helsinki	815	879 921	592	126 557	1 407	1 006 478
Muualla kotimaassa	347	286 053	3 179	229 011	3 526	515 064
Ulkomailla	1 700	1 257 334	—	—	1 700	1 257 334

Ulkomainen merenkulku. Saapuneiden alusten lukumäärä oli 330 eli 13.0 % ja vetomäärä 171 732 nettorekisteritonnia eli 7.6 % suurempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 332 eli 13.1 % ja vetomäärä 155 795 nettorekisteritonnia eli 6.9 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Saapuneista aluksista oli suomalaisia 1 167, yhteensä 1 172 714 nettorekisteritonnia eli 48.0 % ja ulkomaisia 1 707, yhteensä 1 266 061 nettorekisteritonnia eli 52.0 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä. Lähteneistä aluksista oli suomalaisia 1 162, yhteensä 1 165 974 nettorekisteritonnia eli 48.2 % ja ulkomaisia 1 700, yhteensä 1 257 334 nettorekisteritonnia eli 51.8 % ulkomaisessa merenkulussa lähteneiden alusten koko vetomäärästä.

Rannikkoliikenne. Saapuneiden alusten lukumäärä oli kertomusvuonna 38 eli 1.0 % pienempi ja vetomäärä 49 115 nettorekisteritonnia eli 16.0 % suurempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 38 eli 1.0 % pienempi ja vetomäärä 49 115 nettorekisteritonnia eli 16.0 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Ulkomainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna meritse 2 454 750 painotonnia tavaraa ja lähti ulkomaille 377 985 painotonnia. Koko ulkomainen tavaraliikenne oli siis 2 832 735 painotonnia (ed. v. 2 366 300, 466 584 ja 2 832 884). Tuonti lisääntyi kertomusvuonna edelliseen vuoteen verraten 88 450 painotonnia eli 3.7 %. Koko ulkomainen tavaraliikenne väheni 149 painotonnia eli 0.01 %, viennin vähentyessä 88 599 painotonnia eli 19.0 %.

Tuonti ja vienti jakaantuivat kertomusvuoden aikana eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Tuonti painotonnia	Vienti painotonnia	Yhteensä painotonnia
Tammikuu	291 325	37 841	329 166
Helmikuu	195 611	31 697	227 308
Maaliskuu	155 956	42 871	198 827
Huhtikuu	234 869	35 832	270 701
Toukokuu	216 393	27 518	243 911
Kesäkuu	179 360	39 213	218 573
Heinäkuu	185 963	23 942	209 905
Elokuu	154 011	35 132	189 143
Syyskuu	175 256	29 702	204 958
Lokakuu	196 017	24 297	220 314
Marraskuu	230 414	30 348	260 762
Joulukuu	239 575	19 592	259 167
Koko vuosi	2 454 750	377 985	2 832 735

Suomalaiset alukset toivat Helsinkiin ulkomailta tavaraa 1 272 036 painotonnia eli 51.8 % Helsingin tuonnista ja ulkomaiset alukset 1 182 714 painotonnia eli 48.2 %. Suomalaiset alukset veivät Helsingistä 142 205 painotonnia eli 37.7 % Helsingin viennistä ja ulkomaiset alukset 235 780 painotonnia eli 62.4 %. Koko Helsingin sataman tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 1 414 241 painotonnia eli 49.9 % ja ulkomaisten alusten osalle 1 418 494 painotonnia eli 50.1 %. Edellisenä vuonna tuotiin suomalaisilla aluksilla tavaraa 51.2 % ja ulkomaisilla 48.8 % ja vietiin suomalaisilla aluksilla 41.5 % ja ulkomaisilla aluksilla 58.5 %, koko tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 49.6 % ja ulkomaisten alusten osalle 50.4 %.

Tuontitavarat jakaantuivat v. 1957 ja 1956 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1957 Painotonnia	1956 Painotonnia
Kappaletavara	227 078	290 820
Metallit ja metallitavara	257 875	254 014
Vilja ja viljatuotteet	111 075	199 020
Kivihiili ja koksi	963 479	800 510
Öljyt	522 451	474 997
Lannoitusaineet	10 068	35 779
Muu tavara	362 724	311 160
Yhteensä	2 454 750	2 366 300

Vientitavarat jakaantuivat v. 1957 ja 1956 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1957 Painotonnia	1956 Painotonnia
Kappaletavara	24 299	27 308
Paperi	58 638	91 479

Tavararyhmä	1957 Painotonnia	1956 Painotonnia
Pahvi ja kartonki	22 818	25 797
Puuhioke ja selluloosa	19 602	81 395
Vaneri	24 926	29 952
Sahattu puutavara	115 178	122 943
Sahaamaton puutavara	56 426	36 548
Muu tavara	56 098	51 162
Yhteensä	377 985	466 584

Sahattua puutavaraa vietiin kertomusvuonna 40 907 standarttia, edellisenä vuonna 43 908 standarttia. Sahaamatonta puutavaraa vietiin kertomusvuonna 122 891 m³, edellisenä vuonna 77 999 m³. Nämä määrät sisältyvät painotonneina ilmaistuna yllä olevaan tilastoon.

Kotimaan tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kotimaasta tavaraa 863 132 painotonnia ja lähti 8 577 painotonnia. Koko kotimainen tavaraliikenne oli siis 871 709 painotonnia (ed. v. 784 010, 3 379 ja 787 389 painotonnia). Tavaraliikenne lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 84 320 painotonnia eli 10.7 %.

Tavaraa saapui seuraavasti:

Tavararyhmä	1957 m³	1957 Painotonnia	1956 m³	1956 Painotonnia
Sahattu puutavara	738	443	730	438
Halot	19 775	8 899	10 568	4 756
Muu sahaamaton puutavara	—	—	—	—
Hiekka	480 907	721 360	428 373	642 560
Tiilet	.	662	.	1 873
Kalkki ja sementti	.	116 978	.	122 021
Öljyt	.	13 394	.	11 754
Kasvikset	.	479	.	282
Kalat	.	193	.	166
Muu tavara	.	724	.	160
Yhteensä	.	863 132	.	784 010

Tavaraa lähetettiin seuraavasti:

Tavararyhmä	1957 m³	1957 Painotonnia	1956 m³	1956 Painotonnia
Kappaletavara	.	—	.	—
Öljyt	.	7 153	.	2 022
Puutavara	.	—	.	—
Muu tavara	.	1 424	.	1 357
Yhteensä	.	8 577	.	3 379

Ulkomaan matkustajaliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna 49 343 matkustajaa ja lähti 50 103 (ed. v. 47 694 ja 47 602).

Jäänmurtaja Otso oli kulussa kaikkiaan 58 tuntia ja kulki tänä aikana 270 meripenikulmaa. Polttoöljyä kului 111 tn, koneöljyä 150 kg ja halkoja 130 m³. Alus toimitti 16 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 280 000 mk. Alus oli telakalla vuosikorjausta varten 4.—9. 5. välisen ajan.

Satamajäänmurtaja Turso oli kulussa 833 tuntia kulkien tänä aikana 3 479 meripenikulmaa. Se kulutti kaasuöljyä 141 tn ja erilaisia koneöljyjä 1 423 kg. Turso toimitti 419 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 8 010 555 mk. Turso antoi aluksille 1 381 m³ vettä, jonka kuljetuksesta veloitettiin 276 200 mk. Alus oli telakalla 4. 5. — 6. 6. välisenä aikana vuosikorjausta varten.

Satamavesipostit. Vesimittarien mukaan otettiin satamavesiposteista vettä 104 044 m³, josta 83 810 m³ myytiin aluksille, 3 963 m³ annettiin maksutta valtion jäänmurtajille,

jäänmurtaja Otso käytti 445 m³ ja Turso 407 m³. Loppuosa oli hukkavettä. Vesiproomuja HKS 1 (250 tn) ja HKR 21 (100 tn) ei käytetty varsinaiseen tarkoitukseensa, vaan satamarakennusosaston töihin.

Kompassien tarkistus. Kompassejaan tarkistuttamassa kävi kertomusvuonna kaikkiaan 108 alusta, joista 45 oli ollut kiinnitettynä tarkistuspoijuun ja 62 tarkistuspaalustoon. Alukset maksoivat paalun tai poijuston käytöstä yhteensä 98 000 mk.

Vuokraveneet. Purjehduskautena hyväksyttiin satama-alueella liikennöimään 42 vuokramoottorivenettä.

Nosturit. Nosturien käyttötunteja oli kaikkiaan 83 680 (v. 1956 97 638) ja tuntimäärä oli 13 958 eli 14.3 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Eteläsataman (Katajanokka + Matkustajalaituri) nosturien käyttötunteja oli 1 761 eli 4.7 % vähemmän kuin v. 1956, myöskin Länsisataman (Jätkäsaari + Hiilisatama) nosturien käyttötunteja oli 12 197 eli 20.5 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Eri kuukausien käyttötuntimäärät jakaantuivat seuraavasti:

Vuosi ja kuukausi	Eteläsataman		Länsisataman		Käyttö tunteja-yhteensä
	25 tonnin nosturi	Katajanokan [1]) (21) ja Matkustajalaiturin (6) nosturit, 27 kpl	Jätkäsaaren laiturin nosturit, 20 kpl	Saukon laiturin (hiilisataman) nosturit, 11 kpl	
Tammikuu	61	2 627	3 568	1 644	7 900
Helmikuu	29	3 030	2 516	2 047	7 622
Maaliskuu	40	2 348	2 943	2 102	7 433
Huhtikuu	32	3 281	3 052	1 233	7 598
Toukokuu	29	2 523	2 326	1 480	6 358
Kesäkuu	51	2 973	2 075	678	5 777
Heinäkuu	21	2 241	2 485	621	5 368
Elokuu	13	3 017	2 403	924	6 357
Syyskuu	34	2 212	1 611	962	4 819
Lokakuu	19	4 073	2 539	921	7 552
Marraskuu	7	3 506	2 707	1 691	7 911
Joulukuu	33	3 977	2 966	2 009	8 985
Koko vuosi	369	35 808	31 191	16 312	83 680
Näistä ylityötunteja	152	4 680	4 414	2 963	12 209
1956	593	37 345	40 284	19 416	97 638
Näistä ylityötunteja	282	7 451	7 601	3 746	19 080

Hiilinostureilla purettujen alusten lukumäärä oli kertomusvuoden aikana 538. Aluksista purettiin 668 563 tn hiiltä ja koksia. Hiilitarhoista kuormattiin hiiltä ja koksia 25 868 tn.

Kappaletavaranostureilla purettiin yhteensä 1 708 alusta, joista 679 Katajanokalla, 730 Länsisatamassa ja 299 Matkustajalaiturilla.

Autonostureiden (13 kpl) työtuntien lukumäärä oli 10 587.

Haarukkatrukkien (33 kpl) työtuntien lukumäärä oli 47 951 ja

vaununsiirtotraktoreiden (7 kpl) työtuntien lukumäärä oli 4 513.

Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta

Yleiseen varastoon otettujen ja siitä annettujen tavarain määrä tonneina v. 1955—1957 selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Vuosineljännes	1957		1956		1955	
	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu
Tammi—maaliskuu	12 369	10 263	7 447	7 261	5 423	6 258
Huhti—kesäkuu	6 366	8 326	8 845	8 599	7 221	7 062
Heinä—syyskuu	8 161	9 680	11 780	9 633	9 183	7 850
Loka—joulukuu	12 979	9 007	10 500	12 155	8 703	8 486
Koko vuosi	39 875	37 276	38 572	37 648	30 530	29 656

[1]) 1. 1. 1957 oli Katajanokalla 12 nosturia, uusia 1.5/3 tonnin nostureita saatiin vuoden aikana 10 kpl, näistä yksi kuitenkin tuhoutui.

Kertomusvuoden alkaessa oli yleisessä varastossa tavaraa 10 772 tn, joten hallussa ollutta tavaraa oli yhteensä 50 647 tn. Varastosta annettiin 37 276 tn ja v:een 1958 jäi varastoon 13 371 tn. Tavaranvaihto nousi kertomusvuonna 77 151 tonniin, vastaten 76 220 tn v. 1956 ja 60 186 tn v. 1955.

Yleiseen varastoon otettujen tavaraerien lukumäärä oli kertomusvuonna 11 057, edellisenä vuonna 8 174 ja v. 1955 8 039. Yleisestä varastosta annettujen tavaraerien lukumäärä oli vastaavasti 31 694, 20 223 ja 21 443.

Yleisen varaston tallettajille annettiin vastaanottokuitteja 11 057, edellisenä vuonna 8 174 ja v. 1955 8 039. Talletustodistuksia warrantteineen annettiin vastaavasti 32, 25 ja 25.

Kertomusvuonna oli käytössä 6 vaunuvaakaa. Punnitustodistuksia annettiin 120 999, edellisenä vuonna 137 820 ja v. 1955 145 056.

Katajanokan satama-asemalle saapui maan muista satamista tullaamatonta tuontitavaraa, joka laiturihuollon toimesta purettiin satamalaitoksen makasiineihin seuraavasti:

Vuosineljännes	1957 tn	1956 tn	1955 tn
Tammi—maaliskuu	2 338	776	203
Huhti—kesäkuu	227	2 287	458
Heinä—syyskuu	203	342	90
Loka—joulukuu	159	297	98
Koko vuosi	2 927	3 702	849

Laiturihuoltotoimintaa v. 1955—1957 valaisee seuraava taulukko:

Vuosi ja vuosineljännes	Alusten lukumäärä	Tavaralähetysten lukumäärä		Kokonaislasti tonnia	
		Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta	Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta
1957					
Tammi—maaliskuu	301	31 129	30 284	212 696	136 193
Huhti—kesäkuu	392	33 899	33 055	209 657	142 405
Heinä—syyskuu	429	28 742	28 150	193 563	112 017
Loka—joulukuu	415	40 167	39 108	231 858	164 240
Koko vuosi	1 537	133 937	130 597	847 774	554 855
1956	1 363	132 741	129 778	944 947	620 204
1955	1 567	140 864	137 812	955 705	637 141

Tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat vaakamestarit. Tullipakkahuoneen ulkopuolella suoritettuihin tavarain punnituksiin käytettiin yhteensä 4 052 t ja tavaraa punnittiin kaikkiaan 42 301 tn. Toimituksista vaakamestarit kantoivat korvauksia kaikkiaan 1 348 479 mk, mistä määrästä tuli heidän omiksi palkoikseen 540 000 mk, heidän apulaistensa palkkioihin 666 901 mk ja muihin kustannuksiin 141 578 mk.

Satamarakennustoiminta

Toimintapiiri ja työvoima. Satamarakennusosaston varsinaisiin tehtäviin kuuluu laiturien, väylien ja satama-alueiden suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito, satamien rakennusten kunnossapito, satamiin kuuluvien kaupungin huolehdittavien rautateiden kunnossapito, suunnittelu ja rakentaminen, satama-alueiden katujen ja liikenneväylien rakentaminen ja kunnossapito ja näiltä alueilta vuokrattavien tonttien merkitseminen. Satamarakennusosasto suorittaa myös satamaliikenteelle osittain luovutettuja alueita koskevia vastaavanlaisia tehtäviä sekä muuallakin kuin satama-alueilla niiden rautatieraiteiden kunnossapidon ja rakentamisen, joista huolehtiminen kuuluu kaupungille. Niinikään satamarakennusosasto suunnittelee ja rakentaa siltoja vesialueiden ja rautateiden poikki sekä suorittaa toimintapiiriinsä liittyviä töitä kaupungin muiden viranomaisten ja yksityisten laskuun.

Satamarakennusosasto teki esityksen tai antoi lausunnon satamalautakunnalle 116 asiasta, joista 83 koski rakentamista tai suunnittelua, 17 vuokrausasioita tai rakennusten piirustuksia ja 16 hallinto-, henkilö- tai palkka-asioita. Satamarakennusosasto antoi lausuntoja myös muille kaupungin viranomaisille.

Henkilökuntaan kuului satamarakennuspäällikkö, yli-insinööri, yhdeksän insinööriä, joista yksi erosi vuoden lopulla, arkkitehti, kolme mittausteknikkoa ja kuusi piirtäjää. Vuoden lopussa oli paitsi apulaissatamarakennuspäällikön virkaa kaksi insinöörin ja kaksi apulaisinsinöörin virkaa avoinna. Kirjanpidosta, työntekijäin kortistosta ja muista toimistotehtävistä huolehti osaston kamreeri ja kuusi toimistoapulaista. Tilapäisiä viranhaltijoita oli kaksi toimistoapulaista. Suoranaista työnjohtoa hoiti 32 vakinaista rakennusmestaria, ylikonemestari, konemestari ja 15 ylimääräistä rakennusmestaria. Vakinaisten työntekijäin määrä väheni vähitellen tammikuun luvusta 630 joulukuun lukuun 565. Työntekijöistä 9 kuoli ja 11 siirtyi eläkkeelle. Vuosilomaa sai 578 työntekijää yhteensä 15 230 työpäivää. Työntekijäin sairaustapauksia oli 915 ja sairauslomapäiviä 15 301, joista 10 022 täysillä ja 5 279 kahden kolmanneksen palkkaeduilla.

Työttömyystöitä oli käynnissä aikana 5. 3. — 24. 6. ja 31. 10. alkaen vuoden loppuun. Suurin työvoima niissä oli keväällä 124 ja syksyllä 75 miestä.

Satamien korjaus ja kunnossapito. Määrärahoja oli talousarviossa 90.25 mmk. Säästöä ei jäänyt.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: rakennuksia varten oli määrärahoja 18 mmk, tilillä Kiinteät laitteet 60 mmk, tilillä Irtonaiset laitteet 9 mmk, tilillä Yleiset laitteet 3 mmk sekä tavarain ja uponneiden venheiden poistamiseen satamaalueelta 250 000 mk. Nämä määrärahat, yhteensä 90.25 mmk, käytettiin kokonaan.

Rakennusten korjaus ja kunnossapito kohdistui edelleenkin rakennusten kunnon säilyttämiseksi välttämättömimpiin toimenpiteisiin sekä muutoksiin. Länsisataman K-varastorakennuksen tullaustoimiston WC-tiloja muutettiin, H- ja I-varastorakennusten sähköjohtojen uudistaminen jännitteen korotuksen tähden jatkui. Meriaseman rakennusten vesikattoja korjattiin ja siltavaraston trukkitalliin tehtiin voiteluainevarasto. Katajanokan tulli- ja pakkahuoneessa olevaan lentorahtiosastoon liitettiin entisen ruokalan tilat ja tarpeettomien hissikuilujen tilat liitettiin lähitiloihin, varastorakennuksen n:o 12 purkauslaiturin asfalttipäällyste, 239 m², uudistettiin. Vesi-, viemäri- ja lämpöjohtoja sekä maalauksia korjailtiin melkoisesti.

Eteläsataman eteläisen laiturihaaran maanpuoleisen sivun peruskorjausta jatkettiin pohjoiskulmasta 79 m, Kauppatorin läntisen altaan kadunpuoleisia kiviporrasaskelmia oiottiin 86 m, Halkolaiturin kaulan pohjoissivua korjattiin perusteellisesti 60 m. Ruoholahden 3:n purkauslaiturin ylärakenne uusittiin, Sörnäisten rantatien purkauslaituri 1 ja laituri 2:n kaula purettiin. Aleksanterinkadun päässä olevan Korkeasaaren lauttalaiturin ylärakenne uusittiin. Sörnäisten rantatien venepaikat purettiin. Tarkastusharauksia tehtiin muun muassa Sörnäisten satamassa, Katajanokan laiturin edustalla sekä Paraisten laiturin ja Hanasaaren väylällä. Madaltunut Sörnäisten satama-allas ruopattiin 5.6 m:n syvyiseksi, ruopattu määrä oli 38 000 m³. Itämerenkadun eteläpuolella oleva Tallberginkadun osa, 3 200 m², päällystettiin 4 cm:n avoasfaltilla. Varastorakennus G:n kohdalle asetettin raiteiden kiskojen väliin stelcon-levyt 220 raidemetrille. Matalasalmenkatuun tehtiin viisi sadevesikaivoa johtoineen, Sirpalesaarenkadulle kaksi. Sirpalesaarenkadun pohjoisreunan raiteet korjattiin perusteellisesti ja varustettiin vastakiskoilla. Herttoniemen pääraiteeseen ja öljysataman raiteisiin vaihdettiin 1 050 ratapölkkyä. Lönnrotinkadun sillan kaarre, 141 m², päällystettiin sulfastal-verkolla ja bituladec-massalla. Venepaikkoja oli 2 198, joista 1 467 paalullisia. Käytössä oli 1 944 paikkaa, joista paalullisia 1 422. Venepaikkojen vähennys oli 150.

Yksi Eteläsataman, kaksi Hanasaaren ja viisi Herttoniemen väylän viittaa, yhteensä kahdeksan väylän viittaa, varustettiin loistevöillä. Vanhat tavaralavat ja teräsputkitopelot korjattiin, uusia ei tehty. Työlaivaston ruoppuri, hinurit H 1 ja H 3 sekä neljä teräsproomua olivat talven telakoituna Kone ja Sillan telakalla. Kaksi teräsproomua oli käytössä talvella ja korjattiin kesällä Kone ja Sillan telakalla. Ruoppuri ja kaivurit olivat käytössä kahdessa vuorossa.

Mariankadun poliisipiirin käyttöön tehtiin kaksi kesävartiovenettä. Jäälle asetettiin siltoja helmikuussa ja joulukuussa. Korkeasaaren ja Laajasalon railonsillat sekä Suomenlinnan laudakkopolku eivät olleet käytössä.

Korjausryhmän varastot siirrettiin Linnankadulta Hylkysaarenkadulle.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli talousarviossa koneellisten laitteiden 67.5 mmk:n hankintamäärärahaa ja 5 mmk:n käyttövaroja lukuun ottamatta 730 mmk, v:lta 1956 siirtyi 290 534 824 mk. Käytettävissä olleista varoista, jotka olivat 1 020 534 824 mk, käytettiin 444 744 403 mk ja siirtyi 575 790 421 mk v:een 1958.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: Laiturit, väylät, rautatiet ja kadut: määrärahat 422 034 557 mk, menot 298 617 726 mk, v:een 1958 siirtyi 123 416 831 mk; Rakennukset: määrärahat 565 802 390 mk, menot 113 428 800 mk, v:een 1958 siirtyi 452 373 590 mk; Työlaivasto: määrärahat 32 697 877 mk, menot 32 697 877 mk.

Laiturien, väylien, rautateiden ja katujen kustannukset jakautuvat seuraavasti:

Länsisataman rakennustyöt 120 259 548 mk; Eteläsataman 73 287 837 mk, josta Matkustajalaituri 28 023 106 mk sekä Katajanokan laituri, rautatiet ja kadut 45 264 731 mk; Sörnäisten sataman 104 032 470 mk, josta Hanasaaren laituri, väylä, rautatiet ja kadut 19 270 478 mk, Hanasaaren nosturi 49 607 316 mk, Parrulaituri 21 756 134 mk, Sompasaaren laituri ja kadut 3 154 116 mk, Sörnäisten raiteiston uudistus 6 180 687 mk ja yhteiskustannukset 4 063 739 mk sekä Herttoniemen sataman raiteet 1 037 871 mk.

Jätkäsaaren laiturin jatkamiseksi laskettiin pohjaliejulle sen sitomiseksi 52 000 m³ hiekanimulaivalla tuotua merihiekkaa. Raiteistoa uudistettiin 600 m:n pituisella osalla ja tuettiin sepelillä. Laituriin tehtiin 14 viemäritöntä sadevesikaivo- ja tarkastuskaivoyhdistelmää pintaveden johtamiseksi raide- ja kenttäalueilta. Laituria päällystettiin 4 400 m² asfalttibetonilla; 25 tonnin nosturin perustukset rakennettiin. Munkkisaaren laiturin eteläpäähän tehtiin päätymuuri. Eteläpään kenttää kivettiin 483 m². Laituria jatkettiin pohjoiseen päin 45 m. Työt aloitettiin 25. 1., arkut upotettiin ja täytettiin kivillä ja betonilla 16. 10. mennessä, laiturin muuri valmistui 31. 12. Laiturin takaisen alueen täytteeksi pumputtiin hiekanimulaivalla 7 000 m³ merihiekkaa. Laiturin rakentamiseen käytettiin 13 000 m hirttä, 1 600 m³ betonia ja arkkujen täytteeksi 11 500 m³ kiveä. Hietalahden pengerlaiturin edustalla ollut kari louhittiin 7.2 m:n syvyiseksi. Louhittu määrä oli 175 m³. Länsisataman alueelle otettiin edelleen täytettä Jätkäsaaren lounaiskärkeen ja Hernesaaren eteläpuolelle. Mittaajankatuun tehtiin Majakka- ja Neptuninkadun välille 108 m viemäriä. Hietasaarenkadun läntisten raiteiden muutostyöt aloitettiin. Jätkäsaaren laiturin nosturien uudistettavan ilmaradan perustustyöt aloitettiin. Jätkäsaaren kannaksen levennystyötä jatkettiin 15. 4. alkaen ja se valmistui 4. 11.

Matkustajalaiturin vanhan osan eteen rakennettavan laiturin paikalta ruopattiin 23 500 m³ savea ja tilalle tuotiin hiekanimulaivalla 65 000 m³ merihiekkaa. Varastorakennus 10:n läheisyydessä oleva Katajanokan laiturin kenttä rautateineen kunnostettiin, uutta nupukiveystä tehtiin 3 000 m³. Laiturin uudistetun osan rautatieraiteiden ja nosturien raiteen välit, 3 500 m², päällystettiin asfalttibetonilla. Samoin päällystettiin I varastorakennuksen pohjois- ja länsipuolella olevaa kenttää 2 900 m². Katajanokan laiturin jatkamiseksi koilliseen päin 51 m ruopattiin alue ja tuotiin tilalle 2 700 m³ hiekkaa. Paalutustelineiden ensimmäiset paalut juntattiin 17. 9. Laiturirakenteen puupaaluja juntattiin joulukuussa 200. Pylväsmäisten betonipaalujen 48 kärkiosaa valettiin työmaalle tehdyssä valimossa.

Sörnäisten vanha kaasulaitoksen hiililaituri purettiin sitä osaa lukuun ottamatta, joka oli vielä kahden vanhan hiilinosturin alustana. Hanasaaren laiturin maanpuoleiset raiteet tuettiin liikennöitäväksi. Laiturin v. 1956 valmistunut 125 m:n pituinen pohjoisosa kivettiin. Laiturin jatkamiseksi etelään päin ja samalla 150 tonnin kiinteän nosturin perustamiseksi ruopattiin keväällä kaivurilla 2 300 m³ savea. Nosturin perustus annettiin rakennettavaksi urakalla Silta ja Satama Oy:lle. Rakentaminen alkoi 1. 11. ja tukimuurin paalutus 29. 11. Vuoden lopussa paalutuksesta oli suoritettu 3/4 ja molemmat arkut olivat valmiina laiturilla. Altaan perälle rakennettavan, Hanasaaren laiturin suhteen poikittaisen, 120 m:n pituisen Parrulaiturin paikalta ruopattiin ruoppurilla 16 000 m³ savea, minkä jälkeen suoritettiin pohjan puhdistusta laiturirakenteen pohja-arkkujen paikalta kaivurilla. Kaikki viisi pohja-arkkua rakennettiin Kulosaaren siltatyömaalta saaduista jätepuista sekä laskettiin mereen. Sompasaaren itälaiturin paikalta ruopattiin ruoppurilla 3 300 m³ ja laiturikentän rajapenkereen paikalta 8 300 m³ savea.

Sörnäisten raiteiston uudistaminen valmistui. Sörnäisten niemen viidestä laiturista neljä liitettiin uuteen raiteistoon 21. 1. ja viides 6. 3. Hanasaaren raideyhteys valmistui 25. 2., Sörnäisten rantatien raiteiston uusi yhteys 9. 2. ja Sörnäisten niemen siirretyt kolme

pistoraidetta syyskuussa. Raiteiston uudistukseen, joka aloitettiin syksyllä 1954, sisältyi kallion louhintaa 13 000 m³, maan kaivua 21 000 m³, vesialueen kivitäyttöä 25 000 m³, pengertä 26 000 m³ ja raiteen sorausta 26 000 m³ sekä uutta raidetta 9 km, yksinkertaisia vaihteita 31, kaksoisvaihteita 4 ja risteysvaihteita 5.

Länsisataman satamatyöntekijöiden huoltorakennuksen valmistuminen viivästyi urakoitsijan vararikon tähden.

Katajanokan I varastorakennuksen rakensi urakalla Arvonen Oy. Työt alkoivat 29. 3. ja lopputarkastus pidettiin 18. 9. Sen paikalla ollut väliaikainen tulli- ja passintarkastamo siirrettiin II varastorakennuksen paikan itäpuolelle. II varastorakennuksen suunnitelma muuttui perusteellisesti aikaisemmin laaditusta. Uuden suunnitelman laatiminen satamalaitoksen valvonnassa jäi edelleen arkkitehdeille Jonas Cedercreutzille ja Helge Railolle.

Työlaivaston täydennykseksi aiotun raskaan kaivurin tuontilisenssi saatiin keväällä. Kaivurin valmisti Priestman Brothers Ltd. Kaivurin aluksen ja höyrykattilan hankinnasta tehtiin syksyllä sopimus Valmet Oy:n kanssa. Valmet Oy:n valmistama 200 m³:n vetoinen teräksinen ruoppaproomu saatiin käyttöön 30. 9.

Yleiset työt: Korjaus ja kunnossapito. Määrärahoja oli talousarviossa 22.156 mmk. Määrärahasta Muut sillat käytettiin 449 659 mk Lauttasaaren sillan korjauksiin. Säästöä ei jäänyt.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: Lauttasaaren sillan käyttö ja kustannukset 2 849 659 mk, Kulosaaren sillan käyttö ja korjaukset 800 000 mk, Muut sillat 1 550 341 mk, Varasto- ja teollisuusalueiden kadut ja rautatiet 9 mmk, Viemärien suistojen ruoppaaminen 2.5 mmk, Varasto- ja teollisuusalueiden viemärit 200 000 mk, Lumenkaatopaikkojen ruoppaaminen 1 mmk, Pesulauttojen korjaus ja kunnossapito 1.2 mmk sekä Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista 3.056 mmk, yhteensä 22.156 mmk.

Katajanokan katusillan tukirakenteita uusittiin.

Varasto- ja teollisuusalueiden katujen ja rautateiden kunnossapito suoritettiin tavanomaisesti.

Viemärien suistoista ja lumenkaatopaikoilta ruopattiin 15 000 m³ liejua.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli talousarviossa 308.24 mmk, v:lta 1956 siirtyi 162 695 729 mk, ylittämisoikeus oli 45 mmk, kaupunginhallituksen käyttövaroista saatiin 2.5 mmk viemärin rakentamiseksi Mekaanikonkatuun, Lauttasaaren siltatoimikunnan käyttöön siirrettiin sillan suunnittelumäärärahan käyttämätön osa 7 350 748 mk. Pitkänsillan leventämisen määrärahan käyttämätön osa 59 997 985 mk siirrettiin rinnakkaissillan tilille. Käytettävissä olleista varoista, joita oli 509 084 981 mk, käytettiin 319 183 823 mk ja v:een 1958 siirtyi 189 901 158 mk. Lisäksi suoritettiin kaupunginhallituksen myöntämästä 2 mmk:n määrärahasta kaupunkimittausosaston 1 159 770 mk:n suuruinen lasku Lauttasaaren uuden sillan ja sen liittymisteiden edellyttämistä pohja- ja maastotukimuksista.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: katuja ja rautateitä teollisuus- ja varastoalueille sekä Siltavuoren sataman rantojen ja Pohjoisrannan järjestelyä varten oli määrärahoja 86 675 320 mk, josta käytettiin 63 664 070 mk, v:een 1958 siirtyi 23 011 250 mk; siltoja varten oli määrärahoja 327 354 497 mk, joista käytettiin 160 464 589 mk, v:een 1958 siirtyi 166 889 908 mk; viemäreitä varten teollisuus- ja varastoalueille oli määrärahoja 52 815 164 mk, joka käytettiin kokonaan; tilillä Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista oli 42.24 mmk, joka määräraha käytettiin kokonaan.

Teollisuusalueiden ja varastoalueiden katujen ja rautateiden osuus oli 55 152 224 mk, Sörnäisten rantatien raiteiston 1 523 096 mk, rantojen järjestelyn 6 988 750 mk.

Siltojen kustannuksista oli Lauttasaaren sillan osuus 813 467 mk, Kulosaaren sillan 152 763 289 mk, Naurissalmen sillan 5 359 363 mk, Lauttasaaren sillan suunnittelun 149 252 mk ja Siltavuoren sillan (Pitkänsillan rinnakkaissillan) suunnittelun osuus 1 379 218 mk.

Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusalueella jatkettiin kivitäytteen ottoa raidekujalle ja Kokkosaarenkadulle. Keveiden jätteiden ottamista Kyläsaaren eteläpuolelle jatkettiin. Haukilahdenkatua pengerrettiin, tukimuuria rakennettiin 175 m. Herttoniemessä päällystettiin 4 cm:n tiiviillä asfalttibetonilla Sahaajankadun eteläosa, Puusepänkatu, Kirvesmiehenkadun eteläosa ja osa Asentajankatua, yhteensä 16 713 m². Reunakiviä asetettiin 2 250 m ja jalkakäytävät tasoitettiin. Hitsaajankadulla louhittiin 280 m³:n suuruinen

kallionnyppylä ja katu kunnostettiin. Sahaajankadun pohjoisosaa tasattiin 600 m sepelillä, jota ajettiin 2 300 m³. Asentajankadun painuneet tukimuurit ja täyte korotettiin. Laivalahteen otettiin täytettä 2 200 m³. Raidekuja 65:n rautatieraidetta tuettiin 350 m, soraa käytettiin 800 m³. Herttoniemen aseman kuormauslaituria jatkettiin pohjoiseen päin 45 m. Koko 61 m:n pituinen kuormauslaituri varustettiin katoksella. Sörnäisten rantatien varrelle merelle päin tehtiin raidealue ja rakennettiin raidetta 710 m.

Lauttasaaren sillan kaupungin puoleista liittymää korotettiin, ajotietä päällystettiin 305 m² 6 cm:n asfalttibetonilla.

Kulosaaren sillan pyöräily- ja kävelykaistojen päällystys, pohjoisen ajokaistan ja pikaratakaistan eristys, suojabetoni- ym. työt valmistuivat touko—elokuun aikana. Betonityöt sillalla päättyivät 19. 8. Wärtsilä-yhtymä Oy. Kone ja Silta asensi sillan pohjoiskaiteen keväällä sekä sillan alaisten johtojen alustalavan kannatuspalkin loka—marraskuussa. Maalausliike T. Auvisen kanssa syyskuun lopussa tehdyn sopimuksen ansiosta saatiin teräsrakenteet suojatuiksi ja valmiiksi maalatuiksi loka—marraskuussa kaiteita lukuun ottamatta. Sörnäisten puoleisten liitosteiden alue vapautettiin kokonaan tammi- ja helmikuun vaihteessa vanhan ratapihan raiteista. Suvilahden sillan pohjoisosa, käyntitunneli aiotulle pikarata-asemalle ja tukimuurit sekä nousupenkereet Sörnäisten rantatieltä ja Pääskylänkadulta ja Sörnäisten rantatielle kaartuvan, Suvilahden sillan alitse suuntautuvan tien leikkaus valmistuivat. Sörnäisten sillan loppukatselmus pidettiin 10. 1., Suvilahden sillan 18. 7. Sörnäisten puoleiset liitosteiden ja samalla sillan pohjoisosan ajotiet otettiin säännönmukaiseen liikenteeseen 26. 8., Sörnäisten rantatielle kaartuva kuitenkin vasta 18. 9. Sähköpylväiden perustusten, sähköjohtokaivantojen ym. tähden pyöräily- ja kävelykaistojen valmistuminen siirtyi marraskuuhun. Lautatarhankadun rinnakkaistien pyöräily- ja kävelykaistat eivät valmistuneet kertomusvuonna. Kaiteiden perusanturat ja kaiteet valmistuivat käytännöllisesti katsoen kokonaan. Kappaleet valmisti Toukolan konekorjaamo ja päällysti Imatran Voima Oy., vain kiinnittäminen oli tehtävä työmaalla. Vanhan sillan vapauduttua käytöstä levennettiin Kulosaaren puoleinen penger täysilevyiseksi. Tämä noin 25 000 m³:n täyttö tehtiin kahdessa kuukaudessa, ajotien päällystys valmistui 6. 11., jolloin ajotie avattiin liikenteelle. Kaiteen perusantura valmistui 23. 12., kaiteen asettaminen, kävely- ja pyöräilykaistojen valmistaminen siirtyivät v:een 1958. Kulosaaren vanhan sillan purkamisesta ja salmen ruoppaamisesta tältä osalta tehtiin urakkasopimus Vesiteknillisen Insinööritoimiston Oy. Veston kanssa.

Kulosaaren sillan rakentaminen alkoi 21. 11. 1951 salmen ruoppaamisella. Kuusi vuotta myöhemmin silta liitosteineen oli käytännöllisesti katsoen vain viimeistelyä vailla. Pääsillan päiden tukikohtien väli on 356.5 m, Sörnäisten puoleisen osan jänteet ovat 30—34—35—34—30 m, salmiosan 35—40—42—40—35 m. Kaiteiden välinen leveys on 32 m. Keskellä on 8 m:n pikaratakaista, sen kummallakin puolella 7.5 m:n ajokaista, 2.25 m:n pyöräilykaista ja 2.25 m:n kävelykaista. Kulosaaren penkereellä leveydet ovat muuten samat paitsi, että ajotien ja pyöräilytien välissä on 0.75 m:n suojakaista, pyöräilykaistan leveys 1.75 m sekä tämän ja kävelykaistan välissä 0.5 m:n suojakaista, joten levennys on kaikkiaan 1.5 m. Pääskylänkadun ja Lautatarhankadun liitosteiden ajokaistojen leveys on 6 m, muuten Sörnäisten puoleisten liitosteiden kaistojen leveydet ovat samat kuin pääsillalla. Näillä liitosteillä on neljä siltaa ja kaksi tunnelia: kaksijänteinen Englantilaiskallion silta Sörnäisten satamaan ja Sörnäisten rantatielle suuntautuvien uusien rautateiden ja Kaasutehtaankadun yli, kummankin aukon leveys 24 m, Suvilahden silta, joka on vino 50 m:n pituinen alitus 10 m:n levyiselle, Sörnäisten rantatielle kaartuvalle tielle, ja Sörnäisten silta Sörnäisten rantatien kohdalla, aukko 20 m, pituus ulokkeineen 33 m, leveys 29.7—31.1 m, aiottu ajo-, pyöräily- ja pikarataliikenteelle, mutta toistaiseksi rautatiesiltana, rautatiesilta Lautatarhankadun poikki, pituus 49 m, sekä käyntitunneli aiotulle pikarata-asemalle ja kolmiosainen tunneli johdoille. Sörnäisten liitosteiden alueella oli Sörnäisten ratapiha yhdysraiteineen sekä kaasu- ja sähkölaitosten pääjohtoja.

Kulosaaren sillan suunnitteli kilpailun perusteella prof. Bruuno Kivisalo, muutetun teräspalkiston Vöest, teräsrakenteet valmisti ja asensi Wärtsilä-yhtymä Oy. Kone ja Silta, eristyksen ja asfalttipäällysteet teki Asfaltti Oy. Lemminkäinen, pyöräilykaistojen kevytbetonialustan teki sekä keskipilarin ja sillan sivujen valkosementtilaatat valmisti ja asensi Kevytbetoni Oy., maalauksen suoritti Maalausliike T. Auvinen. Englantilaiskallion sillan suunnitteli ja rakensi Oy. Otia Ab. Suvilahden sillan suunnitteli Otia sekä rakensivat Otia ja A. W. Liljeberg Oy. Sörnäisten sillan suunnitteli prof. O. Hannelius ja rakensi O·y

Insinööritoimisto Alfred A. Palmberg. Lautatarhankadun rautatiesillan suunnitteli dipl. ins. U. Laitinen, uudet teräsrakenteet hankki ja asensi Haikonen & Co, vanhan levysillan Valtionrautatiet. Johtojen tunnelin, Sörnäisten rantatieltä kaartuvan tien länsiosan tukimuurin sekä 750 m:n pituisen kaiteen perusanturan rakensi Liljeberg. Liitosteiden kaiteet valmisti Toukolan konekorjaamo ja päällysti Imatran Voima Oy. Liitosteiden sekä Lautatarhankadun ja Kaasutehtaankadun asfalttipäällysteet ovat Lemminkäisen, Valtatie Oy:n ja Oy. Viarecta Ab:n tekemiä. Reunakivet hankki ja asetti Oy. DSS Ab.

Aine- ja työmäärät olivat: ruoppaus 150 000 m², kaivu 20 000 m³, louhinta 10 000 m³, hiekkatäyte meren pohjalle 5 000 m³, pengertäyte 270 000 m³, paaluja, enimmäkseen 19 m:n pituisia, yli 80 km, hirttä 30 km, uralankkua 5 000 m², muuta puutavaraa 350 std, puutavaramääriin ei sisälly urakoitsijain käyttämiä. Betonia pääsiltaan 14 500 m³, josta veteen valettua 3 600 m³, muihin siltoihin ja tunneleihin 5 000 m³, tukimuureihin 6 000 m³, kaiteen perusanturoihin 400 m³. Kiviverhousta pääsillan pilareihin ja maatukiin 1 940 m², tukimuureihin 1 910 m². Pääsillan reunojen ja keskipilarin valkosementtilaattaverhousta 540 m². Terästä pääsillan teräsrakenteisiin 2 000 tn. Siltojen kaiteet 960 m, liitosteiden 1 640 m, suojakaidetta 200 m. Pääsillan päällysteet 8 500 m², liitosteiden 27 000 m², reunakiveä liitosteihin 3.5 km.

Vuosien 1949—1958 määrärahat 1 325 mmk, työttömyystyömäärärahat 1953—1957 Sörnäisten puoleisiin louhintoihin, johtojen järjestelyihin ja maastotöhin 175 mmk, määrärahat yhteensä 1 500 mmk. Niihin ei sisälly valaistuslaitteiden, sähkölaitoksen öljyjohdon eikä Englantilaiskallion itäpuolella olevien johtojen kustannuksia eikä liioin korvauksia satamarakennusosaston yleiskustannuksista. Sitävastoin niihin sisältyvät sellaiset Sörnäisten puoleisten liitosteiden aikaansaamiseen liittyneet työt kuin Lautatarhankadun muuttaminen ja päällystäminen 600 m:n pituiselta osalta, uusi katu Lautatarhankadulta Englantilaiskallion sillan alitse Sörnäisten sataman päätielle sekä vesi-, kaasu-, sähkö-, kaukolämpö- ja viemärijohtojen korvaaminen uusilla. Kustannukset jakaantuvat seuraavasti: siltaosan ruoppaus ja peruskuopat 54 mmk, maatuet ja pilarit 224 mmk, teräsrakenteet 293 mmk, kansi 142 mmk, sillan alaisen ranta-alueen vakaannuttaminen ja täyttö 38 mmk, vanhan sillan muuttaminen, vahvistaminen ja purkaminen 39 mmk, yhteensä 790 mmk. Sörnäisten liitosteiden katusillat ja käyntitunneli 136 mmk, rautatiesilta 11 mmk, johdot tunneleineen 170 mmk, leikkaukset ja penkereet 115 mmk, tukimuurit 68 mmk, kantokerros, päällystys ja kaiteet 63 mmk, yhteensä 563 mmk. Kulosaaren liitostien penger ruoppauksineen 45 mmk, kantokerros, päällystys ja kaiteet 22 mmk, yhteensä 67 mmk. Yhteiskustannukset 80 mmk. Jos yhteiskustannukset jaetaan suhteellisesti, niin siltataipaleen osuus on 55 %, tämän taipaleen ja Sörnäisten rantatien välisen alueen osuus 40 % ja Kulosaaren pengertaipaleen osuus 5 %. Urakoitsijain osuus oli 400 mmk eli 26.7 %. Tästä määrästä tuli siltojen osalle 321 mmk, vanhan sillan purkamisen ja salmen loppuruoppauksen osalle 9 mmk, tukimuurien 19 mmk, johtojen 4 mmk, kadun päällysteiden ja kaiteen perusanturain osalle 47 mmk. Rakennusviraston osuus, viemäreitä ja kaiteita, on 25 mmk, teollisuuslaitosten, johtoja, 56 mmk, yhteensä 81 mmk eli 5.4 %.

Naurissalmen sillan piirustukset laati dipl. ins. Yrjö Winter urakoitsijan, Teräsbetoni Oy:n, toimesta. Ne tarkasti prof. O. Hannelius. Silta on kolmijänteinen jatkuva teräsbetoninen laatikkopalkkisilta, pituus yhteensä 57.2 m. Kaiteiden välinen leveys on 35 m, josta reunoilta lukien kävelykaistat 2 × 1.5 m, välikaistat 2 × 0.25 m, pyöräilykaistat 2 × 1.75 m, välikaistat 2 × 0.75 m, eteläinen ajokaista 7.5 m, pohjoinen 11 m, pikaratakaista 8 m. Silta on leveyssuuntaan kolmiosainen siten, että keskellä oleva pikaratakaista on erillinen. Silta avattiin liikenteelle ja vanha silta suljettiin 31. 8. Eristys- ja päällystystyöt siirtyivät v:een 1958.

Lauttasaaren sillan suunnittelumääräraha siirtyi Lauttasaaren siltatoimikunnalle. Siltavuoren sillan suunnittelemiseksi Pohjatutkimus Oy. suoritti pohjan tutkimuksia.

Kyläsaaren alueella valmistui Haukilahdenkadun viemärin tukipaalutus sekä viemäri, jossa on 220 m betoniputkea ja 45 m puuputkea. Kokkosaarenkadun kivipenkereeseen kaivettiin viemärin kaivantoa 120 m. Sahaajankadun sadevesiviemärin 430 m:n pituinen putkiosa, ø 140 cm, valmistui. Pikkupurontien viemäriä valmistui 110 m.

Mekaanikonkatuun rakennettiin samaan kaivantoon 120 m:n pituiset sadevesi- ja viemärijohdot.

Työttömyystyöt. Kertomusvuonna suoritettiin työttömyystöitä seuraavissa kohteissa

ja niiden kustannukset olivat: Kulosaaren sillan liitosteiden tähden tehtävät johtojen järjestely- ja maastotyöt 27 091 820 mk, Kulosaaren sillan liitostie 24 017 276 mk, Niittaajankatu 13 929 222 mk, Sahaajankatu 1 036 333 mk, Herttoniemen vesijohdot 455 599 mk, Kyläsaaren vesijohdot 911 333 mk, Lauttasaaren teollisuusalue 3 008 031 mk, yhteensä 70 449 614 mk.

Laskuun suoritetut työt. Satamalaitoksen muille osastoille suoritetuista töistä laskutettiin 1 156 546 mk, kaupungin muille viranomaisille suoritetuista töistä 53 214 229 mk sekä yksityisille suoritetuista töistä 21 613 592 mk.

Saukonkadun vanhan autovaa'an tilalle alettiin rakentaa 20 tonnin autovaa'an perustusta varastoimis- ja laiturihuolto-osaston laskuun.

Rakennusviraston katurakennusosaston laskuun tehtiin Naurissalmen sillan liitospenkereet kantokerroksineen, talorakennusosaston laskuun ruopattiin paikka Hanasaaren voimalaitoksen lauhdevesijohdon nielua varten sekä huolehdittiin sähkölaitoksen Hanasaaren alueelle hiekanimulaivalla tuodun hiekan vastaanotosta, puhtaanapito-osaston laskuun avustettiin lumenluonnissa satama-alueilta. Vesilaitokselle tehtiin vesijohdon kaivanto Mittaajankatuun, Mastokatuun ja Sahaajankadun pohjoispäähän sekä avustettiin vedenalaisia johtoja laskettaessa ja tällaisten johtojen vikoja etsittäessä ja korjattaessa. Kaasulaitoksen jäätyneitä koksikasoja räjäytettiin, tehtiin johdon kaivanto Mekaanikonkatuun ja Asentajankatuun sekä jatkettiin kaasulaitoksen koksiseulan rautatietä 20 m. Sähkölaitoksen laskuun asetettiin Salmisaaren laiturin pohjois- ja eteläpuolelle laivojen kiinnitysrenkaat, korjattiin Salmisaaren voimalaitoksen raide perusteellisesti ja varustettiin se vastakiskoilla, otettiin kiveä Hanasaaren täyttöalueen rajapenkereeseen, ruopattiin uusi väylä Paraisten laiturille Sörnäisten rantatien varrelle, rakennettiin Englantilaiskallion sillalta Suvilahden voimalaitokselle ulottuva osa öljyjohdon betonikanavaa ja Kulosaaren sillan liitosteiden valaistuspylväiden perustuksia. Urheilu- ja retkeilytoimiston laskuun huollettiin Soutustadionin ja Hietarannan kellukkeet, kunnostettiin Korkeasaaren lauttalaituri, telakoitiin Pihlajasaaren moottorivene ja suoritettiin vesikuljetuksia. Teurastamon alueen rautatieraiteet sekä syväjäädyttämön viereisiä asfaltti- ja lankkuteitä korjattiin. Palolaitoksen laskuun telakoitiin moottorivene ja suoritettiin hinauksia.

Laitureille, silloille, rautateille ja kompassintarkistuspoijuille aiheutuneita vaurioita korjattiin 712 906 mk:n arvosta vaurioiden aiheuttajien laskuun. Puhelinyhdistykselle tehtiin johtojen kaivantoja Hernesaaren, Katajanokan ja Verkkosaaren satama-alueilla, Lautatarhankatuun, Hitsaajankatuun ja Linnanrakentajantiehen sekä avustettiin vedenalaisia johtoja laskettaessa. Satama-alueilla liitettiin 18 tonttiviemäriä katuviemäriin. Wärtsilä-yhtymä Oy:n laskuun jatkettiin viemäriä Hietalahden telakan uuden laiturin läpi, suoritettiin ruoppauksia kaivurilla ja tehtiin sukellustöitä Sörnäisten telakalla, Valmet Oy:n uuden kellutelakan paikalta ruopattiin 30 000 m³ savea, Vaasan Höyrymylly Oy:n laskuun rakennettiin Munkkisaaren laiturille viljanimulaitteen radan perustuksia, Silta ja Satama Oy:n laskuun harattiin Oy. Gulf Oil Ab:n Laajasalon laiturin vierusta ja väylä, Suomen Sokeri Oy:n lauhdevesiputken suu puhdistettiin sukeltajaa käyttäen, poliisilaitoksen veneet telakoitiin, Åkerman Oy:n laskuun korjattiin Bensiinikadun asfalttipäällystys, Mercantile Oy:n tontilla oleva Salmisaaren raiteen osa varustettiin vastakiskoilla, Helsingin Kyllästyslaitos Oy:n raiteet kunnostettiin, Telko Oy:n Herttoniemen raiteisto rakennettiin valmiiksi, Arvonen Oy:lle vuokrattiin juntta Katajanokan I varastorakennuksen paaluttamiseen.

Satamarakennusosaston hallintomenot sekä työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut. Hallintomenoihin oli talousarviossa määrärahoja 126 662 690 mk, lisämäärärahat olivat 5 560 000 mk. Kustannukset olivat 128 720 082 mk, säästö 3 502 608 mk.

Hallintomenot jakautuivat seuraavasti: Vakinaiset viranhaltijat, määrärahat 57 579 150 mk, menot 54 868 207 mk ja säästö 2 710 943 mk; Tilapäiset viranhaltijat, määrärahat 778 720 mk, menot 675 480 mk ja säästö 103 240 mk; Viranhaltijain vuosilomakorvaukset, määräraha 100 000 mk, menot 97 944 mk ja säästö 2 056 mk; Viranhaltijain ylityökorvaukset, määräraha 900 000 mk, menot 882 768 mk ja säästö 17 232 mk; Muut palkkamenot, määrärahat 71 mmk, menot 70 363 873 mk ja säästö 636 127 mk; Huoneistomenot, määräraha 120 580 mk, menot 87 570 mk ja säästö 33 010 mk; Kaluston hankinta, määräraha 300 000 mk; Kaluston kunnossapito, määräraha 70 000 mk; Tarverahat, määräraha 1 330 000 mk; sekä Varastoalueiden tilitysvuokrat, määräraha 44 024 mk, jotka määrärahat käytettiin kokonaan.

Satamarakennusosaston työntekijäin ja viranhaltijain osuus satamalaitoksen työntekijäin ja viranhaltijain erinäisistä eduista oli 23 137 894 mk ja vaatetusavusta 48 340 mk. Harjannostajaisiin, kurssimaksuihin yms. käytettiin 79 800 mk kaupunginhallituksen ja 63 160 mk satamalautakunnan käyttövaroista. Kurssimaksuihin saatiin 68 000 mk yleisen kunnallishallinnon pääluokan kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista.

Hallintomenot ja työntekijäin sekä viranhaltijain erinäiset edut olivat yhteensä 152 117 276 mk.

Satamarakennusosaston kokonaismenot ja tulot. Varojen käyttö jakautui seuraavasti:

	Vakinaiset työt mk	Työttömyystyöt mk	Kokonaismenot mk	Tilitysmaksujen osuus, mk
Omien työntekijäin palkat ja edut	333 817 482	18 248 733	352 066 215	—
Viranhaltijain ja työnjohdon palkat ja edut	80 191 194	89 400	80 280 594	—
Rakennusaineet	192 101 299	8 201 260	200 302 559	25 314 399
Kuljetusvälineiden käyttö	52 731 327	5 703 213	58 434 540	9 380 176
Urakoitsijat ja palvelukset	348 232 170	33 910 801	382 142 971	78 077 731
Koneet, välineet ja erikoismenot	53 226 167	4 296 207	57 522 374	43 641 971
Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista	45 296 000	—	45 296 000	45 296 000
Yhteensä	1 105 595 639	70 449 614	1 176 045 253	201 710 277

Rakennuskustannusindeksin v:n 1951 perusarvon mukaan laskien vastaavat kokonaismenot olivat:

Vuonna	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957
Mmk	290	468	596	789	1 596	1 562	1 296	859	1 180	1 041

Talousarvion mukaiset korvaukset satamarakennusosaston yleiskustannuksista olivat 45 296 000 mk. Laskuun suoritetuista töistä kertyi lisäksi 12 784 141 mk, joten yleiskustannusten korvaukset olivat kaikkiaan 58 080 141 mk. Tiilien myynnistä saatiin 443 000 mk, suojakupujen 26 068 mk, romun 500 000 mk, veneiden talteenotosta 22 560 mk ja viemärien liittämistodistuksista 3 500 mk, joten sekalaiset tulot olivat 995 128 mk.

Satamalaitoksen tulot ja menot

T u l o t. *Satamamaksuja* kertyi 75 294 329 mk ja jakaantuivat ne erilaista liikennettä harjoittavien alusten kesken seuraavasti:

	Mk
1) Aluksista, jotka saapuivat suoraan ulkomailta tai lähtivät ulkomaille	62 339 547
2) Aluksista, jotka ulkomaan liikenteessä poikkesivat toiseen Suomen satamaan purkamaan tai lastaamaan	3 493 562
3) Aluksista, jotka tullikamaripassilla kulkivat kotimaisessa liikenteessä	56 429
4) Aluksista, jotka ilman tullikamaripassia kulkivat kotimaisessa liikenteessä	3 355 512
5) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat matkustajaliikennettä	119 019
6) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat hinauksia ja pelastuksia	80 049
7) Jäämaksuja	5 850 211
Yhteensä	75 294 329

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten, ryhmien 1, 2 ja 7, satamamaksut jakaantuivat edellisen jakoperusteen ja alusten kotipaikan mukaan seuraavasti:

Ryhmä	Helsinkiläiset alukset, mk	Muut suomalaiset alukset, mk	Ulkomaiset alukset, mk	Yhteentä, mk
1)	19 584 622	7 356 536	35 398 389	62 339 547
2)	2 064 630	460 114	968 818	3 493 562
7)	2 227 022	702 701	2 920 488	5 850 211
Yhteensä	23 876 274	8 519 351	39 287 695	71 683 320

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten satamamaksuista tuli helsinkiläisten alusten osalle 33.3 %, muiden suomalaisten alusten osalle 11.9 % ja ulkomaisten alusten osalle 54.8 %. Kotimaan liikenteessä kulkevien alusten satamamaksut nousivat 3 611 009 mk:aan. Satamamaksualennuksia ja palautuksia myönnettiin 3 684 935 mk.

Tuulaakituloutus oli kertomusvuonna kaikkiaan 508 436 943 mk, siitä tuontituulaakia 508 392 788 mk ja vientituulaakia 44 155 mk. Tuontituulaakista oli 495 167 098 mk Helsinkiin tuoduista tavaroista ja 13 225 690 mk sisämaan kaupunkien Tampere, Lahti, Jyväskylä ja Hämeenlinna tilittämää tuulaakia tavaroista, jotka Helsingin kautta tuotuina ovat tullatut mainituissa kaupungeissa. Tuulaakia palautettiin 313 202 mk. Edellä mainittujen sisämaan kaupunkien tilittämät tuulaakimaksut jakaantuivat v. 1957 ja 1956 seuraavasti:

	1957 mk	1956 mk
Tampere	7 344 002	6 758 174
Lahti	3 942 197	3 558 042
Jyväskylä	648 352	505 308
Hämeenlinna	1 291 139	1 281 623
Yhteensä	13 225 690	12 103 147

Liikennemaksutuloutus oli kaikkiaan 558 472 235 mk, siitä tuontiliikennemaksua 503 077 125 mk, vientiliikennemaksua 45 517 046 mk ja liikennemaksua kotimaan paikkakunnilta saapuneista tavaroista 9 878 064 mk. Tuontiliikennemaksuista oli 8 083 089 mk muiden kaupunkien tilittämiä Helsingille tulevia 30 %:n liikennemaksuja ja muille kaupungeille tilitettiin niille tulevia 30 % liikennemaksuja 352 392 mk. Liikennemaksuja palautettiin liikennöitsijöille 736 965 mk.

Seuraavat kaupungit tilittivät Helsingille tulevia 30 % liikennemaksuja:

	Mk		Mk
Tampere	2 231 114	Loviisa	79 122
Lahti	1 193 101	Rauma	125 169
Turku	890 152	Porvoo	77 767
Vaasa	758 665	Kokkola	126 171
Hämeenlinna	913 295	Joensuu	12 412
Pietarsaari	436 541	Mikkeli	13 383
Hanko	365 255	Raahe	16 545
Pori	193 129	Savonlinna	11 159
Kotka	332 910	Yhteensä	8 083 089
Jyväskylä	307 199		

Nosturimaksuja kertyi 134 820 592 mk, jakautuen tämä määrä laiturinostureiden ja muiden koneellisten laitteiden käytöstä seuraavasti: kappaletavaranosturit 59 574 354 mk, hiilinosturit 42 700 370 mk, autonosturit 9 046 070 mk, trukit 17 641 680 mk ja traktorit 5 858 118 mk.

Laituri- ja aluevuokria veloitettiin 190 117 227 mk, mistä määrästä laitureille varastoitujen tavarain vuokria oli 47 945 339 mk ja varastoalueiden vuokria 142 171 888 mk.

Laiturihuoltomaksujen bruttoveloitus oli 326 840 745 mk. Kun tästä määrästä vähennettiin ahtaajille menevät kustannukset ja tullivartiokustannukset, 181 560 450 mk, jäi nettoveloitukseksi 145 280 295 mk.

Muista satamalaitoksen kantamista tuloista mainittakoon: varastosuojamaksut 96 588 693 mk, yleisen talletusvaraston maksut 53 935 168 mk ja huoneistovuokrat 39 696 787 mk.

Satamalaitoksen *bruttoveloitus* kertomusvuonna oli 2 124 428 564 mk. Tulotileiltä suoritettiin menoja 189 421 340 mk, mistä suurimman osan muodostivat edellä mainitut laiturihuoltomaksujen tililtä suoritetut kustannukset, tämän lisäksi muille kaupungeille menevät 30 % kauttakulkuliikennemaksut sekä satamamaksu-, tuulaaki- ja liikennemaksupalautukset. *Nettoveloitus* nousi siten 1 935 007 224 mk:aan. Tämä määrä oli 20 124 678 mk eli 1.1 % edellisen vuoden vastaavaa määrää ja 178 711 224 mk eli 10.2 % talousarvioon otettua määrää suurempi.

Veloitusilmoituksia oli 528 890, mistä tulli-ilmoituskirjoihin perustuvia 253 367 ja muita 275 523. Nettoveloitus jakautui eri kuukausien kesken seuraavasti:

	1957 mk	1956 mk
Tammikuu	227 049 433	190 499 691
Helmikuu	130 578 886	102 627 517
Maaliskuu	160 308 949	59 138 148
Huhtikuu	172 980 012	144 757 610
Toukokuu	152 184 560	157 257 640
Kesäkuu	137 514 435	166 287 054
Heinäkuu	167 795 933	201 747 655
Elokuu	140 439 493	184 571 271
Syyskuu	151 923 518	158 471 458
Lokakuu	187 681 794	228 291 932
Marraskuu	154 273 808	169 178 475
Joulukuu	152 276 403	152 054 095
Koko vuosi	1 935 007 224	1 914 882 546

Kannanta. Kertomusvuoden veloituksia kertyi kassaan 1 929 709 066 mk ja edellisen vuoden 48 612 652 mk. Tilitysteitse perittiin kertomusvuoden veloituksia 33 088 170 mk ja edellisen vuoden veloituksia 16 449 mk. Talousarvioon otettuja tilitysmenoja kirjattiin tuloina eri tulotileille 110 639 874 mk. Saatavia v:een 1958 jäi 52 788 514 mk, mistä määrästä kertomusvuodelta 50 991 454 mk ja edellisiltä vuosilta 1 797 060 mk. Veloituksia poistettiin 12 061 mk.

Menot. Satamalaitoksen menot talousarvion mukaan jakaantuivat varsinaisiin menoihin ja pääomamenoihin. Varsinaisiin menoihin kuului: 1) satamalaitoksen huolehdittavana olevat yleiset työt, joihin kuului eräiden siltojen, varasto- ja teollisuusalueiden katujen ja rautateiden, viemärien, lumenkaatopaikkojen ja pesulauttojen korjaus ja kunnossapito ja 2) varsinaiset satamamenot, käsittäen koko satamien pääluokan, jonka pääasialliset menoerät olivat satamien hallinto, liikenne, korjaus ja kunnossapito sekä yhteiset sekalaiset menot. Pääomamenoihin kuuluivat: 1) satamien uudisrakennusten ja -töiden sekä -hankintain aiheuttamat menot, käsittäen tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan II luvun, johon kuuluu satamien laiturit, väylät, rautatiet ja kadut, rakennukset, koneelliset laitteet sekä työlaivasto ja -kalusto, ja 2) eräät yleisten uudisrakennusten ja -töiden menot, jotka kuuluvat tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan, käsittäen eräitä varasto- ja teollisuusalueille rakennettavia katuja, rautateitä ja viemäreitä sekä siltarakennustöitä.

Varsinaisia menoja varten oli talousarviossa 1 503 490 778 mk ja lisämäärärahoja myönnettiin 10 872 039 mk, joten määrärahoja oli käytettävissä kaikkiaan 1 514 362 817 mk. Tilien mukaan käytettiin 1 468 531 505 mk, joten säästö oli 45 831 312 mk. Tämä säästö muodostui siten, että tilejä ylitettiin 20 752 217 mk, mutta menosäästöjä oli 66 583 529 mk. Kaupunginkassaan palautui 593 441 mk.

Sataman uudisrakennuksia ja -töitä sekä -hankintoja varten myönnettyjä pääomamäärärahoja siirtyi v:lta 1956 792 182 074 mk ja kertomusvuoden määrärahat olivat 802 500 000 mk, joten määrärahoja oli käytettävissä kaikkiaan 1 594 682 074 mk. Menot tilien mukaan olivat 677 999 195 mk, kaupunginkassaan palautui 4 600 129 mk ja v:een 1958 siirtyi 912 082 750 mk.

Yleisiä uudisrakennuksia ja -töitä varten myönnettyjä pääomamäärärahoja siirtyi v:lta 1956 254 195 729 mk, kertomusvuoden määrärahat olivat 306 240 000 mk ja lisämäärärahoja myönnettiin 45 000 000 mk, joten määrärahoja oli käytettävissä kaikkiaan 605 435 729 mk. Menot tilien mukaan olivat 397 383 823 mk. V:een 1958 siirtyi 208 051 906 mk.

Tulot. Satamalaitoksen nettotulot, jotka saadaan vähentämällä tuloista 1 935 007 224 mk:sta varsinaiset 14. pääluokan menot 1 446 375 505 mk, olivat 488 631 719 mk.

Pääoma-arvo. Sataman pääoma-arvo oli kertomusvuoden alussa 5 565 686 900 mk ja lopussa 6 070 553 789 mk. Siitä suoritetut poistot olivat vuoden aikana 158 678 325 mk ja korot 335 527 622 mk.

Palkkoja maksettiin kaikkiaan 754 024 535 mk, jakaantuen tämä määrä seuraavasti: vakinaiset viranhaltijat 193 856 083 mk, tilapäiset viranhaltijat 151 283 060 mk, viranhaltijain vuosilomakustannukset 3 874 146 mk, työsuhteessa olevien kuukausipalkat 66 987 944 mk, työntekijäin tuntipalkat (siihen luettuina työttömyystyöt) 250 110 402 mk sekä työntekijäin vuosiloma- ja sairausajan palkat 55 565 912 mk. Ylityökorvauksia maksettiin 32 346 988 mk, josta suurin osa perittiin töiden teettäjiltä, sataman liikennöitsijöiltä.

36. Teurastamo

Teurastamolautakunta

Kokoonpano ja kokoukset. Kaupunginvaltuusto valitsi 9. 1. 1957 teurastamolautakunnan puheenjohtajaksi isänn. Juho Mehdon sekä lautakunnan jäseniksi eläinlääkintöneuv. Anders Backmanin, maanviljelysneuv. Uno Forssin, varat. Erkki Haran, kaupp. Anto Kosken, tarkast. Severi Koskisen, teurast. Yrjö Pajulan, talousneuv. Wilhart Piekkolan sekä putkiasent. Väinö Saarelan. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa toimi vt Kaj-Erik Östensson. Lautakunnan varapuheenjohtajana toimi talousneuv. Piekkola (1.2. 10 §) ja sihteerinä varat. Reijo Hartio 15. 6. saakka, toim.joht. Reijo Turunen 16. 6. — 30. 9. ja 1. 10. lukien varat. Holger Qvick.

Teurastamolautakunta kokoontui 12 kertaa ja oli sen käsittelemien asiain pykäläluku 179 ja lähetettyjen kirjeiden luku 66.

Lautakunnan tärkeimmistä lopullisista päätöksistä mainittakoon mm.: teurastamon eräiden taksojen ja maksujen tarkistaminen päätettiin panna täytäntöön 1. 2. lukien (1. 2. 17 §); suurkarjan navetan autopaikkojen kuukausivuokra vahvistettiin 3 000 mk:ksi (1. 2. 23 §); erinäiset korotetut maksut ja vuokrat päätettiin ottaa käytäntöön (22. 2. 31 §); teurastamon ravintolan vuokraksi määrättiin 46 902 mk/kk 1. 3. alkaen (22. 2. 36 §); Suomen Kunnallisten Teurastamoiden Yhdistyksen 4. 5. pidettyyn vuosikokoukseen valittiin edustaja (29. 3. 48 §); Saarioinen Oy:n anomus saada vuokrata tilaa puhdistuslaitoksesta hylättiin (29. 3. 49 §); päätettiin, ettei sähkö- ja vesimaksuja peritä vuotavaraston vuokraajilta (29. 3. 50 §); hyväksyttiin leimausmenettely tukkuhallin ruhovaakojen leimauslaitteita käytettäessä (29. 3. 53 §, 31. 5. 99 §); päätettiin, että vapaata vuotavarastotilaa vuokrataan vihannesten ja juureksien säilytystä varten (29. 3. 57 §); päätettiin teurastamon ravintolan pito-oikeuden irtisanomisesta ja uudelleen vuokrauksesta (26. 4. 74 §); J. N. Salminen Oy:lle vuokrattua konttorihuonetta n:o 38 koskevaa sopimusta päätettiin jatkaa (31. 5. 98 §); jään myyntihinnat päätettiin korottaa (30. 8. 135 §); Kalataloussäätiölle kalasatamassa vuokratun huoneiston vuokra päätettiin korottaa 1. 1. 1958 lukien (20. 12. 173 §) ja samoin Teurastamon Ravintola Oy:n vuokraaman ravintolahuoneiston vuokra samasta ajankohdasta lukien (20. 12. 177 §).

Kiinteistölautakunnalle päätettiin lähettää kirjelmä, joka koski Tuottajain Lihakuskunnalle vuokrattavaa korttelia n:o 46032 tontin n:o 2 vuokraehtoja (29. 3. 51 §).

Esitykset. Lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemistä esityksistä mainittakoon seuraavat, jotka koskivat: teurastamon ja kalasataman v:n 1958—1963 investointiohjelmaa (22. 2. 39 §); eräiden v:n 1956 siirtomäärärahojen käyttöoikeutta (29. 3. 56 §); Helsinki-mitalin myöntämistä eräille eläkkeelle siirtyneille viranhaltijoille (29. 3. 58 §); erojaistilaisuuden järjestämistä käyttöpääll. Viljo Virtaselle (26. 4. 71 §); poikkeuksen myöntämistä erinäisiin syväjäädyttämön käyttömaksuihin (26. 4. 72 §); viranhaltijain palkkauksen tarkistamista (17. 5. 88 §); maidontarkastamorakennuksen luovuttamista teurastamon käyttöön (17. 5. 89 §); teurastamon talousarvioehdotusta v:ksi 1958 (31. 5. 97 §); työttömyystyönä tehtävää, syväjäädyttämön vieressä olevaan pommisuojaan johtavan ajotien leventämistä (5. 7. 116 §); destruktiolaitoksen koneiston ja rakennuspiirustusten hankkimista ja määrärahan käyttöoikeutta (16. 8. 128 §); vihannestukkuto-

rin ohjesääntöehdotusta (30. 8. 134 §) ja teurastamon jäähdytyskojeiden ja laitteiden uusimista ja tilaamista sekä ao. määrärahojen käyttöoikeuden anomista.

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin mm. seuraavat lausunnot, jotka koskivat: eräiden teurastamon virkojen lakkauttamista tai täyttämättä jättämistä (22. 2. 33 §); vihannestukkutorin väliaikaista sijoittamista teurastamon alueelle (22. 2. 40 §); Porkkalan alueella olevan jäähdyttämön vuokrausta (22. 2. 41 §); entisen tilapäisen konemest. Reino Sinisalon valituksesta annettavaa lausuntoa sekä hänelle annettavaa työtodistusta (26. 4. 69 §, 5. 7. 110 §); irtaimen omaisuuden tarkastajien toimintakertomusta v:lta 1956 (5. 7. 107 §); avoinna olevan vaakaajan viran täyttämistä (5. 7. 113 §); destruktiolaitoksen tarpeellisuutta teurastamon toiminnalle (18. 10. 143 §) sekä vihannestukkutorin käyttömaksuja (5. 11. 154 §).

Kalasatama

Kalasataman neuvottelukunnan puheenjohtajana toimi toim.joht. Reijo Turunen sekä jäseninä agr. Uno Forss teurastamolautakunnan edustajana, kalastusneuv. Gunnar Gottberg edustaen Nylands fiskarförbund -nimistä liittoa, prof. Toivo Järvi Suomen Kalastusyhdistyksestä, kaupp. Nils Karlsson Helsingin kalakauppiaiden yhdistyksen valitsemana, tarkast. Severi Koskinen edustaen vähittäiskuluttajia sekä joht. Arvo Vainio Helsingin kalatukkukauppiaat -nimistä yhdistystä.

Teurastamon toiminta

Henkilökunta. Teurastamon 27. palkkaluokan käyttöpäällikön virka muutettiin 29-palkkaluokan käyttöinsinöörin viraksi 1. 1. lukien; siihen valittiin 1. 3. dipl.ins. Pentti Laakso ja hänen kieltäydyttyään virkaa vastaanottamasta dipl.ins. Lauri Lindqvist 15. 4. alkaen (1. 2. 11 §, 22. 3. 34 §, 29. 3. 54 §); entinen käyttöpäällikkö Viljo Virtanen määrätiin 1. 1. lukien hoitamaan käyttöinsinöörin virkaa, siksi kunnes siihen nimetty henkilö ryhtyisi virkaa hoitamaan (1. 2. 12 §, 22. 2. 42 §); teurastajan virkaan valittiin Kaarlo Heinonen 1. 8. lukien (5. 7. 111 §) sekä halliapulaisen virkaan Matti Paasonen (17. 5. 82 §).

Eläkkeelle siirtyivät käyttöpäällikkö Viljo Virtanen 1. 1. lukien (16. 8. 122 §) ja halliapulainen Ernst Johansson 1. 5. alkaen (22. 2. 35 §, 26. 4. 63 §). Ero myönnettiin halliapulainen Frans Åhlgrenille (5. 7. 117 §) ja 1. 1. 1958 alkaen karjanhoitaja B. Lindqvistille. Tilapäinen konemestari Reino Sinisalo irtisanottiin (1. 2. 18 §) ja lämmittäjä-mekaanikon virka lakkautettiin (29. 3. 45 §).

Helsinki-mitali myönnettiin vaakaaja Harald Landenille ja teurastaja Valeri Saariselle (31. 5. 95 §).

Teurastamon alueita, rakennuksia ja laitteita koskevat asiat. Päätettiin, että teurastamon kana-osaston ullakkokerrokseen järjestetään lisätilaa kynimisen suorittamista varten (1. 2. 16 §). Lautakunta päätti antaa käyttöinsinöörin virka-asunnon korjaus- ja maalaustyöt urakalla suoritettavaksi (1. 2. 22 §). Raavasteurastamon ja suolipuhdistamon välikön korjauspiirustukset hyväksyttiin (18. 10. 142 §). Lautakunta päätti tilata siirrettävän kylmäilmajäähdyttimen; samalla päätettiin kaupunginhallitukselta anoa syväjäädyttämön pikajäähdytystehon lisäämiseen v:n 1956 talousarviossa myönnetyn määrärahan käyttöoikeutta (20. 12. 175 §).

Teurastusosastot. Teurastusosastoilla teurastettiin ja tarkastettiin vuoden kuluessa jäljempänä mainitut määrät eri eläimiä. Vertailun vuoksi julkaistaan myös v:n 1953—1956 luvut.

	1953	1954	1955	1956	1957
Sonneja ja härkiä	3 719	4 877	5 457	5 996	5 927
Lehmiä	13 972	13 712	15 943	17 068	17 732
Hiehoja ja isoja vasikoita	17 374	17 550	17 584	17 428	18 913
Pikkuvasikoita	5 614	5 248	6 044	5 767	5 471
Lampaita ja vuohia	8 067	7 142	5 822	4 353	4 749
Sikoja yli 50 kg	25 832	42 685	33 437	32 372	36 825
Sikoja alle 50 kg	350	1 563	1 711	1 896	1 919
Hevosia	2 298	1 031	1 083	1 022	1 325
Yhteensä	77 226	93 808	87 081	85 902	92 861

Edellä luetellut v:n 1957 ruhot vastasivat 7 992 466 kg lihaa, josta 53.6 % oli nautakarjan, 0.8 % lampaan, 42.1 % sian ja porsaan sekä 3.5 % hevosen lihaa.

Teurastusten jakautuminen eri kuukausille käy ilmi eripainoksen taulukosta n:o VIII. Tarkastuksissa määrättiin erikoiskäsiteltäväksi lehmiä ja sonneja 11, nuorta karjaa 10 ja vasikoita 2, kun taas seuraava määrä hylättiin:

	Hylättyjä koko ruhoja, kpl	kg	Hylättyjä ruhonosia, kpl	kg	Kaikkiaan kg
Lehmiä ja sonneja	39	5 937	71	1 227	7 164
Nuorta karjaa	4	251	5	80	331
Vasikoita	7	246	8	82	328
Pikkuvasikoita	38	569	2	11	580
Lampaita	6	79	10	26	105
Sikoja	130	7 071	402	2 494	9 565
Porsaita	1	17	—	—	17
Hevosia	6	1 258	2	10	1 268
Yhteensä	231	15 428	500	3 930	19 358

Sitäpaitsi hylättiin kaikkiaan 24 102 kg elimiä, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 43 460 kg.

Teurastusosastoilla teurastetut eläimet oli tuotu kaupunkiin joko maanteitse tai rautateitse, kuten seuraavasta yhdistelmästä lähemmin selviää:

	Maanteitse	Rautateitse	Kaikkiaan
Raavaat	22 724	25 319	48 043
Lampaat ja vuohet	2 413	2 336	4 749
Siat	36 788	1 956	38 744
Hevoset	806	519	1 325
Yhteensä	62 731	30 130	92 861

Karjatallien käyttö. Kaikkiaan oli yötä talleissa 37 128 eläintä eli 40.0 % kaikista teuraseläimistä. Raavaita oli talleissa 17 581 kpl eli 36.5 %, lampaita 2 091 kpl 43.8 %, hevosia 516 kpl 38.9 % ja sikoja 16 940 kpl 43.7 %.

Rehujen käyttö. Kaikkiaan käytettiin vuoden aikana 51 464 kg heiniä sekä 7 500 kg kaurajauhoja.

Suolipesimössä puhdistettiin suolia ja mahoja: raavasten 42 510 kpl, sikojen ja hevosten 39 044 kpl, pikkuvasikoiden ja lampaiden 10 215 kpl eli yhteensä 91 769 eläimen suolet ja mahat; 62 raavaan, 1 025 sian ja hevosen sekä 5 lampaan ja pikkuvasikan suolet hylättiin.

Vuotien tarkastus. Teurastamossa teurastettujen eläinten vuotia tarkastettiin eri kuukausina seuraavat määrät:

	Tarkastettu kpl	Leimattu, kpl I lk	II lk	III lk	Nylkyvikoja kpl	%	kpl	Luonnonvikoja kpl	%
Tammikuu	3 359	2 642	717	—	40	1.19	29	648	19.29
Helmikuu	3 082	2 603	477	2	24	0.78	31	424	13.76
Maaliskuu	3 220	2 866	351	3	29	0.9	38	287	8.91
Huhtikuu	3 204	2 865	333	6	44	1.37	48	247	7.71
Toukokuu	3 686	3 312	366	8	31	0.84	24	319	8.65
Kesäkuu	3 540	3 185	352	3	55	1.55	20	280	7.91
Heinäkuu	4 044	3 673	366	5	58	1.43	15	298	7.37
Elokuu	5 209	4 755	452	2	59	1.13	24	371	7.12
Syyskuu	4 902	4 308	591	3	64	1.31	33	497	10.14
Lokakuu	3 794	3 165	626	3	64	1.69	26	539	14.21
Marraskuu	3 635	2 860	766	9	43	1.18	27	705	19.39
Joulukuu	2 870	2 223	647	—	34	1.18	33	580	20.21
Yhteensä	44 545	38 457	6 044	44	545	1.22	348 [1])	5 195	11.66

[1]) Teurastustavasta johtuen 348 uskonnollisten menojen mukaan teurastetun eläimen vuotaa merkitty II luokkaan.

Lisäksi tarkastettiin seuraava määrä maalaisvuotia:

	Tarkastettu kpl	Leimattu, I lk	II lk	III lk		Tarkastettu, kpl	Leimattu, I lk	II lk	III lk
Tammikuu	169	135	31	3	Heinäkuu	91	68	19	4
Helmikuu	181	147	28	6	Elokuu	87	60	23	4
Maaliskuu	208	180	23	5	Syyskuu	141	120	21	—
Huhtikuu	184	142	35	7	Lokakuu	147	115	21	11
Toukokuu	136	105	29	2	Marraskuu	123	92	25	6
Kesäkuu	166	138	27	1	Joulukuu	144	118	25	1
					Yhteensä	1 777	1 420	307	50

Lihantarkastamossa tarkastettiin vuoden aikana 3 182 280 kg lihaa keskipainojen mukaan laskettuna. Tarkastukset kohdistuivat 75 090 kg:aan paloiteltua lihaa ja seuraavassa mainittuihin ruholajeihin; vertailun vuoksi julkaistaan myöskin v:n 1956 vastaavat luvut:

	1956 Ruhoja, kpl	1957 Ruhoja, kpl
Sonneja	295	295
Lehmiä	9 588	9 555
Hiehoja ja isoja vasikoita	16 148	14 095
Pikkuvasikoita	18 103	15 463
Lampaita ja vuohia	10 703	7 513
Sikoja ja porsaita	5 956	6 933
Hevosia	518	396
Yhteensä	61 311	54 250

Tarkastusten johdosta erikoiskäsiteltiin nuorta karjaa 1 kpl, kun taas seuraava määrä ruhoja ja ruhonosia hylättiin:

	Hylättyjä koko ruhoja kpl	kg	Hylättyjä ruhonosia kpl	kg	Kaikkiaan kg
Lehmiä ja sonneja	150	25 135	112	1 970	27 105
Nuorta karjaa	16	1 306	15	105	1 411
Vasikoita	48	1 711	41	206	1 917
Pikkuvasikoita	284	4 383	70	288	4 671
Lampaita	21	215	19	85	300
Sikoja yli 50 kg	37	2 314	150	993	3 307
Sikoja alle 50 kg	6	214	—	—	214
Hevosia	37	9 618	10	86	9 704
Yhteensä	599	44 896	417	3 733	48 629

Sitäpaitsi hylättiin paloiteltua lihaa 352 kg ja elimiä 54 062 kg, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 103 043 kg. Tarkastusten jakautuminen eri kuukausille ilmenee eripinoksen taulukosta n:o VIII.

Tukkumyyntihallin, jäähdyttämöjen ja syväjäädyttämöjen sekä eri laitteiden käyttö

Tukkumyyntihallia, jäähdyttämöjä ja syväjäädyttämöä käytettiin eri kuukausina seuraavasti:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Tukkumyyntihallissa myytiin:												
Raavaita .....kpl	5 225	4 965	4 805	4 313	3 846	3 579	3 185	3 706	4 234	4 491	4 647	3 671	50 667
Isoja vasikoita »	4 203	3 520	4 197	4 458	4 842	4 214	3 568	5 494	5 433	5 712	4 729	4 258	54 628
Pikkuvasikoita »	1 592	1 483	1 815	3 277	2 261	1 440	1 069	1 091	953	1 181	1 116	1 053	18 331
Lampaita ..... »	1 218	1 679	1 222	1 427	1 386	641	1 446	3 805	3 312	4 218	1 875	1 803	24 032
Sikoja ..... »	5 987	5 875	6 077	5 555	5 631	4 932	4 026	5 196	5 189	6 704	7 002	6 351	68 525
Hevosia ..... »	199	183	209	99	103	212	140	233	170	227	237	142	2 154
Hirviä ..... »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	7	1	18
Yhteensä .....kpl	18 424	17 705	18 325	19 129	18 069	15 018	13 434	19 525	19 291	22 543	19 613	17 279	218 355
Muuta tavaraa, kg	75 539	71 241	79 547	70 157	75 257	50 652	38 797	43 781	61 105	59 946	66 491	57 600	750 113

Kiloiksi muunnettuina muuttuvat edelläolevat numerot seuraaviksi:

	Kg		Kg		Kg
Tammikuu ..	1 593 701	Toukokuu ...	1 435 544	Syyskuu	1 492 285
Helmikuu ...	1 524 323	Kesäkuu	1 284 729	Lokakuu	1 707 794
Maaliskuu ...	1 561 956	Heinäkuu ...	1 088 255	Marraskuu ...	1 617 678
Huhtikuu ...	1 491 475	Elokuu	1 437 622	Joulukuu ...	1 329 055
				Koko vuosi	17 564 417

Teurastamossa säilytettiin kertomusvuonna seuraavat määrät:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Jäähdyttämön riippuvien ruhojen osastoilla säilytettiin: [1])												
Raavaita .....kpl	5 950	4 776	6 158	6 505	5 352	6 567	5 778	5 541	5 792	7 405	8 878	9 482	78 18
Isoja vasikoita »	2 269	1 362	2 363	3 103	3 829	4 907	4 782	8 392	4 710	5 442	5 344	5 257	51 76
Pikkuvasikoita »	1 281	1 002	1 150	1 743	1 362	894	769	944	812	781	873	818	12 42
Lampaita »	336	701	550	538	533	406	974	2 577	1 173	1 704	622	1 492	11 60
Sikoja »	12 002	7 160	9 244	11 003	7 800	8 563	10 102	9 598	8 469	14 495	12 496	11 901	122 83
Hevosia ..... »	637	275	483	118	116	512	169	533	195	480	312	202	4 03
Yhteensä .....kpl	22 475	15 276	19 948	23 010	18 992	21 849	22 574	27 585	21 151	30 307	28 525	29 152	280 84
Muuta tavaraa, kg	64 695	51 190	48 290	68 160	51 145	62 230	28 800	54 660	51 295	52 760	43 745	66 655	643 62
	Syväjäädyttämöön tuotiin säilytettäväksi:												
Kalaa	13 306	76 189	42 205	18 621	569 395	404 205	42 372	31 262	23 736	80 059	35 556	51 893	1 388 79
Lihaa	94 801	44 240	22 444	64 555	63 928	60 258	67 121	58 443	134 278	223 528	203 219	124 528	1 161 34
Vihanneksia ja marjoja	32 974	32 039	8 549	3 981	582	14 294	12 582	101 968	102 232	94 503	34 871	22 895	461 47
Voita	228 426	19 975	—	—	—	—	244 456	93 154	1 020	579	—	—	587 61
Juustoa	36 550	187 080	292 005	169 240	78 720	43 920	62 160	324 646	257 540	315 040	266 980	316 410	2 350 29
Muuta tavaraa, kuten jäätelöä, munia ym.	21 885	16 142	15 269	28 364	28 747	35 105	11 317	20 787	19 498	23 227	17 672	15 643	253 65
Yhteensä, kg	427 942	375 665	380 472	284 761	741 372	557 782	440 008	630 260	538 304	736 936	558 298	531 369	6 203 16

[1]) Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua ruhomäärää.

Teurastamon juoksuratoja, sähkövinttureja ym. laitteita käytettiin seuraavaa muualla tarkastettua lihamäärää varten:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Raavaita .....kpl	3 302	1 496	1 361	1 440	1 196	1 190	936	1 088	1 236	1 571	1 662	1 273	17 751
Isoja vasikoita »	1 732	1 351	1 684	1 779	1 816	1 615	1 143	1 995	2 198	2 420	1 943	1 885	21 561
Pikkuvasikoita »	181	155	184	1 040	351	186	102	107	121	135	112	118	2 792
Lampaita ..... »	584	714	574	783	970	352	471	1 562	1 314	2 441	1 068	1 044	11 877
Sikoja ..... »	2 815	2 409	2 288	2 077	1 710	1 324	1 223	1 385	1 596	2 213	2 365	2 146	23 551
Hevosia ..... »	36	19	19	9	20	26	22	49	42	79	100	59	480
Hirviä ..... »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	6	1	17
Yhteensä .....kpl	8 650	6 144	6 110	7 128	6 063	4 693	3 897	6 186	6 507	8 869	7 256	6 526	78 029
Muuta tavaraa, kg	22 023	19 046	28 121	22 654	30 071	19 605	22 317	17 842	24 596	18 579	20 584	12 402	257 840

Edellä mainittu lihamäärä oli kiloissa laskettuna eri kuukausina seuraava:

	Kg		Kg		Kg
Tammikuu ...	572 662	Toukokuu	471 873	Syyskuu	459 856
Helmikuu	481 797	Kesäkuu	404 484	Lokakuu	587 248
Maaliskuu	509 423	Heinäkuu	324 336	Marraskuu ...	556 391
Huhtikuu	514 658	Elokuu	410 140	Joulukuu	449 399
				Koko vuosi	5 742 267

Lihantarkastamosta suoraan vietiin tukkumyyntihallia käyttämättä 442 raavaan, 3 991 pikkuvasikan, 76 lampaan, 683 sian ja 18 hevosen ruhoa. Lisäksi vietiin tarkastamosta suoraan 66 519 kg paloiteltua lihaa.

Lihanhinnoittelu. Hinnoitellun lihan korkein ja alin hinta eri hintaryhmissä kunakin kuukautena ilmenee eripainoksen taulukosta n:o IV.

Teurastamon kautta yleiseen kulutukseen toimitetut lihamäärät ilmenevät eripainoksen taulukosta n:o VII.

Laboratorio. Vuoden kuluessa suoritettiin 152 bakteriologista tutkimusta keittokokeineen ja pH-mittauksineen sekä 930 erillistä keittokoetta pH-mittauksineen. Bakterioskopisia ja histologisia tutkimuksia tehtiin yhteensä 488 ja sekalaisia tutkimuksia 78. Lisäksi suoritettiin 264 eläimen suhteen erikoistutkimuksia salmonellojen ja sikaruusun toteamiseksi.

Trikiinitutkimuksia suoritettiin 45 677 sianruhosta ja 757 palasta säilyväksi tehtyä sianlihaa.

Bakteriologisten tutkimusten tulokset:

Tutkimusten syyt	Lehmiä ja sonneja	Nuorta karjaa	Vasikoita	Pikkuvasikoita	Lampaita ja vuohia	Sikoja	Porsaita	Hevosia	Bakteeripitoisuus		
									Bakteerittomia	Vähän	Runsaasti
Degen. hepatis — Maksarappeutuma	9	2	2	—	—	1	—	3	5	10	2
Enteritis — Suolitulehdus	1	5	1	1	—	9	—	1	7	10	1
Erysipelas suis — Sikaruusu	—	—	—	—	—	7	—	—	4	2	1
Mastitis — Utaretulehdus	15	—	—	—	—	2	—	—	3	10	4
Metritis — Kohtutulehdus	7	—	—	—	—	—	—	—	2	4	1
Nephritis — Munuaistulehdus	4	—	2	1	—	1	—	2	2	5	3
Paresis puerp. — Poikimahalvaus	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Peric. traum. — Sydänpussin tulehdus	4	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—
Peritonitis — Vatsakalvontulehdus	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
Pneumonia — Keuhkokuume	2	—	3	—	—	3	—	—	2	4	2
Prolapsus uteri — Kohdun esiinluiskahtaminen ...	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Yleisen verenmyrkytyksen merkkejä	7	2	3	7	1	8	1	3	3	19	10
Alii morbi — Muut taudit	13	2	1	3	—	7	—	1	5	18	4
Yhteensä	67	11	12	12	1	38	1	10	35	89	28

Bakteriologisesti tutkittiin 0.1 % tarkastetuista ruhoista. Näistä oli 68 ruhoa teurastusosastoilta ja 84 ruhoa lihantarkastamolta. Bakteriologisten tutkimusten perusteella hylättiin 36.9 %, patologis-anatomisista syistä 11.7 % tutkituista ruhoista.

Erillinen keittokoe pH-mittauksineen suoritettiin 510:stä teurastusosastoilla ja 420:stä lihantarkastamolla tarkastetusta eli yhteensä 930 ruhosta. Tämä oli 0.6 % kaikista tarkastetuista ruhoista. Erillisen keittokokeen ja pH-mittauksen perusteella hylättiin 14.1 %, patologis-anatomisista syistä 7.0 % tutkituista ruhoista.

Lihasrappeutumaa todettiin 69 naudassa.

Pernaruttokokeita suoritettiin 11, kaikki kielteisin tuloksin.

Tuberkuloosikokeita suoritettiin 494. Kahdeksassa naudassa todettiin nautatuberkuloosi ja yhdessä aviärituberkuloosi. 431 siassa todettiin sikaturberkuloosi. Positiivisia näytteitä oli yhteensä 440 eli 89.1 % tutkituista näytteistä.

Muita bakterioskopisia tutkimuksia suoritettiin yhteensä 6.

Histologisesti tutkittiin 31 näytettä.

Erikoistutkimus salmonellojen toteamiseksi suoritettiin 214 sian sekä suolilieve-, imusolmuke- että lantanäytteistä, 3 sian maksanäytteestä, 15 sian, 5 hiehon, 6 vasikan ja 4 pikkuvasikan sappinäytteestä. Lisäksi tutkittiin 10 sikaloiden ja suolipesimön lattioilta otettua likanäytettä. Tutkimustulokset olivat kaikissa tapauksissa kielteisiä.

Erikoistutkimus sikaruusun toteamiseksi suoritettiin 7 sian nivelnestenäytteestä, niinikään kielteisin tuloksin.

Trikiinitutkimuksiin otettiin näytepalanen 41 640:stä kotimaiseen käyttöön jäävästä sianruhosta. Jokaisesta palasta tehtiin 7 trikinoskopista valmistetta. 4 037:stä vientiin aiotusta sianruhosta otettiin kaksi näytepalasta kustakin ja tehtiin näistä yhteensä 14 trikinoskopista valmistetta. Säilyväksi tehdystä sianlihasta oli 757 näytepalasta, joista tehtiin kolme trikinoskopista valmistetta kustakin. Tutkimuksissa ei todettu trikiinejä.

Vuoden aikana suoritti laboratoriossa, lihantarkastamolla ja teurastusosastoilla kaksi eläinlääkäriä täydennyskurssiin ja yhdeksän eläinlääkäriä laillistamiskurssiin kuuluvan harjoittelun. Kuudelle lääketieteenkandidaattiryhmälle annettiin täydennysopetusta elintarvikehygieniassa. Laboratoriossa harjoitteli lisäksi 13 laboratorioapulais- ja 19 trikiinitutkijakurssilaista.

Tarkastuseläinlääkärien toteamat taudit ja niistä aiheutuneet toimenpiteet ilmenevät eripainoksen taulukosta n:o I.

Sairasteurastamolla obdusoitiin 31 eläintä, näistä 2 lehmää, 1 vasikka, 7 pikkuvasikkaa, 20 sikaa ja 1 hevonen. Näiden kuolema ei ollut tarttuvien tautien aiheuttama.

Käyttöosasto. *Konekeskuksen* konehallissa oli neljä turbojäähdytyskonetta tarpeellisine apukoneineen sekä kirkkaan jään valmistuslaitos. Jäähdytyskoneiden käyttöaika oli kertomusvuonna: I jäähdytyskoneen 2 818 t 20 min, II:n 483 t 5 min, III:n 2 466 t 5 min sekä IV:n 382 t 40 min, eli yhteensä 6 150 t 10 min.

Kalsiumkloridia käytettiin I jäähdytysosastossa 17 820 kg ja II jäähdytysosastossa 36 795 kg, yhteensä 54 615 kg.

Jäätä valmistettiin 1 040 000 kg.

Lämpökeskus. Kattilalaitos ei ollut kertomusvuoden aikana käytössä, sillä teurastamo sai tarvitsemansa lämpöenergian kaukojohdon välityksellä Suvilahden voimalaitokselta.

Höyryn osto ja kulutuksen jakaantuminen. Sähkölaitokselta ostettiin höyryä 13 383.3 tn 16 711 855 mk:n hintaan. Kulutus jakaantui kertomusvuonna eri osastoille seuraavasti: teurastamo 11 187.6 tn, syväjäädyttämö 1 627.7 tn sekä maidontarkastamo 568 tn.

Vedenkulutus. Vesilaitokselta tulleen veden kulutus kuutiometreissä jakaantui eri osastoille seuraavasti:

	m³		m³
Lämminvesi	27 115	Suuren karjan talli	556
Jäähdytyskoneet	6 416	Sikala	568
Hallintorakennus	2 835	Lantala	1 295
Jäätehdas	4 766	Karjavaunujen puhdistamo	2 736
Tukkuhalli ja kellari	2 688	Lihavaunujen puhdistamo	214
Jäähdytyshuoneet	281	Kanateurastamo	3 612
Sikateurastamo ja laboratorio	8 024	Pienen karjan talli	2 445
Suolipesimö	24 804	Vuotavarasto	1 215

	m³		m³
Mahojen tyhjennys	87 212	Syväjäädyttämö	39 652
Suuren karjan teurastamo	7 422	Autopesimö	6 900
Lihantarkastamo	827	Maidontarkastamo	7 097
Saniteettiteurastamo	1 558		
		Yhteensä	240 238

Rautatievaunupesimöt. Vuoden aikana puhdistettiin ja desinfioitiin karjavaunuja 2 476 kpl ja lihavaunuja 315 kpl, eli yhteensä 2 791 kpl. Lämmintä vettä käytettiin 1 794 m³ ja kylmää vettä 1 156 m³.

Sähkönkulutus. Laitoksen tarvitsema sähkövirta saatiin kaupungin sähkölaitokselta 5 250 voltin suurjännitteisenä teurastamon omalle muuntoasemalle, jossa jännite alennettiin 500, 380/220 ja 220/127 jännitteiseksi. 500 voltin jännitteistä virtaa käytettiin teurastamon jäähdytyskoneiden moottoreissa ja 220/127 voltin jännite pienemmissä moottoreissa, tuulettajissa ja valaistuksessa, ollen lamppujännite 127 volttia. Syväjäädyttämön käyttöjännite oli 380/220 volttia.

Sähkövirtaa ostettiin kertomusvuoden aikana 2 131 120 kWh, jonka kulutus jakaantui seuraavasti: teurastamoon 500 voltin jännitteistä voimavirtaa 591 100 kWh ja 220 voltin voimavirtaa 365 449 kWh sekä 127 voltin valaistusvirtaa 121 414 kWh, yhteensä 1 077 963 kWh; syväjäädyttämöön 380 voltin voimavirtaa 916 680 kWh ja 220 voltin valaistusvirtaa 45 760 kWh, yhteensä 962 440 kWh. Muunto- ja jakeluhäviöt olivat teurastamossa 47 927 kWh ja syväjäädyttämössä 42 790 kWh.

Syväjäädyttämön jäähdytyskoneiden käyttöajat kertomusvuonna ilmenevät seuraavasta:

Kuukausi	Jäähdytyskoneet olivat käynnissä												Sähkön kulutus, kWh
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Yht.	
	tuntia												
Tammikuu	26	258	284	266	288	38	—	—	—	123	2	1 285	47 600
Helmikuu	8	57	103	8	7	276	—	—	—	9	—	468	36 800
Maaliskuu	—	—	29	—	46	280	—	—	4	7	—	366	31 000
Huhtikuu	—	66	208	218	212	84	1	—	16	39	—	844	35 400
Toukokuu	—	138	540	494	552	3	431	422	400	382	—	3 362	132 800
Kesäkuu	129	277	541	457	453	—	446	330	258	473	—	3 364	134 400
Heinäkuu	402	425	426	391	388	33	57	8	143	134	191	2 598	85 400
Elokuu	468	439	443	441	443	2	141	338	204	108	128	3 155	104 200
Syyskuu	232	398	402	300	291	—	108	317	206	206	146	2 606	97 800
Lokakuu	300	407	409	409	265	—	190	299	126	229	102	2 736	98 200
Marraskuu	199	384	173	360	4	205	111	89	121	202	104	1 952	74 000
Joulukuu	84	282	154	170	—	189	40	6	95	127	55	1 202	58 600
Yhteensä	1 848	3 131	3 712	3 514	2 949	1 110	1 525	1 809	1 573	2 039	728	23 938	936 200

Kalasatama. Kertomusvuoden aikana tuotiin Helsinkiin kalaa kaikkiaan 10 374 165 kg, josta suolattua silliä oli 2 914 232 kg ja tuoretta silakkaa 4 090 942 kg. Yksityiskohtaiset tiedot koko kalantuonnista kuukausittain, lähetyspaikkakunnittain ja kuljetustavan mukaan ilmenevät eripainoksen taulukoista n:o V ja VI.

Kalasataman jäähdyttämössä säilytettiin kertomusvuoden aikana kalaa 3 920 956 kg ja muuta tavaraa 54 440 kg, yhteensä 3 975 396 kg. Nämä luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua kilomäärää.

Seuraavat luvut valaisevat kalasataman toimintaa:

Kuukausi	Säilytetty tavaraa jäähdyttämössä, kg [1])	Jäähdytyskone käynyt t/m	Sähkövoimaa kulutettu			Polttoaineita		Vettä m³	Voiteluöljyä, kg	Ammoniakkia, kg
			Valoa, kWh	Voimaa, kWh	Yhteensä, kWh	Halkoja m³	Koksia tn			
Tammikuu	301 256	32.00	59	366	425	—	—	112	—	—
Helmikuu	344 079	39.30	84	410	494	—	—	125	—	—
Maaliskuu	221 440	13.00	41	227	268	—	—	136	—	—
Huhtikuu	156 650	43.30	17	417	434	—	—	257	—	—
Toukokuu	193 425	172.30	23	1 379	1 402	—	—	940	5.0	—
Kesäkuu	294 014	225.00	91	1 918	2 009	—	—	1 414	1.0	—
Heinäkuu	407 435	464.00	13	3 960	3 973	—	—	2 959	2.0	40
Elokuu	433 789	380.00	27	3 298	3 325	—	—	2 272	7.0	—
Syyskuu	409 360	197.00	20	1 904	1 924	—	—	1 177	1.0	—
Lokakuu	429 935	168.30	48	1 300	1 348	2.0	—	630	1.5	—
Marraskuu	351 480	85.00	88	806	894	—	—	398	—	—
Joulukuu	432 533	54.00	91	458	549	1.5	16.5	210	—	—
Yhteensä	3 975 396	1 873.20	602	16 443	17 045	3.5	16.5	10 630	17.5	40

Tulot ja menot. Tuloja oli kertomusvuonna talousarvion mukaan arvioitu kertyvän 169 977 200 mk, josta teurastamon tuloja 167 322 740 mk ja kalasataman tuloja 2 654 460 mk. Tilien mukaan nousivat tulot 187 022 880 mk:aan, josta teurastamon tuloja oli 184 571 412 mk ja kalasataman tuloja 2 451 468 mk. Tulot olivat siten teurastamon osalta 17 248 672 mk arvioituja suuremmat ja kalasataman osalta 202 992 mk arvioituja pienemmät. Kokonaisuudessaan olivat tulot 17 045 680 mk arvioituja suuremmat.

Prosenttilaskelma, josta ilmenee v:n 1953—1957 eri tuloryhmien osuus kokonaistulosta

Tuloerä	1953	1954	1955	1956	1957
Teurastusosasto	26.4	24.4	20.2	17.2	18.5
Lihantarkastamo	9.6	6.3	6.0	5.2	4.7
Tukkumyyntihalli	13.6	10.3	9.2	8.1	9.5
Kuljetusradat	9.3	7.4	6.5	5.6	5.3
Jäähdyttämöt	22.2	38.6	43.9	50.1	48.3
Muut tulot	18.6	12.8	14.0	13.6	13.5
Luontoisedut	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2

Menot. Kaupungin v:n 1957 talousarvioon merkittiin teurastamoa varten määrärahoja yhteensä 160 670 070 mk, johon kertomusvuonna myönnettiin ylitysoikeuksia ja lisämäärärahoja yhteensä 11 039 686 mk, mistä käytettiin 153 484 553 mk.

Lisäksi myönnettiin teurastamolautakunnan käytettäväksi tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan luvun Talorakennukset määrärahoista eräitä teurastamossa suoritettavia uusimis- ja rakennustöitä varten 48 mmk, josta kertomusvuonna käytettiin 151 423 mk. Tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokan tilillä Työttömyys- ja avustustyöt olevista kaupunginhallituksen käyttövaroista oli myönnetty 180 447 mk työttömyystöihin käytettäväksi. V:lta 1956 siirtyneitä määrärahoja oli yhteensä 37 345 630 mk, joista kertomusvuonna käytettiin 10 035 396 mk ja säästöä jäi 27 310 234 mk.

Selvemmän kuvan saamiseksi on kokonaismenot seuraavassa yhdistelmässä jaoiteltu pääryhmiinsä, minkä lisäksi menoerien osuudesta kokonaismenoihin on tehty prosenttilaskelma:

[1]) Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua kilomäärää.

Menoerä	1956 mk	1957 mk	1955 %	1956 %	1957 %
	Kokonaismäärä				
Palkkausmenot	54 965 167	61 819 128	36.8	38.9	40.3
Palkkiot		213 000			
Vakinaiset viranhaltijat		37 031 873			
Tilapäiset viranhaltijat		5 966 476			
Vuosilomasijaiset		580 373			
Muut palkkamenot		9 685 417			
Puhtaanapito		8 341 989			
Vuokra	28 407 690	28 407 690	20.0	20.1	18.5
Käyttökustannukset	34 359 634	38 136 688	21.7	24.3	24.9
Lämpö		16 838 262			
Valaistus		1 691 725			
Vedenkulutus		4 667 736			
Käyttövoima		12 480 684			
Tarveaineet		2 458 281			
Kunnossapitokustannukset	17 168 114	18 788 779	18.3	12.1	12.2
Koneiden, työkalujen ja kaluston hankinta		3 147 548			
Yleisten laitteiden kunnossapito		7 178 538			
Rakennusten, teiden ja ratojen korjaus ja kunnossapito		8 462 693			
Muut kustannukset	6 542 714	6 332 268	3.2	4.6	4.1
Hylkylihan korvaus		733 926			
Painatus ja sidonta		1 794 229			
Tarverahat		1 347 326			
Vaatteiden pesu, uusiminen ja kunnossapito		847 654			
Tapaturmavakuutusmaksut		473 016			
Rehut ja kuivikkeet		811 686			
Puhtaanapito		324 431			
Menot yhteensä	141 443 319	153 484 553			
Tulot yhteensä	175 662 439	187 022 880			
Vajaus (—) Ylitys (+)	+ 34 219 120	+ 33 538 327			

37. Elintarvikekeskus

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Elintarvikekeskuksen lautakunnan puheenjohtajana v. 1957 toimi toimitusjoht. Anni Voipio-Juvas sekä jäseninä järjestösiht. Hertta Arvisto, varaston esimies Oskari Helenius, talousop. Alli Häggman, toiminnanjoht. Alarik Katra, rva Martta Kulonen, toimitsija Martti Rauhamo, prof. Paavo Roine sekä lääket.lis. Uno Tötterman, jonka lautakunta valitsi varapuheenjohtajakseen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli varat. Kaj Erik Östenson. Sihteerinä toimi toimitusjoht. Toivo Ekberg.

Lautakunta kokoontui 12 kertaa ja sen käsittelemien asiain pykäläluku oli 146. Saapuneita kirjeitä oli 30 ja lähetettyjä 34.

Lautakunnan päätökset. Kassantarkastajiksi kertomusvuodeksi valittiin lautakunnan jäsenet Arvisto ja Katra (24. 1. 5 §); kamreeri Yrjö Laesmaa ja hänen estyneenä ollessaan kirjanpit. Helvi Heinonen tai toim.apul. V. Narvola yhdessä joko kassanhoit. Elma Maijalan, toim.apul. M. Oksasen, Laura Koivusen tai L. Lampisen kanssa valtuutettiin allekirjoittamaan shekit, maksumääräykset yms., toimitusjoht. Ekberg ja hänen estyneenä ollessaan kamreeri Laesmaa oikeutettiin hyväksymään laskut sekä viimeksi mainittu myös lähetteet tai hänen ollessaan estyneenä joko kirjanpit. Heinonen tai toim. apul. Narvola (24. 1. 7 §); laitoksen v:n 1956 tilinpäätös sekä v:n 1958 talousarvioehdotus hyväksyttiin (25. 4. 53 §, 23. 5. 64 §); laitos oikeutettiin tilaamaan v:ksi 1958 määrätyt sanoma- ja aikakauslehdet (26. 9. 100 §); päätettiin eräistä elintarvikehankinnoista (24. 1. 13 §, 21. 2. 29 §, 26. 9. 92—94 §, 24. 10. 109 §, 9. 12. 132 §); laitoksen kertahankinnan ylimmäksi arvoksi kertomusvuonna vahvistettiin 3 mmk (25. 4. 55 §); tehtiin eräitä päätöksiä, jotka koskivat elintarvikekeskuksen autokuljetusten järjestelyä ja siitä aiheutuvia toimenpiteitä (24. 1. 14 §, 25. 4. 57 §, 23. 5. 67 §, 29. 8. 83 §); valittiin työnantajan edustajat v:ksi 1958—1959 elintarvikekeskuksen tuotantokomiteaan (9. 12. 134 §); laitoksen irtaimistoluettelon hoitajaksi määrättiin toim. apul. Lilja Sahari (9. 12. 131 §); päätettiin hyväksyä toimitusjohtajan laatima ehdotus investointitoimikunnalle niistä sijoituksista, jotka laitoksen toiminnan kannalta ovat välttämättömät (21. 2. 30 §), juurikasvien hankintatilasto sekä vapaan varastotilan vuokraustoimenpiteet (21. 11. 125 §); kertomus elintarvikekeskuksen toiminnasta v. 1956 hyväksyttiin (23. 5. 63 §); kaupunginhallituksen kehotuksesta päätettiin kertomusvuoden kevätlukukauden aikana suorittaa kokeilutarkoituksessa maidon D-vitaminointia neljässä kansakoulussa (21. 2. 27 §); kouluruokailuohjelma päätettiin tiedottaa kaupungin sanomalehdissä (24. 10. 115 §); Helsingin Eläkkeennauttijain yhdistykselle myönnettiin lupa kokoustensa sekä perheillanviettojen pitämiseen laitoksen henkilökunnan ruokailuhuoneessa määräaikoina (24. 1. 10 §). Lisäksi päätettiin ikälisiä vastaavien palkankorotusten myöntämisestä eräille työntekijöille (24. 10. 108 §) sekä Kaupunkiliiton myöntämien ansiomerkkien jakotilaisuuden järjestämisestä (29. 8. 86 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehdyt esitykset koskivat: Kaupunkiliiton ansiomerkin myöntämistä kolmelle laitoksesta eläkkeelle siirtyneelle viranhaltijalle (21. 3. 42 §); yhden laitoksen autonkuljettajan viran lakkauttamista (25. 4. 56 §); henkilökunnalta ruoasta perittävän luontoisetukorvauksen korottamista 1. 10. lukien (26. 9. 101 §) sekä

oikeuden myöntämistä eräiden määrärahojen ylittämiseen (21. 2. 33 §, 26. 9. 96 §, 21. 11. 124 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja, jotka koskivat: ns. sairaalalääkärien palkkauskomitean II mietintöä (21. 3. 43 §); kiinteän omaisuuden tarkastajien kertomusta v:lta 1956 (21. 3. 44 §); yleisten töiden lautakunnan esitystä, joka koski laitoksen juurikasvivaraston suunnittelua, luonnospiirustuksia ja alueen varaamista sitä varten (7. 6. 70 §); koululapsille tarjotun maidon D-vitaminointikokeilun tuloksia (29. 8. 80 §) sekä ns. kouluateriakomitean mietintöä (29. 8. 81 §).

Kaupunkiliiton ansiomerkkien jakotilaisuus. Kaupunginhallituksen 9. 5. tekemän päätöksen mukaisesti suoritettiin Kaupunkiliiton myöntämien ansiomerkkien jako poikkeuksellisesti kertomusvuonna elintarvikekeskuksen viranhaltijoille lautakunnan toimesta 26. 9. järjestetyssä tilaisuudessa Alppirinteen ruokalassa. Ansiomerkit jaettiin laitoksesta eläkkeelle siirtyneille koulukeittäjä Tyyne Kuituselle sekä apulaiskeittäjille Elina Kolaselle ja Elin Törnroosille.

Tiedotustilaisuus kuljetuselimeen kuuluville. Lautakunta järjesti 26. 9. kuljetuselimeen kuuluville tiedotustilaisuuden, jossa selostettiin järjestelytoimiston suorittamia vertailevia tutkimuksia laitoksen omien ja liikennöitsijäin kuorma-autojen käytöstä. Järjestelytoimisto oli esittänyt elintarvikekeskuksen autokannan supistamista neljään kuormaautoon. Tutkimusten perusteella oli kaupunginhallitus kehottanut lautakuntaa mahdollisuuksien mukaan käyttämään ajoihin yksityisten liikennöitsijöiden kuorma-autoja ja vastaavasti vähentämään omaa kuorma-autokantaansa niin, että sille riittäisi jatkuvasti työtä koko vuodeksi. Tätä kehotusta lautakunta olikin noudattanut. Selostusta seuranneen keskustelun aikana antoivat asiantuntijoiksi kutsutut järjestelytoimiston järjestelyinsinööri Esko Pennanen ja työntutkija Mauri Venesjärvi lisätietoja suoritetuista tutkimuksista.

Laitoksen henkilökunta. Henkilökunnan lukumäärä oli 207; näistä työskenteli yhteensä 191 ruokatehtaassa ja kunnallisissa ruokaloissa, 5 Herttoniemen kasvisvarastossa ja 11 kassa- ja tilivirastossa. Varsinaisia viranhaltijoita oli 76. Eläkkeelle siirtyivät kertomusvuonna koulukeittäjä Tyyne Kuitunen sekä apulaiskeittäjät Elina Kolanen ja Elin Törnroos. Äitiyslomalla oli neljä keittiöapulaista.

Lautakunta vahvisti vuoden koeajan jälkeen talousop. Brita Söderströmin nimityksen 24. palkkaluokan pääemännän virkaan (1. 11. 106 §). Vuoden aikana täytettiin 11. palkkaluokan koulukeittäjän ja 10. palkkaluokan ruokalanhoitajan virat sekä kolme 9. palkkaluokan apulaiskeittäjän ja kuusi 8. palkkaluokan keittiöapulaisen virkaa (21. 3. 45 §, 24. 10. 107 §, 21. 11. 121 §).

Laitoksen työskentelytilat ja teknillinen välineistö. Koulukeittiön pilareita suojattiin teräspeltilevyillä. Pikkukeittiön seinät kunnostettiin. Ruokailuvälineistön pesuhuoneeseen lisättiin valopisteitä. Lihahuoneen jäähdyttämön raudoitus maalattiin. Pukuhuoneiden suihkut kunnostettiin. Keskusvarastossa ja ompelimossa suoritettiin eräitä uudelleenjärjestelyjä.

Kuorimoon hankittiin pikakutteri lisälaitteineen ja kuorintalevyt perunankuorintakoneisiin sekä virkamiesruokalaan yleiskone.

Herttoniemen kasvisvarasto. Laariväleikköjä ja lattioita uusittiin sekä kunnostettiin. Kannatuspilareita vahvistettiin ja välikattoa tuettiin. Varastorakennuksen seiniä uusittiin ja vahvistettiin piiruilla. Katto korjattiin, tervattiin ja vasoitusta vahvistettiin. Lastauslaituri ja autovaaka kunnostettiin. Varastorakennuksen pohjoinen sivu tuettiin pilareilla.

Laitoksen toiminta. Pääosan laitoksen työstä muodosti ruoan valmistaminen ja toimittaminen kouluille ja kunnallisille ruokaloille sekä kesällä kaupungin leikkikentille ja koulupuutarhoille.

Edelliseen vuoteen verraten liikevaihto lisääntyi 309 238 454 mk:sta 334 484 400 mk:aan.

Elintarvikkeita hankittiin ruoan valmistamiseen laitoksen ruokatehtaassa kaupungin kansa- ja ammattikouluille, eräille oppi- ja yksityiskouluille, kunnallisille ruokaloille, lasten leikkikentille, koulupuutarhoille, kaupunginhallituksen tilaisuuksiin, sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle, Ab. P. G. Holm Oy:lle, Metalliteos Oy:lle, Helsingin Meijeriliike Oy:lle, Hoover Oy:lle ja Helsingin Työväen Säästöpankille.

Elintarvikkeita välitettiin Auroran, Kivelän, Nikkilän, Marian ja Malmin sairaaloille,

Kustaankartanon vanhainkodille, Koskelan sairaskodille, 11 opetuskeittiölle, seitsemälle lastenkodille, 63 lastentarhalle, neljälle lastenseimelle, kolmelle päiväkodille, neljälle kesäsiirtolalle, ruotsinkieliselle sokeainkoululle ja sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle.

Laitos toimi ruokatarvikkeitten hankintaelimenä yhteistoimin sairaalalautakunnan alaisten sairaaloiden sekä huolto- ja lastensuojelulautakuntien alaisten laitosten kanssa. Hankintoja suunnittelevana asiantuntijaelimenä toimi laitoksessa hankintajaosto.

Hankitut tärkeimmät elintarvikemäärät olivat seuraavat:

ruokaleipää (kuiva paino)	53 481	kg	sipulia	5 610	»
ruokaleipää	775 850	kpl	verta	3 830	l
kahvileipää	191 874	»	makkaraa	30 679	kg
jauhoja	65 810	kg	raavasta	174 178	»
suurimoita ja hiutaleita	64 846	»	vasikkaa	61 146	»
makarooneja	3 840	»	sikaa	50 814	»
herneitä	42 998	»	lammasta	1 666	»
kidesokeria	21 000	»	maksaa	8 797	»
palasokeria	2 600	»	kieltä	391	»
siirappia	450	»	kanoja ja kalkkunoita	5 512	»
omenamarmelaadia	2 272	»	kalaa (tuoretta ja savustettua)	9 254	»
kahvia	1 960	»	silakoita (suolattuja)	920	»
teetä	70	»	silliä	1 136	»
kaakaota	215	»	puolukoita	25 094	»
kuivattuja hedelmiä	3 313	»	virvoitusjuomia	47 350	pulloa
maitoa	1 971 741	l	pilsneriä	42 912	»
piimää	43 098	»	talouskaljaa	349	»
voita	5 431	kg	savukkeita	113 490	rasiaa
margariinia	7 640	»	sikaareja	1 750	kpl
suolaa	15 370	»			

Herttoniemen kasvisvarastosta välitettiin:

	perunaa kg	porkkanaa kg	lanttua kg	punajuurta kg	kaalia kg	yhteensä kg
elintarvikekeskukselle	712 515	18 332	31 405	7 588	20 875	790 715
kaupungin laitoksille	381 595	30 807	16 791	15 821	8 879	453 893
muille	5 375	—	—	—	—	5 375
varastossa 31. 12.	458 208	22 538	29 282	13 045	10 346	533 419
Yhteensä	1 557 693	71 677	77 478	36 454	40 100	1 783 402

Kertomusvuoden alussa oli kasvisvarastossa laitoksen toimesta hankittuja juurikasveja seuraavasti: perunaa 401 110 kg, porkkanaa 26 687 kg, lanttua 21 855 kg ja punajuurta 11 430 kg. Juurikasvit ostettiin lajiteltuina ja ne säilyivät suhteellisen hyvin varsinaisen kylmän ajan.

Elintarvikekeskuksen, lastentarhain lautakunnan, lastenkotien johtokunnan ja kaupungin kesäsiirtoloiden käyttöön hankitut jauho- ja siirtomaatuotteet ja eräät muut ruokatarvikkeet varastoitiin laitoksen Helsinginkatu 24:ssä sijaitsevaan keskusvarastoon. Kunnallisille laitoksille hankittu liha varastoitiin teurastamon kylmään tilaan.

Vapaata Herttoniemen kasvisvaraston varastotilaa vuokrattiin kiinteän materiaalin ja hedelmien varastoimiseen seuraaville toiminimille ym. jäljempänä mainituista vuokrista: sähkölaitokselle 125 m², 150 000 mk, Valiolle 813 m², 780 480 mk, Kesko Oy:lle 470 m², 516 000 mk, Hedelmä Oy:lle 375 m², 351 500 mk, Helsingin Toverit -nimiselle yhdistykselle 40 m², 40 000 mk, Hankintaliike Leikas Oy:lle 5 m², 63 500 mk ja Helsingin Kauppiaat Oy:lle 10 m², 1 000 mk, yhteensä 1 838 m² ja 1 902 480 mk:n vuokrasta.

Lisäksi vuokrattiin varastotilaa juurikasvien ym. varastointiin seuraaville määrille (tilat tarkoittavat 1 000 kg:n eriä): Oy. Gustav Paulig Ab:lle 170, vuokra 337 500 mk, Kahvi Oy:lle 40, 78 750 mk, O. Backman'ille 70, 84 000 mk ja H. Tuomikoskelle 110, 193 500 mk eli yhteensä 390 000 kg:n määrälle ja 693 750 mk:n vuokrasta.

Vuokratulot varastotiloista olivat kaikkiaan 2 596 230 mk.

Ruoan valmistus ja myynti. Ruokatehtaassa valmistettiin annoksia kansa-, oppi- ja ammattikouluille 4 121 030, kunnallisille ruokaloille 647 048, kaupungin leikkikentille ja koulupuutarhoille 68 626, huoltolautakunnan työtuville 37 922, kaupunginhallituksen tilaisuuksiin 16 692 sekä yksityisille laitoksille 78 533 eli yhteensä 4 969 851. Annoslisäys v:een 1956 verrattuna oli 47 214.

Ruokatehtaassa valmistettuja annoksia myytiin 12 kunnalliselle ruokalalle, 75 Helsingin kansakoululle, kahdelle ammattikoululle, 20 oppikoululle, 16 kaupungin leikkikentälle ja kahdelle koulupuutarhalle, kaupunginvaltuuston ja -hallituksen tilaisuuksiin, sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle, Venäläiselle koululle ja lastentarhalle, Tabunovin koulun lastentarhalle, Töölön valmistavalle koululle, Ab. P. G. Holm Oy:lle, Metalliteos Oy:lle, Helsingin Työväen Säästöpankille, Helsingin Meijeriliike Oy:lle, Hoover Oy:lle, Suomen Teatterikoululle, Helsingin Kauppakoululle ja Kultaseppäkoululle.

Liikevaihdon ryhmitys:	1957 mk	1956 mk
Kansakoulut	156 056 603	149 341 172
Ruokalat	76 162 033	60 188 244
Sairaalat	43 433 468	42 454 804
Huoltotoimi	12 627 075	15 201 394
Erinäiset kaupungin laitokset	27 989 238	26 784 548
Muu liikevaihto	15 281 367	15 268 292
Luontoisedut	2 934 616	2 564 838
Yhteensä	334 484 400	311 803 292

Liikevaihdon jakautuminen ilmenee seuraavasta:

	Kaupungin laitokset mk	%	Muut ostajat mk	%
Raaka-aineita	63 058 028	18.8	915 491	0.3
Ruokaa	175 111 968	52.4	92 401 385	27.6
Sekalaista	439 557	0.1	2 557 971	0.8
Yhteensä	238 609 553	71.3	95 874 847	28.7

Tulot:	mk
Elintarvikekeskuksen tulot	331 549 784
Luontoisedut	2 934 616
	334 484 400

Menot:	
Elintarvikekeskus	
Palkkiot	201 600
Vakinaiset viranhaltijat	32 893 917
Tilapäiset viranhaltijat	747 240
Viranhaltijain vuosilomakustannukset	54 752
Viranhaltijain ylityökorvaukset	304 971
Muut palkkamenot	32 314 682
Vuokra	4 052 151
Vedenkulutus	651 575
Lämpö	5 255 753
Valaistus	853 781
Kaluston hankinta	2 106 099
Kaluston kunnossapito	1 785 959
Tavaranostot	233 578 414
Tarverahat	4 751 047
Korjaukset	561 040
Kansaneläke- ja lapsilisämaksut	2 905 856
Konttokuranttitilin korko	1 768 198
	324 787 035

		mk
Kassa- ja tilivirasto		
Vakinaiset viranhaltijat		5 353 650
Tilapäiset viranhaltijat		398 160
Viranhaltijain ylityökorvaukset		65 272
Muut palkkamenot		296 400
		6 113 482
	Yhteensä	330 900 517

Tulos:

Tulot tilien mukaan		334 484 400
Menot » »		330 900 517
	Ylijäämä	3 583 883

38. Puutavara- ja polttoainetoimisto

Puutavara- ja polttoainejaostoon kuuluivat v. 1957 kiint. joht. Juho Kivistö puheenjohtajana sekä jäseninä kaup. joht. Lauri Aho, kaup. joht. Arno Tuurna, varat. Kaj-Erik Östenson ja toimitsija Eino Saastamoinen. Asiantuntijoina osallistuivat jaoston kokouksiin kaup. ins. Walter Starck ja hänen varamiehenään hankintapääll. Mikko Pulkkinen sekä kaup. metsänhoit. Paavo Harve. Jaoston sihteerinä toimi hallintoneuvos Torsten Törnblom.

Jaosto kokoontui 9 kertaa ja pöytäkirjojen pykälien lukumäärä oli 38.

Jaoston kertomusvuonna käsittelemät asiat on selostettu I osan s. 124.

Henkilökunta. Päätoimiston henkilökunnassa ei kertomusvuoden aikana tapahtunut muutoksia, johtajana toimi edelleenkin joht. Frans Kivistö ja apulaisjohtajana mets. hoit. Erkki Mäkelä.

Yleistilanne

Sahateollisuuden suhdannetilanne jatkui kertomusvuoden aikana edelleen epäedullisena. Myöskin vientimyynnit tuottivat tappiota kunnes 16. 9. toteutettu ulkomaan valuuttain virallinen kurssien muutos muutti tilanteen. Englannin punnan markkamääräinen ostokurssi nousi 641:stä 892 mk:aan, josta sahatavaraa laivattaessa perittiin vientimaksuna 11.2 %, eli 100 mk puntaa kohti. Kun punnan kurssikorotus teki tasaisin luvuin 250 mk, jäi siitä puutavaran lisähinnaksi 150 mk puntaa kohti, joka esim. 70 punnan standarttihinnassa merkitsi lisähintana n. 10 000 mk standarttia kohti.

Kivihiili ja öljy vähensivät jatkuvasti polttopuun käyttöä kulutuskeskuksissa. Polttopuun käytön tukemiseksi alennettiin halkojen rautatierahteja 1. 9. alkaen 40 %. Myöskin devalvaation odotettiin vaikuttavan halkojen hyväksi polttoaineitten hinnoissa. Näin ei kuitenkaan ainakaan toistaiseksi käynyt. Hiilien fob-hintojen lasku ja erikoisesti hiilirahtien jyrkkä alentuminen eliminoi devalvaation vaikutuksen tällä alalla.

Hankinta

Pinotavara. Vuoden alkaessa olivat pinotavaravarastot Helsingissä 29 862 m³ ja maaseudulla 18 139 m³.

Tämän lisäksi oli keskeneräisiä hankinta- ja pystykauppoja 118 000 m³. Viimeksi mainituistakin oli huomattava osa keväällä ja kesällä hakattuja puolikuivia halkoja, joten polttopuutilanne näytti täysin turvatulta. Kun vuoden alkupuolisko oli tavallista lämpimämpi ja polttopuun kulutus normaalia vähäisempää, jäivät varastot kertomusvuoden päättyessä jonkin verran odotettua suuremmiksi eli Helsingissä 15 469 m³ ja maaseudulla 78 693 m³, lisäksi oli paperipuita 4 273 m³.

Kertomusvuoden aikana vastaanotettiin pinotavaraa käteis- ja hankintakaupoilla 76 490 m³, hakkuusopimuksilla 55 954 m³ sekä valmistettiin tukki- ja erikoispuiden latvoista 1 623 m³, yhteensä 134 067 m³. Tästä määrästä oli ainespinotavaraa 9 143 m³, josta myytiin kotimaisille puunjalostuslaitoksille 4 966 m³.

Sahatukki- ja erikoispuuhankinta. Edellisen vuoden lopulla olivat ostot sujuneet myyjien mielestä liian alhaisen hintatason vuoksi heikosti, joten kauppojen tekoa jatkettiin

vielä kertomusvuoden tammi- ja helmikuun aikana. Kun hintatasoa vuoden vaihteessa oli jonkin verran nostettu, syntyi kauppoja paremmin. Minimitavoite, 650 000 j³ sahatukkeja ja n. 150 000 j³ erikoispuita, saavutettiin hankintakauden päättyessä.

Kertomusvuoden aikana toimitettiin sahalle tukkeja 682 818 j³. Niiden keskihinta ilman korkoja, yleiskuluja ja poistoja oli 124: 75 mk/j³ sahalla.

Erikoispuiden hankinnasta muodostivat pääosan sähköpylväät, joita toimitettiin sähkölaitokselle 4 086 kpl. Lisäksi hankittiin veistettyjä hirsiä ja parruja sekä ratapölkkyjä ja junttapaaluja kertomusvuoden alussa olleiden varastojen täydennykseksi.

Uuden hankintakauden alkaessa oli kaupanteko devalvointia odotettaessa edelleen pidättyväistä. Kuitenkin kiristynyt rahatilanne ja pinotavaran miltei kokonaan loppunut kysyntä aiheutti sen, että joitakin isohkojakin tukkileimikoita myytiin elokuussa verrattain halvalla runsasta ennakkorahoitusta vastaan. Devalvoinnin toteuttamishetkellä oli sahatukkeja ostettuna n. 600 000 j³ keskihintaan 125 mk/j³ sahalla. Devalvoinnin jälkeen ei kauppoja tehty lainkaan ennen metsähallituksen huutokauppatilaisuutta 24.—27. 10. Aulangolla. Täällä hinnat nousivat edellisen vuoden tasoon verrattuna Päijänteen alueella 15—20 %. Tällaisena jatkui hintataso myös yksityismetsissä lähes vuoden loppuun. Tarjonta oli varsin runsasta ja marraskuun puoliväliin mennessä saatiin sahatukkien ostotavoite täyteen. Erikoispuiden ostoja sen sijaan jatkettiin vuoden vaihteeseen saakka, sillä hankintakauden tavoitteet muodostuivat tältä osalta yllättävän suuriksi.

Työvoimatilanne

Työvoimatilanne oli kertomusvuoden ajan hyvä. Metsätöiden koneellistuminen on edelleen jatkunut. Vähentynyt hevoskanta aiheutti paikoin vaikeuksia siitäkin huolimatta, että metsäautoteiden rakentaminen oli lyhentänyt hevosajomatkoja. Tukkien kuorinta metsässä tuotti erikoisesti vaikeuksia Heinolan alueella.

Palkkatasossa ei kertomusvuoden aikana tapahtunut mitään muutoksia, eikä lakkoja tai muita työriitoja ilmennyt.

Kuljetukset

Rautatiekuljetukset käsittivät pinotavaraa 47 608 m³ eli 1 353 vaunukuormaa, erikoispuutavaraa 80 300 j³ eli 73 vk sekä sahalta lähetettyä sahatavaraa 4 401 std eli 947 vk ja haketta ja purua 38 022 m³ eli 836 vk, yhteensä siis 3 209 vaunukuormaa.

Rautatievaunuja saatiin kertomusvuonna kaikkialla säännöllisesti, mutta niiden tarve väheni edelleen lisääntyneen autokuljetuksen vuoksi.

Maantiekuljetusten suhteellinen osuus lisääntyi edelleen huomattavasti. Mm. erikoispuut Pertunmaan—Mäntyharjun alueelta ja osittain Mikkelin tienoiltakin ajettiin pääasiassa autoilla Helsinkiin, huomattava osa suoraan työmaille. Tämä tuli halvemmaksi kuin rautateitse tuotuna. Lisäksi säästyivät purkauskustannukset Helsingissä.

Kaikkiaan kuljetettiin autoilla pinotavaraa 33 980 m³ ja sahatukkeja suoraan sahalle 216 244 j³ sekä vesireiteille 247 201 j³, yhteensä 463 445 j³, lisäksi erikoispuita 160 000 j³. Sahalta ajettiin autoilla sahatavaraa rautatievaunuihin 4 401 std ja suoraan Helsinkiin 1 024 std, mistä määrästä vietiin suoraan työmaille yhteensä 765 std, sekä haketta ja sahanpurua rautatievaunuihin 38 022 m³.

Vesikuljetukset vähenivät huomattavasti. Sahatukkien hankinta oli vain vähän yli puolet edellisen vuoden määrästä, ja pinotavarasta taas kuljetettiin vain sellaiset erät, joita autolla ei voitu ajaa. Tästä johtuen ei koko laivaston tehoa voitu käyttää hyväksi omissa kuljetuksissa. Kustannusten alentamiseksi vuokrattiinkin vieraiden käyttöön osaksi kesää moottorihinaaja, kaksi proomua ja asuntoparkka.

Kaikkiaan kuljetettiin vesitse pinotavaraa Vesijärvelle 6 487 m³ ja tukkeja Heinolan sahalle 492 963 j³. Vieraat alukset kuljettivat Saimaalta pinotavaraa 10 865 m³ ja meren rannoilta pinotavaraa 806 m³.

Saha

Tavaran käsittelyn uudelleenjärjestelyn yhteydessä valmistui sahalla trukkinippujen varastointia varten toinen varastosuoja ja varsinaisesta lautatarhasta purettiin viimeiset tavaratapulit, radat ja tapulinpohjat. Alempilaatuinen tavara pinkattiin trukkinippuina ulkosalle. Tavaran käsittely oli siten koneellistettu niin pitkälle kuin mahdollista.

Höyläämöön sijoitettiin Maunulasta viedyn vanhan höyläkoneen lisäksi uusi höyläkone, sekä höylänterien teroituskone.

Kehäsahan kampiakselin laakerin rikkoutumisesta aiheutunutta yhden viikon seisausta lukuun ottamatta kului kertomusvuosi häiriöittä.

Työntekijäin lukumäärä oli keskimäärin 66 henkilöä ja työtuntien määrä 136 302.

Palkat pysyivät muuttumatta 1. 9. saakka. Tällöin toimitettu palkkojen tarkistus vastasi noin 3 %:n korotusta.

Uppotukit ja tukkien mittatappiot huomioon ottaen käytettiin tukkeja 1 256 801 j³. Puutavaraa sahattiin 5 395 std, josta määrästä höylättiin 634 std. Kustannukset sahalla olivat kertomusvuonna 8 860 mk tuotantoyksikköä kohti .

Sahalta toimitettiin puutavaraa kaupungin laitoksille sahattuna 2 109 std ja höylättynä 650 std, yhteensä 2 759 std, Verkkosaaren varastoon 31 std; kotimaassa myytiin 940 std ja ulkomaille laivattiin 1 919 std eli kaikkiaan 5 649 std.

Teollisuushaketta toimitettiin 30 978 m³ ja sahanpurun ylijäämää 7 321 m³.

Siitä huolimatta, että sahatavaran myyntihinnat kahden ensimmäisen vuosikolmanneksen aikana olivat edelleen tappiollisia oli vuositulos Heinolan sahalla suotuisa. Tämä johtui mm. siitä, että tavaran käsittelyn uudelleenjärjestelyn ollessa loppuvaiheessa alenivat kustannukset sahalla tuotantoyksikköä kohti noin 2 000 mk:lla, että vanhojen 138 mk/j³ maksavien tukkien tultua kesällä loppuun sahatuiksi oli käytettävissä n. 11 mk/j³ halvempia tukkeja sekä siitä, että syyskuusta lähtien laivattaviksi myydyille puutavaroille saatiin devalvaation ansiosta lisähintaa noin 10 000 mk/std. Myöskin kotimaan hinnat nousivat devalvaation jälkeen.

Sahan vuositulos osoitti kertomusvuodelta voittoa 2 390 802 mk. Ottaen huomioon tehdyt poistot ja varastojen alhaiset inventaariohinnat oli tiliasema vahva.

Myynti ja hinnat

Polttopuujakelun määrä oli kaupungin omille laitoksille 59 224 m³, yleisölle 20 620 m³, yhteensä 79 844 m³. Tästä määrästä toimitettiin pilkottuna 28 020 m³. Koivuhalkojen hinta pienkuluttajille myynnissä oli 1. 1.—15. 9. välisenä aikana 1 950 mk/m³ ja 16. 9.—31. 12. 1 850 mk/m³. Myytäessä kaupungin laitoksille noudatettiin laskutuksessa samoja hintoja. Hiiliä toimitettiin kaupungin taloille 16 748 tn.

Ainespinotavaraa myytiin kotimaisille teollisuuslaitoksille kuusi- ja mäntypaperipuita 5 010 m³.

Erikoispuutavaraa toimitettiin kaupungin laitoksille seuraavasti: veistettyä hirttä 71 490 jm, veistettyä parrua 80 709 jm, ratapölkkyjä 6 807 kpl, junttapaaluja 1 543 kpl, pylväitä 4 086 kpl, betonitukia 500 kpl sekä kuusiriukuja 13 kpl. Yksityisille myytiin veistettyä hirttä 6 682 jm, veistettyä parrua 4 479 jm, junttapaaluja 176 kpl sekä pylväitä 7 kpl.

Menot ja tulot. Menot tilien mukaan olivat yhteensä 666 116 970 mk ja tulot 667 456 609 mk, joten kertomusvuoden voitto oli 1 339 639 mk.

Yleistä

Halkojen käytön jatkuvasti vähentyessä supistettiin jakeluorganisaatiota kertomusvuoden aikana siten, että Ruoholahden varasto ja halkosaha lopetettiin. Jäljellä olevat Oulunkylän ja Verkkosaaren varastotarhat halkosahoineen saattoivat täysin tyydyttävästi hoitaa vähentyneen polttopuujakelun.

Hiilijakeluaan silmälläpitäen toimisto oli Sörnäisten hiilisataman rakennusvaiheessa esittänyt satamalaitokselle ja kaasulaitokselle, että puutavara- ja polttoainetoimistolle varattaisiin Sörnäisten hiilisatamassa oma hiilivarastoalue. Tämä esitettiin sijoitettavaksi siten, että toimisto voisi purkaa hiililaivansa kaasulaitoksen uusilla hiilinostureilla. Satamalaitos ei kuitenkaan katsonut olevan mahdollista järjestää tätä varastotilaa satamaan vaan muille alueille, mihin hiilet on satamasta siirrettävä autoilla.

Toimisto on pääosan hiililaivoistaan korvausta vastaan purkauttanut yksityisten hiililiikkeiden varastoihin, jotka liikkeet ovat ottaneet vastuulleen myöskin demurrageriskin (makuupäiväkorvaus). Omiin varastoihin on hiilet siirretty autoilla.

Kun toimiston käymät neuvottelut satamalaitoksen kanssa varastoalueesta ja kaasu-

laitoksen kanssa nosturien käytöstä eivät johtaneet suotuisiin tuloksiin, otti toimisto asian esille jaostossa. Kokouksessaan 28. 11. jaosto piti suotavana, että kivihiilen hankinta ja toimitukset kaupungin laitoksille siirrettäisiin kaasulaitokselle. Tästä käydyt neuvottelut jäivät kesken, joten asia siirtyi seuraavaan vuoteen.

Seuraavaan vuoteen siirtyi myös kahden varastokatoksen rakentaminen Heinolan sahalle. Nämä rakennustyöt tulevat päättämään useita vuosia kestäneen suhteellisesti suurisuuntaisen rakennustyövaiheen, jonka tuloksena sahalla on siirrytty valmiin tavaran lautatarhakuivauksesta keinokuivaukseen ja tavaran käsittelyssä miestyövoiman käytöstä koneelliseen käsittelyyn, sekä lautatarhasta tapuleineen ja rullateineen trukkiteihin ja trukkinippuja varten rakennettuihin varastosuojiin.

HAKEMISTO

Sivu

Alkoholistihuolto ... 150, 161
Aloitetoiminta ... 104
Alppikatu 1:ssä sijaitsevan ammattikoulutalon huonetilojen käyttö ... 77
Alppilan ulkoilmanäyttämön aluetta koskevan vuokrasopimuksen purkaminen ... 52
Alueet, kiinteistölautakunnan ostamat ... 37
Alueiden, eräiden, määrääminen metsäosaston hallintoon ... 66
» ja asuntotonttien vuokraamista koskevat asiat ... 42—54, 211
» » tonttien, eräiden, määrääminen tonttiosaston hoitoon ... 56
» luovuttaminen harjoitus-, leikki- ym. tarkoituksiin ... 55
Aluevaihdot, kiinteistölautakunnan suorittamat ... 37
Alukset, liikennelaitoksen, satamiin saapuneet tai niistä lähteneet ... 291, 301
Ammattikoulu, tyttöjen, ks. Valmistava tyttöjen ammattikoulu.
Ammattikoulutalon, Alppikatu 1:ssä sijaitsevan, huonetilojen käyttö ... 77
Ammattiopintojen avustaminen ... 166
Ammattioppilaslautakunta ... 237
Ansiomerkit ... 34, 109, 151, 214, 238, 325
Apulastentarha Aulaa koskevat asiat ... 172, 174, 175, 179
Arabian Pienteollisuustalo Oy:n laajennus ym. ... 46
Arpojen myyntiluvan myöntäminen ... 85
Asemakaavalain mukaisten vakuuksien määrääminen ... 34
Asemakaavan muutokset ... 66
» toteuttamista varten ostetut alueet ... 36
Asemakaavaosasto, ks. Kiinteistövirasto.
Asunto- ja väestölaskenta, tilastotoimiston suorittama ... 110
Asuntokiinteistöt, liikennelaitoksen ... 290
Asunto-oikeuden myöntäminen työsopimussuhteessa oleville ... 21
Asuntorakennustoiminnan tukemiseen varatut määrärahat ja niiden käyttö ... 94
Asuntotuotantokomitea ... 94
Asutuslautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. ... 223
Asutustoimiston henkilökunta, tehtävät ym. ... 223
Aula, apulastentarha, viranhaltijat ym. ... 172, 174, 175, 179
Aula-työkotien Kannatusyhdistyksen avustaminen ... 191
» » » hoitama vajaamielisten lasten kesävirkistystoiminta ... 172
Auto- ja tennistalon hankkiminen kaupungin omistukseen ... 44, 87
» » » huone- ym. tiloja koskevat vuokrasopimukset ... 77
» kuorma-, kuljetuksia, elintarvikekeskuksen, koskeva tutkimus ... 102
» linja-, liikenne ... 287
Autoklubin, Suomen, Helsingin piirille ns. liikennekuolemalippujen pystyttämiseen myönnetty lupa ... 67
Autokorjaamo, rakennusviraston ... 278
Autonhuoltoasemat, niitä koskevat vuokrasopimukset ... 50
Autot, kiinteistöviraston ... 57, 64, 66, 79
Aviottomien lasten valvonta ... 179
Avustukset, ammattiopintoihin myönnetyt ... 166
» lahjoitusrahastojen korkovaroista myönnetyt ... 159
» Savikylän tiehoitokunnalle myönnetty ... 64
» sotaorpojen työhuoltoon myönnetyt ... 166
» sotilas-, huoltolautakunnan maksamat ... 165
» tuberkuloottisten jälkihuoltoon myönnetyt ... 166
» yksityisille lastensuojelujärjestöille myönnetyt ... 191

Bensiininjakelu- ja autonhuoltoasemat, niitä koskevat vuokrasopimukset 50

City Guide Oy:lle mainoksien kiinnittämiseen myönnetty lupa 80
Cygnaeuksen gallerian tontin vuokrasopimuksen jatkamiskysymys 43

Diakonissalaitoksen Rinnekodin hoitopaikkojen lisääminen 172

Elanto, Osuusliike, nuorisokahvilaa varten siltä vuokrattu huoneisto 72
» » teollisuustontin myynti sille 45
Elatusaputoimisto, lastensuojeluviraston 83
Elintarvikekeskus, henkilökunta, työskentelytilat ym. 328
» Herttoniemen kasvivaraston kunnostustyöt, varastotilan vuokralleanto sieltä 262, 328, 329
» kuorma-autokuljetuksia koskeva selvitys 102
» lautakunnan kokoonpano, kokoukset, päätökset, esitykset ja lausunnot 327, 328
» ruoan valmistus ja myynti, tulot ja menot 330
Eläintarhan urheilukentän pukusuojien vuokralleanto 212
Eläintarhanajot 55
Eläkkeet, niitä koskevat asiat 29
Esitykset, elintarvikekeskuksen lautakunnan tekemät 327
» huoltolautakunnan tekemät 150
» kiinteistölautakunnan tekemät 35, 57, 64, 66, 67, 70, 89
» kirjastolautakunnan tekemät 238
» lastensuojelulautakunnan tekemät 172
» liikennelaitoksen lautakunnan tekemät 281
» museolautakunnan tekemät 252
» musiikkilautakunnan tekemät 257
» nuorisotyölautakunnan tekemät 232
» palolautakunnan tekemät 134
» satamalautakunnan tekemät 298
» teurastamolautakunnan tekemät 317
» urheilu- ja retkeilylautakunnan tekemät 212
» väestönsuojelulautakunnan tekemät 220
» yleisten töiden lautakunnan tekemät 263
Esplanaadikappelin vuokralleanto ym. 79
Esso Oy., huoltoasemia ja jakelulaitteita koskevat sopimukset ym. 50, 51, 299
Eteläinen sivukirjasto ..... 241—247
Eteläsatama, korjaus- ym. työt 307

Fallkullan tilaa koskevat asiat 64, 90
Firestone Rengastukku Oy:lle mainosten pitämiseen myönnetty lupa 89

Golfkentät 52, 212
Gulf Oy., huoltoasemia ja jakelulaitteita koskevat sopimukset ym. 50, 51, 299

Haagan sivukirjasto ..... 241—247
Haasteiden, eri virastojen, tiedoksiantoa koskeva tutkimus 100
Haka, Helsingin Asuntokeskuskunta, erään sille vuokratun alueen vuokraoikeuden päättyminen 57
Hakaniemen Palloilijat -nimiselle yhdistykselle Kivinokasta vuokrattu alue 212
Hakkuualueiden metsistämisestä kaupungille suoritettu korvaus 65
Hanasaaren voimalaitoksen rakennustyöt 261
Hankintaosasto, rakennusviraston 278
Hankintatoimiston henkilökunta, huonetilat, hankintojen valmistelu ym. 97
» varastokirjanpito-, tavaran luovutus- ja laskutusjärjestelmän uudistamista koskeva tutkimus 102
Hautausavustukset, palkkalautakunnan myöntämät 27
Helsingin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosasto, ks. Maataloustyöntekijäin ammattiosasto, Helsingin kaupungin, sekä vastaavasti muut sanalla Helsinki alkavat.
Helsinki-Huopalahden kaupunginvoudinkonttori 126
Helsinki-Malmin kaupunginvoudinkonttori 125
Henkikirjoitusilmoitusten vastaanottopaikat 81
Henkilökohtaisen palkanlisän maksaminen eräissä tapauksissa 5
Henkilökuljetusten, kaupungin sisäisten, järjestämistä koskeva tutkimus 100
Hermannin eräitä tontteja koskevien vuokrauspäätösten toimeenpano 42
Hernesaarenkatu 12—14:ssä olevien rakennusten ym. vuokrasopimukset 76
Herttoniemen kasvisvarasto 328, 329
» palovartioasema 137
» puhdistamo 260
» sivukirjastoa koskevat asiat ..... 238—247
Hiekkarannan virvoitusjuomakioskin vuokralleanto 211
Hiihtomajan käyttämiseen kokoushuoneena myönnetty lupa 56
Hoitopaikkasopimukset, yksityisten lastenhuoltojärjestöjen tai -laitosten kanssa tehdyt 192

Holhouslautakunta ... 129
Hotellitilasto ... 111
Huoltokassa ... 108
Huoltolaitoksissa annettavan huollon korvaus ... 149
Huoltolautakunnan ja sen jaostojen kokoonpano, kokoukset, päätökset, esitykset ja lausunnot ym. ... 146—151
» käytössä olevien lahjoitusrahastojen korkovarojen jako ... 159
» toipilasrahan jako-ohjeet, ravintoavustusten normit ... 147
» työtuvat ... 159
Huoltotoimen kustannukset, tulot ja menot ... 166
» yleiskatsaus ... 145
Huoltotoimenpiteet, alkoholisteihin sovelletut ... 161
» avunsaajat, laitoshuolto ym. ... 152
» irtolaisiin sovelletut ... 160
» kodinhoitoavustukset ym. ... 149, 159
Huoltoviraston henkilökunta, huoneistot, kansliatyö ... 151
» kodinhoitajia ja työhuoltotoimistoa varten vuokrattava huonetila ... 71
Huoneenvuokralaskenta, tilastotoimiston suorittama ... 110
Huoneenvuokralautakunnat ... 130
Huoneistot, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat ja ottamat ... 75—80
Huoneistotilat, virastojen ja laitosten käyttöön vuokratut ... 70—75
Huoneistovajauslaskelmat, tilastotoimiston suorittamat ... 111
Huostaanotetut turvattomat lapset ... 176
Hyvösen lastenkoti, viranhaltijat ym. ... 174

Invalidihuolto ... 166
Irtolaishuolto ... 160

Johdinautovaunusto, -verkosto ym. ... 290
Joulukoristeiden myymiseen myönnetty lupa ... 85
Joulukoristelu, katujen ... 86
Joulukuusien myyntipaikat ... 85
Jousiampujainliitto, Suomen, harjoitusalueen luovuttaminen sen käyttöön ... 55
Järjestelytoimisto, henkilökunta, tutkimusten suorittaminen ym. ... 99—105
» huonetilan vuokraaminen sitä varten ... 70
Jätkäsaaren laiturin jatkaminen ... 308
Jääkenttäsäätiö, Pallokentän jääkiekkoalueen käytöstä tehtävä sopimus ... 212
Jään myynti ... 63
Jäänsärkijä Otsoa ja Tursoa koskevat asiat ... 19, 304
Jäätelönmyyntipaikkojen vuokralleanto ... 84

Kaasulaitos, kaasupainesäätäjän pystyttämiseen myönnetty lupa ... 56
» tuotantopalkkioiden maksaminen ... 13, 14
Kadun- ja paikannimistöehdotukset, kadunnimikomitean ... 67
» » viemärien rakennuskustannusten jakaminen ... 34
Kaivohuoneen ravintolarakennuksessa suoritettavat muutostyöt ... 80
Kalasataman toiminta ... 324
Kalastus ... 218
Kallion nuorisokodin rakennuspiirustukset, viranhaltijat ym. ... 171, 172, 174
» sivukirjasto ... 238—249
Kalliosuojat ... 80
» ks. myös Väestönsuojat.
Kampin alueella olevien moottoriajoneuvojen huoltoasemien sijoitus ... 67
Kansakoulunopettajien, eräiden, valitus saamatta jääneestä luontoisetukorvauksesta ... 22
» ylituntipalkkion määrääminen ... 9
Kansakoulut, alemman henkilökunnan tehtäviä koskeva tutkimus ... 103
» korjaus-, muutos- ja rakennustyöt ym. ... 72, 100, 262, 263, 276
Kansanpuistot ja uimalat ... 65, 211, 212, 216
Karttojen, kaupungin toimesta painettujen, valmistus, jakelu ja myynti ... 69, 70
Kasvattilapset, lastensuojelulautakunnan valvonnan alaiset ... 179
Katajanokan korttelin n:o 190 siirtäminen kiinteistölautakunnan hallintoon ... 41
» laituri, varastorakennus ym. ... 301, 309
Katselmukset, kaupungin vuokralle antamien alueiden ym., niiden suorittaminen ... 54
Katu- ja tietyöt, katurakennusosaston suorittamat ... 269
Katualueisiin, eräisiin, hankittava omistusoikeus ... 34
Katujen joulukoristelu ... 86
» puhtaanapito ... 274
Katupäällystystyöt ... 260
Katurakennusosasto, ks. Rakennusvirasto.
Katuvalaistuksen kustannukset ... 270
Kauppahalli, myymälöiden vuokralleanto ym. ... 82
Kaupunginagronomin selostus maatalousosaston toiminnasta ... 90

Kaupunginarkisto, henkilökunta, arkistotilat, asiakirjasiirrot ym. ... 113—116
Kaupungingeodeetin selostus kaupunkimittausosaston toiminnasta ... 91
Kaupunginkamreerin, apulais-, ylityökorvausanomus ... 8
Kaupunginkirjasto, huoneiston vuokraaminen sitä varten ... 72
» kerhotyö, sivukirjastot ym. ... 248—251
» näyttelyt ja kirjallisuusesittelyt, kirjavarasto, lainaus ym. ... 240—248
» revisioviraston kertomuksen johdosta suoritettu selvitys ... 103
Kaupunginmuseo, henkilökunta, kokoelmat, varastotilat, valokuvaukset ym. ... 72, 252—255
Kaupunginorkesteri, jäsenet, konsertit ym. ... 257
Kaupunginosien ja niiden osa-alueiden nimi- ja rajakysymys ... 69
Kaupunginvoudinkonttorien perimistoiminta ... 123
Kaupunkimittausosasto, ks. Kiinteistövirasto.
Kengänkiilloituspaikkojen luovuttaminen ... 85
Kerrostalotoiminta ... 95, 224
Kesähuviloiden vuokralleanto ... 79, 212
Kesävirkistystoiminta ... 179, 218
Kiinteistölautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. ... 32
» talousarvioehdotus, käyttövarat ym. ... 35
Kiinteistölautakunta, Katajanokan korttelin n:o 190 siirtäminen sen hallintoon ... 41
» sen toimivaltaan kuuluvien kiinteistökauppojen hinnan ylärajan korottaminen ... 39
Kiinteistöt, maatalousosaston hoitoon määrätyt ... 64
» niiden puhtaanapito ... 274
» niissä suoritettavat korjaus- ja muutostyöt ... 81, 94
» niitä koskevien kaupunginvaltuuston päätösten toimeenpano ... 36
» talo-osaston hallintaan siirretyt ... 82
» tonttiosaston hoitoon määrätyt ... 56
Kiinteistöviraston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 66—69
» autot ... 57, 64, 66, 79
» kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 69—70
» maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 60—64, 90
» metsäosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 65—66
» päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 33
» talo-osaston organisaatiota koskeva tutkimus ... 101
» » » toimesta tapahtuvan siivouksen järjestelyä koskeva tutkimus 103
» » » toimialaa koskevat asiat ... 70—90
» tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 36—59
» viranhaltijat ... 33, 69, 89
Kioskit, niiden vuokralleanto ... 80, 83, 211, 212
Kirjalahjat, kaupunginkirjaston saamat ... 230
Kirjastolautakunta, kokoonpano, esitykset ja lausunnot ... 238
Kivinokka, kesähuvilain vuokralleanto sieltä ... 212
Kodinhoitajien ylityökorvausperusteiden ja palkan erittelyn vahvistaminen ... 7
Kodinhoitoavusta perittävien korvausten perusteet ... 149
Kodinhoitotoiminta, kunnallinen ... 165
Kodinperustamislainat ... 165
Koiravaljakkoajojen järjestämislupien myöntäminen ... 56
Koirien hautausmaa-aluetta koskevan vuokraoikeuden jatkaminen ... 51
Kokkosaaressa olevan alueen vuokraoikeuden jatkaminen ja siirto ... 51
Koneellisten laskentamenetelmien käyttöä palkanlaskennassa koskeva selvitys ... 105
Koneiden lainaaminen muiden kuin kaupungin käyttöön ... 64
Konekirjoituskokeet ... 105
Konekirjoituslisät ... 18
Konepajat, liikennelaitoksen ... 290
Konepajatoimikunta ... 259
Konevarikko, rakennusviraston ... 278
Korkeasaaren eläintarha, liikenne ym. ... 218, 290—292
» ravintolan vuokralleanto ... 212
Kortteleiden korkeussuhteiden vahvistamista koskevat kiinteistölautakunnan lausunnot ... 66
Koskelan sairaskotia koskevat asiat ... 102, 155, 261, 263, 264
Kotiapulaiset, nuoret, lastensuojelulautakunnan valvonnassa olevat ... 179
Kotiseututyö ... 217
Kotitalouslautakunnan kokoonpano, kokoukset, toimihenkilöt, lausunnot ym. ... 229
» kurssitoiminta, kerhot, pesulatoiminta, menot ja tulot ... 230
» toimistoa varten vuokrattava huoneisto ... 72
Koulutalon, Töölönkatu 55:ssä sijaitsevan, vuokraaminen kaupungin käyttöön ... 73
Koulutustoimikunta ... 71, 106
Koulutustoiminta ... 105, 285
Kovaosaisten Ystävät -nimiselle yhdistykselle myönnetty varojenkeräyslupa ... 86
Kukanmyyntipaikkojen vuokralleanto ... 85
Kullatorpan lastenkoti, hoitopaikkojen lisääminen ... 172
» » viranhaltijat ym. ... 174

Kulosaaren kartano, saunan rakentaminen sinne ... 81
» siltaa koskevat asiat ... 309, 310
» sivukirjasto ... 238—247
Kunnalliset rakennusmestarit -yhdistyksen kanssa käydyt palkkaneuvottelut ... 5
Kunnalliset työväenasunnot ... 94
Kunnallisvirkamiesyhdistys, sen käytössä olevaa Stansvikin kartanoa koskevat asiat ... 52, 81
Kurssitoiminta ... 57, 69, 70, 105, 106, 217, 230, 235
Kustaankartanon vanhainkoti ... 157
Kuusisaaren huvilapalstojen vuokrasopimukset ... 43
Kyläsaareen rakennettavan jätteiden polttolaitoksen piirustukset ym. ... 260, 262
Kyläsaaren eräiden tonttien vuokrasopimusten jatkaminen ... 48
» varastoalueen työt ym. ... 309
Käpylän sivukirjasto ... 139—147

Laajalahden kylätiekunnalle teiden rakentamiseen myönnetyt luvat ... 56
Laajalahti, alueen luovuttaminen sieltä Espoon kunnan hallintaan ... 52
Lahjoitusrahastojen, huoltolautakunnan käytettävissä olevien, korkovarojen käyttö ... 159
Laidunmaan vuokralleanto Rekolasta ... 65
Lainat, rakennus- ... 39
Laiturihuoltotoiminta, satamalaitoksen ... 305
Laivaliikenne, liikennelaitoksen hoitama ... 290—292
Laivanpäällystöliiton, Suomen, kanssa käydyt palkkaneuvottelut ... 19
Lammassaarta koskevan vuokraoikeuden jatkaminen ... 50
Lapsilisät, huoltolautakunnan maksamat ... 165
Lasipalatsi, huonetilan vuokralleanto sieltä ... 76
Laskentamenetelmien, koneellisten, käyttämistä palkanlaskennassa koskeva selvitys ... 105
Lasten liikennekaupungin rakentamissuunnitelma ... 67
Lastenhuoltolaitokset ... 174
Lastenhuoltotoimisto, lapsia koskevat ilmoitukset ja virka-avunpyynnöt ... 175
Lastenseimessä työskentelevien työpukujen pesettäminen ... 22
Lastensuojelulautakunnan päätökset, esitykset, lausunnot ym. ... 171—173
» sekä sen jaostojen ja johtokuntien kokoonpano ym. ... 170
Lastensuojelun yleiskatsaus ... 170
Lastensuojelurahastot ... 191
Lastensuojelutoiminnan, yksityisen, tukeminen ... 191
Lastensuojelutyön rahoitus ... 189
Lastensuojeluvirasto, henkilökunta, toimistot ym. ... 173, 174
» huonetilan vuokraaminen sitä varten ... 71
Lastensuojeluvirastoa ja sen alaisia laitoksia koskeva rationalisoimistutkimus ... 100
Lastensuojeluviraston elatusaputoimiston kassa- ja kirjanpitotoimintaa koskeva tutkimus ... 103
Lastentarhat, huoneistojen rakentaminen niitä varten Puistolaan ja Kaarelaan ... 68
» leikkialueen luovuttaminen lastentarhakäyttöön ... 55
Lausunnot, elintarvikekeskuksen lautakunnan antamat ... 328
» huoltolautakunnan antamat ... 150
» järjestelytoimiston antamat ... 104
» kiinteistölautakunnan antamat ... 35, 58, 66, 67, 70, 89
» kirjastolautakunnan antamat ... 238
» kotitalouslautakunnan antamat ... 229
» lastensuojelulautakunnan antamat ... 173
» liikennelaitoksen lautakunnan antamat ... 282
» museolautakunnan antamat ... 252
» musiikkilautakunnan antamat ... 257
» nuorisotyölautakunnan antamat ... 232
» palkkalautakunnan antamat ... 30
» palolautakunnan antamat ... 135
» satamalautakunnan antamat ... 299
» teurastamolautakunnan antamat ... 318
» tilastotoimiston antamat ... 111
» urheilu- ja retkeilylautakunnan antamat ... 213
» väestönsuojelulautakunnan antamat ... 220
» yleisten töiden lautakunnan antamat ... 264
Lauttasaaren sillan rakentamista koskevat asiat ... 309, 311
» sivukirjasto ... 140—147
Leirirahan maksaminen viranhaltijoille ja työntekijöille ... 18
Lemmilän vastaanottokoti, viranhaltijat ym. ... 174
Leski- ja orpoeläkekassa, hallituksen kokoonpano, menot ja tulot ym. ... 121
Liikennekaupungin, lasten, rakentamissuunnitelma ... 67
Liikennelaitos, alueen varaaminen sen halleja ym. varten ... 68
» eräiden työntekijöiden palkkauksen järjestely ... 15
» henkilökunta, lääkärien toiminta, huoltokonttori ym. ... 283
» konepajat, matkalippujen hinnat, menot ja tulot ... 290—295
» lautakunnan kokoonpano, kokoukset, päätökset, esitykset ja lausunnot ... 281

Liikennelaitos, lisätilan vuokraaminen sen pääkonttoria varten ... 72
» raitiotiet, linja-autot, laivaliikenne, rakennustyöt ... 283—290
Liikennemainos Oy:n kanssa mainospaikkojen vuokraamisesta tehty sopimus ... 87
Liikenneturvallisuuden tehostamistyöhön myönnetyt luvat ... 67
Linja-autoaseman ympäristön järjestelykysymys ... 34
» » liikenne, liikennelaitoksen hoitama ... 287
Lipunmyyntikioskia varten Suomen Turistiauto oy:lle vuokrattu alue ... 80
Loma- ja vapaa-ajanvietto, urheilu- ja retkeilytoimiston järjestämä ... 217
Lomakesuunnittelutoiminta ... 103
Louhimiseen myönnetyt luvat ... 55, 65
Luistinratojen, eräiden Esikaupungeissa sijaitsevien, kunnossapito- ja valvontatehtävät ... 261
Luodon ravintolarakennuksessa suoritettavat muutostyöt ... 80
Luonnonsuojeluaiheisen valistuselokuvan teettämiskysymys ... 66
Luontoisetukorvausta koskevat asiat ... 19, 22
Luontoisetusäännön voimaan saattaminen ... 19
Långin puron alajuoksun perkaaminen ... 64
Länsisataman korjaus- ym. työt ... 307, 308, 309
Lääkärien, virka-, palkkauksen järjestely ... 4

Maanviljelijäin Maitokeskus Oy:lle vuokrattavan teollisuustontin vuokraehdot ... 46
Maanviljelysinsinööripiirille, Helsingin, vuokratut parakkialueet ... 51
Maanvuokrien vahvistaminen ym. ... 60, 63
Maatalouskoneiden Tutkimussäätiölle myönnetty oikeus alivuokralaisten pitoon ... 63
Maatalousosasto, ks. Kiinteistövirasto.
Maataloustyöntekijäin ammattiosaston, Helsingin kaupungin, esitys palkkojen tarkistamisesta ... 12
Maidontarkastamon näytteidenottajien ylityökorvaus ... 8
Mainontaa koskevat kiinteistölautakunnan päätökset ... 55, 87
Makkaranmyyntipaikkojen vuokralleanto ... 84
Maksut, liikennelaitoksen ... 291
» satamalaitoksen ... 298
» teurastamon ... 317
Malmi, tehdasrakennuksen vuokraaminen sieltä sähkölaitoksen käyttöön ... 75
Malmin lastenkoti, viranhaltijat ym. ... 174
» piirin huoneenvuokralautakunta ... 131
» sivukirjasto ... 241—247, 250
» sähkölaitoksen oikeuttaminen sijoittamaan sähköjohto kaupungin maalle ... 63
Matkahuolto Oy:n vuokraoikeuden jatkaminen ... 43
Matkailutoiminta, urheilu- ja retkeilytoimiston hoitama ... 217
Matkalippujen hinnat, liikennelaitoksen ... 291
Matkustajalaiturin rakennus- ym. työt ... 308
Meilahden huvila-alueen vuokraoikeuksien jatkaminen ... 43
Merimies-Unionin, Suomen, satamajäänmurtajien palvelusväen palkkoja koskeva esitys ... 16
Meritullinkadun virastotaloa koskevat asiat ... 103, 261, 263
Metsien tarkastus ... 65
Metsäkummun hoitokoti, viranhaltijat ym. ... 174
Metsäosasto, ks. Kiinteistövirasto.
Metsästyslupien myöntäminen ... 65
Moottoriajoneuvojen huoltoasemat, Kampin alueella olevat, niiden sijoitus ... 67
» » niitä koskevat vuokrasopimukset ... 50
Moottorimieskerho, Helsingin, harjoitusalueen luovuttaminen sen käyttöön ... 55
Mopedin, oman, käytöstä virkamatkoihin maksettava korvaus ... 23
Mullan myynti ... 63
Munkkiniemen sivukirjasto ... 2
» tenniskenttäalueen vuokralleanto ... 212
Museo, ks. Kaupunginmuseo.
Museolautakunnan kokoonpano, kokoukset, esitykset ja lausunnot ym. ... 252
Musiikkilautakunnan kokoonpano, kokoukset, päätökset, esitykset ym. ... 256
Mustasaari, kesähuvilan vuokralleanto sieltä ... 212
Mustikkamaan kansanpuiston kävijämäärä, ravintola-alueen vuokralleanto ... 211, 217

Naurissalmen sillan rakennustyö ym. ... 311
Nikkilän sairaalakirjaston kirjastokerho ... 250
Nosturit, satamalaitoksen ... 301, 305
Nukarin lastenkoti, viranhaltijat ym. ... 174
Nuohous ... 142
Nuorisokahvilaa varten vuokrattava huoneisto ... 72
Nuorison moottoripyöräkoulutus ... 236
Nuorisotyölautakunta, kerhokeskukset, kurssitoiminta, menot ja tulot ym. ... 233, 235
» kokoonpano, kokoukset, esitykset, lausunnot ym. ... 232
Näyttelyalueen, ulko-, vuokralleanto ... 53

Oikeusapulautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. ... 208
Oikeusaputoimiston viranhaltijat, toimiston käsittelemät asiat ym. ... 208—210

Omakoti- ja siirtolapuutarhaviljelijöille järjestettävät puutarhanhoidolliset kurssit ... 57
Omakotirakennustoiminta, maansaantiin oikeutettujen ... 223
Omakotitalon vuokralleantamiseen myönnetyt luvat ... 54
Omakotityyppipiirustusten ajanmukaistaminen ... 54
Osakepankin, Helsingin, ja kaupungin välinen tilitys ... 56
Otso, satamajäänsärkijä, sitä koskevat asiat ... 19, 301, 304
Oulunkylän sivukirjasto ... 241—247

Pakilan sivukirjasto ... 240—247
Palkkalautakunnan alaisten toimistovirkojen sijoittaminen pätevyysvaatimusluokkiin ... 1
» antamat viranhaltijoita ym. koskevat lausunnot ... 30
» toimisto, viranhaltijat ym. ... 1
» viranhaltijain palkkausta, ylityö- ym. korvauksia koskevat asiat ... 3—9
Palkkaluokkatarkistuksia koskevat viranhaltijajärjestöjen esitykset ... 3
Palokunnan sivukirjasto ... 242—247
Palolaitos, henkilökunta, kiinteistöt ja kalusto, sammutus-, sairaankuljetus- ja avunantotoiminta ym. ... 135—144
Palolautakunta, kokoonpano, päätökset, esitykset ja lausunnot ... 134
Palovakuutukset, eräiden kaupungin omistamien rakennusten ... 86
Paraisten Kalkkivuori Oy:lle tien rakentamiseen myönnetty lupa ... 57
Pasilan sivukirjasto ... 240—247
Pelastakaa Lapset -yhdistyksen avustaminen ... 191
Pelastusarmeijan joulukeräykseen myönnetty lupa ... 86
Perintöverolautakunta ... 118
Pesulatoiminta, kotitalouslautakunnan ... 230
Pienteollisuusalueiden vuokralleanto ... 47
Pihlajasaarta koskevat asiat ... 212, 217
Pikakirjoituslisät ... 18
Pitkänsillan rinnakkaissillan poikkileikkausehdotus ... 66
Pitäjänmäen sivukirjasto ... 240—247
Poliisilaitos, huolto-osaston pidättämät henkilöt ... 182
» Huopalahden poliisivartioaseman rakennustyöt ... 262
Posti- ja lennätinhallitukselle tilapäisen autotallin rakentamiseen myönnetty lupa ... 55
Puhelinkustannusten, asunnonvaihdosta aiheutuvien, suorittaminen ... 21
Puhelinmaksujen suorittaminen viranhaltijan käytössä olevasta puhelimesta ... 21
Puhelinyhdistyksen erästä Reimarlan aluetta koskevan vuokraoikeuden jatkaminen ... 51
» puhelinkioskien pystyttämiseen ja siirtämiseen myönnetty lupa ... 80
Puhtaanapito-osasto, ks. Rakennusvirasto.
Puistolan sivukirjasto ... 241—247
Puisto-osasto, ks. Rakennusvirasto.
Pukinmäen sivukirjasto ... 240—247
Punaisen Ristin sairaala, Suomen, sen kanssa tehdyn sopimuksen tarkistaminen ... 28
Puolimatkansaaren käytöstä määrätty veloitus ... 51
Putkijohtojen asentamis- ja pitolupien myöntäminen ... 56
Puutarhanhoitokurssien järjestäminen omakoti- ja siirtolapuutarhaviljelijöille ... 57
Puutavara- ja polttoainejaoston kokoonpano ja kokoukset ... 332
» » polttoainetoimisto, henkilökunta, puutavaran hankinta, kuljetukset, myynti ym. 332—335
Pysäköintipaikkojen, tilapäisten, järjestämiseen myönnetty lupa ... 67
Päivystyksen järjestäminen kaupungin sairaaloissa ... 9
Päivystyskorvaus teollisuuslaitoksissa ... 9
Päivölän lastenkoti, viranhaltijat, hoitopaikkojen lisääminen ym. ... 172, 174

Raastuvanoikeuden siviilinotaarin eroamisikä ... 17
Rahatoimisto, kirjanpitotehtäviä koskevan tutkimuksen suorittaminen ... 102
Raitiotiet, linjojen muutokset, liikkuva kalusto ym. ... 283
Raittiushuolto ... 164
Raittiuslautakunnan kokoonpano, kokoukset, esitykset, lausunnot ym. ... 226, 227
» toimistoa varten vuokrattava huoneisto ... 72
» virkailijat, teknillinen välineistö, järjestely- ja neuvontatyö ym. ... 227
Raittiusviikon vietto ym. ... 228
Rajasaaren puhdistamon laajentaminen ... 260
Rakennuskatselmusmiehet ... 127
Rakennuslainat ... 39
Rakennusliike Palkki Oy:n veloittaminen tilapäisen tien käytöstä ... 57
Rakennuspiirustusten hyväksyminen ... 54, 298
Rakennustarkastustoimisto ... 127
Rakennusten, eräiden kaupungin omistamien, palovakuuttaminen ym. ... 86
» ja alueiden, eräiden, siirtäminen talo-osaston hallintaan ... 82
» kaupungin maalla pitämiseen myönnetyt luvat ... 53, 63
» » omistamien, hallinnon ja hoidon yleisjärjestelyä koskeva tutkimus ... 101
» » » muutos- ja korjaustyöt ... 81

Rakennustyömaiksi joutuvista kaupungin viljelyksessä olevista alueista vaadittava korvaus ... 64
Rakennustyöt, liikennelaitoksen ... 290
Rakennusviraston hankintaosastoa koskevat asiat ... 262, 278
» katurakennusosastoa koskevat asiat ... 103, 260, 263, 264, 268—273
» konevarikon toiminta ... 278
» puhtaanapito-osastoa koskevat asiat ... 261, 263, 264, 265, 273
» puisto-osastoa koskevat asiat ... 276
» talorakennusosastoa koskevat asiat ... 261, 263, 265, 275
» tiliosastoa koskevat asiat ... 101, 279
» viranhaltijat ja työntekijät ... 15, 16, 266—268
Rakentamisvelvollisuuden täyttämisajan pidentämistä ym. koskevat asiat ... 39
Ratsastushalli, nimen muuttaminen Ruskeasuon urheiluhalliksi ym. ... 68, 212
Rautatietilasto ... 111
Reijolan nuorisokoti, viranhaltijat ym. ... 174
Retkeilytoiminta ... 217
Rinnekodin, Diakonissalaitoksen, hoitopaikkojen lisääminen ... 172
Ruskeasuon hallit, liikennelaitoksen ... 290
» ratsastushallia koskevat asiat ... 68, 212
Ryssänsaarta koskevan vuokraoikeuden jatkaminen ... 51
Ryttylän koulukoti, puutarhan vuokralleanto, viranhaltijat ym. ... 61, 174

Sairaalat, korjaus- ja kunnostustyöt ym. ... 70, 100, 262, 263, 264
» niissä hoidetut köyhäinhoidolliset potilaat ... 155
» » » lastensuojelulautakunnan huostassa olevat lapset ... 181
» viranhaltijain palkkausta ym. koskevat asiat ... 9, 17, 21, 24, 102
Sairaalatilasto ... 111
Salaojitustöiden suorittaminen Haltialan tilalla ... 60
Sanoma Oy:lle tien rakentamiseen myönnetty lupa ... 57
Sanomalehtien myyntipaikkojen luovuttaminen ... 85
Satamajäänsärkijät ... 16, 19, 301, 304
Satamalaitos, henkilökunta, osastojen päälliköt, edustus komiteoissa ym. ... 9, 296, 300
» taksojen ja maksujen muutokset ja korotukset, tulot ja menot ym. . 103, 298, 313
Satamalautalunta, kokoonpano, kokoukset, jaostot, esitykset ja lausunnot ym. ... 296, 298, 299
Satamaliikenne ... 301
Satamarakennustoiminta ... 306—313
Satamat, rakennusten ja varastotilojen vuokraukset ym. ... 298, 301
Satamatyöntekijäin huoltorakennukset ... 296
Satamavesipostit ... 305
Sauna- ja pesutupamaksut, kaupungin maatilojen vuokraajien ... 63
Saunan, Hämeentie 63:ssa sijaitsevan, vuokralleanto ... 80
» rakentaminen Kulosaaren kartanoon ... 81
Savikylän tiehoitokunnan avustaminen ... 64
Shell Oy., huoltoasemia ja jakelulaitteita koskevat sopimukset ym. ... 49, 50, 57, 262
Siirtolapuutarhat ... 53, 57
Sofianlehdon vastaanottokoti, viranhaltijat ym. ... 174
Sompasaaren ja Nihtisaaren siirtäminen satamalautakunnan hallintoon ... 298
Sorakuopan täyttämiseen myönnetty lupa ... 66
Sosiaalilääkärin, lastensuojeluviraston, toimisto ... 186
Sotaorpojen avustaminen ... 166
Sotilasavustukset, huoltolautakunnan maksamat ... 165
Stansvikin virkistysalueen laajentaminen, rakennustyöt ym. ... 52, 81
Suojeluvalvonnan alaiset lapset ... 179
Suomalais-englantilainen Kauppayhdistys, mainosten pitämiseen myönnetty lupa ... 89
Suomen Merimies-Unioni, ks. Merimies-Unioni, Suomen, sekä vastaavasti muut sanalla Suomen alkavat.
Suomenlinnan sivukirjasto ... 138—147
Svenska Finlands vårdanstalt för sinnesslöa -laitosta ylläpitävän kuntainliiton avustaminen ... 191
Syväjäädyttämö, teurastamon ... 321
Sähkölaitos, Hanasaaren voimalaitoksen rakennustyöt ... 261
» huonetilan vuokraaminen sitä varten ... 72, 73, 75
» muuntamoita ym. varten sille luovutetut alueet ... 52
» Vallilan kytkinlaitoksen louhintatyöt ... 261
» virka-asuntojen tarvetta koskeva selvitys ... 103
Sörnäisten hiililaituri, raiteisto ym. ... 308, 309

Taisteluharjoitusten järjestämiseen Kadettikoululle myönnetty lupa ... 65
Taivalsaari, betonitehdasta varten sieltä vuokrattava alue ... 47
Taivaskallio, tilapäisen radioantennin pystyttämiseen sinne myönnetty lupa ... 56
Taksat ja maksut, liikennelaitoksen ... 291
» » » satamalaitoksen ... 298
» » » teurastamon ... 317

Taksoituslautakunta ... 117
Talja, tapaturmantorjuntayhdistys, mainosrakennelmien pystyttämisluvan myöntäminen sille ... 89
Talo-osasto, ks. Rakennusvirasto.
Tapanilan sivukirjasto ... 240—247
» äitiys- ja lastenneuvolaa varten vuokrattava huonetila ... 70
Tapaturmat ja sairauslomat, kiinteistöviraston töissä sattuneet ... 63
Tariffit, ks. Taksat.
Tasoristeysten, Herttoniemen teollisuusraiteiden, siirtämiseen myönnetty lupa ... 67
Tavaraliikenne satamissa ... 304
Teiden rakentamiseen myönnetyt luvat ... 56, 67
Tenniskentät ... 212, 213
Teollisuuslaitokset, päivystyskorvauskysymykset ym. ... 103
Tervalammen työlaitos, huollettavat, maatila, rakennustyöt ym. ... 158, 262
Teurastamo, henkilökuntaa, rakennuksia, laitteita ym. koskevat asiat ... 312, 318, 319
» sitä koskeva tutkimus ja uudelleenjärjestely ... 102
» taksojen ja maksujen tarkistaminen ... 317
» tarkastuseläinlääkärin toteamat taudit ... 323
» tukkumyyntihallin ja syväjäädyttämön käyttö, lihantarkastus, tulot ja menot ym. 321, 325
Teurastamolautakunnan kokoonpano, kokoukset, esitykset ja lausunnot ... 317, 318
Teurastuspalkkioiden tarkistaminen ... 6
Tiedotus- ja suhdetoiminta ... 100, 105
Tiet, niiden rakentamiseen myönnetyt luvat ... 56, 67
Tietyöt, katurakennusosaston suorittamat ... 269
Tilastotoimisto, asunto- ja väestölaskennat, huoneenvuokra- ja huoneistovajauslaskelmat ym. 110, 111
» reikäkorttikoneet, julkaisutoiminta, menot ja tulot ym. ... 109, 110, 112
» virat ja palkat, virkamatkat ym. ... 109
Tinanvalantapaikkojen vuokralleanto ... 86
Tit-Bit Oy., ulkoilmatarjoiluun myönnetty lupa ... 52
Toimistovirkojen pätevyysvaatimusluokitus ... 1
Toinen linja 21:ssä sijaitsevan talon vuokralleanto ... 76
Toipilasrahan jako-ohjeet ym. ... 147—149, 166
Toivolan oppilaskotia koskevat asiat ... 172, 174, 263, 264
Toivoniemen koulukoti, valtionavun lakkauttaminen, viranhaltijat ym. ... 172, 174
Tontit, niiden maksuajan pidentäminen ... 39
» » myyminen, varaaminen ym. ... 38, 45
» » varaaminen asunto-, teollisuus- ym. tarkoituksiin ... 39
» » vuokrauspäätösten ja vuokrasopimusten muuttaminen ym. ... 39—50
» tonttiosaston hoitoon määrätyt ... 56
Tonttijakokarttojen hyväksyminen ... 69
Tonttijaon muutosehdotukset, asemakaavaosaston laatimat ... 66
Torikauppa, myyntipaikkojen vuokralleanto ym. ... 83
Toukolan sivukirjasto ... 240—247
Traktorinkuljettajina toimineiden apumiesten palkkaus ... 17
Troil Oy:lle tien rakentamiseen myönnetty lupa ... 57
Trustivapaa Bensiini Oy., autonhuoltoasemien vuokrasopimukset ym. ... 50, 56, 299
Tuberkuloosiparantolan toimistorakennuksen suunnittelu ym. ... 261
Tuberkuloositoimistoa koskeva rationalisoimistutkimus ... 102
Tuberkuloottisten jälkihuoltoon myönnetty avustus ... 166
» toipilasrahan maksuohjeet ... 147—149
Tullisaari, kesähuvilan vuokralleanto sieltä ... 212
Tuomarinkylän kartanon vuokrasopimuksen päättyminen ... 64
Tuottajain Lihakeskuskunta, sille vuokrattavan teollisuustontin vuokrausehdot ... 45
Turistiesineiden myyntiluvan myöntäminen ... 85
Turso, satamajäänsärkijä ... 304
Turvavartiointi teattereissa ym. ... 141
Tutkijalautakunta, verotusvalmistelun ... 117
Työehtosopimukset ... 12, 13
Työntekijät, ks. myös Viranhaltijat.
» palkkausta, vuokrakorvauksia ym. koskevat asiat ... 10—17, 18, 20, 21, 22
» työehtosopimukset ... 12, 13
» vuosilomaoikeutta koskevat kysymykset ... 23
Työnvälityslautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. ... 193
Työnvälitystoimisto, henkilökunta, huoneistot ym. ... 194
» henkisen työn osasto ... 196
» maatalousosasto ... 204
» merimiesosasto ... 202
» nuoriso-osasto ... 198
» ravintolaosasto ... 205
» työnhakemukset ja -hakijat, työpaikat ja työnvälitykset ... 195—207
» ylioppilasvälitys ... 196
Työpalkkatilaston, uuden, käytäntöönotto ... 17, 111

Työtakkien hankkiminen eräille viranhaltijoille ... 22
Työtehoneuvottelukunta ... 99
Työttömyystyöt, satamalaitoksen järjestämät ... 311
Työttömyystöinä suoritetut vesijohto- ym. työt ... 273
Työturvallisuustoiminta ... 104
Työtuvat, huoltolautakunnan ... 159
Työväen raittiuspäivän vietto ... 228
» Säästöpankki, Helsingin, virastokäyttöön siltä vuokratut huonetilat ... 71, 103
Työväenopisto, suomenkielinen, rakennustyöt ... 261, 263, 264
Työväenyhdistys, Helsingin, ravintola-alueen ja virvoitusjuomakioskin vuokraaminen sille ... 212
Töölön sivukirjasto ... 239—247
Töölönkatu 55:ssä sijaitsevan koulutalon vuokraaminen kaupungin käyttöön ... 73

Uimakoulutoiminta ... 216, 217
Ulkoilmateatterit ... 52
Ulkomainen tavara- ja matkustajaliikenne ... 302, 304
Ulkomainos Oy:lle mainonnan harjoittamiseen myönnetty lupa ... 88
Ulosottolaitos, sen uudistamista koskeva tutkimus ... 102
» toiminta, huonetilan vuokraaminen sitä varten ... 71, 123
Ulosottovirasto, ks. Ulosottolaitos.
Urheilu- ja retkeilylautakunnan ja sen jaostojen kokoonpano, kokoukset, esitykset ja lausunnot ym. ... 211, 212, 213
» » retkeilylautakunta, alueiden, rakennusten, kioskien ym. vuokralleanto ... 211
» » » eräiden alueiden luovuttaminen sille ns. pikakenttiä varten .. 52
» » » eräiden vuokrasopimusten siirtäminen sille ... 34
» » retkeilytoiminnan menot ja tulot ... 219
» » retkeilytoimisto, huonetilan vuokraaminen sitä varten ... 71
» » » toimistotöitä koskeva tutkimus ... 100
» » » viranhaltijat ... 7, 214
Urheilukilpailujen, ulkoilmajuhlien ja -kokouksien järjestämisluvat, kiinteistölautakunnan myöntämät ... 56
Urheiluopisto-Säätiö, tontin vuokraaminen sille ... 44
Urheilutoiminta ... 215, 272
Uudisrakennukset, satamien ... 308, 309
Uutelan alueen metsäsuunnitelman vahvistaminen ... 65

Vajaamielisten huolto ... 55, 103, 172
Vakuuksien, asemakaavalain mukaisten, määrääminen ... 34
Vakuusasiakirjojen tarkastus ... 34
Vallilan kytkinlaitoksen louhintatyöt ... 261
» sivukirjasto ... 240—247
Valokuvauspaikkojen vuokralleanto ... 85
Vankeusyhdistyksen avustaminen ... 191
Vapaa-ajanviettohuoneistot ... 111
Vapunpäivänä suoritetusta työstä maksettava korotettu palkka ... 7
Varapalokunnat ... 143
Varastoalueiden vuokralleantoa ym. koskevat asiat ... 47, 48—50, 296
Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto, satamalaitoksen ... 300, 305
Varastorakennukset, satamien ... 301
Varsasaaren kävijämäärä ... 217
Vattuniemen pientelakka-alueen vuokralleanto ... 47
Verolautakunta ... 118
Veroviraston ja kaupungin välinen sopimus viraston ylläpitämisestä aiheutuneista kustannuksista ym. ... 120
» viranhaltijat ym. ... 119
Vesijohdon pitoa kaupungin maalla koskeva lupa ... 63
Vesilaitoksen laskutustoiminnan uudistaminen ... 102
Vesipostit, yleiset, ja suihkukaivot, niiden kustannukset ... 270
Viemärityöt ... 34, 263, 265, 276
Viemäriveden puhdistuslaitokset ... 270
Viljelysmaiden vuokralleanto ... 45, 61
Viljelyssuunnitelma, kaupungin maatilojen ... 60
Viranhaltijat, ks. myös Työntekijät.
» eläkkeitä koskevat asiat ... 29
» eroamisiän saavuttaneille myönnetty oikeus pysyä virassaan ... 17
» hautausavustusten ja ikälisien myöntäminen ym. ... 27
» kaupungin palveluksesta ilman omaa syytään vapautuvien sijoittaminen ... 105
» kaupungin ulkopuolella asumiseen myönnetyt oikeudet ... 18
» kone- ja pikakirjoituslisät ... 18
» leirirahan maksaminen heille ... 18
» luontoisedut ... 19
» oman mopedin käytöstä virkamatkoihin maksettava korvaus ... 32

Viranhaltijat, palkkausta, ylityö- ym. korvauksia koskevat asiat ... 3—9, 27
» puhelinmaksujen suorittaminen viranhaltijan käytössä olevasta puhelimesta, ruokailusta perittävä korvaus ym. ... 21, 22
» sairauslomat ja virkavapaudet ym. ... 26
» sivutoimen hoitamiseen myönnetyt oikeudet ... 18
» toimistovirkojen pätevyysvaatimusluokitus ... 1
» vuosilomaoikeutta koskevat kysymykset ... 23
Viransijaisuuspalkkioiden myöntäminen viranhaltijoille ... 27
Virastojen ja laitosten, eräiden, sijoittaminen Työväen Säästöpankin taloon ... 71, 103
» » » huoneistojen vuokrausta koskevat asiat ... 70—75
Virastot ja laitokset, Meritullinkadun virastotalon käyttö ym. ... 103, 261, 263
» » » niille annetut vuosikertomusten laatimisohjeet ... 111
» » » työpalkkatilasto ... 17, 111
Virat, niiden täyttäminen haettavaksi julistamatta ... 18
Virkalääkärien palkkauksen järjestely ... 4
Virkasäännön muutoksesta aiheutuvien palkkajärjestelyjen toteuttaminen ... 2
Virkavapaudet, viranhaltijoille myönnetyt ... 26
Virvoitusjuoma- ym. kioskien vuokralleanto ... 83, 212
Vuokralle annetut asuntotontit, alueet ym. ... 42—54, 80
» » bensiininjakeluasemat ym. ... 50
» » golfkentät, katukahvila-alueet ym. ... 52
» » kioskit, kukanmyynti- ja valokuvauspaikat ... 83, 85, 211, 212
» » makkaran- ja jäätelönmyyntipaikat, myyntipaikat toreilla, kauppahallissa ym. ... 82, 84
» » näyttely- ja sirkusalueet, tinanvalantapaikat ym. ... 53, 86
» » varastoalueet ym. ... 48—50
» » viljelysmaat ym. ... 45, 60, 62
Vuokraoikeuden pidennykset ja siirrot ... 42—44, 51, 61, 62
Vuokrasopimukset, kiinteistölautakunnan tekemät, niiden muuttaminen, siirtäminen, irtisanominen ym. ... 34, 42—48, 61—63, 70—75, 76, 77
» satamalautakunnan tekemät ... 296, 298
» urheilu- ja retkeilylautakunnan tekemät ... 211
Vuokrasopimusten irtisanomisasiat, huoneenvuokralautakuntien käsittelemät ... 130
Vuokrien, eräiden, tarkistamista ym. koskevat päätökset ... 40
» kaupungin vuokralle antamien ja ottamien huoneistojen, korotukset ym. ... 81
Vuosikertomusten, virastojen ja laitosten, laatimisohjeet ... 111
Vuosilomaoikeutta ja sen korvaamista koskevat kysymykset ... 23
Väestönsuojat ... 80
Väestönsuojelulautakunnan kokoonpano, kokoukset, esitykset ja päätökset ... 220
Väestönsuojelun menot ja tulot ... 222
Väestönsuojelutoimisto, henkilökunta, toimisto, jaostojen työ ym. ... 221
» huoneiston vuokraaminen sitä varten ... 71

Yleisten töiden lautakunnan kokoonpano, kokoukset, esitykset ja lausunnot ym. ... 260—266

Äitiys- ja lastenneuvolat, niitä varten vuokratut huoneistot ... 70, 72
Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto ... 185

Viimeksi ilmestyneet julkaisut

(Muut paitsi A IV ja V julkaisee Helsingin kaupungin tilastotoimisto)

A. **Helsingin kaupungin tilasto.**

I. **Terveyden- ja sairaanhoito.** Suomenkielinen teksti, taulukot myös ruotsiksi ja englanniksi.
Edellinen osa (vuosikertomukset).
43. 1958.
Jälkimmäinen osa (tilastokatsaus).
39—41. 1954—56.

II—III. **Ulkomaankauppa ja merenkulku.** Suomenkielinen teksti, taulukot ja tavaraluettelo myös ruotsiksi ja englanniksi.
20. 1958.

IV. **Helsingin kaupungin teollisuuslaitokset.** Helsingin kaupungin teollisuuslaitosten lautakunnan julkaisema vuosikertomus. Suomenkielinen teksti, taulukot myös ruotsiksi.
44. 1959.

V. **Kaupungin tilit ja tilinpäätös.** Helsingin kaupungin rahatoimiston julkaisema. Suomen- ja ruotsinkielinen, englanninkielinen katsaus.
44. 1959.

VI. **Opetuslaitokset.** Suomenkielinen ja ruotsinkielinen laitos, taulukot myös englanniksi.
26. 1957/58.

B. **Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja.**
Suomen- ja ruotsinkielinen, englanninkielinen sisällysluettelo.
48. 1959.

C. **Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta.** Suomenkielinen.
70. 1957. (vuosikerta 1952 ei vielä ole ilmestynyt).

D. **Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri.**
Suomen- ja ruotsinkielinen laitos.
32. 1960.

E. **Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma.**
Suomen- ja ruotsinkielinen laitos.
37. 1959.

F. **Helsingin kaupungin säädöskokoelma.**
Suomen- ja ruotsinkielinen laitos.
Ajankohtainen irtolehtijärjestelmää käyttäen.

G. **Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä.**
Suomen- ja ruotsinkielinen teksti.
11. 1960.